**Dan id-dokument ġie magħmul bil-ħsieb li jintuża bħala għodda ta' dokumentazzjoni u l-istituzzjonijiet ma jassumu l-ebda responsabbiltà għall-kontenut tiegħu**

►**B** **REGOLAMENT TAL-KUMMISSJONI (UE) Nru 965/2012**

**tal-5 ta' Ottubru 2012**

**li jistabbilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill**

(ĠU L 296, 25.10.2012, p. 1)

Emendat minn:

| | | Ġurnal Uffiċjali | | |
|---|---|---|---|---|
| | | Nru | Paġna | Data |
| ►**M1** | Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 800/2013 tal-14 ta' Awwissu 2013 | L 227 | 1 | 24.8.2013 |
| ►**M2** | Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 71/2014 tas-27 ta' Jannar 2014 | L 23 | 27 | 28.1.2014 |
| ►**M3** | Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 379/2014 tas-7 ta' April 2014 | L 123 | 1 | 24.4.2014 |
| ►**M4** | Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/140 tad-29 ta' Jannar 2015 | L 24 | 5 | 30.1.2015 |
| ►**M5** | Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/640 tat-23 ta' April 2015 | L 106 | 18 | 24.4.2015 |

▼B

# REGOLAMENT TAL-KUMMISSJONI (UE) Nru 965/2012

## tal-5 ta' Ottubru 2012

## li jistabbilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill

IL-KUMMISSJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidrat it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea,

Wara li kkunsidrat ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Frar 2008 dwar regoli komuni fil-kamp tal-avjazzjoni ċivili u li jistabbilixxi Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni, u li jħassar id-Direttiva tal-Kunsill 91/670/KEE, ir-Regolament (KE) Nru 1592/2002 u d-Direttiva 2004/36/KE [1], u b'mod partikulari l-Artikoli 8(5) u 10(5) tiegħu,

Billi:

(1) L-operaturi u l-persunal involuti fit-tħaddim ta' ċerti inġenji tal-ajru għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti essenzjali rilevanti stabbiliti fl-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

(2) Ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 jeżiġi li, minbarra li jissorveljaw iċ-ċertifikati li jkunu ħarġu, l-Istati Membri għandhom iwettqu investigazzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa, u jieħdu kwalunkwe miżura, inkluż iż-żamma fuq l-art ta' inġenji tal-ajru, biex jevitaw il-kontinwazzjoni ta' ksur.

(3) Skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008, il-Kummissjoni għandha tadotta r-regoli ta' implimentazzjoni x-xierqa sabiex ikunu stabbiliti l-kundizzjonijiet għat-tħaddim sikur tal-inġenji tal-ajru.

(4) Sabiex jiġu żgurati tranżizzjoni bla xkiel u livell għoli ta' sikurezza fil-qasam tal-avjazzjoni ċivili fl-Unjoni Ewropea, il-miżuri ta' implimentazzjoni għandhom jirriflettu l-aktar għarfien riċenti, inklużi l-aqwa prattiċi, kif ukoll il-progress xjentifiku u tekniku fil-qasam tal-operazzjonijiet bl-ajru. Għalhekk, għandhom jitqiesu r-rekwiżiti tekniċi u l-proċeduri amministrattivi maqbula taħt il-patroċinju tal-Organizzazzjoni tal-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali (minn hawn 'il quddiem imsejħa "l-ICAO") u tal-Awtoritajiet Konġunti Ewropej tal-Avjazzjoni sat-30 ta' Ġunju 2009, kif ukoll il-leġiżlazzjoni eżistenti b'rabta ma' ċirkustanzi nazzjonali speċifiċi.

(5) Jeħtieġ li jiġi pprovdut żmien biżżejjed biex kemm l-industrija ajrunawtika kif ukoll l-amministrazzjonijiet tal-Istati Membri jkunu jistgħu jadattaw ruħhom għall-qafas regolatorju l-ġdid, u sabiex jirrikonoxxu, taħt ċerti kundizzjonijiet, il-validità taċ-ċertifikati li jkunu nħarġu qabel ma jidħol fis-seħħ dan ir-Regolament.

[1] ĠU L 79, 19.3.2008, p. 1.

▼B

(6) Minħabba li dan ir-Regolament jikkostitwixxi miżura ta' implimentazzjoni msemmija fl-Artikoli 8(5) u 10(5) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, l-Anness III għar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 3922/91 ([1]) u d-Direttiva 2004/36/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ([2]) għandhom jitqiesu li huma mħassrin skont l-Artikoli 69(3) u 69(5) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. Madankollu, l-Anness III għandu jibqa' fis-seħħ b'mod temporanju sa ma jiskadu l-perjodi ta' tranżizzjoni previsti f'dan ir-Regolament, kif ukoll għal dawk l-oqsma li għalihom għadhom ma ġew adottati l-ebda miżuri ta' implimentazzjoni. Bl-istess mod, id-Direttiva 2004/36/KE għandha tibqa' tgħodd b'mod temporanju sa ma jiskadu l-perjodi ta' tranżizzjoni previsti f'dan ir-Regolament.

(7) L-Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni ħejjiet abbozz ta' regoli ta' implimentazzjoni u ressqithom bħala opinjoni lill-Kummissjoni skont l-Artikolu 19(1) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

(8) Il-miżuri previsti f'dan ir-Regolament huma skont l-opinjoni tal-Kumitat stabbilit skont l-Artikolu 65 tar-Regolament (KE) Nru 216/2008,

ADOTTAT DAN IR-REGOLAMENT:

▼M3

*Artikolu 1*

**Suġġett u kamp ta' applikazzjoni**

1. Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli dettaljati għal operazzjonijiet tal-ajru b'ajruplani, ħelikopters, blalen tal-arja u glajders, inklużi spezzjonijiet fir-rampa tal-inġenji tal-ajru ta' operaturi bis-sorveljanza tas-sikurezza ta' Stat ieħor meta jinżlu f'ajrudromi li jinsabu fit-territorju soġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat.

2. Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll regoli dettaljati dwar il-kundizzjonijiet għall-ħruġ, iż-żamma, l-emendar, il-limitazzjoni, is-sospensjoni jew ir-revoka taċ-ċertifikati tal-operaturi ta' inġenji tal-ajru msemmijin fl-Artikolu 4(1)(b) u (c) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 attivi f'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, il-privileġġi u r-responsabilitajiet tad-detenturi taċ-ċertifikati kif ukoll il-kundizzjonijiet li fihom l-operazzjonijiet għandhom ikunu pprojbiti, limitati jew soġġetti għal ċerti kundizzjonijiet fl-interess tas-sikurezza.

3. Dan ir-Regolament jistipula wkoll ir-regoli ddettaljati dwar il-kondizzjonijiet u l-proċeduri għad-dikjarazzjoni minn, u għas-sorveljanza ta' operaturi involuti f'operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u l-operat mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni, inklużi operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni.

4. Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll regoli dettaljati dwar il-kundizzjonijiet li bihom ċerti operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli għandhom ikunu soġġetti għal awtorizzazzjoni fl-interess tas-sikurezza, u dwar il-kundizzjonijiet għall-ħruġ, iż-żamma, l-emendar, il-limitazzjoni, is-sospensjoni jew ir-revoka tal-awtorizzazzjonijiet.

([1]) ĠU L 373, 31.12.1991, p. 4.
([2]) ĠU L 143, 30.4.2004, p. 76.

▼M3

5. Dan ir-Regolament ma japplikax għal operazzjonijiet tal-ajru li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 1(2)(a) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

6. Dan ir-Regolament ma japplikax għal operazzjonijiet tal-ajru bi blalen tal-arja u diriġibbli bis-sonda u lanqas għal titjiriet bi blalen tal-ajru bis-sonda.

▼B

*Artikolu 2*

**Definizzjonijiet**

1. "operazzjoni tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT)" tfisser operazzjoni li ssir b'inġenju tal-ajru sabiex jiġu ttrasportati l-passiġġieri, il-merkanzija jew il-posta bi ħlas jew għal kunsiderazzjoni oħra ta' valur;

2. "ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B" tfisser ajruplani li jaħdmu b'magni bl-iskrejjen, li jkollhom konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri ta' disa' sits jew inqas u li jkollhom massa massima waqt it-tluġħ ta' 5 700 kilogramma jew inqas;

3. "sit ta' interess pubbliku (PIS)" tfisser sit li jintuża esklużivament għal operazzjonijiet li huma fl-interess pubbliku;

4. "operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1" tfisser operazzjoni li fiha, f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista' jinżel fid-distanza disponibbli għal tluġħ interrott jew ikun jista' jkompli bit-titjira b'mod sikur sa żona tal-inżul xierqa, skont meta tiżviluppa l-ħsara;

▼M1

5. "navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (Performance-based navigation — PBN)" tfisser navigazzjoni taż-żona bbażata fuq rekwiżiti ta' prestazzjoni għal inġenji tal-ajru li jaħdmu fuq rotta ATS, fuq proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti jew fi spazju tal-ajru ddeżinjat;

▼M3

7. "operazzjoni speċjalizzata" tfisser kwalunkwe operazzjoni minbarra tat-trasport kummerċjali bl-ajru li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża għal attivitajiet speċjalizzati bħal agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, servejing, osservazzjoni u pattulja, riklamar fl-ajru;

8. "operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli" tfisser kwalunkwe operazzjoni kummerċjali speċjalizzata b'inġenju tal-ajru mwettqa fuq żona fejn is-sikurezza ta' partijiet terzi fuq l-art aktarx li tkun fil-periklu f'każ ta' emerġenza, jew, kif determinat mill-awtorità kompetenti tal-post fejn issir l-operazzjoni, kwalunkwe operazzjoni kummerċjali speċjalizzata b'inġenju tal-ajru li, minħabba n-natura speċifika tagħha u l-ambjent lokali li fih titwettaq, tkun ta' riskju għoli, b'mod partikolari għal partijiet terzi fuq l-art;

9. "titjira introduttorja" tfisser kwalunkwe titjira bi ħlas jew xi kunsiderazzjoni oħra ta' valur li tikkonsisti f'mawra bl-ajru b'tul ta' żmien qasir, offruta minn organizzazzjoni tat-taħriġ approvata jew minn organizzazzjoni maħluqa bil-għan li tippromwovi sport tal-ajru jew avjazzjoni ta' divertiment, bl-iskop li jinġibdu studenti ġodda jew membri ġodda;

▼M3

10. “titjira ta’ kompetizzjoni” tfisser kwalunkwe attività ta’ titjir li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża fi tlielaq jew kompetizzjonijiet tal-ajru, kif ukoll attività li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża bħala prattika għal tlielaq jew kompetizzjonijiet tal-ajru u bħala mezz għat-titjir lejn u minn avvenimenti ta’ tlielaq jew kompetizzjoni;

11. “wirja tat-titjir” tfisser kwalunkwe attività ta’ titjir imwettqa b’mod deliberat għall-fini ta’ wiri jew divertiment f’avveniment irreklamat miftuħ għall-pubbliku, anki meta l-inġenju tal-ajru jintuża matul il-prattika għal wirja tat-titjir u bħala mezz għat-titjir lejn u mill-avveniment reklamat.

▼B

Għall-għanijiet tal-Annessi II sa ►M3 VIII ◄ hemm iktar definizzjonijiet, li huma stabbiliti fl-Anness I.

*Artikolu 3*

**Kapaċitajiet ta’ sorveljanza**

1. L-Istati Membri għandhom jaħtru entità waħda jew aktar bħala l-awtorità kompetenti f’dak l-Istat Membru, li jkollha/jkollhom is-setgħat meħtieġa u r-responsabbiltajiet allokati lilha/lilhom għaċ-ċertifikazzjoni u s-sorveljanza ta’ persuni u organizzazzjonijiet li huma suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-regoli ta’ implimentazzjoni tiegħu.

2. Jekk Stat Membru jaħtar aktar minn entità waħda bħala awtorità kompetenti:

(a) l-oqsma ta’ kompetenza ta’ kull awtorità kompetenti għandhom jiġu ddefiniti b’mod ċar f’termini tar-responsabbiltajiet u tal-limitazzjoni ġeografika; u

(b) għandha tiġi stabbilita koordinazzjoni bejn dawk l-entitajiet sabiex tiġi żgurata s-sorveljanza effettiva tal-organizzazzjonijiet u tal-persuni kollha li huma suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-regoli ta’ implimentazzjoni tiegħu, fil-mandati rispettivi tagħhom.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtorità/l-awtoritajiet kompetenti jkollha/jkollhom il-kapaċità meħtieġa biex tiżgura/jiżguraw is-sorveljanza tal-persuni u l-organizzazzjonijiet kollha koperti mill-programm ta’ sorveljanza tagħhom, inklużi riżorsi biżżejjed biex jintlaħqu r-rekwiżiti ta’ dan ir-Regolament.

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-persunal tal-awtorità kompetenti ma jwettaqx attivitajiet ta’ sorveljenza meta jkun hemm evidenza li dan jista’ jwassal, direttament jew indirettament, għal kunflitt ta’ interess, b’mod partikulari meta dan ikun relatat ma’ interess familjari jew finanzjarju.

5. Il-persunal awtorizzat mill-awtorità kompetenti biex iwettaq il-kompiti ta’ ċertifikazzjoni u/jew ta’ superviżjoni għandu jkollu s-setgħa jwettaq mill-inqas il-kompiti li ġejjin:

(a) jeżamina r-rekords, id-dejta, il-proċeduri u kwalunkwe materjal ieħor li jkun rilevanti għat-twettiq tal-kompitu ta’ ċertifikazzjoni u/jew ta’ sorveljanza;

(b) jagħmel kopji tat-tali rekords, dejta, proċeduri u materjal ieħor, jew jieħu siltiet minnhom;

(c) jitlob għal spjegazzjoni verbali fuq il-post;

(d) jidħol f’bini, siti tal-operat jew mezzi ta’ trasport rilevanti;

▼B

(e) iwettaq verifiki, investigazzjonijiet, valutazzjonijiet u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa u spezzjonijiet mingħajr avviż minn qabel;

(f) jadotta jew jagħti bidu għal miżuri ta' infurzar kif ikun xieraq.

6. Il-kompiti mogħtija fil-paragrafu 5 għandhom jitwettqu skont id-dispożizzjonijiet legali tal-Istat Membru rilevanti.

*Artikolu 4*

**Spezzjonijiet fir-rampa**

L-ispezzjonijiet fir-rampa ta' inġenji tal-ajru ta' operaturi li jaqgħu taħt is-sorveljanza tas-sikurezza ta' Stat Membru ieħor jew ta' pajjiż terz għandhom jitwettqu skont is-Subparti msejħa "RAMP" tal-Anness II.

*Artikolu 5*

**Operazzjonijiet bl-ajru**

1. L-operaturi għandhom iħaddmu inġenju tal-ajru għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ "CAT") biss bil-mod speċifikat fl-Annessi III u IV.

▼M3

1 a. Operaturi attivi f'operazzjonijiet CAT li jibdew u jintemmu fl-istess ajrudrom/sit tal-operat b'ajruplani bi Prestazzjoni tal-klassi B jew b'ħelikopters mhux kumplessi għandhom jikkonformaw mad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Annessi III u IV.

▼B

2. L-operaturi ►M1 ——————— ◄ għandhom jikkonformaw mad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Anness V meta jkunu qed iħaddmu:

(a) ajruplani u ħelikopters użati:

(i) għal operazzjonijiet li jużaw in-navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN);

(ii) għal operazzjonijiet imwettqin skont l-ispeċifikazzjonijiet minimi tal-prestazzjoni tan-navigazzjoni (MNPS);

(iii) għal operazzjonijiet fi spazju tal-ajru b'valuri minimi ta' separazzjoni vertikali mnaqqsa (RVSM);

(iv) għal operazzjonijiet f'viżibilità baxxa (LVO);

(b) ►M1 ajruplani, heikopters, blalen tal-arja u glajders ◄ użati għat-trasport ta' oġġetti perikolużi;

(c) ajruplani b'żewġ magni użati għal operazzjonijiet fuq distanza estiża (ETOPS) fit-trasport kummerċjali bl-ajru;

(d) ħelikopters użati għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru bl-għajnuna ta' sistemi ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS);

(e) ħelikopters użati għal operazzjonijiet ta' rfigħ tat-trasport kummerċjali bl-ajru (HHO); u

(f) ħelikopters użati għal operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza tat-trasport kummerċjali bl-ajru (HEMS).

▼M3

3. L-operaturi ta’ ajruplani u ta’ ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni involuti f’operazzjonijiet mhux kummerċjali għandhom jiddikjaraw il-kapaċità u l-mezzi tagħhom li jaqdu r-responsabbiltajiet tagħhom assoċjati mal-operat ta’ inġenju tal-ajru u għandhom joperaw l-ajruplan skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness III u fl-Anness VI. Meta jkunu attivi f’operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, dawn l-operaturi minflok għandhom joperaw l-inġenju tal-ajru skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness III u VIII.

▼M4

4. L-operaturi ta' ajruplani u ta' ħelikopters ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, kif ukoll ta' blalen tal-arja u glajders involuti f'operazzjonijiet mhux kummerċjali għandhom joperaw l-inġenju tal-ajru skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VII.

▼M3

5. L-organizzazzjonijiet tat-taħriġ li jkollhom is-sede prinċipali tan-negozju tagħhom fi Stat Membru u li huma approvati skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011 meta jwettqu t-taħriġ fit-titjir lejn, ġewwa jew barra mill-Unjoni għandhom joperaw:

(a) ajruplani u ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VI;

▼M4

(b) ajruplani u ħelikopters oħrajn kif ukoll blalen tal-ajru u glajders skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VII.

▼M3

6. L-operaturi għandhom joperaw inġenju tal-ajru biss għall-fini ta’ operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati kif speċifikat fl-Annessi III u VIII.

7. Titjiriet li jseħħu eżatt qabel, matul jew eżatt wara operazzjonijiet speċjalizzati u li huma direttament marbutin ma’ dawk l-operazzjonijiet għandhom ikunu operati skont il-paragrafi 3, 4 u 6, kif ikun applikabbli. ►M4 Ħlief għall-membri tal-ekwipaġġ, ma għandhomx jinġarru abbord persuni għajr dawk li huma indispendabbli għall-missjoni. ◄

▼B

*Artikolu 6*

**Derogi**

▼M3

_____

▼B

►M4 2. B'deroga mill-Artikolu 5(1), l-inġenji tal-ajru msemmija fl-Artikolu 4(5) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, fil-każ ta' ajruplani, jitħaddmu skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fid-Deċiżjoni tal-Kummissjoni C(2009) 7633 tal-14 ta' Ottubru 2009 meta jintużaw f'operazzjonijiet CAT. ◄ Kwalunkwe bidla fl-operazzjoni li taffettwa l-kundizzjonijiet stabbiliti f’dik id-Deċiżjoni għandha tiġi nnotifikata lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni (minn hawn ‘il quddiem imsejħa “l-Aġenzija”) qabel ma tiġi implimentata.

Stat Membru li jkun beħsiebu juża d-deroga li dwarha hemm dispożizzjoni fid-Deċiżjoni C(2009)7633 iżda li mhuwiex Stat li għalih kienet indirizzata dik id-Deċiżjoni, għandu jinnotifika lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija b’dan qabel ma jimplimenta d-deroga. Il-Kummissjoni u l-Aġenzija għandhom jivvalutaw sa liema punt il-bidla jew l-użu maħsub jiddevjaw mill-kundizzjonijiet mogħtija fid-Deċiżjoni C(2009)7633 jew

▼B

iħallu impatt fuq il-valutazzjoni inizjali tas-sikurezza mwettqa fil-kuntest ta' dik id-Deċiżjoni. Jekk il-valutazzjoni turi li l-bidla jew l-użu maħsub ma jikkorrispondux mal-valutazzjoni inizjali tas-sikurezza mwettqa fil-kuntest tad-Deċiżjoni C(2009)7633, l-Istat Membru kkonċernat għandu jressaq talba ġdida għal deroga skont l-Artikolu 14(6) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

3. B'deroga mill-Artikolu 5(1), titjiriet marbutin mal-introduzzjoni jew l-emenda ta' tipi ta' inġenji tal-ajru mwettqin mill-organizzazzjonijiet tal-produzzjoni jew mill-organizzazzjonijiet tad-disinn fl-ambitu tal-privileġġi tagħhom għandhom ikomplu jitħaddmu bil-kundizzjonijiet stabbiliti fil-liġijiet nazzjonali tal-Istati Membri.

4. Minkejja l-Artikolu 5, l-Istati Membri jistgħu jkomplu jeħtieġu approvazzjoni speċifika u rekwiżiti addizzjonali b'rabta mal-proċeduri operattivi, it-tagħmir u l-kwalifiki u t-taħriġ tal-ekwipaġġ għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru li jsiru lil hinn mill-kosta permezz ta' ħelikopter, skont il-liġijiet nazzjonali tagħhom. L-Istati Membri għandhom jgħarrfu lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija bir-rekwiżiti addizzjonali li jkunu qed jiġu applikati għal approvazzjonijiet speċifiċi ta' dan it-tip. Dawn ir-rekwiżiti m'għandhomx ikunu inqas restrittivi minn dawk mogħtija fl-Annessi III u IV.

▼M4

4 a. B'deroga mill-Artikolu 5(1) u (6) l-operazzjonijiet li ġejjin b' ajruplani u ħelikopters ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, blalen tal-ajru u glajders jistgħu jsiru skont l-Anness VII:

▼M3

(a) titjiriet bl-ispejjeż maqsumin minn individwi privati, bil-kundizzjoni li l-ispiża diretta tinqasam bejn l-okkupanti kollha tal-inġenju tal-ajru, inkluż il-bdot u li n-numru ta' persuni li qed jaqsmu l-ispejjeż diretti huwa limitat għal sitta;

(b) titjiriet ta' kompetizzjoni jew wirjiet tat-titjir, bil-kundizzjoni li r-remunerazzjoni jew kwalunkwe kunsiderazzjoni ta' valur mogħtija għat-tali titjiriet tkun limitata għall-irkupru tal-ispejjeż diretti u kontribuzzjoni proporzjonata għall-ispejjeż annwali, kif ukoll premji ta' mhux iktar minn valur speċifikat mill-awtorità kompetenti;

(c) titjiriet introduttorji, qbiż bil-paraxut, irmunkar ta' glajders jew titjiriet ajrubatiċi mwettqa jew minn organizzazzjoni tat-taħriġ bis-sede prinċipali tagħha fi Stat Membru u approvata skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011, jew minn organizzazzjoni maħluqa bil-għan li tippromwovi sport tal-ajru jew avjazzjoni ta' divertiment, bil-kundizzjoni li l-inġenju tal-ajru jkun operat mill-organizzazzjoni fuq il-bażi ta' sjieda jew kiri mingħajr ekwipaġġ, li t-titjira ma tiġġenerax profitti mqassmin barra l-organizzazzjoni, u li kull meta jkunu involuti persuni li mhumiex membri tal-organizzazzjoni, it-tali titjiriet jirrappreżentaw biss attività marġinali tal-organizzazzjoni.

▼B

5. B'deroga mill-punt CAT.POL.A.300 (a) tal-Anness IV, meta l-ajruplani b'magna waħda jintużaw f'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, dawn għandhom jitħaddmu billejl jew b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-istrument (IMC) skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fl-eżenzjonijiet eżistenti mogħtija mill-Istati Membri skont l-Artikolu 8(2) tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91.

Kwalunkwe bidla fit-tħaddim ta' dawk l-ajruplani li taffettwa l-kundizzjonijiet stabbiliti f'dawk l-eżenzjonijiet għandha tiġi nnotifikata lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija qabel ma tiġi implimentata. Il-Kummissjoni u l-Aġenzija għandhom jivvalutaw il-bidla proposta skont l-Artikolu 14(5) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

▼B

6. L-operazzjonijiet eżistenti li jsiru bil-ħelikopters lejn jew minn sit ta' interess pubbliku (PIS) jistgħu jitwettqu b'deroga mill-punt CAT.POL.H.225 tal-Anness IV kull meta d-daqs tas-sit ta' interess pubbliku, l-ambjent bl-ostakli jew il-ħelikopter ma jkunux jippermettu li tinżamm il-konformità mar-rekwiżiti għall-operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1. It-tali operazzjonijiet għandhom jitwettqu skont il-kundizzjonijiet stabbiliti mill-Istati Membri. L-Istati Membri għandhom jgħarrfu lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija bil-kundizzjonijiet li jkunu qed jiġu applikati.

▼M4

7. B'deroga minn SPA.PBN.100 PBN tal-Anness V, operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ajruplani, ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, fi spazju tal-ajru magħżul, fuq rotot jew skont il-proċeduri fejn hija stabbilita speċifikazzjoni ta' navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN) għandhom ikomplu jiġu operati skont il-kondizzjonijiet stabbiliti fil-liġi nazzjonali tal-Istati Membri sakemm jiġu adottati u japplikaw ir-regoli ta' implimentazzjoni relatati.

▼B

*Artikolu 7*

**Ċertifikati tal-operaturi tal-ajru**

1. Ċertifikati tal-operaturi tal-ajru (AOCs) maħruġin qabel ma jibda japplika dan ir-Regolament minn Stat Membru lil operaturi ta' ajruplani tat-trasport kummerċjali bl-ajru skont ir-Regolament (KEE) Nru 3922/91 għandhom jitqiesu bħala ċertifikati maħruġin skont dan ir-Regolament.

Madankollu, sa mhux iktar tard mit-28 ta' Ottubru 2014:

(a) l-operaturi għandhom jadattaw is-sistema ta' ġestjoni, il-programmi tat-taħriġ, il-proċeduri u l-manwali tagħhom sabiex ikunu konformi mal-Annessi III, IV u V, kif ikun rilevanti;

(b) iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru għandu jinbidel b'ċertifikati maħruġin skont l-Anness II għal dan ir-Regolament.

2. Ċertifikati tal-operaturi tal-ajru maħruġin qabel ma jibda japplika dan ir-Regolament minn Stat Membru lil operaturi ta' ħelikopters tat-trasport kummerċjali bl-ajru għandhom jinbidlu f'ċertifikati tal-operaturi tal-ajru li jkunu konformi ma' dan ir-Regolament skont rapport tal-konverżjoni stabbilit mill-Istat Membru li jkun ħareġ iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru, b'konsultazzjoni mal-Aġenzija.

Ir-rapport tal-konverżjoni għandu jiddeskrivi:

(a) ir-rekwiżiti nazzjonali li abbażi tagħhom inħarġu ċ-ċertifikati tal-operaturi tal-ajru;

(b) l-ambitu tal-privileġġi li ngħataw lill-operaturi;

(c) id-differenzi bejn ir-rekwiżiti nazzjonali li abbażi tagħhom inħarġu ċ-ċertifikati tal-operaturi tal-ajru u r-rekwiżiti tal-Annessi III, IV u V, flimkien ma' indikazzjoni dwar kif u meta l-operaturi se jkunu meħtieġa jiżguraw il-konformità shiha ma' dawk l-Annessi.

▼B

Ir-rapport tal-konverżjoni għandu jinkludi kopji tad-dokumenti kollha meħtieġa biex jagħtu prova tal-elementi msemmija fil-punti (a) sa (c), inklużi kopji tar-rekwiżiti u l-proċeduri nazzjonali rilevanti.

*Artikolu 8*

**Limitazzjonijiet fuq il-ħin tat-titjir**

►M1 1. ◄ Il-limitazzjonijiet fuq il-ħin tat-titjir u l-ħin tas-servizz għandhom ikunu suġġetti għal dan li ġej:

(a) ►M1 għall-operazzjoni-jiet ta' ajruplani tat-trasport kummerċjali bl-ajru ◄, għall-Artikolu 8(4) u għas-Subparti Q tal-Anness III għar-Regolament (KEE) Nru 3922/91;

(b) ►M1 għall-operazzjoni-jiet ta' ħelikopters tat-trasport kummerċjali bl-ajru ◄, għar-rekwiżiti nazzjonali.

▼M1

2. Operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ajruplani u b'ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni għandhom ikomplu jsiru skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali applikabbli dwar il-limitazzjoni fil-ħin tat-titjira sakemm jiġu adottati u japplikaw ir-regoli ta' implimentazzjoni relatati.

▼M3

4. Operazzjonijiet mhux kummerċjali, inklużi operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati kumplessi u li jaħdmu bil-magni, inklużi operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati b'ajruplani, b'ħelikopters, bi blalen tal-arja u bi glajders għandhom ikomplu jsiru skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali applikabbli dwar il-limitazzjoni fil-ħin tat-titjira sakemm jiġu adottati u japplikaw ir-regoli ta' implimentazzjoni relatati.

▼M2

*Artikolu 9*

**Listi tat-tagħmir minimu**

Il-listi tat-tagħmir minimu ("MELs") approvati mill-Istat tal-Operatur jew mill-Istat tar-Reġistrazzjoni qabel l-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament, għandhom jitqiesu bħala listi approvati skont dan ir-Regolament u jistgħu jkomplu jintużaw mill-operatur.

Wara d-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament, kull bidla fil-listi tat-tagħmir minimu msemmija fl-ewwel subparagrafu li għalihom tkun stabbilita Lista tat-Tagħmir Minimu ta' Referenza ("MMEL") bħala parti mid-dejta dwar l-adegwatezza operattiva skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ([1]), għandha ssir f'konformità mal-punt ORO.MLR.105 tat-Taqsima 2 tal-Anness III ta' dan ir-Regolament mill-iktar fis possibbli u sa mhux aktar tard mit-18 ta' Diċembru 2017 jew sa sentejn wara li tkun ġiet approvata d-dejta dwar l-adegwatezza operattiva, skont liema minnhom taħbat l-aħħar.

Kwalunkwe bidla f'MEL msemmija fl-ewwel subparagrafu li għaliha ma tkun ġiet stabbilita l-ebda MMEL bħala parti mid-dejta dwar l-adegwatezza operattiva, għandha tkompli ssir skont l-MMEL aċċettata mill-Istat tal-Operatur jew mill-Istat tar-Reġistrazzjoni kif applikabbli.

([1]) ĠU L 224, 21.8.2012, p. 1.

▼M2

*Artikolu 9a*

**Taħriġ tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-ekwipaġġ tal-kabina**

L-operaturi għandhom jiżguraw li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-ekwipaġġ tal-kabina li diġà qegħdin jitħaddmu u li jkunu lestew taħriġ skont is-Subpartijiet FC u CC tal-Anness III li ma jkunx jinkludi l-elementi obbligatorji stabbiliti fid-dejta rilevanti dwar l-adegwatezza operattiva, jirċievu taħriġ li jkopri dawk l-elementi obbligatorji sa mhux aktar tard mit-18 ta' Diċembru 2017 jew sa sentejn wara li tiġi approvata din id-dejta dwar l-adegwatezza operattiva, skont liema minnhom taħbat l-aħħar.

▼B

*Artikolu 10*

**Dħul fis-seħħ**

1. Dan ir-Regolament għandu jidħol fis-seħħ fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Għandu japplika mit-28 ta' Ottubru 2012.

2. B'deroga mit-tieni subparagrafu tal-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx id-dispożizzjonijiet tal-Annessi I sa V sat-28 ta' Ottubru 2014.

Meta Stat Membru jagħmel użu minn din il-possibbiltà, għandu jgħarraf lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija dwar dan. Din in-notifika għandha tiddeskrivi r-raġunijiet għat-tali deroga u t-tul ta' żmien tagħha, kif ukoll il-programm ta' implimentazzjoni, li jinkludi l-azzjonijiet previsti u l-perjodu taż-żmien relatat magħhom.

▼M1

3. B'deroga mit-tieni subparagrafu tal-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx:

(a) id-dispożizzjonijiet tal-►M3 Annessi II u III ◄ dwar operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ajruplani u ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni sal-25 ta' Awwissu 2016; kif ukoll

(b) id-dispożizzjonijiet tal-►M3 Annessi II, V, VI u VII ◄ dwar operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ajruplani, ħelikopters, glajders u blalen tal-arja sal-25 ta' Awwissu 2016.

▼M3

4. B'deroga mit-tieni subparagrafu tal-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx id-dispożizzjonijiet tal-Annessi II, III, VII u VIII għal operazzjonijiet speċjalizzati sal-21 ta' April 2017.

5. B'deroga mit-tieni subparagrafu tal-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx id-dispożizzjonijiet tal-Annessi II, III u IV għal:

(a) operazzjonijiet CAT li jibdew u jintemmu fl-istess ajrudrom/sit tal-operat b'ajruplani bi prestazzjoni tal-klassi B jew ħelikopters mhux kumplessi sal-21 ta' April 2017; u

(b) operazzjonijiet CAT bi blalen tal-arja u glajders sal-21 ta' April 2017.

▼M3

6. Meta Stat Membru jagħżel użu mid-deroga stipulata fil-paragrafu 5 punt (a), għandhom japplikaw ir-regoli li ġejjin:

(a) għall-ajruplani, l-Anness III tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91 u eżenzjonijiet nazzjonali relatati b'konformità mal-Artikolu 8(2) tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91;

(b) għall-ħelikopters, ir-rekwiżiti nazzjonali.

7. Meta Stat Membru jagħmel użu mid-derogi stipulati fil-paragrafi 3, 4 u 5, għandu jinnotifika lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija. Din in-notifika għandha tiddeskrivi r-raġunijiet għad-deroga u t-tul ta' żmien tagħha, kif ukoll il-programm għall-implimentazzjoni li fih l-azzjonijiet previsti u l-iskedar relatat.

▼B

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

▼B

*ANNESS I*

▼M3

**Definizzjonijiet għat-termini li jintużaw fl-Annessi II sa VIII**

▼B

Għall-għanijiet ta' dan ir-Regolament, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

1. "distanza disponibbli għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien (ASDA)" tfisser it-tul tal-ġirja tat-tlugħ disponibbli u t-tul tal-mogħdija tal-waqfien, jekk din il-mogħdija tal-waqfien tkun iddikjarata bħala disponibbli mill-Istat tal-ajrudrom u tkun tista' ġġorr il-massa tal-ajruplan fil-kundizzjonijiet operattivi li jkun hemm fis-seħħ;

2. "mezzi aċċettabbli tal-konformità (AMC)" tfisser standards mhux vinkolanti adottati mill-Aġenzija biex juru l-mezzi li bihom tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu;

3. "lista ta' kontroll tal-aċċettazzjoni" tfisser dokument użat sabiex jgħin fit-twettiq ta' kontroll fuq l-apparenza esterna ta' pakketti li jkun fihom oġġetti perikoluż u tad-dokumenti assoċjati magħhom sabiex jiġi stabbilit li jkunu ġew issodisfati r-rekwiżiti x-xierqa kollha;

4. "ajrudrom xieraq" tfisser ajrudrom li fih jista' jitħaddem l-inġenju tal-ajru, filwaqt li jitqiesu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni u l-karatteristiċi tar-runway applikabbli;

5. għall-għanijiet tal-klassifikazzjoni tal-passiġġieri:

   (a) "adult" tfisser persuna ta' 12-il sena jew iktar;

   (b) "tifel/tfal" tfisser persuni ta' sentejn jew iktar, iżda li għandhom inqas minn 12-il sena;

   (c) "tarbija" tfisser persuna ta' inqas minn sentejn;

6. "ajruplan" tfisser inġenju tal-ajru itqal mill-arja li jaħdem bil-magna u li għandu ġwienaħ fissi, li waqt it-titjir ikun sostnut mir-reazzjoni dinamika tal-arja fuq il-ġwienaħ tiegħu;

7. "titjira megħjuna bl-użu ta' sistema ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS)" tfisser, fil-każ ta' operazzjonijiet bin-NVIS, dik il-parti ta' titjira li ssir skont ir-regoli tat-titjir viżwali (VFR) li tkun imwettqa billejl, meta membru tal-ekwipaġġ ikun qed juża nuċċali għall-viżjoni billejl (NVG);

8. "inġenju tal-ajru" tfisser makkinarju li jista' jikseb sostenn fl-atmosfera mir-reazzjonijiet tal-arja ħlief mir-reazzjonijiet tal-arja ma' wiċċ id-dinja;

9. "mezzi alternattivi ta' konformità" tfisser dawk il-mezzi li jipproponu alternattiva għall-mezzi aċċettabbli tal-konformità (AMC) eżistenti, jew dawk li jipproponu mezzi ġodda sabiex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, li għalihom l-Aġenzija ma tkun adottat l-ebda AMC assoċjat;

10. "proċedura kontra l-formazzjoni tas-silġ", fil-każ tal-proċeduri ta' fuq l-art, tfisser proċedura li tipprovdi protezzjoni kontra l-formazzjoni tal-ġlata jew tas-silġ u kontra l-akkumulazzjoni tal-borra fuq l-uċuħ tal-inġenju tal-ajru li jkunu ġew ittrattati għal perjodu taż-żmien limitat (il-ħin taż-żamma);

▼M1

11. "operazzjoni ta' proċedura ta' avviċinament bi gwida vertikali (APV)" tfisser avviċinament bi strument li juża gwida laterali u vertikali, iżda li ma jissodisfax ir-rekwiżiti stabbiliti għall-avviċinament ta' preċiżjoni u għall-operazzjonijiet tal-ħatt, b'għoli tad-deċiżjoni (DH) ta' mhux inqas minn 250 pied u b'medda viżwali tar-runway (RVR) ta' mhux inqas minn 600 m;

▼M3

11a. "massa tal-ballun tal-arja bażi" tfisser il-massa determinata bl-ippeżar tal-ballun tal-arja bit-tagħmir kollu installat kif speċifikat fl-AFM;

▼B

►M1 12. ◄ "membru tal-ekwipaġġ tal-kabina" tfisser membru tal-ekwipaġġ ikkwalifikat b'mod xieraq, minbarra membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew membru tal-ekwipaġġ tekniku, li jkun assenjat minn operatur biex matul l-operazzjonijiet iwettaq kompiti relatati mas-sikurezza tal-passiġġieri u tat-titjira;

►M1 13. ◄ "operazzjoni ta' avviċinament tal-kategorija I (CAT 1)" tfisser avviċinament u nżul bi strument ta' preċiżjoni permezz ta' sistema għall-inżul bl-istrumenti (ILS), ta' sistema għall-inżul bil-microwaves (MLS), ta' GLS (sistema ta' nżul li tinkludi sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali awmentata bbażata fuq l-art (GNSS/GBAS)), avviċinament b'radar ta' preċiżjoni (PAR) jew GNSS bl-użu ta' sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (SBAS) b'għoli tad-deċiżjoni (DH) ta' mhux inqas minn 200 pied u b'medda viżwali tar-runway (RVR) ta' mhux inqas minn 550 metru għall-ajruplani u ta' mhux inqas minn 500 metru għall-ħelikopters;

►M1 14. ◄ "operazzjoni tal-kategorija II (CAT II)" tfisser operazzjoni ta' avviċinament u nżul bi strument ta' preċiżjoni, li tuża ILS jew MLS:

(a) b'DH taħt il-200 pied, iżda ta' mhux inqas minn 100 pied; u

(b) b'RVR ta' mhux inqas minn 300 metru;

►M1 15. ◄ "operazzjoni tal-kategorija IIIA (CAT IIIA)" tfisser operazzjoni ta' avviċinament u nżul bi strument ta' preċiżjoni, li tuża ILS jew MLS:

(a) b'DH taħt il-100 pied; u

(b) b'RVR ta' mhux inqas minn 200 metru;

►M1 16. ◄ "operazzjoni tal-kategorija IIIB (CAT IIIB)" tfisser operazzjoni ta' avviċinament u nżul bi strument ta' preċiżjoni, li tuża ILS jew MLS:

(a) b'DH taħt il-100 pied, jew mingħajr DH; u

(b) b'RVR ta' inqas minn 200 metru, iżda ta' mhux inqas minn 75 metru;

►M1 17. ◄ "kategorija A għall-ħelikopters" tfisser ħelikopter b'diversi magni ddisinjat b'karatteristiċi ta' iżolament tal-magna u tas-sistema li huma speċifikati fil-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà applikabbli u li hu kapaċi jwettaq operazzjonijiet permezz ta' dejta tat-tlugħ u tal-inżul li jkunu skedati taħt il-kunċett ta' ħsara kritika fil-magna li tiżgura żona tal-wiċċ awtorizzata adegwata u kapaċità ta' prestazzjoni adegwata għal titjir sikur kontinwu jew għat-tlugħ interrott sikur f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna;

►M1 18. ◄ "kategorija B għall-ħelikopters" tfisser ħelikopter b'magna waħda jew b'diversi magni li ma jissodisfax l-istandards tal-Kategorija A. Il-ħelikopters tal-Kategorija B m'għandhom l-ebda garanzija li huma kapaċi jkomplu jtiru b'mod sikur f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, u b'hekk wieħed jassumi li f'każ bħal dan ikollu jsir inżul mhux skedat;

►M1 19. ◄ "speċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni (CS)" tfisser standards tekniċi adottati mill-Aġenzija li jindikaw il-mezzi biex tintwera l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, u li jistgħu jintużaw minn organizzazzjoni għall-għanijiet taċ-ċertifikazzjoni;

▼B

►M1 20. ◄ “dawran” tfisser il-fażi viżwali ta’ avviċinament bi strument biex l-inġenju tal-ajru jinġieb f’pożizzjoni li tippermetti nżul fuq runway/f’żona ta’ tlugħ u ta’ avviċinament finali (FATO) li ma tkunx tinsab f’post adegwat għall-avviċinament f’linja dritta;

►M1 21. ◄ “mogħdija tal-ikklerjar” tfisser żona rettangolari ddefinita fuq l-art jew fl-ilma li taqa’ taħt il-kontroll tal-awtorità x-xierqa, li tiġi magħżula jew ippreparata bħala żona xierqa li fuqha ajru-plan ikun jista’ jagħmel parti mit-tlugħ inizjali tiegħu sa għoli speċifikat;

►M1 22. ◄ “bażi tas-sħab” tfisser l-għoli tal-bażi tal-element tas-sħab l-iktar baxx osservat jew imbassar fil-viċinanzi ta’ ajrudrom jew ta’ sit tal-operat jew f’żona speċifika ta’ operazzjonijiet, li normalment jitkejjel ‘il fuq mil-livell tal-ajrudrom jew, fil-każ ta’ operazzjonijiet lil hinn mill-kosta, ‘il fuq mil-livell medju tal-baħar;

►M1 23. ◄ “kondiviżjoni tal-kodiċi” tfisser arranġament li permezz tiegħu operatur iqiegħed il-kodiċi nominattiv tiegħu fuq titjira operata minn operatur ieħor u jbiegħ u joħroġ biljetti għal dik it-titjira;

►M1 24. ◄ “żona kkonġestjonata” tfisser, f’dak li għandu x’jaqsam ma’ belt jew raħal, kwalunkwe żona li tkun tintuża sostanzjalment għal skopijiet residenzjali, kummerċjali jew ta’ rikreazzjoni;

►M1 25. ◄ “runway ikkontaminata” tfisser runway li jkollha iktar minn 25 % tal-erja tal-wiċċ tagħha, fil-limiti tat-tul u tal-wisa’ meħtieġa li jkunu qed jintużaw, li tkun koperta mill-affarijiet li ġejjin:

(a) b’saff ilma tal-wiċċ ta’ iktar minn 3 millimetri (0.125 pulzier), jew b’silġ imfarrak maħmuġ fl-art, jew b’borra maħlula, li jkunu ekwivalenti għal iktar minn 3 millimetri (0.125 pulzier) ta’ ilma;

(b) borra li tkun ġiet ikkompressata f’massa solida li tirreżisti iktar kompressjoni u li żżomm flimkien jew tinkiser f’biċ-ċiet jekk tinġabar (borra kumpatta); jew

(c) silġ, inkluż silġ imxarrab;

►M1 26. ◄ “fjuwil ta’ kontinġenza” tfisser il-fjuwil meħtieġ biex jikkum-pensa għal fatturi mhux mistennija li jistgħu jaffettwaw il-konsum tal-fjuwil waqt it-titjira lejn l-ajrudrom ta’ destinazzjoni;

►M1 27. ◄ “avviċinament finali bi nżul kontinwu (CDFA)” tfisser teknika, li hija konsistenti mal-proċeduri ta’ avviċinament stabbilizzat, li tintuża fil-parti tal-avviċinament finali ta’ proċe-dura ta’ avviċinament mhux ta’ preċiżjoni bi strumenti bħala nżul kontinwu, mingħajr it-teħid ta’ pożizzjoni orizzontali, minn altitudni/għoli daqs jew ogħla mill-altitudni/mill-għoli tal-punt tal-avviċinament finali sa punt li jinsab madwar 15-il metru (50 pied) ‘il fuq mil-limitu tar-runway tal-inżul jew sal-punt fejn għandha tinbeda l-“flare manoeuvre” għat-tip ta’ inġenju tal-ajru li jkun qed jintuża;

►M1 28. ◄ “viżibilità meteoroloġika kkonvertita (CMV)” tfisser valur, li huwa ekwivalenti għal RVR, li jitnissel mill-viżibilità meteo-roloġika rrappurtata;

►M1 29. ◄ “membru tal-ekwipaġġ” tfisser persuna assenjata minn operatur biex twettaq kompiti abbord inġenju tal-ajru;

▼B

►M1 30. ◄ “fażijiet kritiċi tat-titjira” fil-każ ta’ ajruplani tfisser il-ġirja tat-tlugħ, il-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ, l-avviċinament finali, l-avviċinament mhux milħuq, l-inżul, inkluż il-ġirja sakemm l-ajruplan jinżel, u kwalunkwe fażi oħra tat-titjira, kif stabbilit mill-bdot fil-kmand jew mill-kmandant;

►M1 31. ◄ “fażijiet kritiċi tat-titjira” fil-każ ta’ ħelikopters tfisser is-sewqan, it-titjir, it-tlugħ, l-avviċinament finali, l-avviċinament mhux milħuq, l-inżul, u kwalunkwe fażi oħra tat-titjira, kif stabbilit mill-bdot fil-kmand jew mill-kmandant;

►M1 32. ◄ “runway niedja” tfisser runway li l-wiċċ tagħha ma jkunx xott, iżda li n-nida ta’ fuqha ma tkunx tagħtiha dehra tleqq;

►M1 33. ◄ “oġġetti perikoluż (DG)” tfisser artikli jew sustanzi li jistgħu joħolqu riskju għas-saħħa, is-sikurezza, il-proprjetà jew l-ambjent u li huma inklużi fil-lista ta’ oġġetti perikoluż fl-Istruzzjonijiet Tekniċi jew li jkunu kklassifikati skont dawn l-istess Struzzjonijiet;

►M1 34. ◄ “aċċident marbut ma’ oġġetti perikoluż” tfisser ġrajja assoċjata u relatata mat-trasport bl-ajru ta’ oġġetti perikoluż, li twassal għal feriti fatali jew serji f’persuna jew għal ħsara kbira f’xi proprjetà;

►M1 35. ◄ “inċident marbut ma’ oġġetti perikoluż” tfisser:

(a) ġrajja, minbarra aċċident marbut ma’ oġġetti perikoluż, assoċjata u relatata mat-trasport bl-ajru ta’ oġġetti perikoluż, li mhux bil-fors isseħħ abbord inġenju tal-ajru, u li twassal għal feriti f’persuna, għal ħsara f’xi proprjetà, għal nirien, ksur, tixrid tal-oġġett, tnixxija ta’ fluwidu jew radjazzjoni jew għal prova oħra li ma nżammitx l-integrità tal-pakkett;

(b) kwalunkwe ġrajja marbuta mat-trasport ta’ oġġetti perikoluż li tipperikola serjament l-inġenju tal-ajru jew l-okkupanti tiegħu;

►M1 36. ◄ “tneħħija tas-silġ”, fil-każ tal-proċeduri ta’ fuq l-art, tfisser proċedura li permezz tagħha jitneħħew mill-inġenju tal-ajru l-ġlata, is-silġ, il-borra jew is-silġ imfarrak maħmuġ fl-art, sabiex jiġi pprovdut wiċċ li ma jkunx ikkontaminat;

►M1 37. ◄ “punt iddefinit wara t-tlugħ (DPATO)” tfisser il-punt, matul il-fażi tat-tlugħ u tat-tlugħ inizjali, li qablu mhijiex assigurata l-kapaċità tal-ħelikopter li jkompli t-titjira b’mod sikur, bil-magna kritika wieqfa, u b’hekk jista’ jkun meħtieġ inżul ta’ emerġenza;

►M1 38. ◄ “punt iddefinit qabel l-inżul (DPBL)” tfisser il-punt, matul il-fażi tal-avviċinament u tal-inżul, li warajh mhijiex assigurata l-kapaċità tal-ħelikopter li jkompli t-titjira b’mod sikur, bil-magna kritika wieqfa, u b’hekk jista’ jkun meħtieġ inżul ta’ emerġenza;

►M1 39. ◄ “distanza DR” tfisser id-distanza orizzontali li l-ħelikopter ikun ivvjaġġa mit-tarf tad-distanza disponibbli għat-tlugħ;

▼M3

40. “ftehim ta’ kiri mingħajr ekwipaġġ” tfisser ftehim bejn impriżi li skont dan l-inġenju tal-ajru jkun operat skont iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) tal-parti li tħallas il-kera (lessee) jew, fil-każ ta’ operazzjonijiet kummerċjali li mhumiex CAT, taħt ir-responsabilità tal-parti li tħallas il-kera (lessee);

▼B

►M1 41. ◄ “massa operattiva mingħajr tagħbija” tfisser il-massa totali tal-inġenju tal-ajru li jkun lest għal tip ta’ operazzjoni speċifika, mingħajr il-fjuwil li jista’ jintuża u t-tagħbija tat-traffiku;

►M1 42. ◄ “runway xotta” tfisser runway li la tkun imxarrba u lanqas ma tkun ikkontaminata, u li tinkludi dawk ir-runways miksija biċċangatura li jkunu ġew ippreparati apposta b’kanali jew pavimenti poruż u li jinżammu b’tali mod li jippermettu azzjoni ta’ bbrejkjar effettiva daqs fuq runway xotta, anki meta fuq ir-runway ikun hemm in-nida;

▼M1

43. “inġenji tal-ajru tat-tip ELA1” tfisser l-inġenji tal-ajru ħfief Ewropej (European Light Aircraft) b’ekwipaġġ li ġejjin:

(a) ajruplan b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 1 200 kilogramma jew inqas, li mhuwiex ikklassifikat bħala inġenju tal-ajru kumpless u li jaħdem bil-magna;

(b) glajder jew glajder bil-mutur b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 1 200 kilogramma jew inqas;

(c) ballun tal-arja bi kwantità massima ta’ gass tat-tlugħ ta’ disinn jew volum massimu ta’ arja sħuna ta’ mhux aktar minn 3 400 $m^3$ għal blalen li jaħdmu bl-arja sħuna, 1 050$m^3$ għal blalen li jaħdmu bil-gass, 300 $m^3$ għal blalen tal-gass marbutin;

44. “inġenji tal-ajru tat-tip ‘ELA2’” tfisser l-inġenji tal-ajru ħfief Ewropej (European Light Aircraft) b’ekwipaġġ, li ġejjin:

(a) ajruplan b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 2 000 kilogramma jew inqas, li mhuwiex ikklassifikat bħala inġenju tal-ajru kumpless u li jaħdem bil-magna;

(b) glajder jew glajder bil-mutur b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 2 000 kilogramma jew inqas;

(c) ballun tal-arja;

(d) inġenju tal-ajru li jaħdem bir-rotors (Very Light Rotorcraft) b’MTOM ta’ mhux aktar minn 600 kg li huwa ta’ disinn sempliċi, maħsub biex iġorr mhux aktar minn żewġ persuni, mhux imħaddem b’magni tar-rokits u/jew tat-turbina; ristrett għal operazzjonijiet binhar VFR;

▼B

►M1 45. ◄ “żona ta’ tlugħ u ta’ avviċinament finali elevata (FATO elevata)” tfisser FATO li hija mill-inqas 3 metri ’l fuq mill-wiċċ tal-madwar;

►M1 46. ◄ “ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta (ERA)” tfisser ajrudrom xieraq matul ir-rotta, li jista’ jkun meħtieġ fl-istadju tal-ippjanar;

▼B

►M1 47. ◄ "sistema ta' viżjoni mtejba (EVS)" tfisser sistema li turi immaġni elettroniċi tax-xena esterna f'ħin reali permezz ta' sensers tal-immaġni;

►M1 48. ◄ "żona ta' tlugħ u ta' avviċinament finali (FATO)" tfisser żona ddefinita għall-operazzjonijiet bil-ħelikopter, li 'l fuq minnha titlesta l-fażi finali tal-manuvra ta' avviċinament għat-titjir kważi stazzjonarju jew għall-inżul, u minn fejn tinbeda l-manuvra tat-tlugħ. Fil-każ ta' ħelikopters li joperaw fil-kategorija tal-prestazzjoni 1, iż-żona ddefinita tinkludi ż-żona disponibbli għal tlugħ interrott;

►M1 49. ◄ "il-monitoraġġ tad-dejta tat-titjir (FDM)" tfisser l-użu proattiv u mhux punittiv ta' dejta diġitali tat-titjir minn operazzjonijiet ta' rutina biex tittejjeb is-sikurezza tal-avjazzjoni;

►M1 50. ◄ "tagħmir għat-taħriġ fis-simulazzjoni tat-titjir (FSTD)" tfisser tagħmir tat-taħriġ li huwa:

(a) fil-każ tal-ajruplani, simulatur ta' titjira sħiħa (FFS), tagħmir għat-taħriġ fit-titjir (FTD), tagħmir għat-taħriġ fil-proċeduri tat-titjir u tan-navigazzjoni (FNPT) jew tagħmir bażiku għat-taħriġ fl-istrumenti (BITD);

(b) fil-każ tal-ħelikopters, simulatur ta' titjira sħiħa (FFS), tagħmir għat-taħriġ fit-titjir (FTD) jew tagħmir għat-taħriġ fil-proċeduri tat-titjir u tan-navigazzjoni (FNPT);

►M1 51. ◄ "ajrudrom ERA għall-fjuwil" tfisser ajrudrom ERA, li jintgħażel biex jitnaqqas il-fjuwil ta' kontinġenza;

►M1 52. ◄ "sistema tal-inżul GBAS (GLS)" tfisser sistema ta' avviċinament tal-inżul li tuża informazzjoni miġbura permezz ta' sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali awmentata bbażata fuq l-art (GNSS/GBAS), biex tiggwida l-inġenju tal-ajru abbażi tal-pożizzjoni laterali u vertikali tal-GNSS tiegħu. Din is-sistema tuża referenza ġeometrika tal-altitudni għall-pendil tal-avviċinament finali tagħha;

►M1 53. ◄ "persunal li jipprovdi servizzi ta' emerġenza fuq l-art" tfisser kwalunkwe persunal li jipprovdi servizzi ta' emerġenza fuq l-art (bħal pereżempju l-pulizija, il-pompiera, eċċ), li huwa involut fis-servizzi mediċi ta' emerġenza bil-ħelikopter (HEMSs) u li l-kompiti tiegħu huma rilevanti, bi kwalunkwe mod, għall-operazzjonijiet bil-ħelikopter;

►M1 54. ◄ "iż-żamma fuq l-art" tfisser il-projbizzjoni formali ta'inġenju tal-ajru milli jitlaq u t-teħid ta' dawk il-passi li jkunu meħtieġa għal dan il-għan;

►M1 55. ◄ "wiri fil-livell tal-għajnejn (HUD)" tfisser sistema tal-wiri li turi l-informazzjoni tat-titjira fil-kamp viżiv estern li jkun direttament quddiem il-bdot u li ma taffettwax il-veduta esterna b'mod sinifikanti;

►M1 56. ◄ "sistema ta' gwida waqt l-inżul fil-livell tal-għajnejn (HUDLS)" tfisser is-sistema totali abbord li tipprovdi gwida fil-livell tal-għajnejn għall-bdot matul il-proċedura tal-avviċinament u tal-inżul u/jew matul il-proċedura ta' avviċinament mhux milħuq. Din is-sistema tinkludi s-sensers, il-kompjuters, il-provvisti tal-enerġija, l-indikazzjonijiet u l-kontrolli kollha;

►M1 57. ◄ "ħelikopter" tfisser inġenju tal-ajru li huwa itqal mill-arja li hu sostnut waqt it-titjir prinċipalment mir-reazzjonijiet tal-arja fuq rotor wieħed jew iktar immexxija bil-mutur, fuq assi sostanzjalment vertikali;

▼B

►M1 58. ◄ "membru tal-ekwipaġġ f'operazzjoni ta' rfigħ bil-ħelikopter (HHO)" tfisser membru tal-ekwipaġġ tekniku li jaqdi l-kompiti assenjati lilu marbutin mal-operazzjoni tal-irfigħ;

►M1 59. ◄ "pjattaforma għall-ħelikopters" tfisser FATO li tinsab fuq struttura li żżomm f'wiċċ l-ilma jew fuq struttura fissa lil hinn mill-kosta;

►M1 60. ◄ "membru tal-ekwipaġġ tal-HEMS" tfisser membru tal-ekwipaġġ tekniku li jkun assenjat f'titjira tal-HEMS bil-għan li jieħu ħsieb kull persuna li jkollha bżonn ta' għajnuna medika waqt li tkun qiegħda tinġarr fuq il-ħelikopter u li jgħin lill-bdot waqt il-missjoni;

►M1 61. ◄ "titjira tal-HEMS" tfisser titjira b'ħelikopter li jopera skont approvazzjoni tal-HEMS, li jkollha l-għan li tiffaċilita l-assistenza medika ta' emerġenza, f'każ fejn it-trasport rapidu u immedjat ikun essenzjali, billi ġġorr:

(a) persunal mediku;

(b) provvisti mediċi (tagħmir mediku, demm, organi, mediċini); jew

(c) persuni morda jew imweġġgħin u persuni oħra li jkunu kkonċernati b'mod dirett;

►M1 62. ◄ "bażi operattiva tal-HEMS" tfisser ajrudrom li fih il-membri tal-ekwipaġġ tal-HEMS u l-ħelikopter tal-HEMS jistgħu jkunu qed jistennew għall-operazzjonijiet tal-HEMS;

►M1 63. ◄ "sit tal-operat tal-HEMS" tfisser sit magħżul mill-kmandant waqt titjira tal-HEMS għall-operazzjonijiet ta' rfigħ bil-ħelikopter u għall-inżul u t-tlugħ;

►M1 64. ◄ "titjira tal-HHO" tfisser titjira b'ħelikopter li jopera skont approvazzjoni tal-HHO, li jkollha l-għan li tiffaċilita t-trasferiment ta' persuni u/jew ta' merkanzija permezz tal-irfigħ bil-ħelikopter;

►M1 65. ◄ "HHO lil hinn mill-kosta" tfisser titjira b'ħelikopter li jopera skont approvazzjoni tal-HHO, li jkollha l-għan li tiffaċilita t-trasferiment ta' persuni u/jew ta' merkanzija permezz tal-irfigħ bil-ħelikopter minn jew lejn bastiment jew struttura li tinsab f'żona tal-baħar jew lejn il-baħar stess;

►M1 66. ◄ "passiġġier ta' HHO" tfisser persuna li għandha tiġi ttrasferita permezz tal-irfigħ bil-ħelikopter;

►M1 67. ◄ "sit ta' HHO" tfisser żona speċifika li fiha ħelikopter iwettaq trasferiment bl-irfigħ;

►M1 68. ◄ "ħin taż-żamma (HoT)" tfisser il-ħin stmat li fih il-fluwidu ta' kontra l-formazzjoni tas-silġ jipprevjeni l-formazzjoni tas-silġ u tal-ġlata u l-akkumulazzjoni tal-borra fuq l-uċuħ protetti (ttrattati) tal-ajruplan;

▼B

►M1 69. ◄ "ambjent ostili" tfisser:

(a) ambjent li fih:

(i) ma jistax jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur minħabba li l-wiċċ mhuwiex adegwat;

(ii) l-okkupanti tal-ħelikopter ma jistgħux jiġu protetti b'mod adegwat mill-elementi;

(iii) ir-rispons/il-kapaċità ta' tiftix u salvataġġ mhijiex ipprovduta b'mod konsistenti mal-esponiment anti-ċipat; jew

(iv) ikun hemm riskju mhux aċċettabbli li jiġu pperikolati persuni jew proprjetà li jinsabu fuq l-art;

(b) fi kwalunkwe każ, iż-żoni li ġejjin:

(i) fil-każ ta' operazzjonijiet fuq il-baħar, iż-żoni tal-baħar miftuħ fit-Tramuntana ta' 45N u fin-Nofsinhar ta' 45S kif indikat mill-awtorità tal-Istat ikkonċernat;

(ii) dawk il-partijiet ta' żona kkonġestjonata li m'għand-homx żoni adegwati għal inżul ta' emerġenza sikur;

►M1 70. ◄ "punt ta' deċiżjoni għall-inżul (LDP)" tfisser il-punt użat biex tiġi stabbilita l-prestazzjoni waqt l-inżul li minnu jista' jitkompla b'mod sikur l-inżul jew jinbeda nżul interrott, meta tkun ġiet innutata ħsara fil-maġna f'dak il-punt;

►M1 71. ◄ "id-distanza disponibbli tal-inżul (LDA)" tfisser it-tul tar-runway li hu ddikjarat bħala disponibbli mill-Istat tal-ajrudrom u li jkun xieraq għall-ġirja ta' fuq l-art ta' ajru-plan li jkun qed jillandja;

►M1 72. ◄ "ajruplan tal-art" tfisser inġenju tal-ajru bi ġwienaħ fissi li hu ddisinjat għal tlugħ u nżul minn fuq l-art u li jinkludi l-ajruplani anfibji operati bħala ajruplani tal-art;

►M1 73. ◄ "operazzjoni lokali bil-ħelikopter" tfisser operazzjoni tat-trasport kummerċjali bl-ajru b'ħelikopters li għandhom massa massima ċċertifikata waqt it-tlugħ (MCTOM) ta' iktar minn 3 175 kilogramma u konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (MOPSC) ta' disa' sits jew inqas, matul il-jum, fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliem viżwali, li jitwettqu f'żona ġeografika lokali u ddefinita speċifikata fil-manwal tal-operat;

►M1 74. ◄ "il-proċeduri f'viżibilità baxxa (LVP)" tfisser il-proċeduri applikati f'ajrudrom biex ikunu żgurati operazzjonijiet sikuri matul avviċinamenti tal-Kategorija I li huma iktar baxxi minn dawk standard, matul avviċinamenti tal-Kategorija II li mhumiex standard, matul avviċinamenti tal-Kategorija II u III u matul it-tlugħ f'viżibilità baxxa;

►M1 75. ◄ "it-tlugħ f'viżibilità baxxa (LVTO)" tfisser tlugħ b'RVR ta' inqas minn 400 metru, iżda ta' mhux inqas minn 75 metru;

►M1 76. ◄ "operazzjoni tal-Kategorija I li hija iktar baxxa minn dik standard (LTS CAT I)" tfisser operazzjoni ta' avviċinament u nżul bl-istrumenti tal-Kategorija I, bl-użu ta' DH tal-Kategorija I u b'RVR li hija inqas minn dik li normalment hija assoċjata mad-DH applikabbli iżda li mhix inqas minn 400 metru;

►M1 77. ◄ "il-konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (MOPSC)" tfisser il-kapaċità massima ta' sits tal-passiġġieri ta' inġenju tal-ajru partikulari, minbarra s-sits tal-ekwipaġġ, stabbilita għal skopijiet operattivi u speċifikata fil-manwal tal-operat. Jekk wieħed jieħu bħala punt ta' referenza l-konfigurazzjoni massima ta' sits tal-passiġġieri stabbilita matul il-proċess ta' ċertifikazzjoni mwettaq għaċ-ċertifikat tat-tip (TC), għaċ-ċertifikat tat-tip supplimentari (STC) jew għal bidla fit-TC jew fis-STC, skont xi jkun rilevanti għall-inġenju tal-ajru partikulari, il-MOPSC tista' tistabbilixxi l-istess numru ta' sits jew numru iktar baxx, skont il-limitazzjonijiet operattivi;

▼B

►M1 78. ◄ “passiġġier mediku” tfisser persuna medika li tinġarr f’ħelikopter matul titjira tal-HEMS, u tinkludi tobba, infermiera u paramediċi, iżda mhix limitata għalihom;

►M1 79. ◄ “lejl” tfisser il-perjodu bejn tmiem il-għabex ċivili ta’ filgħaxija u l-bidu tal-għabex ċivili ta’ filgħodu, jew perjodu ieħor bħal dan bejn inżul ix-xemx u t-tlugħ tagħha, kif preskritt mill-awtorità x-xierqa u kif iddefinit mill-Istat Membru;

►M1 80. ◄ “nuċċali għall-viżjoni billejl (NVG)” tfisser apparat b’żewġ lentijiet li jintensifika d-dawl u li jintlibes mar-ras, li jtejjeb il-kapaċità li jinżammu referenzi viżwali fuq wiċċ l-art matul il-lejl;

►M1 81. ◄ “sistema ta’ immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS)” tfisser l-integrazzjoni tal-elementi kollha meħtieġa biex in-NVGs jintużaw b’suċċess u b’mod sikur waqt li jkun qed jitħaddem ħelikopter. Is-sistema tinkludi mill-inqas in-NVGs, id-dawl tan-NVIS, il-komponenti tal-ħelikopter, it-taħriġ u l-ajrunavigabbilità kontinwa;

►M1 82. ◄ “ambjent mhux ostili” tfisser ambjent li fih:

(a) jista’ jitwettaq inżul ta’ emerġenza sikur;

(b) l-okkupanti tal-ħelikopter jistgħu jiġu protetti mill-elementi; u

(c) ir-rispons/il-kapaċità ta’ tiftix u salvataġġ huma pprovduti b’mod konsistenti mal-esponiment antiċipat.

Fi kwalunkwe każ, dawk il-partijiet ta’ żona kkonġestjonata li jkollhom żoni adegwati għal inżul ta’ emerġenza sikur għandhom jitqiesu bħala partijiet mhux ostili;

►M1 83. ◄ “operazzjoni ta’ avviċinament mhux ta’ preċiżjoni (NPA)” tfisser avviċinament bi strument b’għoli minimu ta’ nżul (MDH), jew DH fil-każ ta’ titjira mwettqa b’teknika tas-CDFA, li ma jkunx iktar baxx minn 250 pied u b’RVR/CMV ta’ mhux inqas minn 750 metru fil-każ tal-ajruplani u ta’ mhux inqas minn 600 metru fil-każ tal-ħelikopters;

►M1 84. ◄ “membru tal-ekwipaġġ tan-NVIS” tfisser membru tal-ekwipaġġ tekniku assenjat għal titjira bin-NVIS;

►M1 85. ◄ “titjira bin-NVIS” tfisser titjira li titwettaq b’kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC) ta’ billejl li matulha l-ekwipaġġ tat-titjira juża n-NVGs f’ħelikopter li jkun qed jopera skont approvazzjoni tan-NVIS;

►M1 86. ◄ “operazzjonijiet lil hinn mill-kosta” tfisser operazzjonijiet li, b’mod regolari, ikollhom parti sostanzjali mit-titjira mwettqa fuq żoni tal-baħar lejn jew minn postijiet li jinsabu lil hinn mill-kosta;

►M1 87. ◄ “sit tal-operat” tfisser sit, minbarra ajrudrom, magħżul mill-operatur jew mill-bdot fil-kmand jew mill-kmandant għall-inżul, it-tlugħ u/jew l-operazzjonijiet ta’ tagħbija esterna;

►M1 88. ◄ “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1” tfisser operazzjoni li fiha, f’każ li tiżviluppa ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista’ jinżel fid-distanza disponibbli għal tlugħ interrott jew ikun jista’ jkompli bit-titjira b’mod sikur sa żona tal-inżul xierqa, skont meta tiżviluppa l-ħsara;

►M1 89. ◄ “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 2” tfisser operazzjoni li fiha, f’każ li tiżviluppa ħsara fil-magna kritika, ikun hemm prestazzjoni disponibbli biex il-ħelikopter ikun jista’ jkompli bit-titjira b’mod sikur, ħlief meta l-ħsara tiżviluppa kmieni matul il-manuvra tat-tlugħ jew tard waqt il-manuvra tal-inżul, f’liema każijiet jista’ jkun meħtieġ inżul ta’ emerġenza;

▼B

►M1 90. ◄ “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 3” tfisser operazzjoni li fiha, f’każ li tiżviluppa ħsara fil-magna fi kwalunkwe ħin waqt it-titjira, jista’ jkun meħtieġ inżul ta’ emerġenza fil-każ ta’ ħelikopter b’diversi magni u jkun meħtieġ inżul ta’ emerġenza fil-każ ta’ ħelikopter b’magna waħda;

►M1 91. ◄ “kontroll operattiv” tfisser ir-responsabbiltà għall-għoti ta’ bidu għal titjira jew għall-kontinwazzjoni, għat-terminazzjoni jew għad-devjazzjoni tagħha fl-interess tas-sikurezza;

►M1 92. ◄ “operazzjoni tal-Kategorija II li mhijiex standard (OTS CAT II)” tfisser operazzjoni ta’ avviċinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni, bl-użu ta’ ILS jew MLS, li fiha xi elementi (jew kollha kemm huma) tas-sistema tad-dawl li tintuża f’avviċinamenti ta’ preċiżjoni tal-kategorija II ma jkunux disponibbli, u:

(a) b’DH taħt il-200 pied, iżda ta’ mhux inqas minn 100 pied; u

(b) b’RVR ta’ mhux inqas minn 350 metru.

►M1 93. ◄ “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni A” tfisser ajruplani b’diversi magni li jaħdmu b’turboskrun, li jkollhom MOPSC ta’ iktar minn disa’ sits jew li jkollhom massa massima waqt it-tluġħ li taqbeż il-5 700 kilogramma, kif ukoll l-ajruplani kollha li jaħdmu b’diversi magni turboġett;

►M1 94. ◄ “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B” tfisser ajruplani li jaħdmu b’magni bl-iskrejjen, li jkollhom MOPSC ta’ disa’ sits jew inqas u li jkollhom massa massima waqt it-tluġħ ta’ 5 700 kilogramma jew inqas;

►M1 95. ◄ “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni Ċ” tfisser ajruplani li jaħdmu b’magni bil-pistuni, li jkollhom MOPSC ta’ iktar minn disa’ sits jew li jkollhom massa massima waqt it-tluġħ li taqbeż il-5 700 kilogramma;

►M1 96. ◄ “il-bdot fil-kmand” tfisser il-bdot maħtur biex ikun fil-kmand u li huwa inkarigat iwettaq it-titjira b’mod sikur. Għall-għanijiet tal-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, il-“bdot fil-kmand” għandu jissejjaħ il-“kmandant”;

►M1 97. ◄ “il-post prinċipali tan-negozju” tfisser l-uffiċċju ewlieni jew l-uffiċċju rreġistrat tal-organizzazzjoni li fih jitwettqu l-funzjonijiet finanzjarji prinċipali u l-kontroll operattiv tal-attivitajiet imsemmija f’dan ir-Regolament;

►M1 98. ◄ “il-prijoritizzazzjoni tal-ispezzjonijiet fir-rampa” tfisser l-allokazzjoni ta’ parti adegwata mill-għadd totali ta’ spezzjonijiet fir-rampa mwettqin minn awtorità kompetenti jew f’isimha fuq bażi annwali kif previst fil-Parti msejħa “ARO”;

►M1 99. ◄ “sit ta’ interess pubbliku (PIS)” tfisser sit li jintuża esklużivament għal operazzjonijiet li huma fl-interess pubbliku;

►M1 100. ◄ “spezzjoni fir-rampa” tfisser l-ispezzjoni tal-inġenji tal-ajru, tal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tal-kabina u tal-ekwipaġġ tat-titjira u tad-dokumentazzjoni tat-titjira sabiex tiġi vverifikata l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli;

►M1 101. ◄ “intervall tar-rettifika” tfisser limitazzjoni fuq it-tul ta’ żmien tal-operazzjonijiet imwettqin b’tagħmir li ma jaħdimx;

▼B

►M1 102. ◄ “id-distanza disponibbli għal tlugħ interrott (RTODAH)” tfisser it-tul taż-żona ta’ tlugħ u ta’ avviċinament finali ddikjarata bħala disponibbli u xierqa għall-ħelikopters operati fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 biex fiha jikkompletaw tlugħ interrott;

►M1 103. ◄ “id-distanza meħtieġa għal tlugħ interrott (RTODRH)” tfisser id-distanza orizzontali meħtieġa mill-bidu tat-tlugħ sal-punt li fih il-ħelikopter jieqaf għal kollox wara ħsara fil-magna u l-interruzzjoni tat-tlugħ fil-punt ta’ deċiżjoni tat-tlugħ;

►M1 104. ◄ “il-medda viżwali tar-runway (RVR)” tfisser id-distanza sa fejn il-bdot ta’ inġenju tal-ajru li jkun jinsab fuq il-linja taċ-ċentru ta’ runway jista’ jara l-marki ta’ wiċċ ir-runway jew id-dwal li jimmarkaw it-truf tar-runway jew li jidentifikaw il-linja taċ-ċentru tagħha;

►M1 105. ◄ “inżul ta’ emerġenza sikur” tfisser inżul inevitabbli jew inżul ta’ emerġenza inevitabbli kkontrollat fl-ilma li fih, b’mod raġonevoli, il-persuni li jinsabu fl-inġenju tal-ajru jew fuq l-art jew l-ilma ma jkunux mistennija jweġġgħu;

►M1 106. ◄ “idroplan” tfisser inġenju tal-ajru bi ġwienaħ fissi li hu ddisinjat għal tlugħ u nżul fuq l-ilma u li jinkludi l-ajruplani anfibji operati bħala idroplani;

►M1 107. ◄ “runways separati” tfisser runways li jinsabu fl-istess ajrudrom li huma wċuħ tal-inżul separati. Dawn ir-runways jistgħu jgħattu lil xulxin jew jaqsmu minn fuq xulxin b’tali mod li jekk waħda minnhom tkun imblukkata, dan ma jżommx it-tipi ta’ operazzjonijiet ippjanati milli jitwettqu fuq ir-runway l-oħra. Kull runway għandu jkollha proċedura separata ta’ avviċinament ibbażata fuq għajnuna separata għan-navigazzjoni;

►M1 108. ◄ “titjira speċjali tal-VFR” tfisser titjira tal-VFR awtorizzata mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru biex topera f’żona tal-kontroll f’kundizzjonijiet meteoroloġiċi li huma inqas mill-VMC;

►M1 109. ◄ “avviċinament stabbilizzat (SAp)” tfisser avviċinament li jsir b’mod ikkontrollat u xieraq f’dak li għandu x’jaqsam mal-konfigurazzjoni, l-enerġija u l-kontroll tal-passaġġ tat-titjira minn punt jew altitudni/għoli stabbilit minn qabel sa punt li jkun 50 pied ‘il fuq mil-limitu jew sal-punt minn fejn tinbeda l-manuvra tal-“flare” jekk dan ikun oġħla;

▼M4

109a. “kompartiment sterili tal-ekwipaġġ tat-titjira” ifisser kwalunkwe perjodu ta' ħin li fih il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jkunux disturbati jew distratti, ħlief għal kwistjonijiet li jkunu kritiċi għas-sikurezza tal-operat tal-inġenju tal-ajru jew għas-sikurezza tal-okkupanti;

▼B

►M1 110. ◄ “ajrudrom alternattiv għat-tlugħ” tfisser ajrudrom alternattiv li fih l-inġenju tal-ajru jista’ jillandja jekk dan ikun meħtieġ ftit wara t-tlugħ u f’każ li ma jkunx jista’ jintuża l-ajrudrom tat-tluq;

►M1 111. ◄ “punt ta’ deċiżjoni tat-tlugħ (TDP)” tfisser il-punt użat biex tiġi stabbilita l-prestazzjoni tat-tlugħ li minnu jista’ jew isir tlugħ interrott, jew jitkompla b’mod sikur it-tlugħ, meta tkun ġiet innutata ħsara fil-maġna f’dak il-punt;

►M1 112. ◄ “id-distanza disponibbli għat-tlugħ (TODA)”, fil-każ tal-ajruplani, tfisser it-tul tal-ġirja tat-tlugħ disponibbli u t-tul tal-mogħdija tal-ikklerjar, jekk din tkun ipprovduta;

►M1 113. ◄ “id-distanza disponibbli għat-tlugħ (TODAH)”, fil-każ tal-ħelikopters, tfisser it-tul taż-żona ta’ tlugħ u ta’ avviċinament finali, u t-tul tal-mogħdija tal-ikklerjar tal-ħelikopter, jekk din tkun ipprovduta, li tkun ġiet iddikjarata bħala disponibbli u xierqa għall-ħelikopters biex dawn jikkompletaw it-tlugħ;

▼B

►M1 114. ◄ “id-distanza meħtieġa għat-tlugħ (TODRH)”, fil-każ tal-ħelikopters, tfisser id-distanza orizzontali meħtieġa mill-bidu tat-tlugħ sal-punt li fih jintlaħqu, bil-magni li jifdal jaħdmu fil-limiti operattivi approvati, wara li fit-TDP tkun ġiet innutata ħsara fil-maġna kritika, veloċità sikura għat-tlugħ ($V_{TOSS}$), għoli speċifikat u xaqliba tat-tlugħ pożittiva;

►M1 115. ◄ “il-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ” tfisser il-passaġġ vertikali u orizzontali, meta l-magna kritika tkun wieqfa, minn punt speċifiku matul it-tlugħ sa l 500 pied ‘il fuq mill-wiċċ fil-każ ta’ ajruplan u sa 1 000 pied ‘il fuq mill-wiċċ fil-każ ta’ ħelikopter;

►M1 116. ◄ “il-massa waqt it-tlugħ” tfisser il-massa, li tinkludi kollox u kull min ikun qed jinġarr fil-bidu tat-tlugħ fil-każ ta’ ħelikopter u fil-bidu tal-ġirja tat-tlugħ fil-każ ta’ ajruplan;

►M1 117. ◄ “il-ġirja tat-tlugħ disponibbli (TORA)” tfisser it-tul tar-runway iddikjarat bħala disponibbli mill-Istat tal-ajrudrom u li jkun xieraq għall-ġirja fuq l-art ta’ ajruplan li jkun qed iwettaq it-tlugħ;

▼M3

117a. “speċjalist fil-kompitu” tfisser persuna assenjata mill-operatur jew parti terza, jew li taġixxi bħala impriża, li twettaq kompiti fuq l-art direttament marbutin ma’ kompitu speċjalizzat jew li twettaq kompiti speċjalizzati abbord jew mill-inġenju tal-ajru;

▼B

►M1 118. ◄ “membru tal-ekwipaġġ tekniku” tfisser membru tal-ekwipaġġ li jieħu sehem f’operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS tat-trasport kummerċjali bl-ajru, minbarra membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, li l-operatur ikun qabbdu jaqdi kompiti fl-inġenju tal-ajru jew fuq l-art sabiex jgħin lill-bdot matul operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS li jkunu jeħtieġu t-tħaddim ta’ tagħmir speċjalizzat abbord;

►M1 119. ◄ “Struzzjonijiet Tekniċi (TI)” tfisser l-edizzjoni effettiva l-iktar riċenti tal-“*Istruzzjonijiet Tekniċi għat-Trasport Sikur tal-Oġġetti Perikoluż bl-Ajru*”, inkluż is-Suppliment tagħha u kwalunkwe Addenda għaliha, approvata u ppubblikata mill-Organizzazzjoni tal-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali;

▼M3

120. “tagħbija tat-traffiku (traffic load)” tfisser il-massa totali ta’ passiġġieri, bagalji, merkanzija u tagħmir tal-ispeċjalisti portabbli u, ħlief għall-blalen tal-arja, inkluża kwalunkwe saborra;

▼B

►M1 121. ◄ “titjira bin-NVIS mhux megħjuna” tfisser, fil-każ ta’ operazzjonijiet bin-NVIS, dik il-parti ta’ titjira tal-VFR imwettqa billejl li fiha membru tal-ekwipaġġ ma jkunx qed juża n-NVG;

►M1 122. ◄ “impriża” tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika, kemm jekk topera għall-qligħ kif ukoll jekk le, jew kull korp uffiċjali, kemm jekk ikun persuna ġuridika kif ukoll jekk le;

►M1 123. ◄ “$V_1$” tfisser il-veloċità massima waqt it-tlugħ li fiha l-bdot irid jieħu l-ewwel azzjoni sabiex iwaqqaf l-ajruplan fid-distanza għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien. $V_1$ tfisser ukoll il-veloċità minima waqt it-tlugħ, wara li tkun żviluppat ħsara fil-magna kritika fil-$V_{EF}$, li fiha l-bdot jista’ jkompli bit-tlugħ u jilħaq l-għoli meħtieġ ‘il fuq mill-wiċċ tat-tlugħ fid-distanza tat-tlugħ;

▼B

►M1 124. ◄ “$V_{EF}$” tfisser il-veloċità li fiha wieħed jassumi li l-magna kritika tiżviluppa ħsara matul it-tlugħ;

►M1 125. ◄ “avviċinament viżwali” tfisser avviċinament li fih il-proċedura kollha ta’ avviċinament bi strument, jew parti minnha, ma tintemmx u l-avviċinament jitwettaq permezz ta’ referenza viżwali għat-terren;

▼M1

126. “ajrudrom funzjonali li jista’ jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali” tfisser ajrudrom adegwat fejn, fil-mument tal-użu antiċipat, rapporti tat-temp, jew previżjonijiet, jew kwalunkwe kombinazzjoni ta’ dawn, juru li l-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-valur minimu operattiv jew ogħla mill-valur minimu operattiv meħtieġ tal-ajrudrom, u r-rapporti dwar il-kundizzjoni tal-wiċċ tar-runway juru li nżul bla periklu se jkun possibbli;

▼M3

127. “ftehim ta’ kiri bl-ekwipaġġ” tfisser ftehim:

— fil-każ ta’ operazzjonijiet CAT, bejn operaturi tal-ajru li skont dan l-inġenju tal-ajru huwa operat skont l-AOC tal-parti li tirċievi l-kera (lessor); jew

— fil-każ ta’ operazzjonijiet kummerċjali minbarra CAT, bejn operaturi li skontu l-inġenju tal-ajru huwa operat taħt ir-responsabilità tal-parti li tirċievi l-kera (lessor);

▼B

►M1 128. ◄ “runway imxarrba” tfisser runway li l-wiċċ tagħha jkun mgħotti bl-ilma, jew l-ekwivalenti tiegħu, f’livell inqas minn dak speċifikat fid-definizzjoni ta’ “runway ikkontaminata”, jew runway li fuq il-wiċċ tagħha jkun hemm biżżejjed nida biex iwassal biex din tkun tidher li tirrifletti, iżda li ma jkollha l-ebda żona sinifikanti ta’ ilma qiegħed.

▼B

*ANNESS II*

**REKWIŻITI TAL-AWTORITÀ GĦALL-OPERAZZJONIJIET BL-AJRU**

**[IL-PARTI ARO]**

**ARO.GEN.005 Kamp ta' applikazzjoni**

Dan l-Anness jistabbilixxi r-rekwiżiti għas-sistema tal-amministrazzjoni u tal-ġestjoni li l-Aġenzija u l-Istati Membri għandhom jissodisfaw għall-implimentazzjoni u l-infurzar tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu dwar l-operazzjonijiet tal-avjazzjoni ċivili bl-ajru.

IS-SUBPARTI GEN

***REKWIŻITI ĠENERALI***

*TAQSIMA I*

***Punti ġenerali***

**ARO.GEN.115 Dokumentazzjoni tas-sorveljanza**

L-awtorità kompetenti għandha tipprovdi l-atti leġiżlattivi, l-istandards, ir-regoli, il-pubblikazzjonijiet tekniċi u d-dokumenti relatati kollha lill-persunal rilevanti sabiex dawn ikunu jistgħu jaqdu l-kompiti tagħhom u jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom.

**ARO.GEN.120 Mezzi ta' konformità**

(a) L-Aġenzija għandha tiżviluppa Mezzi Aċċettabbli ta' Konformità (AMC) li jistgħu jintużaw biex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Meta jkun hemm konformità mal-AMC, ir-rekwiżiti relatati tar-Regoli ta' Implimentazzjoni jkunu ġew issodisfati.

(b) Jistgħu jintużaw mezzi alternattivi ta' konformità sabiex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regoli ta' Implimentazzjoni.

(c) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi sistema biex tevalwa b'mod konsistenti li l-mezzi alternattivi kollha ta' konformità użati minnha jew minn organizzazzjonijiet jew persuni li jaqgħu taħt is-sorveljanza tagħha jippermettu li tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

(d) L-awtorità kompetenti għandha tevalwa l-mezzi alternattivi kollha ta' konformità proposti minn organizzazzjoni skont il-punt ORO.GEN.120 (b) billi tanalizza d-dokumentazzjoni fornuta u billi tagħmel spezzjoni fl-organizzazzjoni jekk dan jitqies li jkun meħtieġ.

Meta l-awtorità kompetenti ssib li l-mezzi alternattivi ta' konformità huma skont ir-Regoli ta' Implimentazzjoni, din għandha, mingħajr dewmien żejjed:

(1) tgħarraf lill-applikant li l-mezzi alternattivi ta' konformità jistgħu jiġu implimentati u, jekk ikun applikabbli, temenda l-approvazzjoni ►M3 , l-awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata ◄ jew iċ-ċertifikat tal-applikant kif meħtieġ; u

(2) tgħarraf lill-Aġenzija dwar il-kontenut tagħhom, u tibagħtilha kopji tad-dokumentazzjoni rilevanti kollha;

(3) tinforma lill-Istati Membri l-oħra dwar il-mezzi alternattivi ta' konformità li jkunu ġew aċċettati.

(e) Meta l-awtorità kompetenti stess tuża mezzi alternattivi ta' konformità biex tkun konformi mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, din għandha:

(1) tqegħedhom għad-dispożizzjoni tal-organizzazzjonijiet u tal-persuni kollha li jaqgħu taħt is-sorveljanza tagħha; u

(2) tavża lill-Aġenzija b'dan mingħajr dewmien żejjed.

▼B

L-awtorità kompetenti għandha tipprovdi lill-Aġenzija b'deskrizzjoni sħiħa tal-mezzi alternattivi ta' konformità, inkluż bi kwalunkwe reviżjoni għall-proċeduri li tista' tkun rilevanti, kif ukoll b'valutazzjoni li turi li r-Regoli ta' Implimentazzjoni ġew issodisfati.

**ARO.GEN.125 Informazzjoni lill-Aġenzija**

(a) L-awtorità kompetenti għandha tavża lill-Aġenzija, mingħajr dewmien żejjed, f'każ ta' xi problema sinifikanti bl-implimentazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

(b) L-awtorità kompetenti għandha tipprovdi lill-Aġenzija bl-informazzjoni sinifikanti għas-sikurezza li toħroġ mir-rapporti ta' okkorrenza li tkun irċeviet.

**ARO.GEN.135 Reazzjoni immedjata għal problema tas-sikurezza**

(a) Mingħajr ħsara għad-Direttiva 2003/42/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ([1]), l-awtorità kompetenti għandha timplimenta sistema biex tiġbor, tanalizza u xxerred b'mod xieraq l-informazzjoni marbuta mas-sikurezza.

(b) L-Aġenzija għandha timplimenta sistema biex tanalizza b'mod xieraq kwalunkwe informazzjoni rilevanti marbuta mas-sikurezza li din tkun irċeviet u biex tipprovdi lill-Istati Membri u lill-Kummissjoni, mingħajr dewmien żejjed, bi kwalunkwe informazzjoni, inklużi rakkomandazzjonijiet jew azzjonijiet korrettivi li jridu jittieħdu, li huma jkunu jeħtieġu biex jirreaġixxu fil-ħin għal problema tas-sikurezza li tkun tinvolvi prodotti, partijiet, apparat, persuni jew organizzazzjonijiet li huma suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

(c) Hekk kif tirċievi l-informazzjoni msemmija fil-punti (a) u (b), l-awtorità kompetenti għandha tieħu miżuri adegwati sabiex tindirizza l-problema tas-sikurezza.

(d) Il-miżuri meħudin skont il-punt (c) għandhom jiġu nnotifikati lill-persuni jew lill-organizzazzjonijiet kollha li jridu jkunu konformi magħhom skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. L-awtorità kompetenti għandha tinnotifika wkoll dawk il-miżuri lill-Aġenzija u, meta tkun meħtieġa azzjoni kkombinata, lill-Istati Membri l-oħra kkonċernati.

*TAQSIMA II*

***Ġestjoni***

**ARO.GEN.200 Sistema ta' ġestjoni**

(a) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi u żżomm sistema ta' ġestjoni, li tkun tinkludi mill-inqas:

(1) politiki u proċeduri ddokumentati biex jiddeskrivu l-organizzazzjoni tagħha u l-mezzi u l-metodi tagħha biex tikseb konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Il-proċeduri għandhom jinżammu aġġornati u jservu bħala d-dokumenti bażiċi ta' ħidma f'dik l-awtorità kompetenti għall-kompiti relatati kollha;

(2) numru suffiċjenti ta' impjegati biex jaqdu l-kompiti tagħha u jwettqu r-responsabbiltajiet tagħha. Dawn l-impjegati għandhom ikunu kkwalifikati biex iwettqu l-kompiti allokati lilhom u għandu jkollhom l-għarfien u l-esperjenza meħtieġa, kif ukoll it-taħriġ inizjali u rikorrenti meħtieġ biex jiżguraw kompetenza kontinwa. Għandu jkun hemm sistema fis-seħħ biex tkun tista' tiġi ppjanata d-disponibbiltà tal-impjegati, sabiex ikun żgurat it-twettiq xieraq tal-kompiti kollha;

(3) faċilitajiet u uffiċċji adegwati biex jitwettqu l-kompiti allokati;

([1]) ĠU L 167, 4.7.2003, p. 23.

▼B

(4) funzjoni biex jiġu mmonitorjati l-konformità tas-sistema ta' ġestjoni mar-rekwiżiti rilevanti u l-adegwatezza tal-proċeduri, inkluż l-istabbiliment ta' proċess ta' verifika interna u ta' proċess ta' ġestjoni tar-riskji għas-sikurezza. Il-monitoraġġ tal-konformità għandu jinkludi sistema ta' reazzjoni u kummenti dwar is-sejbiet tal-verifika lill-oġħla livelli tal-maniġment tal-awtorità kompetenti biex tkun żgurata l-implimentazzjoni tal-azzjonijiet korrettivi kif ikun meħtieġ; u

(5) persuna jew grupp ta' persuni li jkunu responsabbli għall-kompitu ta' monitoraġġ tal-konformità u li fl-aħħar mill-aħħar iwieġbu biss lill-oġħla livelli tal-maniġment tal-awtorità kompetenti b'rabta ma' dan.

(b) L-awtorità kompetenti għandha, għal kull qasam ta' attività, inkluża s-sistema ta' ġestjoni, taħtar persuna waħda jew iktar li tkun/ikunu responsabbli b'mod ġenerali għall-ġestjoni tal-kompitu(i) rilevanti.

(c) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi proċeduri għall-parteċipazzjoni fi skambju reċiproku tal-informazzjoni u l-għajnuna kollha meħtieġa ma' awtoritajiet kompetenti oħra kkonċernati, inkluż skambju dwar is-sejbiet kollha identifikati u l-azzjonijiet kollha ta' segwitu mwettqa bħala riżultat tas-sorveljanza ta' persuni u organizzazzjonijiet li jwettqu attivitajiet fit-territorju ta' Stat Membru, iżda li jkunu ċċertifikati ►**M3** jew awtorizzati ◄ ►**M1** minn, jew jagħmlu dikjarazzjonijiet lill-awtorita' ◄ kompetenti ta' Stat Membru ieħor jew mill-Aġenzija.

(d) Kopja tal-proċeduri marbutin mas-sistema ta' ġestjoni u tal-emendi tagħhom għandha titqiegħed għad-dispożizzjoni tal-Aġenzija għall-għanijiet tal-istandardizzazzjoni.

**ARO.GEN.205 Allokazzjoni tal-kompiti lil entitajiet ikkwalifikati**

(a) Il-kompiti marbutin maċ-ċertifikazzjoni inizjali ►**M3** , mal-awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata ◄ jew mas-sorveljanza kontinwa tal-persuni jew tal-organizzazzjonijiet suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu għandhom jiġu allokati mill-Istati Membri biss lil entitajiet ikkwalifikati. Meta talloka l-kompiti, l-awtorità kompetenti għandha tiżgura:

(1) li hija tkun implimentat sistema biex tivvaluta, fil-bidu u b'mod kontinwu, li l-entità kkwalifikata tkun konformi mal-Anness V għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

Din is-sistema u r-riżultati tal-valutazzjonijiet għandhom jiġu ddokumentati;

(2) li hija tkun stabbiliet ftehim iddokumentat mal-entità kkwalifikata, li jkun approvat miż-żewġ partijiet fil-livell tal-maniġment ix-xieraq, li jiddefinixxi b'mod ċar:

(i) il-kompiti li għandhom jitwettqu;

(ii) id-dikjarazzjonijiet, ir-rapporti u r-rekords li għandhom jiġu pprovduti;

(iii) il-kundizzjonijiet tekniċi li jridu jintlaħqu fit-twettiq ta' dawn il-kompiti;

(iv) il-kopertura tar-responsabbiltà relatata; u

(v) il-protezzjoni mogħtija lill-informazzjoni miksuba huma u jitwettqu t-tali kompiti.

(b) L-awtorità kompetenti għandha tiżgura li l-proċess ta' verifika interna u l-proċess ta' ġestjoni tar-riskji għas-sikurezza, li huma meħtieġa skont il-punt ARO.GEN.200 (a)(4), ikopru l-kompiti kollha ta' ċertifikazzjoni ►**M3** , ta' awtorizzazzjoni ◄ jew ta' sorveljanza kontinwa li jitwettqu f'isimha.

▼B

**ARO.GEN.210 Tibdil fis-sistema tal-ġestjoni**

(a) L-awtorità kompetenti għandu jkollha sistema fis-seħħ sabiex tidentifika l-bidliet li jaffettwaw il-kapaċità tagħha li twettaq il-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħha kif iddefinit fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Din is-sistema għandha tippermettilha tieħu azzjoni xierqa biex tiżgura li s-sistema ta' ġestjoni tagħha tibqa' adegwata u effettiva.

(b) L-awtorità kompetenti għandha taġġorna s-sistema ta' ġestjoni tagħha biex tirrifletti kwalunkwe bidla fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu fil-ħin, sabiex tiżgura implimentazzjoni effettiva tagħhom.

(c) L-awtorità kompetenti għandha tgħarraf lill-Aġenzija bi kwalunkwe tibdil li jaffettwa l-kapaċità tagħha li twettaq il-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħha kif iddefinit fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

**ARO.GEN.220 Żamma tar-rekords**

(a) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi sistema ta' żamma tar-rekords li tipprovdi għall-ħażna adegwata, l-aċċessibbiltà u t-traċċabbiltà affidabbli:

(1) tal-politiki u l-proċeduri ddokumentati tas-sistema ta' ġestjoni;

(2) tat-taħriġ, il-kwalifiki u l-awtorizzazzjoni tal-impjegati tagħha;

(3) tal-allokazzjoni tal-kompiti, li tkopri l-elementi meħtieġa skont il-punt ARO.GEN.205 kif ukoll id-dettalji tal-kompiti allokati;

(4) tal-proċessi ta' ċertifikazzjoni u tas-sorveljanza kontinwa tal-organizzazzjonijiet iċċertifikati;

▼M3

(4a) il-proċess ta' awtorizzazzjoni ta' operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli u s-sorveljanza kontinwa ta' detentur tal-awtorizzazzjoni;

▼M1

(5) proċessi ta' dikjarazzjoni u s-sorveljanza kontinwa ta' organizzazzjonijiet ddikjarati;

▼B

►M1 (6) ◄ tad-dettalji tal-korsijiet tat-taħriġ ipprovduti mill-organizzazzjonijiet iċċertifikati u, jekk ikun applikabbli, tar-rekords relatati mal-FSTD użat għat-tali taħriġ;

▼M3

(7) sorveljanza ta' persuni u organizzazzjonijiet li jeżerċitaw attivitajiet fi ħdan it-territorju tal-Istati Membri, iżda sorveljati, iċċertifikati jew awtorizzati mill-awtorità kompetenti ta' Stat Membru ieħor jew l-Aġenzija, kif mifthiem bejn dawn l-awtoritajiet;

▼M4

(8) sorveljanza tal-operazzjonijiet b'inġenji tal-ajru ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna minn operaturi mhux kummerċjali;

▼B

►M1 (9) ◄ tal-evalwazzjoni u n-notifika lill-Aġenzija tal-mezzi alternattivi ta' konformità proposti minn organizzazzjonijiet li huma suġġetti għaċ-ċertifikazzjoni ►M3 jew awtorizzazzjoni ◄ u tal-valutazzjoni tal-mezzi alternattivi ta' konformità użati mill-awtorità kompetenti nfisha;

►M1 (10) ◄ tas-sejbiet, l-azzjonijiet korrettivi u d-data tal-għeluq tal-azzjoni;

►M1 (11) ◄ tal-miżuri ta' infurzar li jkunu ttieħdu;

►M1 (12) ◄ tal-informazzjoni marbuta mas-sikurezza u tal-miżuri ta' segwitu; u

►M1 (13) ◄ tal-użu tad-dispożizzjonijiet tal-flessibbiltà skont l-Artikolu 14 tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;

▼M3

(b) L-awtorità kompetenti għandha żżomm aġġornata lista taċ-ċertifikati tal-organizzazzjoni u l-awtorizzazzjonijiet ta' operazzjonijiet speċjalizzati kollha li ħarġet kif ukoll id-dikjarazzjonijiet li rċiviet.

▼B

(c) Ir-rekords kollha għandhom jinżammu għall-perjodu minimu taż-żmien speċifikat f'dan ir-Regolament. Jekk it-tali informazzjoni ma tingħatax, ir-rekords għandhom jinżammu għal perjodu minimu ta' 5 snin, skont il-liġijiet applikabbli dwar il-protezzjoni tad-dejta.

*TAQSIMA III*

***Sorveljanza, ċertifikazzjoni u infurzar***

**ARO.GEN.300 Sorveljanza**

▼M1

(a) L-awtorità kompetenti għandha tivverifika:

▼M3

(1) il-konformità tal-organizzazzjonijiet mar-rekwiżiti applikabbli għalihom jew għat-tip ta' operazzjonijiet qabel ma toħroġ ċertifikat jew approvazzjoni tal-organizzazzjoni, skont kif ikun applikabbli;

(2) il-konformità kontinwa mar-rekwiżiti applikabbli tal-organizzazzjonijiet li hija ċċertifikat, tal-operazzjonijiet speċjalizzati li hija awtorizzat u tal-organizzazzjonijiet li mingħandhom irċeviet dikjarazzjoni;

▼M4

(3) il-konformità kontinwa mar-rekwiżiti applikabbli ta' operaturi mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna; kif ukoll

▼M1

(4) l-implimentazzjoni tal-miżuri tas-sikurezza xierqa imposti mill-awtorità kompetenti kif iddefinit fil-punti (c) u (d) ta' ARO.GEN.135.

▼B

(b) Din il-verifika għandha:

(1) tkun appoġġata minn dokumentazzjoni li tkun maħsuba speċifikament biex tipprovdi lill-persunal responsabbli għas-sorveljanza tas-sikurezza bi gwida dwar kif għandu jwettaq il-funzjonijiet tiegħu;

(2) tipprovdi lill-persuni u lill-organizzazzjonijiet ikkonċernati bir-riżultati tal-attività tas-sorveljanza tas-sikurezza;

(3) tkun ibbażata fuq verifiki u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa u spezzjonijiet mingħajr avviż minn qabel; u

(4) tipprovdi lill-awtorità kompetenti bl-evidenza meħtieġa f'każ li tkun meħtieġa aktar azzjoni, inklużi l-miżuri previsti fil-punti ARO.GEN.350 u ARO.GEN.355.

(c) Il-kamp ta' applikazzjoni tas-sorveljanza ddefinita fil-punti (a) u (b) għandu jqis ir-riżultati tal-attivitajiet tas-sorveljanza tal-imgħoddi, kif ukoll il-prijoritajiet tas-sikurezza.

(d) Mingħajr ħsara għall-kompetenzi tal-Istati Membri u għall-obbligi tagħhom kif stabbiliti fit-taqsima ARO.RAMP, il-kamp ta' applikazzjoni tas-sorveljanza tal-attivitajiet imwettqin fit-territorju ta' Stat Membru minn persuni jew organizzazzjonijiet li huma stabbiliti jew li joqogħdu fi Stat Membru ieħor għandu jiġi stabbilit abbażi tal-prijoritajiet tas-sikurezza, kif ukoll tal-attivitajiet ta' sorveljanza tal-imgħoddi.

(e) Meta attività ta' persuna jew ta' organizzazzjoni tkun tinvolvi iktar minn Stat Membru wieħed jew lill-Aġenzija, l-awtorità kompetenti responsabbli għas-sorveljanza skont il-punt (a) tista' taqbel li xi kompiti tas-sorveljanza jitwettqu mill-awtorità/l-awtoritajiet kompetenti tal-Istat Membru/l-Istati Membri fejn l-attività tkun qed isseħħ jew mill-Aġenzija. Kwalunkwe persuna jew organizzazzjoni li tkun ikkonċernata minn ftehim bħal dan għandha tiġi infurmata dwar l-eżistenza u l-kamp ta' applikazzjoni tiegħu.

(f) L-awtorità kompetenti għandha tiġbor u tipproċessa kwalunkwe informazzjoni meqjusa bħala utli għas-sorveljanza, inkluża dik għall-ispezzjonijiet fir-rampa u għall-ispezzjonijiet mingħajr avviż minn qabel.

**ARO.GEN.305 Programm ta' sorveljanza**

(a) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi u żżomm programm ta' sorveljanza li jkopri l-attivitajiet ta' sorveljanza meħtieġa skont il-punt ARO.GEN.300 u skont it-taqsima ARO.RAMP.

▼B

(b) Għall-organizzazzjonijiet iċċertifikati mill-awtorità kompetenti, il-programm ta' sorveljanza għandu jiġi żviluppat billi jitqiesu n-natura speċifika tal-organizzazzjoni, il-kumplessità tal-attivitajiet tagħha u r-riżultati tal-attivitajiet ta' ċertifikazzjoni u/jew ta' sorveljanza tal-imgħoddi meħtieġa mit-taqsimiet ARO.GEN u ARO.RAMP, u dan il-programm għandu jissejjes fuq il-valutazzjoni tar-riskji assoċjati. F'kull ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza, dan għandu jinkludi:

(1) verifiki u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa u spezzjonijiet mingħajr avviż minn qabel, skont kif ikun meħtieġ; u

(2) laqgħat bejn il-maniġer responsabbli u l-awtorità kompetenti biex ikun żgurat li t-tnejn li huma jibqgħu jkunu infurmati dwar kwistjonijiet sinifikanti.

(c) Għall-organizzazzjonijiet iċċertifikati mill-awtorità kompetenti, għandu jiġi applikat ċiklu ta' ppjanar tas-superviżjoni li ma jaqbiżx l-24 xahar.

Iċ-ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza jista' jitqassar jekk ikun hemm evidenza li l-prestazzjoni tas-sikurezza tal-organizzazzjoni tkun naqset.

Iċ-ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza jista' jiġi estiż għal massimu ta' 36 xahar, jekk l-awtorità kompetenti tkun stabbiliet li, matul l-24 xahar ta' qabel:

(1) l-organizzazzjoni tkun uriet identifikazzjoni effettiva tal-perikli marbutin mas-sikurezza tal-avjazzjoni u l-ġestjoni tar-riskji assoċjati;

(2) l-organizzazzjoni tkun uriet, b'mod kontinwu, skont il-punt ORO.GEN.130, li hija għandha kontroll sħiħ fuq il-bidliet kollha;

(3) ma jkunu nħarġu l-ebda sejbiet tal-livell 1; u

(4) l-azzjonijiet korrettivi kollha jkunu ġew implimentati fil-perjodu taż-żmien aċċettat jew estiż mill-awtorità kompetenti kif iddefinit fil-punt ARO.GEN.350 (d)(2).

Iċ-ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza jista' jiġi estiż għal darb'oħra għal massimu ta' 48 xahar jekk, minbarra dan t'hawn fuq, l-organizzazzjoni tkun stabbiliet sistema effettiva ta' rrappurtar kontinwu lill-awtorità kompetenti dwar il-prestazzjoni tas-sikurezza u l-konformità regolatorja tal-organizzazzjoni nfisha, u l-awtorità kompetenti tkun approvat din is-sistema.

▼M3

(d) Għall-organizzazzjonijiet li jiddikjaraw l-attività tagħhom lill-awtorità kompetenti, il-programm ta' sorveljanza għandu jkun ibbażat fuq in-natura speċifika tal-organizzazzjoni, fuq il-kumplessità tal-attivitajiet tagħha u d-dejta tal-attivitajiet ta' sorveljanza tal-passat u fuq il-valutazzjoni tar-riskji assoċjati mat-tip ta' attività mwettqa. Dan għandu jinkludi audits u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet tar-rampa u spezzjonijiet għall-għarrieda, skont kif xieraq.

(d1) Għal organizzazzjonijiet b'awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati, il-programm ta' sorveljanza għandu jiġi stabbilit b'konformità ma' (d) u għandu jqis ukoll il-proċess ta' awtorizzazzjoni tal-imgħoddi u dak attwali u l-perjodu ta' validità tal-awtorizzazzjoni.

▼B

►M1 (e) ◄ Għall-persuni li jkollhom liċenzja, ċertifikat, klassifikazzjoni jew attestazzjoni maħruġa mill-awtorità kompetenti, il-programm ta' sorveljanza għandu jinkludi spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet mingħajr avviż minn qabel, skont kif ikun xieraq.

►M1 (f) ◄ Il-programm ta' sorveljanza għandu jinkludi rekords tad-dati meta jmisshom isiru l-verifiki, l-ispezzjonijiet u l-laqgħat u tad-dati meta jkunu saru t-tali verifiki, spezzjonijiet u laqgħat.

**ARO.GEN.310 Proċedura taċ-ċertifikazzjoni inizjali — l-organizzazzjonijiet**

(a) Meta tirċievi applikazzjoni għall-ħruġ inizjali ta' ċertifikat għal organizzazzjoni, l-awtorità kompetenti għandha tivverifika l-konformità tal-organizzazzjoni mar-rekwiżiti applikabbli. Din il-verifika tista' tqis id-dikjarazzjoni msemmija fil-punt ORO.AOC.100 (b).

▼B

(b) Meta tkun issodisfata li l-organizzazzjoni tkun konformi mar-rekwiżiti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha toħroġ iċ-ċertifikat(i), kif stabbilit fl-Appendiċi I sa II. Iċ-ċertifikat(i) għandu jinħareġ/għandhom jinħarġu għal perjodu taż-żmien mhux limitat. Il-privileġġi u l-kamp ta' applikazzjoni tal-attivitajiet li l-organizzazzjoni tkun approvata twettaq għandhom jiġu speċifikati fit-termini tal-approvazzjoni mehmużin maċ-ċertifikat(i).

(c) Biex organizzazzjoni tkun tista' timplimenta bidliet mingħajr approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti skont il-punt ORO.GEN.130, l-awtorità kompetenti għandha tapprova l-proċedura mressqa mill-organizzazzjoni, li tiddefinixxi l-kamp ta' applikazzjoni tat-tali bidliet u tiddeskrivi kif dawn se jiġu ġestiti u nnotifikati.

**ARO.GEN.330 Bidliet — l-organizzazzjonijiet**

(a) Meta tirċievi applikazzjoni għal bidla li tkun teħtieġ approvazzjoni minn qabel, l-awtorità kompetenti għandha tivverifika l-konformità tal-organizzazzjoni mar-rekwiżiti applikabbli qabel ma toħroġ l-approvazzjoni.

L-awtorità kompetenti għandha tippreskrivi l-kundizzjonijiet li bihom l-organizzazzjoni tista' tiffunzjona matul il-bidla, sakemm ma tistabbilixxix li ċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni jeħtieġ li jiġi sospiż.

Meta tkun issodisfata li l-organizzazzjoni tkun konformi mar-rekwiżiti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tapprova l-bidla.

(b) Mingħajr ħsara għal kwalunkwe miżura oħra ta' infurzar, meta l-organizzazzjoni timplimenta bidliet li jkunu jeħtieġu approvazzjoni minn qabel mingħajr ma tkun irċeviet l-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti kif iddefinit fil-punt (a), l-awtorità kompetenti għandha tissospendi, tillimita jew tirrevoka ċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni.

(c) Għal bidliet li ma jkunux jeħtieġu approvazzjoni minn qabel, l-awtorità kompetenti għandha tivvaluta l-informazzjoni pprovduta fin-notifika mibgħuta mill-organizzazzjoni skont il-punt ORO.GEN.130 biex tivverifika l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli. F'każ li jkun hemm kwalunkwe nuqqas ta' konformità, l-awtorità kompetenti għandha:

(1) tgħarraf lill-organizzazzjoni dwar in-nuqqas ta' konformità u titlob li jsiru aktar bidliet;

(2) fil-każ ta' sejbiet tal-livell 1 jew 2, taġixxi skont il-punt ARO.GEN.350.

▼M1

**ARO.GEN.345 Dikjarazzjoni — organizzazzjonijiet**

(a) Malli tirċievi dikjarazzjoni minn organizzazzjoni li twettaq jew li għandha l-ħsieb li twettaq attivitajiet li għaliha dikjarazzjoni hi meħtieġa, l-awtorità kompetenti għandha tivverifika li d-dikjarazzjoni jkun fiha l-informazzjoni kollha meħtieġa skont il-Parti-ORO u għandha tibgħat riċevuta tal-wasla tad-dikjarazzjoni lill-organizzazzjoni.

(b) Jekk id-dikjarazzjoni ma fihiex l-informazzjoni meħtieġa, jew ikun fiha informazzjoni li tindika nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tinnotifika lill-organizzazzjoni dwar in-nuqqas ta' konformità u għandha titlob għal aktar informazzjoni. Jekk jitqies meħtieġ l-awtorità kompetenti għandha twettaq spezzjoni fuq l-organizzazzjoni. Jekk in-nuqqas ta' konformità hija kkonfermata, l-awtorità kompetenti għandha tieħu azzjoni kif definit f'ARO.GEN.350.

▼B

**ARO.GEN.350 Sejbiet u azzjonijiet korrettivi — l-organizzazzjonijiet**

(a) L-awtorità kompetenti għas-sorveljanza skont il-punt ARO.GEN.300(a) għandu jkollha sistema biex tanalizza s-sejbiet għas-sinifikat tagħhom għas-sikurezza.

▼M3

(b) Sejba ta' livell 1 għandha tinħareġ mill-awtorità kompetenti meta kwalunkwe nuqqas ta' konformità sinnifikanti tkun identifikata mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, mal-proċeduri u l-manwali tal-organizzazzjoni jew mat-termini ta' approvazzjoni, ċertifikat, awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata jew mal-kontenut ta' dikjarazzjoni li tbaxxi s-sikurezza jew tkun ta' perikolu serju għas-sikurezza tat-titjira.

▼B

Is-sejbiet tal-livell 1 għandhom jinkludu:

(1) in-nuqqas ta' għoti ta' aċċess lill-awtorità kompetenti għall-faċilitajiet tal-organizzazzjoni kif iddefinit fil-punt ORO.GEN.140 matul il-ħinijiet normali tax-xogħol u wara żewġ talbiet bil-miktub;

(2) il-kisba jew iż-żamma tal-validità taċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni ►M3 jew l-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati ◄ bil-falsifikazzjoni tal-evidenza dokumentata ppreżentata;

(3) evidenza ta' prattika ħażina jew użu qarrieqi taċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni ►M3 jew l-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati ◄; u

(4) in-nuqqas ta' maniġer responsabbli.

▼M3

(c) Sejba ta' livell 2 għandha tinħareġ mill-awtorità kompetenti meta kwalunkwe nuqqas ta' konformità tkun identifikata mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, mal-proċeduri u l-manwali tal-organizzazzjoni jew mat-termini ta' approvazzjoni, ċertifikat, awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata jew mal-kontenut ta' dikjarazzjoni li tista' tbaxxi s-sikurezza jew tista' tkun ta' perikolu serju għas-sikurezza tat-titjira.

▼B

(d) Meta tiġi stabbilita sejba waqt is-sorveljanza jew permezz ta' mezzi oħrajn, l-awtorità kompetenti għandha, mingħajr ħsara għal kwalunkwe azzjoni oħra meħtieġa skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, tikkomunika s-sejba lill-organizzazzjoni bil-miktub u titlob għal azzjoni korrettiva biex ikun indirizzat in-nuqqas ta' konformità identifikat. Fejn ikun rilevanti, l-awtorità kompetenti għandha tinforma lill-Istat li fih ikun irreġistrat l-inġenju tal-ajru.

(1) Fil-każ ta' sejbiet tal-livell 1, l-awtorità kompetenti għandha tieħu azzjoni immedjata u xierqa biex twaqqaf jew tillimita l-attivitajiet u, jekk ikun xieraq, għandha tieħu azzjoni biex tirrevoka ċ-ċertifikat ►M3 , l-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati ◄ jew l-approvazzjoni speċifika jew biex tillimitahom jew tissospendihom kompletament jew parzjalment, skont l-estent tas-sejba tal-livell 1, sa ma l-organizzazzjoni tieħu azzjoni korrettiva b'suċċess.

(2) Fil-każ ta' sejbiet tal-livell 2, l-awtorità kompetenti għandha:

(i) tagħti lill-organizzazzjoni perjodu ta' implimentazzjoni għall-azzjoni korrettiva li jkun xieraq għan-natura tas-sejba li, fi kwalunkwe każ, fil-bidu m'għandux ikun ta' iżjed minn tliet (3) xhur. Fi tmiem dak il-perjodu, u skont in-natura tas-sejba, l-awtorità kompetenti tista' testendi l-perjodu ta' tliet (3) xhur suġġett għal pjan sodisfaċenti ta' azzjoni korrettiva miftiehem mal-awtorità kompetenti; u

(ii) tivvaluta l-azzjoni korrettiva u l-pjan ta' implimentazzjoni proposti mill-organizzazzjoni u, jekk il-valutazzjoni tikkonkludi li dawn ikunu biżżejjed biex jiġi indirizzat in-nuqqas ta' konformità, din għandha taċċettahom.

(3) Meta organizzazzjoni tonqos milli tissottometti pjan aċċettabbli ta' azzjoni korrettiva, jew milli twettaq l-azzjoni korrettiva fil-perjodu taż-żmien aċċettat jew estiż mill-awtorità kompetenti, is-sejba għandha tittella' għal waħda tal-livell 1 u għandha tittieħed azzjoni skont kif stabbilit fil-punt (d)(1).

(4) L-awtorità kompetenti għandha tirreġistra s-sejbiet kollha li tkun stabbiliet jew li jkunu ġew ikkomunikati lilha u, fejn ikun japplika, il-miżuri ta' infurzar li tkun applikat, kif ukoll l-azzjonijiet korrettivi kollha u d-data tal-għeluq tal-azzjoni għas-sejbiet.

(e) Mingħajr ħsara għal kwalunkwe miżura ta' infurzar oħra, meta l-awtorità ta' Stat Membru li tkun qed taġixxi skont id-dispożizzjonijiet tal-punt ARO.GEN.300 (d) tidentifika kwalunkwe nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu min-naħa ta' organizzazzjoni ċċertifikata ►M3 , jew awtorizzata ◄ ►M1 jew li tagħmel dikjarazzjonijiet dwar l-attivita' tagħha lil awtorita ◄ kompetenti ta' Stat Membru ieħor jew mill-Aġenzija, din għandha tinforma lil dik l-awtorità kompetenti u tagħtiha indikazzjoni dwar il-livell tas-sejba.

▼B

**ARO.GEN.355 Sejbiet u miżuri ta' infurzar — il-persuni**

(a) Jekk, waqt is-sorveljanza jew permezz ta' mezzi oħrajn, l-awtorità kompetenti responsabbli għas-sorveljanza skont il-punt ARO.GEN.300 (a) issib evidenza li turi nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli min-naħa ta' persuna li jkollha liċenzja, ċertifikat, klassifikazzjoni jew attestazzjoni maħruġa skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-awtorità kompetenti għandha taġixxi skont il-punti ARA.GEN.355 (a) sa (d) tal-Anness VI ►M3 għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011 ◄ [1] (il-Parti ARA).

(b) Jekk, waqt is-sorveljanza jew permezz ta' mezzi oħrajn, tinstab evidenza li turi nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli min-naħa ta' persuna li tkun suġġetta għar-rekwiżiti stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tagħha u li ma jkollhiex liċenzja, ċertifikat, klassifikazzjoni jew attestazzjoni maħruġa skont dak ir-Regolament u skont ir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-awtorità kompetenti li tkun identifikat in-nuqqas ta' konformità għandha tieħu kwalunkwe miżura ta' infurzar li tkun meħtieġa biex tiġi evitata l-kontinwazzjoni ta' dak in-nuqqas ta' konformità.

▼M3

**ARO.GEN.360 Sejbiet u miżuri ta' infurzar – l-operaturi kollha**

Jekk, matul is-sorveljanza jew b'xi mezz ieħor, tinstab evidenza li turi nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli minn operatur soġġett għar-rekwiżiti stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-awtorità kompetenti li identifikat in-nuqqas ta' konformità għandha tieħu kwalunkwe miżura ta' infurzar neċessarja biex tevita milli jibqa' dak in-nuqqas ta' konformità.

▼B

IS-SUBPARTI OPS

***OPERAZZJONIJIET BL-AJRU***

*TAQSIMA I*

***Ċertifikazzjoni tal-operaturi tat-trasport kummerċjali bl-ajru***

**ARO.OPS.100 Hruġ taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru**

(a) L-awtorità kompetenti għandha toħroġ iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) meta tkun issodisfata li l-operatur ikun wera konformità mal-elementi meħtieġa skont il-punt ORO.AOC.100.

(b) Iċ-ċertifikat għandu jinkludi l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet assoċjati miegħu.

▼M3

(c) L-awtorità kompetenti tista' tiddetermina limitazzjonijiet operazzjonali speċifiċi. It-tali limitazzjonijiet għandhom ikunu dokumentati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet.

▼B

**ARO.OPS.105 Arranġamenti ta' kondiviżjoni tal-kodiċi**

Hija u tqis is-sikurezza ta' ftehim għall-kondiviżjoni tal-kodiċi li jkun jinvolvi operatur minn pajjiż terz, l-awtorità kompetenti għandha:

(1) tkun issodisfata, wara li ssir il-verifika mill-operatur hekk kif stabbilit fil-punt ORO.AOC.115, li l-operatur minn pajjiż terz ikun konformi mal-istandards applikabbli tal-ICAO;

(2) tikkollabora, kif meħtieġ, mal-awtorità kompetenti tal-Istat tal-operatur minn pajjiż terz.

**ARO.OPS.110 Ftehimiet ta' kiri**

(a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova ftehim ta' kiri meta tkun issodisfata li l-operatur iċċertifikat skont l-Anness III (il-Parti ORO) ikun konformi:

(1) mal-punt ORO.AOC.110 (d), meta huwa jikri inġenji tal-ajru minn pajjiż terz mingħajr l-ekwipaġġ;

(2) mal-punt ORO.AOC.110 (c), meta huwa jikri inġenji tal-ajru mingħand operatur minn pajjiż terz bl-ekwipaġġ;

[1] ĠU L 100, 5.4.2012, p. 1.

▼B

(3) mal-punt ORO.AOC.110 (e), meta huwa jikri inġenji tal-ajru tiegħu lil kwalunkwe operatur mingħajr l-ekwipaġġ;

(4) mar-rekwiżiti rilevanti tal-ajrunavigabbiltà kontinwa u tal-operazzjonijiet bl-ajru meta huwa jikri inġenji tal-ajru rreġistrati fl-UE mingħajr l-ekwipaġġ u meta huwa jikri inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand operatur stabbilit fl-UE.

(b) L-approvazzjoni ta' ftehim ta' kiri ta' inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand ħaddieħor għandha tiġi sospiża jew irrevokata kull meta:

(1) l-AOC tas-sid jew tal-kerrej ikun sospiż jew irrevokat;

(2) is-sid ikun suġġett għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ([1]).

(c) L-approvazzjoni ta' ftehim ta' kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ mingħand ħaddieħor għandha tiġi sospiża jew irrevokata kull meta ċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru partikulari jiġi sospiż jew irrevokat.

(d) Meta tintalab tapprova minn qabel ftehim ta' kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ lil ħaddieħor skont il-punt ORO.AOC.110(e), l-awtorità kompetenti għandha tiżgura:

(1) koordinazzjoni xierqa mal-awtorità kompetenti li hi responsabbli għas-sorveljanza kontinwa tal-inġenju tal-ajru, skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003 ([2]), jew għall-operazzjoni tal-inġenju tal-ajru, f'każ li din ma tkunx l-istess awtorità;

(2) li l-inġenju tal-ajru jitneħħa fil-ħin mill-AOC tal-operatur.

▼M3

*TAQSIMA Ia*

***L-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli***

**ARO.OPS.150 L-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli**

(a) Malli tirċievi applikazzjoni għall-ħruġ ta' awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tirrevedi d-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard (SOP) tal-operatur, relatati ma' operazzjoni ppjanata waħda jew iktar u żviluppati skont ir-rekwiżiti rilevanti tal-Anness VIII (Parti-SPO).

(b) Meta tkun issodisfata bil-valutazzjoni tar-riskju u l-SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha toħroġ l-awtorizzazzjoni, kif stabbilit fl-Appendiċi VI. L-awtorizzazzjoni tista' tinħareġ għal tul ta' żmien limitat jew mhux limitat. Il-kundizzjonijiet li fihom operatur huwa awtorizzat iwettaq operazzjoni kummerċjali speċjalizzata waħda jew iktar ta' riskju għoli għandhom jiġu speċifikati fl-awtorizzazzjoni.

(c) Malli tirċievi applikazzjoni għal bidla fl-awtorizzazzjoni, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tikkonforma ma' (a) u (b). Għandha tippreskrivi l-kundizzjonijiet li fihom l-operatur jista' jopera matul il-bidla, sakemm l-awtorità kompetenti ma tiddeterminax li l-awtorizzazzjoni għandha bżonn tiġi sospiża.

(d) Malli tirċievi applikazzjoni għat-tiġdid tal-awtorizzazzjoni, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tikkonforma ma' (a) u (b). Tista' tieħu f'konsiderazzjoni l-proċess ta' awtorizzazzjoni u l-attivitajiet ta' sorveljanza tal-imgħoddi.

(e) Mingħajr ħsara għal kwalunkwe miżura addizzjonali ta' infurzar, meta l-operatur jimplimenta bidliet bla ma jippreżenta valutazzjoni tar-riskju emendata u SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tissospendi, tillimita jew tirrevoka l-awtorizzazzjoni.

(f) Malli tirċievi applikazzjoni għall-ħruġ ta' awtorizzazzjoni għal operazzjoni kummerċjali speċjalizzata transfruntiera ta' riskju għoli, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tirrevedi d-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard (SOP) tal-operatur f'koordinazzjoni mal-awtorità kompetenti tal-post li fih hemm il-pjan li titwettaq l-operazzjoni. Meta ż-żewġ awtoritajiet ikunu ssodisfati bil-valutazzjoni tar-riskju u l-SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha toħroġ l-awtorizzazzjoni.

([1]) ĠU L 344, 27.12.2005, p. 15.
([2]) ĠU L 315, 28.11.2003, p. 1.

▼M3

**ARO.OPS.155 Il-ftehimiet ta' kiri**

(a) (a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova ftehim ta' kiri li jinvolvi inġenju tal-ajru rreġistrat f'pajjiż terz jew operatur ta' pajjiż terz meta l-operatur tal-SPO jkun wera konformità ma' ORO.SPO.100.

(b) (b) L-approvazzjoni ta' ftehim ta' kiri mingħajr ekwipaġġ għandha tiġi sospiża jew revokata kull meta jiġi sospiż jew revokat iċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru.

▼B

*TAQSIMA II*

***Approvazzjonijiet***

**ARO.OPS.200 Proċedura għal approvazzjoni speċifika**

(a) Malli tirċievi applikazzjoni għall-ħruġ ta' approvazzjoni speċifika jew għal bidla fiha, l-awtorità kompetenti għandha tivvaluta l-applikazzjoni skont ir-rekwiżiti rilevanti tal-Anness V (il-Parti-SPA) u twettaq spezzjoni xierqa tal-operatur, fejn dan ikun rilevanti.

▼M1

(b) Meta tkun sodisfatta li l-operatur ikun wera konformità mar-rekwiżiti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha toħroġ jew temenda l-approvazzjoni. L-approvazzjoni għandha tiġi speċifikata:

(1) fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet, kif stabbiliti fl-Appendiċi II, għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru; jew

(2) fil-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, kif stabbilita fl-Appendiċi V, għal operazzjonijiet mhux kummerċjali ►M3 u operazzjonijiet spċjalizzati ◄.

▼B

**ARO.OPS.205 Approvazzjoni tal-lista ta' tagħmir minimu**

(a) Meta tirċievi applikazzjoni għall-approvazzjoni inizjali ta' lista ta' tagħmir minimu (MEL) jew għall-emenda tagħha min-naħa tal-operatur, l-awtorità kompetenti għandha tivvaluta kull oġġett li jkun se jiġi affettwat biex tivverifika l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli qabel ma toħroġ l-approvazzjoni.

(b) L-awtorità kompetenti għandha tapprova l-proċedura tal-operatur għall-estensjoni tal-intervalli ta' rettifika B, C u D applikabbli, jekk l-operatur jagħti prova tal-kundizzjonijiet speċifikati fil-punt ORO.MLR.105 (f) u l-awtorità kompetenti tkun ivverifikathom.

(c) L-awtorità kompetenti għandha tapprova, abbażi ta' każ b'każ, l-operazzjoni ta' inġenju tal-ajru barra l-limiti tal-MEL, iżda fil-limiti tal-lista ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL), jekk l-operatur jagħti prova tal-kundizzjonijiet speċifikati fil-punt ORO.MLR.105 u l-awtorità kompetenti tkun ivverifikathom.

▼M3

**ARO.OPS.210 Determinazzjoni tad-distanza jew iż-żona lokali**

L-awtorità kompetenti tista' tiddetermina distanza jew żona lokali għall-fini tal-operazzjonijiet.

▼B

**ARO.OPS.215 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet bil-ħelikopter f'ambjent ostili li jkun jinsab 'il barra minn żona kkonġestjonata**

(a) L-Istat Membru għandu jindika dawk iż-żoni fejn jistgħu jitwettqu operazzjonijiet bil-helikopter mingħajr ma jkun hemm garanzija li jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur, kif deskritt fil-punt CAT.POL.H.420.

(b) Qabel ma tinħareġ l-approvazzjoni msemmija fil-punt CAT.POL.H.420, l-awtorità kompetenti għandha tkun qieset ir-raġunijiet li jkun ta l-operatur dwar għaliex ma jistgħux jintużaw il-kriterji tal-prestazzjoni x-xierqa.

▼B

**ARO.OPS.220 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet bil-ħelikopter lejn jew minn sit ta' interess pubbliku**

L-approvazzjoni msemmija fil-punt CAT.POL.H.225 għandha tinkludi lista tas-sit(i) ta' interess pubbliku speċifikati mill-operatur li għalihom tapplika l-approvazzjoni.

**ARO.OPS.225 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet lejn ajrudrom iżolat**

L-approvazzjoni msemmija fil-punt CAT.OP.MPA.106 għandha tinkludi lista tal-ajrudromi speċifikati mill-operatur li għalihom tapplika l-approvazzjoni.

▼M3

*TAQSIMA III*

***Sorveljanza tal-operazzjonijiet***

**ARO.OPS.300 Titjiriet introduttorji**

L-awtorità kompetenti tista' tistabbilixxi kundizzjonijiet addizzjonali għal titjiriet introduttorji mwettqa skont il-Parti-NCO fit-territorju tal-Istat Membru. It-tali kundizzjonijiet għandhom jiżguraw operazzjonijiet sikuri u jkunu proporzjonati.

▼B

IS-SUBPARTI RAMP

***SPEZZJONIJIET FIR-RAMPA FUQ INĠENJI TAL-AJRU TA' OPERATURI LI JAQGĦU TAĦT IS-SORVELJANZA REGOLATORJA TA' STAT IEĦOR***

**ARO.RAMP.005 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li l-awtorità kompetenti jew l-Aġenzija għandhom isegwu meta dawn ikunu qed iwettqu l-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mat-twettiq ta' spezzjonijiet fir-rampa fuq inġenji tal-ajru użati minn operaturi minn pajjiżi terzi jew minn operaturi li jaqgħu taħt is-sorveljanza regolatorja ta' Stat Membru ieħor, meta dawn l-inġenji tal-ajru jkunu niżlu f'ajrudromi li jinsabu fit-territorju li huwa suġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat.

**ARO.RAMP.100 Punti ġenerali**

(a) L-inġenji tal-ajru, kif ukoll l-ekwipaġġ tagħhom, għandhom jiġu spezzjonati skont ir-rekwiżiti applikabbli.

(b) Minbarra li twettaq l-ispezzjonijiet fir-rampa li huma inklużi fil-programm ta' sorveljanza tagħha stabbilit skont il-punt ARO.GEN.305, l-awtorità kompetenti għandha twettaq spezzjoni fir-rampa fuq inġenju tal-ajru li dwaru jkun hemm suspett li mhuwiex konformi mar-rekwiżiti applikabbli.

(c) Fil-kuntest tal-iżvilupp tal-programm ta' sorveljanza stabbilit skont il-punt ARO.GEN.305, l-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi programm annwali għat-twettiq ta' spezzjonijiet fir-rampa fuq inġenji tal-ajru. Dan il-programm għandu:

(1) jkun ibbażat fuq metodu tal-kalkolu li jqis l-informazzjoni storika dwar l-għadd ta' operaturi u n-natura tagħhom, u l-għadd ta' nżul tagħhom fl-ajrudromi tagħha, kif ukoll ir-riskji għas-sikurezza; u

(2) jippermetti lill-awtorità kompetenti tagħti prijorità lill-ispezzjonijiet ta' inġenji tal-ajru abbażi tal-lista msemmija fil-punt ARO.RAMP.105 (a).

(d) Meta tqis li huwa neċessarju, l-Aġenzija, b'kooperazzjoni mal-Istati Membri li fit-territorju tagħhom għandha ssir l-ispezzjoni, għandha twettaq spezzjonijiet fir-rampa fuq inġenji tal-ajru biex tivverifika l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli għall-għan:

(1) tal-kompiti ta' ċertifikazzjoni assenjati lill-Aġenzija mir-Regolament (KE) Nru 216/2008;

▼B

(2) tal-ispezzjonijiet ta' standardizzazzjoni ta' Stat Membru; jew

(3) tal-ispezzjonijiet ta' organizzazzjoni biex tivverifika l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli f'sitwazzjonijiet potenzjalment perikoluż.

**ARO.RAMP.105 Kriterji ta' prijoritizzazzjoni**

(a) L-Aġenzija għandha tipprovdi lill-awtoritajiet kompetenti b'lista ta' operaturi jew ta' inġenji tal-ajru li jkunu ġew identifikati bħala operaturi jew inġenji tal-ajru li jippreżentaw riskju potenzjali, sabiex ikun hemm prijoritizzazzjoni tal-ispezzjonijiet fir-rampa.

(b) Din il-lista għandha tinkludi:

(1) l-operaturi ta' inġenji tal-ajru identifikati abbażi tal-analiżi tad-dejta disponibbli skont il-punt ARO.RAMP.150 (b)(4);

(2) operaturi jew inġenji tal-ajru li l-Kummissjoni Ewropea tkun għarrfet lill-Aġenzija bihom u li jkunu ġew identifikati abbażi ta':

(i) opinjoni espressa mill-Kumitat għas-Sikurezza tal-Ajru (ASC) fil-kuntest tal-implimentazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 2111/2005, li hemm bżonn ta' iktar verifiki dwar il-konformità effettiva mal-istandards rilevanti tas-sikurezza permezz ta' spezzjonijiet sistematiċi fir-rampa; jew

(ii) informazzjoni li l-Kummissjoni Ewropea tkun kisbet mingħand l-Istati Membri skont l-Artikolu 4(3) tar-Regolament (KE) Nru 2111/2005;

(3) inġenji tal-ajru operati lejn it-territorju suġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat minn operaturi inklużi fl-Anness B tal-lista tal-operaturi li huma suġġetti għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005;

(4) inġenji tal-ajru operati minn operaturi ċċertifikati fi Stat li jeżerċita sorveljanza regolatorja fuq operaturi li huma inklużi fil-lista msemmija fil-punt (3);

(5) inġenji tal-ajru użati minn operatur minn pajjiż terz li jopera għall-ewwel darba lejn, fi jew mit-territorju li huwa suġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat jew li l-awtorizzazzjoni tiegħu maħruġa skont il-punt ART.GEN.205 tkun limitata jew maħruġa mill-ġdid wara sospensjoni jew revoka.

(c) Il-lista għandha tiġi ppreżentata, skont il-proċeduri stabbiliti mill-Aġenzija, wara kull aġġornament tal-lista Komunitarja tal-operaturi li huma suġġetti għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005 u, fi kwalunkwe każ, mill-inqas darba kull erba' (4) xhur.

**ARO.RAMP.110 Ġbir tal-informazzjoni**

L-awtorità kompetenti għandha tiġbor u tipproċessa kwalunkwe informazzjoni li hija tqis li hija utli għat-twettiq tal-ispezzjonijiet fir-rampa.

**ARO.RAMP.115 Kwalifiki tal-ispetturi li jwettqu spezzjonijiet fir-rampa**

(a) L-awtorità kompetenti u l-Aġenzija għandu jkollhom spetturi kkwalifikati biex iwettqu l-ispezzjonijiet fir-rampa.

(b) L-ispetturi li jwettqu spezzjonijiet fir-rampa:

(1) għandu jkollhom l-edukazzjoni ajrunawtika meħtieġa jew l-għarfien prattiku meħtieġ, li jkun rilevanti għall-qasam/l-oqsma ta' spezzjoni tagħhom;

(2) għandhom ikunu temmew b'suċċess:

(i) taħriġ teoretiku u prattiku speċifiku u xieraq f'wieħed mill-oqsma ta' spezzjoni li ġejjin jew iktar:

(A) il-kabina tal-pilota;

(B) is-sikurezza tal-kabina;

▼B

(C) il-kundizzjoni tal-inġenju tal-ajru;

(D) il-merkanzija;

(ii) taħriġ xieraq fuq ix-xogħol, mogħti minn spettur tar-rampa b'ħafna esperjenza, li jkun inħatar mill-awtorità kompetenti jew mill-Aġenzija;

(3) għandhom iżommu l-validità tal-kwalifiki tagħhom billi jieħdu taħriġ rikorrenti u billi jwettqu mill-inqas tnax-il (12-il) spezzjoni f'kull perjodu ta' tnax-il (12-il) xahar.

(c) It-taħriġ imsemmi fil-punt (b)(2)(i) għandu jingħata mill-awtorità kompetenti jew minn kwalunkwe organizzazzjoni tat-taħriġ li tkun approvata skont il-punt ARO.RAMP.120(a).

(d) L-Aġenzija għandha tiżviluppa u żżomm sillabi tat-taħriġ u tippromwovi l-organizzazzjoni ta' korsijiet tat-taħriġ u ta' laqgħat ta' ħidma għall-ispetturi sabiex ittejjeb il-fehim u l-implimentazzjoni uniformi ta' din is-Subparti.

(e) L-Aġenzija għandha tiffaċilita u tikkoordina programm ta' skambju ta' spetturi, li jkollu l-għan li jippermetti lill-ispetturi jiksbu esperjenza prattika u li jikkontribwixxi għall-armonizzazzjoni tal-proċeduri.

**ARO.RAMP.120 Approvazzjoni tal-organizzazzjonijiet tat-taħriġ**

(a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova organizzazzjoni tat-taħriġ li jkollha l-post prinċipali tan-negozju tagħha fit-territorju tal-Istat Membru rispettiv, meta tkun issodisfata li l-organizzazzjoni tat-taħriġ:

(1) tkun ħatret kap tat-taħriġ li għandu kapaċitajiet maniġerjali tajbin biex tiżgura li t-taħriġ ipprovdut ikun konformi mar-rekwiżiti applikabbli;

(2) ikollha għad-dispożizzjoni tagħha faċilitajiet tat-taħriġ u tagħmir ta' struzzjoni xierqa għat-tip ta' taħriġ ipprovdut;

(3) tipprovdi taħriġ skont is-sillabi żviluppati mill-Aġenzija skont il-punt ARO.RAMP.115(d);

(4) tuża għalliema kkwalifikati għat-taħriġ.

(b) Jekk l-awtorità kompetenti titlob dan, il-verifika tal-konformità u l-konformità kontinwa mar-rekwiżiti msemmija fil-punt (a) għandhom jitwettqu mill-Aġenzija.

(c) L-organizzazzjoni tat-taħriġ għandha tiġi approvata biex tipprovdi wieħed mit-tipi ta' taħriġ li ġejjin jew aktar:

(1) taħriġ teoretiku inizjali;

(2) taħriġ prattiku inizjali;

(3) taħriġ rikorrenti.

**ARO.RAMP.125 Twettiq tal-ispezzjonijiet fir-rampa**

(a) L-ispezzjonijiet fir-rampa għandhom jitwettqu b'mod standardizzat jew billi tintuża l-formola stabbilita fl-Appendiċi III jewinkella billi tintuża dik stabbilita fl-Appendiċi IV.

(b) Meta jkunu qed iwettqu spezzjoni fir-rampa, l-ispetturi għandhom jagħmlu l-isforzi kollha possibbli sabiex jevitaw dewmien bla raġuni tal-inġenju tal-ajru spezzjonat.

(c) Meta titlesta l-ispezzjoni fir-rampa, il-bdot fil-kmand jew, fl-assenza tiegħu, membru ieħor tal-ekwipaġġ tat-titjira jew rappreżentant tal-operatur, għandhom jiġu infurmati bir-riżultati tal-ispezzjoni fir-rampa billi tintuża l-formola stabbilita fl-Appendiċi III.

▼B

**ARO.RAMP.130 Klassifikazzjoni tas-sejbiet**

Għal kull element li jkun ġie spezzjonat, huma ddefiniti bħala sejbiet tliet kategoriji ta' nuqqas ta' konformità possibbli mar-rekwiżiti applikabbli. Dawn is-sejbiet għandhom jiġu kklassifikati kif ġej:

(1) sejba tal-kategorija 3 hija s-sejba ta' kwalunkwe nuqqas ta' konformità sinifikanti mar-rekwiżiti applikabbli jew mat-termini ta' ċertifikat li jkollu influwenza kbira fuq is-sikurezza;

(2) sejba tal-kategorija 2 hija s-sejba ta' kwalunkwe nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli jew mat-termini ta' ċertifikat li jkollu influwenza sinifikanti fuq is-sikurezza;

(3) sejba tal-kategorija 1 hija s-sejba ta' kwalunkwe nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli jew mat-termini ta' ċertifikat li jkollu influwenza minuri fuq is-sikurezza.

**ARO.RAMP.135 Azzjonijiet ta' segwitu marbutin mas-sejbiet**

(a) Fil-każ ta' sejba tal-kategorija 2 jew tal-kategorija 3, l-awtorità kompetenti jew, fejn ikun rilevanti, l-Aġenzija, għandha:

(1) tikkomunika s-sejba bil-miktub lill-operatur, inkluża talba għal evidenza tal-azzjonijiet korrettivi meħudin; u

(2) tinforma lill-awtorità kompetenti tal-Istat tal-operatur u, fejn ikun rilevanti, lill-Istat fejn ikun irreġistrat l-inġenju tal-ajru u fejn tkun inħarġet il-liċenzja tal-ekwipaġġ tat-titjira. Fejn ikun xieraq, l-awtorità kompetenti jew l-Aġenzija għandha titlob konferma tal-aċċettazzjoni tagħhom tal-azzjonijiet korrettivi meħudin mill-operatur skont il-punt ARO.GEN.350 jew il-punt ARO.GEN.355.

(b) Minbarra l-punt (a), fil-każ ta' sejba tal-kategorija 3, l-awtorità kompetenti għandha tieħu passi immedjati billi:

(1) timponi restrizzjoni fuq l-operazzjonijiet ta' titjir tal-inġenju tal-ajru;

(2) titlob azzjonijiet korrettivi immedjati;

(3) iżżomm l-inġenju tal-ajru milli jtir skont il-punt ARO.RAMP.140; jew

(4) timponi projbizzjoni immedjata fuq l-operat skont l-Artikolu 6 tar-Regolament (KE) Nru 2111/2005.

(c) Meta l-Aġenzija tistabbilixxi sejba tal-kategorija 3, din għandha titlob lill-awtorità kompetenti fejn ikun illandja l-inġenju tal-ajru sabiex tieħu l-miżuri x-xierqa skont il-punt (b).

**ARO.RAMP.140 Żamma tal-inġenji tal-ajru fl-art**

(a) Fil-każ ta' sejba tal-kategorija 3 meta jidher li jkun ippjanat li l-inġenju tal-ajru jittajjar mingħajr ma l-operatur jew is-sid itemm l-azzjoni korrettiva x-xierqa, jew meta jidher li x'aktarx iseħħ dan, l-awtorità kompetenti għandha:

(1) tinnotifika lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant jew lill-operatur li l-inġenju tal-ajru m'għandux permess jibda t-titjira sakemm ma jingħata avviż ieħor; u

(2) żżomm dak l-inġenju tal-ajru milli jtir.

(b) L-awtorità kompetenti tal-Istat fejn l-inġenju tal-ajru jinżamm milli jtir għandha tinforma immedjatament lill-awtorità kompetenti tal-Istat tal-operatur u tal-Istat li fih l-ajruplan ikun irreġistrat, jekk ikun rilevanti, u lill-Aġenzija fil-każ ta' inġenju tal-ajru miżmum milli jtir użat minn operatur minn pajjiż terz.

(c) L-awtorità kompetenti, f'koordinazzjoni mal-Istat tal-operatur jew mal-Istat tar-reġistrazzjoni, għandha tippreskrivi l-kundizzjonijiet meħtieġa li bihom l-inġenju tal-ajru jista' jitħalla jitlaq.

▼B

(d) Jekk in-nuqqas ta' konformità jaffettwa l-validità taċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbilità tal-inġenju tal-ajru, iż-żamma milli jtir għandha titneħħa biss mill-awtorità kompetenti meta l-operatur jagħti prova li:

(1) tkun reġgħet ġiet stabbilita l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli;

(2) kiseb permess għat-titjir skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1702/2003 ([1]) għal inġenji tal-ajru rreġistrati fi Stat Membru;

(3) kiseb permess għat-titjir jew dokument ekwivalenti mill-Istat tar-reġistrazzjoni jew mill-Istat tal-operatur għal inġenji tal-ajru rreġistrati f'pajjiż terz u mħaddmin minn operatur mill-UE jew minn operatur minn pajjiż terz; u

(4) kiseb permess mingħand il-pajjiżi terzi li fuqhom ikun se jittajjar l-inġenju tal-ajru, jekk dan ikun applikabbli.

**ARO.RAMP.145 Rappurtar**

(a) L-informazzjoni miġbura skont il-punt ARO.RAMP.125(a) għandha tiddaħħal fil-bażi tad-dejta ċċentralizzata msemmija fil-punt ARO.RAMP.150(b)(2), fi żmien 21 jum kalendarju minn meta ssir l-ispezzjoni.

(b) L-awtorità kompetenti jew l-Aġenzija għandha ddaħħal fil-bażi tad-dejta ċċentralizzata kwalunkwe informazzjoni li tkun utli biex jiġu applikati r-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u biex l-Aġenzija twettaq il-kompiti assenjati lilha skont dan l-Anness, inkluża l-informazzjoni rilevanti msemmija fil-punt ARO.RAMP.110.

(c) Kull meta l-informazzjoni, kif imsemmi fil-punt ARO.RAMP.110, tindika l-eżistenza ta' theddida potenzjali għas-sikurezza, it-tali informazzjoni għandha tiġi kkomunikata wkoll mingħajr dewmien lil kull awtorità kompetenti u lill-Aġenzija.

(d) Kull meta l-informazzjoni dwar in-nuqqasijiet tal-inġenji tal-ajru tingħata minn persuna lill-awtorità kompetenti, l-informazzjoni msemmija fil-punt ARO.RAMP.110 u fil-punt ARO.RAMP.125(a) għandu jitneħħilha kull traċċa tas-sors hekk li is-sors tat-tali informazzjoni ma jkunx jista' jiġi identifikat.

**ARO.RAMP.150 Kompiti ta' koordinazzjoni tal-Aġenzija**

(a) L-Aġenzija għandha tamministra u tuża l-għodod u l-proċeduri meħtieġa għall-ħażna u l-iskambju ta':

(1) l-informazzjoni msemmija fil-punt ARO.RAMP.145 billi tuża l-formoli stabbiliti fl-Appendiċi III u IV;

(2) l-informazzjoni pprovduta minn pajjiżi terzi jew minn organizzazzjonijiet internazzjonali li magħhom ġew konklużi ftehimiet xierqa mal-UE, jew minn organizzazzjonijiet li magħhom l-Aġenzija tkun ikkonkludiet ftehimiet xierqa skont l-Artikolu 27(2) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

(b) Din il-ġestjoni għandha tinkludi l-kompiti li ġejjin:

(1) il-ħażna tad-dejta mill-Istati Membri li tkun rilevanti għall-informazzjoni marbuta mas-sikurezza ta' inġenji tal-ajru li jinżlu f'ajrudromi li jinsabu fit-territorju li huwa suġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat;

(2) l-iżvilupp, iż-żamma u l-aġġornament kontinwu tal-bażi tad-dejta ċċentralizzata li fiha l-informazzjoni kollha msemmija fil-punti (a)(1) u (2);

(3) il-forniment tat-tibdil u t-titjib meħtieġ fl-applikazzjoni tal-bażi tad-dejta;

([1]) ĠU L 243, 27.9.2003, p. 6.

▼B

(4) l-analiżi tal-bażi tad-dejta ċċentralizzata u ta' informazzjoni rilevanti oħra dwar is-sikurezza tal-inġenji tal-ajru u tal-operaturi tal-ajru u, abbażi ta' dan:

(i) l-għoti ta' pariri lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti dwar l-azzjonijiet immedjati jew il-politika ta' segwitu;

(ii) ir-rappurtar ta' problemi potenzjali relatati mas-sikurezza lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti;

(iii) il-proponiment lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti ta' azzjonijiet ikkoordinati, fejn dan ikun meħtieġ għal raġunijiet ta' sikurezza, u l-iżgurar li t-tali azzjonijiet ikunu kkoordinati fuq livell tekniku;

(5) il-kollaborazzjoni ma' istituzzjonijiet u korpi Ewropej oħrajn, ma' organizzazzjonijiet internazzjonali u ma' awtoritajiet kompetenti ta' pajjiżi terzi b'rabta mal-iskambju tal-informazzjoni.

**ARO.RAMP.155 Rapport annwali**

L-Aġenzija għandha tħejji u tibgħat lill-Kummissjoni rapport annwali dwar is-sistema ta' spezzjonijiet fir-rampa, li jkun fih mill-inqas l-informazzjoni li ġejja:

(a) l-istat tal-progress tas-sistema;

(b) l-istat tal-ispezzjonijiet imwettqa matul is-sena;

(c) analiżi tar-riżultati tal-ispezzjonijiet b'indikazzjoni tal-kategoriji tas-sejbiet;

(d) l-azzjonijiet imwettqa matul is-sena;

(e) proposti għal iktar titjib fis-sistema ta' spezzjonijiet fir-rampa; u

(f) annessi li jkun fihom il-listi tal-ispezzjonijiet imqassmin skont l-Istat tal-operazzjoni, it-tip ta' inġenju tal-ajru, l-operatur u r-riżultati għal kull kategorija.

**ARO.RAMP.160 Informazzjoni għall-pubbliku u protezzjoni tal-informazzjoni**

(a) L-Istati Membri għandhom jużaw l-informazzjoni li jirċievu skont il-punti ARO.RAMP.105 u ARO.RAMP.145 biss għall-għanijiet tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, u għandhom jipproteġuha kif xieraq.

(b) L-Aġenzija għandha tippubblika kull sena rapport bl-informazzjoni aggregata, li għandu jitqiegħed għad-dispożizzjoni tal-pubbliku u għandu jkun fih l-analiżi tal-informazzjoni li tkun waslitilha skont il-punt ARO.RAMP.145. Ir-rapport għandu jinkiteb b'mod sempliċi u li jinftiehem faċilment, u fih is-sors tal-informazzjoni m'għandux ikun jista' jiġi identifikat.

▼B

*Appendiċi I*

**ĊERTIFIKAT TAL-OPERATUR TAL-AJRU**

▶(1) **(Skeda tal-approvazzjoni għall-operaturi tat-trasport tal-ajru)** ◀

**Tipi ta' operazzjonijiet:** Operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT) ☐ Trasport tal-passiġġieri; ☐ Trasport tal-merkanzija;

☐ Trasport ieħor (1).....

▶(2) _____ ◀

| | | |
|---|---|---|
| 5 | Stat tal-operatur (3) | (5) |
| | Awtorità tal-ħruġ (4) | |
| AOC Numru# (6): | Isem l-operatur (7) | Punti ta' kuntatt operattivi: (9) |
| | Isem kummerċjali: jinnegozja taħt l-isem (8) | Id-dettalji ta' kuntatt, li permezz tagħhom il-maniġers operattivi jistgħu jiġu kkuntattjati mingħajr dewmien żejjed, huma mniżżlin fid-dokument ..... (12). |
| | Indirizz tal-operatur (10): | |
| | Numru tat-telefown (11):<br>Numru tal-faks:<br>Indirizz tal-posta elettronika: | |
| Dan iċ-ċertifikat jiċċertifika li ..... (13) huwa awtorizzat iwettaq operazzjonijiet kummerċjali bl-ajru, kif iddefinit fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet mehmużin hawn, skont il-manwal tal-operat, l-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. | | |
| Data tal-ħruġ (14): | Isem u firma (15):<br>Titlu: | |

(1) Tip ta' trasport ieħor li għandu jiġi speċifikat.

▶(3) _____ ◀

(3) Dan għandu jinbidel bl-isem tal-Istat tal-operatur.

(4) Dan għandu jinbidel bl-identifikazzjoni tal-awtorità tal-ħruġ kompetenti.

(5) Għall-użu tal-awtorità kompetenti.

(6) Referenza tal-approvazzjoni, hekk kif maħruġa mill-awtorità kompetenti.

(7) Dan għandu jinbidel bl-isem irreġistrat tal-operatur.

(8) L-isem kummerċjali tal-operatur, jekk dan ikun differenti. Daħħal il-kliem "jinnegozja taħt l-isem" qabel l-isem kummerċjali.

(9) Id-dettalji ta' kuntatt jinkludu n-numri tat-telefown u tal-faks, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż, u l-indirizz tal-posta elettronika (jekk dan ikun disponibbli), li permezz tagħhom il-maniġers operattivi jistgħu jiġu kkuntattjati mingħajr dewmien żejjed dwar kwistjonijiet marbutin ma' operazzjonijiet tat-titjir, mal-ajrunavigabbiltà, mal-kompetenza tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-ekwipaġġ tal-kabina, ma' oġġetti perikoluż u ma' suġġetti oħrajn, skont il-bżonn.

(10) L-indirizz tal-post prinċipali tan-negozju tal-operatur.

(11) In-numru tat-telefown u tal-faks tal-post prinċipali tan-negozju tal-operatur, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż. Għandu jiġi pprovdut l-indirizz tal-posta elettronika, jekk dan ikun disponibbli.

(12) Daħħal id-dokument ikkontrollat miżmum abbord li fih huma mniżżlin id-dettalji ta' kuntatt, inkluża r-referenza għall-paragrafu x-xieraq jew għall-paġna x-xierqa. Pereżempju, "Id-dettalji ta' kuntatt ... huma mniżżlin fil-manwal tal-operat, fil-punti ġenerali/bażiċi, fil-kapitolu 1, il-punt 1.1" jew "... huma mniżżlin fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet, fil-paġna 1" jew "... huma mniżżlin f'dokument mehmuż ma' dan id-dokument".

(13) L-isem irreġistrat tal-operatur.

(14) Id-data tal-ħruġ tal-AOC (jj-xx-ssss).

(15) It-titlu, l-isem u l-firma tar-rappreżentant tal-awtorità kompetenti. Barra minn hekk, l-AOC jista' jiġi ttimbrat b'timbru uffiċjali.

IL-FORMOLA 138 TAL-EASA, il-verżjoni numru 1

▶(1) (2) (3) M3

▼B

*Appendiċi II*

| **SPEĊIFIKAZZJONIJIET TAL-OPERAZZJONIJIET**<br>**(suġġetti għall-kundizzjonijiet approvati fil-manwal tal-operat)** | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Dettalji ta' kuntatt tal-Awtorità tal-ħruġ<br>Numru tat-telefown ([1]): _____ ; Numru tal-faks: _____ ;<br>E-mail: _____ | | | | |
| AOC Numru ([2]): Isem l-operatur ([3]): Data: ([4]): Firma:<br>Isem kummerċjali: jinnegozja taħt l-isem<br>Speċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet Numru: | | | | |
| Mudell tal-inġenju tal-ajru ([5]):<br>Marki tar-reġistrazzjoni ([6]): | | | | |
| Operazzjonijiet kummerċjali ☐ ..... | | | | |
| Żona ta' operazzjoni ([7]) | | | | |
| Limitazzjonijiet speċjali ([8]) | | | | |
| Approvazzjonijiet speċifiċi: | Iva | Le | Speċifikazzjoni ([9]) | Rimarki |
| Oġġetti perikoluż | ☐ | ☐ | | |
| Operazzjonijiet f'viżibilità baxxa<br>Tlugħ<br>Avviċinament u nżul<br>▶[1] _____ ◀ | ☐<br>☐ | ☐<br>☐ | RVR ([11]): metri<br>CAT ([10]) .... RVR: metri DH: piedi | |
| RVSM ([12]) ☐ Mhux applikabbli | ☐ | ☐ | | |
| ETOPS ([13]) ☐ Mhux applikabbli | ☐ | ☐ | Ħin massimu tad-devjazzjoni ([14]): minuti | |
| Speċifikazzjonijiet tan-navigazzjoni għall-operazzjonijiet tal-PBN ([15]) | ☐ | ☐ | | ([16]) |
| Speċifikazzjoni minima tal-prestazzjoni tan-navigazzjoni | ☐ | ☐ | | |
| Operazzjonijiet bil-ħelikopter bl-għajnuna ta' sistemi ta' immaġni għall-viżjoni billejl | ☐ | ☐ | | |
| Operazzjonijiet ta' rfigħ bil-ħelikopter | ☐ | ☐ | | |
| Operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza bil-ħelikopter | ☐ | ☐ | | |
| Taħriġ tal-ekwipaġġ tal-kabina ([17]) | ☐ | ☐ | | |
| Ħruġ ta' attestazzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina ([18]) | ☐ | ☐ | | |
| Ajrunavigabbiltà kontinwa | ☐ | ☐ | ([19]) | |
| Dejta oħra jew approvazzjonijiet oħrajn ([20]) | | | | |

▶[1] M3

▼B

(1) In-numru tat-telefown u tal-faks tal-awtorità kompetenti, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż. Għandu jiġi pprovdut l-indirizz tal-posta elettronika, jekk dan ikun disponibbli.

(2) Daħħal in-numru taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) assoċjat mal-ispeċifikazzjonijiet.

(3) Daħħal l-isem irreġistrat tal-operatur u l-isem kummerċjali tal-operatur, jekk dan ikun differenti. Daħħal il-kliem "jinnegozja taħt l-isem" qabel l-isem kummerċjali.

(4) Id-data tal-ħruġ tal-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet (jj-xx-ssss) u l-firma tar-rappreżentant tal-awtorità kompetenti.

(5) Daħħal l-isem tal-ICAO tal-għamla, il-mudell u s-serje tal-inġenju tal-ajru, jew tas-serje ta' referenza tal-inġenju tal-ajru, f'każ li tkun ġiet stabbilita serje (pereżempju "Boeing-737-3K2" jew "Boeing-777-232").

(6) Il-marki tar-reġistrazzjoni huma mniżżlin jew fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet jew fil-manwal tal-operat. Fl-aħħar każ, l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet relatati għandhom jirreferu għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat. F'każ li l-approvazzjonijiet speċifiċi ma japplikawx kollha għall-mudell tal-inġenju tal-ajru, il-marki tar-reġistrazzjoni tal-inġenju tal-ajru jistgħu jiddaħħlu fil-kolonna tar-rimarki fl-approvazzjoni speċifika relatata.

(7) Lista taż-żona/taż-żoni ġeografika/ġeografiċi ta' operazzjoni awtorizzata (billi jingħataw il-koordinati ġeografiċi jew ir-rotot speċifiċi, ir-reġjun ta' informazzjoni dwar it-titjira jew il-fruntieri nazzjonali jew reġjonali).

(8) Lista tal-limitazzjonijiet speċjali applikabbli (pereżempju VFR biss, binhar biss, eċċ.).

(9) F'din il-kolonna niżżel il-kriterji l-iktar permissivi għal kull approvazzjoni jew it-tip ta' approvazzjoni (bil-kriterji x-xierqa).

▶(1) (10) Id-dħul tal-kategorija applikabbli ta' avviċinament bi preċiżjoni: LTS CAT I, CAT II, OTS CAT II, CAT IIIA, CAT IIIB jew CAT IIIC. Id-dħul tal-medda viżwali minima tar-runway (RVR) f'metri u l-għoli tad-deċiżjoni (DH) f'piedi. Tintuża linja waħda għal kull kategorija ta' avviċinament elenkata. ◀

(11) Daħħal ir-RVR minima għat-tlugħ approvata f'metri. Tista' tintuża linja waħda għal kull approvazzjoni f'każ li jingħataw approvazzjonijiet differenti.

(12) Il-kaxxa "Mhux applikabbli" tista' tiġi mmarkata biss jekk il-limitu massimu tal-inġenju tal-ajru jkun inqas minn FL290.

(13) L-operazzjonijiet fuq distanza estiża (ETOPS) bħalissa japplikaw biss għall-inġenji tal-ajru b'żewġ magni. Għaldaqstant, il-kaxxa "Mhux applikabbli" tista' tiġi mmarkata jekk il-mudell tal-inġenju tal-ajru jkollu iktar jew inqas minn żewġ magni.

(14) Id-distanza tal-limitu tista' titniżżel ukoll (f'NM), kif ukoll it-tip ta' magna.

(15) In-navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN): għandha tintuża linja waħda għal kull approvazzjoni tal-PBN (pereżempju, navigazzjoni taż-żona (RNAV) 10, RNAV 1, prestazzjoni tan-navigazzjoni meħtieġa (RNP) 4, eċċ.), u l-limitazzjonijiet jew il-kundizzjonijiet ix-xierqa għandhom jitniżżlu fil-kolonni tal-ispeċifikazzjonijiet u/jew tar-rimarki.

(16) Il-limitazzjonijiet, il-kundizzjonijiet u l-bażi regolatorja għall-approvazzjoni operattiva assoċjata mal-approvazzjoni tal-PBN (pereżempju, is-sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (GNSS), it-tagħmir għall-kejl tad-distanza/DME/l-unità ta' referenza inerzjali (DME/DME/IRU), eċċ.).

(17) L-approvazzjoni biex iwettqu l-kors tat-taħriġ u l-eżaminazzjoni għandha timtela mill-applikanti għal attestazzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina kif speċifikat fl-Anness V (il-Parti-CC) għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 290/2012.

(18) L-approvazzjoni għall-ħruġ ta' attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina kif speċifikat fl-Anness V (il-Parti-CC) għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 290/2012.

(19) L-isem tal-persuna/tal-organizzazzjoni li għandha r-responsabbiltà tiżgura li tinżamm l-ajrunavigabbiltà kontinwa tal-inġenju tal-ajru u referenza għar-Regolament li jeżiġi dan ix-xogħol, jiġifieri għall-Anness I (il-Parti-M), is-Subparti G, tar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003.

(20) Approvazzjonijiet jew dejta oħra jistgħu jiddaħħlu hawn, billi tuża linja waħda (jew blokka waħda b'għadd ta' linji) għal kull awtorizzazzjoni (pereżempju għall-operazzjonijiet ta' nżul fil-qosor, għall-operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf, għall-operazzjonijiet bil-ħelikopter lejn/minn sit ta' interess pubbliku, għall-operazzjonijiet bil-ħelikopter fuq ambjent ostili li jinsab 'il barra minn żona kkonġestjonata, għall-operazzjonijiet bil-ħelikopter mingħajr kapaċità ta' nżul ta' emerġenza sikur, għall-operazzjonijiet b'angoli ta' timjil miżjuda, għad-distanza massima minn ajrudrom xieraq għall-ajruplani b'żewġ magni mingħajr approvazzjoni tal-ETOPS u għall-inġenji tal-ajru użati għal operazzjonijiet mhux kummerċjali).

IL-FORMOLA 139 TAL-EASA, il-verżjoni numru 1

▶(1) M3

▼B

*Appendiċi III*

**Prova tal-ispezzjoni fir-rampa**

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Data: | Ħin: | Post: | | **Informazzjoni f'format ħieles dwar l-awtorità kompetenti (il-lowgo, id-dettalji ta' kuntatt, in-numru tat-telefown/ in-numru tal-faks/ l-indirizz tal-posta elettronika)** |
| Operatur: | | Stat: | Numru tal-AOC: | |
| Rotta minn: | Numru tat-titjira: | Rotta lejn: | Numru tat-titjira: | |
| Tip ta' titjira: | Mikri mill-operatur: | Tip ta' inġenju tal-ajru: | Konfigurazzjoni tal-inġenju tal-ajru: | |
| Stat tal-kerrej: | | Marka tar-reġistrazzjoni: | Numru tal-kostruzzjoni: | |
| Stat(i) tal-liċenzji tal-ekwipaġġ tat-titjira: | Rikonoxximent tal-irċevuta(*)<br>Isem: .....<br>Funzjoni: .....<br>Funzjoni: .....<br>Firma: ..... | | | |

| | | Kontroll | Rimarka |
|---|---|---|---|
| A | **Kabina tal-pilota** | | |
| 1 | Kundizzjoni ġenerali | | |
| 2 | Ħruġ tal-emerġenza | | |
| 3 | Tagħmir | | |
| | **Dokumentazzjoni** | | |
| 4 | Manwali | | |
| 5 | Listi ta' kontroll | | |
| 6 | Mapep tan-navigazzjoni jew tal-istrumenti | | |
| 7 | Lista tat-tagħmir minimu | | |
| 8 | Ċertifikat tar-reġistrazzjoni | | |
| 9 | Ċertifikat tal-istorbju (fejn dan ikun applikabbli) | | |
| 10 | AOC jew dokument ekwivalenti | | |
| 11 | Liċenzja tar-radju | | |
| 12 | Ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà | | |
| | **Dejta dwar it-titjira** | | |
| 13 | Preparazzjoni għat-titjira | | |
| 14 | Kalkolu tal-bilanċ u tal-massa | | |
| | **Tagħmir tas-sikurezza** | | |
| 15 | Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar | | |
| 16 | Ġkieket tas-salvataġġ/Apparat li jżomm f'wiċċ l-ilma | | |
| 17 | Xedd ta' sigurtà | | |
| 18 | Tagħmir tal-ossiġnu | | |
| 19 | Dawl portabbli indipendenti | | |

| | | Kontroll | Rimarka |
|---|---|---|---|
| | **Ekwipaġġ tat-titjira** | | |
| 20 | Liċenzja/kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira | | |
| | **Ġurnal tal-vjaġġ/Ġurnal tekniku jew dokument ekwivalenti** | | |
| 21 | Ġurnal tal-vjaġġ jew dokument ekwivalenti | | |
| 22 | Rilaxx wara l-manutenzjoni | | |
| 23 | DNotifika u rettifika ta' difett (inkluż il-ġurnal tekniku) | | |
| 24 | Spezzjoni ta' qabel it-titjira | | |
| B | **Sikurezza tal-kabina** | | |
| 1 | Kundizzjoni ġenerali interna | | |
| 2 | Post l-ekwipaġġ tal-kabina u ż-żona ta' mistrieħ tal-ekwipaġġ | | |
| 3 | Kaxxa għall-ewwel għajnuna/Kaxxa medika għall-emerġenzi | | |
| 4 | Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar | | |
| 5 | Ġkieket tas-salvataġġ/Apparat li jżomm f'wiċċ l-ilma | | |
| 6 | Kundizzjoni taċ-ċinturini tas-sikurezza u tas-sits | | |
| 7 | Ħruġ tal-emerġenza, dawl u dawl portabbli indipendenti | | |
| 8 | Żrieżaq/Ċattri tas-salvataġġ (kif ikun meħtieġ), ELT | | |
| 9 | Provvista tal-ossiġnu (għall-ekwipaġġ tal-kabina u għall-passiġġieri) | | |
| 10 | Struzzjonijiet tas-sikurezza | | |
| 11 | Membri tal-ekwipaġġ tal-kabina | | |
| 12 | Aċċess għall-ħruġ tal-emerġenza | | |
| 13 | Stivar tal-bagalji tal-passiġġieri | | |
| 14 | Għadd ta' sits | | |

| | | Kontroll | Rimarka |
|---|---|---|---|
| C | **Kundizzjoni tal-inġenju tal-ajru** | | |
| 1 | Kundizzjoni ġenerali esterna | | |
| 2 | Bibien u sportelli | | |
| 3 | Kontrolli tat-titjir | | |
| 4 | Roti, tajers u brejkijiet | | |
| 5 | Skids/floats tal-karreġġjata tal-inżul | | |
| 6 | Għeluq għall-karreġġjata tar-roti | | |
| 7 | Impjanti tal-enerġija u pilun | | |
| 8 | Paletti tal-fann, skrejjen, rotors (ewlenin/fid-denb) | | |
| 9 | Tiswijiet ovvji | | |
| 10 | Ħsarat ovvji mhux imsewwija | | |
| 11 | Tnixxijiet | | |
| | | | |
| | | | |
| D | **Merkanzija** | | |
| 1 | Kundizzjoni ġenerali tal-kompartiment għall-merkanzija | | |
| 2 | Oġġetti perikoluži | | |
| 3 | Stivar tal-merkanzija | | |
| E | **Punti ġenerali** | | |
| 1 | Punti ġenerali | | |

▼B

| Azzjoni meħuda | | Element spezzjonat | Kategorija | Rimarki |
|---|---|---|---|---|
| | (3d) Projbizzjoni immedjata fuq l-operat | | | |
| | (3c) Inġenju tal-ajru miżmum milli jitlaq mill-awtorità ajrunawtika nazzjonali li tkun qed tagħmel l-ispezzjoni | | | |
| | | | | |
| | (3b) Azzjonijiet korrettivi qabel it-titjira | | | |
| | | | | |
| | (3a) Restrizzjonijiet fuq l-operazzjonijiet tal-inġenju tal-ajru | | | |
| | | | | |
| | (2) Informazzjoni lill-awtorità u lill-operatur | | | |
| | | | | |
| | (1) Informazzjoni lill-bdot fil-kmand | | | |
| | | | | |
| | (0) L-ebda rimarka | | | |
| Il-firma jew il-kodiċi tal-ispettur(i) | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| Kummenti tal-ekwipaġġ (jekk ikun hemm): | | | | |

(*) Il-firma minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ jew minn rappreżentant ieħor tal-operatur li jkun ġie spezzjonat bl-ebda mod ma timplika l-aċċettazzjoni tas-sejbiet imniżżlin, iżda sservi biss bħala konferma li l-inġenju tal-ajru ġie spezzjonat fid-data u fil-post indikati f'dan id-dokument.

Dan ir-rapport jirrappreżenta indikazzjoni ta' x'instab f'din l-okkażjoni u m'għandux jiġi interpretat bħala prova li l-inġenju tal-ajru huwa tajjeb għat-titjira ppjanata. Id-dejta mogħtija f'dan ir-rapport tista' tiġi suġġetta għal bidliet meta tiddaħħal fil-bażi tad-dejta ċċentralizzata.

IL-FORMOLA 136 TAL-EASA, il-verżjoni numru 1

▼B

*Appendiċi IV*

**Rapport tal-ispezzjoni fir-rampa**

Awtorità Kompetenti *(isem)*

*(Stat)*

Rapport tal-ispezzjoni fir-rampa

Numru: _._._._-_._._._-_._._._

| | | | |
|---|---|---|---|
| Sors: | RI (spezzjoni fir-rampa) | | |
| Data: | __.__.____ | Post: | _____ |
| Ħin lokali: | __:__ | | |
| Operatur: | _____ | Numru tal-AOC: | _____ |
| Stat: | _____ | Tip ta' operazzjoni: | _____ |
| Rotta minn: ..... | _____ | Numru tat-titjira: | _____ |
| Rotta lejn: ..... | _____ | Numru tat-titjira: | _____ |
| Mikri mill-operatur*: | _____ | Stat tal-kerrej*: | _____ |
| * *(fejn dan ikun applikabbli)* | | | |
| Tip ta' inġenju tal-ajru ..... | _____ | Marki tar-reġistrazzjoni: | _____ |
| Konfigurazzjoni tal-inġenju tal-ajru: | _____ | Numru tal-kostruzzjoni: | _____ |
| L-ekwipaġġ tat-titjira: Stat tal-liċenzji: | _____ | | |
| It-tieni Stat tal-liċenzji*: | _____ | | |
| * *(fejn dan ikun applikabbli)* | | | |

Sejbiet:

| Kodiċi | Standard | Referenza | Kategorija | Sejba | Deskrizzjoni ddettaljata |
|---|---|---|---|---|---|
| _._._ | _ | _._._ | _ | ..... | ..... |
| _._._ | _ | _._._ | _ | ..... | ..... |
| _._._ | _ | _._._ | _ | ..... | ..... |
| _._._ | _ | _._._ | _ | ..... | ..... |
| _._._ | _ | _._._ | _ | ..... | ..... |

| Kategorija ta' azzjonijiet meħuda: | Deskrizzjoni ddettaljata |
|---|---|
| ☐ 3d) Projbizzjoni immedjata fuq l-operat | ..... |
| ☐ 3c) Inġenju tal-ajru miżmum milli jitlaq mill-awtorità kompetenti li tkun qed tagħmel l-ispezzjoni | ..... |
| ☐ 3b) Azzjonijiet korrettivi qabel it-titjira | ..... |
| ☐ 3a) Restrizzjonijiet fuq l-operazzjonijiet ta' titjir tal-inġenju tal-ajru | ..... |
| ☐ 2) Informazzjoni lill-awtorità kompetenti u lill-operatur | ..... |
| ☐ 1) Informazzjoni lill-bdot fil-kmand | ..... |

Informazzjoni addizzjonali (jekk ikun hemm):

L-ismijiet jew in-numri tal-ispetturi: .....

— Dan ir-rapport jirrappreżenta indikazzjoni ta' x'instab f'din l-okkażjoni u m'għandux jiġi interpretat bħala prova li l-inġenju tal-ajru huwa tajjeb għat-titjira ppjanata.

— Id-dejta mogħtija f'dan ir-rapport tista' tiġi suġġetta għal bidliet biex jintuża l-kliem xieraq meta tiddaħħal fil-bażi tad-dejta ċċentralizzata.

▼B

| Kodiċi tal-oġġett | Ikkontrollat | Rimarka |
|---|---|---|
| **A. Kabina tal-pilota** | | |
| **Punti ġenerali** | | |
| 1. Kundizzjoni ġenerali | 1. | 1. |
| 2. Ħruġ tal-emerġenza | 2. | 2. |
| 3. Tagħmir | 3. | 3. |
| **Dokumentazzjoni** | | |
| 4. Manwali | 4. | 4. |
| 5. Listi ta' kontroll | 5. | 5. |
| 6. Mapep tan-navigazzjoni bir-radju | 6. | 6. |
| 7. Lista tat-tagħmir minimu | 7. | 7. |
| 8. Ċertifikat tar-reġistrazzjoni | 8. | 8. |
| 9. Ċertifikat tal-istorbju (fejn dan ikun applikabbli) | 9. | 9. |
| 10. AOC jew dokument ekwivalenti | 10. | 10. |
| 11. Liċenzja tar-radju | 11. | 11. |
| 12. Ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà | 12. | 12. |
| **Dejta dwar it-titjira** | | |
| 13. Preparazzjoni għat-titjira | 13. | 13. |
| 14. Kalkolu tal-bilanċ u tal-massa | 14. | 14. |
| **Tagħmir tas-sikurezza** | | |
| 15. Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar | 15. | 15. |
| 16. Ġkieket tas-salvataġġ/Apparat li jżomm f'wiċċ l-ilma | 16. | 16. |
| 17. Xedd ta' sigurtà | 17. | 17. |
| 18. Tagħmir tal-ossiġnu | 18. | 18. |
| 19. Dawl portabbli indipendenti | 19. | 19. |
| **Ekwipaġġ tat-titjira** | | |
| 20. Liċenzja/kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira | 20. | 20. |
| **Ġurnal tal-vjaġġ/Ġurnal tekniku jew dokument ekwivalenti** | | |
| 21. Ġurnal tal-vjaġġ jew dokument ekwivalenti | 21. | 21. |
| 22. Rilaxx wara l-manutenzjoni | 22. | 22. |
| 23. Notifika u rettifika ta' difett (inkluż il-ġurnal tekniku) | 23. | 23. |
| 24. Spezzjoni ta' qabel it-titjira | 24. | 24. |
| **B. Sikurezza tal-kabina** | | |
| 1. Kundizzjoni ġenerali interna | 1. | 1. |
| 2. Post l-ekwipaġġ tal-kabina u ż-żona ta' mistrieħ tal-ekwipaġġ | 2. | 2. |
| 3. Kaxxa għall-ewwel għajnuna/Kaxxa medika għall-emerġenzi | 3. | 3. |
| 4. Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar | 4. | 4. |
| 5. Ġkieket tas-salvataġġ/Apparat li jżomm f'wiċċ l-ilma | 5. | 5. |
| 6. Kundizzjoni taċ-ċinturini tas-sikurezza u tas-sits | 6. | 6. |
| 7. Ħruġ tal-emerġenza, dawl u dawl portabbli indipendenti | 7. | 7. |
| 8. Żrieżaq/Ċattri tas-salvataġġ (kif ikun meħtieġ), ELT | 8. | 8. |
| 9. Provvista tal-ossiġnu (għall-ekwipaġġ tal-kabina u għall-passiġġieri) | 9. | 9. |
| 10. Struzzjonijiet tas-sikurezza | 10. | 10. |
| 11. Membri tal-ekwipaġġ tal-kabina | 11. | 11. |
| 12. Aċċess għall-ħruġ tal-emerġenza | 12. | 12. |
| 13. Stivar tal-bagalji tal-passiġġieri | 13. | 13. |
| 14. Għadd ta' sits | 14. | 14. |

▼B

| Kodiċi tal-oġġett | Ikkontrollat | Rimarka |
|---|---|---|
| **C. Kundizzjoni tal-inġenju tal-ajru** | | |
| 1. Kundizzjoni ġenerali esterna | 1. ☐ | 1. ☐ |
| 2. Bibien u sportelli | 2. ☐ | 2. ☐ |
| 3. Kontrolli tat-titjir | 3. ☐ | 3. ☐ |
| 4. Roti, tajers u brejkijiet | 4. ☐ | 4. ☐ |
| 5. Skids/floats tal-karreġġjata tal-inżul | 5. ☐ | 5. ☐ |
| 6. Għeluq għall-karreġġjata tar-roti | 6. ☐ | 6. ☐ |
| 7. Impjant tal-enerġija u pilun | 7. ☐ | 7. ☐ |
| 8. Paletti tal-fann, skrejjen, rotors (ewlenin u fid-denb) | 8. ☐ | 8. ☐ |
| 9. Tiswijiet ovvji | 9. ☐ | 9. ☐ |
| 10. Ħsarat ovvji mhux imsewwija | 10. ☐ | 10. ☐ |
| 11. Tnixxijiet | 11. ☐ | 11. ☐ |
| **D. Merkanzija** | | |
| 1. Kundizzjoni ġenerali tal-kompartiment għall-merkanzija | 1. ☐ | 1. ☐ |
| 2. Oġġetti perikoluż | 2. ☐ | 2. ☐ |
| 3. Stivar tal-merkanzija | 3. ☐ | 3. ☐ |
| **E. Punti ġenerali** | | |
| 1. Punti ġenerali | 1. ☐ | 1. ☐ |

IL-FORMOLA 137 TAL-EASA, il-verżjoni numru 1

▼M1

*Appendiċi V*

**Lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi**

*Operazzjonijiet mhux kummerċjali*

▼M3

*Operazzjonijiet speċjalizzati*

▼M1

*(soġġett għall-kundizzjonijiet speċifikati fl-approvazzjoni u li hemm fil-manwal tal-operat jew fil-manwal operattiv tal-pilota)*

Awtorità tal-Ħruġ ([1]):

Lista ta' Approvazzjonijiet Speċifiċi # ([2]):
Isem l-Operatur:
Data ([3]):
Firma:

Mudell tal-Inġenju tal-Ajru u Marki ta' Reġistrazzjoni ([4]):

Tipi ta' operazzjoni speċjalizzata (SPO), jekk applikabbli:
☐ ([5])…

| Approvazzjonijiet Speċifiċi ([6]): | Speċifikazzjoni ([7]) | Rimarki |
|---|---|---|
| | | |
| … | | |
| … | | |
| … | | |
| … | | |

([1]) Jiddaħħlu l-isem u d-dettalji ta' kuntatt.
([2]) Jiddaħħal in-numru assoċjat.
([3]) Id-data tal-ħruġ tal-approvazzjonijiet speċifiċi (jj-xx-ssss) u l-firma tar-rappreżentant tal-awtorità kompetenti.
([4]) Jiddaħħlu d-dežinjazzjoni tal-inġenju tal-ajru, il-mudell u s-serje, jew il-master serje kif stabbiliti mill-Commercial Aviation Safety Team(CAST)/mill-ICAO, fil-każ li ġiet iddeżinjata serje (preżempju Boeing-737-3K2 jew Boeing-777-232). It-Tassonomija CAST/ICAO hija disponibbli fuq: http://www.intlaviationstandards.org/
Il-marki ta' reġistrazzjoni għandhom jew jiġu elenkati fil-Lista ta' Approvazzjonijiet Speċifiċi jew fil-Manwal tal-Operat. Fil-każ tal-aħħar il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi għandhom jirreferu għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat.
([5]) Speċifika t-tip ta' operazzjoni, pereżempju agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, "surveying", osservazzjoni u ppattuljar, riklamar bl-ajru.
([6]) Elenka f'din il-kolonna kwalunkwe operazzjoni approvata, pereżempju, Merkanzija perikoluża, LVO, RVSM, RNP, MNPS.
([7]) Elenka f'din il-kolonna l-kriterji l-aktar permissivi għal kull approvazzjoni, pereżempju l-għoli tad-deċiżjoni u l-RVR minima għall-CAT II.

IL-FORMOLA 140 tal-EASA, Verżjoni numru 1.

▼M3

*Appendiċi VI*

| AWTORIZZAZZJONI TA' OPERAZZJONIJIET KUMMERĊJALI SPEĊJALIZZATI TA' RISKJU GĦOLI | |
|---|---|
| Awtorità Emittenti ([1]):<br>Nru tal-Awtorizzazzjoni ([2]): | |
| Isem l-Operatur ([3]):<br>Indirizz tal-Operatur ([4]):<br>Telefown ([5]):<br>Faks:<br>Posta Elettronika: | |
| Mudell tal-Inġenju tal-Ajru u Marki ta' Reġistrazzjoni ([6]): | |
| Operazzjonijiet Speċjalizzati Awtorizzati ([7]): | |
| Żona awtorizzata jew sit tal-operat ([8]): | |
| Limitazzjonijiet speċjali ([9]): | |
| Dan sabiex jiġi kkonfermat li ..... hu/hi awtorizzat(a) j/twettaq operazzjoni(jiet) kummerċjali speċjalizzata/i ta' riskju għoli skont din l-awtorizzazzjoni, il-proċeduri operattivi standard tal-operatur, l-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. | |
| Data tal-ħruġ ([10]): | Isem u Firma ([11]):<br>Titlu: |

IL-FORMOLA 151 tal-EASA, Verżjoni numru 1

([1]) Isem u dettalji ta' kuntatt tal-awtorità kompetenti

([2]) Jiddaħħal in-numru tal-awtorizzazzjoni assoċjat.

([3]) Tidħil tal-isem irreġistrat tal-operatur u l-isem kummerċjali tal-operatur, jekk ikun differenti. Daħħal "Dba" qabel l-isem kummerċjali (għal "Doing business as").

([4]) L-indirizz tas-sede prinċipali tal-operatur.

([5]) Id-dettalji tat-telefown u tal-fax tas-sede prinċipali tal-operatur, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż. L-indirizz tal-posta elettronika għandu jiġi pprovdut jekk ikun disponibbli.

([6]) Jiddaħħlu d-deżinjazzjoni tal-inġenju tal-ajru, il-mudell u s-serje, jew il-master serje kif stabbiliti mill-Commercial Aviation Safety Team(CAST)/mill-ICAO, fil-każ li ġiet iddeżinjata serje (preżempju Boeing-737-3K2 jew Boeing-777-232). It-Tassonomija CAST/ICAO hija disponibbli fuq: http://www.intlaviationstandards.org/H.

Il-marki ta' reġistrazzjoni għandhom jew jiġu elenkati fil-Lista ta' Approvazzjonijiet Speċifiċi jew fil-Manwal tal-Operat. Fil-każ tal-aħħar il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi għandhom jirreferu għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat.

([7]) Speċifika t-tip ta' operazzjoni, preżempju agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, "surveying", osservazzjoni u ppattuljar, riklamar bl-ajru.

([8]) Elenkar taż-żona/i jew sit(i) ġeografiku/ċi ta' operazzjoni awtorizzata (permezz ta' koordinati ġeografiċi jew ir-reġjun tal-informazzjoni dwar it-titjira jew il-fruntieri nazzjonali jew reġjonali).

([9]) Elenkar tal-limitazzjonijiet speċjali applikabbli (eż. VFR biss, Binhar biss, eċċ.).

([10]) Id-data tal-ħruġ tal-awtorizzazzjoni (jj-xx-ssss).

([11]) It-titlu, l-isem u l-firma ta' rappreżentant tal-awtorità kompetenti. Barra minn hekk, fuq l-awtorizzazzjoni jista' jiġi applikat timbru uffiċjali."

▼B

*ANNESS III*

**REKWIŻITI TAL-ORGANIZZAZZJONI GĦALL-OPERAZZJONIJIET BL-AJRU**

**[IL-PARTI-ORO]**

**ORO.GEN.005 Kamp ta' applikazzjoni**

▼M3

Dan l-Anness jistabbilixxi r-rekwiżiti li għandhom jiġu segwiti minn operatur tal-ajru li jwettaq:

(a) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT)

(b) operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati;

(c) operazzjonijiet mhux kummerċjali b'inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni.

(d) operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni.

▼B

IS-SUBPARTI GEN

***REKWIŻITI ĠENERALI***

*TAQSIMA I*

***Punti ġenerali***

**ORO.GEN.105 Awtorità kompetenti**

Għall-għanijiet ta' dan l-Anness, l-awtorità kompetenti li tissorvelja l-operaturi li huma suġġetti għal obbligu ta' ċertifikazzjoni ►M1 jew ta' dikjarazzjoni ◄ ►M3 jew awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata ◄ għandha tkun l-awtorità maħtura mill-Istat Membru rilevanti għal operaturi li għandhom il-post prinċipali tan-negozju tagħhom fi Stat Membru.

**ORO.GEN.110 Responsabbiltajiet tal-operatur**

▼M3

(a) L-operatur huwa responsabbli għat-tħaddim tal-inġenju tal-ajru skont l-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, kif applikabbli, skont ir-rekwiżiti rilevanti ta' dan l-Anness u ċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) jew l-awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata (awtorizzazzjoni SPO) jew id-dikjarazzjoni tiegħu.

▼B

(b) Kull titjira għandha ssir skont id-dispożizzjonijiet tal-manwal tal-operat.

(c) L-operatur għandu jistabbilixxi u jżomm sistema li teżerċita kontroll operattiv fuq kull titjira operata skont it-termini taċ-ċertifikat ►M3 , tal-awtorizzazzjoni SPO ◄ ►M1 jew id-dikjarazzjoni ◄ tiegħu.

(d) L-operatur għandu jiżgura li l-inġenji tal-ajru tiegħu jkunu mgħammra u li l-ekwipaġġi tiegħu jkunu kkwalifikati kif meħtieġ għaż-żona u t-tip tal-operazzjoni.

(e) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu li jkun assenjat għal operazzjonijiet ta' fuq l-art jew tal-ajru, jew li jkun involut direttament fihom, jingħata struzzjonijiet kif suppost, ikun wera l-ħiliet tiegħu fil-kompiti partikulari tiegħu u jkun konxju mir-responsabbiltajiet tiegħu u mir-relazzjoni bejn it-tali kompiti u l-operazzjoni kollha kemm hi.

▼M4

(f) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri u l-istruzzjonijiet biex jiġi operat b'mod sikur kull tip ta' inġenju tal-ajru, li jkun fihom il-kompiti u r-responsabbiltajiet tal-persunal ta' fuq l-art u tal-membri tal-ekwipaġġ għal kull tip ta' operazzjoni fuq l-art u fl-ajru. Dawk il-proċeduri u l-istruzzjonijiet ma għandhomx jeħtieġu li l-membri tal-ekwipaġġ iwettqu xi attività matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira għajr dawk meħtieġa biex l-inġenju tal-ajru jiġi operat b'mod sikur. Għandhom jiġu inklużi wkoll il-proċeduri u l-istruzzjonijiet għall-kompartiment sterili tal-ekwipaġġ tat-titjira.

▼B

(g) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu jkun jaf li huwa għandu jikkonforma mal-liġijiet, ir-regolamenti u l-proċeduri ta' dawk l-Istati li fihom jitwettqu l-operazzjonijiet u li huma rilevanti għat-twettiq tal-kompiti tiegħu.

▼B

(h) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema ta' lista ta' kontroll għal kull tip ta' inġenju tal-ajru li l-membri tal-ekwipaġġ għandhom jużaw, għall-fażijiet kollha tat-titjira f'kundizzjonijiet normali, mhux normali u ta' emerġenza, sabiex ikun żgurat li l-proċeduri operattivi mogħtija fil-manwal tal-operat jiġu segwiti. Id-disinn u l-użu tal-listi ta' kontroll għandhom iħarsu l-prinċipji tal-fatturi umani u għandhom iqisu l-aktar dokumentazzjoni riċenti rilevanti mogħtija mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru.

(i) L-operatur għandu jispeċifika l-proċeduri ta' ppjanar tat-titjira sabiex jiżgura li t-titjira titwettaq b'mod sikur abbażi tal-kunsiderazzjonijiet tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru, ta' limitazzjonijiet operattivi oħrajn u tal-kundizzjonijiet rilevanti li mistennija jkun hemm tul ir-rotta li għandha tiġi segwita u fl-ajrudromi jew fis-siti tal-operat ikkonċernati. Dawn il-proċeduri għandhom jiġu inklużi fil-manwal tal-operat.

(j) L-operatur għandu jistabbilixxi u jżomm programmi tat-taħriġ għall-persunal dwar l-oġġetti perikoluż, hekk kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi – programmi li għandhom ikunu suġġetti għall-analiżi u l-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti. Il-livell tal-programmi tat-taħriġ għandu jkun xieraq għar-responsabbiltajiet tal-persunal.

▼M3

(k) Minkejja (j), l-operatur ta' glajder jew ballun tal-arja jew ta' titjiriet li jitilqu u jinżlu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat, skont il-VFR binhar, b'

(i) ajruplani b'magna waħda li jaħdmu bl-iskrejjen b'massa massima ta' tlugħ iċċertifikata ta' 5 700 kg jew inqas u b'MOPSC ta' 5 jew inqas; jew

▼M4

(ii) ħelikopters ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, b'magna waħda, b'MOPSC ta' 5 jew inqas,

▼M3

għandu jiżgura li l-ekwipaġġ tat-titjira rċieva taħriġ jew struzzjonijiet xierqa biex ikun jista' jagħraf oġġetti perikoluż mhux iddikjarati mtellgħin abbord minn passiġġieri jew bħala merkanzija.

▼B

**ORO.GEN.115 ►M3 Applikazzjoni għal AOC ◄**

(a) L-applikazzjoni għal ►M3 ajru ◄ ċertifikat ta' operatur jew għal emenda għal ċertifikat eżistenti għandha ssir fil-forma u l-manjiera stabbiliti mill-awtorità kompetenti, billi jitqiesu r-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

(b) L-applikanti għal ċertifikat inizjali għandhom jipprovdu lill-awtorità kompetenti bid-dokumenti li juru kif se jikkonformaw mar-rekwiżiti stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Dawn id-dokumenti għandhom jinkludu proċedura li tiddeskrivi kif il-bidliet li ma jkunux jeħtieġu approvazzjoni minn qabel se jiġu ġestiti u kif dawn se jiġu nnotifikati lill-awtorità kompetenti.

**ORO.GEN.120 Mezzi ta' konformità**

(a) Operatur jista juża mezzi alternattivi ta' konformità minn dawk adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

(b) Meta operatur li jkun suġġett għaċ-ċertifikazzjoni jkun jixtieq juża mezzi alternattivi ta' konformità mill-Mezzi Aċċettabbli ta' Konformità (l-AMC) adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, dan għandu, qabel ma jimplimentahom, jipprovdi lill-awtorità kompetenti deskrizzjoni sħiħa tal-mezzi alternattivi ta' konformità. Id-deskrizzjoni għandha tinkludi kwalunkwe reviżjoni tal-manwali jew tal-proċeduri li tista' tkun rilevanti, kif ukoll valutazzjoni li turi li r-Regoli ta' Implimentazzjoni jkunu ġew issodisfati.

L-operatur jista' jimplimenta dawn il-mezzi alternattivi ta' konformità jekk jingħata approvazzjoni minn qabel għalihom min-naħa tal-awtorità kompetenti u ladarba jirċievi n-notifika kif previst fil-punt ARO.GEN.120(d).

▼M1

(c) Operatur li jkun meħtieġ jiddikjara l-attività tiegħu għandu jinnotifika lill-awtorità kompetenti l-lista ta' mezzi alternattivi ta' konformità li huwa juża biex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

▼M3

(d) Meta operatur soġġett għal awtorizzazzjoni SPO jkun jixtieq juża mezzi alternattivi ta' konformità, għandu jikkonforma ma' (b) kull meta t-tali mezzi alternattivi ta' konformità jaffettwaw il-proċeduri operattivi standard li huma parti mill-awtorizzazzjoni u ma' (c) għall-parti ddikjarata tal-organizzazzjoni u l-operazzjoni tiegħu.

▼B

**ORO.GEN.125 ►M3 Termini ta' approvazzjoni u privileġġi ta' detentur ta' AOC ◄**

Operatur iċċertifikat għandu jkun konformi mal-kamp ta' applikazzjoni u mal-privileġġi ddefiniti fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet mehmużin maċ-ċertifikat tal-operatur.

**ORO.GEN.130 ►M3 Bidliet relatati ma' detentur ta' AOC ◄**

(a) Kwalunkwe bidla li taffettwa:

(1) il-kamp ta' applikazzjoni taċ-ċertifikat jew l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet ta' operatur; jew

(2) kwalunkwe element tas-sistema ta' ġestjoni tal-operatur kif meħtieġ skont il-punti ORO.GEN.200(a)(1) u (a)(2),

għandu jkollha l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

(b) Għal kwalunkwe bidla li teħtieġ l-approvazzjoni minn qabel skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-operatur għandu japplika għal approvazzjoni maħruġa mill-awtorità kompetenti u jiksibha. L-applikazzjoni għandha titressaq qabel ma ssir kwalunkwe bidla bħal din, sabiex l-awtorità kompetenti tkun tista' tiddeċiedi dwar il-konformità kontinwa mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u temenda, jekk ikun meħtieġ, iċ-ċertifikat tal-operatur u t-termini tal-approvazzjoni relatati miegħu mehmuża miegħu.

L-operatur għandu jipprovdi lill-awtorità kompetenti bi kwalunkwe dokument li jkun rilevanti.

Il-bidla għandha tiġi implimentata biss meta l-operatur jirċievi l-approvazzjoni formali min-naħa tal-awtorità kompetenti skont il-punt ARO.GEN.330.

L-operatur għandu jiffunzjona skont il-kundizzjonijiet preskritti mill-awtorità kompetenti matul it-tali bidliet, skont kif ikun applikabbli.

(c) Il-bidliet kollha li ma jkunux jeħtieġu approvazzjoni minn qabel għandhom jiġu ttrattati u nnotifikati lill-awtorità kompetenti hekk kif iddefinit fil-proċedura approvata mill-awtorità kompetenti skont il-punt ARO.GEN.310(c).

**ORO.GEN.135 ►M3 Validità ssoktata ta' AOC ◄**

(a) Iċ-ċertifikat tal-operatur għandu jibqa' validu sakemm:

(1) l-operatur jibqa' konformi mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, filwaqt li jitqiesu d-dispożizzjonijiet marbutin mat-trattament tas-sejbiet kif speċifikat fil-punt ORO.GEN.150;

(2) l-awtorità kompetenti tingħata aċċess għall-operatur kif iddefinit fil-punt ORO.GEN.140 sabiex tistabbilixxi l-konformità kontinwa mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu; u

(3) iċ-ċertifikat ma jiġix ċedut jew irrevokat.

(b) Meta jiġi ċedut jew irrevokat, iċ-ċertifikat għandu jintbagħat lura lill-awtorità kompetenti mingħajr dewmien.

**ORO.GEN.140 Aċċess**

(a) Sabiex tiġi stabbilita l-konformità mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-operatur għandu jagħti aċċess, fi kwalunkwe ħin, għal kwalunkwe faċilità, inġenju tal-ajru, dokument, rekord, dejta, proċedura jew kwalunkwe materjal ieħor li huwa rilevanti għall-attività tiegħu li hija suġġetta għaċ-ċertifikazzjoni ►M3 , tal-awtorizzazzjoni SPO ◄ ►M1 jew għal dikjarazzjoni ◄, kemm jekk din hija mogħtija b'kuntratt kif ukoll jekk le, lil kwalunkwe persuna awtorizzata minn waħda mill-awtoritajiet li ġejjin:

(1) l-awtorità kompetenti ddefinita fil-punt ORO.GEN.105;

(2) l-awtorità li taġixxi skont id-dispożizzjonijiet tal-punti ARO.GEN.300(d), ARO.GEN.300(e) jew ARO.RAMP.

▼B

(b) L-aċċess għall-inġenji tal-ajru msemmi fil-punt (a) għandu ►M3 , fil-każ ta' CAT, ◄ jinkludi l-possibbiltà li l-persuna awtorizzata tidħol fl-inġenju tal-ajru u tibqa' fih matul l-operazzjonijiet ta' titjir, sakemm il-kmandant ma jiddeċidix mod ieħor għall-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira skont il-punt CAT.GEN.MPA.135 fl-interess tas-sikurezza.

**ORO.GEN.150 Sejbiet**

Wara li jkun irċieva n-notifika dwar is-sejbiet, l-operatur għandu:

(a) jidentifika l-kawża oriġinali tan-nuqqas ta' konformità;

(b) jiddefinixxi pjan ta' azzjoni korrettiva; u

(c) juri l-implimentazzjoni ta' azzjoni korrettiva b'mod li jissodisfa lill-awtorità kompetenti f'perjodu taż-żmien miftiehem ma' dik l-awtorità, hekk kif iddefinit fil-punt ARO.GEN.350(d).

**ORO.GEN.155 Reazzjoni immedjata għal problema tas-sikurezza**

L-operatur għandu jimplimenta:

(a) kwalunkwe miżura tas-sikurezza li l-awtorità kompetenti tkun qabbditu jimplimenta skont il-punt ARO.GEN.135(c); u

(b) kwalunkwe informazzjoni obbligatorja rilevanti marbuta mas-sikurezza maħruġa mill-Aġenzija, inklużi d-direttivi tal-ajrunavigabbiltà.

**ORO.GEN.160 Rappurtar tal-okkorrenzi**

(a) L-operatur għandu jirrapporta lill-awtorità kompetenti u lil kwalunkwe organizzazzjoni oħra li l-Istat tal-operatur jeżiġi li għandha tkun infurmata dwar kwalunkwe aċċident, inċident serju u okkorrenza kif iddefinit fir-Regolament (UE) Nru 996/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill [1] u fid-Direttiva 2003/42/KE.

▼M2

(b) Bla ħsara għall-punt (a), l-operatur għandu jirrapporta lill-awtorità kompetenti u lill-organizzazzjoni responsabbli għad-disinn tal-inġenju tal-ajru dwar kwalunkwe inċident, ħsara teknika, difett tekniku, qbiż tal-limiti tekniċi jew okkorrenza li tista' turi informazzjoni mhux korretta, mhix kompluta jew ambigwa inkluża fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012, jew dwar kwalunkwe ċirkostanza irregolari oħra li tkun ipperikolat, jew li setgħet tipperikola, it-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru iżda li ma tkunx wasslet għal aċċident jew inċident serju.

▼B

(c) Mingħajr ħsara għar-Regolament (UE) Nru 996/2010, għad-Direttiva 2003/42/KE, għar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1321/2007 [2] u għar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1330/2007 [3], ir-rapporti msemmija fil-paragrafi (a) u (b) għandhom isiru f'forma u manjiera stabbiliti mill-awtorità kompetenti u għandhom ikunu jinkludu l-informazzjoni kollha rilevanti dwar il-kundizzjoni li l-operatur ikun jaf biha.

(d) Ir-rapporti għandhom isiru malajr kemm jista' jkun, iżda fi kwalunkwe każ fi żmien 72 siegħa minn mindu l-operatur ikun identifika l-kundizzjoni li r-rapport ikun jittratta, sakemm ma jkunx hemm ċirkustanzi straordinarji li jimpedixxu dan.

(e) Fejn ikun rilevanti, l-operatur għandu jipproduċi rapport ta' segwitu biex jipprovdi d-dettalji tal-azzjonijiet li jkun beħsiebu jieħu biex jevita okkorrenzi simili fil-ġejjieni, hekk kif dawn l-azzjonijiet ikunu ġew identifikati. Dan ir-rapport għandu jsir fil-forma u l-manjiera stabbiliti mill-awtorità kompetenti.

*TAQSIMA 2*

***Ġestjoni***

**ORO.GEN.200 Sistema ta' ġestjoni**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi, jimplimenta u jżomm sistema ta' ġestjoni li tkun tinkludi:

(1) linji ta' responsabbiltà u kontabbiltà fl-organizzazzjoni kollha li jkunu ddefiniti b'mod ċar, inkluża r-responsabbiltà diretta għas-sikurezza tal-maniġer responsabbli;

[1] ĠU L 295, 12.11.2010, p. 35.
[2] ĠU L 294, 13.11.2007, p. 3.
[3] ĠU L 295, 14.11.2007, p. 7.

▼B

(2) deskrizzjoni tal-filosofiji u l-prinċipji ġenerali tal-operatur marbutin mas-sikurezza, magħrufa bħala l-politika tas-sikurezza;

(3) l-identifikazzjoni ta' perikli għas-sikurezza fil-qasam tal-avjazzjoni li jkunu ġejjin mill-attivitajiet tal-operatur, l-evalwazzjoni tagħhom u l-ġestjoni tar-riskji assoċjati magħhom, inkluż it-teħid ta' azzjonijiet biex jittaffa r-riskju u biex tiġi vverifikata l-effikaċja tagħhom;

(4) iż-żamma ta' persunal imħarreġ u kompetenti biex jaqdi l-kompiti tiegħu;

(5) id-dokumenti tal-proċessi ewlenin kollha tas-sistema ta' ġestjoni, inkluż proċess biex l-impjegati jkunu jafu r-responsabbiltajiet tagħhom, u l-proċedura biex jiġu emendati dawn id-dokumenti;

(6) funzjoni biex tkun immonitorjata l-konformità tal-operatur mar-rekwiżiti rilevanti. Il-monitoraġġ tal-konformità għandu jinkludi sistema ta' reazzjoni u kummenti dwar is-sejbiet lill-maniġer responsabbli biex tkun żgurata l-implimentazzjoni effettiva tal-azzjonijiet korrettivi hekk kif ikun meħtieġ; u

(7) kwalunkwe rekwiżit ieħor previst fis-subpartijiet rilevanti ta' dan l-Anness jew fl-Annessi applikabbli l-oħra.

(b) Is-sistema ta' ġestjoni għandha tikkorrispondi għad-daqs tal-operatur u għan-natura u l-kumplessità tal-attivitajiet tiegħu, u għandha tqis il-perikli u r-riskji assoċjati magħhom inerenti f'dawn l-attivitajiet.

▼M3

**ORO.GEN.205 Attivitajiet ikkuntrattati**

(a) L-operatur għandu jiżgura li meta jikkuntratta jew jixtri xi parti tal-attività tiegħu, is-servizz jew prodott ikkuntrattat jew mixtri jikkonforma mar-rekwiżiti applikabbli.

(b) Meta l-operatur iċċertifikat jew id-detentur ta' awtorizzazzjoni SPO jikkuntratta xi parti mill-attività tiegħu lill-organizzazzjoni li mhijiex iċċertifikata jew awtorizzata skont din il-Parti sabiex twettaq it-tali attività, l-organizzazzjoni kkuntrattata għandha taħdem bl-approvazzjoni tal-operatur. L-organizzazzjoni kontraenti għandha tiżgura li l-awtorità kompetenti tingħata aċċess għall-organizzazzjoni kkuntrattata, sabiex tara li tinżamm konformità kontinwa mar-rekwiżiti applikabbli.

▼B

**ORO.GEN.210 Rekwiżiti marbutin mal-persunal**

(a) L-operatur għandu jaħtar maniġer responsabbli, li jkollu l-awtorità jiżgura li l-attivitajiet kollha jkunu jistgħu jiġu ffinanzjati u eżegwiti skont ir-rekwiżiti applikabbli. Il-maniġer responsabbli għandu jkun responsabbli għall-istabbiliment u ż-żamma ta' sistema effettiva ta' ġestjoni.

(b) L-operatur għandu jaħtar persuna jew grupp ta' persuni li għandhom ikunu responsabbli biex jiżguraw li l-operatur jibqa' konformi mar-rekwiżiti applikabbli. It-tali persuna(i) għandha/għandhom fl-aħħar mill-aħħar jaqgħu taħt l-awtorità tal-maniġer responsabbli.

(c) L-operatur għandu jkollu biżżejjed persunal ikkwalifikat għall-kompiti u l-attivitajiet ippjanati, li għandhom isiru skont ir-rekwiżiti applikabbli.

▼B

(d) L-operatur għandu jżomm ir-rekords ix-xierqa tal-esperjenza, tal-kwalifiki u tat-taħriġ biex juri l-konformità mal-punt (c).

(e) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu jkun jaf ir-regoli u l-proċeduri li huma rilevanti biex iwettaq il-kompiti tiegħu.

**ORO.GEN.215 Rekwiżiti marbutin mal-faċilitajiet**

L-operatur għandu jkollu l-faċilitajiet li jippermettu li jitwettqu u jiġu ġestiti l-kompiti u l-attivitajiet ippjanati kollha skont ir-rekwiżiti applikabbli.

**ORO.GEN.220 Żamma tar-rekords**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema ta' żamma tar-rekords li tippermetti l-ħażna adegwata u t-traċċabbiltà affidabbli tal-attivitajiet kollha żviluppati, li tkun tkopri b'mod partikulari l-elementi kollha indikati fil-punt ORO.GEN.200.

(b) Il-format tar-rekords għandu jiġi speċifikat fil-proċeduri tal-operatur.

(c) Ir-rekords għandhom jinħażnu b'mod li jiżgura l-protezzjoni mill-ħsara, mit-tibdil u mis-serq.

IS-SUBPARTI AOC

*ĊERTIFIKAZZJONI TAL-OPERATURI TAL-AJRU*

**ORO.AOC.100 Applikazzjoni għal ċertifikat tal-operatur tal-ajru**

(a) Mingħajr ħsara għar-Regolament (KE) Nru 1008/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill [1], qabel ma jibda ►M3 tat-trasport ◄ l-operazzjonijiet kummerċjali bl-ajru, l-operatur għandu japplika għal ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) maħruġ mill-awtorità kompetenti u jiksbu.

▼M3

(b) L-operatur għandu jipprovdi t-tagħrif li ġej lill-awtorità kompetenti:

(1) l-isem uffiċjali u l-isem kummerċjali, l-indirizz u l-indirizz tal-posta tal-applikant;

(2) deskrizzjoni tal-operazzjoni proposta, inklużi t-tip(i), u n-numru ta' inġenji tal-ajru li se jiġu operati;

(3) deskrizzjoni tas-sistema ta' ġestjoni, inkluża l-istruttura organizzazzjonali;

(4) l-isem tal-maniġer responsabbli;

(5) l-ismijiet tal-persuni nnominati meħtieġa minn ORO.AOC.135(a) flimkien mal-kwalifiki u l-esperjenza tagħhom;

(6) kopja tal-manwal tal-operat meħtieġ minn ORO.MLR.100;

(7) dikjarazzjoni li d-dokumentazzjoni kollha mibgħuta lill-awtorità kompetenti ġiet verifikata mill-applikant u nstabet konformi mar-rekwiżiti applikabbli.

(c) L-applikanti għandhom juru lill-awtorità kompetenti li:

▼M5

(1) dawn jikkonformaw mar-rekwiżiti kollha tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, ta' dan l-Anness (il-Parti-ORO), tal-Anness IV (il-Parti-CAT) u tal-Anness V (il-Parti-SPA) ta' dan ir-Regolament u l-Anness I (il-Parti 26) tar-Regolament (UE) 2015/640 [2];

▼M3

(2) kull inġenju tal-ajru operat għandu ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012; u

(3) l-organizzazzjoni u l-ġestjoni tagħhom hija xierqa u taqbel kif suppost mal-iskala u l-kamp ta' applikazzjoni tal-operazzjoni.

[1] ĠU L 293, 31.10.2008, p. 3.

[2] Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/640 tat-23 ta' April 2015 dwar l-ispeċifikazzjonijiet addizzjonali tal-ajrunavigabbiltà għal tip partikolari ta' operazzjonijiet u li jemenda r-Regolament (UE) Nru 965/2012 (ĠU L 106, 24.4.2015, p. 18)

▼B

**ORO.AOC.105 Speċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet u privileġġi ta' detentur ta' AOC**

Il-privileġġi tal-operatur, inklużi dawk mogħtija skont l-Anness V (il-Parti-SPA), għandhom ikunu speċifikati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet taċ-ċertifikat.

**ORO.AOC.110 Ftehim ta' kiri**

*Kwalunkwe kiri mingħand ħaddieħor*

(a) Mingħajr ħsara għar-Regolament (KE) Nru 1008/2008, kwalunkwe ftehim ta' kiri li għandu x'jaqsam ma' inġenju tal-ajru użat minn operatur li huwa ċċertifikat skont din il-Parti għandu jkun suġġett għall-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

(b) L-operatur iċċertifikat skont din il-Parti għandu jikri inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ biss mingħand operaturi li ma jkunux suġġetti għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005.

*Kiri ta' inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand ħaddieħor*

(c) L-applikant għall-approvazzjoni tal-kiri ta' inġenju tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand operatur minn pajjiż terz għandu juri lill-awtorità kompetenti li:

(1) l-operatur minn pajjiż terz għandu AOC validu, maħruġ skont l-Anness 6 tal-ICAO;

(2) l-istandards tas-sikurezza tal-operatur minn pajjiż terz f'dak li għandu x'jaqsam mal-ajrunavigabbiltà kontinwa u mal-operazzjonijiet bl-ajru huma ekwivalenti għar-rekwiżiti applikabbli stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 u f'dan ir-Regolament; u

(3) l-inġenju tal-ajru għandu ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà standard maħruġ skont l-Anness 8 tal-ICAO.

*Kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ mingħand ħaddieħor*

(d) Applikant għall-approvazzjoni tal-kiri, mingħand ħaddieħor, ta' inġenju tal-ajru rreġistrat f'pajjiż terz mingħajr l-ekwipaġġ, għandu juri lill-awtorità kompetenti li:

(1) ġie identifikat bżonn operattiv li ma jistax jiġi ssodisfat billi jinkera inġenju tal-ajru rreġistrat fl-UE;

(2) il-perjodu tal-kera tal-inġenju tal-ajru mingħand ħaddieħor mingħajr l-ekwipaġġ mhux se jaqbeż is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' tnax-il xahar wara xulxin; u

(3) hija żgurata l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003.

*Kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ lil ħaddieħor*

(e) L-operatur iċċertifikat skont din il-Parti li jkun beħsiebu jikri wieħed mill-inġenji tal-ajru tiegħu lil ħaddieħor mingħajr l-ekwipaġġ għandu japplika għall-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti. Mal-applikazzjoni għandhom jintbagħtu kopji tal-ftehim ta' kiri maħsub jew id-deskrizzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-kiri, minbarra l-arranġamenti finanzjarji, u kull dokument ieħor rilevanti.

*Kiri ta' inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ lil ħaddieħor*

(f) Qabel ma jikri inġenju tal-ajru tiegħu bl-ekwipaġġ lil ħaddieħor, l-operatur iċċertifikat skont din il-Parti għandu jinnotifika lill-awtorità kompetenti b'dan.

▼B

**ORO.AOC.115 Ftehimiet ta' kondiviżjoni tal-kodiċi**

(a) Mingħajr ħsara għar-rekwiżiti tal-UE applikabbli għall-qasam tas-sikurezza għal operaturi u inġenji tal-ajru minn pajjiżi terzi, operatur iċċertifikat skont din il-Parti għandu jidħol fi ftehim għall-kondiviżjoni tal-kodiċi ma' operatur minn pajjiż terz biss wara li:

(1) jkun ivverifika li l-operatur minn pajjiż terz ikun konformi mal-istandards applikabbli tal-ICAO; u

(2) wara li jkun ipprovda lill-awtorità kompetenti bl-informazzjoni ddokumentata li tippermetti lit-tali awtorità tikkonforma mal-punt ARO.OPS.105.

(b) Huwa u jimplimenta l-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi, l-operatur għandu jimmonitorja u jivvaluta b'mod regolari l-konformità kontinwa tal-operatur minn pajjiż terz mal-istandards applikabbli tal-ICAO.

(c) L-operatur iċċertifikat skont din il-Parti la għandu jbigħ u lanqas joħroġ biljetti għal titjira operata minn operatur minn pajjiż terz meta dan tal-aħħar ikun suġġett għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005 jew meta dan tal-aħħar ma jkunx qed jibqa' konformi mal-istandards applikabbli tal-ICAO.

**ORO.AOC.120 Approvazzjonijiet biex jiġi pprovdut taħriġ għall-ekwipaġġ tal-kabina jew biex jinħarġu attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina**

(a) Meta l-operatur ikun beħsiebu jipprovdi l-kors tat-taħriġ meħtieġ skont l-Anness V (il-Parti-CC) ►**M3** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◄, huwa għandu japplika għal approvazzjoni maħruġa mill-awtorità kompetenti u jiksibha. Għal dan il-għan, l-applikant għandu juri l-konformità mar-rekwiżiti għat-twettiq tal-kors tat-taħriġ u għall-kontenut tiegħu stabbiliti fil-punti CC.TRA.215 u CC.TRA.220 ta' dak l-Anness, u għandu jipprovdi lill-awtorità kompetenti:

(1) bid-data ppjanata għall-bidu tal-attività;

(2) bid-dettalji personali u l-kwalifiki tal-għalliema, skont kif ikun rilevanti għall-elementi tat-taħriġ li għandhom jiġu koperti;

(3) bl-isem/l-ismijiet u l-indirizz(i) tas-sit(i) fejn se jsir it-taħriġ;

(4) b'deskrizzjoni tal-faċilitajiet, il-metodi tat-taħriġ, il-manwali u l-istrumenti rappreżentattivi li għandhom jintużaw; u

(5) bis-sillabi tal-kors tat-taħriġ u l-programmi assoċjati magħhom.

(b) Jekk Stat Membru jiddeċiedi, skont il-punt ARA.CC.200 tal-Anness VI (il-Parti-ARA) ►**M3** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◄, li l-operaturi jistgħu jkunu approvati biex joħorġu attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-applikant għandu, minbarra li jsegwi d-dispożizzjonijiet mogħtija fil-punt (a):

(1) juri lill-awtorità kompetenti li:

(i) l-organizzazzjoni għandha l-kapaċità u r-responsabbiltà biex twettaq dan il-kompitu;

(ii) il-persunal li jwettaq l-eżamijiet huwa kkwalifikat b'mod xieraq u ma għandu l-ebda kunflitt ta' interess; u

(2) jipprovdi l-proċeduri u l-kundizzjonijiet speċifikati biex:

(i) iwettaq l-eżami meħtieġ skont il-punt CC.TRA.220;

(ii) joħroġ attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina; u

▼B

(iii) jagħti lill-awtorità kompetenti l-informazzjoni u d-dokumenti relevanti kollha marbutin mal-attestazzjonijiet li se joħroġ u mad-detenturi tagħhom, għall-għanijiet taż-żamma tar-rekords, tas-sorveljanza u tal-azzjonijiet ta' infurzar min-naħa ta' dik l-awtorità.

(c) L-approvazzjonijiet imsemmija fil-punti (a) u (b) għandhom jiġu speċifikati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet.

**ORO.AOC.125 Operazzjonijiet mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru mniżżlin mid-detentur ta' AOC fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet**

▼M1

(a) Id-detentur ta' AOC jista' jwettaq operazzjonijiet mhux kummerċjali b'inġenju tal-ajru li mill-bqija jintuża għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru li jkunu mniżżlin fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet tal-AOC tiegħu, dejjem jekk l-operatur:

(1) jiddeskrivi dawn l-operazzjonijiet fid-dettall fil-manwal tal-operat, inklużi:

(i) l-identifikazzjoni tar-rekwiżiti applikabbli;

(ii) identifikazzjoni ċara ta' kwalunkwe differenzi bejn il-proċeduri operattivi li jintużaw meta jitwettqu l-operazzjonijiet kummerċjali ►M3 tat-trasport bl-ajru ◄ u dawk li jintużaw meta jitwettqu operazzjonijiet mhux kummerċjali ►M3 tat-trasport bl-ajru ◄;

(iii) mezz biex ikun żgurat li l-persunal kollu involut fl-operazzjoni jkun kompletament familjari mal-proċeduri assoċjati magħha;

(2) jibgħat id-differenzi identifikati bejn il-proċeduri operattivi msemmija fil-punt (a)(1)(ii) lill-awtorità kompetenti għall-approvazzjoni tagħha minn qabel.

(b) Detentur ta' AOC li jmexxi l-operazzjonijiet imsemmija f'(a) ma għandux l-obbligu li jippreżenta dikjarazzjoni skont din il-Parti.

▼B

**ORO.AOC.130 Monitoraġġ tad-dejta dwar it-titjiriet — l-ajruplani**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi u jżomm sistema ta' monitoraġġ tad-dejta dwar it-titjiriet, li għandha tkun integrata fis-sistema ta' ġestjoni tiegħu, fil-każ ta' ajruplani li għandhom massa massima ċċertifikata waqt it-tluġħ ta' iktar minn 27 000 kilogramm.

(b) Is-sistema ta' monitoraġġ tad-dejta dwar it-titjiriet m'għandhiex tkun waħda punittiva u għandha tinkludi protezzjonijiet adegwati biex jitħares/jitħarsu s-sors(i) tad-dejta.

**ORO.AOC.135 Rekwiżiti marbutin mal-persunal**

(a) Skont il-punt ORO.GEN.210(b), l-operatur għandu jaħtar il-persuni li jkunu responsabbli għall-ġestjoni u s-supervizzjoni tal-oqsma li ġejjin:

(1) l-operazzjonijiet tat-titjir;

(2) it-taħriġ tal-ekwipaġġ;

(3) l-operazzjonijiet ta' fuq l-art; u

(4) l-ajrunavigabbiltà kontinwa skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003.

(b) *Adegwatezza u kompetenza tal-persunal*

(1) L-operatur għandu jimpjega biżżejjed persunal għall-operazzjonijiet tat-titjir u ta' fuq l-art ippjanati.

▼B

(2) Il-persunal kollu assenjat għall-operazzjonijiet tat-titjir u ta' fuq l-art, jew li jkun direttament involut fihom, għandu:

(i) ikun imħarreġ kif xieraq;

(ii) juri l-ħiliet tiegħu fit-twettiq tal-kompiti assenjati lilu; u

(iii) ikun konxju mir-responsabbiltajiet tiegħu u mir-relazzjoni bejn il-kompiti tiegħu u l-operazzjoni kollha kemm hi.

(c) *Superviżjoni tal-persunal*

(1) L-operatur għandu jaħtar għadd suffiċjenti ta' superviżuri tal-persunal, filwaqt li jqis l-istruttura tal-organizzazzjoni tiegħu u l-għadd ta' persuni impjegati.

(2) Il-kompiti u r-responsabbiltajiet ta' dawn is-superviżuri għandhom jiġu ddefiniti u għandu jsir kwalunkwe arranġament ieħor meħtieġ biex ikun żgurat li dawn is-superviżuri jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet ta' superviżjoni tagħhom.

(3) Is-superviżjoni tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-persunal involut fl-operazzjoni għandha ssir minn individwi mogħnija b'esperjenza adegwata u bil-ħiliet biex ikun żgurat li l-istandards speċifikati fil-manwal tal-operat jintlaħqu.

**ORO.AOC.140 Rekwiżiti marbutin mal-faċilitajiet**

Skont il-punt ORO.GEN.215, l-operatur għandu:

(a) juża faċilitajiet xierqa tal-immaniġġjar fuq l-art biex jiżgura l-immaniġġjar sikur tat-titjiriet tiegħu;

(b) jħejji faċilitajiet ta' appoġġ operattiv fil-bażi operattiva ewlenija li jkunu xierqa għaż-żona u għat-tip ta' operazzjoni; u

(c) jiżgura li l-ispazju disponibbli għat-twettiq tax-xogħol f'kull bażi operattiva jkun biżżejjed għall-persunal li l-azzjonijiet tiegħu jistgħu jaffettwaw is-sikurezza tal-operazzjonijiet tat-titjir. Barra minn hekk, għandhom jitqiesu l-ħtiġijiet tal-ekwipaġġ ta' fuq l-art, tal-persunal li għandu f'idejh il-kontroll operattiv, tal-ħażna u l-wiri tar-rekords essenzjali u tal-ippjanar tat-titjiriet min-naħa tal-ekwipaġġi.

**ORO.AOC.150 Rekwiżiti marbutin mad-dokumentazzjoni**

(a) L-operatur għandu jagħmel arranġamenti għall-produzzjoni ta' manwali u ta' kwalunkwe dokumentazzjoni oħra li hija meħtieġa u tal-emendi assoċjati magħhom.

(b) L-operatur għandu jkun kapaċi jqassam struzzjonijiet operattivi u informazzjoni oħra mingħajr dewmien.

▼M1

IS-SUBPARTI DEC

***DIKJARAZZJONI***

**ORO.DEC.100 Dikjarazzjoni**

▼M3

L-operatur ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni attiv f'operazzjonijiet mhux kummerċjali jew operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, u l-operatur kummerċjali speċjalizzat għandhom:

▼M1

(a) jipprovdi lill-awtorità kompetenti bl-informazzjoni rilevanti kollha qabel ma jibda bl-operazzjonijiet, bl-użu tal-formola li tinsab fl-Appendiċi I ta' dan l-Anness;

(b) jinnotifika lill-awtorità kompetenti lista tal-mezzi alternattivi tal-konformità użati;

(c) iżomm konformità mar-rekwiżiti applikabbli u mal-informazzjoni mogħtija fid-dikjarazzjoni;

▼M1

(d) jinnotifika lill-awtoritajiet kompetenti mingħajr dewmien dwar kwalunkwe bidla fid-dikjarazzjoni tiegħu jew fil-mezzi tal-konformità li juża permezz ta' sottomissjoni ta' dikjarazzjoni emendata bl-użu tal-formola li tinsab fl-Appendiċi I ta' dan l-Anness; kif ukoll

(e) jinnotifika lill-awtorità kompetenti meta jieqaf bl-operat tiegħu.

▼M3

SUBPARTI SPO

*OPERAZZJONIJIET KUMMERĊJALI SPEĊJALIZZATI*

**ORO.SPO.100 Rekwiżiti komuni għal operaturi kummerċjali speċjalizzati**

(a) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu jikkonforma wkoll ma' ORO.AOC.135, ma' ORO.AOC.140 u ma' ORO.AOC.150 minbarra ORO.DEC.100.

(b) L-inġenju tal-ajru għandu jkollu ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 jew għandu jinkera skont (c).

(c) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu jikseb l-approvazzjoni minn qabel mill-awtorità kompetenti u jikkonforma mal-kundizzjonijiet li ġejjin, jekk:

(1) Jikri inġenju tal-ajru ta' operatur ta' pajjiż terz bl-ekwipaġġ:

(i) L-istandards tas-sikurezza ta' operatur ta' pajjiż terz fir-rigward tal-ajrunavigabbiltà kontinwa u l-operazzjonijiet tal-ajru huma ekwivalenti għar-rekwiżiti applikabbli stabbiliti mir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 u minn dan ir-Regolament;

(ii) L-inġenju tal-ajru ta' operatur ta' pajjiż terz għandu CofA standard maħruġ skont l-Anness 8 tal-ICAO;

(iii) It-tul ta' żmien tal-kirja bl-ekwipaġġ ma jaqbiżx is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' 12-il xahar konsekuttivi; jew

(2) Jikri inġenju tal-ajru rreġistrat f'pajjiż terz mingħajr ekwipaġġ:

(i) Ġie identifikat bżonn operazzjonali li ma jistax jiġi ssodisfat bil-kiri ta' inġenju tal-ajru rreġistrat fl-UE;

(ii) It-tul ta' żmien tal-kirja mingħajr ekwipaġġ ma jaqbiżx is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' 12-il xahar konsekuttivi;

(iii) Il-konformità mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003 hija żgurata;

(iv) L-inġenju tal-ajru huwa mgħammar skont l-Anness VIII [il-Parti SPO].

**ORO.SPO.110 Awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli**

(a) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu japplika għal awtorizzazzjoni, u jiksibha, mill-awtorità kompetenti tal-operatur qabel jibda b'operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli:

(1) li titwettaq fuq żona fejn is-sikurezza ta' partijiet terzi fuq l-art aktarx li tkun fil-periklu fil-każ ta' emerġenza, jew

(2) li, kif determinat mill-awtorità kompetenti tal-post fejn titwettaq l-operazzjoni, minħabba n-natura speċifika tagħha u l-ambjent lokali li fih titwettaq, din tkun ta' riskju għoli, b'mod partikolari għal partijiet terzi fuq l-art.

(b) L-operatur għandu jipprovdi t-tagħrif li ġej lill-awtorità kompetenti:

(1) l-isem uffiċjali u l-isem kummerċjali, l-indirizz u l-indirizz tal-posta tal-applikant;

(2) deskrizzjoni tas-sistema ta' ġestjoni, inkluża l-istruttura organizzazzjonali;

(3) deskrizzjoni tal-operazzjoni proposta, inklużi t-tip(i), u n-numru ta' inġenji tal-ajru li se jiġu operati;

(4) id-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard relatati, meħtieġa minn SPO.OP.230;

(5) dikjarazzjoni li d-dokumentazzjoni kollha mibgħuta lill-awtorità kompetenti ġiet verifikata mill-operatur u nstabet b'konformità mar-rekwiżiti applikabbli.

▼M3

(c) L-applikazzjoni għal awtorizzazzjoni jew l-emenda tagħha għandha ssir f'forma u b'mod stabbiliti mill-awtorità kompetenti, filwaqt li jittieħdu f'konsiderazzjoni r-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

**ORO.SPO.115 Bidliet**

(a) Kwalunkwe bidla li taffettwa l-kamp ta' applikazzjoni tal-awtorizzazzjoni jew l-operazzjonijiet awtorizzati teħtieġ approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti. Kwalunkwe bidla mhux koperta mill-valutazzjoni tar-riskju inizjali teħtieġ is-sottomissjoni ta' valutazzjoni tar-riskju emendata u SOP lill-awtorità kompetenti.

(b) L-applikazzjoni għal approvazzjoni ta' bidla għandha tkun sottomessa qabel ma sseħħ kwalunkwe bidla, sabiex l-awtorità kompetenti tkun tista' tiddetermina l-konformità ssoktata mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u sabiex, jekk ikun hemm bżonn, temenda l-awtorizzazzjoni. L-operatur għandu jipprovdi lill-awtorità kompetenti bi kwalunkwe dokumentazzjoni rilevanti.

(c) Il-bidla għandha tkun implimentata biss mal-wasla tal-approvazzjoni formali mill-awtorità kompetenti skont ARO.OPS.150.

(d) L-operatur għandu jopera bil-kundizzjonijiet preskritti mill-awtorità kompetenti matul it-tali bidliet, skont kif ikun applikabbli.

**ORO.SPO.120 Validità ssoktata**

(a) Operatur b'awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata għandu jikkonforma mal-kamp ta' applikazzjoni u l-privileġġi definiti fl-awtorizzazzjoni.

(b) L-awtorizzazzjoni tal-operatur għandha tibqa' valida soġġetta:

(1) għaż-żamma tal-konformità mill-operatur mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, filwaqt li jittieħdu f'kunsiderazzjoni d-dispożizzjonijiet relatati mat-trattament tas-sejbiet kif speċifikat f'ORO.GEN.150;

(2) għall-għoti tal-aċċess lill-awtorità kompetenti għall-operatur kif definit f'ORO.GEN.140 biex din tiżgura li tinżamm konformità mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu; u

(3) għan-nuqqas ta' ċediment jew revoka tal-awtorizzazzjoni.

(b) Mar-revoka jew iċ-ċediment, l-awtorizzazzjoni għandha tintradd lura lill-awtorità kompetenti bla dewmien.

▼B

IS-SUBPARTI MLR

***MANWALI, ĠURNALI U REĠISTRI***

**ORO.MLR.100 Manwal tal-operat — punti ġenerali**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi manwal tal-operat (OM), hekk kif speċifikat fil-punt 8.b. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

▼M3

(b) Il-kontenut tal-OM għandu jirriflettu r-rekwiżiti stabbiliti f'dan l-Anness, fl-Anness IV (il-Parti-CAT), fl-Anness V (il-Parti-SPA), fl-Anness VI (il-Parti-NCC) u fl-Anness VIII (il-Parti-SPO), kif applikabbli, u ma għandux jikser il-kondizzjonijiet li hemm fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet mehumiżin maċ-ċertifikat tal-Operatur tal-Ajru (l-AOC), fl-awtorizzazzjoni SPO jew fid-dikjarazzjoni u l-lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi, kif applikabbli.

▼B

(c) L-OM jista' jinħareġ f'diversi partijiet separati.

(d) Il-persunal kollu tal-operazzjonijiet għandu jkollu aċċess faċli għall-partijiet tal-OM li huma rilevanti għall-kompiti tiegħu.

(e) L-OM għandu jinżamm aġġornat. Il-persunal kollu għandu jiġi mgħarraf dwar il-bidliet li jkunu rilevanti għall-kompiti tiegħu.

▼B

(f) Kull membru tal-ekwipaġġ għandu jingħata kopja personali tat-taqsimiet rilevanti tal-OM li jkunu jikkonċernaw il-kompiti tiegħu. Kull detentur ta' OM, jew ta' partijiet xierqa minnu, għandu jkun responsabbli biex iżomm il-kopja tiegħu aġġornata bl-emendi jew ir-reviżjonijiet mogħtija mill-operatur.

(g) Għad-detenturi ta' AOC:

(1) għall-emendi li jeħtieġ li jiġu nnotifikati skont il-punti ORO.GEN.115(b) u ORO.GEN.130(c), l-operatur għandu jibgħat l-emendi ppjanati lill-awtorità kompetenti, qabel id-data tad-dħul fis-seħħ tagħhom; u

(2) għall-emendi ta' proċeduri assoċjati ma' oġġetti li jeħtieġu approvazzjoni minn qabel skont il-punt ORO.GEN.130, l-approvazzjoni għandha tinkiseb qabel ma l-emenda tidħol fis-seħħ.

▼M3

(g1) Għall-awtorizzazzjoni ta' detenturi tal-SPO, kwalunkwe emenda assoċjata mal-proċeduri operattivi standard awtorizzati, l-approvazzjoni minn qabel għandha tinkiseb qabel ma l-emenda ssir effettiva.

▼B

(h) Minkejja l-punt (g) ►M3 u l-punt (g1) ◄, meta jkun hemm bżonn isiru emendi jew reviżjonijiet immedjati fl-interess tas-sikurezza, dawn jistgħu jiġu ppubblikati u applikati immedjatament, dejjem jekk tkun saret applikazzjoni għall-approvazzjoni meħtieġa.

(i) L-operatur għandu jinkludi l-emendi u r-reviżjonijiet kollha mitluba mill-awtorità kompetenti.

(j) L-operatur għandu jiżgura li l-informazzjoni meħuda minn dokumenti approvati, u minn kwalunkwe emenda tagħhom, tidher b'mod korrett fl-OM. Dan ma jwaqqafx lill-operatur milli jippubblika dejta u proċeduri iktar konservattivi fl-OM.

(k) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu jkun kapaċi jifhem il-lingwa li fiha jkunu miktuba dawk il-partijiet tal-OM li jkunu jikkonċernaw il-kompiti u r-responsabbiltajiet tiegħu. Il-kontenut tal-OM għandu jkun ippreżentat f'forma li tista' tintuża mingħajr diffikultajiet u li tħares il-prinċipji tal-fatturi umani.

**ORO.MLR.101 ►M1 Manwal tal-Operat — struttura għat-trasport kummerċjali bl-ajru ◄**

▼M3

Ħlief għal operazzjonijiet b'ajruplani b'magna waħda jaħdmu bl-iskrejjen b'MOPSC ta' 5 jew ħelikopters mhux kumplessi b'magna waħda b'MOPSC ta' 5, li jitilqu u jinżlu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat, skont il-VFR binhar, u għal operazzjonijiet bi glajders u bi blalen tal-arja, l-istruttura ewlenija tal-OM għandha tkun kif ġej:

▼B

(a) Parti A: Parti ġenerali/bażika, li tinkludi l-politiki, l-istruzzjonijiet u l-proċeduri operattivi kollha li mhumiex relatati mat-tip;

(b) Parti B: Parti dwar il-kwistjonijiet tal-operat tal-inġenji tal-ajru, li tinkludi l-istruzzjonijiet u l-proċeduri kollha relatati mat-tip, li tqis id-differenzi bejn it-tipi/il-kategoriji, il-varjanti jew l-inġenji tal-ajru individwali użati mill-operatur;

(c) Parti C: Parti dwar l-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, li tinkludi l-istruzzjonijiet u l-informazzjoni dwar ir-rotta/ir-rwol/iż-żona u dwar l-ajrudrom/is-sit tal-operat;

(d) Parti D: Parti dwar it-taħriġ, li tinkludi l-istruzzjonijiet kollha tat-taħriġ għall-persunal li huma meħtieġa għal operazzjonijiet sikuri.

**ORO.MLR.105 Lista tat-tagħmir minimu**

▼M4

(a) Għandha tiġi stabbilita lista tat-tagħmir minimu (MEL) kif speċifikat fil-punt 8.a.3. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, imsejsa fuq il-lista rilevanti ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL), kif iddefinit fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012. Jekk ma tkunx ġiet stabbilita MMEL bħala parti mid-dejta ta' operat xieraq, l-MEL tista' tissejjes fuq l-MMEL rilevanti aċċettata bħala applikabbli mill-Istat tal-Operatur jew mir-Reġistru.

▼B

(b) L-MEL u kull emenda tagħha għandhom ikunu approvati mill-awtorità kompetenti.

▼B

(c) L-operatur għandu jemenda l-MEL wara li ssir kwalunkwe bidla applikabbli fl-MMEL, fil-limiti taż-żmien aċċettabbli.

(d) Minbarra l-lista ta' oġġetti, l-MEL għandha tinkludi:

(1) preambolu, li jinkludi gwida u definizzjonijiet għall-ekwipaġġi tat-titjira u għall-persunal tal-manutenzjoni li jkunu qed jużaw l-MEL;

(2) l-istat ta' reviżjoni tal-MMEL li fuqha hi bbażata l-MEL u l-istat ta' reviżjoni tal-MEL;

(3) il-kamp ta' applikazzjoni, l-estent u l-għan tal-MEL.

(e) L-operatur għandu:

(1) jistabbilixxi intervalli ta' rettifika għal kull strument, oġġett tat-tagħmir jew funzjoni mniżżel/imniżżla fl-MEL li ma jaħdimx/ma taħdimx. L-intervall ta' rettifika mogħti fl-MEL m'għandux ikun inqas restrittiv mill-intervall korrispondenti ta' rettifika mogħti fl-MMEL;

(2) jistabbilixxi programm effettiv ta' rettifika;

(3) iħaddem l-inġenju tal-ajru wara li jiskadi l-intervall ta' rettifika speċifikat fl-MEL biss meta:

(i) id-difett ikun tranġa; jew

(ii) l-intervall ta' rettifika jkun ġie estiż skont il-punt (f).

(f) Suġġett għall-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, l-operatur jista' juża proċedura għall-estensjoni ta' darba biss tal-intervalli ta' rettifika tal-kategoriji B, C, u D, sakemm:

(1) l-estensjoni tal-intervall ta' rettifika tkun taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tal-MMEL għat-tip ta' inġenju tal-ajru;

(2) l-estensjoni tal-intervall ta' rettifika tkun, bħala massimu, ta' perjodu li jkun daqs l-intervall ta' rettifika speċifikat fl-MEL;

(3) l-estensjoni tal-intervall ta' rettifika ma tintużax bħala mezz normali biex jitwettqu r-rettifiki ta' oġġetti mniżżlin fl-MEL u tintuża biss meta avvenimenti li l-operatur ma jkollux kontroll fuqhom ikunu żammew ir-rettifika milli ssir;

(4) l-operatur ikun stabbilixxa deskrizzjoni tal-kompiti u r-responsabbiltajiet speċifiċi għall-kontroll tal-estensjonijiet;

(5) l-awtorità kompetenti tkun mgħarrfa dwar kwalunkwe estensjoni tal-intervall ta' rettifika applikabbli; u

(6) ikun ġie stabbilit pjan biex ir-rettifika titwettaq mill-aktar fis possibbli.

(g) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MEL, filwaqt li jqis il-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MMEL. Dawn il-proċeduri għandhom ikunu parti mill-manwali tal-operatur jew mill-MEL.

(h) L-operatur għandu jemenda l-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MEL wara li ssir kwanlunkwe bidla applikabbli fil-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MMEL.

(i) Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-MEL, l-operatur għandu jtemm:

(1) il-proċeduri operattivi msemmija fl-MEL meta jkun qed jippjana għal oġġett imniżżel fil-lista li ma jkunx qed jaħdem u/jew meta jkun qed juża oġġett bħal dan; u

(2) il-proċeduri ta' manutenzjoni msemmija fl-MEL qabel ma juża l-oġġett imniżżel fil-lista li ma jkunx qed jaħdem.

(j) Suġġett għal approvazzjoni speċifika ta' każ b'każ min-naħa tal-awtorità kompetenti, l-operatur jista' jħaddem inġenju tal-ajru bi strumenti, oġġetti tat-tagħmir jew funzjonijiet li ma jkunux qed jaħdmu, b'mod li jmur lil hinn mil-limiti tal-MEL iżda li jħares il-limiti tal-MMEL, sakemm:

▼M2

(1) l-istrumenti kkonċernati, l-oġġetti tat-tagħmir jew tal-funzjonijiet jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tal-MMEL, kif iddefinit fil-punt (a);

▼B

(2) l-approvazzjoni ma tintużax bħala mezz normali biex jitwettqu operazzjonijiet li jmorru lil hinn mil-limiti tal-MEL approvata, u tintuża biss meta avvenimenti li l-operatur ma jkollux kontroll fuqhom ikunu żammewh milli jikkonforma mal-MEL;

(3) l-operatur ikun stabbilixxa deskrizzjoni tal-kompiti u r-responsabbiltajiet speċifiċi għall-kontroll tat-tħaddim tal-inġenju tal-ajru skont din l-approvazzjoni; u

(4) ikun ġie stabbilit pjan biex jitranġaw l-istrumenti, l-oġġetti tat-tagħmir jew il-funzjonijiet li ma jkunux qed jaħdmu jew biex it-tħaddim tal-inġenju tal-ajru jerġa' jibda jsir skont il-limiti tal-MEL mill-aktar fis possibbli.

**ORO.MLR.110 Ġurnal tal-vjaġġ**

Għal kull titjira, jew għal kull serje ta' titjiriet, għandhom jinżammu d-dettalji tal-inġenju tal-ajru, tal-ekwipaġġ tiegħu u ta' kull vjaġġ, f'forma ta' ġurnal tal-vjaġġ jew ta' dokument ekwivalenti.

**ORO.MLR.115 Żamma tar-rekords**

▼M3

(a) Dawn ir-rekords għandhom jinżammu għal mill-inqas 5 snin.

(1) għall-operaturi tal-CAT ir rekords tal-attivitajiet imsemmija fil-ORO.GEN.200;

(2) għal operaturi dikjarati, kopja tad-dikjarazzjoni tal-operatur, id-dettalji tal-approvazzjonijiet miżmuma u l-manwal tal-operat;

(3) għad-detenturi ta' awtorizzazzjoni SPO, minbarra (a)(2), ir-rekords relatati mal-valutazzjoni tar-riskju mwettqa skont SPO.OP.230 u l-proċeduri operattivi standard relatati.

▼B

(b) L-informazzjoni li ġejja, użata fil-preparazzjoni u t-twettiq ta' titjira, u r-rapporti assoċjati magħha, għandhom jinħażnu għal tliet (3) xhur:

(1) il-pjan operattiv tat-titjira, jekk dan ikun applikabbli;

(2) l-avviż(i) speċifiċi dwar ir-rotta lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAM) u d-dokumentazzjoni għall-għoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS), f'każ li dawn ikunu editjati mill-operatur;

(3) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;

(4) in-notifiki dwar tagħbija speċjali, inkluża l-informazzjoni bil-miktub lill-kmandant/lill-bdot fil-kmand dwar oġġetti perikoluż ►M3 , jekk applikabbli ◄;

(5) il-ġurnal tal-vjaġġ jew dokument ekwivalenti; u

(6) ir-rapport(i) tat-titjira sabiex jiġu rreġistrati d-dettalji ta' kwalunkwe okkorrenza jew ta' kwalunkwe avveniment li l-kmandant/il-bdot fil-kmand iqis li huwa meħtieġ li jirrapporta jew jirreġistra.

(c) Ir-rekords tal-persunal għandhom jinżammu għall-perjodi indikati hawn taħt:

| | |
|---|---|
| Liċenzja tal-ekwipaġġ tat-titjira u attestazzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina | Sakemm il-membru tal-ekwipaġġ juża l-privileġġi tal-liċenzja jew tal-attestazzjoni għall-operatur tal-inġenju tal-ajru |
| Taħriġ, kontroll u kwalifiki tal-membri tal-ekwipaġġ | Tliet (3) snin |
| Rekords dwar l-esperjenza riċenti tal-membri tal-ekwipaġġ | Ħmistax-il (15-il) xahar |
| Kompetenza tal-membru tal-ekwipaġġ marbuta mar-rotta u mal-ajrudrom/mal-kompitu u maż-żona, skont kif ikun xieraq | Tliet (3) snin |
| Taħriġ dwar l-oġġetti perikoluż, skont kif ikun xieraq | Tliet (3) snin |
| Rekords tat-taħriġ/tal-kwalifiki ta' persunal ieħor li għalih huwa meħtieġ programm tat-taħriġ | L-aħħar żewġ rekords tat-taħriġ |

▼B

(d) L-operatur għandu:

(1) iżomm rekords tat-taħriġ, tal-kontrolli u tal-kwalifiki kollha ta' kull membru tal-ekwipaġġ, kif preskritt fil-Parti-ORO; u

(2) iqiegħed dawn ir-rekords għad-dispożizzjoni tal-membru tal-ekwipaġġ ikkonċernat fuq talba tiegħu.

(e) L-operatur għandu jżomm l-informazzjoni użata għall-preparazzjoni u t-twettiq ta' titjira u r-rekords tat-taħriġ tal-persunal, anki jekk huwa ma jibqax l-operatur ta' dak l-inġenju tal-ajru jew jekk ma jibqax iħaddem lil dak il-membru tal-ekwipaġġ, sakemm dan ikun fil-limiti taż-żmien preskritti fil-punt (c).

(f) Jekk membru tal-ekwipaġġ isir membru tal-ekwipaġġ ta' operatur ieħor, l-operatur għandu jqiegħed ir-rekords tal-membru tal-ekwipaġġ għad-dispożizzjoni tal-operatur il-ġdid, sakemm dan ikun fil-limiti taż-żmien preskritti fil-punt (c).

IS-SUBPARTI SEC

***SIGURTÀ***

▼M3

**ORO.SEC.100 Sigurtà tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira – ajruplani**

▼B

(a) F'ajruplan li jkun mgħammar b'bieb tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, dan il-bieb għandu jkun jista' jissakkar, u għandhom ikunu pprovduti mezzi li bihom l-ekwipaġġ tal-kabina jkun jista' jinnotifika lill-ekwipaġġ tat-titjira f'każ ta' attività suspettuża jew ta' ksur tar-regoli tas-sigurtà fil-kabina.

(b) L-ajruplani kollha għall-ġarr tal-passiġġieri li jkollhom massa massima ċċertifikata waqt it-tluġħ li taqbeż il-45 500 kilogramm, jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 60 sit, li jintużaw fit-trasport kummerċjali tal-passiġġieri, għandhom ikunu mgħammra b'bieb tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira approvat, li jkun jista' jissakkar u jinfetaħ mill-post ta' kull bdot u li hu ddisinjat biex jissodisfa r-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

(c) Fl-ajruplani kollha li jkunu mgħammra b'bieb tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira skont il-punt (b) t'hawn fuq:

(1) dan il-bieb għandu jingħalaq qabel ma tinxtegħel il-magna għat-tluġħ u għandu jissakkar meta dan ikun meħtieġ mill-proċeduri tas-sigurtà jew mill-bdot fil-kmand sakemm il-magna tintefa' wara l-inżul, ħlief meta jitqies li huwa meħtieġ li persuni awtorizzati jidħlu jew joħorġu mill-kabina, f'konformità mal-programmi nazzjonali għas-sigurtà fl-avjazzjoni ċivili; u

(2) għandhom jiġu pprovduti mezzi għall-monitoraġġ taż-żona kollha tal-bieb li tkun tinsab 'il barra mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira minn kull post tal-bdot, sabiex ikunu identifikati l-persuni li jitolbu li jidħlu fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u sabiex tkun identifikata mġiba suspettuża jew theddida potenzjali.

▼M3

**ORO.SEC.105 Sigurtà tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira – ħelikopters**

▼B

Jekk ikun installat, il-bieb tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira f'ħelikopter imħaddem bil-għan li jinġarru l-passiġġieri, għandu jkun jista' jissakkar minn ġewwa l-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex ikun evitat kwalunkwe aċċess mhux awtorizzat.

IS-SUBPARTI FC

***EKWIPAĠĠ TAT-TITJIRA***

▼M3

**ORO.FC.005 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li jridu jiġu ssodisfati mill-operatur b'rabta mat-taħriġ, mal-esperjenza u mal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira u hija kkostitwita minn:

▼M3

(a) TAQSIMA 1 li tispeċifika r-rekwiżiti komuni applikabbli kemm għal operazzjonijiet mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni kif ukoll għal kwalunkwe operazzjoni kummerċjali;

(b) TAQSIMA 2 li tispeċifika r-rekwiżiti addizzjonali applikabbli għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru bl-eċċezzjoni ta':

(1) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru bi glajders u bi blalen tal-arja jew

▼M4

(2) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru ta' passiġġieri li jsiru skont il-VFR binhar, li jibdew u jintemmu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat u fi ħdan żona lokali speċifikata mill-awtorità kompetenti, b'

— ajruplani b'magna waħda li jaħdmu bl-iskrejjen b'massa massima ta' tlugħ iċċertifikata ta' 5 700 kg jew inqas u b'MOPSC ta' 5; jew

— ħelikopters ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, b'magna waħda, u b'MOPSC ta' 5.

▼M3

(c) TAQSIMA 3 li tispeċifika r-rekwiżiti addizzjonali għal operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u għal dawk imsemmija f'b(1) u (2).

▼M1

*TAQSIMA 1*

***Rekwiżiti komuni***

▼B

**ORO.FC.100 Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira**

(a) Il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tat-titjira f'postijiet magħżula tal-ewkipaġġ m'għandhomx ikunu inqas mill-kompożizzjoni u l-għadd minimi speċifikati fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru jew fil-limitazzjonijiet operattivi preskritti għall-inġenju tal-ajru.

(b) L-ekwipaġġ tat-titjira għandu jinkludi membri addizzjonali tal-ekwipaġġ tat-titjira meta t-tip ta' operazzjoni tkun teħtieġ dan, u l-għadd ta' membri m'għandux jitnaqqas għal inqas mill-għadd speċifikat fil-manwal tal-operat.

(c) Il-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkollhom liċenzja u klassifikazzjonijiet maħruġin jew aċċettati skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011 ([1]) u li jkunu xierqa għall-kompiti assenjati lilhom.

(d) Waqt it-titjira, membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jista' jinbidel minn membru ieħor tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun ikkwalifikat b'mod xieraq għall-qadi tal-kompiti tiegħu mal-kontrolli.

(e) Meta juża s-servizzi ta' membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu jaħdmu bħala ħaddiema indipendenti jew ħaddiema part-time, l-operatur għandu jivverifika li jkun hemm konformità mar-rekwiżiti applikabbli kollha ta' din is-Subparti u mal-elementi rilevanti tal-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, inklużi r-rekwiżiti dwar l-esperjenza riċenti, filwaqt li jqis is-servizzi kollha mogħtija mill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira lil operatur(i) ieħor/oħrajn, biex jistabbilixxi, b'mod partikulari:

(1) l-għadd totali ta' tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru mħaddmin; u

(2) il-limitazzjonijiet applikabbli fuq il-ħin tat-titjir u l-ħin tas-servizz, kif ukoll ir-rekwiżiti tal-mistrieħ applikabbli.

**ORO.FC.105 Hatra bħala bdot fil-kmand/kmandant**

(a) Skont il-punt 8.e tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008, l-operatur għandu jaħtar bdot wieħed minn fost l-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun ikkwalifikat bħala bdot fil-kmand skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, bħala ►M1 bdot fil-kmand jew, għal operazzjonijiet kunnerċjali tat-trasport bl-ajru, bħala kmandant. ◄

([1]) ĠU L 311, 25.11.2011, p. 1.

▼B

(b) L-operatur għandu jaħtar biss membru tal-ekwipaġġ tat-titjira biex jaġixxi bħala bdot fil-kmand/kmandant jekk dan:

(1) ikollu l-livell minimu ta' esperjenza speċifikat fil-manwal tal-operat;

(2) ikollu għarfien xieraq tar-rotta jew taż-żona li fiha se jittajjar l-inġenju tal-ajru u tal-ajrudromi, inklużi l-ajrudromi alternattivi, u tal-faċilitajiet u l-proċeduri li għandhom jintużaw;

(3) fil-każ ta' operazzjonijiet b'diversi ekwipaġġi, ikun lesta kors tal-kmand organizzat mill-operatur jekk ikun qed jitla' mill-grad ta' kobdot għall-grad ta' bdot fil-kmand/kmandant.

(c) ►M3 Fil-każ ta' operazzjonijiet kummerċjali ta' ajruplani u ħelikopters, ◄ il-bdot fil-kmand/il-kmandant jew il-bdot li lilu tista' tingħata t-tmexxija tat-titjira, għandu jkun ingħata taħriġ ta' familjarizzazzjoni inizjali mar-rotta jew maż-żona li fiha se jittajjar l-inġenju tal-ajru u mal-ajrudromi, il-faċilitajiet u l-proċeduri li għandhom jintużaw. Dan l-għarfien tar-rotta/taż-żona u tal-ajrudrom għandu jinżamm billi, mill-inqas darba f'perjodu ta' 12-il xahar, jopera fuq ir-rotta jew iż-żona partikulari jew lejn l-ajrudrom partikulari.

▼M3

(d) Il-punt (c) ma għandux japplika fil-każ ta':

(1) ajruplani bil-klassi tal-prestazzjoni B involuti f'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru skont il-VFR biss; u

▼M4

(2) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru ta' passiġġieri li jsiru skont il-VFR biss, li jibdew u jintemmu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat u fi ħdan żona lokali speċifikata mill-awtorità kompetenti, b'ħelikopters ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, b'magna waħda, b'MOPSC ta' 5.

▼B

**ORO.FC.110 Inġinier tat-titjira**

Meta post separat għall-inġinier tat-titjira jkun inkorporat fid-disinn ta' ajruplan, l-ekwipaġġ tat-titjira għandu jinkludi membru wieħed tal-ekwipaġġ li jkun ikkwalifikat b'mod xieraq skont ir-regoli nazzjonali applikabbli.

**ORO.FC.115 Taħriġ fil-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ (CRM)**

(a) Qabel ma jibda jaħdem, il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun irċieva taħriġ fis-CRM li jkun adattat għar-rwol tiegħu, hekk kif speċifikat fil-manwal tal-operat.

(b) Elementi tat-taħriġ dwar is-CRM għandhom jiġu inklużi fit-taħriġ dwar it-tip jew il-kategorija tal-inġenji tal-ajru u fit-taħriġ rikorrenti, kif ukoll fil-kors tal-kmand.

**ORO.FC.120 Taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur**

(a) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'ajruplan jew b'ħelikopter, il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm il-kors tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur qabel ma jibda t-titjir tal-linja tal-ajru bla superviżjoni:

(1) meta jaqleb għal inġenju tal-ajru li jkun jeħtieġ klassifikazzjoni ġdida tal-kategorija jew tat-tip;

(2) meta jingħaqad ma' operatur.

(b) Il-kors tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur għandu jinkludi taħriġ fuq it-tagħmir installat fuq l-inġenju tal-ajru, skont kif ikun rilevanti għar-rwol tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**ORO.FC.125 Taħriġ dwar id-differenzi u taħriġ ta' familjarizzazzjoni**

(a) Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom itemmu taħriġ dwar id-differenzi jew taħriġ ta' familjarizzazzjoni meta dan ikun meħtieġ skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 u meta jaqilbu għal tagħmir jew proċeduri li jeħtieġu għarfien addizzjonali fuq it-tipi jew il-varjanti li jkunu qed jitħaddmu attwalment.

(b) Il-manwal tal-operat għandu jispeċifika meta huwa meħtieġ dan it-taħriġ dwar id-differenzi jew dan it-taħriġ ta' familjarizzazzjoni.

▼B

**ORO.FC.130 Taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari**

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm taħriġ rikorrenti annwali dwar il-proċeduri ta' fuq l-art u dwar it-titjira li jkun rilevanti għat-tip jew il-varjant ta' inġenju tal-ajru li jaħdem fuqu, inkluż taħriġ dwar fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza li jkun qiegħed jinġarr abbord u dwar kif jintuża dan it-tagħmir.

(b) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jiġi kkontrollat b'mod regolari sabiex juri li huwa kapaċi jwettaq il-proċeduri normali, mhux normali u ta' emerġenza.

**ORO.FC.135 Kwalifika tal-bdot sabiex jaħdem fi kwalunkwe sit tal-bdot**

Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jistgħu jkunu assenjati sabiex jaħdmu fi kwalunkwe sit tal-bdot għandhom itemmu taħriġ u kontrolli xierqa, kif speċifikat fil-manwal tal-operat.

**ORO.FC.140 Operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru**

▼M2

(a) Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jħaddmu iktar minn tip wieħed jew varjant wieħed ta' inġenju tal-ajru għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti preskritti f'din is-Subparti għal kull tip jew varjant, ħlief jekk il-krediti relatati mar-rekwiżiti tat-taħriġ, tal-kontrolli u tal-esperjenza riċenti jkunu ddefiniti fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 għat-tipi u l-varjanti rilevanti.

▼B

(b) Il-proċeduri x-xierqa u/jew ir-restrizzjonijiet operattivi għal kwalunkwe operazzjoni fuq iktar minn tip wieħed jew minn varjant wieħed għandhom ikunu speċifikati fil-manwal tal-operat.

**ORO.FC.145 Forniment tat-taħriġ**

(a) It-taħriġ kollu meħtieġ skont din is-Subparti għandu jitwettaq:

(1) skont il-programmi u s-sillabi tat-taħriġ stabbiliti mill-operatur fil-manwal tal-operat;

(2) minn persunal ikkwalifikat kif xieraq. Fil-każ ta' taħriġ u kontrolli tat-titjir u tas-simulazzjoni tat-titjir, il-persunal li jkun qed jipprovdi t-taħriġ u li jwettaq il-kontrolli għandu jkun ikkwalifikat skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.

▼M2

(b) Meta jkun qed jistabbilixxi l-programmi u s-sillabi tat-taħriġ, l-operatur għandu jinkludi l-elementi rilevanti iddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012.

(c) Fil-każ ta' operazzjonijiet CAT, it-taħriġ u l-programmi ta' verifika, inklużi s-sillabi u l-użu ta' tagħmir individwali tat-taħriġ għas-simulazzjoni tat-titjir (FSTDs), għandhom ikunu approvati mill-awtorità kompetenti.

▼B

(d) Sa fejn ikun possibbli, l-FSTD għandu jirreplika l-inġenju tal-ajru użat mill-operatur. Id-differenzi bejn l-FSTD u l-inġenju tal-ajru għandhom ikunu deskritti u indirizzati permezz ta' taħriġ jew l-għoti tal-informazzjoni, kif ikun xieraq.

(e) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema biex jissorvelja b'mod xieraq il-bidliet fl-FSTD u biex jiżgura li dawn il-bidliet ma jaffettwawx l-adegwatezza tal-programmi tat-taħriġ.

▼M1

*TAQSIMA 2*

***Rekwiżiti addizzjonali għal operazzjonijiet kummerċjali tat-trasport bl-ajru***

▼B

**ORO.FC.200 Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira**

(a) Fi kwalunkwe ekwipaġġ tat-titjira, m'għandux ikun hemm iktar minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira mingħajr esperjenza.

▼B

(b) Il-kmandant jista' jiddelega t-tmexxija tat-titjira lil bdot ieħor ikkwalifikat b'mod xieraq skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, sakemm jitħarsu r-rekwiżiti tal-punti ORO.FC.105(b)(1), (b)(2) u (c).

(c) Rekwiżiti speċifiċi għall-operazzjonijiet b'ajruplan imwettqin skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) jew billejl.

(1) L-għadd minimu ta' ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun ta' żewġ bdoti għall-ajruplani kollha li jaħdmu b'turboskrun li għandhom konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (MOPSC) ta' iktar minn disa' sits u għall-ajruplani kollha li jaħdmu b'turboġett.

(2) L-ajruplani l-oħra minbarra dawk koperti mill-punt (c)(1) għandhom jitħaddmu b'ekwipaġġ minimu ta' żewġ bdoti, sakemm ma jitħarsux ir-rekwiżiti tal-punt ORO.FC.202, f'liema każ jistgħu jitħaddmu minn bdot wieħed.

(d) Rekwiżiti speċifiċi għall-operazzjonijiet bil-ħelikopter.

(1) Għall-operazzjonijiet kollha mwettqin b'ħelikopters li għandhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit u għall-operazzjonijiet imwettqin skont l-IFR b'ħelikopters li għandhom MOPSC ta' iktar minn 9 sits:

(i) l-għadd minimu ta' ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun ta' żewġ bdoti; u

(ii) il-kmandant għandu jkollu liċenzja ta' bdot ta' trasport bl-ajru (għall-ħelikopters) (ATPL(H)) bi klassifikazzjoni tal-istrumenti maħruġa skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.

(2) L-operazzjonijiet li mhumiex koperti mill-punt (d)(1) jistgħu jitħaddmu minn bdot wieħed skont l-IFR jew billejl, sakemm jitħarsu r-rekwiżiti tal-punt ORO.FC.202.

**ORO.FC.A.201 Tibdil tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira waqt it-titjira**

(a) Il-kmandant jista' jiddelega t-tmexxija tat-titjira:

(1) lil kmandant ikkwalifikat ieħor; jew

(2) għal operazzjonijiet 'il fuq minn livell tat-titjir (FL) 200 biss, lil bdot li jkollu l-kwalifiki minimi li ġejjin:

(i) ATPL;

(ii) taħriġ ta' adattament u kontrolli, inkluż taħriġ dwar il-klassifikazzjoni tat-tip, skont il-punt ORO.FC.220;

(iii) it-taħriġ rikorrenti kollu u l-kontrolli regolari kollha skont il-punti ORO.FC.230 u ORO.FC.240;

(iv) kompetenza b'rabta mar-rotta/maż-żona u mal-ajrudrom, skont il-punt ORO.FC.105.

(b) Il-kobdot jista' jinbidel:

(1) minn bdot ieħor ikkwalifikat b'mod xieraq; jew

(2) għall-operazzjonijiet 'il fuq minn FL 200 biss, minn kobdot ta' sostituzzjoni waqt it-titjir fl-istess livell ("cruising") li jkollu l-kwalifiki minimi li ġejjin:

(i) liċenzja valida ta' bdot kummerċjali (CPL) bi klassifikazzjoni tal-istrumenti;

(ii) taħriġ ta' adattament u kontrolli, inkluż taħriġ dwar il-klassifikazzjoni tat-tip, skont il-punt ORO.FC.220, ħlief għar-rekwiżiti marbutin mat-taħriġ dwar it-tluġħ u l-inżul;

(iii) taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari skont il-punt ORO.FC.230, ħlief għar-rekwiżiti marbutin mat-taħriġ dwar it-tluġħ u l-inżul.

(c) Inġinier tat-titjira jista' jinbidel waqt it-titjira minn membru tal-ekwipaġġ ikkwalifikat b'mod xieraq skont ir-regoli nazzjonali applikabbli.

▼B

**ORO.FC.202 Operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont l-IFR jew billejl**

Sabiex ikunu jistgħu jitwettqu titjiriet skont l-IFR jew billejl b'għadd minimu ta' ekwipaġġ tat-titjira ta' bdot wieħed, kif previst fil-punti ORO.FC.200(c)(2) u (d)(2), għandhom jitħarsu l-affarijiet li ġejjin:

(a) L-operatur għandu jinkludi, fil-manwal tal-operat, programm ta' taħriġ rikorrenti u ta' taħriġ ta' adattament għall-bdoti, li jinkludi r-rekwiżiti addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed. Il-bdot għandu jkun wettaq taħriġ dwar il-proċeduri tal-operatur, b'mod partikulari dwar:

(1) il-ġestjoni tal-magni u l-immaniġġjar tal-emerġenzi;

(2) l-użu ta' listi ta' kontroll normali, mhux normali u ta' emerġenza;

(3) il-komunikazzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC);

(4) il-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament;

(5) il-ġestjoni tal-awtobdot, jekk dan ikun applikabbli;

(6) l-użu ta' dokumentazzjoni ssimplifikata waqt it-titjira;

(7) il-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ ta' bdot wieħed.

(b) Il-kontrolli rikorrenti meħtieġa skont il-punt ORO.FC.230 għandhom jitwettqu fir-rwol ta' bdot wieħed fuq it-tip jew il-kategorija tal-inġenju tal-ajru rilevanti f'ambjent li jirrappreżenta 'l dak tal-operazzjoni.

(c) Għall-operazzjonijiet b'ajruplan imwettqin skont l-IFR, il-bdot għandu:

(1) jkollu għadd minimu ta' 50 siegħa ta' ħin tat-titjir skont l-IFR fuq it-tip jew il-kategorija ta' ajruplan rilevanti, li 10 sigħat minnhom ikunu bħala kmandant; u

(2) jkun temm, matul id-90 jum ta' qabel, fuq it-tip jew il-kategorija ta' ajruplan rilevanti:

(i) ħames titjiriet bl-IFR, inklużi tliet avviċinamenti bl-istrumenti, li matulhom kien l-uniku bdot abbord; jew

(ii) kontroll tal-avviċinament bi strument skont l-IFR.

(d) Għall-operazzjonijiet b'ajruplan imwettqin billejl, il-bdot għandu:

(1) jkollu għadd minimu ta' 15-il siegħa ta' ħin tat-titjir billejl, li jistgħu jkunu inklużi fil-50 siegħa ta' ħin tat-titjir skont l-IFR imsemmija fil-punt (c)(1); u

(2) jkun temm, matul id-90 jum ta' qabel, fuq it-tip jew il-kategorija ta' ajruplan rilevanti:

(i) tliet proċeduri ta' tlugħ u nżul billejl li matulhom kien l-uniku bdot abbord; jew

(ii) kontroll tat-tlugħ u l-inżul billejl.

(e) Għall-operazzjonijiet b'ħelikopter imwettqin skont l-IFR, il-bdot għandu:

(1) jkollu għadd totali ta' 25 siegħa esperjenza ta' titjir bl-IFR fl-ambjent operattiv rilevanti; u

(2) jkollu 25 siegħa esperjenza ta' titjir bħala l-uniku bdot abbord fuq it-tip ta' ħelikopter speċifiku approvat għal titjir skont l-IFR bi bdot wieħed abbord, li 10 sigħat minnhom jistgħu jkunu magħmulin taħt superviżjoni, inklużi ħames setturi ta' titjir tal-linja tal-ajru skont l-IFR taħt superviżjoni bl-użu tal-proċeduri ta' bdot wieħed; u

▼B

(3) jkun temm, matul id-90 jum ta' qabel:

(i) ħames titjiriet bl-IFR bħala l-uniku bdot abbord, inklużi tliet avviċinamenti bl-istrumenti, imwettqin b'ħelikopter approvat għal dan il-għan; jew

(ii) kontroll tal-avviċinament bi strument skont l-IFR bħala l-uniku bdot abbord fuq it-tip ta' ħelikopter rilevanti, fuq it-tagħmir għat-taħriġ fit-titjir (FTD) jew fuq is-simulatur ta' titjira sħiħa (FFS).

**ORO.FC.205 Kors tal-kmand**

(a) Għall-operazzjonijiet b'ajruplan u bil-ħelikopter, il-kors tal-kmand għandu jinkludi mill-inqas l-elementi li ġejjin:

(1) it-taħriġ f'FSTD, li jinkludi t-taħriġ fit-titjir orjentat lejn it-titjir tal-linja tal-ajru(LOFT) u/jew it-taħriġ fit-titjir;

(2) il-kontroll tal-ħiliet min-naħa tal-operatur li jkun qed jaħdem bħala kmandant;

(3) taħriġ fir-responsabbiltajiet tal-kmand;

(4) it-taħriġ fit-titjir tal-linja tal-ajru bħala kmandant taħt superviżjoni, għal għadd minimu ta':

(i) 10 setturi tat-titjir, fil-każ tal-ajruplani; u

(ii) 10 sigħat, inklużi mill-inqas 10 setturi tat-titjir, fil-każ tal-ħelikopters;

(5) it-twettiq ta' kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru bħala kmandant u l-wiri ta' għarfien xieraq tar-rotta jew taż-żona li fiha se jittajjar l-inġenju tal-ajru u tal-ajrudromi, inklużi l-ajrudromi alternattivi, u tal-faċilitajiet u l-proċeduri li għandhom jintużaw; u

(6) taħriġ fil-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ.

**ORO.FC.215 Taħriġ inizjali fil-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ (CRM) tal-operatur**

(a) Il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun temm kors ta' taħriġ inizjali fis-CRM qabel ma jibda t-titjir tal-linja tal-ajru bla superviżjoni.

(b) It-taħriġ inizjali fis-CRM għandu jingħata mill-inqas minn għalliem wieħed tas-CRM ikkwalifikat b'mod xieraq li jista' jkun megħjun minn esperti sabiex jindirizza oqsma speċifiċi.

(c) Jekk il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jkunx irċieva taħriġ teoretiku fil-fatturi umani sal-livell tal-ATPL qabel, dan għandu jlesti, qabel jew flimkien mat-taħriġ inizjali fis-CRM, kors teoretiku mogħti mill-operatur u bbażat fuq is-sillabu tal-prestazzjoni u l-limitazzjonijiet umani għall-ATPL, kif stabbilit fl-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.

**ORO.FC.220 Taħriġ ta' adattament u kontrolli tal-operatur**

(a) It-taħriġ fis-CRM għandu jkun integrat fil-kors tat-taħriġ ta' adattament tal-operatur.

(b) Ladarba jkun beda kors ta' adattament tal-operatur, il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira m'għandux ikun assenjat kompiti ta' titjir fuq tipi jew kategoriji ta' inġenji tal-ajru oħrajn sakemm il-kors ikun tlesta jew intemm. Il-membri tal-ekwipaġġ li jħaddmu ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B biss jistgħu jiġu assenjati għal titjiriet fuq tipi ta' ajruplani oħrajn tal-kategorija tal-prestazzjoni B matul il-korsijiet ta' adattament, safejn ikun meħtieġ sabiex tinżamm l-operazzjoni.

(c) L-ammont ta' taħriġ meħtieġ mill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira b'rabta mal-kors ta' adattament tal-operatur għandu jiġi stabbilit skont l-istandards tal-kwalifiki u tal-esperjenza speċifikati fil-manwal tal-operat, filwaqt li jitqiesu t-taħriġ u l-esperjenza preċedenti tiegħu.

▼B

(d) Il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm:

(1) il-kontroll tal-ħiliet min-naħa tal-operatur u t-taħriġ dwar it-tagħmir tas-sikurezza u tal-emerġenza u l-kontrolli assoċjati miegħu qabel ma jibda t-titjir tal-linja tal-ajru taħt superviżjoni (LIFUS); u

(2) il-kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru mat-tmiem tat-titjir tal-linja tal-ajru taħt superviżjoni. Għall-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, il-LIFUS jista' jitwettaq fuq kwalunkwe ajruplan tal-kategorija applikabbli.

▼M2

(e) Fil-każ tal-ajruplani, il-bdoti li tkun inħarġitilhom klassifikazzjoni tat-tip ibbażata fuq kors tat-taħriġ bl-ebda ħin tat-titjir ("ZFTT") għandhom:

(1) jibdew it-titjir tal-linja tal-ajru taħt superviżjoni mhux iktar tard minn 21 jum wara li jlestu t-test tal-ħiliet jew wara li jsegwu taħriġ xieraq mogħti mill-operatur. Il-kontenut ta' dan it-taħriġ għandu jkun deskritt fil-manwal tal-operat;

(2) mhux iktar tard minn 21 jum wara li jlestu t-test tal-ħiliet, jitilqu u jinżlu sitt darbiet f'FSTD taħt is-superviżjoni ta' għalliem tal-klassifikazzjoni tat-tip għall-ajruplani ("TRI(A)"), li jkun bilqiegħda fis-sit tal-bdot l-ieħor. L-għadd ta' tlugħ u nżul jista' jitnaqqas meta l-krediti jkunu ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012. Jekk dawn il-proċeduri ta' tlugħ u nżul ma jitwettqux fi żmien 21 jum, l-operatur għandu jipprovdi taħriġ ta' aġġornament, li l-kontenut tiegħu għandu jkun deskritt fil-manwal tal-operat;

(3) iwettqu l-ewwel erba' proċeduri ta' tlugħ u nżul tal-LIFUS fl-ajruplan taħt is-superviżjoni ta' TRI(A) li jkun bilqiegħda fis-sit tal-bdot l-ieħor. L-għadd ta' tlugħ u nżul jista' jitnaqqas meta l-krediti jkunu ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012.

▼B

**ORO.FC.230 Taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari**

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari li jkunu rilevanti għat-tip jew il-varjant ta' inġenju tal-ajru li jaħdem fuqu.

(b) *Kontroll tal-ħiliet min-naħa tal-operatur*

(1) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira, bħala membru li jifforma parti mill-ekwipaġġ normali, għandhom isirulu kontrolli tal-ħiliet organizzati mill-operatur sabiex juri li huwa kapaċi jwettaq il-proċeduri normali, mhux normali u ta' emerġenza.

(2) Meta l-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jkun se jkun meħtieġ jaħdem skont l-IFR, il-kontroll tal-ħiliet organizzat mill-operatur għandu jitwettaq mingħajr referenzi viżwali esterni, kif ikun xieraq.

(3) Il-perjodu ta' validità tal-kontroll tal-ħiliet organizzat mill-operatur għandu jkun ta' sitt (6) xhur tal-kalendarju. Għal operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binħar b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, li jitwettqu matul staġuni li ma jkunux itwal minn tmien (8) xhur konsekuttivi, kontroll tal-ħiliet wieħed organizzat mill-operatur għandu jkun biżżejjed. Il-kontroll tal-ħiliet għandu jitwettaq qabel ma jinbdew l-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru.

▼M4

(4) Il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira involut f'operazzjonijiet matul il-jum u fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliem viżwali li jitwettqu b'ħelikopters ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, jista' jwettaq il-kontroll tal-ħiliet organizzat mill-operatur f'wieħed biss mit-tipi rilevanti li dan għandu fil-pussess tiegħu. Il-kontroll tal-ħiliet organizzat mill-operatur għandu jitwettaq kull darba fuq it-tip li jkun ilu ma jintuża l-iżjed għall-kontroll tal-ħiliet. It-tipi ta' ħelikopters rilevanti li jistgħu jinġabru fi grupp wieħed għall-għanijiet tal-kontroll tal-ħiliet organizzat mill-operatur għandhom jiġu inklużi fil-manwal tal-operat.

(5) Minkejja l-punt ORO.FC.145(a)(2), għal operazzjonijiet li jitwettqu matul il-jum u fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliem ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, u għal ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, il-kontroll jista' jitwettaq minn kmandant ikkwalifikat b'mod xieraq maħtur mill-operatur, li jkun tħarreġ fil-kunċetti tas-CRM u fil-valutazzjoni tal-ħiliet tas-CRM. L-operatur għandu jinforma lill-awtorità kompetenti dwar il-persuni maħtura.

▼B

(c) *Kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru*

(1) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jwettaq kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru fuq l-inġenju tal-ajru biex juri li huwa kapaċi jwettaq l-operazzjonijiet normali tat-titjir tal-linja tal-ajru li huma deskritti fil-manwal tal-operat. Il-perjodu ta' validità tal-kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru għandu jkun ta' tnax-il (12-il) xahar tal-kalendarju.

(2) Minkejja l-punt ORO.FC.145(a)(2), il-kontrolli tat-titjir tal-linja tal-ajru jistgħu jitwettqu minn kmandant ikkwalifikat b'mod xieraq maħtur mill-operatur, li jkun tħarreġ fil-kunċetti tas-CRM u fil-valutazzjoni tal-ħiliet tas-CRM.

(d) *Taħriġ dwar it-tagħmir tas-sikurezza u tal-emerġenza u l-kontrolli assoċjati miegħu*

Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm taħriġ dwar fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza li jkun qiegħed jinġarr abbord u dwar kif jintuża dan it-tagħmir u l-kontrolli assoċjati ma' dan it-tagħmir. Il-perjodu ta' validità tal-kontroll dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sikurezza għandu jkun ta' tnax-il (12-il) xahar tal-kalendarju.

(e) *Taħriġ fis-CRM*

(1) L-elementi tas-CRM għandhom jiġu integrati fil-fażijiet kollha x-xierqa tat-taħriġ rikorrenti.

(2) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jattendi għal taħriġ modulari speċifiku fis-CRM. Is-suġġetti ewlenin kollha tat-taħriġ fis-CRM għandhom ikunu koperti billi s-sessjonijiet ta' taħriġ modulari jitqassmu b'mod kemm jista' jkun uniformi matul kull perjodu ta' tliet snin.

(f) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jattendi għal taħriġ dwar il-proċeduri ta' fuq l-art u għal taħriġ fit-titjir f'FSTD jew f'inġenju tal-ajru, jew għal taħriġ li jkun jikkombina t-taħriġ b'FSTD u f'inġenju tal-ajru, tal-inqas kull tnax-il (12-il) xahar tal-kalendarju.

(g) Il-perjodi ta' validità msemmija fil-punti (b)(3), (c) u (d) għandhom ikunu magħduda mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll.

(h) Meta t-taħriġ jew il-kontrolli meħtieġa hawn fuq isiru matul l-aħħar tliet (3) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza oriġinali.

▼B

**ORO.FC.235 Kwalifika tal-bdot sabiex jaħdem fi kwalunkwe sit tal-bdot**

(a) Il-kmandanti li l-kompiti jeħtiġuhom jaħdmu fi kwalunkwe sit tal-bdot u jaqdu l-kompiti ta' kobdot, jew il-kmandanti li huma meħtieġa jwettqu taħriġ jew kompiti ta' kontroll, għandhom itemmu taħriġ u kontrolli addizzjonali, hekk kif speċifikat fil-manwal tal-operat. Il-kontroll jista' jitwettaq flimkien mal-kontroll tal-ħiliet organizzat mill-operatur preskritt fil-punt ORO.FC.230(b).

(b) It-taħriġ u l-kontrolli addizzjonali għandhom jinkludu mill-inqas l-affarijiet li ġejjin:

(1) ħsara fil-magna matul it-tlugħ;

(2) avviċinament u tidwir b'magna waħda wieqfa; u

(3) inżul b'magna waħda wieqfa.

(c) Fil-każ tal-ħelikopters, il-kmandanti għandhom ilestu wkoll il-kontrolli tal-ħiliet tagħhom minn fuq is-sits tan-naħa tax-xellug u tal-lemin, fuq kontrolli tal-ħiliet alternattivi, dejjem jekk, meta l-kontroll tal-ħiliet tal-klassifikazzjoni tat-tip ikun kkombinat mal-kontroll tal-ħiliet organizzat mill-operatur, il-kmandant iwettaq it-taħriġ jew il-kontrolli tiegħu mis-sit li juża normalment.

(d) Meta f'inġenju tal-ajru jitwettqu manuvri bil-magna mitfija, il-ħsara fil-magna għandha tkun simulata.

(e) Barra minn hekk, meta wieħed jaħdem mis-sit tal-kobdot, il-kontrolli meħtieġa skont il-punt ORO.FC.230 sabiex dak li jkun jaħdem mis-sit tal-kmandant għandhom ikunu validi u kurrenti.

(f) Il-bdot li jieħu post il-kmandant għandu jkun wera, flimkien mal-kontrolli tal-ħiliet organizzati mill-operatur preskritti fil-punt ORO.FC.230(b), prattika ta' eżerċizzji u proċeduri, li normalment, ma jkunux fir-responsabbiltà tiegħu. Meta d-differenzi bejn is-sits tan-naħa tax-xellug u tal-lemin ma jkunux sinifikanti, il-prattika tista' titwettaq fi kwalunkwe sit.

(g) Il-bdot, li ma jkunx il-kmandant li jokkupa s-sit tal-kmandant, għandu juri prattika ta' eżerċizzji u proċeduri, flimkien mal-kontrolli tal-ħiliet organizzati mill-operatur preskritti fil-punt ORO.FC.230(b), li huma r-responsabbiltà tal-kmandant li jaġixxi bħala bdot li ma jissorvelja. Meta d-differenzi bejn is-sits tan-naħa tax-xellug u tal-lemin ma jkunux sinifikanti, il-prattika tista' titwettaq fi kwalunkwe sit.

**ORO.FC.240 Operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru**

(a) Il-proċeduri jew ir-restrizzjonijiet operattivi għall-operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru, li huma stabbiliti fil-manwal tal-operat u approvati mill-awtorità kompetenti, għandhom ikopru:

(1) il-livell minimu ta' esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(2) il-livell minimu ta' esperjenza fuq tip jew varjant wieħed qabel ma jinbeda t-taħriġ fuq tip jew varjant ieħor u t-tħaddim ta' dan it-tip jew il-varjant l-ieħor;

(3) il-proċess li bih l-ekwipaġġ tat-titjira kkwalifikat f'tip jew varjant wieħed se jitħarreġ fuq tip jew varjant ieħor u jiġi kkwalifikat fih; u

(4) ir-rekwiżiti applikabbli kollha tal-esperjenza riċenti għal kull tip jew varjant.

▼B

(b) Meta membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jħaddem kemm ħelikopters kif ukoll ajruplani, dak il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira partikulari għandu jkun limitat għall-operazzjonijiet fuq tip ta' ajruplan wieħed u tip ta' ħelikopter wieħed biss.

(c) Il-punt (a) m'għandux japplika għall-operazzjonijiet b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, jekk dawn ikunu limitati għall-kategoriji ta' ajruplani li jaħdmu b'magni bil-pistuni u bi bdot wieħed li jwettqu titjir skont il-VFR binhar. Il-punt (b) m'għandux japplika għall-operazzjonijiet b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, jekk dawn ikunu limitati għall-kategoriji ta' ajruplani li jaħdmu b'magni bil-pistuni u bi bdot wieħed.

**ORO.FC.A.245 Programm alternattiv tat-taħriġ u tal-kwalifiki**

(a) L-operatur ta' ajruplan li jkollu esperjenza xierqa jista' jibdel wieħed jew iktar mir-rekwiżiti tat-taħriġ u ta' kontroll li ġejjin għall-ekwipaġġ tat-titjira bi programm alternattiv tat-taħriġ u tal-kwalifiki (ATQP), li jkun approvat mill-awtorità kompetenti:

(1) il-punt SPA.LVO.120 dwar it-taħriġ u l-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(2) it-taħriġ ta' adattament u l-kontrolli;

(3) it-taħriġ dwar id-differenzi u taħriġ ta' familjarizzazzjoni;

(4) il-kors tal-kmand;

(5) it-taħriġ rikorrenti u l-kontrolli regolari; u

(6) l-operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru.

(b) L-ATQP għandu jinkludi t-taħriġ u l-kontrolli li jistabbilixxu u jżommu mill-inqas livell ekwivalenti ta' ħiliet miksuba billi jkunu konformi mad-dispożizzjonijiet tal-punti ORO.FC.220 u ORO.FC.230. Il-livell ta' ħiliet tat-taħriġ u tal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom jintwerew qabel ma tingħata l-approvazzjoni għall-ATQP mill-awtorità kompetenti.

(c) L-operatur li jkun qed japplika għall-approvazzjoni għall-ATQP għandu jagħti lill-awtorità kompetenti pjan ta' implimentazzjoni li jinkludi deskrizzjoni tal-livell ta' ħiliet tat-taħriġ u tal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira li għandu jintlaħaq.

(d) Minbarra l-kontrolli meħtieġa skont il-punti ORO.FC.230 u FCL.060 tal-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm evalwazzjoni orjentata lejn it-titjir tal-linja tal-ajru (LOE) imwettqa f'FSTD. Il-perjodu ta' validità ta' LOE għandu jkun ta' tnax-il (12-il) xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-LOE ssir matul l-aħħar tliet (3) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza oriġinali.

(e) Wara sentejn ta' operat b'ATQP approvat, l-operatur jista', bl-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, jestendi l-perjodi ta' validità tal-kontrolli msemmija fil-punt ORO.FC.230 kif ġej:

(1) il-kontroll tal-ħiliet organizzat mill-operatur għal tnax-il (12-il) xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-kontroll isir matul l-aħħar tliet (3) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza oriġinali;

(2) il-kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru għal 24 xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-kontroll isir matul l-aħħar sitt (6) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza oriġinali;

▼B

(3) il-kontroll dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sikurezza għal 24 xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-kontroll isir matul l-aħħar sitt (6) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza oriġinali.

**ORO.FC.A.250 Kmandanti li għandhom CPL(A)**

(a) Id-detentur ta' CPL(A) (għall-ajruplani) għandu jaġixxi biss bħala kmandant ta' ajruplan bi bdot wieħed użat għat-trasport kummerċjali bl-ajru jekk:

(1) meta jkun qed iġorr passiġġieri b'titjir skont il-VFR, barra raġġ ta' 50 NM (90 kilometru) mill-ajrudrom tat-tluq, huwa jkollu għadd minimu ta' ħin tat-titjir fuq l-ajruplani ta' 500 siegħa jew ikollu klassifikazzjoni valida tal-istrumenti; jew

(2) meta jkun qed jaħdem fuq tip ta' ajruplan b'diversi magni skont l-IFR, huwa jkollu għadd minimu ta' ħin tat-titjir fuq l-ajruplani ta' 700 siegħa, li jinkludu 400 siegħa bħala bdot fil-kmand. Dawn is-sigħat għandhom jinkludu 100 siegħa ta' titjir skont l-IFR u 40 siegħa f'operazzjonijiet b'ajruplani b'diversi magni. L-400 siegħa bħala bdot fil-kmand jistgħu jinbidlu b'sigħat ta' ħidma bħala kobdot f'sistema stabbilita ta' ekwipaġġ b'diversi bdoti li tkun preskritta fil-manwal tal-operat, fuq il-bażi li sagħtejn ta' titjir bħala kobdot jikkorrispondu għal siegħa ta' titjir bħala bdot fil-kmand.

(b) Il-punt (a)(1) m'għandux japplika għal operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B.

**ORO.FC.H.250 Kmandanti li għandhom CPL(H)**

(a) Id-detentur ta' CPL(H) (għall-ħelikopters) għandu jaġixxi biss bħala kmandant ta' ħelikopter bi bdot wieħed użat għat-trasport kummerċjali bl-ajru jekk:

(1) meta jaħdem skont l-IFR, huwa jkollu għadd minimu ta' ħin tat-titjir totali fuq il-ħelikopters ta' 700 siegħa, li jinkludu 300 siegħa bħala bdot fil-kmand. Dawn is-sigħat għandhom jinkludu 100 siegħa ta' titjir skont l-IFR. It-300 siegħa bħala bdot fil-kmand jistgħu jinbidlu b'sigħat ta' ħidma bħala kobdot f'sistema stabbilita ta' ekwipaġġ b'diversi bdoti li tkun preskritta fil-manwal tal-operat, fuq il-bażi li sagħtejn ta' titjir bħala kobdot jikkorrispondu għal siegħa ta' titjir bħala bdot fil-kmand;

(2) meta jaħdem f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC) billejl, huwa jkollu:

(i) klassifikazzjoni valida tal-istrumenti; jew

(ii) 300 siegħa ta' titjir fuq il-ħelikopters, li jinkludu 100 siegħa bħala bdot fil-kmand u 10 sigħat bħala bdot billejl.

▼M3

*TAQSIMA 3*

***Rekwiżiti addizzjonali għall-operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u għal operazzjonijiet CAT imsemmija f'ORO.FC.005 b (1) u (2)***

**ORO.FC.330 Taħriġ u kontrolli perjodiċi — kontroll tal-profiċjenza tal-operatur**

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun għadda mill-kontrolli tal-profiċjenza tal-operatur biex juri l-kompetenza tiegħu fit-twettiq ta' proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza, li jkopru l-aspetti rilevanti assoċjati mal-kompiti speċjalizzati deskritti fil-manwal tal-operat.

(b) Għandha tingħata kunsiderazzjoni xierqa meta l-operazzjonijiet jitwettqu skont l-IFR jew billejl.

▼M3

(c) Il-perjodu ta' validità tal-kontroll tal-profiċjenza tal-operatur għandu jkun ta' 12-il xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jibda jgħodd minn tmiem ix-xahar ta' meta sar l-aħħar kontroll. Meta l-kontroll tal-profiċjenza tal-operatur isir fi żmien l-aħħar tliet xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jibda jgħodd mid-data tal-iskadenza oriġinali.

▼B

IS-SUBPARTI CC

***EKWIPAĠĠ TAL-KABINA***

**ORO.CC.005 Kamp ta' applikazzjoni**

▼M1

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li l-operatur għandu jissodisfa meta jkun qed jopera inġenju tal-ajru bl-ekwipaġġ tal-kabina u tinkludi:

(a) Taqsima 1 li tispeċifika rekwiżiti komuni applikabbli għall-operazzjonijiet kollha; u

(b) Taqsima 2 li tispeċifika r-rekwiżiti addizzjonali applikabbli għal operazzjonijiet kummerċjali tat-trasport bl-ajru.

▼B

*TAQSIMA 1*

▼M1

***Rekwiżiti komuni***

▼B

**ORO.CC.100 Għadd u kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina**

(a) L-għadd u l-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom ikunu stabbilit skont il-punt 7.a. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008, filwaqt li jitqiesu l-fatturi jew iċ-ċirkustanzi operattivi tat-titjira partikulari li għandha tiġi operata. ►M3 Ħlief għal blalen tal-arja, ◄ għandu jkun assenjat mill-inqas membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-kabina għall-operazzjoni ta' inġenju tal-ajru li jkollu MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, meta jkun qed jinġarr passiġġier wieħed jew iktar.

(b) Għall-għanijiet tal-konformità mal-punt (a), l-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun l-ikbar għadd minn fost dawn li ġejjin:

(1) l-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina stabbilit matul il-proċess taċ-ċertifikazzjoni tal-inġenju tal-ajru skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli, għall-konfigurazzjoni tal-kabina tal-inġenju tal-ajru li l-operatur juża; jew

(2) jekk l-għadd imsemmi fil-punt (1) ma jkunx ġie stabbilit, l-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina stabbilit matul il-proċess taċ-ċertifikazzjoni tal-inġenju tal-ajru għall-konfigurazzjoni massima ċċertifikata ta' sits tal-passiġġieri, imnaqqas b'1 għal kull numru sħiħ ta' sits tal-passiġġieri tal-konfigurazzjoni tal-kabina tal-inġenju tal-ajru li l-operatur juża li jidħol bl-eżatt f'50 u li jkun inqas mill-kapaċità massima ċċertifikata ta' sits tal-passiġġieri; jew

(3) membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-kabina għal kull 50 sit tal-passiġġier, jew frazzjoni ta' 50, installati fl-istess kabina tal-inġenju tal-ajru li għandu jitħaddem.

(c) Għal operazzjonijiet li għalihom ikunu assenjati iktar minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-operatur għandu jaħtar membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-kabina li għandu jkun responsabbli lejn il-bdot fil-kmand/il-kmandant.

**ORO.CC.110 Kundizzjonijiet għall-assenjazzjoni tal-kompiti**

(a) Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom ikunu assenjati għal kompiti fuq inġenju tal-ajru biss jekk huma:

(1) jkollhom mill-inqas 18-il sena;

(2) ikunu ġew ivvalutati, skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-Anness IV (il-Parti-MED) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, bħala fiżikament u mentalment b'saħħithom biex jaqdu l-kompiti u biex iwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom b'mod sikur; u

(3) ikunu temmew b'suċċess it-taħriġ u l-kontrolli kollha applikabbli, kif meħtieġ minn din is-Subparti, u jkunu kapaċi jaqdu l-kompiti assenjati lilhom skont il-proċeduri speċifikati fil-manwal tal-operat.

▼B

(b) Qabel ma jassenja kompiti lil membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li jkunu jaħdmu bħala ħaddiema indipendenti jew ħaddiema part-time, l-operatur għandu jivverifika li jkun hemm konformità mar-rekwiżiti applikabbli kollha ta' din is-Subparti, filwaqt li jqis is-servizzi kollha mogħtija mill-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina lil kwalunkwe operatur ieħor, biex jistabbilixxi, b'mod partikulari:

(1) l-għadd totali ta' tipi u varjanti ta' inġenji tal-ajru mħaddmin; u

(2) il-limitazzjonijiet applikabbli fuq il-ħin tat-titjir u l-ħin tas-servizz, kif ukoll ir-rekwiżiti tal-mistrieħ applikabbli.

(c) Il-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina, kif ukoll ir-rwol tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mas-sikurezza tal-passiġġieri u tat-titjira, għandhom ikunu identifikati b'mod ċar għall-passiġġieri.

**ORO.CC.115 Twettiq tal-korsijiet tat-taħriġ u tal-kontrolli assoċjati magħhom**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi programm u sillabu ddettaljati għal kull kors tat-taħriġ skont ir-rekwiżiti applikabbli ta' din is-Subparti u, fejn applikabbli, tal-Anness V (il-Parti-CC) ►M3 għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◄, biex jiġu koperti l-kompiti u r-responsabbiltajiet li għandhom jitwettqu mill-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina.

(b) Kull kors tat-taħriġ għandu jinkludi tagħlim teoretiku u prattiku, flimkien ma' prattika b'mod individwali jew bħala grupp, skont kif ikun rilevanti għal kull suġġett tat-taħriġ, sabiex il-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina jilħaq u jżomm il-livell ix-xieraq ta' kompetenza skont din is-Subparti.

(c) Kull kors tat-taħriġ għandu:

(1) jitwettaq b'mod strutturat u realistiku; u

(2) jitwettaq minn persunal li jkun ikkwalifikat b'mod xieraq fis-suġġett li għandu jiġi kopert.

(d) Matul it-taħriġ meħtieġ minn din is-Subparti, jew wara li jitlesta dan it-taħriġ kollu, kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jgħaddi minn eżami li jkun ikopri l-elementi kollha tat-taħriġ tal-programm tat-taħriġ rilevanti, ħlief għat-taħriġ fil-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ (CRM). L-eżamijiet għandhom jitwettqu minn persunal li jkun ikkwalifikat b'mod xieraq biex jivverifika li l-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina jkun kiseb u/jew ikun qed iżomm il-livell ta' kompetenza meħtieġ.

(e) Il-korsijiet tat-taħriġ fis-CRM u, fejn ikun applikabbli, il-moduli dwar is-CRM, għandhom jitwettqu minn għalliem tas-CRM tal-ekwipaġġ tal-kabina. Meta l-elementi tas-CRM jiġu integrati f'taħriġ ieħor, id-definizzjoni u l-implimentazzjoni tas-sillabu għandhom ikunu ġestiti minn għalliem tas-CRM tal-ekwipaġġ tal-kabina.

**ORO.CC.120 Kors ta' taħriġ inizjali**

(a) Kull applikant ġdid li ma jkollux diġà attestazzjoni valida tal-ekwipaġġ tal-kabina maħruġa skont l-Anness V (il-Parti-CC) ►M3 għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◄:

(1) għandu jingħata kors ta' taħriġ inizjali kif speċifikat fil-punt CC.TRA.220 ta' dak l-Anness; u

(2) għandu jagħmel l-eżami assoċjat miegħu u jgħaddi minnu qabel ma jsegwi taħriġ ieħor meħtieġ skont din is-Subparti.

(b) L-elementi tal-programm ta' taħriġ inizjali jistgħu jkunu kkombinati mal-ewwel taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u mat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, dejjem jekk jitħarsu r-rekwiżiti tal-punt CC.TRA.220 u jekk kwalunkwe element ta' dan it-tip jiġi rreġistrat bħala element tal-kors ta' taħriġ inizjali fir-rekords tat-taħriġ tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kkonċernati.

**ORO.CC.125 Taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur**

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun lesta taħriġ speċifiku xieraq għat-tip ta' inġenju tal-ajru u taħriġ ta' adattament xieraq organizzat mill-operatur, kif ukoll il-kontrolli assoċjati magħhom, qabel ma jkun:

(1) assenjat mill-operatur sabiex jaħdem għall-ewwel darba bħala membru tal-ekwipaġġ tal-kabina; jew

▼B

(2) assenjat minn dak l-operatur sabiex jaħdem fuq tip ta' inġenju tal-ajru ieħor.

▼M2

(b) Meta jkun qed jistabbilixxi l-programmi u s-sillabi tat-taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, l-operatur għandu jinkludi l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012, meta dawn ikunu disponibbli.

▼B

(c) Il-programm ta' taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru għandu:

(1) jinvolvi taħriġ u prattika fuq tagħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fuq l-inġenju tal-ajru nnifsu; u

(2) ikopri mill-inqas l-elementi li ġejjin tat-taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru:

(i) deskrizzjoni tal-inġenju tal-ajru kif inhi rilevanti għall-kompiti tal-ekwipaġġ tal-kabina;

(ii) it-tagħmir u s-sistemi kollha tas-sikurezza installati li huma rilevanti għall-kompiti tal-ekwipaġġ tal-kabina;

(iii) it-tħaddim u l-ftuħ reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, ta' kull tip jew varjant ta' bieb u ħruġ normali u ta' emerġenza f'sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza;

(iv) il-wiri tat-tħaddim tal-ħruġ l-ieħor, inklużi t-twieqi tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(v) it-tagħmir ta' protezzjoni kontra n-nar u d-duħħan, jekk dan ikun installat;

(vi) taħriġ dwar iż-żurżieqa tal-evakwazzjoni, jekk din tkun installata;

(vii) it-tħaddim tat-tagħmir tas-sits, tas-sistema ta' restrizzjoni u tas-sistema tal-ossiġnu li hu rilevanti f'każ ta' inkapaċità tal-bdot.

(d) Il-programm tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur għal kull tip ta' inġenju tal-ajru li għandu jitħaddem, għandu:

(1) jinvolvi taħriġ u prattika fuq tagħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fuq l-inġenju tal-ajru nnifsu;

(2) jinkludi taħriġ dwar il-proċeduri operattivi standard tal-operatur għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li għandhom ikunu assenjati għall-ewwel darba għal kompiti mill-operatur;

(3) ikopri mill-inqas l-elementi li ġejjin tat-taħriġ speċifiku tal-operatur, skont kif ikun rilevanti għat-tip ta' inġenju tal-ajru li għandu jitħaddem:

(i) deskrizzjoni tal-konfigurazzjoni tal-kabina;

(ii) il-post fejn jinsab it-tagħmir portabbli kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza li jkun qiegħed jinġarr abbord, u t-tneħħija u l-użu ta' dan it-tagħmir;

(iii) il-proċeduri normali u ta' emerġenza kollha;

(iv) l-immaniġġjar tal-passiġġieri u l-kontroll tal-folla;

(v) taħriġ dwar in-nar u d-duħħan, li jinkludi l-użu tat-tagħmir kollu relatat mat-tifi tan-nar u tat-tagħmir protettiv kollu, li jirrappreżenta dak li jinġarr abbord;

▼B

(vi) il-proċeduri ta' evakwazzjoni;

(vii) il-proċeduri f'każ ta' inkapaċità tal-bdot;

(viii) il-proċeduri u r-rekwiżiti tas-sikurezza applikabbli;

(ix) il-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ.

**ORO.CC.130 Taħriġ dwar id-differenzi**

(a) Minbarra t-taħriġ meħtieġ skont il-punt ORO.CC.125, il-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jlesti taħriġ u kontrolli xierqa li jkopru kwalunkwe differenza qabel ma jkun assenjat fuq:

(1) varjant ta' tip ta' inġenju tal-ajru mħaddem attwalment; jew

(2) tip jew varjant ta' inġenju tal-ajru mħaddem attwalment li jkollu:

(i) tagħmir tas-sikurezza differenti;

(ii) post differenti fejn jinsab it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sikurezza; jew

(iii) proċeduri normali u ta' emerġenza differenti.

(b) Il-programm ta' taħriġ dwar id-differenzi għandu:

(1) jiġi stabbilit skont il-bżonn abbażi ta' tqabbil mal-programm ta' taħriġ imwettaq mill-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, skont il-punt ORO.CC.125(c) u (d), għat-tip ta' inġenju tal-ajru rilevanti; u

(2) jinvolvi taħriġ u prattika f'tagħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fl-inġenju tal-ajru nnifsu, skont kif ikun rilevanti għall-element tat-taħriġ dwar id-differenzi li għandu jiġi kopert.

▼M2

(c) Meta jkun qed jistabbilixxi l-programm u s-sillabu tat-taħriġ dwar id-differenzi għal varjant ta' inġenju tal-ajru mħaddem dal-ħin, l-operatur għandu jinkludi l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (EU) Nru 748/2012, fejn dawn ikunu disponibbli.

▼B

**ORO.CC.135 Familjarizzazzjoni**

Wara t-tlestija tat-taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur fuq tip ta' inġenju tal-ajru, kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jtemm familjarizzazzjoni xierqa taħt superviżjoni fuq it-tip qabel ma jiġi assenjat biex jaħdem bħala membru tal-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ skont il-punt ORO.CC.100.

**ORO.CC.140 Taħriġ rikorrenti**

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jtemm taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari kull sena.

(b) It-taħriġ rikorrenti għandu jkopri l-azzjonijiet assenjati lil kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina fil-proċeduri u l-eżerċizzji normali u ta' emerġenza rilevanti għal kull tip u/jew varjant ta' inġenju tal-ajru li għandu jitħaddem.

(c) Elementi tat-taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru:

(1) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi taħriġ prattiku ta' kull sena minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina sabiex ikun simulat it-tħaddim ta' kull tip jew varjant ta' bieb u ta' ħruġ normali u ta' emerġenza għall-evakwazzjoni tal-passiġġieri.

▼B

(2) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi wkoll, f'intervalli ta' mhux iktar minn tliet (3) snin:

(i) it-tħaddim u l-ftuħ reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, f'tagħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fl-inġenju tal-ajru stess, ta' kull tip jew varjant ta' ħruġ normali u ta' emerġenza f'sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza;

(ii) it-tħaddim reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, f'tagħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fl-inġenju tal-ajru stess, tal-bieb tas-sikurezza tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, kemm f'sitwazzjonijiet normali kif ukoll f'dawk ta' emerġenza, u tas-sistema tas-sits u ta' restrizzjoni, u wiri prattiku tat-tagħmir tas-sistema tal-ossiġnu li hu rilevanti f'każ ta' inkapaċità tal-bdot;

(iii) il-wiri tat-tħaddim tal-ħruġ l-ieħor kollu, inklużi t-twieqi tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira; u

(iv) il-wiri tal-użu taċ-ċattra ta' salvataġġ, jew taċ-ċattra ta' salvataġġ li tkun żurżieqa, jekk din tkun installata.

(d) Elementi tat-taħriġ speċifiku tal-operatur:

(1) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi, ta' kull sena:

(i) min-naħa ta' kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina:

(A) is-sejbien tal-post fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza li jkun installat jew li jkun qed jinġarr abbord, u l-immaniġġjar tat-tali tagħmir; u

(B) l-ilbies ta' ġkieket tas-salvataġġ u tat-tagħmir portabbli tal-ossiġnu u dak protettiv għat-teħid tan-nifs (PBE);

(ii) l-istivar ta' oġġetti fil-kompartiment tal-passiġġieri;

(iii) il-proċeduri marbutin mal-kontaminazzjoni tal-wiċċ tal-inġenju tal-ajru;

(iv) il-proċeduri ta' emerġenza;

(v) il-proċeduri ta' evakwazzjoni;

(vi) l-analiżi tal-inċidenti u tal-aċċidenti;

(vii) il-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ;

(viii) l-aspetti ajrumediċi u l-ewwel għajnuna inkluż it-tagħmir relatat;

(ix) il-proċeduri tas-sikurezza.

(2) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi wkoll, f'intervalli ta' mhux iktar minn tliet (3) snin:

(i) l-użu tal-piroteknika (tagħmir rappreżentattiv jew reali);

(ii) il-wiri prattiku tal-użu tal-listi ta' kontroll tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(iii) taħriġ realistiku u prattiku fl-użu tat-tagħmir kollu għat-tifi tan-nar, inkluż l-ilbies protettiv, li jirrappreżenta t-tagħmir li jinġarr fl-inġenju tal-ajru;

▼B

(iv) min-naħa ta' kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina:

(A) it-tifi ta' nar li jkun karatteristiku ta' nar ġewwa l-inġenju tal-ajru;

(B) l-ilbies u l-użu ta' PBE f'ambjent simulat magħluq u mimli duħħan.

(e) Perjodi ta' validità:

(1) Il-perjodu ta' validità għat-taħriġ rikorrenti ta' kull sena għandu jkun ta' 12-il xahar tal-kalendarju, li jingħaddu mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll.

(2) Jekk it-taħriġ rikorrenti u l-kontrolli regolari meħtieġa skont il-punt (a) isiru matul l-aħħar tliet (3) xhur tal-kalendarju tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza oriġinali.

(3) Għall-elementi tat-taħriġ addizzjonali ta' kull tliet snin speċifikati fil-punti (c)(2) u (d)(2), il-perjodu ta' validità għandu jkun ta' 36 xahar tal-kalendarju, li jingħaddu mill-aħħar tax-xahar meta jkunu twettqu l-kontrolli.

**ORO.CC.145 Taħriġ ta' aġġornament**

(a) Meta matul is-sitt (6) xhur preċedenti fil-perjodu ta' validità tal-aħħar taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari rilevanti, membru tal-ekwipaġġ tal-kabina:

(1) ma jkun wettaq l-ebda kompitu ta' titjir, huwa għandu, qabel ma jerġa' jiġi assenjat għal kompiti bħal dawn, ilesti taħriġ ta' aġġornament u kontroll għal kull tip ta' inġenju tal-ajru li għandu jitħaddem; jew

(2) ma jkunx wettaq kompiti ta' titjir fuq tip ta' inġenju tal-arju wieħed partikulari, huwa għandu, qabel ma jerġa' jiġi assenjat għal dawn il-kompiti, ilesti fuq dak it-tip ta' inġenju tal-ajru partikulari:

(i) taħriġ ta' aġġornament u kontroll; jew

(ii) żewġ titjiriet ta' familjarizzazzjoni skont il-punt ORO.CC.135.

(b) Il-programm ta' taħriġ ta' aġġornament għal kull tip ta' inġenju tal-ajru għandu jkopri mill-inqas:

(1) il-proċeduri ta' emerġenza;

(2) il-proċeduri ta' evakwazzjoni;

(3) it-tħaddim u l-ftuħ reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, ta' kull tip jew varjant ta' ħruġ normali u ta' emerġenza, kif ukoll tal-bieb tas-sikurezza tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, f'sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza;

(4) il-wiri tat-tħaddim tal-ħruġ l-ieħor kollu, inklużi t-twieqi tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(5) il-post fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza rilevanti li jkun installat jew li jkun qed jinġarr abbord, u l-immaniġġjar tat-tali tagħmir.

(c) L-operatur jista' jiddeċiedi li jibdel it-taħriġ ta' aġġornament b'taħriġ rikorrenti, jekk l-istabbiliment mill-ġdid tal-kompiti ta' titjir ta' membru tal-ekwipaġġ tal-kabina jibda fil-perjodu ta' validità tal-aħħar taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari. Jekk dak il-perjodu ta' validità jkun skada, it-taħriġ ta' aġġornament jista' jinbidel biss b'taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u b'taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, kif speċifikat fil-punt ORO.CC.125.

▼B

*TAQSIMA 2*

***Rekwiżiti addizzjonali għall-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru***

**ORO.CC.200 Membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina**

(a) Meta jkun hemm bżonn ta' iktar minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-kabina, il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina għandha tinkludi membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina maħtur mill-operatur.

(b) L-operatur għandu jaħtar il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għall-pożizzjoni ta' membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina biss jekk huma:

(1) ikollhom tal-anqas sena esperjenza bħala membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina; u

(2) ikunu temmew b'suċċess kors ta' taħriġ tal-ekwipaġġ għoli tal-kabina u l-kontroll assoċjat miegħu.

(c) Il-kors ta' taħriġ tal-ekwipaġġ għoli tal-kabina għandu jkopri l-kompiti u r-responsabbiltajiet kollha tal-membri għolja tal-ekwipaġġ tal-kabina u għandu jinkludi mill-inqas l-elementi li ġejjin:

(1) l-għoti ta' informazzjoni qabel it-titjira;

(2) il-kooperazzjoni mal-ekwipaġġ;

(3) reviżjoni tar-rekwiżiti tal-operatur u tar-rekwiżiti legali;

(4) ir-rappurtar dwar l-aċċidenti u l-inċidenti;

(5) il-fatturi umani u l-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ (CRM); u

(6) il-limitazzjonijiet fuq il-ħin tat-titjir u l-ħin tas-servizz u r-rekwiżiti tal-mistrieħ.

(d) Il-membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun responsabbli lejn il-kmandant għat-twettiq u l-koordinazzjoni tal-proċeduri normali u ta' emerġenza speċifikati fil-manwal tal-operat, inkluż għall-waqfien tal-kompiti li m'għandhomx x'jaqsmu mas-sikurezza minħabba raġunijiet ta' sigurtà jew ta' sikurezza.

(e) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex jagħżel il-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina bl-iktar kwalifiki xierqa biex jaġixxi bħala l-membru l-għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina f'każ li l-membru l-għoli maħtur tal-ekwipaġġ tal-kabina ma jkunx jista' jkompli jaħdem. Kwalunkwe bidla f'dawn il-proċeduri għandha tiġi mgħarrfa lill-awtorità kompetenti.

**ORO.CC.205 Tnaqqis tal-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina matul l-operazzjonijiet ta' fuq l-art u fil-każ ta' ċirkustanzi mhux mistennija**

(a) Kull meta jkun hemm xi passiġġier abbord l-inġenju tal-ajru, l-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ skont il-punt ORO.CC.100 għandu jkun preżenti fil-kompartiment tal-passiġġieri.

(b) Suġġett għall-kundizzjonijiet speċifikati fil-punt (c), dan l-għadd jista' jitnaqqas:

(1) matul l-operazzjonijiet normali ta' fuq l-art li ma jinvolvux l-għoti ta' fjuwil mill-ġdid lill-inġenju tal-ajru jew it-tneħħija tal-fjuwil minnu, meta l-inġenju tal-ajru jkun jinsab fl-istazzjon tal-parkeġġ tiegħu; jew

(2) f'ċirkustanzi mhux mistennija f'każ li jitnaqqas l-għadd ta' passiġġieri li se jinġarru fuq dik it-titjira. F'dan il-każ għandu jitressaq rapport lill-awtorità kompetenti wara li tintemm it-titjira.

▼B

(c) Kundizzjonijiet:

(1) il-proċeduri li jiżguraw li jinkiseb livell ekwivalenti ta' sikurezza bl-għadd imnaqqas ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, b'mod partikulari għall-evakwazzjoni tal-passiġġieri, huma stabbiliti fil-manwal tal-operat;

(2) l-għadd imnaqqas ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina jinkludi membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina kif speċifikat fil-punt ORO.CC.200;

(3) tal-inqas membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-kabina hu meħtieġ għal kull 50 passiġġier, jew frazzjoni ta' 50, li jkunu preżenti fl-istess kabina tal-inġenju tal-ajru;

(4) fil-każ ta' operazzjonijiet normali ta' fuq l-art, b'inġenji tal-ajru li jeħtieġu iktar minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-għadd stabbilit skont il-punt (c)(3) għandu jiżdied sabiex jinkludi membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-kabina għal kull par ta' ħruġ ta' emerġenza fil-livell tal-art.

**ORO.CC.210 Kundizzjonijiet addizzjonali għall-assenjazzjoni tal-kompiti**

Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom jiġu assenjati biss għal kompiti fuq tip jew varjant ta' inġenju tal-ajru partikulari, u għandhom jaħdmu fuqu biss jekk huma:

(a) jkollhom attestazzjoni valida maħruġa skont l-Anness V (il-Parti-CC) ►M3 għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◄;

(b) ikunu kkwalifikati fit-tip jew il-varjant partikulari skont din is-Subparti;

(c) ikunu konformi mar-rekwiżiti applikabbli l-oħra ta' din is-Subparti u tal-Anness IV (il-Parti-CAT);

(d) jilbsu l-uniformi tal-ekwipaġġ tal-kabina tal-operatur.

**ORO.CC.215 Programmi tat-taħriġ u tal-kontrolli u dokumentazzjoni relatata magħhom**

(a) Il-programmi tat-taħriġ u tal-kontrolli li jinkludu s-sillabi meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti u jkunu speċifikati fil-manwal tal-operat.

(b) Wara li membru tal-ekwipaġġ tal-kabina jkun temm b'suċċess kors tat-taħriġ u l-kontroll assoċjat miegħu, l-operatur għandu:

(1) jaġġorna r-rekords tat-taħriġ tal-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina skont il-punt ORO.MLR.115; u

(2) jipprovdilu lista li turi l-perjodi ta' validità aġġornati kif rilevanti għat-tip(i) u l-varjant(i) ta' inġenju tal-ajru li l-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina hu kkwalifikat jaħdem fuqhom.

**ORO.CC.250 Operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru**

(a) Membru tal-ekwipaġġ tal-kabina m'għandux ikun assenjat sabiex jaħdem fuq iktar minn tliet tipi ta' inġenji tal-ajru, ħlief li, bl-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, il-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina jista' jkun assenjat sabiex jaħdem fuq erba' tipi ta' inġenju tal-ajru jekk, għal mill-inqas tnejn minn dawn it-tipi:

(1) it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza u l-proċeduri normali u ta' emerġenza speċifiċi għat-tip ikunu simili; u

(2) il-proċeduri normali u ta' emerġenza li mhumiex speċifiċi għat-tip ikunu l-istess.

▼B

(b) Għall-għanijiet tal-punt (a) u għat-taħriġ u l-kwalifiki tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-operatur għandu jistabbilixxi:

▼M2

(1) kull inġenju tal-ajru bħala tip jew varjant fil-waqt li jqis, fejn din tkun disponibbli, l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 għat-tip jew il-varjant ta' inġenju tal-ajru rilevanti; u

▼B

(2) il-varjanti ta' tip ta' inġenju tal-ajru bħala tipi differenti, jekk ma jkunux simili fl-aspetti li ġejjin:

(i) fit-tħaddim tal-ħruġ ta' emerġenza;

(ii) fil-post fejn jinsab it-tagħmir portabbli tal-emerġenza u tas-sikurezza u fit-tip ta' dan it-tagħmir;

(iii) fil-proċeduri ta' emerġenza speċifiċi għat-tip.

**ORO.CC.255 Operazzjonijiet b'membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-kabina**

(a) L-operatur għandu jagħżel, jirrekluta, iħarreġ u jikkontrolla l-ħiliet tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li għandhom jiġu assenjati għall-operazzjonijiet b'membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-kabina skont kriterji li jkunu xierqa għal din it-tip ta' operazzjoni.

(b) Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li m'għandhom l-ebda esperjenza operattiva preċedenti bħala membri uniċi tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom ikunu assenjati biss għal din it-tip ta' operazzjoni wara li jkunu:

(1) lestew it-taħriġ kif meħtieġ skont il-punt (c), minbarra t-taħriġ u l-kontrolli applikabbli l-oħrajn li huma meħtieġa skont din is-Subparti;

(2) għaddew b'suċċess mill-kontrolli li jivverifikaw il-ħiliet tagħhom fil-qadi tal-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħhom skont il-proċeduri speċifikati fil-manwal tal-operat; u

(3) wettqu titjir ta' familjarizzazzjoni ta' mill-inqas 20 siegħa u 15-il settur fuq it-tip ta' inġenju tal-ajru rilevanti, taħt is-superviżjoni ta' membru tal-ekwipaġġ tal-kabina li jkollu l-esperjenza x-xierqa.

(c) L-elementi ta' taħriġ addizzjonali li ġejjin għandhom ikunu koperti, b'enfasi partikulari fuq l-operazzjonijiet imwettqin b'membru wieħed biss tal-ekwipaġġ tal-kabina:

(1) ir-responsabbiltà lejn il-kmandant għat-twettiq tal-proċeduri normali u ta' emerġenza;

(2) l-importanza tal-kooperazzjoni u l-komunikazzjoni mal-ekwipaġġ tat-titjira, b'mod partikulari fil-ġestjoni ta' passiġġieri indixxiplinati jew li joħolqu sfrattu;

(3) reviżjoni tar-rekwiżiti tal-operatur u tar-rekwiżiti legali;

(4) id-dokumentazzjoni;

(5) ir-rappurtar dwar l-aċċidenti u l-inċidenti; u

(6) il-limitazzjonijiet fuq il-ħin tat-titjir u l-ħin tas-servizz u r-rekwiżiti tal-mistrieħ.

▼B

IS-SUBPARTI TC

***EKWIPAĠĠ TEKNIKU FL-OPERAZZJONIJIET TAL-HEMS, TAL-HHO JEW BIN-NVIS***

**ORO.TC.100 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li l-operatur għandu jissodisfa meta jkun qed jopera inġenju tal-ajru b'membri tal-ekwipaġġ tekniku f'operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza (HEMS), b'sistema ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS) jew ta' rfigħ bil-ħelikopter (HHO) tat-trasport kummerċjali bl-ajru.

**ORO.TC.105 Kundizzjonijiet għall-assenjazzjoni tal-kompiti**

(a) Il-membri tal-ekwipaġġ tekniku f'operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS tat-trasport kummerċjali bl-ajru għandhom ikunu assenjati kompiti biss jekk:

(1) ikollhom mill-inqas 18-il sena;

(2) ikunu fiżikament u mentalment b'saħħithom biex jaqdu l-kompiti u r-responsabbiltajiet assenjati lilhom b'mod sikur;

(3) ikunu temmew it-taħriġ kollu applikabbli li hu meħtieġ skont din is-Subparti sabiex iwettqu l-kompiti assenjati lilhom;

(4) ikunu għaddew minn kontrolli li juru li huma kompetenti biex jaqdu l-kompiti kollha assenjati lilhom skont il-proċeduri speċifikati fil-manwal tal-operat.

(b) Qabel ma jassenja kompiti lil membri tal-ekwipaġġ tekniku li jkunu jaħdmu għal rashom u/jew li jkunu jaħdmu bħala ħaddiema indipendenti jew ħaddiema part-time, l-operatur għandu jivverifika li jkun hemm konformità mar-rekwiżiti applikabbli kollha ta' din is-Subparti, filwaqt li jqis is-servizzi kollha mogħtija mill-membru tal-ekwipaġġ tekniku lil operatur(i) ieħor/oħrajn, biex jistabbilixxi, b'mod partikulari:

(1) l-għadd totali ta' tipi u varjanti ta' inġenji tal-ajru mħaddmin; u

(2) il-limitazzjonijiet applikabbli fuq il-ħin tat-titjir u l-ħin tas-servizz, kif ukoll ir-rekwiżiti tal-mistrieħ applikabbli.

**ORO.TC.110 Taħriġ u kontrolli**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi programm tat-taħriġ skont ir-rekwiżiti applikabbli ta' din is-Subparti biex ikopri l-kompiti u r-responsabbiltajiet li għandhom jitwettqu mill-membri tal-ekwipaġġ tekniku.

(b) Wara t-tlestija tat-taħriġ inizjali, tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, tat-taħriġ dwar id-differenzi u tat-taħriġ rikorrenti, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jgħaddi minn kontroll sabiex juri l-ħiliet tiegħu fit-twettiq tal-proċeduri normali u ta' emerġenza.

(c) Għal kull kors tat-taħriġ, it-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu minn persunal li jkollu l-kwalifiki u l-esperjenza x-xierqa fis-suġġett li għandu jiġi kopert. L-operatur għandu jgħarraf lill-awtorità kompetenti dwar min ikun qed iwettaq il-kontrolli.

**ORO.TC.115 Taħriġ inizjali**

Qabel ma jsegwi t-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jlesti taħriġ inizjali, li jkun jinkludi:

(a) għarfien teoretiku ġenerali dwar l-avjazzjoni u r-regolamenti tal-avjazzjoni, li jkopri l-elementi kollha li huma rilevanti għall-kompiti u r-responsabbiltajiet mitluba min-naħa tal-ekwipaġġ tekniku;

(b) taħriġ dwar in-nar u d-duħħan;

▼B

(c) taħriġ dwar is-sopravivenza fuq l-art u fl-ilma, li jkun xieraq għaż-żona u t-tip ta' operazzjoni partikulari;

(d) aspetti ajrumediċi u l-ewwel għajnuna;

(e) il-komunikazzjoni u l-elementi tas-CRM rilevanti mogħtija fil-punti ORO.FC.115 u ORO.FC.215.

**ORO.TC.120 Taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur**

Kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jlesti:

(a) taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, li jinkludi l-elementi tas-CRM rilevanti,

(1) qabel ma jkun assenjat għall-ewwel darba mill-operatur bħala membru tal-ekwipaġġ tekniku; jew

(2) meta jibdel għal kategorija jew tip ta' inġenju tal-ajru differenti, f'każ li kwalunkwe tagħmir jew kwalunkwe proċedura msemmija fil-punt (b) ikunu differenti.

(b) It-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur għandu jinkludi:

(1) il-post fejn jinsab it-tagħmir kollu tas-sikurezza u tas-sopravivenza li jkun qed jinġarr fuq l-inġenju tal-ajru, u l-użu ta' dan it-tagħmir;

(2) il-proċeduri normali u ta' emerġenza kollha;

(3) it-tagħmir abbord li jintuża għat-twettiq ta' kompiti fl-inġenju tal-ajru jew fuq l-art biex il-bdot jiġi megħjun matul l-operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS.

**ORO.TC.125 Taħriġ dwar id-differenzi**

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jwettaq taħriġ dwar id-differenzi meta jkun hemm bidla fit-tagħmir jew fil-proċeduri użati fuq it-tipi jew il-varjanti li jkunu qed jitħaddmu attwalment.

(b) L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat f'liema każijiet ikun meħtieġ dan it-tip ta' taħriġ dwar id-differenzi.

**ORO.TC.130 Titjiriet ta' familjarizzazzjoni**

Wara t-tlestija tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jwettaq titjiriet ta' familjarizzazzjoni qabel ma jibda jaħdem bħala membru tal-ekwipaġġ tekniku meħtieġ f'operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS.

**ORO.TC.135 Taħriġ rikorrenti**

(a) F'kull perjodu ta' tnax-il (12-il) xahar, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jsegwi taħriġ rikorrenti li jkun rilevanti għat-tip jew għall-kategorija ta' inġenju tal-ajru li fuqu jaħdem il-membru tal-ekwipaġġ tekniku u għat-tagħmir li huwa jħaddem. L-elementi tas-CRM għandhom jiġu integrati fil-fażijiet kollha x-xierqa tat-taħriġ rikorrenti.

(b) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi tagħlim teoretiku u prattiku, kif ukoll il-prattika.

**ORO.TC.140 Taħriġ ta' aġġornament**

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tekniku li ma jkun wettaq l-ebda kompitu fis-sitt (6) xhur preċedenti, għandu jlesti t-taħriġ ta' aġġornament speċifikat fil-manwal tal-operat.

(b) Il-membru tal-ekwipaġġ tekniku li ma jkun wettaq l-ebda kompitu ta' titjir fuq tip wieħed jew kategorija waħda partikulari ta' inġenju tal-ajru matul is-sitt (6) xhur preċedenti għandu, qabel ma jiġi assenjat fuq dak it-tip jew dik il-kategorija ta' inġenju tal-ajru, ilesti jew:

(1) taħriġ ta' aġġornament fuq it-tip jew il-kategorija ta' inġenju tal-ajru; jew

(2) żewġ setturi ta' familjarizzazzjoni fuq it-tip jew il-kategorija ta' inġenju tal-ajru.

▼M3

*Appendiċi I*

| **DIKJARAZZJONI**<br><br>skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 dwar l-Operazzjonijiet bl-ajru |
|---|
| **Operatur**<br><br>Isem:<br><br>Post li fih l-operatur huwa stabbilit jew residenti u post minn fejn l-operazzjonijiet huma ġestiti<br><br>Isem u dettalji ta' kuntatt tal-maniġer responsabbli: |
| **Organizzazzjoni ta' ġestjoni tal-ajrunavigabbiltà kontinwa skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003**<br><br>Isem u indirizz tal-organizzazzjoni u r-referenza tal-approvazzjoni (skont il-Formola 14 tal-EASA) |
| **Operazzjoni ta' inġenji tal-ajru** |
| Data tal-bidu tal-operazzjoni/data tal-applikabbiltà tal-bidla: |
| Tip/i ta' operazzjoni:<br><br>☐ Parti-NCC: (speċifika jekk tal-passiġġieri u/jew tal-merkanzija)<br><br>☐ Parti-SPO: (speċifika liema tip ta' attività) |
| Tip/i ta' inġenju tal-ajru, ir-reġistrazzjoni/jiet u l-bażi ewlenija: |
| Dettalji tal-approvazzjonijiet miżmuma (ehmeż lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi mad-dikjarazzjoni, jekk applikabbli) |
| Dettalji tal-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati fil-pussess (ehmeż l-approvazzjonijiet, jekk applikabbli) |
| Lista ta' mezzi alternattivi ta' konformità b'referenzi għall-AMCs li jissostitwixxu (ehmeż mad-dikjarazzjoni) |
| **Dikjarazzjonijiet** |
| ☐ Id-dokumentazzjoni tas-sistema ta' ġestjoni inkluż il-manwal tal-operat jirriflettu r-rekwiżiti applikabbli stipulati fil-Parti-ORO, fil-Parti-NCC fil-Parti-SPO u fil-Parti-SPA.<br>It-titjiriet kollha se jsiru skont il-proċeduri u l-istruzzjonijiet speċifikat fil-manwal tal-operat. |
| ☐ L-inġenji tal-ajru kollha li jitħaddmu għandhom ċertifikat validu tal-ajrunavigabbiltà u jikkonformaw mar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003. |
| ☐ Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha, skont kif applikabbli, huma mħarrġa skont ir-rekwiżiti applikabbli. |
| ☐ (Jekk applikabbli)<br><br>L-operatur implimenta u wera konformità ma' standard tal-industrija rikonoxxut uffiċjalment.<br><br>Referenza tal-istandard:<br><br>Korp taċ-ċertifikazzjoni<br><br>Data tal-aħħar kontroll tal-konformità: |
| ☐ Kwalunkwe bidla fl-operazzjoni li jaffettwa l-informazzjoni żvelata f'din id-dikjarazzjoni se tiġi nnotifikata lill-awtorità kompetenti. |
| ☐ L-operatur jikkonferma li l-informazzjoni żvelata f'din id-dikjarazzjoni hija korretta. |
| Data, isem, firma tal-maniġer responsabbli," |

▼B

*ANNESS IV*

**OPERAZZJONIJIET TAT-TRASPORT KUMMERĊJALI BL-AJRU**

**[IL-PARTI-CAT]**

IS-SUBPARTI A

***REKWIŻITI ĠENERALI***

**CAT.GEN.100 Awtorità kompetenti**

L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità maħtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu.

▼M3

**CAT.GEN.105 Touring motor gliders, il-glajders bil-mutur u l-blalen tal-arja mħallta**

(a) Il-glajders bil-mutur, eskluži t-TMGs, għandhom jitħaddmu u għandhom ikunu mgħammra b'konformità mar-rekwiżiti għall-glajders.

(b) It-touring motor glajders (TMGs) għandhom jitħaddmu f'konformità mar-rekwiżiti għal:

(1) ajruplani meta jiħaddmu b'magna; u

(2) glajders meta jitħaddmu mingħajr magna.

(c) It-TMGs għandhom ikunu mgħammra f'konformità mar-rekwiżiti applikabbli għall-ajruplani sakemm mhux speċifikat mod ieħor fil-CAT.IDE.A.

(d) Il-blalen tal-arja mħallta għandhom ikunu operati skont ir-rekwiżiti għall-blalen tal-arja sħuna.

▼B

*TAQSIMA 1*

***Inġenji tal-ajru li jaħdmu bil-mutur***

**CAT.GEN.MPA.100 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ**

(a) Il-membru tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu li huma:

(1) relatati mas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu; u

(2) speċifikati fl-istruzzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fil-manwal tal-operat.

(b) Il-membru tal-ekwipaġġ għandu:

(1) jirrapporta lill-kmandant dwar kwalunkwe ħsara, nuqqas, funzjonament ħażin jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emerġenza, jekk dan ma jkunx ġie rrappurtat diġà minn membru ieħor tal-ekwipaġġ;

(2) jirrapporta lill-kmandant dwar kwalunkwe inċident li pperikola, jew li seta' pperikola, is-sikurezza tal-operazzjoni, jekk dan ma jkunx ġie rrappurtat diġà minn membru ieħor tal-ekwipaġġ;

(3) ikun konformi mar-rekwiżiti rilevanti tal-iskemi ta' rrappurtar dwar l-okkorrenzi tal-operatur;

(4) ikun konformi mal-limitazzjonijiet kollha fuq il-ħin tat-titjir u l-ħin tas-servizz (FTL) u mar-rekwiżiti tal-mistrieħ kollha applikabbli għall-attivitajiet tiegħu;

(5) meta jwettaq xogħlijiet għal iktar minn operatur wieħed:

(i) iżomm ir-rekords individwali tiegħu marbutin mal-ħinijiet tat-titjir u tas-servizz u mal-perjodi ta' mistrieħ, kif imsemmi fir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL; u

(ii) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.

▼B

(c) Il-membru tal-ekwipaġġ m'għandux iwettaq xogħlijiet fuq inġenju tal-ajru:

(1) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew tal-alkoħol jew meta ma jkunx jiflaħ minħabba xi ferita, għeja, medikazzjoni, mard jew raġunijiet simili oħrajn;

(2) sa ma jkun għadda perjodu raġonevoli taż-żmien wara li jkun mar jogħdos fl-ilma fond jew wara li jkun ta d-demm;

(3) jekk ma jissodisfax ir-rekwiżiti mediċi applikabbli;

(4) jekk ikollu dubju dwar jekk hux kapaċi jaqdi il-kompiti assenjati lilu; jew

(5) jekk hu jkun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jewinkella ma jkunx jiflaħ, tant li t-titjira tista' titqiegħed fil-periklu.

**CAT.GEN.MPA.105 Responsabbiltajiet tal-kmandant**

(a) Minbarra li jikkonforma mal-punt CAT.GEN.MPA.100, il-kmandant għandu:

(1) ikun responsabbli għas-sikurezza tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, tal-passiġġiera kollha u tal-merkanzija kollha abbord, minn x'ħin jitla' abbord l-inġenju tal-ajru sa ma joħroġ minnu fi tmiem it-titjira;

(2) ikun responsabbli għat-tħaddim u s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru:

(i) għall-ajruplani, mill-mument li fih l-ajruplan ikun lest biex jitmexxa ħalli jinsaq qabel it-tluġħ tiegħu, sal-mument li fl-aħħar jieqaf għal kollox fi tmiem it-titjira u l-magna/il-magni li tkun intużat/ikunu ntużaw bħala unità/unitajiet primarja/primarji ta' propulsjoni tkun intfiet/ikunu ntfew;

(ii) għall-ħelikopters, meta r-rotors ikunu qed iduru;

(3) ikollu l-awtorità jagħti l-ordnijiet kollha u jieħu kwalunkwe azzjoni li tkun xierqa biex tkun żgurata s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni u/jew tal-proprjetà li jkun hemm fih, skont il-punt 7.c. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008;

(4) ikollu l-awtorità jniżżel minn fuq l-inġenju tal-ajru lil kwalunkwe persuna, jew kwalunkwe parti mit-tagħbija, li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;

(5) ma jħallix lil persuna tinġarr fl-inġenju tal-ajru jekk din tidher li tkun taħt l-influwenza tal-alkoħol jew tad-droga, tant li x'aktarx tipperikola s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;

(6) ikollu d-dritt jirrifjuta li jittrasporta passiġġieri li mhumiex ammissibbli, persuni deportati jew persuni li jkunu fil-kustodja tal-pulizija, jekk il-ġarr tagħhom iżid ir-riskju għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;

(7) jiżgura li l-passiġġieri kollha jkunu mgħarrfa dwar fejn jinsabu l-ħruġ tal-emerġenza u dwar fejn jinsab it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sikurezza rilevanti, kif ukoll dwar l-użu ta' dan it-tagħmir;

(8) jiżgura li jkun hemm konformità mal-proċeduri operattivi kollha u mal-listi kollha ta' kontroll skont il-manwal tal-operat;

(9) ma jippermetti lill-ebda membru tal-ekwipaġġ iwettaq kwalunkwe attività matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira, ħlief il-kompiti meħtieġa għat-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru;

(10) jiżgura li r-reġistraturi tat-titjira:

(i) ma jiġux inattivati jew mitfija matul it-titjira; u

(ii) fil-każ ta' aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju:

(A) li dawn ma jitħassrux apposta;

(B) li dawn jiġu diżattivati minnufih wara li titlesta t-titjira; u

(C) li dawn jerġgħu jiġu attivati biss bi qbil mal-awtorità li tkun qed twettaq l-investigazzjoni;

▼B

(11) jiddeċiedi dwar l-aċċettazzjoni ta' inġenju tal-ajru li jkollu ħsarat li ma jippermettulux li jaħdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (CDL) jew il-lista tat-tagħmir minimu (MEL);

(12) jiżgura li l-ispezzjoni ta' qabel it-titjira tkun saret skont ir-rekwiżiti tal-Anness I (il-Parti-M) għar-Regolament (KE) Nru 2042/2003;

(13) ikun sodisfatt li t-tagħmir tal-emerġenza rilevanti jibqa' faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

(b) Il-kmandant, jew il-bdot li f'idejh tkun ġiet fdata t-titjira, għandu, fi kwalunkwe sitwazzjoni ta' emerġenza li tkun teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjata, jieħu kwalunkwe azzjoni li huwa jqis bħala meħtieġa f'dawk iċ-ċirkustanzi skont il-punt 7.d. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawk il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.

(c) Kull meta inġenju tal-ajru, waqt it-titjira, jkun immanuvrat b'reazzjoni għal avviż ta' riżoluzzjoni (RA) mis-sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (ACAS), il-kmandant għandu jibgħat rapport tal-ACAS lill-awtorità kompetenti.

(d) Perikli ta' ħbit u ħbit ma' għasafar:

(1) Kull meta jiġi osservat periklu ta' ħbit potenzjali ma' għasafar, il-kmandant għandu jinforma lill-unità tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) hekk kif l-ammont ta' xogħol tal-ekwipaġġ tat-titjira jkun jippermetti dan.

(2) Kull meta inġenju tal-ajru li għalih il-kmandant huwa responsabbli jaħbat ma' għasafar b'mod li ssir ħsara sostanzjali fl-inġenju tal-ajru jew li jkun hemm telf jew funzjonament ħażin ta' kwalunkwe servizz essenzjali, wara l-inżul il-kmandant għandu jibgħat rapport bil-miktub lill-awtorità kompetenti dwar il-ħbit mal-għasafar.

**CAT.GEN.MPA.110 Awtorità tal-kmandant**

L-operatur għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiżgura li l-persuni kollha li jkunu qed jinġarru fl-inġenju tal-ajru jobdu l-ordnijiet leġittimi kollha mogħtija mill-kmandant biex tkun żgurata s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni jew tal-proprjetà li jkun hemm fih.

**CAT.GEN.MPA.115 Persunal jew membri tal-ekwipaġġ fil-kompartiment tal-passiġġieri, minbarra l-ekwipaġġ tal-kabina**

L-operatur għandu jiżgura li l-persunal jew il-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-passiġġieri ta' inġenju tal-ajru, minbarra l-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina:

(a) ma jitħawdux mill-passiġġieri mal-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina;

(b) ma jokkupawx il-postijiet assenjati lill-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ;

(c) ma jfixklux lill-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

**CAT.GEN.MPA.120 Lingwa komuni**

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

▼M4

**CAT.GEN.MPA.124 Taxiing tal-inġenji tal-ajru**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għat-taxiing tal-inġenji tal-ajru sabiex jiżgura operat b'mod sikur u sabiex tiżdied is-sikurezza tar-runway.

▼B

**CAT.GEN.MPA.125 Sewqan tal-ajruplani**

L-operatur għandu jiżgura li ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

(a) tkun bdot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew

(b) tkun inħatret mill-operatur u:

(1) tkun imħarrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;

(2) tkun imħarrġa biex tuża t-telefonija bir-radju;

▼B

(3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri;

(4) u tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

**CAT.GEN.MPA.130 Tħaddim tar-rotor — il-ħelikopters**

Ir-rotor tal-ħelikopter għandu jitqabbad bil-magni biss għall-għanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm bdot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

**CAT.GEN.MPA.135 Dħul fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira**

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-ebda persuna, minbarra membru tal-ekwipaġġ tat-titjira assenjat fuq titjira, ma jidħol jew jinġarr fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, sakemm dik il-persuna ma tkunx:

(1) membru operattiv tal-ekwipaġġ;

(2) rappreżentant tal-awtorità kompetenti jew tal-awtorità li tkun qed tagħmel spezzjoni, jekk din il-persuna tkun meħtieġa tkun hemmhekk biex twettaq il-kompiti uffiċjali tagħha; jew

(3) awtorizzata u tinġarr skont l-istruzzjonijiet mogħtija fil-manwal tal-operat.

(b) Il-kmandant għandu jiżgura li:

(1) id-dħul fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jikkawża l-ebda distrazzjoni jew tfixkil fl-operazzjoni tat-titjira; u

(2) il-persuni kollha li jinġarru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jkunu familjari mal-proċeduri rilevanti tas-sikurezza.

(c) Il-kmandant għandu jieħu d-deċiżjoni finali dwar id-dħul fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tal-kabina.

**CAT.GEN.MPA.140 Tagħmir elettroniku portabbli**

L-operatur m'għandu jħalli lill-ebda persuna tuża, abbord inġenju tal-ajru, tagħmir elettroniku portabbli (PED) li jista' jaffettwa ħażin il-funzjonament tas-sistemi u tat-tagħmir tal-inġenju tal-ajru, u huwa għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jipprevjeni t-tali użu.

**CAT.GEN.MPA.145 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord**

L-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

**CAT.GEN.MPA.150 Inżul ta' emerġenza — l-ajruplani**

L-operatur għandu jħaddem ajruplan b'konfigurazzjoni ta' sits tal-passiġġieri ta' iktar minn 30 sit f'titjiriet fuq l-ilma, f'distanza mill-art li tkun xierqa għal inżul ta' emerġenza, li tkun ta' iktar minn dik magħmula f'120 minuta f'veloċità regolari, jew ta' iktar minn 400 mil nawtiku, skont liema minn dawn ikun l-inqas, biss jekk l-ajruplan ikun konformi mad-dispożizzjonijiet għall-inżul ta' emerġenza preskritti fil-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**CAT.GEN.MPA.155 Ġarr ta' armi tal-gwerra u ta' munizzjon tal-gwerra**

(a) L-operatur għandu jġorr armi tal-gwerra jew munizzjon tal-gwerra bl-ajru biss f'każ li jkun ingħata approvazzjoni jagħmel dan mill-Istati kollha li l-ispazju tal-ajru tagħhom huwa ppjanat li jintuża għat-titjira.

▼B

(b) Meta jkun ingħata approvazzjoni, l-operatur għandu jiżgura li l-armi tal-gwerra u l-munizzjon tal-gwerra:

(1) ikunu stivati fl-inġenju tal-ajru f'post li ma jkunx aċċessibbli għall-passiġġiera matul it-titjira; u

(2) fil-każ tal-armi tan-nar, li dawn ma jkunux ikkargati.

(c) L-operatur għandu jiżgura li, qabel ma tibda titjira, il-kmandant ikun mgħarraf bid-dettalji ta' kwalunkwe armi tal-gwerra jew munizzjon tal-gwerra li jkunu ppjanati jinġarru u bil-post fejn dawn ikunu jinsabu abbord l-inġenju tal-ajru.

**CAT.GEN.MPA.160 Ġarr ta' armi u munizzjon sportivi**

(a) L-operatur għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li kwalunkwe arma sportiva li jkun ippjanat li tinġarr bl-ajru tkun irrappurtata lill-operatur.

(b) L-operatur li jaċċetta li jġorr armi sportivi għandu jiżgura li dawn:

(1) ikunu stivati fl-inġenju tal-ajru f'post li ma jkunx aċċessibbli għall-passiġġiera matul it-titjira; u

(2) fil-każ tal-armi tan-nar jew ta' armi oħrajn li jista' jkollhom il-munizzjon fihom, li dawn ma jkunux ikkargati.

(c) Il-munizzjon tal-armi sportivi jista' jinġarr fil-bagalji tal-passiġġiera li jkunu ġew ikkontrollati, suġġett għal ċerti limitazzjonijiet, skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.

**CAT.GEN.MPA.161 Ġarr ta' armi u munizzjon sportivi — mitigazzjonijiet**

Minkejja l-punt CAT.GEN.MPA.160(b), għall-ħelikopters li għandhom massa massima ċċertifikata waqt it-tluġħ (MCTOM) ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jitħaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliem viżwali, arma sportiva tista' tinġarr f'post li jkun aċċessibbli waqt it-titjira, sakemm l-operatur ikun stabbilixxa proċeduri xierqa u ma jkunx prattiku li din tiġi stivata f'post ta' stivar li ma jkunx aċċessibbli waqt it-titjira.

**CAT.GEN.MPA.165 Metodu ta' ġarr tal-persuni**

L-operatur għandu jieħu l-miżuri kollha possibbli biex jiżgura li l-ebda persuna, waqt titjira, ma tkun fi kwalunkwe parti ta' inġenju tal-ajru li ma tkunx iddisinjata biex takkomoda l-persuni, sakemm din ma tkunx ingħatat aċċess temporanju mill-kmandant:

(a) sabiex tittieħed azzjoni li tkun meħtieġa għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew ta' kwalunkwe persuna, annimal jew merkanzija li jkun hemm fih; jew

(b) għal parti tal-inġenju tal-ajru li fiha jinġarru t-tagħbija jew il-provvisti, li tkun iddisinjata biex persuna jkollha aċċess għaliha waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed itir.

**CAT.GEN.MPA.170 Alkoħol u droga**

L-operatur għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma tidħol f'inġenju tal-ajru jew ma tkun tinsab fih meta din tkun taħt l-influwenza tal-alkoħol jew tad-droga tant li x'aktarx tipperikola s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.

▼B

**CAT.GEN.MPA.175 Perikli għas-sikurezza**

L-operatur għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma taġixxi b'mod imprudenti jew negliġenti, jew tonqos milli taġixxi, hekk li:

(a) tpoġġi fil-periklu inġenju tal-ajru jew il-persuni ta' ġo fih; jew

(b) tikkawża jew tippermetti inġenju tal-ajru jpoġġi fil-periklu lil kwalunkwe persuna jew kwalunkwe proprjetà.

**CAT.GEN.MPA.180 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jinġarru abbord**

(a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jinġarru abbord waqt kull titjira, bħala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:

(1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument(i) ekwivalent(i);

(2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-reġistrazzjoni;

(3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbilità (CofA);

(4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, inkluża traduzzjoni bl-Ingliż, f'każ li din tkun ġiet ipprovduta mill-awtorità responsabbli għall-ħruġ taċ-ċertifikat tal-istorbju;

▼M3

(5) kopja vera ċċertifikata taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC), inkluża traduzzjoni fl-Ingliż meta l-AOC jinħareġ f'lingwa oħra;

(6) l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet rilevanti għat-tip ta' inġenju tal-ajru, maħruġin mal-AOC, inkluża traduzzjoni fl-Ingliż meta l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet jinħarġu f'lingwa oħra;

▼B

(7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;

(8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;

(9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;

(10) il-ġurnal tekniku tal-inġenju tal-ajru skont l-Anness I (il-Parti-M) għar-Regolament (KE) Nru 2042/2003;

(11) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;

(12) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;

(13) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;

(14) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-żona tat-titjira ppjanata, li għandha tkun aċċessibbli b'mod faċli fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(15) il-partijiet attwali tal-manwal tal-operat li huma rilevanti għall-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ, li għandhom ikunu aċċessibbli b'mod faċli għall-membri tal-ekwipaġġ;

(16) it-MEL;

(17) l-avviżi x-xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-għoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);

(18) l-informazzjoni meteoroloġika x-xierqa;

(19) il-manifesti tal-merkanzija u/jew tal-passiġġieri, jekk dan ikun applikabbli;

(20) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;

(21) il-pjan operattiv tat-titjira, jekk dan ikun applikabbli;

▼B

(22) l-avviżi dwar kategoriji speċjali ta' passiġġieri (SCPs) u dwar tagħbijiet speċjali, jekk dan ikun applikabbli; u

(23) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.

▼M4

(b) Minkejja l-punt (a), għall-operazzjonijiet ta' titjir skont ir-regoli tat-titjir viżwali (VFR) li jsiru binhar bl-użu ta' inġenji tal-ajru ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, li jitilqu minn ajrudrom u jinżlu fl-istess ajrudrom jew fl-istess sit tal-operat fi żmien 24 siegħa, jew li jibqgħu fil-limiti ta' żona lokali speċifikata fil-manwal tal-operat, id-dokumenti u l-informazzjoni li ġejjin jistgħu jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat minflok:

▼B

(1) iċ-ċertifikat tal-istorbju;

(2) il-liċenzja tar-radju tal-inġenju tal-ajru;

(3) il-ġurnal tal-vjaġġ, jew dokument ekwivalenti;

(4) il-ġurnal tekniku tal-inġenju tal-ajru;

(5) in-NOTAMs u d-dokumentazzjoni għall-għoti ta' informazzjoni dwar l-AIS;

(6) l-informazzjoni meteoroloġika;

(7) l-avviżi dwar is-SCPs u dwar it-tagħbijiet speċjali, jekk dan ikun applikabbli; u

(8) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa.

(c) Minkejja l-punt (a), f'każ ta' telf jew serq tad-dokumenti speċifikati fil-punt (a)(2) sal-punt (a)(8), l-operazzjoni tista' titkompla sakemm it-titjira tilħaq id-destinazzjoni tagħha jew post fejn ikunu jistgħu jingħataw dokumenti ta' sostituzzjoni.

**CAT.GEN.MPA.185 Informazzjoni li għandha tinżamm fuq l-art**

(a) L-operatur għandu jiżgura li, tal-inqas għal kemm iddum kull titjira jew serje ta' titjiriet:

(1) tinżamm fuq l-art l-informazzjoni rilevanti għat-titjira u xierqa għat-tip ta' operazzjoni;

(2) li l-informazzjoni tinżamm sakemm din tkun ġiet idduplikata fil-post li fih tkun se tinħażen; jew, jekk dan ma jkunx possibbli,

(3) li l-istess informazzjoni tinġarr abbord l-inġenju tal-ajru f'kontenitur li jkun jiflaħ għan-nar.

(b) L-informazzjoni msemmija fil-punt (a) tinkludi:

(1) kopja tal-pjan operattiv tat-titjira, fejn ikun xieraq;

(2) kopji tal-parti(jiet) rilevanti tal-ġurnal tekniku tal-inġenju tal-ajru;

(3) id-dokumentazzjoni tan-NOTAM li tkun speċifiċa għar-rotta, jekk din tkun ġiet editjata b'mod speċifiku mill-operatur;

(4) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa; jekk dan ikun meħtieġ; u

(5) l-avviżi dwar it-tagħbijiet speċjali.

**CAT.GEN.MPA.190 Għoti ta' dokumenti u rekords**

Fi żmien raġonevoli minn meta jintalab jagħmel dan minn persuna awtorizzata mill-awtorità, il-kmandant għandu jagħti lil dik il-persuna d-dokumentazzjoni li jkun jeħtieġ li tinġarr abbord.

**CAT.GEN.MPA.195 Preservazzjoni, produzzjoni u użu tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tat-titjira**

(a) Wara aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, l-operatur ta' inġenju tal-ajru għandu jippreserva d-dejta oriġinali li tkun ġiet irreġistrata għal perjodu ta' 60 jum, sakemm l-awtorità li tkun qed twettaq l-investigazzjoni ma tkunx ordnatlu jagħmel mod ieħor.

▼B

(b) L-operatur għandu jwettaq kontrolli u evalwazzjonijiet operattivi fuq ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR), ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR) u r-reġistrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta biex jiżgura l-funzjonament tajjeb kontinwu tar-reġistraturi.

(c) L-operatur għandu jaħżen ir-reġistrazzjonijiet għall-perjodu ta' ħin operattiv tal-FDR, hekk kif mitlub mill-punt CAT.IDE.A.190 jew mill-punt CAT.IDE.H.190, ħlief għall-fatt li, għall-ittestjar u l-manutenzjoni tal-FDR, jista' jitħassar sa siegħa mill-eqdem materjal li jkun ġie rreġistrat waqt il-ħin tal-ittestjar.

(d) L-operatur għandu jaħżen u jżomm aġġornata d-dokumentazzjoni li tippreżenta l-informazzjoni meħtieġa sabiex id-dejta tal-FDR li ma tkunx ipproċessata tinqaleb f'parametri espressi f'unitajiet tal-inġinerija.

(e) L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni kwalunkwe reġistrazzjoni tar-reġistratur tat-titjira li tkun ġiet ippreservata, jekk l-awtorità kompetenti tiddeċiedi hekk.

(f) Mingħajr ħsara għar-Regolament (UE) Nru 996/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ([1]):

(1) ir-reġistrazzjonijiet tas-CVR għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn, għajr għall-investigazzjoni dwar aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, biss jekk il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kkonċernati kollha jkunu taw il-kunsens tagħhom;

(2) ir-reġistrazzjonijiet tal-FDR jew ir-reġistrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn, għajr għall-investigazzjoni dwar aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, biss jekk dawn ir-reġistrazzjonijiet:

(i) jintużaw mill-operatur għall-finijiet tal-ajrunavigabbiltà jew tal-manutenzjoni biss; jew

(ii) ikun tneħħilhom kull sors ta' identifikazzjoni; jew

(iii) ikunu żvelati skont proċeduri sikuri.

**CAT.GEN.MPA.200 Trasport ta' oġġetti perikoluż**

(a) Sakemm ma jkunx permess mod ieħor skont dan l-Anness, it-trasport tal-oġġetti perikoluż bl-ajru għandu jitwettaq skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħħar u mwessgħa mill-"Istruzzjonijiet Tekniċi għat-Trasport Sikur tal-Oġġetti Perikoluż bl-Ajru" (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi s-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda għaliha jew rettifika oħra tagħha.

(b) L-oġġetti perikoluż għandhom jinġarru biss minn operatur li jkun ġie approvat skont is-Subparti G tal-Anness V (il-Parti-SPA), ħlief meta:

(1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew

(2) dawn jinġarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(c) Operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li bihom jiżgura li jittieħdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-ġarr bi żball ta' oġġetti perikoluż abbord.

(d) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom, kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(e) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità x-xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ:

(1) ta' kwalunkwe aċċident jew inċident marbut ma' oġġetti perikoluż;

([1]) ĠU L 295, 12.11.2010, p. 35.

▼B

(2) tas-sejba ta' oġġetti perikoluż mhux iddikjarati jew iddikjarati ħażin fil-merkanzija jew fil-posta; jew

(3) tas-sejba ta' oġġetti perikoluż li kienu qed jinġarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew fil-bagalji tagħhom, meta dan ma jkunx skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(f) L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikoluż skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(g) L-operatur għandu jiżgura li fil-postijiet tal-aċċettazzjoni tal-merkanzija jingħataw avviżi b'informazzjoni dwar it-trasport tal-oġġetti perikoluż kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

▼M3

*TAQSIMA 2*

***Inġenji tal-ajru li ma jaħdmux bil-magni***

**CAT.GEN.NMPA.100 Responsabbiltajiet tal-kmandant**

(a) Il-kmandant għandu:

(1) ikun responsabbli għas-sikurezza tal-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha abbord, malli l-kmandant jasal abbord l-inġenju tal-ajru, sa ma l-kmandant iħalli l-inġenju tal-ajru fi tmiem it-titjira;

(2) ikun responsabbli għall-operazzjoni u s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru:

(i) għall-blalen tal-ajru, mill-mument li fih jinbeda l-infih tal-envelopp sakemm titneħħa l-arja mill-envelopp, sakemm il-kmandant ma jkunx iddelega r-responsabbiltà lil persuna oħra kkwalifikata matul il-fażi ta' mili sakemm il-kmandant jasal kif speċifikat fil-manwal tal-operat (OM);

(ii) għall-glajders, mill-mument li fih tinbeda l-proċedura ta' tluq sakemm il-glajder jieqaf fi tmiem it-titjira;

(3) ikollu l-awtorità li jagħti l-ordnijiet kollha u jieħu kwalunkwe azzjoni xierqa sabiex jiggarantixxi s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni u/jew tal-proprjetà li jinġarru fih skont 7.c. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;

(4) jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-ġarr jew l-iżbark ta' kwalunkwe persuna li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;

(5) ma jħallix li persuna tittella' fl-inġenju tal-ajru li tidher li tkun taħt l-influwenza ta' alkoħol jew drogi sal-punt li aktarx li din tkun ta' periklu għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;

(6) jiżgura li l-passiġġieri kollha rċevew struzzjonijiet dwar is-sikurezza;

(7) jiżgura li tinżamm konformità mal-proċeduri operattivi u l-listi ta' kontroll kollha skont il-manwal tal-operat;

(8) jiżgura li l-ispezzjoni ta' qabel it-titjira twettqet skont ir-rekwiżiti tal-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003;

(9) ikun issodisfat li t-tagħmir ta' emerġenza rilevanti għadu faċilment aċċessibbli biex jintuża minnufih;

(10) jikkonforma mar-rekwiżiti rilevanti tal-iskemi ta' rapportar tal-okkorrenzi tal-operatur;

(11) jikkonforma mal-limitazzjonijiet kollha tal-ħinijiet tat-titjir u tas-servizz (FTL) u r-rekwiżiti tal-mistrieħ applikabbli għall-attivitjiet tiegħu;

(12) meta jwettaq kompiti ma' iktar minn operatur wieħed:

(i) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-ħinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fir-rekwiżiti FTL applikabbli; u

(ii) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.

(b) Il-kmandant ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:

(1) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew alkoħol jew meta ma jkunx f'sikktu minħabba korriment, għejja, mediċini, mard jew kawżi simili oħrajn;

▼M3

(2) sakemm jgħaddi perjodu raġonevoli ta' żmien wara li jogħdos f'ilma fond jew wara li jagħti d-demm;

(3) jekk ma jissodisfax ir-rekwiżiti mediċi applikabbli;

(4) jekk ikollu xi dubju dwar jekk hux se jkun kapaċi jwettaq id-dmirijiet assenjati lilu; jew

(5) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflaħ, tant li t-titjira tista' tiġi pperikolata.

(c) Il-kmandant għandu, f'sitwazzjoni ta' emerġenza li teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjati, jieħu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra meħtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.

(d) Il-kmandant ta' ballun tal-arja għandu:

(1) ikun responsabbli għall-għoti tal-informazzjoni ta' qabel it-titjira lil dawk il-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja;

(2) jiżgura li l-ebda persuna ma hi qed tpejjep abbord jew fil-viċinanzi tal-ballun tal-arja; u

(3) jiżgura li l-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja jilbsu lbies protettiv.

**CAT.GEN.NMPA.105 Membru tal-ekwipaġġ addizzjonali tal-ballun tal-arja**

(a) Meta ballun tal-arja jġorr iktar minn 19-il passiġġier, tal-inqas membru tal-ekwipaġġ addizzjonali b'esperjenza u taħriġ xierqa għandu jkun preżenti abbord biex jassisti lill-passiġġieri fil-każ ta' emerġenza.

(b) Il-membru tal-ekwipaġġ addizzjonali ma għandux iwettaq kompiti fuq ballun tal-arja:

(1) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew alkoħol;

(2) meta ma jkunx f'sikktu minħabba korriment, għejja, mediċina, mard jew kawżi simili oħrajn; jew

(3) sakemm jgħaddi perjodu raġonevoli ta' żmien wara li jogħdos f'ilma fond jew wara li jagħti d-demm.

**CAT.GEN.NMPA.110 Responsabbiltà tal-kmandant**

L-operatur għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-persuni kollha li jinġarru fl-inġenju tal-ajru jobdu l-ordnijiet legali kollha mogħtija mill-kmandant sabiex tkun żgurata s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni jew il-proprjetà li jinġarru fih.

**CAT.GEN.NMPA.115 Lingwa komuni**

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

**CAT.GEN.NMPA.120 Tagħmir elettroniku portabbli**

L-operatur ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device - PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistemi u tat-tagħmir tal-ajruplan u għandu jieħu kull miżura raġonevoli biex jevita tali użu.

**CAT.GEN.NMPA.125 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord**

L-operatur għandu jkollu dejjem disponibbli listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

**CAT.GEN.NMPA.130 Alkoħol u drogi**

L-operatur għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma tidħol jew tkun f'inġenju tal-ajru waqt li tkun taħt l-influwenza ta' alkoħol jew drogi sal-punt li aktarx li tkun fil-periklu s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.

▼M3

**CAT.GEN.NMPA.135 Periklu għas-sikurezza**

L-operatur għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma taġixxi bi traskuraġni jew negliġenza jew tonqos milli taġixxi sabiex:

(a) tipperikola inġenju tal-ajru jew persuna fih jew fuq l-art; jew

(b) tikkawża jew tippermetti sabiex inġenju tal-ajru jipperikola kwalunkwe persuna jew proprjetà.

**CAT.GEN.NMPA.140 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jinġarru abbord**

(a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jinġarru abbord waqt kull titjira, bħala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:

(1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;

(2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-reġistrazzjoni;

(3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbilità (CofA);

(4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, jekk applikabbli;

(5) kopja taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC);

(6) l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet rilevanti għat-tip ta' inġenju tal-ajru, maħruġin mal-AOC, jekk applikabbli;

(7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;

(8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;

(9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;

(10) il-logg tekniku tal-inġenju tal-ajru, b'konformità mal-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003, jekk applikabbli;

(11) il-MEL jew is-CDL, jekk applikabbli;

(12) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;

(13) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;

(14) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;

(15) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-żona tat-titjira ppjanata;

(16) l-avviżi xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-għoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);

(17) l-informazzjoni meteoroloġika xierqa;

(18) manifesti għall-passiġġieri, jekk applikabbli;

(19) għal glajders, dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa u għal blalen tal-arja, dokumentazzjoni dwar il-massa;

(20) il-pjan tat-titjira operazzjonali, jekk dan ikun applikabbli; u

(21) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.

(b) Minkejja (a), id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni speċifikati hemm jistgħu jinġarru fil-vettura ta' sejbien jew jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat għal titjiriet li:

(1) it-tlugħ u l-inżul tagħhom huma ppjanati fl-istess ajrudrom/sit tal-operat; jew

(2) jibqgħu fi ħdan żona lokali speċifikata fil-manwal tal-operat.

**CAT.GEN.NMPA.145 Forniment ta' dokumentazzjoni u ta' rekords**

Fi żmien raġenevoli minn meta jintalab minn persuna awtorizzata minn awtorità, il-kmandant għandu jagħmel disponibbli lil dik il-persuna d-dokumentazzjoni meħtieġa li għandha tinġarr abbord.

**CAT.GEN.NMPA.150 Trasport ta' oġġetti perikoluż**

(a) It-trasport ta' oġġetti perikoluż ma għandux ikun permess, ħlief meta:

(1) mhumiex soġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi għat-Trasport Sikur ta' Oġġetti Perikoluż bl-Ajru (Dok 9284-AN/905 tal-ICAO) skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew

▼M3

(2) dawn jinġarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(b) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li bihom jiżgura li jittieħdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-ġarr bi żball ta' oġġetti perikoluż abbord.

(c) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom.

▼B

IS-SUBPARTI B

***PROĊEDURI OPERATTIVI***

*TAQSIMA 1*

***Inġenji tal-ajru li jaħdmu bil-mutur***

**CAT.OP.MPA.100 Użu tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru**

(a) L-operatur għandu jiżgura li:

(1) is-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) x-xierqa għall-ispazju tal-ajru u r-regoli applikabbli tal-ajru jintużaw għat-titjiriet kollha kull meta dawn ikunu disponibbli;

(2) l-istruzzjonijiet operattivi ta' waqt it-titjira li jinvolvu bidla fil-pjan tat-titjira tal-ATS, fejn dan ikun possibbli, ikunu kkoordinati mal-unità x-xierqa tal-ATS qabel ma jiġu trażmessi lil inġenju tal-arju.

(b) Minkejja l-punt (a), l-użu tal-ATS mhuwiex meħtieġ, sakemm dan ma jkunx obbligatorju skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru, għal:

▼M4

(1) operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar, b'ajruplani ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna;

▼B

(2) ħelikopters li għandhom MCTOM ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jitħaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliem viżwali; jew

(3) operazzjonijiet lokali bil-ħelikopter,

sakemm ikunu jistgħu jinżammu l-arranġamenti tas-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ.

**CAT.OP.MPA.105 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

(a) L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip(i) ta' inġenji tal-ajru u ta' operazzjoni(jiet) ikkonċernati.

(b) L-użu tas-siti tal-operat għandu japplika biss għal:

▼M4

(1) ajruplani ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna; u

▼B

(2) għall-ħelikopters.

**CAT.OP.MPA.106 Użu ta' ajrudromi iżolati — l-ajruplani**

(a) Meta ajruplan ikun se juża ajrudrom iżolat bħala ajrudrom tad-destinazzjoni, tinħtieġ approvazzjoni minn qabel mingħand l-awtorità kompetenti.

(b) Ajrudrom iżolat huwa wieħed li għalih ir-riżerva ta' fjuwil alternattiv u ta' fjuwil finali li tkun meħtieġa sal-eqreb ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni x-xieraq tkun ta' iktar:

(1) mill-fjuwil għal titjira ta' 45 minuta flimkien ma' 15 % tal-ħin ta' titjir ippjanat li jkun imwettaq f'veloċità regolari jew għal sagħtejn, skont liema minnhom ikun l-inqas, għall-ajruplani b'magni bil-pistuni; jew

▼B

(2) mill-fjuwil għal titjira ta' sagħtejn b'konsum normali f'veloċità regolari fuq l-ajrudrom tad-destinazzjoni, inkluż il-fjuwil tar-riżerva finali, għall-ajruplani b'magni bit-turbina.

**CAT.OP.MPA.107 Ajrudrom xieraq**

L-operatur għandu jqis ajrudrom bħala wieħed xieraq jekk, fil-ħin li mistenni jintuża, l-ajrudrom ikun disponibbli u jkun mgħammar bis-servizzi sekondarji meħtieġa, bħalma huma s-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS), dawl suffiċjenti, il-komunikazzjonijiet, ir-rappurtar tat-temp, l-għajnuniet għan-navigazzjoni u s-servizzi ta' emerġenza.

**CAT.OP.MPA.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull ajrudrom ta' tluq, ta' destinazzjoni jew alternattiv li jkun ippjanat li jintuża. Dawn il-valuri minimi m'għandhomx ikunu iktar baxxi minn dawk stabbiliti għal dawn l-ajrudromi mill-Istat li fihom ikun jinsab l-ajrudrom, ħlief meta dawn jiġu approvati b'mod speċifiku minn dak l-Istat. Kwalunkwe żieda speċifikata mill-awtorità kompetenti għandha tiżdied mal-valuri minimi.

(b) L-użu ta' wiri fil-livell tal-għajnejn (HUD), ta' sistema ta' gwida waqt l-inżul fil-livell tal-għajnejn (HUDLS) jew ta' sistema ta' viżjoni mtejba (EVS) jista' jippermetti li jitwettqu operazzjonijiet b'livelli ta' viżibilità iktar baxxi mill-valuri minimi operattivi stabbiliti tal-ajrudrom, jekk dawn ikunu approvati skont il-punt SPA.LVO.

(c) Huwa u jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, l-operatur għandu jqis l-affarijiet li ġejjin:

(1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;

(2) il-kompożizzjoni, il-kompetenza u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tlugħ u ta' avviċinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw;

(4) l-adegwatezza u l-prestazzjoni tal-għajnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;

(5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għan-navigazzjoni u/jew għall-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tlugħ, l-avviċinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avviċinament mhux milħuq;

(6) biex jiġu stabbiliti d-distanza mill-ostakli u l-ostakli fiż-żoni tal-avviċinament, tal-avviċinament mhux milħuq u tat-tlugħ inizjali meħtieġa biex jitwettqu l-proċeduri ta' kontinġenza;

(7) l-altitudni/l-għoli tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avviċinament bi strument;

(8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrappurtati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u

(9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avviċinament finali.

(d) L-operatur għandu jispeċifika l-metodu li bih jiġu stabbiliti l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom fil-manwal tal-operat.

(e) Il-valuri minimi għal proċedura speċifika ta' avviċinament u nżul għandhom jintużaw biss jekk jintlaħqu l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:

(1) it-tagħmir ta' fuq l-art muri fuq iċ-ċart li jkun meħtieġ għall-proċedura ppjanata jkun qed jaħdem;

▼B

(2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa għat-tip ta' avviċinament ikunu qed jaħdmu;

(3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa jkunu ntlaħqu; u

(4) l-ekwipaġġ ikun ikkwalifikat kif xieraq.

**CAT.OP.MPA.115 Teknika ta' titjir għall-avviċinament — l-ajruplani**

(a) L-avviċinamenti kollha għandhom isiru bħala avviċinamenti stabbilizzati, sakemm ma jkunx ġie approvat mod ieħor mill-awtorità kompetenti għal avviċinament partikulari għal runway partikulari.

(b) Avviċinamenti mhux ta' preċiżjoni

(1) It-teknika tal-avviċinament finali bi nżul kontinwu (CDFA) għandha tintuża għall-avviċinamenti kollha mhux ta' preċiżjoni.

(2) Minkejja l-punt (1), tista' tintuża teknika oħra ta' titjir għall-avviċinament għal kombinazzjoni partikulari ta' avviċinament u runway, jekk din tkun approvata mill-awtorità kompetenti. F'każijiet bħal dawn, il-medda viżwali minima tar-runway (RVR) applikabbli:

(i) għandha tiżdied b'200 metru għall-ajruplani tal-Kategorija A u tal-Kategorija B, u b'400 metru għall-ajruplani tal-Kategorija Ċ u tal-Kategorija D; jew

(ii) għal ajrudromi fejn hemm interess pubbliku li jinżammu l-operazzjonijiet attwali u fejn ma tistax tintuża t-teknika tas-CDFA, għandha tiġi stabbilita u riveduta b'mod regolari mill-awtorità kompetenti filwaqt li jitqiesu l-esperjenza tal-operatur, il-programm tat-taħriġ tiegħu u l-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira tiegħu.

**CAT.OP.MPA.120 Avviċinamenti mwettqin bl-għajnuna ta' radar abbord l-inġenju tal-ajru (ARAs) għall-operazzjonijiet fuq l-ilma — il-helikopters**

(a) ARA għandu jitwettaq biss jekk:

(1) ir-radar jipprovdi gwida għad-direzzjoni biex jiżgura distanza mill-ostakli; u

(2) jew

(i) l-għoli minimu ta' nżul (MDH) ikun stabbilit minn altimetru bir-radju; jew

(ii) tiġi applikata l-altitudni minima ta' nżul (MDA) flimkien ma' marġni xieraq.

(b) ARAs li jsiru lejn pjattaformi ("rigs") jew bastimenti li jkunu qed jaħdmu għandhom jitwettqu biss f'operazzjonijiet b'diversi ekwipaġġi.

(c) Il-medda tad-deċiżjoni għandha tipprovdi distanza xierqa mill-ostakli fl-avviċinament mhux milħuq minn kwalunkwe destinazzjoni li għaliha jkun ippjanat ARA.

(d) L-avviċinament għandu jitkompla biss lil hinn mill-medda tad-deċiżjoni jew taħt l-MDA/H meta tkun ġiet stabbilita referenza viżwali mad-destinazzjoni.

(e) Għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed, għandhom jiżdiedu ż-żidiet ix-xierqa mal-MDA/H u mal-medda tad-deċiżjoni.

**CAT.OP.MPA.125 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament bi strument**

(a) L-operatur għandu jiżgura li jintużaw il-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament bi strument stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom.

(b) Minkejja l-punt (a), il-kmandant jista' jaċċetta awtorizzazzjoni tal-ATC biex jiddevja minn rotta tat-tluq jew tal-wasla ppubblikata, sakemm jitħarsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli u jitqiesu b'mod sħiħ il-kundizzjonijiet operattivi. Fi kwalunkwe każ, l-avviċinament finali għandu jsir b'mod viżwali jew skont il-proċeduri ta' avviċinament bi strument stabbiliti.

▼B

(c) Minkejja l-punt (a), l-operatur jista' juża proċeduri differenti minn dawk imsemmija fil-punt (a) jekk dawn ikunu ġew approvati mill-Istat fejn jinsab l-ajrudrom u jkunu speċifikati fil-manwal tal-operat.

**CAT.OP.MPA.130 Proċeduri għat-tnaqqis tal-istorbju — l-ajruplani**

▼M4

(a) Ħlief għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR b'ajruplani ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, l-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri operattivi xierqa ta' tluq u ta' nżul/avviċinament għal kull tip ta' ajruplan, filwaqt li jqis il-ħtieġa li jitnaqqsu kemm jista' jkun l-effetti tal-istorbju maħluq mill-inġenju tal-ajru.

▼B

(b) Il-proċeduri għandhom:

(1) jiżguraw li s-sikurezza tingħata iktar prijorità mit-tnaqqis tal-istorbju; u

(2) ikunu jistgħu jitħaddmu b'mod sempliċi u sikur, mingħajr żieda sinifikanti fl-ammont ta' xogħol tal-ekwipaġġ waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira.

**CAT.OP.MPA.131 Proċeduri għat-tnaqqis tal-istorbju — l-ħelikopters**

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-proċeduri ta' tlugħ u ta' nżul iqisu l-ħtieġa li jitnaqqsu kemm jista' jkun l-effetti tal-istorbju maħluq mill-ħelikopter.

(b) Il-proċeduri għandhom:

(1) jiżguraw li s-sikurezza tingħata iktar prijorità mit-tnaqqis tal-istorbju; u

(2) ikunu jistgħu jitħaddmu b'mod sempliċi u sikur, mingħajr żieda sinifikanti fl-ammont ta' xogħol tal-ekwipaġġ waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira.

**CAT.OP.MPA.135 Rotot u żoni tal-operat — punti ġenerali**

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet jitwettqu biss tul ir-rotot, jew fiż-żoni, li għalihom:

(1) ikunu pprovduti faċilitajiet u servizzi ta' fuq l-art, inklużi servizzi meteoroloġiċi, li jkunu xierqa għall-operazzjoni ppjanata;

(2) il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru tkun adegwata biex tikkonforma mar-rekwiżiti minimi tal-altitudni ta' titjira;

(3) it-tagħmir tal-inġenju tal-ajru jissodisfa r-rekwiżiti minimi għall-operazzjoni ppjanata; u

(4) ikunu disponibbli mapep u ċarts xierqa.

(b) L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet jitwettqu skont kwalunkwe restrizzjoni fuq ir-rotot jew fuq iż-żoni tal-operat li jkunu speċifikati mill-awtorità kompetenti.

▼M4

(c) il-punt (a)(1) m'għandux japplika għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar, b'inġenji tal-ajru ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, fuq titjiriet li jitilqu minn ajrudrom u jinżlu fl-istess ajrudrom jew fl-istess sit tal-operat.

▼B

**CAT.OP.MPA.136 Rotot u żoni tal-operat — l-ajruplani b'magna waħda**

L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet b'ajruplani b'magna waħda jitwettqu biss tul rotot, jew f'żoni, fejn ikun hemm uċuħ disponibbli li fuqhom jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur.

▼B

**CAT.OP.MPA.137 Rotot u żoni tal-operat — il-ħelikopters**

L-operatur għandu jiżgura li:

(a) għall-ħelikopters li jitħaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 3, ikun hemm uċuħ disponibbli li fuqhom jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur, ħlief meta l-ħelikopter ikollu approvazzjoni sabiex jopera skont il-punt CAT.POL.H.420;

(b) għall-ħelikopters li jitħaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 u li jwettqu operazzjonijiet ta' "tranżitu mal-kosta", il-manwal tal-operat jinkludi proċeduri li jiżguraw li l-wisa' tal-kuritur ta' mal-kosta, u t-tagħmir ittrasportat, ikunu konsistenti mal-kundizzjonijiet li jkun hemm dak il-ħin.

**CAT.OP.MPA.140 Distanza massima minn ajrudrom xieraq għall-ajruplani b'żewġ magni mingħajr approvazzjoni tal-ETOPS**

(a) Sakemm ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti skont is-Subparti F tal-Anness V (il-Parti-SPA), l-operatur m'għandux iħaddem ajruplan b'żewġ magni fuq rotta li jkollha punt iktar 'il bogħod minn ajrudrom xieraq, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma, li jkun:

(1) għall-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni A li jkollhom jew:

(i) konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (MOPSC) ta' 20 sit jew iktar; jew

(ii) massa massima waqt it-tluġħ ta' 45 360 kilogramma jew iktar,

id-distanza koperta f'perjodu ta' 60 minuta f'veloċità regolari b'magna waħda wieqfa (OEI), stabbilita skont il-punt (b);

(2) għall-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni A li jkollhom:

(i) MOPSC ta' 19-il sit jew inqas; u

(ii) massa massima waqt it-tluġħ ta' inqas minn 45 360 kilogramma,

id-distanza koperta f'perjodu ta' 120 minuta jew, suġġett għall-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, f'perjodu sa 180 minuta għall-ajruplani b'magni turboġett, f'veloċità regolari b'OEI, stabbilita skont il-punt (b);

(3) għall-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B jew Ċ:

(i) id-distanza koperta f'perjodu ta' 120 minuta f'veloċità regolari b'OEI, stabbilita skont il-punt (b); jew

(ii) 300 mil nawtiku, skont liema minnhom ikun l-inqas.

(b) L-operatur għandu jistabbilixxi veloċità għall-kalkolu tad-distanza massima lejn ajrudrom xieraq għal kull tip jew varjant ta' ajruplan b'żewġ magni mħaddem, li ma taqbiżx il-$V_{MO}$ (il-veloċità massima operattiva), u li tkun ibbażata fuq il-veloċità reali tal-ajru li l-ajruplan jista' jżomm meta jkollu magna waħda wieqfa.

(c) L-operatur għandu jinkludi d-dejta li ġejja, li hija speċifika għal kull tip jew varjant, fil-manwal tal-operat:

(1) il-veloċità regolari b'OEI stabbilita; u

(2) id-distanza massima stabbilita minn ajrudrom xieraq.

(d) Sabiex jikseb l-approvazzjoni msemmija fil-punt (a)(2), l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

(1) li l-kombinazzjoni tal-magna u tal-ajruplan għandha approvazzjoni tal-affidabbiltà u tad-disinn tat-tip għall-operazzjonijiet fuq distanza estiża b'ajruplani b'żewġ magni (ETOPS) għall-operazzjoni ppjanata;

▼B

(2) li jkunu ġew implimentati sett ta' kundizzjonijiet sabiex ikun żgurat li l-ajruplan u l-magni tiegħu jinżammu b'tali mod li jilħqu l-kriterji tal-affidabbiltà meħtieġa; u

(3) li l-ekwipaġġ tal-kabina u l-persunal l-ieħor kollu tal-operazzjonijiet involut huwa mħarreġ u kkwalifikat b'mod xieraq sabiex iwettaq l-operazzjoni ppjanata.

**CAT.OP.MPA.145 Twaqqif tal-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira**

(a) Għall-partijiet kollha tar-rotta li fihom għandu jtir l-inġenju tal-ajru, l-operatur għandu jistabbilixxi:

(1) il-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira li jipprovdu d-distanza meħtieġa mill-art, filwaqt li jqis ir-rekwiżiti tas-Subparti C; u

(2) metodu għall-ekwipaġġ tat-titjira biex bih jistabbilixxi dawk il-valuri tal-altitudni.

(b) Il-metodu biex jiġu stabbiliti l-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira għandu jkun approvat mill-awtorità kompetenti.

(c) Fejn il-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira stabbiliti mill-operatur u minn Stat li fuqu tkun se tgħaddi t-titjira jkunu differenti, għandhom japplikaw l-ogħla valuri.

**CAT.OP.MPA.150 Politika dwar il-fjuwil**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi politika dwar il-fjuwil għall-għanijiet tal-ippjanar tat-titjira u tal-ippjanar mill-ġdid waqt it-titjira sabiex ikun żgurat li, għal kull titjira, jkun hemm biżżejjed fjuwil għall-operazzjoni ppjanata u biżżejjed riżerva ta' fjuwil biex ikunu koperti d-devjazzjonijiet mill-operazzjoni ppjanata. Il-politika dwar il-fjuwil u kwalunkwe bidla fiha jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

(b) L-operatur għandu jiżgura li l-ippjanar tat-titjiriet ikun ibbażat, mill-inqas, fuq:

(1) il-proċeduri inklużi fil-manwal tal-operat u:

(i) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru; jew

(ii) id-dejta attwali speċifika għall-inġenju tal-ajru li tkun ġejja minn sistema għall-monitoraġġ tal-konsum tal-fjuwil;

u

(2) il-kundizzjonijiet operattivi li bihom għandha titwettaq it-titjira, li jinkludu:

(i) id-dejta dwar il-konsum tal-fjuwil tal-inġenju tal-ajru;

(ii) il-mases imbassrin;

(iii) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u

(iv) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur(i) tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

(c) L-operatur għandu jiżgura li l-kalkolu ta' qabel it-titjira tal-fjuwil li jista' jintuża u li jkun meħtieġ għal titjira jkun jinkludi:

(1) il-fjuwil għas-sewqan tal-ajruplan;

(2) il-fjuwil għall-vjaġġ;

(3) il-fjuwil ta' riżerva li jikkonsisti:

(i) mill-fjuwil ta' kontinġenza;

(ii) mill-fjuwil alternattiv, jekk ikun meħtieġ ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni;

(iii) mill-fjuwil tar-riżerva finali; u

▼B

(iv) mill-fjuwil addizzjonali, jekk dan ikun meħtieġ għat-tip ta' operazzjoni speċifika;

u

(4) il-fjuwil żejjed jekk il-kmandant jeżiġi dan.

(d) L-operatur għandu jiżgura li l-proċeduri tal-ippjanar mill-ġdid waqt it-titjira għall-kalkolu tal-fjuwil li jista' jintuża u li jkun meħtieġ meta titjira jkollha tipproċedi tul rotta jew għal ajrudrom tad-destinazzjoni li ma jkunux dawk ippjanati oriġinarjament, ikunu jinkludu:

(1) il-fjuwil għall-vjaġġ għall-kumplament tat-titjira; u

(2) il-fjuwil ta' riżerva li jikkonsisti:

(i) mill-fjuwil ta' kontinġenza;

(ii) mill-fjuwil alternattiv, jekk ikun meħtieġ ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni;

(iii) mill-fjuwil tar-riżerva finali; u

(iv) mill-fjuwil addizzjonali, jekk dan ikun meħtieġ għat-tip ta' operazzjoni speċifika;

u

(3) il-fjuwil żejjed jekk il-kmandant jeżiġi dan.

**CAT.OP.MPA.151 Politika dwar il-fjuwil — mitigazzjonijiet**

(a) Minkejja l-punti CAT.OP.MPA.150(b) sa (d), għal operazzjonijiet b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, l-operatur għandu jiżgura li l-kalkolu ta' qabel it-titjira tal-fjuwil li jista' jintuża u li jkun meħtieġ għal titjira jkun jinkludi:

(i) il-fjuwil għas-sewqan tal-ajruplan; jekk dan ikun sinifikanti;

(ii) il-fjuwil għall-vjaġġ;

(iii) il-fjuwil ta' riżerva, li jikkonsisti:

(A) mill-fjuwil ta' kontinġenza, li ma jkunx ta' inqas minn 5 % tal-fjuwil ippjanat għall-vjaġġ jew, fil-każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira, minn 5 % tal-fjuwil għall-vjaġġ għall-kumplament tat-titjira; u

(B) mill-fjuwil tar-riżerva finali meħtieġ biex l-ajruplan itir għal perjodu addizzjonali ta' 45 minuta fil-każ ta' ajruplan b'magni bil-pistuni, jew għal perjodu addizzjonali ta' 30 minuta fil-każ ta' ajruplan b'magni bit-turbina;

(iv) mill-fjuwil alternattiv meħtieġ biex l-ajruplan jasal sal-ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni vija d-destinazzjoni, f'każ li jkun meħtieġ ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni; u

(v) il-fjuwil żejjed jekk il-kmandant ikun speċifika dan.

▼M3

(a1) Minkejja CAT.OP.MPA.150 (b) sa (d), għal operazzjonijiet li jitilqu u jinżlu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat b'ajruplani ELA2 skont il-VFR binhar, l-operatur għandu jispeċifika l-fjuwil ta' riżerva minimu finali fl-OM. Dan il-fjuwil ta' riżerva minimu finali, ma jistax ikun inqas mill-ammont meħtieġ biex itir għal perjodu ta' 45 minuta.

▼B

(b) Minkejja l-punti CAT.OP.MPA.150(b) sa (d), għall-ħelikopters li għandhom MCTOM ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jitħaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliem viżwali u għall-operazzjonijiet lokali bil-ħelikopter, il-politika dwar il-fjuwil għandha tiżgura li, ma' tmiem it-titjira, jew is-serje ta' titjiriet, il-fjuwil tar-riżerva finali ma jkunx inqas mill-ammont meħtieġ għal:

(1) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali; jew

(2) 20 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali, waqt operazzjonijiet f'żona li tipprovdi siti kontinwi u adattati ta' nżul ta' prekawzjoni.

▼B

**CAT.OP.MPA.155 Ġarr ta' kategoriji speċjali ta' passiġġieri (SCPs)**

(a) Persuni li jeħtieġu kundizzjonijiet, assistenza u/jew tagħmir speċjali meta jinġarru fuq titjira għandhom jitqiesu bħala SCPs, inklużi, mill-inqas:

(1) il-persuni b'mobbiltà mnaqqsa (PMMs) li, mingħajr ħsara għar-Regolament (KE) Nru 1107/2006, huma meqjusin li huma kwalunkwe persuna li l-mobbiltà tagħha hija mnaqqsa minħabba kwalunkwe diżabbiltà fiżika, sensorja jew lokomotorja, permanenti jew temporanja, diżabbiltà jew indeboliment intellettwali, u minħabba kwalunkwe kawża oħra ta' diżabbiltà, jew minħabba l-età;

(2) it-trabi u t-tfal mhux akkumpanjati; u

(3) il-persuni deportati, il-passiġġieri li mhumiex ammissibbli jew il-priġunieri li jkunu fil-kustodja tal-pulizija.

(b) Is-SCPs għandhom jinġarru b'kundizzjonijiet li jiżguraw is-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu skont il-proċeduri stabbiliti mill-operatur.

(c) Is-SCPs la għandhom jingħataw, u lanqas m'għandhom jokkupaw, sits li jagħtu aċċess dirett għall-ħruġ tal-emerġenza jew sits fejn il-preżenza tagħhom tista':

(1) tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom;

(2) tostakola l-aċċess għat-tagħmir tal-emerġenza; jew

(3) tfixkel l-evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru f'każ ta' emerġenza.

(d) Il-kmandant għandu jkun mgħarraf minn qabel meta xi SCPs jkunu se jinġarru abbord.

**CAT.OP.MPA.160 Stivar tal-bagalji u tal-merkanzija**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li:

(a) fil-kompartiment tal-passiġġieri jittieħdu biss bagalji tal-idejn li jistgħu jiġu stivati b'mod xieraq u sikur; u

(b) li l-bagalji u l-merkanzija kollha abbord li jistgħu jikkawżaw ħsara jew dannu, jew li jistgħu jostakolaw il-kurituri u l-ħruġ jekk ikunu mċaqalqa, jiġu stivati b'mod li jkun evitat kwalunkwe ċaqliq tagħhom.

**CAT.OP.MPA.165 Għoti ta' sits lill-passiġġieri**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex jiżgura li l-passiġġieri jitpoġġew bilqiegħda f'sits fejn, f'każ li jkun hemm bżonn ta' evakwazzjoni ta' emerġenza, dawn ikunu jistgħu jgħinu u mhux ifixklu l-evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru.

**CAT.OP.MPA.170 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri**

L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri:

(a) jingħataw informazzjoni u jintwerew l-affarijiet marbutin mas-sikurezza f'forma li tiffaċilita l-applikazzjoni tal-proċeduri applikabbli f'każ ta' emerġenza; u

(b) jingħataw karta bl-informazzjoni dwar is-sikurezza, li fuqha jkun hemm struzzjonijiet mogħtija f'forma ta' stampi, li jindikaw kif għandhom jitħaddmu t-tagħmir ta' emerġenza u l-ħruġ ta' emerġenza li x'aktarx jintużaw mill-passiġġieri.

**CAT.OP.MPA.175 Preparazzjoni tat-titjira**

(a) Għandu jitfassal pjan operattiv tat-titjira għal kull titjira ppjanata, li għandu jkun ibbażat fuq kunsiderazzjonijiet tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru, fuq limitazzjonijiet operattivi oħrajn u fuq il-kundizzjonijiet rilevanti li mistennija jkun hemm fuq ir-rotta li għandha tiġi segwita u fl-ajrudromi/is-siti tal-operat ikkonċernati.

▼B

(b) It-titjira m'għandhiex tibda sakemm il-kmandant ma jkunx issodisfat:

(1) li jista' jkun hemm konformità mal-affarijiet kollha stipulati fil-punt 2.a.3 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 dwar l-ajrunavigabbiltà u r-reġistrazzjoni tal-inġenji tal-ajru, tal-istrumenti u t-tagħmir, tal-post tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità (CG), tal-bagalji u tal-merkanzija u l-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru;

(2) li l-inġenju tal-ajru jkun qed jitħaddem skont id-dispożizzjonijiet mogħtija fil-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (CDL);

(3) li l-partijiet tal-manwal tal-operat li jkunu meħtieġa biex titwettaq it-titjira jkunu disponibbli;

(4) li d-dokumenti, l-informazzjoni addizzjonali u l-formoli li jridu jkunu disponibbli skont il-punt CAT.GEN.MPA.180 ikunu abbord;

(5) li l-mapep attwali, iċ-ċarts u d-dokumentazzjoni assoċjata magħhom jew id-dejta ekwivalenti jkunu disponibbli biex ikopru l-operazzjoni ppjanata tal-inġenju tal-ajru, inkluż kwalunkwe devjazzjoni li tista' tkun mistennija b'mod raġonevoli;

(6) li l-faċilitajiet u s-servizzi ta' fuq l-art meħtieġa għat-titjira ppjanata jkunu disponibbli u xierqa;

(7) li, għat-titjira ppjanata, jista' jkun hemm konformità mad-dispożizzjonijiet speċifikati fil-manwal tal-operat għall-fjuwil, iż-żejt, l-ossiġnu, l-altitudni minima sikura, il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom u d-disponibbiltà ta' ajrudromi alternattivi, fejn dan ikun meħtieġ; u

(8) li jista' jkun hemm konformità ma' kwalunkwe limitazzjoni operattiva addizzjonali oħra.

(c) Minkejja l-punt (a), mhux meħtieġ pjan operattiv tat-titjira għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru:

▼M4

(1) b'ajruplani ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, li jitilqu minn ajrudrom u jinżlu fl-istess ajrudrom jew fl-istess sit tal-operat; jew

▼B

(2) b'ħelikopters li għandhom MCTOM ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jitħaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliem viżwali f'żona lokali kif speċifikat fil-manwal tal-operat.

**CAT.OP.MPA.180 Għażla tal-ajrudromi — l-ajruplani**

(a) F'każ li ma jkunx possibbli li l-ajrudrom tat-tluq jintuża bħala ajrudrom alternattiv għat-tlugħ minħabba raġunijiet meteoroloġiċi jew tal-prestazzjoni, l-operatur għandu jagħżel ajrudrom alternattiv għat-tlugħ ieħor li jkun xieraq u li ma jkunx jinsab 'il bogħod iktar mill-ajrudrom ta' tluq minn punt li jkun:

(1) għall-ajruplani b'żewġ magni:

(i) siegħa titjir f'veloċità regolari b'OEI skont l-AFM, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma bbażati fuq il-massa effettiva waqt it-tlugħ; jew

(ii) il-ħin tad-devjazzjoni tal-ETOPS approvat skont is-Subparti F tal-Anness V (il-Parti SPA), suġġett għal kwalunkwe restrizzjoni tal-MEL, sa massimu ta' sagħtejn, f'veloċità regolari b'OEI skont l-AFM, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma bbażati fuq il-massa effettiva waqt it-tlugħ;

(2) għall-ajruplani bi tliet jew b'erba' magni, sagħtejn titjir f'veloċità regolari b'OEI skont l-AFM, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma bbażati fuq il-massa effettiva waqt it-tlugħ.

▼B

Jekk l-AFM ma jkunx jinkludi veloċità regolari b'OEI, il-veloċità li għandha tintuża għall-kalkolu għandha tkun dik li tinkiseb meta l-magna/il-magni l-oħra/l-oħrajn li jkun għad fadal tkun issettjata/ikunu ssettjati biex taħdem/-jaħdmu b'qawwa massima kontinwa.

(b) L-operatur għandu jagħżel mill-inqas ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wieħed għal kull titjira li ssir skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR), sakemm l-ajrudrom tad-destinazzjoni ma jkunx ajrudrom iżolat jew:

(1) il-ħin tat-titjira ppjanata, mit-tlugħ sal-inżul jew, f'każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira skont il-punt CAT.OP.MPA.150(d), il-kumplament tal-ħin tat-titjir lejn id-destinazzjoni ma jkunx ta' iżjed minn sitt (6) sigħat; u

(2) ma jkunx hemm żewġ runways separati disponibbli u li jistgħu jintużaw fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, u r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa għall-ajrudrom tad-destinazzjoni ma jkunux jindikaw li, minn siegħa qabel sa siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, il-limitu għandu jkun ta' mill-inqas 2 000 pied jew l-għoli tad-dawran ta' +500 pied, skont liema minnhom ikun l-akbar, u l-viżibilità ta' fuq l-art se tkun ta' mill-inqas ħames (5) kilometri.

(c) L-operatur għandu jagħżel żewġ ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni meta:

(1) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa għall-ajrudrom tad-destinazzjoni jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu iktar baxxi mill-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli; jew

(2) ma jkun hemm l-ebda informazzjoni meteoroloġika disponibbli.

(d) L-operatur għandu jispeċifika kull ajrudrom alternattiv meħtieġ fil-pjan operattiv tat-titjira.

**CAT.OP.MPA.181 Għażla tal-ajrudromi u tas-siti tal-operat — il-ħelikopters**

(a) Għal titjiriet f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-istrument (IMC), il-kmandant għandu jagħżel ajrudrom alternattiv għat-tlugħ li jkun jinsab sa massimu ta' siegħa titjir 'il bogħod b'titjir f'veloċità regolari normali, f'każ li ma jkunx possibbli li dan jirritorna lejn is-sit tat-tluq minħabba raġunijiet meteoroloġiċi.

(b) Għat-titjiriet skont l-IFR jew waqt it-titjir skont il-VFR u b'navigazzjoni b'mezzi oħra mhux b'referenza għall-għeliem viżwali, il-kmandant għandu jispeċifika mill-inqas ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wieħed fil-pjan operattiv tat-titjira, sakemm:

(1) id-destinazzjoni ma tkunx ajrudrom ta' mal-kosta u l-ħelikopter ikun ġej fuq rotta lil hinn mill-kosta;

(2) għal titjira lejn kwalunkwe destinazzjoni oħra fuq l-art, it-tul tal-ħin tat-titjira u l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi eżistenti ma jkunux tali li, fil-ħin stmat tal-wasla fis-sit tal-inżul ippjanat, ikun possibbli li jitwettqu avviċinament u nżul b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew

(3) is-sit tal-inżul ippjanat ma jkunx wieħed iżolat u ma jkun hemm l-ebda sit alternattiv disponibbli; f'dak il-każ għandu jiġi stabbilit punt tal-ebda ritorn (PNR).

(c) L-operatur għandu jagħżel żewġ ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni meta:

(1) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa għall-ajrudrom tad-destinazzjoni jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu iktar baxxi mill-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli; jew

▼B

(2) ma jkun hemm l-ebda informazzjoni meteoroloġika disponibbli għall-ajrudrom tad-destinazzjoni.

(d) L-operatur jista' jagħżel ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni li jkunu jinsabu lil hinn mill-kosta meta jiġu applikati l-kriterji li ġejjin:

(1) ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni li jkun jinsab lil hinn mill-kosta għandu jintuża biss wara l-PNR. Qabel il-PNR, għandhom jintużaw ajrudromi alternattivi fuq l-art;

(2) fl-ajrudrom alternattiv għandu jkun jista' jitwettaq inżul b'OEI;

(3) safejn ikun possibbli, għandha tkun iggarantita d-disponibbiltà tal-pjattaforma. Id-dimensjonijiet, il-konfigurazzjoni u d-distanza mill-ostakli ta' kull pjattaforma individwali għall-ħelikopters jew ta' siti oħrajn għandhom jiġu vvalutati sabiex jiġi stabbilit kemm huma adattati, mil-lat operattiv, għall-użu bħala ajrudrom alternattiv għal kull tip ta' ħelikopter li qed jiġi propost li jintuża;

(4) għandhom ikunu stabbiliti valuri minimi tat-temp li jqisu l-preċiżjoni u l-affidabbiltà tal-informazzjoni metereoloġika;

(5) l-MEL għandu jkun fiha dispożizzjonijiet speċifiċi għal din it-tip ta' operazzjoni; u

(6) għandu jintgħażel biss ajudrom alternattiv lil hinn mill-kosta jekk l-operatur ikun stabbilixxa proċedura fil-manwal tal-operat.

(e) L-operatur għandu jispeċifika kull ajrudrom alternattiv meħtieġ fil-pjan operattiv tat-titjira.

**CAT.OP.MPA.185 Valuri minimi tal-ippjanar għal titjiriet li jsiru skont l-IFR — l-ajruplani**

(a) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom alternattiv għat-tlugħ*

L-operatur għandu jagħżel ajrudrom bħala ajrudrom alternattiv għat-tlugħ biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-inżul applikabbli speċifikati skont il-punt CAT.OP.MPA.110, jew f'livell ogħla minnhom. Il-limitu għandu jitqies meta l-uniċi operazzjonijiet ta' avviċinament disponibbli jkunu l-avviċinamenti mhux ta' preċiżjoni (NPA) u/jew l-operazzjonijiet ta' dawran. Barra minn hekk, għandha titqies kull limitazzjoni relatata mal-operazzjonijiet b'OEI.

(b) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom tad-destinazzjoni, minbarra ajrudrom tad-destinazzjoni iżolat*

L-operatur għandu jagħżel l-ajrudrom tad-destinazzjoni biss meta:

(1) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli li ġejjin, jew f'livell ogħla minnhom:

(i) RVR/viżibiltà (VIS) speċifikata skont il-punt CAT.OP.MPA.110; u

(ii) għal operazzjonijiet tan-NPA jew ta' dawran, il-limitu fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu;

jew

(2) jintgħażlu żewġ ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni.

▼B

(c) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni, għal ajrudrom iżolat, għal ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta għall-fjuwil (ERA għall-fjuwil) u għal ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta (ERA)*

L-operatur għandu jagħżel ajrudrom għal wieħed minn dawn l-għanijiet biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar mogħtija fit-Tabella 1, jew se jkunu f'livell ogħla minnhom.

*Tabella 1*

**Valuri minimi tal-ippjanar**

Ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni, ajrudromi tad-destinazzjoni iżolati, ajrudromi ERA għall-fjuwil u ajrudromi ERA

| Tip ta' avviċinament | Valuri minimi tal-ippjanar |
|---|---|
| CAT II u III | CAT I RVR |
| CAT I | NPA RVR/VIS<br>Il-limitu għandu jkun fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu |
| NPA | NPA RVR/VIS + 1 000 metru<br>Il-limitu għandu jkun fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu + 200 pied |
| Dawran | Dawran |

**CAT.OP.MPA.186 Valuri minimi tal-ippjanar għal titjiriet li jsiru skont l-IFR — il-ħelikopters**

(a) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għall-ajrudrom(i) alternattiv(i) għat-tlugħ*

L-operatur għandu jagħżel ajrudrom jew sit tal-inżul bħala ajrudrom alternattiv għat-tlugħ biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom alternattiv għat-tlugħ, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-inżul applikabbli speċifikati skont il-punt CAT.OP.MPA.110, jew f'livell ogħla minnhom. Il-limitu għandu jitqies meta l-uniċi operazzjonijiet ta' avviċinament disponibbli jkunu l-operazzjonijiet tan-NPA. Barra minn hekk, għandha titqies kull limitazzjoni relatata mal-operazzjonijiet b'OEI.

(b) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għall-ajrudrom tad-destinazzjoni u għall-ajrudrom(i) alternattiv(i) tad-destinazzjoni*

L-operatur għandu jagħżel l-ajrudrom tad-destinazzjoni u/jew l-ajrudrom(i) alternattiv(i) tad-destinazzjoni biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli li ġejjin, jew f'livell ogħla minnhom:

(1) ħlief hekk kif previst fil-punt CAT.OP.MPA.181 (d), il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom tad-destinazzjoni għandhom ikunu:

(i) RVR/VIS speċifikata skont il-punt CAT.OP.MPA.110; u

(ii) għal operazzjonijiet tan-NPA, il-limitu fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu;

▼B

(2) il-valuri minimi tal-ippjanar għall-ajrudrom(i) alternattiv(i) tad-destinazzjoni huma dawk mogħtija fit-Tabella 1.

*Tabella 1*

**Valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni**

| Tip ta' avviċinament | Valuri minimi tal-ippjanar |
|---|---|
| CAT II u III | CAT I RVR |
| CAT I | CAT I + 200 pied/viżibilità ta' 400 metru |
| NPA | NPA RVR/VIS + 400 metru<br>Il-limitu għandu jkun fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu + 200 pied |

**CAT.OP.MPA.190 Tressiq tal-pjan tat-titjira tal-ATS**

(a) Jekk pjan tat-titjira tal-ATS ma jintbagħatx minħabba li r-regoli tal-ajru ma jkunux jeżiġu dan, għandha tintbagħat l-informazzjoni x-xierqa sabiex ikunu jistgħu jiġu attivati s-servizzi ta' twissija, f'każ li jkun hemm bżonn.

(b) Meta jkun qed jaħdem minn sit minn fejn ikun impossibli li jintbagħat pjan tat-titjira tal-ATS, il-kmandant jew l-operatur għandu jittrażmetti l-pjan tat-titjira tal-ATS mill-iktar fis possibbli wara t-tlugħ.

**CAT.OP.MPA.195 Mili tal-fjuwil jew tneħħija tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw**

(a) Inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitneħħilu fjuwil tat-tip "Avgas" (gażolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew taħlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-passiġġieri jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.

(b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittieħdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa u l-inġenju tal-ajru għandu jkun mgħammar b'persunal ikkwalifikat li jkun lest jibda u jidderieġi evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod prattiku u effettiv disponibbli.

**CAT.OP.MPA.200 Mili tal-fjuwil jew tneħħija tal-fjuwil fil-każ tal-fjuwil tat-tip "wide-cut"**

Fil-każ tal-fjuwil tat-tip "wide-cut", il-mili tal-fjuwil jew it-tneħħija tiegħu għandhom jitwettqu biss jekk l-operatur ikun stabbilixxa proċeduri xierqa li jqisu r-riskju għoli li jġib miegħu l-użu tal-fjuwil tat-tip "wide-cut".

**CAT.OP.MPA.205 Imbuttar lura u rmonkar — l-ajruplani**

Il-proċeduri ta' mbuttar lura u rmonkar speċifikati mill-operatur għandhom jitwettqu skont l-istandards u l-proċeduri tal-avjazzjoni stabbiliti.

**CAT.OP.MPA.210 Membri tal-ekwipaġġ fil-postijiet tagħhom**

(a) *Membri tal-ekwipaġġ tat-titjira*

(1) Matul it-tlugħ u l-inżul kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun fil-post assenjat lilu.

(2) Matul il-fażijiet l-oħra kollha tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-post assenjat lilu, sakemm ma jkunx hemm bżonn jiċċaqlaq minn hemm biex iwettaq kompiti relatati mal-operazzjoni jew minħabba raġunijiet fiżjoloġiċi, sakemm mill-inqas bdot wieħed ikkwalifikat kif xieraq jibqa' fil-post tal-kontroll tal-inġenju tal-ajru l-ħin kollu.

▼B

(3) Matul il-fażijiet kollha tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' attent. F'każ li jkun hemm nuqqas ta' attenzjoni, għandhom jittieħdu l-kontromiżuri x-xierqa kollha. Jekk ikun hemm xi għeja kbira mhux mistennija, tista' tintuża, jekk l-ammont tax-xogħol jippermetti, proċedura ta' mistrieħ ikkontrollat li tkun organizzata mill-kmandant. Il-mistrieħ ikkontrollat meħud b'dan il-mod m'għandux jitqies bħala parti minn perjodu ta' mistrieħ għall-għanijiet tal-kalkolu tal-limitazzjonijiet tal-ħin tat-titjir u m'għandux jintuża biex tiġi ġġustifikata kwalunkwe estensjoni tal-perjodu tas-servizz.

(b) *Membri tal-ekwipaġġ tal-kabina*

Matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun bilqiegħda fil-post assenjat lilu u m'għandu jwettaq l-ebda attività oħra, minbarra dawk meħtieġa biex l-inġenju tal-ajru jitħaddem b'mod sikur.

**CAT.OP.MPA.215 Użu tal-kuffji tal-widna — l-ajruplani**

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti. Il-kuffji tal-widna għandhom jintużaw bħala l-mezz ewlieni ta' komunikazzjoni bil-vuċi mal-ATS:

(1) meta l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art:

(i) meta tkun qed tasal l-awtorizzazzjoni għat-tluq min-naħa tal-ATC permezz tal-komunikazzjoni bil-vuċi; u

(ii) meta l-magni jkunu qed jaħdmu;

(2) waqt it-titjira:

(i) meta l-inġenju tal-ajru jkun jinsab 'l isfel mill-altitudni ta' tranżizzjoni; jew

(ii) meta jkun jinsab f'altitudni ta' 10 000 pied, skont liema minnhom tkun l-ogħla;

u

(3) kull meta l-kmandant iqis li dan huwa meħtieġ.

(b) Fil-kundizzjonijiet mogħtija fil-punt (a), il-mikrofonu tal-kuffja jew l-apparat ekwivalenti għandu jkun f'pożizzjoni li tippermetti l-użu tiegħu għall-komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet permezz tar-radju.

**CAT.OP.MPA.216 Użu tal-kuffji tal-widna — l-ħelikopters**

Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u għandu jużahom bħala l-mezz ewlieni biex jikkomunika mal-ATS.

**CAT.OP.MPA.220 Mezzi ta' assistenza għall-evakwazzjoni ta' emerġenza**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex ikun żgurat li qabel is-sewqan, it-tlugħ u l-inżul, u meta jkun sikur u prattiku li dan isir, ikunu attivati l-mezzi ta' assistenza kollha għall-evakwazzjoni ta' emerġenza li jkunu jaħdmu b'mod awtomatiku.

**CAT.OP.MPA.225 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni**

(a) *Membri tal-ekwipaġġ*

(1) Matul it-tlugħ u l-inżul, u kull meta l-kmandant jiddeċiedi hekk fl-interess tas-sikurezza, kull membru tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut sewwa biċ-ċinturini tas-sikurezza u bis-sistemi ta' restrizzjoni kollha pprovduti.

(2) Matul il-fażijiet l-oħra tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jżomm iċ-ċinturin tas-sikurezza tal-post assenjat lilu maqful waqt li huwa jkun f'postu.

▼B

(b) *Passiġġieri*

(1) Qabel it-tlugħ u l-inżul u matul is-sewqan, u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, il-kmandant għandu jkun issodisfat li kull passiġġier abbord ikun bilqiegħda f'sit jew post u jkollu ċ-ċinturin tas-sikurezza jew is-sistema ta' restrizzjoni tiegħu maqfula sewwa.

(2) L-operatur għandu jagħmel dispożizzjonijiet biex l-użu tas-sits tal-inġenju tal-ajru minn iktar minn persuna waħda jkun permess biss għal ċerti sits speċifiċi. Il-kmandant għandu jkun issodisfat li l-użu ta' sit minn iktar minn persuna waħda jseħħ biss fil-każ ta' adult wieħed u tarbija waħda li tkun marbuta sewwa permezz ta' ċinturin żejjed tas-sikurezza jew permezz ta' tagħmir ieħor ta' restrizzjoni.

**CAT.OP.MPA.230 Preparazzjoni tal-kompartiment tal-passiġġieri u tal-passaġġ(i)**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex jiżgura li qabel is-sewqan, it-tlugħ u l-inżul, ma jkunx hemm ostakli fil-ħruġ u fil-passaġġi tal-evakwazzjoni kollha.

(b) Il-kmandant għandu jiżgura li qabel it-tlugħ u l-inżul, u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, it-tagħmir u l-bagalji kollha jkunu marbutin sewwa.

**CAT.OP.MPA.235 Ġkieket tas-salvataġġ — il-ħelikopters**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li, meta ħelikopter jitħaddem fuq l-ilma fil-kategorija tal-prestazzjoni 3, jitqies it-tul tal-ħin tat-titjira u l-kundizzjonijiet li l-ħelikopter għandu jiltaqa' magħhom, meta jkun qed jiġi deċiż jekk l-okkupanti għandhomx kollha jilbsu l-ġkieket tas-salvataġġ jew le.

**CAT.OP.MPA.240 It-tipjip abbord**

Il-kmandant m'għandux jippermetti t-tipjip abbord:

(a) kull meta dan jitqies li hu neċessarju fl-interess tas-sikurezza;

(b) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed jingħata l-fjuwil jew waqt li jkun qed jitneħħilu l-fjuwil;

(c) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art, sakemm l-operatur ma jkunx stabbilixxa proċeduri biex jitnaqqsu r-riskji waqt l-operazzjonijiet ta' fuq l-art;

(d) f'postijiet li mhumiex fiż-żoni awtorizzati għat-tipjip, fil-kuritur(i) u fil-loki(jiet);

(e) fil-kompartimenti tal-merkanzija u/jew f'żoni oħrajn fejn tinġarr il-merkanzija li ma tkunx maħżuna f'kontenituri li jkunu jifilħu għan-nar jew li ma tkunx mgħottija b'kanvas li jiflaħ għan-nar; u

(f) f'dawk iż-żoni tal-kompartiment tal-passiġġieri fejn ikun qed jingħata l-ossiġnu.

**CAT.OP.MPA.245 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi — l-inġenji tal-ajru kollha**

(a) Fuq titjiriet li jsiru skont l-IFR, il-kmandant għandu:

(1) jibda t-tlugħ; jew

(2) ikompli lil hinn mill-punt li minnu japplika pjan irrivedut tat-titjira tal-ATS fil-każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira,

biss meta jkun hemm informazzjoni disponibbli li tkun turi li l-kundizzjonijiet tat-temp mistennija fil-ħin tal-wasla fl-ajrudrom(i) tad-destinazzjoni u/jew fl-ajrudrom(i) alternattiv(i) meħtieġ(a), ikunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar jew f'livell ogħla minnhom.

(b) Fuq titjiriet li jsiru skont l-IFR, il-kmandant għandu jkompli biss lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat meta l-iktar informazzjoni riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-ħin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wieħed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell ogħla minnhom.

▼B

(c) Fuq titjiriet li jsiru skont il-VFR, il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tlugħ biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi tul il-parti tar-rotta li fiha l-inġenju tal-ajru se jittajjar skont il-VFR se jkunu, fil-mument ix-xieraq, fil-limiti tal-VFR jew iktar minnhom.

**CAT.OP.MPA.246 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi — l-ajruplani**

Minbarra l-punt CAT.OP.MPA.245, fuq titjiriet bl-ajruplani li jsiru skont l-IFR, il-kmandant għandu jkompli:

(a) lil hinn mill-punt tad-deċiżjoni meta jkun qed juża l-proċedura tal-fjuwil imnaqqas ta' kontinġenza (RCF); jew

(b) lil hinn mill-punt stabbilit minn qabel meta jkun qed juża l-proċedura tal-punt stabbilit minn qabel (PDP),

biss meta jkun hemm informazzjoni disponibbli li tkun turi li l-kundizzjonijiet mistennija tat-temp fil-ħin tal-wasla fl-ajrudrom(i) tad-destinazzjoni u/jew fl-ajrudrom(i) alternattiv(i) meħtieġ(a) se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell ogħla minnhom.

**CAT.OP.MPA.247 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi — il-ħelikopters**

Minbarra l-punt CAT.OP.MPA.245:

(a) Fil-każ ta' titjiriet li jsiru skont il-VFR bil-ħelikopters f'żoni fuq l-ilma fejn l-art ma tkunx tidher, il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tlugħ biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li l-limitu tal-bażi tas-sħab se jkun 'il fuq minn 600 pied matul il-jum jew 1 200 pied matul il-lejl.

(b) Minkejja l-punt (a), waqt titjir bejn pjattaformi għall-ħelikopters li jkunu jinsabu fi spazju tal-ajru tal-kategorija G fejn il-parti tat-titjira li tkun qed issir fuq l-ilma tkun ta' inqas minn 10 mili nawtiċi, it-titjiriet skont il-VFR jistgħu jitwettqu meta l-limiti jkunu fil-livelli li ġejjin, jew f'liveli ogħla minnhom:

*Tabella 1*

**Valuri minimi għal titjir bejn pjattaformi għall-ħelikopters li jkunu jinsabu fi spazju tal-ajru tal-kategorija G**

| | Binhar | | Billejl | |
|---|---|---|---|---|
| | Għoli (*) | Viżibilità | Għoli (*) | Viżibilità |
| Bdot wieħed | 300 pied | 3 kilometri | 500 pied | 5 kilometri |
| Żewġ bdoti | 300 pied | 2 kilometri (**) | 500 pied | 5 kilometri (***) |

(*) Il-bażi tas-sħab għandu jkun tali li jippermetti li jsir it-titjir fl-għoli speċifikat, 'il barra mis-sħab u 'l isfel minnu.

(**) Il-ħelikopters jistgħu jitħaddmu f'viżibilità tat-titjir imnaqqsa sa 800 metru, dejjem jekk id-destinazzjoni jew struttura intermedja tkun viżibbli l-ħin kollu.

(***) Il-ħelikopters jistgħu jitħaddmu f'viżibiltà tat-titjir imnaqqsa sa 1 500 metru, dejjem jekk id-destinazzjoni jew struttura intermedja tkun viżibbli l-ħin kollu.

(c) It-titjir bil-ħelikopters lejn pjattaforma għall-ħelikopters jew lejn FATO elevata għandu jsir biss meta l-veloċità medja tar-riħ fil-pjattaforma għall-ħelikopters jew fil-FATO elevata tkun irrappurtata li hi ta' inqas minn 60 kt.

**CAT.OP.MPA.250 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta jkun hemm bżonn isiru l-proċeduri ta' fuq l-art għat-tneħħija tas-silġ u għal kontra l-formazzjoni tas-silġ fuq inġenju tal-ajru, u l-ispezzjonijiet relatati magħhom, sabiex l-inġenju tal-ajru jkun jista' jitħaddem b'mod sikur.

▼B

(b) Il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tlugħ biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod ħażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, ħlief ħekk kif inhu permess skont il-punt (a) u skont l-AFM.

**CAT.OP.MPA.250 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri għat-titjiriet f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew attwali.

(b) Il-kmandant għandu jagħti bidu għal titjira jew itajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew attwali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mgħammar biex ilaħħaq ma' kundizzjonijiet bħal dawn.

(c) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbeż l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-kmandant għandu joħroġ l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

**CAT.OP.MPA.260 Provvista taż-żejt u tal-fjuwil**

Il-kmandant għandu jagħti bidu għal titjira jew, fil-każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira, ikompli bit-titjira, biss meta jkun issodisfat li l-inġenju tal-ajru jkollu mill-inqas l-ammont ippjanat ta' fjuwil u żejt li jista' jintuża biex it-titjira tkun tista' titwettaq b'mod sikur, filwaqt li jitqiesu l-kundizzjonijiet operattivi mistennija.

**CAT.OP.MPA.265 Kundizzjonijiet tat-tlugħ**

Qabel ma jagħti bidu għat-tlugħ, il-kmandant għandu jkun issodisfat:

(a) li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO li beħsiebhom jintużaw mhux se jipprevjenu tlugħ u tluq sikur; u

(b) li se jitħarsu l-valuri minimi operattivi stabbiliti tal-ajrudrom.

**CAT.OP.MPA.270 Valuri minimi tal-altitudni tat-titjira**

Il-kmandant jew il-bdot li f'idejh tkun ġiet fdata t-titjira m'għandux iwettaq it-titjira f'altitudni li tkun iktar baxxa mill-valuri minimi tal-altitudni speċifikati, ħlief meta:

(a) dan ikun meħtieġ għat-tlugħ jew għall-inżul; jew

(b) ikun qed jitwettaq inżul skont il-proċeduri approvati mill-awtorità kompetenti.

**CAT.OP.MPA.275 Simulazzjoni ta' sitwazzjonijiet mhux normali waqt it-titjira**

L-operatur għandu jiżgura li ma ssirx simulazzjoni tal-affarijiet li ġejjin meta jkunu qed jinġarru l-passiġġieri jew il-merkanzija:

(a) ta' sitwazzjonijiet mhux normali jew ta' emerġenza li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri mhux normali jew ta' emerġenza; jew

(b) ta' titjir f'IMC permezz ta' mezzi artifiċjali.

**CAT.OP.MPA.280 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira — l-ajruplani**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u ġestjoni tal-fjuwil skont il-kriterji li ġejjin.

▼B

(a) *Kontrolli tal-ammont tal-fjuwil waqt it-titjira*

(1) Il-kmandant għandu jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil f'intervalli regolari. Il-fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal għandu jiġi rreġistrat u evalwat biex:

(i) il-konsum effettiv jitqabbel mal-konsum ippjanat;

(ii) jiġi ċċekkjat li l-fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal ikun biżżejjed biex tintemm it-titjira skont il-punt (b); u

(iii) ikun stabbilit il-fjuwil li jista' jintuża li mistenni jkun għad fadal mal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni.

(2) Id-dejta rilevanti dwar il-fjuwil għandha tiġi rreġistrata.

(b) *Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira*

(1) It-titjira għandha titwettaq b'tali mod li l-fjuwil li jista' jintuża li mistenni jkun għad fadal mal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni ma jkunx inqas:

(i) mill-fjuwil alternattiv meħtieġ flimkien mal-fjuwil tar-riżerva finali; jew

(ii) mill-fjuwil tar-riżerva finali, jekk ma jkun meħtieġ l-ebda ajrudrom alternattiv.

(2) Jekk il-kontroll tal-fjuwil waqt it-titjira jindika li l-fjuwil li jista' jintuża li mistenni jkun għad fadal mal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni jkun inqas:

(i) mill-fjuwil alternattiv meħtieġ flimkien mal-fjuwil tar-riżerva finali, il-kmandant għandu jqis il-kundizzjonijiet tat-traffiku u l-kundizzjonijiet operattivi eżistenti fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, fl-ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom xieraq ieħor, biex jiddeċiedi jekk għandux ikompli lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni jew għandux jagħmel devjazzjoni sabiex ikun jista' jwettaq inżul sikur b'ammont ta' fjuwil li ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil tar-riżerva finali; jew

(ii) mill-fjuwil tar-riżerva finali jekk ma jkun meħtieġ l-ebda ajrudrom alternattiv, il-kmandant għandu jieħu azzjoni xierqa u jkompli bit-titjira lejn ajrudrom xieraq sabiex ikun jista' jwettaq inżul sikur b'ammont ta' fjuwil li ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil tar-riżerva finali.

(3) Il-kmandant għandu jiddikjara emerġenza meta, mal-inżul fl-eqreb ajrudrom xieraq fejn jista' jitwettaq inżul sikur, l-ammont ikkalkulat ta' fjuwil li jista' jintuża jkun inqas mill-fjuwil tar-riżerva finali.

(4) Kundizzjonijiet oħra għal proċeduri speċifiċi

(i) F'titjira li tuża l-proċedura tar-RCF, sabiex it-titjira titkompla lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1, il-kmandant għandu jiżgura li, fil-punt tad-deċizjoni, il-fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal ikun tal-inqas jammonta għat-total:

(A) tal-fjuwil għall-vjaġġ meħtieġ mill-punt tad-deċiżjoni sal-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1;

(B) tal-fjuwil ta' kontinġenza, li jkun daqs 5 % tal-fjuwil għall-vjaġġ meħtieġ mill-punt tad-deċiżjoni sal-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1;

(C) tal-fjuwil alternattiv għall-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1, jekk ikun meħtieġ ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni numru 1; u

(D) tal-fjuwil tar-riżerva finali.

▼B

(ii) F'titjira li tuża l-proċedura tal-PDP, sabiex it-titjira titkompla lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni, il-kmandant għandu jiżgura li l-fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal fil-PDP ikun tal-inqas jammonta għat-total:

(A) tal-fjuwil għall-vjaġġ meħtieġ mill-PDP sal-ajrudrom tad-destinazzjoni;

(B) tal-fjuwil ta' kontinġenża meħtieġ mill-PDP sal-ajrudrom tad-destinazzjoni; u

(C) tal-fjuwil addizzjonali.

**CAT.OP.MPA.281 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira — il-ħelikopters**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u ġestjoni tal-fjuwil.

(b) Il-kmandant għandu jiżgura li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal waqt it-titjira ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil meħtieġ sabiex il-ħelikopter ikompli lejn ajrudrom jew sit tal-operat fejn ikun jista' jwettaq inżul sikur, u li jkun għad fadal fjuwil tar-riżerva finali.

(c) Il-kmandant għandu jiddikjara emerġenza meta l-ammont effettiv ta' fjuwil li jista' jintuża abbord ikun inqas mill-fjuwil tar-riżerva finali.

**CAT.OP.MPA.285 Użu ta' ossiġnu supplimentari**

Il-kmandant għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-tħaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied.

**CAT.OP.MPA.290 Osservazzjoni ta' qrubija lejn l-art**

Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jieħu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.

**CAT.OP.MPA.295 Użu ta' sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (ACAS)**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi u programmi tat-taħriġ meta fl-inġenju tal-ajru tkun installata ACAS u din tkun tista' tintuża. Meta tintuża ACAS tat-tip II, it-tali proċeduri u taħriġ għandhom ikunu skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1332/2011 ([1]).

**CAT.OP.MPA.300 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inżul**

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-kmandant għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO li beħsiebhom jintużaw m'għandhomx jipprevjenu avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milħuq sikuri, waqt li titqies l-informazzjoni dwar il-prestazzjoni li jkun hemm fil-manwal tal-operat.

**CAT.OP.MPA.305 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament**

(a) Il-kmandant jew il-bdot li f'idejh tkun fdata t-titjira jista' jagħti bidu għal avviċinament bi strument tkun xi tkun ir-RVR/il-VIS irrappurtata.

([1]) ĠU L 336, 20.12.2011, p. 20.

▼B

(b) Jekk ir-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament m'għandux jitkompla:

(1) taħt l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew

(2) fil-parti tal-avviċinament finali f'każijiet fejn id-DA/H jew l-MDA/H ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom.

(c) Fejn ir-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tar-RVR jistgħu jinkisbu billi wieħed jaqleb il-viżibilità rrappurtata.

(d) Jekk, wara li jinqabżu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, ir-RVR/il-VIS irrappurtata taqa' taħt il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jitkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.

(e) L-avviċinament jista' jitkompla taħt id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ippjanata tkun ġiet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinżamm.

(f) Ir-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot. Jekk ikunu rrappurtati u jkunu rilevanti, ir-RVR tal-punt tan-nofs u r-RVR tal-punt tal-waqfien għandhom ikunu jorbtu wkoll. Il-valur minimu tar-RVR għall-punt tan-nofs għandu jkun ta' 125 metru jew ikun ir-RVR meħtieġa għaż-żona ta' kuntatt mal-art, jekk din tkun inqas, u dak tar-RVR għall-punt ta' waqfien għandu jkun ta' 75 metru. Għall-inġenji tal-ajru mgħammra b'sistema ta' gwida jew ta' kontroll tar-"roll-out", il-valur minimu tar-RVR għall-punt tan-nofs għandu jkun ta' 75 metru.

**CAT.OP.MPA.310 Proċeduri operattivi — Għoli tal-qsim tal-limitu tar-runwayl— l-ajruplani**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi mfasslin biex ikun żgurat li ajruplan li jkun qed iwettaq avviċinamenti ta' preċiżjoni jaqsam il-limitu tar-runway b'marġni sikur, waqt li jkun qiegħed fil-konfigurazzjoni u l-attitudni tal-inżul.

**CAT.OP.MPA.315 Rappurtar tas-sigħat ta' titjir — il-ħelikopters**

L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni tal-awtorità kompetenti s-sigħat ta' titjir ta' kull ħelikopter li kien imħaddem matul is-sena kalendarja ta' qabel.

**CAT.OP.MPA.320 Kategoriji ta' inġenji tal-ajru**

(a) Il-kategoriji tal-inġenji tal-ajru għandhom ikunu bbażati fuq il-veloċità tal-ajru indikata fil-limitu ($V_{AT}$), li tkun hija ekwivalenti għall-veloċità ta' meta l-magna tieqaf taħdem ($V_{SO}$) immultiplikata b'1,3 jew għall-veloċità ta' waqfien g-wieħed (il-gravità) ($V_{S1\ g}$) immultiplikata b'1,23 fil-konfigurazzjoni tal-inżul bil-massa massima ċċertifikata waqt l-inżul. Jekk kemm il-$V_{SO}$ kif ukoll l-$V_{S1\ g}$ ikunu disponibbli, għandha tintuża l-$V_{AT}$ li tirriżulta li tkun ogħla.

(b) Għandhom jintużaw il-kategoriji tal-inġenji tal-ajru li huma speċifikati fit-tabella t'hawn taħt.

*Tabella 1*

**Kategoriji ta' inġenji tal-ajru li jikkorrispondu għall-valuri tal-$V_{AT}$**

| Kategorija ta' inġenju tal-ajru | VAT |
|---|---|
| A | Inqas minn 91 kt |
| B | Minn 91 sa 120 kt |
| C | Minn 121 sa 140 kt |
| D | Minn 141 sa 165 kt |
| E | Minn 166 sa 210 kt |

▼B

(c) Il-konfigurazzjoni tal-inżul li għandha titqies għandha tkun speċifikata fil-manwal tal-operat.

(d) L-operatur jista' japplika massa iktar baxxa tal-inżul biex jistabbilixxi l-$V_{AT}$, jekk dan ikun approvat mill-awtorità kompetenti. Din il-massa iktar baxxa tal-inżul għandha tkun valur permanenti u għandha tkun indipendenti mill-kundizzjonijiet li jinbidlu tal-operazzjonijiet ta' kuljum.

▼M3

*TAQSIMA 2*

***Inġenji tal-ajru li ma jaħdmux bil-magni***

**CAT.OP.NMPA.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip(i) ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni(jiet) konċernata(i).

**CAT.OP.NMPA.105 Proċeduri għat-tnaqqis tal-istorbju – blalen tal-arja u glajders bil-mutur**

Il-kmandant għandu jqis l-effett tal-istorbju tal-inġenju tal-ajru fil waqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

**CAT.OP.NMPA.110 Provvista u ppjanar tal-fjuwil u tas-saborra - il-blalen tal-arja**

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-fjuwil jew is-saborra li jinġarru huma biżżejjed għal kemm iddum it-titjira ppjanata b'żieda ta' riżerva ta' 30 minuta titjir.

(b) Il-kalkoli tal-fjwuil jew tas-saborra għandhom ikunu bbażati mill-anqas fuq il-kundizzjonijiet operattivi li bihom għandha titwettaq it-titjira kif ġej:

(1) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-ballun tal-arja;

(2) il-mases antiċipati;

(3) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u

(4) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur(i) tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

(c) Il-kalkoli għandhom ikunu ddokumentati fi pjan operattiv tat-titjira.

**CAT.OP.NMPA.115 Ġarr ta' kategoriji speċjali ta' passiġġieri (special categories of passengers - SCPs)**

Il-persuni li jeħtieġu kundizzjonijiet, assistenza u/jew apparati speċjali meta jinġarru abbord titjira għandhom jitqiesu bħala SCPs u jinġarru bil-kundizzjonijiet li jiżguraw is-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu skont il-proċeduri stabbiliti mill-operatur.

**CAT.OP.NMPA.120 Struzzjonijiet lill-passiġġieri**

L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri jingħataw struzzjonijiet dwar is-sikurezza qabel jew, meta xieraq, matul it-titjira.

**CAT.OP.NMPA.125 Preparazzjoni tat-titjira**

Qabel ma jibda b'titjira, il-kmandant għandu:

(a) jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-faċilitajiet fl-art inklużi l-faċilitajiet tal-komunikazzjoni u l-għajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u meħtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operat sikur tal-inġenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettaq it-titjira; u

(b) ikun midħla tal-informazzjoni meteoroloġika disponibbli kollha xierqa għat-titjira ppjanata. Il-preparazzjoni tat-titjira lil hinn mill-viċinanza tal-post tat-tluq għandha tinkludi:

(1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u

(2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovdi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ippjanata, minħabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

**CAT.OP.NMPA.130 Preżentazzjoni tal-pjan tat-titjira tal-ATS**

(a) Jekk pjan tat-titjira tal-ATS ma jkunx ippreżentat għaliex mhuwiex meħtieġ mir-regoli tal-ajru, għandha tiġi ddepożitata informazzjoni adegwata sabiex is-servizzi ta' twissija jkunu jistgħu jiġu attivati jekk ikun hemm bżonn.

(b) Meta ssir operazzjoni minn sit fejn huwa impossibbli li jiġi ppreżentat pjan tat-titjira tal-ATS, il-pjan tat-titjira tal-ATS għandu jintbagħat malajr kemm jista' jkun wara t-tlugħ mill-kmandant jew mill-operatur.

▼M3

**CAT.OP.NMPA.135 Għeluq sikur tal-kompartiment tal-passiġġieri u tal-bdoti - blalen tal-arja**

Il-kmandant għandu jiżgura li qabel it-tlugħ u l-inżul, u kull meta jqis li dan huwa neċessarju fl-interess tas-sikurezza:

(a) it-tagħmir u l-bagalji kollha huma stivati b'mod sikur; u

(b) għadu possibbli ssir evakwazzjoni f'emerġenza.

**CAT.OP.NMPA.140 Tipjip abbord.**

Għall-ebda presuna ma hu permess it-tipjip abbord glajder jew ballun tal-arja.

**CAT.OP.NMPA.145 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi**

Il-kmandant għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss meta l-aktar informazzjoni meteorolġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-ħin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell ogħla minnhom.

**CAT.OP.NMPA.150 Silġ u kontaminanti oħrajn – il-proċeduri ta' fuq l-art**

Il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tlugħ biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod ħażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, ħlief hekk kif inhu permess skont l-AFM.

**CAT.OP.NMPA.155 Kundizzjonijiet tat-tlugħ**

Qabel ma jagħti bidu għat-tlugħ, il-kmandant għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat mhux se jostakola tlugħ u tluq sikur.

**CAT.OP.NMPA.160 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir**

Il-kmandant għandu jiżgura li meta jġorr passiġġieri ma jiġux simulati sitwazzjonijiet anormali jew ta' emerġenza li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza.

**CAT.OP.NMPA.165 Ġestjoni matul it-titjira tal-fjuwil jew tas-saborra - blalen tal-arja**

Il-kmandant għandu jivverifika f'intervalli regolari li l-ammont ta' fjuwil u saborra li jistgħu jintużaw u li fadal fit-titjira mhuwiex inqas mill-fjuwil u s-saborra meħtieġa sabiex ilesti t-titjira maħsuba u r-riżerva ppjanata għall-inżul.

**CAT.OP.NMPA.170 Użu ta' ossiġnu supplimentari**

Il-kmandant għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-tħaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni taqbeż l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni taqbeż it-13 000 pied.

**CAT.OP.NMPA.175 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inżul**

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-kmandant għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli għalih, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tal-wiċċ ippjanat li jintuża ma għandhomx jostakolaw avviċinament u nżul sikuri.

**CAT.GEN.NMPA.180 Limitazzjonijiet operattivi — il-blalen tal-arja sħuna**

(a) Ballun tal-arja sħuna ma għandux jinżel billejl, ħlief f'sitwazzjoni ta' emerġenza.

(b) It-tlugħ ta' ballun tal-arja sħuna jista' jsir billejl, sakemm jinġarr biżżejjed fjuwl għall-inżul binhar.

▼M3

**CAT.OP.NMPA.185 Limitazzjonijiet operattivi - glajders**

glajder jista' jkun operat biss binhar.

▼B

IS-SUBPARTI C

***PRESTAZZJONI TAL-INĠENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI***

*TAQSIMA 1*

***L-Ajruplani***

K A P I T O L U 1

**R e k w i ż i t i ġ e n e r a l i**

**CAT.POL.A.100 Kategoriji tal-prestazzjoni**

(a) L-ajruplan għandu jitħaddem skont ir-rekwiżiti tal-kategorija tal-prestazzjoni applikabbli.

(b) Meta ma tkunx tista' tintwera konformità sħiħa mar-rekwiżiti applikabbli ta' din it-Taqsima minħabba karatteristiċi speċifiki tad-disinn, l-operatur għandu japplika standards tal-prestazzjoni approvati li jiżguraw livell tas-sikurezza li jkun ekwivalenti għal dak tal-kapitolu x-xieraq.

**CAT.POL.A.105 Punti ġenerali**

(a) Il-massa tal-ajruplan:

(1) fil-bidu tat-tlugħ; jew

(2) fil-każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira, mill-mument li fih jibda japplika l-pjan operattiv irrivedut tat-titjira,

m'għandhiex tkun iżjed mill-massa li fiha r-rekwiżiti tal-kapitolu x-xieraq jistgħu jintlaħqu, għat-titjira li għandha titwettaq. Jistgħu jitqiesu wkoll it-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil.

(b) Id-dejta tal-prestazzjoni approvata inkluża fl-AFM għandha tintuża biex tiġi stabbilita l-konformità mar-rekwiżiti tal-kapitolu x-xieraq, u din għandha tiġi ssupplimentata, skont il-bżonn, b'dejta oħra kif preskritt fil-kapitolu rilevanti. L-operatur għandu jispeċifika d-dejta l-oħra fil-manwal tal-operat. Meta jiġu applikati l-fatturi preskritti fil-kapitolu x-xieraq, jista' jitqies kwalunkwe fattur operattiv li jkun diġà ġie inkorporat fid-dejta tal-prestazzjoni tal-AFM biex b'hekk tiġi evitata l-applikazzjoni doppja tal-fatturi.

(c) Il-konfigurazzjoni tal-ajruplan, il-kundizzjonijiet ambjentali u t-tħaddim ta' sistemi li jkollhom effetti negattivi fuq il-prestazzjoni għandhom jitqiesu kif xieraq.

(d) Għall-għanijiet tal-prestazzjoni, runway niedja, minbarra runway tal-ħaxix, tista' titqies bħala waħda xotta.

(e) L-operatur għandu jqis il-preċiżjoni taċ-ċarts meta jkun qed jivvaluta r-rekwiżiti tat-tlugħ tal-kapitoli applikabbli.

▼B

KAPITOLU 2

**Kategorija tal-prestazzjoni A**

**CAT.POL.A.200 Punti ġenerali**

(a) Id-dejta tal-prestazzjoni approvata mogħtija fl-AFM għandha tkun issupplimentata kif meħtieġ b'dejta oħra jekk id-dejta tal-prestazzjoni approvata mogħtija fl-AFM ma tkunx biżżejjed f'dak li għandu x'jaqsam ma' elementi bħal dawn li ġejjin:

(1) li jitqiesu kundizzjonijiet operattivi negattivi li jkunu mistennija b'mod raġonevoli bħalma huma t-tlugħ u l-inżul fuq runways ikkontaminati; u

(2) li titqies ħsara fil-magna fil-fażijiet kollha tat-titjira.

(b) Fil-każ ta' runway imxarrba jew ikkontaminata, għandha tintuża d-dejta tal-prestazzjoni li tkun stabbilita skont l-istandards applikabbli għaċ-ċertifikazzjoni tal-ajruplani l-kbar jew skont standards ekwivalenti għalihom.

(c) L-użu tad-dejta l-oħra msemmija fil-punt (a) u tar-rekwiżiti ekwivalenti msemmija fil-punt (b) għandu jiġi speċifikat fil-manwal tal-operat.

**CAT.POL.A.205 Tlugħ**

(a) Il-massa tat-tlugħ m'għandhiex taqbeż il-massa massima waqt it-tlugħ speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni u għat-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom tat-tluq.

(b) Għandhom jintlaħqu r-rekwiżiti li ġejjin meta tkun qed tiġi stabbilita l-massa massima awtorizzata waqt it-tlugħ:

(1) id-distanza għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien m'għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien (ASDA);

(2) id-distanza tat-tlugħ m'għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tlugħ, u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar m'għandhiex taqbeż nofs il-ġirja tat-tlugħ disponibbli (TORA);

(3) il-ġirja tat-tlugħ m'għandhiex taqbeż it-TORA;

(4) valur wieħed ta' $V_1$ għandu jintuża għat-tlugħ interrott u għal dak issoktat; u

(5) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tlugħ m'għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tlugħ fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.

(c) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (b), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(1) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;

(2) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom;

(3) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway;

(4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tat-tlugħ;

(5) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrappurtat; u

(6) it-telf, jekk ikun hemm, tat-tul tar-runway minħabba l-allinjament tal-ajruplan qabel it-tlugħ.

▼B

**CAT.POL.A.210 Distanza mill-ostakli waqt it-tlugħ**

(a) Il-passaġġ nett tat-titjira tat-tlugħ għandu jkun stabbilit b'tali mod li l-ajruplan jgħaddi minn mal-ostakli kollha f'distanza vertikali ta' mill-inqas 35 pied minnhom jew f'distanza orizzontali ta' mill-inqas 90 metru u 0,125 × D minnhom, fejn D hija d-distanza orizzontali li l-ajruplan ikun ivvjaġġa mit-tarf tad-distanza disponibbli għat-tlugħ (TODA) jew mit-tarf tad-distanza tat-tlugħ jekk tkun skedata dawra qabel tarf it-TODA. Għall-ajruplani li t-tul tal-ġwienaħ tagħhom ikun ta' inqas minn 60 metru, tista' tintuża distanza orizzontali mill-ostakli li tkun daqs nofs it-tul tal-ġwienaħ tal-ajruplan u 60 metru u 0,125 × D.

(b) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (a):

(1) għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(i) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-ġirja tat-tlugħ;

(ii) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;

(iii) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom; u

(iv) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrappurtat.

(2) il-bidliet fir-rotta m'għandhomx ikunu awtorizzati sal-punt li fih il-passaġġ nett tat-titjira tat-tlugħ ikun kiseb għoli li jkun daqs nofs it-tul tal-ġwienaħ, iżda mhux inqas minn 50 pied 'il fuq mill-elevazzjoni ta' tarf it-TORA. Minn dak il-punt 'il quddiem, sa għoli ta' 400 pied, huwa meqjus li l-ajruplan ikun miel mhux iktar minn 15°. 'Il fuq minn 400 pied, jistgħu jiġu skedati angoli ta' timjil li jkunu ta' iktar minn 15°, iżda mhux ta' iktar minn 25°;

(3) fi kwalunkwe parti mill-passaġġ nett tat-titjira tat-tlugħ li fiha l-ajruplan ikun miel b'iktar minn 15°, l-ajruplan għandu jgħaddi minn mal-ostakli kollha li jkunu jinsabu f'distanza orizzontali li tkun fil-limiti speċifikati fil-punti (a), (b)(6) u (b)(7) minnu b'distanza vertikali ta' mill-inqas 50 pied minnhom;

(4) l-operazzjonijiet li japplikaw angoli ta' timjil laterali miżjuda ta' mhux iktar minn 20° bejn 200 u 400 pied, jew mhux iktar minn 30° 'il fuq minn 400 pied, għandhom jitwettqu skont il-punt CAT.POL.A.240;

(5) għandu jitqies b'mod xieraq l-effett tal-angolu ta' timjil laterali fuq il-veloċitajiet operattivi u l-passaġġ tat-titjira, inklużi ż-żidiet fid-distanza li jkunu ġejjin minn veloċitajiet operattivi miżjuda;

(6) F'każijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira ma jkunx jeħtieġ bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:

(i) 300 metru, jekk il-bdot ikun kapaċi jżomm il-preċiżjoni tan-navigazzjoni meħtieġa fiż-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew

(ii) 600 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.

(7) F'każijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira jkun jeħtieġ bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:

(i) 600 metru, jekk il-bdot ikun kapaċi jżomm il-preċiżjoni tan-navigazzjoni meħtieġa fiż-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew

(ii) 900 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.

▼B

(c) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri ta' kontinġenza biex jissodisfa r-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) u (b) u biex jipprovdi rotta sikura li tevita l-ostakli, biex b'hekk l-ajruplan ikun jista' jew jikkonforma mar-rekwiżiti ta' waqt ir-rotta mogħtija fil-punt CAT.POL.A.215, jew jinżel fl-ajrudrom tat-tluq jew f'ajrudrom alternattiv għat-tlugħ.

**CAT.POL.A.215 Waqt ir-rotta — magna waħda wieqfa (OEI)**

(a) Id-dejta tal-passaġġ nett tat-titjira b'OEI ta' waqt ir-rotta mogħtija fl-AFM, li tkun adattata għall-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira, għandha tippermetti li tintwera konformità mal-punti (b) jew (c) matul ir-rotta kollha. Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jkollu xaqliba pożittiva meta l-inġenju tal-ajru jkun 1 500 pied 'il fuq mill-ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul wara li tiżviluppa ħsara fil-magna. F'kundizzjonijiet meteoroloġiċi li jkunu jeħtieġu t-tħaddim ta' sistemi ta' ħarsien mis-silġ, għandu jitqies l-effett tal-użu ta' dawn is-sistemi fuq il-passaġġ nett tat-titjira.

(b) Ix-xaqliba tal-passaġġ nett tat-titjira għandha tkun waħda pożittiva sa ma jintlaħaq għoli ta' mill-inqas 1 000 pied 'il fuq mill-art u mill-ostakli kollha li jkun hemm tul ir-rotta f'distanza ta' 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rotta prevista.

(c) Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jippermetti lill-ajruplan ikompli bit-titjira mill-altitudni ta' veloċità regolari lejn ajrudrom fejn ikun jista' jsir inżul skont il-punt CAT.POL.A.225 jew il-punt CAT.POL.A.230, skont kif ikun xieraq. Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jgħaddi minn mal-art u minn mal-ostakli kollha tul ir-rotta li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rotta prevista, f'distanza vertikali ta' mill-inqas 2 000 pied minnhom, skont l-affarijiet li ġejjin:

(1) wieħed ikun assuma li l-magna tieqaf fil-punt l-iktar kritiku tul ir-rotta;

(2) ikunu tqiesu l-effetti tar-riħ fuq il-passaġġ tat-titjira;

(3) ir-rimi tal-fjuwil ikun permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jasal fl-ajrudrom bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa, jekk tintuża proċedura sikura; u

(4) l-ajrudrom fejn l-ajruplan ikun previst li se jinżel wara ħsara fil-magna għandu jissodisfa l-kriterji li ġejjin:

(i) ikunu ntlaħqu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni fil-massa tal-inżul mistennija; u

(ii) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp, u r-rapporti dwar il-kundizzjoni taż-żona jkunu jindikaw li jista' jsir inżul sikur fil-ħin stmat tal-inżul.

(d) L-operatur għandu jżid il-marġnijiet tal-wisa' mogħtija fil-punti (b) u (c) għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi), jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tilħaq tal-inqas il-prestazzjoni tan-navigazzjoni 5 meħtieġa (ir-RNP5).

**CAT.POL.A.220 Waqt ir-rotta — ajruplani bi tliet magni jew iżjed li jkollhom żewġ magni weqfin**

(a) Ajruplan li jkollu tliet magni jew iktar, fl-ebda punt tul ir-rotta prevista m'għandu jkun, f'veloċità regolari ta' medda twila bil-magni kollha jaħdmu f'temperatura standard u arja kalma, iktar minn 90 minuta 'l bogħod mill-ajrudrom li fih ikunu ntlaħqu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni applikabbli fil-massa tal-inżul mistennija, sakemm dan ma jkunx konformi mal-punti (b) sa (f).

▼B

(b) Id-dejta tal-passaġġ nett tat-titjira b'żewġ magni weqfin ta' waqt ir-rotta għandha tippermetti lill-ajruplan ikompli bit-titjira, fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija, mill-punt li fih wieħed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu fl-istess ħin lejn ajrudrom li fih l-ajruplan ikun jista' jinżel u jieqaf kompletament billi juża l-proċedura preskritta għal inżul b'żewġ magni weqfin. Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jgħaddi minn mal-art u minn mal-ostakli kollha tul ir-rotta li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rotta prevista, f'distanza vertikali ta' mill-inqas 2 000 pied minnhom. F'altitudni u f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi li jkunu jeħtieġu li jkunu jistgħu jitħaddmu s-sistemi ta' ħarsien mis-silġ, għandu jitqies l-effett tal-użu ta' dawn is-sistemi fuq id-dejta tal-passaġġ nett tat-titjira. Jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tilħaq tal-inqas ir-RNP5, l-operatur għandu jżid il-marġni tal-wisa' mogħti hawn fuq għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi).

(c) Wieħed għandu jassumi li ż-żewġ magni jieqfu fl-iktar punt kritiku ta' dik il-parti tar-rotta li fiha l-ajruplan ikun, f'veloċità regolari ta' medda twila bil-magni kollha jaħdmu f'temperatura standard u arja kalma, iktar minn 90 minuta 'l bogħod mill-ajrudrom li fih ikunu ntlaħqu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni applikabbli fil-massa tal-inżul mistennija.

(d) Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jkollu xaqliba pożittiva meta l-ajruplan ikun 1 500 pied 'il fuq mill-ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul wara li tiżviluppa l-ħsara f'żewġ magni.

(e) Ir-rimi tal-fjuwil għandu jkun permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jasal fl-ajrudrom bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa, jekk tintuża proċedura sikura.

(f) Il-massa mistennija tal-ajruplan fil-punt li fih wieħed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu m'għandhiex tkun inqas minn dik li tinkludi biżżejjed fjuwil biex l-ajruplan ikompli sejjer lejn ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul, u biex dan jasal hemm mill-inqas 1 500 pied direttament fuq iż-żona tal-inżul u biex, minn dak il-punt 'il quddiem, itir fl-istess livell għal 15-il minuta.

**CAT.POL.A.225 Inżul — ajrudromi tad-destinazzjoni u ajrudromi alternattivi**

(a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) m'għandhiex taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata għall-altitudni u għat-temperatura tal-ambjent mistennija fil-ħin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fl-ajrudrom alternattiv.

**CAT.POL.A.230 Inżul — runways xotti**

(a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) għall-ħin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ieħor għandha tippermetti nżul b'waqfien sħiħ tal-ajruplan minn 50 pied 'il fuq mil-limitu tar-runway:

(1) f'60 % tad-distanza disponibbli tal-inżul (LDA) għall-ajruplani li jaħdmu b'magni turboġett; u

(2) f'70 % tal-LDA għall-ajruplani li jaħdmu b'turboskrun.

(b) Għall-operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf, l-operatur għandu juża d-dejta tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a), ibbażata fuq għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.245.

(c) Għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira, l-operatur għandu juża d-dejta tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a), u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.250.

▼B

(d) Meta jkun qed jistabbilixxi l-massa tal-inżul, l-operatur għandu jqis l-affarijiet li ġejjin:

(1) l-altitudni tal-ajrudrom;

(2) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara; u

(3) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tal-inżul, jekk dan ikun ikbar minn ± 2 %.

(e) Sabiex l-ajruplan jitħalla jitlaq, wieħed għandu jassumi li:

(1) l-ajruplan se jinżel fuq l-iktar runway favorevoli, f'arja kalma; u

(2) l-ajruplan se jinżel fuq ir-runway li l-aktar probabbli tiġi assenjata lilu meta jitqiesu l-veloċità u d-direzzjoni probabbli tar-riħ, il-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-ajruplan fuq l-art u kundizzjonijiet oħrajn bħalma huma l-għajnuna għall-inżul u t-tip ta' terren.

(f) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (e)(1) għal ajrudrom tad-destinazzjoni li jkollu runway waħda li fih l-inżul ikun jiddependi fuq komponent speċifiku tar-riħ, l-ajruplan jista' jitħalla jitlaq jekk ikunu ntgħażlu żewġ ajrudromi alternattivi li jippermettu konformità sħiħa mal-punti (a) sa (e). Qabel ma jagħti bidu għal avviċinament biex jinżel fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, il-kmandant għandu jivverifika li l-inżul jista' jsir f'konformità sħiħa mal-punti (a) sa (d) u mal-punt CAT.POL.A.225.

(g) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (e)(2) għall-ajrudrom tad-destinazzjoni, l-ajruplan għandu jitħalla jitlaq biss jekk jintgħażel ajrudrom alternattiv li jippermetti konformità sħiħa mal-punti (a) sa (e).

**CAT.POL.A.235 Inżul — runways imxarrbin u kkontaminati**

(a) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-ħin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun imxarrba, il-LDA għandha tkun ta' mill-inqas 115 % tad-distanza meħtieġa tal-inżul stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.230.

(b) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-ħin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun ikkontaminata, il-LDA għandha tkun mill-inqas id-distanza tal-inżul stabbilita skont il-punt (a), jew mill-inqas 115 % tad-distanza tal-inżul stabbilita skont id-dejta approvata tad-distanza tal-inżul fuq runway ikkontaminata jew dejta ekwivalenti, skont liema minnhom tkun l-akbar. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat jekk għandhiex tiġi applikata dejta ekwivalenti tad-distanza tal-inżul jew le.

(c) Tista' tintuża distanza tal-inżul fuq runway imxarrba li tkun iqsar minn dik meħtieġa skont il-punt (a), iżda li ma tkunx inqas minn dik meħtieġa skont il-punt CAT.POL.A.230(a), jekk l-AFM ikun jinkludi informazzjoni addizzjonali speċifika dwar id-distanzi tal-inżul fuq runways imxarrbin.

(d) Tista' tintuża distanza tal-inżul fuq runway ikkontaminata mħejjija b'mod speċjali li tkun iqsar minn dik meħtieġa skont il-punt (b), iżda li ma tkunx inqas minn dik meħtieġa skont il-punt CAT.POL.A.230(a), jekk l-AFM ikun jinkludi informazzjoni addizzjonali speċifika dwar id-distanzi tal-inżul fuq runways ikkontaminati.

▼B

(e) Għall-punti (b), (c) u (d), għandhom jiġu applikati l-kriterji tal-punt CAT.POL.A.230 kif xieraq, ħlief għall-fatt li l-punt CAT.POL.A.230(a) m'għandux japplika għall-punt (b) t'hawn fuq.

**CAT.POL.A.240 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet b'angoli ta' timjil laterali miżjuda**

(a) L-operazzjonijiet b'angoli ta' timjil laterali miżjuda jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlaħqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:

(1) li l-AFM fih dejta approvata għaż-żieda meħtieġa fil-veloċità operattiva u dejta biex ikun jista' jiġi ffurmat il-passaġġ tat-titjira meta jitqiesu ż-żidiet fl-angoli ta' timjil laterali u fil-veloċitajiet;

(2) li hemm gwida viżwali disponibbli għall-preċiżjoni tan-navigazzjoni;

(3) li ġew speċifikati l-valuri minimi tat-temp u l-limitazzjonijiet tar-riħ għal kull runway; u

(4) li l-ekwipaġġ tat-titjira kiseb għarfien xieraq tar-rotta li fiha għandu jittajjar l-inġenju tal-ajru u tal-proċeduri li għandhom jintużaw skont il-punt ORO.OPS.FC.

**CAT.POL.A.245 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf**

(a) L-operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf li jużaw angoli ta' pendil tal-inżul ta' 4.5° jew iktar u li jkollhom għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlaħqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:

(1) li l-AFM jagħti l-angolu massimu ta' pendil tal-inżul approvat, kwalunkwe limitazzjonijiet oħrajn, il-proċeduri normali, mhux normali jew ta' emerġenza għall-avviċinament wieqaf, kif ukoll l-emendi fid-dejta dwar it-tul taż-żona għal meta jkunu qed jintużaw il-kriterji tal-avviċinament wieqaf;

(2) li, għal kull ajrudrom li fih għandhom jitwettqu operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf:

(i) għandha tkun disponibbli, sistema ta' referenza adattata tal-passaġġ tal-inżul li tkun tinkludi mill-inqas sistema ta' indikazzjoni viżwali tal-passaġġ tal-inżul;

(ii) għandhom ikunu speċifikati l-valuri minimi tat-temp; u

(iii) għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(A) is-sitwazzjoni tal-ostakli;

(B) it-tip ta' referenza tal-passaġġ tal-inżul u ta' gwida tar-runway;

(C) ir-referenza viżwali minima li għandha tkun meħtieġa fl-għoli tad-deċiżjoni (DH) u fl-MDA;

(D) it-tagħmir disponibbli li jkun hemm abbord;

(E) il-kwalifiki tal-bdot u familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom;

(F) il-limitazzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fl-AFM; u

(G) il-kriterji tal-avviċinament mhux milħuq.

▼B

**CAT.POL.A.250 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira**

(a) L-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlaħqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:

(1) li d-distanza użata għall-kalkolu tal-massa tal-inżul awtorizzata tista' tikkonsisti mit-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura u l-LDA ddikjarata;

(2) li l-Istat tal-ajrudrom ikun stabbilixxa interess pubbliku u ħtieġa operattiva għall-operazzjoni, jew minħabba d-distanza tal-ajruport jew minħabba l-limitazzjonijiet fiżiċi marbutin mal-estensjoni tar-runway;

(3) li d-distanza vertikali bejn il-passaġġ ta' għajnejn il-bdot u l-passaġġ tal-iktar parti baxxa tar-roti, meta l-ajruplan ikun stabbilit fuq il-passaġġ ta' nżul normali, ma tkunx taqbeż it-tliet (3) metri;

(4) li r-RVR/il-VIS minima m'għandhiex tkun ta' inqas minn 1 500 metru u li l-limitazzjonijiet tar-riħ ikunu speċifikati fil-manwal tal-operat;

(5) li l-esperjenza minima tal-bdot, ir-rekwiżiti tat-taħriġ u l-familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom ikunu speċifikati u jkunu ntlaħqu;

(6) li l-għoli tal-qsim fil-bidu tat-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura jkun ta' 50 pied;

(7) li l-użu taż-żona ddikjarata bħala sikura jkun approvat mill-Istat tal-ajrudrum;

(8) li t-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura ma jkunx jaqbeż id-90 metru;

(9) li l-wisa' taż-żona ddikjarata bħala sikura ċċentrata fuq il-linja estiża taċ-ċentru tar-runway ma tkunx inqas mid-doppju tal-wisa' tar-runway jew mid-doppju tat-tul tal-ġwienaħ, skont liema minnhom ikun l-akbar;

(10) li ż-żona ddikjarata bħala sikura ma jkun fiha l-ebda ostaklu jew ħofra li jistgħu jpoġġu fil-periklu ajruplan li jinżel qabel ma tibda r-runway u li l-ebda oġġett mobbli ma jkun permess fiż-żona ddikjarata bħala sikura waqt li r-runway tkun qed tintuża għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira;

(11) li l-pendil taż-żona ddikjarata bħala sikura la jkun jaqbeż il-5 % 'l fuq u lanqas it-2 % 'l isfel fid-direzzjoni tal-inżul; u

(12) il-kundizzjonijiet addizzjonali, jekk ikunu speċifikati mill-awtorità kompetenti, li jqisu l-karatteristiċi tat-tip ta' ajruplan, il-karatteristiċi orografiċi fiż-żona tal-avviċinament, l-għajnuna disponibbli għall-avviċinament u l-kunsiderazzjonijiet marbutin mal-avviċinament mhux milħuq/mal-inżul interrott.

KAPITOLU 3

**Kategorija tal-prestazzjoni B**

**CAT.POL.A.300 Punti ġenerali**

(a) L-operatur m'għandux iħaddem ajruplan b'magna waħda:

(1) billejl; jew

(2) f'IMC ħlief skont VFR speċjali.

▼B

(b) L-operatur għandu jittratta l-ajruplani b'żewġ magni li ma jilħqux ir-rekwiżiti tat-tlugħ mogħtija fil-punt CAT.POL.A.340 bħala ajruplani b'magna waħda.

**CAT.POL.A.305 Tlugħ**

(a) Il-massa tat-tlugħ m'għandhiex taqbeż il-massa massima waqt it-tlugħ speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni u għat-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom tat-tluq.

(b) Id-distanza tat-tlugħ mingħajr fatturi speċifikata fl-AFM m'għandhiex tkun itwal minn:

(1) meta din tiġi mmultiplikata b'fattur ta' 1.25, il-ġirja tat-tlugħ disponibbli (TORA); jew

(2) meta jkun hemm mogħdija tal-waqfien u/jew tal-ikklerjar disponibbli, l-affarijiet li ġejjin:

(i) it-TORA;

(ii) meta din tiġi mmultiplikata b'fattur ta' 1.15, id-distanza disponibbli għat-tlugħ (TODA),; jew

(iii) meta din tiġi mmultiplikata b'fattur ta' 1.3, l-ASDA.

(c) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (b), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(1) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-ġirja tat-tlugħ;

(2) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;

(3) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom;

(4) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway;

(5) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tat-tlugħ; u

(6) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrappurtat.

**CAT.POL.A.310 Distanza mill-ostakli waqt it-tlugħ — l-ajruplani b'diversi magni**

(a) Il-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ ta' ajruplani b'żewġ magni jew iktar għandu jkun stabbilit b'tali mod li l-ajruplan jgħaddi minn mal-ostakli kollha f'distanza vertikali ta' mill-inqas 50 pied minnhom jew f'distanza orizzontali ta' mill-inqas 90 metru u 0,125 × D minnhom, fejn D hija d-distanza orizzontali li l-ajruplan ikun ivvjaġġa mit-tarf tat-TODA jew mit-tarf tad-distanza tat-tlugħ jekk tkun skedata dawra qabel tarf it-TODA, ħlief hekk kif previst fil-punti (b) u (c). Għall-ajruplani li t-tul tal-ġwienaħ tagħhom ikun ta' inqas minn 60 metru, tista' tintuża distanza orizzontali mill-ostakli li tkun daqs nofs it-tul tal-ġwienaħ tal-ajruplan u 60 metru u 0,125 × D. Wieħed għandu jassumi:

(1) li l-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ jibda f'għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art f'tarf id-distanza tat-tlugħ meħtieġa skont il-punt CAT.POL.A.305(b) u jintemm f'għoli ta' 1 500 pied 'il fuq minn wiċċ l-art;

(2) li l-ajruplan ma jkunx immejjel b'mod laterali qabel ma jilħaq għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art, u li wara dan il-punt l-angolu ta' timjil laterali ma jkunx ta' iktar minn 15°;

(3) li l-ħsara fil-magna kritika tiżviluppa fil-punt fil-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ bil-magni kollha jaħdmu li fih ir-referenza viżwali biex ikunu evitati l-ostakli tkun mistennija tintilef;

▼B

(4) li x-xaqliba tal-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ minn 50 pied sal-għoli li fih wieħed jassumi li tiżviluppa l-ħsara fil-magna tkun daqs ix-xaqliba medja tal-ajruplan bil-magni kollha jaħdmu matul it-tlugħ u t-tranżizzjoni għall-konfigurazzjoni ta' waqt ir-rotta, immultiplikata b'fattur ta' 0.77; u

(5) li x-xaqliba tal-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ mill-għoli milħuq skont il-punt (a)(4) sa tarf il-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ tkun daqs ix-xaqliba waqt it-tlugħ ta' waqt ir-rotta b'OEI mogħtija fl-AFM.

(b) F'każijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira ma jkunx jeħtieġ bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:

(1) 300 metru, jekk it-titjira titwettaq b'kundizzjonijiet li jippermettu navigazzjoni viżwali bi gwida għad-direzzjoni, jew jekk ikunu disponibbli għajnuniet għan-navigazzjoni li jgħinu lill-bdot iżomm il-passaġġ ippjanat tat-titjira bl-istess preċiżjoni; jew

(2) 600 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.

(c) F'każijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira jkun jeħtieġ bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:

(1) 600 metru, għal titjiriet b'kundizzjonijiet li jippermettu navigazzjoni viżwali bi gwida għad-direzzjoni; jew

(2) 900 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.

(d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(1) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-ġirja tat-tlugħ;

(2) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;

(3) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom; u

(4) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrappurtat.

▼M3

(e) (e) Ir-rekwiżiti f'(a)(3), (a)(4), (a)(5), (b)(2) u (c)(2) ma għandhomx ikunu applikabbli għal operazzjonijiet VFR binhar.

▼B

**CAT.POL.A.315 Waqt ir-rotta — l-ajruplani b'diversi magni**

(a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u f'każ li tiżviluppa ħsara f'waħda mill-magni, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jkompli t-titjira, bil-magni li jibqa' jaħdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa, fl-altitudni minima rilevanti għat-titjir sikur imniżżla fil-manwal tal-operat jew 'il fuq minnha, sa punt li jkun l 000 pied 'il fuq minn ajrudrom li fih ikunu jistgħu jintlaħqu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni.

(b) Wieħed għandu jassumi li, fil-punt li fih tiżviluppa l-ħsara fil-magna:

(1) l-ajruplan ma jkunx qed itir f'altitudni li tkun iktar minn dik li fiha r-rata tat-tlugħ tkun daqs 300 pied kull minuta, meta l-magni kollha jkunu qed jaħdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa; u

(2) ix-xaqliba waqt ir-rotta b'OEI għandha tkun ix-xaqliba grossa tal-inżul jew tat-tlugħ, skont kif ikun xieraq, miżjuda b'xaqliba ta' 0,5 % jew imnaqqsa b'xaqliba ta' 0,5 % rispettivament.

**CAT.POL.A.320 Waqt ir-rotta — l-ajruplani b'magna waħda**

(a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jilħaq post li fih ikun jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur.

▼B

(b) Wieħed għandu jassumi li, fil-punt li fih tiżviluppa l-ħsara fil-magna:

(1) l-ajruplan ma jkunx qed itir f'altitudni li tkun iktar minn dik li fiha r-rata tat-tluġh tkun daqs 300 pied kull minuta, meta l-magna tkun qed taħdem bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa; u

(2) ix-xaqliba waqt ir-rotta tkun ix-xaqliba grossa tal-inżul miżjuda b'xaqliba ta' 0,5 %.

**CAT.POL.A.325 Inżul — ajrudromi tad-destinazzjoni u ajrudromi alternattivi**

Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) m'għandhiex taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata għall-altitudni u għat-temperatura tal-ambjent mistennija fil-ħin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fl-ajrudrom alternattiv.

**CAT.POL.A.330 Inżul — runways xotti**

(a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) għall-ħin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ieħor għandha tippermetti nżul b'waqfien sħiħ tal-ajruplan minn 50 pied 'il fuq mil-limitu tar-runway f'70 % tal-LDA, filwaqt li jitqiesu:

(1) l-altitudni tal-ajrudrom;

(2) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara;

(3) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway; u

(4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tal-inżul.

(b) Għall-operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf, l-operatur għandu juża d-dejta tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a), ibbażata fuq għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.345.

(c) Għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira, l-operatur għandu juża d-dejta tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a), u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.350.

(d) Sabiex l-ajruplan jitħalla jitlaq skont il-punti (a) sa (c), wieħed għandu jassumi li:

(1) l-ajruplan se jinżel fuq l-iktar runway favorevoli, f'arja kalma; u

(2) l-ajruplan se jinżel fuq ir-runway li l-aktar probabbli tiġi assenjata lilu meta jitqiesu l-veloċità u d-direzzjoni probabbli tar-riħ, il-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-ajruplan fuq l-art u kundizzjonijiet oħrajn bħalma huma l-għajnuna għall-inżul u t-tip ta' terren.

(e) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (d)(2) għall-ajrudrom tad-destinazzjoni, l-ajruplan għandu jitħalla jitlaq biss jekk ikun intgħażel ajrudrom alternattiv li jippermetti konformità sħiħa mal-punti (a) sa (d).

**CAT.POL.A.335 Inżul — runways imxarrbin u kkontaminati**

(a) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-ħin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun imxarrba, il-LDA għandha tkun daqs id-distanza meħtieġa tal-inżul stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.330, immultiplikata b'fattur ta' 1,15, jew iżjed minnha.

▼B

(b) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-ħin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun ikkontaminata, id-distanza tal-inżul m'għandhiex taqbeż il-LDA. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat id-dejta tad-distanza tal-inżul li għandha tiġi applikata.

(c) Tista' tintuża distanza tal-inżul fuq runway imxarrba li tkun iqsar minn dik meħtieġa skont il-punt (a), iżda li ma tkunx inqas minn dik meħtieġa skont il-punt CAT.POL.A.330(a), jekk l-AFM ikun jinkludi informazzjoni addizzjonali speċifika dwar id-distanzi tal-inżul fuq runways imxarrbin.

**CAT.POL.A.340 Rekwiżiti tat-tlugħ waqt it-tlugħ u waqt l-inżul**

L-operatur ta' ajruplan b'żewġ magni għandu jissodisfa r-rekwiżiti tat-tlugħ li ġejjin waqt it-tlugħ u l-inżul:

(a) *It-tlugħ waqt it-tlugħ*

(1) Bil-magni kollha jaħdmu

(i) Ix-xaqliba stabbli tat-tlugħ wara t-tlugħ għandha tkun ta' mill-inqas 4 %:

(A) bil-qawwa tat-tlugħ fuq kull magna;

(B) bit-tagħmir għall-inżul estiż, ħlief għall-fatt li, meta t-tagħmir għall-inżul ikun jista' jitreġġa' lura f'mhux iktar minn seba' (7) sekondi, wieħed jista' jassumi li dan ikun imreġġa' lura;

(C) bil-"flaps" tal-ġwienaħ fil-pożizzjoni(jiet) tat-tlugħ; u

(D) b'veloċità tat-tlugħ li ma tkunx ta' inqas mill-akbar valur minn fost dawn li ġejjin: 1,1 $V_{MC}$ (il-veloċità minima tal-kontroll fuq jew qrib l-art) u 1,2 $V_{S1}$ (il-veloċità ta' waqfien jew il-veloċità minima ta' titjir kostanti fil-konfigurazzjoni tal-inżul).

(2) B'OEI

(i) Ix-xaqliba stabbli tat-tlugħ f'altitudni ta' 400 pied 'il fuq mill-wiċċ tat-tlugħ għandu jkun pożittiv b'mod li jista' jitkejjel:

(A) bil-magna kritika wieqfa u bl-iskrun tagħha fil-pożizzjoni tar-reżistenza minima tal-arja;

(B) bil-magna li jibqa' fil-qawwa tat-tlugħ;

(C) bit-tagħmir għall-inżul imreġġa' lura;

(D) bil-"flaps" tal-ġwienaħ fil-pożizzjoni(jiet) tat-tlugħ; u

(E) b'veloċità tat-tlugħ li tkun daqs dik milħuqa f'għoli ta' 50 pied.

(ii) Ix-xaqliba stabbli tat-tlugħ m'għandhiex tkun ta' inqas minn 0,75 % f'altitudni ta' 1 500 pied 'il fuq mill-wiċċ tat-tlugħ:

(A) bil-magna kritika wieqfa u bl-iskrun tagħha fil-pożizzjoni tar-reżistenza minima tal-arja;

(B) bil-magna li jibqa' f'qawwa li ma tkunx iktar mill-qawwa massima kontinwa;

(C) bit-tagħmir għall-inżul imreġġa' lura;

(D) bil-"flaps" tal-ġwienaħ imreġġgħin lura; u

(E) b'veloċità tat-tlugħ ta' mhux inqas minn 1,2 $V_{S1}$.

▼B

(b) *It-tlugħ waqt l-inżul*

(1) Bil-magni kollha jaħdmu

(i) Ix-xaqliba stabbli tat-tlugħ għandha tkun ta' mill-inqas 2,5 %:

(A) b'mhux iktar mill-qawwa jew mill-forza propulsiva li tkun disponibbli tmien (8) sekondi wara l-bidu tal-moviment tal-kontrolli tal-qawwa mill-pożizzjoni minima wieqfa tat-titjira;

(B) bit-tagħmir għall-inżul estiż;

(C) bil-"flaps" tal-ġwienaħ fil-pożizzjoni tal-inżul; u

(D) b'veloċità tat-tlugħ li tkun daqs $V_{REF}$ (il-veloċità ta' referenza tal-inżul).

(2) B'OEI

(i) Ix-xaqliba stabbli tat-tlugħ m'għandhiex tkun ta' inqas minn 0,75 % f'altitudni ta' 1 500 pied 'il fuq mill-wiċċ tal-inżul:

(A) bil-magna kritika wieqfa u bl-iskrun tagħha fil-pożizzjoni tar-reżistenza minima tal-arja;

(B) bil-magna li jibqa' f'qawwa li ma tkunx iktar mill-qawwa massima kontinwa;

(C) bit-tagħmir għall-inżul imreġġa' lura;

(D) bil-"flaps" tal-ġwienaħ imreġġgħin lura; u

(E) b'veloċità tat-tlugħ ta' mhux inqas minn 1,2 $V_{S1}$.

**CAT.POL.A.345 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf**

(a) L-operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf li jużaw angoli ta' pendil tal-inżul ta' 4,5° jew iktar u li jkollhom għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlaħqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:

(1) li l-AFM jagħti l-angolu massimu ta' pendil tal-inżul approvat, kwalunkwe limitazzjonijiet oħrajn, il-proċeduri normali, mhux normali jew ta' emerġenza għall-avviċinament wieqaf, kif ukoll l-emendi fid-dejta dwar it-tul taż-żona għal meta jkunu qed jintużaw il-kriterji tal-avviċinament wieqaf; u

(2) li, għal kull ajrudrom li fih għandhom jitwettqu operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf:

(i) tkun disponibbli sistema ta' referenza adattata tal-passaġġ tal-inżul li tkun tinkludi mill-inqas sistema ta' indikazzjoni viżwali tal-passaġġ tal-inżul;

(ii) ikunu speċifikati l-valuri minimi tat-temp; u

(iii) jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(A) is-sitwazzjoni tal-ostakli;

(B) it-tip ta' referenza tal-passaġġ tal-inżul u ta' gwida tar-runway;

(C) ir-referenza viżwali minima li għandha tkun meħtieġa fid-DH u fl-MDA;

(D) it-tagħmir disponibbli li jkun hemm abbord;

(E) il-kwalifiki tal-bdot u familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom;

▼B

(F) il-limitazzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fl-AFM; u

(G) il-kriterji tal-avviċinament mhux milħuq.

**CAT.POL.A.350 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira**

(a) L-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlaħqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:

(1) li d-distanza użata għall-kalkolu tal-massa tal-inżul awtorizzata tista' tikkonsisti mit-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura u l-LDA ddikjarata;

(2) li l-użu taż-żona ddikjarata bħala sikura jkun approvat mill-Istat tal-ajrudrum;

(3) li ż-żona ddikjarata bħala sikura ma jkun fiha l-ebda ostaklu jew ħofra li jistgħu jpoġġu fil-periklu ajruplan li jinżel qabel ma tibda r-runway u li l-ebda oġġett mobbli ma jkun permess fiż-żona ddikjarata bħala sikura waqt li r-runway tkun qed tintuża għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira;

(4) li l-pendil taż-żona ddikjarata bħala sikura la jkun jaqbeż pendil ta' 5 % 'l fuq u lanqas pendil ta' 2 % 'l isfel fid-direzzjoni tal-inżul;

(5) li t-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura ma jkunx jaqbeż id-90 metru;

(6) li l-wisa' taż-żona ddikjarata bħala sikura ċċentrata fuq il-linja estiża taċ-ċentru tar-runway ma tkunx inqas mid-doppju tal-wisa' tar-runway;

(7) li l-għoli tal-qsim fil-bidu tat-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura jkun ta' mill-inqas 50 pied;

(8) li l-valuri minimi tat-temp ikunu speċifikati għal kull runway li għandha tintuża u ma jkunux inqas mill-valur li huwa l-ikbar minn fost il-valuri minimi tal-VFR jew tan-NPA;

(9) li l-esperjenza tal-bdot, ir-rekwiżiti tat-taħriġ u l-familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom ikunu speċifikati u jkunu ntlaħqu;

(10) il-kundizzjonijiet addizzjonali, jekk ikunu speċifikati mill-awtorità kompetenti, li jqisu l-karatteristiċi tat-tip ta' ajruplan, il-karatteristiċi orografiċi fiż-żona tal-avviċinament, l-għajnuna disponibbli għall-avviċinament u l-kunsiderazzjonijiet marbutin mal-avviċinament mhux milħuq/mal-inżul interrott.

KAPITOLU 4

**Kategorija tal-prestazzjoni C**

**CAT.POL.A.400 Tlugħ**

(a) Il-massa tat-tlugħ m'għandhiex taqbeż il-massa massima waqt it-tlugħ speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni u għat-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom tat-tluq.

(b) Għall-ajruplani li jkollhom dejta dwar it-tul taż-żona tat-tlugħ fl-AFM tagħhom, li iżda ma tkunx tinkludi r-responsabbiltà għall-ħsara fil-magna, id-distanza mill-bidu tal-ġirja tat-tlugħ meħtieġa mill-ajruplan biex dan jilħaq għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art, bil-magni kollha jaħdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima tat-tlugħ, meta mmultiplikata b'wieħed minn dawn il-fatturi:

(1) 1,33 għall-ajruplani b'żewġ magni;

▼B

(2) 1,25 għall-ajruplani bi tliet magni; jew

(3) 1,18 għall-ajruplan b'erba' magni,

m'għandhiex taqbeż il-ġirja tat-tlugħ disponibbli (TORA) fl-ajrudrom li fih ikun se jsir it-tlugħ.

(c) Għall-ajruplani li jkollhom dejta dwar it-tul taż-żona tat-tlugħ fl-AFM tagħhom li tkun tqis ukoll il-ħsara fil-magna, għandhom jintlaħqu r-rekwiżiti li ġejjin skont l-ispeċifikazzjonijiet mogħtija fl-AFM:

(1) id-distanza għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien m'għandhiex taqbeż l-ASDA;

(2) id-distanza tat-tlugħ m'għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tlugħ (TODA) u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar m'għandhiex taqbeż nofs it-TORA;

(3) il-ġirja tat-tlugħ m'għandhiex taqbeż it-TORA;

(4) għandu jintuża valur wieħed ta' $V_1$ għat-tlugħ interrott u għal dak issoktat; u

(5) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tlugħ m'għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tlugħ fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.

(d) Għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(1) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;

(2) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom;

(3) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway;

(4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tat-tlugħ;

(5) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrappurtat; u

(6) it-telf, jekk ikun hemm, tat-tul tar-runway minħabba l-allinjament tal-ajruplan qabel it-tlugħ.

**CAT.POL.A.405 Distanza mill-ostakli waqt it-tlugħ**

(a) Il-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ b'OEI għandu jkun stabbilit b'tali mod li l-ajruplan jgħaddi minn mal-ostakli kollha f'distanza vertikali ta' mill-inqas 50 pied u 0,01 × D minnhom jew f'distanza orizzontali ta' mill-inqas 90 metru u 0,125 × D minnhom, fejn D hija d-distanza orizzontali li l-ajruplan ikun ivvjaġġa mit-tarf tat-TODA. Għall-ajruplani li t-tul tal-ġwienaħ tagħhom ikun ta' inqas minn 60 metru, tista' tintuża distanza orizzontali mill-ostakli li tkun daqs nofs it-tul tal-ġwienaħ tal-ajruplan u 60 metru u 0,125 × D.

(b) Il-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ għandu jibda f'għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art f'tarf id-distanza tat-tlugħ meħtieġa skont il-punt ►M3 CAT.POL.A.400 (b) jew (c) ◄, skont kif ikun applikabli, u għandu jintemm f'għoli ta' 1 500 pied 'il fuq minn wiċċ l-art.

(c) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (a), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(1) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-ġirja tat-tlugħ;

(2) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;

(3) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom; u

(4) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrappurtat.

▼B

(d) Il-bidliet fir-rotta m'għandhomx ikunu awtorizzati sa dak il-punt tal-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ li fih ikun inkiseb għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art. Minn dak il-punt 'il quddiem, sa għoli ta' 400 pied, huwa meqjus li l-ajruplan ikun miel mhux iktar minn 15°. 'Il fuq minn 400 pied, jistgħu jiġu skedati angoli tat-timjil li jkunu ta' iktar minn 15°, iżda mhux ta' iktar minn 25°. Għandu jitqies b'mod xieraq l-effett tal-angolu ta' timjil laterali fuq il-veloċitajiet operattivi u l-passaġġ tat-titjira, inklużi ż-żidiet fid-distanza li jkunu ġejjin minn veloċitajiet operattivi miżjuda.

(e) F'każijiet li ma jkunux jeħtieġu bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:

(1) 300 metru, jekk il-bdot ikun kapaċi jżomm il-preċiżjoni tan-navigazzjoni meħtieġa fiż-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew

(2) 600 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.

(f) F'każijiet li jkunu jeħtieġu bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:

(1) 600 metru, jekk il-bdot ikun kapaċi jżomm il-preċiżjoni tan-navigazzjoni meħtieġa fiż-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew

(2) 900 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.

(g) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri ta' kontinġenza biex jissodisfa l-punti (a) sa (f) u biex jipprovdi rotta sikura li tevita l-ostakli, biex b'hekk l-ajruplan ikun jista' jew jikkonforma mar-rekwiżiti ta' waqt ir-rotta mogħtija fil-punt CAT.POL.A.410, jew jinżel fl-ajrudrom tat-tluq jew f'ajrudrom alternattiv għat-tlugħ.

**CAT.POL.A.410 Waqt ir-rotta — bil-magni kollha jaħdmu**

(a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u fi kwalunkwe punt fir-rotta tiegħu jew fi kwalunkwe devjazzjoni ppjanata minnha, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jżomm rata tat-tlugħ ta' mill-inqas 300 pied kull minuta, bil-magni kollha jaħdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa:

(1) fil-valuri minimi tal-altitudni għat-titjir sikur f'kull stadju tar-rotta li fiha l-ajruplan għandu jittajjar, jew ta' kwalunkwe devjazzjoni ppjanata minnha, li jkunu speċifikati fil-manwal tal-operat għall-ajruplan, jew li jkunu kkalkulati mill-informazzjoni li jkun hemm f'dan il-manwal tal-operat; u

(2) fil-valuri minimi tal-altitudni meħtieġa għall-konformità mal-kundizzjonijiet preskritti fil-punti CAT.POL.A.415 u 420, kif xieraq.

**CAT.POL.A.415 Waqt ir-rotta — b'OEI**

(a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u f'każ li, fi kwalunkwe punt fir-rotta tiegħu jew fi kwalunkwe devjazzjoni ppjanata minnha, waħda mill-magni ma tibqax taħdem, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jkompli t-titjira, bil-magna/bil-magni l-oħra(jn) jaħdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa, mill-altitudni ta' veloċità regolari sa ajrudrom fejn ikun jista' jsir l-inżul skont il-punti CAT.POL.A.430 jew CAT.POL.A.435, kif ikun xieraq. L-ajruplan għandu jgħaddi minn mal-ostakli li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rotta prevista, f'distanza vertikali ta' mill-inqas:

(1) 1 000 pied minnhom, meta r-rata tat-tlugħ tkun ta' żero jew tkun iktar minn hekk; jew

(2) 2 000 pied minnhom, meta r-rata tat-tlugħ tkun ta' inqas minn żero.

▼B

(b) Il-passaġġ tat-titjira għandu jkollu pendil pożittiv f'altitudni ta' 450 metru (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul wara li tiżviluppa ħsara f'waħda mill-magni.

(c) Ir-rata tat-tluġħ disponibbli tal-ajruplan għandha titqies li hija 150 pied kull minuta inqas mir-rata grossa tat-tluġħ speċifikata.

(d) Il-marġnijiet tal-wisa' mogħtija fil-punt (a) għandhom jiżdiedu għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi) jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tilħaq tal-inqas ir-RNP5.

(e) Ir-rimi tal-fjuwil huwa permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jasal fl-ajrudrom bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa, jekk tintuża proċedura sikura.

**CAT.POL.A.420 Waqt ir-rotta — ajruplani bi tliet magni jew iżjed li jkollhom żewġ magni weqfin**

(a) Ajruplan li jkollu tliet magni jew iktar, fl-ebda punt tul ir-rotta prevista m'għandu jkun, f'veloċità regolari ta' medda twila bil-magni kollha jaħdmu f'temperatura standard u arja kalma, iktar minn 90 minuta 'l bogħod mill-ajrudrom li fih ikunu ntlaħqu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni applikabbli fil-massa tal-inżul mistennija, sakemm dan ma jkunx konformi mal-punti (b) sa (e).

(b) Il-passaġġ tat-titjira b'żewġ magni weqfin għandu jippermetti lill-ajruplan ikompli bit-titjira, fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija, lejn ajrudrom li fih ikunu ntlaħqu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni applikabbli fil-massa tal-inżul mistennija, filwaqt li jgħaddi minn mal-ostakli li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rotta prevista f'distanza vertikali ta' mill-inqas 2 000 pied minnhom.

(c) Wieħed għandu jassumi li ż-żewġ magni jieqfu fl-iktar punt kritiku ta' dik il-parti tar-rotta li fiha l-ajruplan ikun, f'veloċità regolari ta' medda twila bil-magni kollha jaħdmu f'temperatura standard u arja kalma, iktar minn 90 minuta 'l bogħod mill-ajrudrom li fih ikunu ntlaħqu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni applikabbli fil-massa tal-inżul mistennija.

(d) Il-massa mistennija tal-ajruplan fil-punt li fih wieħed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu m'għandhiex tkun inqas minn dik li tinkludi biżżejjed fjuwil biex l-ajruplan ikompli sejjer lejn ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul, u biex dan jasal hemm f'altitudni ta' mill-inqas 450 metru (1 500 pied) direttament fuq iż-żona tal-inżul u biex, minn dak il-punt 'il quddiem, itir fl-istess livell għal 15-il minuta.

(e) Ir-rata tat-tluġħ disponibbli tal-ajruplan għandha titqies li hija 150 pied kull minuta inqas minn dik speċifikata.

(f) Il-marġnijiet tal-wisa' mogħtija fil-punt (b) għandhom jiżdiedu għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi) jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tilħaq tal-inqas ir-RNP5.

(g) Ir-rimi tal-fjuwil huwa permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jasal fl-ajrudrom bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa, jekk tintuża proċedura sikura.

**CAT.POL.A.425 Inżul — ajrudromi tad-destinazzjoni u ajrudromi alternattivi**

Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) m'għandhiex taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata fl-AFM għall-altitudni u, jekk din tkun meqjusa fl-AFM, għat-temperatura tal-ambjent mistennija fil-ħin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fl-ajrudrom alternattiv.

▼B

**CAT.POL.A.430 Inżul — runways xotti**

(a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) għall-ħin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ieħor għandha tippermetti nżul b'waqfien sħiħ tal-ajruplan minn 50 pied 'il fuq mil-limitu tar-runway f'70 % tal-LDA, filwaqt li jitqiesu:

(1) l-altitudni tal-ajrudrom;

(2) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara;

(3) it-tip ta' wiċċ tar-runway; u

(4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tal-inżul.

(b) Sabiex l-ajruplan jitħalla jitlaq, wieħed għandu jassumi li:

(1) l-ajruplan se jinżel fuq l-iktar runway favorevoli, f'arja kalma; u

(2) l-ajruplan se jinżel fuq ir-runway li l-aktar probabbli tiġi assenjata lilu meta jitqiesu l-veloċità u d-direzzjoni probabbli tar-riħ, il-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-ajruplan fuq l-art u kundizzjonijiet oħrajn bħalma huma l-għajnuna għall-inżul u t-tip ta' terren.

(c) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (b)(2) għall-ajrudrom tad-destinazzjoni, l-ajruplan għandu jitħalla jitlaq biss jekk ikun intgħażel ajrudrom alternattiv li jippermetti konformità sħiħa mal-punti (a) u (b).

**CAT.POL.A.435 Inżul — runways imxarrbin u kkontaminati**

(a) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-ħin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun imxarrba, il-LDA għandha tkun daqs id-distanza meħtieġa tal-inżul stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.430, immultiplikata b'fattur ta' 1,15, jew iżjed minnha.

(b) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-ħin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun ikkontaminata, id-distanza tal-inżul m'għandhiex taqbeż il-LDA. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat id-dejta tad-distanza tal-inżul li għandha tiġi applikata.

*TAQSIMA 2*

***Ħelikopters***

KAPITOLU 1

**Rekwiżiti ġenerali**

**CAT.POL.H.100 Applikabbiltà**

(a) Il-ħelikopters għandhom jitħaddmu skont ir-rekwiżiti tal-kategorija tal-prestazzjoni applikabbli.

(b) Il-ħelikopters għandhom jitħaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1:

(1) meta jitħaddmu lejn/minn ajrudromi jew siti tal-operat li jkunu jinsabu f'ambjent ostili kkonġestjonat, ħlief meta dawn jitħaddmu lejn/minn sit ta' interess pubbliku (PIS) skont il-punt CAT.POL.H.225; jew

(2) meta jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, ħlief meta jitħaddmu lejn/minn pjattaforma għall-ħelikopters fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 skont approvazzjoni mogħtija skont il-punt CAT.POL.H.305.

▼B

(c) Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-punt (b), il-ħelikopters li jkollhom MOPSC ta' 19-il sit jew inqas, iżda ta' iktar minn disa' sits, għandhom jitħaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2.

(d) Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-punt (b), il-ħelikopters li jkollhom MOPSC ta' disa' sits jew inqas għandhom jitħaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1, 2 jew 3.

**CAT.POL.H.105 Punti ġenerali**

(a) Il-massa tal-ħelikopter:

(1) fil-bidu tat-tluġħ; jew

(2) fil-każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira, mill-mument li fih jibda japplika l-pjan operattiv irrivedut tat-titjira,

m'għandhiex tkun iżjed mill-massa li fiha r-rekwiżiti applikabbli ta' din it-Taqsima jistgħu jintlaħqu, għat-titjira li għandha titwettaq, filwaqt li jitqiesu t-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil, hekk kif previst fir-rekwiżit rilevanti.

(b) Id-dejta tal-prestazzjoni approvata inkluża fl-AFM għandha tintuża biex tiġi stabbilita l-konformità mar-rekwiżiti ta' din it-Taqsima, u din għandha tiġi ssupplimentata, skont il-bżonn, b'dejta oħra kif preskritt fir-rekwiżit rilevanti. L-operatur għandu jispeċifika dejta oħra bħal din fil-manwal tal-operat. Meta jiġu applikati l-fatturi preskritti f'din it-Taqsima, jista' jitqies kwalunkwe fattur operattiv li jkun diġà ġie inkorporat fid-dejta tal-prestazzjoni tal-AFM biex b'hekk tiġi evitata l-applikazzjoni doppja tal-fatturi.

(c) Hija u tintwera l-konformità mar-rekwiżiti ta' din it-Taqsima, għandhom jitqiesu l-parametri li ġejjin:

(1) il-massa tal-ħelikopter;

(2) il-konfigurazzjoni tal-ħelikopter;

(3) il-kundizzjonijiet ambjentali, b'mod partikulari:

(i) l-altitudni tal-pressjoni u t-temperatura;

(ii) ir-riħ:

(A) ħlief hekk kif previst fil-punt (C), għar-rekwiżiti tat-tluġħ, tal-passaġġ tat-titjira tat-tluġħ u tal-inżul, wieħed m'għandux iqis iktar minn 50 % ta' kwalunkwe komponent tar-riħ minn faċċata fiss irrappurtat ta' 5 kt jew iktar;

(B) f'każ li l-AFM ikun jippermetti t-tluġħ jew l-inżul b'komponent tar-riħ minn wara, u fil-każijiet kollha għall-passaġġ tat-titjira tat-tluġħ, għandu jitqies mhux inqas minn 150 % ta' kwalunkwe komponent tar-riħ minn wara irrappurtat; u

(C) f'każ li t-tagħmir għall-kejl preċiż tar-riħ jippermetti kejl preċiż tal-veloċità tar-riħ fuq il-punt tat-tluġħ u tal-inżul, l-operatur jista' jistabbilixxi l-komponenti tar-riħ f'ammonti li jaqbżu l-50 %, sakemm huwa juri lill-awtorità kompetenti li l-qrubija lejn il-FATO u l-preċiżjoni mtejba tat-tagħmir għall-kejl tar-riħ joffru livell ekwivalenti ta' sikurezza;

▼B

(4) it-tekniki operattivi; u

(5) l-użu ta' kwalunkwe sistema li taffettwa ħażin il-prestazzjoni.

**CAT.POL.H.110 Kunsiderazzjoni tal-ostakli**

(a) Għall-għanijiet tar-rekwiżiti tad-distanza mill-ostakli, ostaklu li jkun jinsab lil hinn mill-FATO, fil-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ jew fil-passaġġ tat-titjira ta' avviċinament mhux milħuq għandu jitqies jekk id-distanza laterali tiegħu, mill-eqreb punt fuq wiċċ l-art taħt il-passaġġ previst tat-titjira, ma tkunx iktar mid-distanzi li ġejjin:

(1) għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-VFR:

(i) nofs il-wisa' minima ddefinita fl-AFM — jew, jekk il-wisa' ma tkunx iddefinita, "0,75 × D", fejn D hija l-akbar dimensjoni tal-ħelikopter meta r-rotors ikunu qed iduru;

(ii) flimkien mal-akbar valur minn fost "0,25 × D" jew "tliet (3) metri";

(iii) flimkien ma':

(A) 0.10 × id-distanza DR għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar; jew

(B) 0,15 × id-distanza DR għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru billejl;

(2) għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR:

(i) "1,5 D" jew 30 metru, skont liema minnhom ikun l-akbar, flimkien ma':

(A) 0,10 × id-distanza DR, għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR bi gwida preċiża għad-direzzjoni;

(B) 0,15 × id-distanza DR, għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR bi gwida standard għad-direzzjoni; jew

(C) 0,30 × id-distanza DR, għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR mingħajr gwida għad-direzzjoni;

(ii) meta jitqies il-passaġġ tat-titjira ta' avviċinament mhux milħuq, id-diverġenza taż-żona tal-kunsiderazzjoni tal-ostakli tapplika biss wara tarf id-distanza disponibbli għat-tlugħ;

(3) Għall-operazzjonijiet li fihom it-tlugħ inizjali jitwettaq b'mod viżwali u mbagħad jinqaleb għall-IFR/IMC f'punt ta' tranżizzjoni, il-kriterji meħtieġa skont il-punt (1) japplikaw sal-punt ta' tranżizzjoni, filwaqt li l-kriterji meħtieġa skont il-punt (2) japplikaw wara l-punt ta' tranżizzjoni. Il-punt ta' tranżizzjoni ma jistax ikun jinsab qabel tarf id-distanza meħtieġa għat-tlugħ (it-TODRH) għall-ħelikopters li jkunu qed jaħdmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew qabel il-punt iddefinit wara t-tlugħ (id-DPATO) għall-ħelikopters li jkunu qed jaħdmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 2.

(b) Għat-tlugħ permezz ta' proċedura ta' riżerva jew ta' tranzizzjoni laterali, għall-għanijiet tar-rekwiżiti tad-distanza mill-ostakli, ostaklu li jkun jinsab fiż-żona ta' riżerva jew fiż-żona ta' tranżizzjoni laterali għandu jitqies jekk id-distanza laterali tiegħu mill-eqreb punt fuq wiċċ l-art taħt il-passaġġ previst tat-titjira ma tkunx ta' iktar minn:

(1) nofs il-wisa' minima ddefinita fl-AFM jew, jekk il-wisa' ma tkunx iddefinita, "0,75 × D";

▼B

(2) flimkien mal-akbar valur minn fost “0,25 × D” jew “tliet (3) metri”;

(3) flimkien ma’:

(i) 0,10 × id-distanza koperta minn fuq wara tal-FATO għall-operazzjonijiet ta’ titjir skont il-VFR li jsiru binhar, jew

(ii) 0,15 × id-distanza koperta minn fuq wara tal-FATO għall-operazzjonijiet ta’ titjir skont il-VFR li jsiru billejl.

(c) L-ostakli jistgħu jiġu injorati jekk dawn ikunu jinsabu lil hinn minn:

(1) 7 × ir-raġġ tar-rotor (R) għall-operazzjonijiet li jsiru binhar, jekk ikun żgurat li l-preċiżjoni tan-navigazzjoni tista’ tintlaħaq b’referenza għal informazzjoni viżwali xierqa matul it-tlugħ;

(2) 10 × R għall-operazzjonijiet li jsiru billejl, jekk ikun żgurat li l-preċiżjoni tan-navigazzjoni tista’ tintlaħaq b’referenza għal informazzjoni viżwali xierqa matul it-tlugħ;

(3) 300 metru jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni tkun tista’ tintlaħaq permezz ta’ għajnuniet xierqa għan-navigazzjoni; jew

(4) 900 metru fil-każijiet l-oħra kollha.

KAPITOLU 2

**Kategorija tal-Prestazzjoni 1**

**CAT.POL.H.200 Punti ġenerali**

Il-ħelikopters li jitħaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 għandhom jiġu ċċertifikati fil-Kategorija A jew f’kategorija ekwivalenti, skont kif ikun deċiż mill-Aġenzija.

**CAT.POL.H.205 Tlugħ**

(a) Il-massa waqt it-tlugħ m’għandhiex taqbeż il-massa massima waqt it-tlugħ speċifikata fl-AFM għall-proċedura li għandha tintuża.

(b) Il-massa waqt it-tlugħ għandha tkun tali li:

(1) ikun jista’ jiġi interrott it-tlugħ u jsir inżul fuq il-FATO f’każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fil-punt tad-deċiżjoni tat-tlugħ (TDP) jew qablu;

(2) id-distanza meħtieġa għal tlugħ interrott (RTODRH) ma tkunx taqbeż id-distanza disponibbli għal tlugħ interrott (RTODAH); u

(3) it-TODRH ma tkunx taqbeż id-distanza disponibbli għat-tlugħ (it-TODAH);

(4) minkejja l-punt (b)(3), it-TODRH tista’ taqbeż it-TODAH jekk il-ħelikopter, f’każ li jkollu ħsara fil-magna kritika li tiġi rrikonoxxuta fit-TDP, meta jkompli t-tlugħ ikun jista’ jgħaddi minn mal-ostakli kollha li jkun hemm sa tarf it-TODRH b’marġni vertikali ta’ mhux inqas minn 10,7 metri (35 pied) minnhom.

(c) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) u (b), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tat-tluq.

▼B

(d) Dik il-parti tat-tlugħ sat-TDP, inkluż it-TDP, għandha titwettaq b'mod li wiċċ l-art ikun jidher biex b'hekk ikun jista' jitwettaq tlugħ interrott.

(e) Għat-tlugħ permezz ta' proċedura ta' riżerva jew ta' tranżizzjoni laterali, f'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fit-TDP jew qablu, il-ħelikopter għandu jgħaddi minn mal-ostakli kollha li jkunu jinsabu fiż-żona ta' riżerva jew fiż-żona ta' tranżizzjoni laterali b'marġni xieraq minnhom.

**CAT.POL.H.210 Passaġġ tat-titjira tat-tlugħ**

(a) Minn tarf it-TODRH f'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fit-TDP:

(1) Il-massa waqt it-tlugħ għandha tkun tali li l-passaġġ tat-titjira tat-tlugħ jipprovdi distanza vertikali, 'il fuq minn kull ostaklu li jkun jinsab fil-passaġġ tat-tlugħ, ta' mhux inqas minn 10,7 metri (35 pied) minnhom għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR u ta' 10,7 metri (35 pied) + 0,01 × id-distanza DR minnhom għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR. Iridu jitqiesu biss dawk l-ostakli li huma speċifikati fil-punt CAT.POL.H.110.

(2) F'każijiet fejn titwettaq bidla fid-direzzjoni ta' iktar minn 15°, għandu jitqies b'mod xieraq l-effett tal-angolu tat-timjil laterali fuq il-kapaċità ta' konformità mar-rekwiżiti tad-distanza mill-ostakli. Din id-dawra m'għandhiex tinbeda qabel ma jintlaħaq għoli ta' 61 metru (200 pied) 'il fuq mill-wiċċ tat-tlugħ, sakemm ma tkunx parti minn proċedura approvata mogħtija fl-AFM.

(b) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (a), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tat-tluq.

**CAT.POL.H.215 Waqt ir-rotta — bil-magna kritika wieqfa**

(a) Il-massa tal-ħelikopter u l-passaġġ tat-titjira fil-punti kollha matul ir-rotta, bil-magna kritika wieqfa u l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira, għandhom jippermettu konformità mal-punti (1), (2) jew (3):

(1) meta jkun ippjanat li t-titjira titwettaq fi kwalunkwe ħin mingħajr ma jkun jidher wiċċ l-art, il-massa tal-ħelikopter għandha tippermetti rata tat-tlugħ ta' mill-inqas 50 pied kull minuta, bil-magna kritika wieqfa, f'altitudni ta' mill-inqas 300 metru (1 000 pied), jew 600 metru (2 000 pied) fil-każ ta' żoni b'art muntanjuża, 'il fuq mill-art u mill-ostakli kollha li jkun hemm tul ir-rotta f'distanza ta' 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rotta prevista;

(2) meta jkun ippjanat li t-titjira titwettaq mingħajr ma jkun jidher wiċċ l-art, il-passaġġ tat-titjira għandu jippermetti lill-ħelikopter ikompli t-titjira mill-altitudni ta' veloċità regolari sa għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq minn sit ta' nżul fejn ikun jista' jitwettaq inżul skont il-punt CAT.POL.H.220. Il-passaġġ tat-titjira għandu jgħaddi minn mal-art u minn mal-ostakli kollha tul ir-rotta li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rotta prevista f'distanza vertikali ta' mill-inqas 300 metru (1 000 pied) minnhom, jew 600 metru (2 000 pied) minnhom fil-każ ta' żoni b'art muntanjuża. Jistgħu jintużaw it-tekniki ta' nżul progressiv;

(3) meta jkun ippjanat li t-titjira titwettaq f'VMC b'wiċċ l-art jidher, il-passaġġ tat-titjira għandu jippermetti lill-ħelikopter ikompli t-titjira mill-altitudni ta' veloċità regolari sa għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq minn sit ta' nżul fejn ikun jista' jitwettaq inżul skont il-punt CAT.POL.H.220, mingħajr ma l-ħelikopter qatt jittajjar f'altitudni li tkun taħt l-altitudni minima x-xierqa tat-titjira. Għandhom jitqiesu l-ostakli li jkunu jinsabu sa 900 metru fuq kull naħa tar-rotta.

▼B

(b) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a)(2) jew (a)(3):

(1) wieħed jassumi li l-magna kritika tieqaf fil-punt l-iktar kritiku tul ir-rotta;

(2) għandhom jitqiesu l-effetti tar-riħ fuq il-passaġġ tat-titjira;

(3) ir-rimi tal-fjuwil għandu jkun ippjanat li jitwettaq biss safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ħelikopter jasal fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa u billi juża proċedura sikura; u

(4) ir-rimi tal-fjuwil m'għandux ikun ippjanat li jseħħ f'punt li jkun jinsab taħt l-1 000 pied 'il fuq mill-art.

(c) Il-marġnijiet tal-wisa' mogħtija fil-punti (a)(1) u (a)(2) għandhom jiżdiedu għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi) jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tista' tintlaħaq tal-inqas għal 95 % tal-ħin totali tat-titjira.

**CAT.POL.H.220 Inżul**

(a) Il-massa tal-inżul tal-ħelikopter fil-ħin stmat tal-inżul m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata fl-AFM għall-proċedura li għandha tintuża.

(b) F'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fi kwalunkwe punt fil-punt tad-deċiżjoni tal-inżul (LDP) jew qablu, wieħed jista' jew jinżel u jieqaf fil-FATO, jewinkella jwettaq inżul interrott u jgħaddi minn mal-ostakli kollha fil-passaġġ tat-titjira b'marġni vertikali ta' 10,7 metri (35 pied) minnhom. Iridu jitqiesu biss dawk l-ostakli li huma speċifikati fil-punt CAT.POL.H.110.

(c) F'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fi kwalunkwe punt fil-LDP jew warajh, weħed jista':

(1) jgħaddi f'ċertu distanza minn mal-ostakli kollha fil-passaġġ tal-avviċinament; u

(2) jinżel u jieqaf fil-FATO.

(d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) għall-ħin stmat tal-inżul fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tad-destinazzjoni, jew fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ieħor jekk dan ikun meħtieġ.

(e) Dik il-parti tal-inżul mil-LDP sal-kuntatt mal-art għandha titwettaq b'mod li wiċċ l-art ikun jidher.

**CAT.POL.H.225 Operazzjonijiet bil-ħelikopter lejn/minn sit ta' interess pubbliku**

(a) L-operazzjonijiet lejn/minn sit ta' interess pubbliku (PIS) jistgħu jitwettqu fil-kategorija tal-prestazzjoni 2, mingħajr ma jkun hemm konformità mal-punt CAT.POL.H.310(b) jew mal-punt CAT.POL.H.325(b), sakemm ikunu ssodisfati l-affarijiet kollha li ġejjin:

(1) il-PIS kien diġà jintuża qabel l-1 ta' Lulju 2002;

(2) id-daqs tal-PIS jew tal-ambjent bl-ostakli ma jippermettix li jkun hemm konformità mar-rekwiżiti għall-operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1;

(3) l-operazzjoni titwettaq b'ħelikopter li jkollu MOPSC ta' sitt sits jew inqas;

(4) l-operatur huwa konformi mal-punti CAT.POL.H.305(b)(2) u (b)(3);

▼B

(5) il-massa tal-ħelikopter ma taqbiżx il-massa massima speċifikata fl-AFM għal xaqliba tat-tlugħ ta' 8 % f'arja kalma fil-veloċità sikura x-xierqa għat-tlugħ ($V_{TOSS}$), meta l-magna kritika tkun wieqfa u l-magni li jibqa' jkunu qed jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa; u

(6) l-operatur ikun kiseb l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti għall-operazzjoni. Qabel ma t-tali operazzjonijiet iseħħu fi Stat Membru ieħor, l-operatur għandu jikseb approvazzjoni mingħand l-awtorità kompetenti ta' dak l-Istat.

(b) Fil-manwal tal-operat għandhom jiġu stabbiliti proċeduri li jkunu speċifiċi għas-sit sabiex jitnaqqas il-perjodu li matulu jkun hemm periklu għall-okkupanti tal-ħelikopter u għall-persuni li jkunu jinsabu fuq l-art f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna matul it-tlugħ u l-inżul.

(c) Għal kull PIS, il-manwal tal-operat għandu jinkludi: dijagramma, jew ritratt annotat, li juri l-aspetti ewlenin, id-dimensjonijiet, in-nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti tal-kategorija tal-prestazzjoni 1, il-perikli prinċipali u l-pjan ta' kontinġenza f'każ li jseħħ inċident.

KAPITOLU 3

**Kategorija tal-prestazzjoni 2**

**CAT.POL.H.300 Punti ġenerali**

Il-ħelikopters li jitħaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 għandhom jiġu ċċertifikati fil-Kategorija A jew f'kategorija ekwivalenti, skont kif ikun deċiż mill-Aġenzija.

**CAT.POL.H.305 Operazzjonijiet mingħajr garanzija li jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur**

(a) L-operazzjonijiet mingħajr garanzija li jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur matul il-fażijiet tat-tlugħ u tal-inżul għandhom jitwettqu biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb u jżomm approvazzjoni bħal din, l-operatur:

(1) iwettaq valutazzjoni tar-riskju, li fiha jispeċifika:

(i) it-tip ta' ħelikopter; u

(ii) it-tipi ta' operazzjonijiet;

(2) jimplimenta s-sett ta' kundizzjonijiet li ġejjin:

(i) l-ilħiq u ż-żamma tal-istandard ta' modifikazzjoni tal-ħelikopter/tal-magna ddefinit mill-manifattur;

(ii) it-twettiq tal-azzjonijiet ta' manutenzjoni preventiva rrakkomandati mill-manifattur tal-ħelikopter jew tal-magna;

(iii) l-inklużjoni tal-proċeduri għat-tlugħ u l-inżul fil-manwal tal-operat, f'każ li dawn ma jkunux diġà jinsabu fl-AFM;

(iv) l-ispeċifikazzjoni tat-taħriġ għall-ekwipaġġ tat-titjira; u

(v) il-forniment ta' sistema għar-rappurtar lill-manifattur ta' dawk il-każijiet fejn il-magna titlef il-qawwa, tintefa jew tiżviluppa xi ħsara;

u

(3) jimplimenta sistema għall-monitoraġġ tal-użu (UMS).

▼B

**CAT.POL.H.310 Tlugħ**

(a) Il-massa waqt it-tlugħ m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal rata tat-tlugħ ta' 150 pied kull minuta f'għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mil-livell tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, meta l-magna kritika tkun wieqfa u l-magna/il-magni li jibqa'/jibqgħu tkun qed taħdem/jkunu qed jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa.

(b) Għall-operazzjonijiet minbarra dawk speċifikati fil-punt CAT.POL.H.305, it-tlugħ għandu jitwettaq b'tali mod li jkun jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur sal-punt fejn it-titjira tkun tista' titkompla mingħajr periklu.

(c) Għall-operazzjonijiet imwettqin skont il-punt CAT.POL.H.305, minbarra r-rekwiżiti tal-punt (a):

(1) il-massa waqt it-tlugħ m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata fl-AFM għat-titjir kważi stazzjonarju mingħajr effett tal-art u bil-magni kollha jaħdmu (AEO OGE) li jitwettaq f'arja kalma u bil-magni kollha jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa; jew

(2) għall-operazzjonijiet minn pjattaforma għall-ħelikopters:

(i) b'ħelikopter li jkollu MOPSC ta' iktar minn 19-il sit; jew

(ii) għal kwalunkwe ħelikopter li jitħaddem minn pjattaforma għall-ħelikopters li tkun tinsab f'ambjent ostili,

il-massa waqt it-tlugħ għandha tqis: il-proċedura; l-evitar tat-tarf tal-pjattaforma (deck-edge miss) u l-inżul f'daqqa (drop down) x-xieraq għall-għoli tal-pjattaforma għall-ħelikopters bil-magna kritika/bil-magni kritiċi wieqfa/weqfin u bil-magni li jibqa' jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa.

(d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fil-punt tat-tluq.

(e) Dik il-parti tat-tlugħ ta' qabel ma jintlaħqu r-rekwiżiti tal-punt CAT.POL.H.315 għandha titwettaq b'mod li wiċċ l-art ikun jidher.

**CAT.POL.H.315 Passaġġ tat-titjira tat-tlugħ**

Ir-rekwiżiti tal-punti CAT.POL.H.210(a)(1), (a)(2) u (b) għandhom jitħarsu mill-punt iddefinit wara t-tlugħ (id-DPATO) jew, b'mod alternattiv, sa mhux iktar tard minn 200 pied 'il fuq mill-wiċċ tat-tlugħ, meta l-magna kritika tkun wieqfa.

**CAT.POL.H.320 Waqt ir-rotta — bil-magna kritika wieqfa**

Għandhom jitħarsu r-rekwiżiti tal-punt CAT.POL.H.215.

**CAT.POL.H.325 Inżul**

(a) Il-massa tal-inżul fil-ħin stmat tal-inżul m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal rata tat-tlugħ ta' 150 pied kull minuta f'għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mil-livell tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, meta l-magna kritika tkun wieqfa u l-magna/il-magni li jibqa'/jibqgħu tkun qed taħdem/jkunu qed jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa.

(b) F'każ li l-magna kritika tiżviluppa ħsara fi kwalunkwe punt fil-passaġġ tal-avviċinament:

(1) jista' jitwettaq inżul interrott li jkun jissodisfa r-rekwiżiti tal-punt CAT.POL.H.315; jew

(2) għall-operazzjonijiet minbarra dawk speċifikati fil-punt CAT.POL.H.305, il-ħelikopter jista' jwettaq inżul ta' emerġenza sikur.

▼B

(c) Għall-operazzjonijiet imwettqin skont il-punt CAT.POL.H.305, minbarra r-rekwiżiti tal-punt (a):

(1) il-massa tal-inżul m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata fl-AFM għat-titjir kwaži stazzjonarju b'AEO OGE li jitwettaq f'arja kalma u bil-magni kollha jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa; jew

(2) għall-operazzjonijiet lejn pjattaforma għall-ħelikopters:

(i) b'ħelikopter li jkollu MOPSC ta' iktar minn 19-il sit; jew

(ii) għal kwalunkwe ħelikopter li jitħaddem lejn pjattaforma għall-ħelikopters li tkun tinsab f'ambjent ostili,

il-massa tal-inżul għandha tqis il-proċedura u l-inżul f'daqqa x-xierqa għall-għoli tal-pjattaforma għall-ħelikopters bil-magna kritika wieqfa u bil-magna/bil-magni li jibqa'/jibqgħu taħdem/jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa.

(d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fl-ajrudrom tad-destinazzjoni jew fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ieħor, jekk dan ikun meħtieġ.

(e) Dik il-parti tal-inżul li warajha ma jkunx jista' jintlaħaq ir-rekwiżit tal-punt (b)(1) għandha titwettaq b'mod li wiċċ l-art ikun jidher.

KAPITOLU 4

**Kategorija tal-prestazzjoni 3**

**CAT.POL.H.400 Punti ġenerali**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għandhom jiġu ċċertifikati fil-Kategorija A jew f'kategorija ekwivalenti, skont kif ikun deċiż mill-Aġenzija, jew fil-Kategorija B.

(b) L-operazzjonijiet għandhom jitwettqu biss f'ambjent mhux ostili, ħlief għal meta:

(1) ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet skont il-punt CAT.POL.H.420; jew

(2) ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet skont il-punt (c) għall-fażijiet tat-tlugħ u tal-inżul.

(c) Sakemm l-operatur ikun approvat skont il-punt CAT.POL.H.305, jistgħu jitwettqu operazzjonijiet lejn/minn ajrudrom jew sit tal-operat li jkun jinsab 'il barra minn ambjent ostili kkonġestjonat mingħajr garanzija li jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur:

(1) matul it-tlugħ, qabel ma tintlaħaq il-$V_y$ (il-veloċità għall-aħjar rata tat-tlugħ) jew qabel ma jintlaħqu l-200 pied 'il fuq mill-wiċċ tat-tlugħ; jew

(2) matul l-inżul, taħt il-200 pied 'il fuq mill-wiċċ tal-inżul.

(d) L-operazzjonijiet m'għandhomx jitwettqu:

(1) mingħajr ma jkun hemm wiċċ l-art jidher;

(2) billejl;

(3) meta l-bażi tas-sħab ikun f'għoli ta' inqas minn 600 pied; jew

(4) meta l-viżibilità tkun ta' inqas minn 800 metru.

▼B

**CAT.POL.H.405 Tlugħ**

(a) Il-massa waqt it-tlugħ għandha tkun l-inqas waħda minn dawn li ġejjin:

(1) il-MCTOM; jew

(2) il-massa massima waqt it-tlugħ speċifikata għat-titjir kwaži stazzjonarju taħt effett tal-art u bil-magni kollha jaħdmu bil-qawwa tat-tlugħ jew, jekk il-kundizzjonijiet ikunu tali li x'aktarx mhux se jkun jista' jiġi stabbilit it-titjir kwaži stazzjonarju taħt effett tal-art, il-massa waqt it-tlugħ speċifikata għat-titjir kwaži stazzjonarju mingħajr effett tal-art u bil-magni kollha jaħdmu bil-qawwa tat-tlugħ.

(b) Ħlief hekk kif previst fil-punt CAT.POL.H.400(b), f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, il-ħelikopter għandu jkun jista' jwettaq inżul ta' emerġenza sikur.

**CAT.POL.H.410 Waqt ir-rotta**

(a) Il-ħelikopter għandu jkun jista' jkompli tul ir-rotta prevista tiegħu jew lejn devjazzjoni ppjanata, bil-magni kollha jaħdmu bil-kundizzjonijiet tal-qawwa massima kontinwa, mingħajr ma jittajjar fi kwalunkwe punt f'altitudni li tkun taħt l-altitudni minima x-xierqa tat-titjira.

(b) Ħlief hekk kif previst fil-punt CAT.POL.H.420, f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, il-ħelikopter għandu jkun jista' jwettaq inżul ta' emerġenza sikur.

**CAT.POL.H.415 Inżul**

(a) Il-massa tal-inżul tal-ħelikopter fil-ħin stmat tal-inżul għandha tkun l-inqas waħda minn dawn li ġejjin:

(1) il-massa massima ċċertifikata tal-inżul; jew

(2) il-massa massima tal-inżul speċifikata għat-titjir kwaži stazzjonarju taħt effett tal-art u bil-magni kollha jaħdmu bil-qawwa tat-tlugħ jew, jekk il-kundizzjonijiet ikunu tali li x'aktarx mhux se jkun jista' jiġi stabbilit it-titjir kwaži stazzjonarju taħt effett tal-art, il-massa tal-inżul speċifikata għat-titjir kwaži stazzjonarju mingħajr effett tal-art u bil-magni kollha jaħdmu bil-qawwa tat-tlugħ.

(b) Ħlief hekk kif previst fil-punt CAT.POL.H.400(b), f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, il-ħelikopter għandu jkun jista' jwettaq inżul ta' emerġenza sikur.

**CAT.POL.H.420 Operazzjonijiet bil-ħelikopter fuq ambjent ostili li jinsab 'il barra minn żona kkonġestjonata**

(a) L-operazzjonijiet li jsiru fuq ambjent ostili mhux ikkonġestjonat mingħajr kapaċità ta' nżul ta' emerġenza sikur b'ħelikopters li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MOPSC ta' sitt sits jew inqas għandhom jitwettqu biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti, wara li huwa jkun wettaq valutazzjoni tar-riskji għas-sikurezza. Qabel ma t-tali operazzjonijiet iseħħu fi Stat Membru ieħor, l-operatur għandu jikseb approvazzjoni mingħand l-awtorità kompetenti ta' dak l-Istat.

(b) Sabiex jikseb u jżomm approvazzjoni bħal din, l-operatur:

(1) għandu jwettaq dawn l-operazzjonijiet biss fiż-żoni u bil-kundizzjonijiet speċifikati fl-approvazzjoni;

(2) m'għandux iwettaq dawn l-operazzjonijiet skont approvazzjoni tal-HEMS;

(3) għandu jiġġustifika l-fatt li l-limitazzjonijiet tal-ħelikopter, jew kunsiderazzjonijiet oħrajn li jistgħu jiġu ġġustifikati, jipprekludu l-użu tal-kriterji x-xierqa tal-prestazzjoni; u

(4) għandu jkun ingħata approvazzjoni skont il-punt CAT.POL.H.305(b).

▼B

(c) Minkejja l-punt CAT.IDE.H.240, it-tali operazzjonijiet jistgħu jitwettqu mingħajr tagħmir tal-ossiġnu supplimentari, sakemm l-altitudni tal-kabina ma taqbiżx l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u ma taqbeż qatt it-13 000 pied ta' altitudni tal-pressjoni.

*TAQSIMA 3*

***Massa u bilanċ***

KAPITOLU 1

**Inġenji tal-ajru li jaħdmu bil-muturi**

**CAT.POL.MAB.100 Tagħbija, massa u bilanċ**

(a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u ċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom ikunu konformi mal-limitazzjonijiet speċifikati fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat, jekk dan ikun iktar restrittiv.

(b) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa u ċ-ċentru tal-gravità ta' kwalunkwe inġenju tal-ajru billi dan jintiżen realment qabel id-dħul inizjali fis-servizz u mbagħad wara jintiżen f'intervalli ta' erba' (4) snin jekk jintużaw il-mases individwali tal-inġenji tal-ajru, jew ta' disa' (9) snin jekk jintużaw il-mases tal-flotot. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. L-inġenji tal-ajru għandhom jerġgħu jintiżnu jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.

(c) L-użin għandu jitwettaq mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata.

(d) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tal-oġġetti kollha tal-operat u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ li huma inklużi fil-massa operattiva tal-inġenju tal-ajru mingħajr tagħbija billi jiżinhom jew billi juża mases standard għalihom. Għandha tiġi stabbilita l-influwenza tal-pożizzjoni tagħhom fuq iċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru.

(e) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tat-traffiku, inkluża kwalunkwe saborra, billi jiżinha jew billi jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tat-traffiku skont il-mases standard għall-passiġġieri u għall-bagalji.

(f) Minbarra l-mases standard għall-passiġġieri u għall-bagalji kkontrollati, l-operatur jista' juża mases standard għall-oġġetti l-oħra tat-tagħbija jekk juri lill-awtorità kompetenti li dawn l-oġġetti għandhom l-istess massa jew li l-mases tagħhom jaqgħu fi ħdan il-valuri speċifikati tat-tolleranza.

(g) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tal-fjuwil billi juża d-densità reali jew, jekk din ma tkunx magħrufa, billi juża d-densità kkalkulata skont metodu speċifikat fil-manwal tal-operat.

(h) L-operatur għandu jiżgura:

(1) li l-inġenju tal-ajru tiegħu jitgħabba taħt is-superviżjoni ta' persunal ikkwalifikat; u

(2) li t-tagħbija tat-traffiku titgħabba b'tali mod li jkun konsistenti mad-dejta użata għall-kalkolu tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru.

(i) L-operatur għandu jkun konformi ma' limiti strutturali addizzjonali bħalma huma l-limitazzjonijiet tas-saħħa tal-art, it-tagħbija massima għal kull metru lineari, il-massa massima għal kull kompartiment tal-merkanzija u l-limitu massimu ta' sits. Barra minn hekk, għall-ħelikopters, l-operatur għandu jqis ukoll it-tibdil fit-tagħbija li jseħħ waqt it-titijra.

▼B

(j) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jispeċifika l-prinċipji u l-metodi involuti fit-tagħbija u fis-sistema tal-massa u l-bilanċ li jissodisfaw ir-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) sa (i). Din is-sistema għandha tkopri t-tipi kollha ta' operazzjonijiet previsti.

**CAT.POL.MAB.105 Dejta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa**

(a) Qabel kull titjira, l-operatur għandu jistabbilixxi d-dejta dwar il-bilanċ u l-massa u għandu jipproduċi d-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa, li fihom ikunu speċifikati t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandha tippermetti lill-kmandant jistabbilixxi jekk it-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha tkunx tali li ma jinqabżux il-limiti tal-bilanċ u tal-massa tal-inġenju tal-ajru. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandu jkun fiha l-informazzjoni li ġejja:

(1) ir-reġistrazzjoni u t-tip ta' inġenju tal-ajru;

(2) l-identifikazzjoni, in-numru u d-data tat-titjira;

(3) isem il-kmandant;

(4) isem min ikun ħejja d-dokument;

(5) il-massa operattiva mingħajr tagħbija u ċ-ċentru tal-gravità korrispondenti tal-inġenju tal-ajru;

(i) fil-każ tal-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B u tal-ħelikopters, il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità m'għandhiex għalfejn titniżżel fid-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jekk, pereżempju, id-distribuzzjoni tat-tagħbija tkun issegwi tabella tal-bilanċ ikkalkulata minn qabel jew jekk ikun jista' jintwera li għall-operazzjonijiet previsti jista' jiġi żgurat bilanċ korrett, tkun xi tkun it-tagħbija reali;

(6) il-massa tal-fjuwil mat-tluġħ u l-massa tal-fjuwil għall-vjaġġ;

(7) il-massa tal-oġġetti tal-konsum, minbarra l-fjuwil, jekk dan ikun applikabbli;

(8) il-komponenti tat-tagħbija, inklużi l-passiġġieri, il-bagalji, il-merkanzija u s-saborra;

(9) il-massa waqt it-tluġħ, il-massa tal-inżul u l-massa tal-inġenju tal-ajru meta fih ma jkun hemm l-ebda fjuwil;

(10) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru; u

(11) il-valuri tal-limitu tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità.

L-informazzjoni t'hawn fuq għandha tkun disponibbli fid-dokumenti tal-ippjanar tat-titjira jew fis-sistemi tal-bilanċ u tal-massa. Xi ftit minn din l-informazzjoni tista' tkun inkluża f'dokumenti oħrajn li jkunu faċilment disponibbli għall-użu.

(b) F'każijiet fejn id-dokumentazzjoni u d-dejta dwar il-bilanċ u l-massa jiġu ġġenerati permezz ta' sistema kkompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa, l-operatur għandu jivverifika l-integrità tad-dejta prodotta.

(c) Il-persuna li tkun qed tissorvelja t-tagħbija tal-inġenju tal-ajru għandha tikkonferma, permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod ieħor ekwivalenti, li t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha huma skont id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa mogħtija lill-kmandant. Il-kmandant għandu jindika l-aċċettazzjoni tiegħu permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod ieħor ekwivalenti.

(d) L-operatur għandu jispeċifika l-proċeduri għall-bidliet fit-tagħbija li jsiru fl-aħħar mument biex jiżgura li:

(1) kwalunkwe bidla li ssir fl-aħħar mument wara li tkun tlestiet id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa tkun mgħarrfa lill-kmandant u tiddaħħal fid-dokumenti tal-ippjanar tat-titjira li jkun fihom id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;

▼B

(2) l-għadd massimu permess ta' bidliet li jsiru fl-aħħar mument fl-għadd ta' passiġġieri jew fit-tagħbija tal-istiva jkun speċifikat; u

(3) f'każ li dan l-għadd massimu jinqabeż, titħejja dokumentazzjoni ġdida dwar il-bilanċ u l-massa.

(e) L-operatur għandu jikseb l-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti jekk ikun jixtieq juża sistema kkompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa li tkun integrata abbord jew sistema kkompjuterizzata awtonoma għall-bilanċ u l-massa bħala s-sors ewlieni għat-tluq tal-inġenju tal-ajru. L-operatur għandu juri l-preċiżjoni u l-affidabbiltà ta' dik is-sistema.

▼M3

*TAQSIMA 4*

***Glajders***

**CAT.POL.S.100 Limitazzjonijiet operattivi**

(a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u l-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (centre of gravity - CG) tal-glajder għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat (OM), jekk dan ikun iktar restrittiv.

(b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew taħlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq il-glajder.

**CAT.POL.S.105 Użin**

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa u ċ-ċentru tal-gravità tal-glajder ikunu ġew stabbiliti permezz ta' użin reali qabel ma jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-kmandant. Il-glajder għandu jerġa' jintiżen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.

(b) L-użin għandu jsir mill-manifattur tal-glajder jew skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 skont kif ikun applikabbli.

**CAT.POL.S.110 Prestazzjoni**

Il-kmandant għandu jħaddem il-glajder biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew is-siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

*TAQSIMA 5*

***Blalen tal-arja***

**CAT.POL.B.100 Limitazzjonijiet operattivi**

(a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa tal-ballun tal-arja għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat (OM), jekk dan ikun iktar restrittiv.

(b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew taħlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq il-ballun tal-arja.

**CAT.POL.B.105 Użin**

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa tal-ballun tal-arja tkun ġiet stabbilita permezz ta' użin reali qabel ma' jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-kmandant. Il-ballun tal-arja għandu jerġa' jintiżen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa ma jkunx magħruf b'mod preċiż.

(b) L-użin għandu jsir mill-manifattur tal-ballun tal-arja jew skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 skont kif ikun applikabbli.

**CAT.POL.B.110 Sistema biex tiġi ddeterminata l-massa**

(a) L-operatur ta' ballun tal-arja għandu jistabbilixxi sistema li tispeċifika kif l-affarijiet li ġejjin huma determinati bl-eżatt għal kull titjira sabiex il-kmandant ikun jista' jivverifika li tinżamm konformità mal-limitazzjonijiet tal-AFM:

▼M3

(1) il-massa tal-ballun tal-arja baż-i;

(2) il-massa tat-tagħbija tat-traffiku (traffic load);

(3) il-massa tat-tagħbija ta' fjuwil jew saborra;

(4) il-massa tat-tlugħ;

(5) it-tagħbija tal-ballun tal-arja ssir taħt is-superviżjoni tal-kmandant jew persunal ikkwalifikat;

(6) it-tħejjija u d-dispożizzjoni tad-dokumentazzjoni kollha.

(b) Il-kalkolu tal-massa bbażat fuq kalkoli elettroniċi għandu jkun replikabbli mill-kmandant.

(c) Id-dokumentazzjoni dwar il-massa għandha titħejja qabel kull titjira u tiġi ddokumentata fi pjan operattiv tat-titjira.

**CAT.POL.B.115 Prestazzjoni**

Il-kmandant għandu jħaddem il-ballun tal-arja biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew is-siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

▼B

SUBPARTI D

***STRUMENTI, DEJTA U TAGĦMIR***

*TAQSIMA 1*

***L-ajruplani***

**CAT.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-Regolament ►M3 tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ◄, ħlief għall-oġġetti li ġejjin:

(1) il-fjusis ta' fuq ir-riħ;

(2) id-dwal portabbli indipendenti;

(3) arloġġ preċiż;

(4) il-kontenitur tal-mapep;

(5) il-kaxex għall-ewwel għajnuna;

(6) il-kaxex mediċi għall-emerġenzi;

(7) il-megafoni;

(8) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali;

(9) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmiġġ; u

(10) t-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.

(b) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti u li m'għandhomx bżonn jiġu approvati skont ir-Regolament ►M3 tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ◄, iżda li jingarru fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw mal-affarijiet li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti CAT.IDE.H.330, CAT.IDE.H.335, CAT.IDE.H.340 u CAT.IDE.H.345; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(c) Jekk it-tagħmir ikun se jintuża minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post tiegħu matul it-titjira, dan għandu jkun jista' jintuża faċilment minn dak il-post. Meta jkun jeħtieġ li oġġett wieħed tat-tagħmir jitħaddem minn iktar minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira, dan l-oġġett ►M3 jiġi installat ◄ b'tali mod li jkun jista' jitħaddem faċilment minn kwalunkwe post fejn ikun jeħtieġ li t-tagħmir jitħaddem.

▼B

(d) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni possibbli mill-pożizzjoni u l-linja ta' viżjoni normali tiegħu meta jkun qed iħares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.

(e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**CAT.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) l-ajruplan ma jkunx qed jitħaddem skont il-MEL tal-operatur; jew

(b) l-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti biex iħaddem l-ajruplan fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza (l-MMEL).

**CAT.IDE.A.110 Fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bi fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal ħarsien sħiħ taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjusis li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

(b) L-għadd ta' fjusis ta' fuq ir-riħ li jridu jinġarru għandu jkun l-ogħla wieħed minn fost dawn li ġejjin:

(1) 10 % tal-għadd ta' fjusis ta' kull rata ta' qawwa; jew

(2) tliet fjusis għal kull rata ta' qawwa.

**CAT.IDE.A.115 Dwal operattivi**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu binhar għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sistema ta' dwal għal kontra l-ħabtiet;

(2) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ajruplan;

(3) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri; u

(4) b'dawl portabbli indipendenti għal kull membru tal-ekwipaġġ meħtieġ li jkun faċilment aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ meta dawn ikunu bilqiegħda fil-post assenjat lilhom.

(b) Barra minn hekk, l-ajruplani li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra wkoll:

(1) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;

(2) b'żewġt idwal għall-inżul jew b'dawl wieħed li jkollu żewġ filamenti fornuti bl-enerġija b'mod separat; u

(3) bi dwal biex jitħarsu r-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fil-baħar jekk l-ajruplan jitħaddem bħala idroplan.

**CAT.IDE.A.120 Tagħmir għat-tindif tal-ħġieġa ta' quddiem tal-ajruplani**

L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mgħammra, f'kull post tal-bdot, b'mezzi biex meta tagħmel ix-xita parti mill-ħġieġa ta' quddiem tinżamm nadifa.

▼B

**CAT.IDE.A.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:

(1) b'mezz għall-kejl u l-wiri:

(i) tad-direzzjoni manjetika;

(ii) tal-ħin f'sigħat, minuti u sekondi;

(iii) l-altitudni tal-pressjoni;

(iv) il-veloċità tal-ajru indikata;

(v) il-veloċità vertikali;

(vi) id-dawran u ż-żliq;

(vii) il-pożizzjoni tal-ħelikopter;

(viii) tad-direzzjoni tiegħu;

(ix) tat-temperatura tal-arja ta' barra; u

(x) tan-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach".

(2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir meħtieġa ma tkunx biżżejjed.

(b) Kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, għandu jkun hemm mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li ġejjin:

(1) l-altitudni tal-pressjoni;

(2) il-veloċità tal-ajru indikata;

(3) il-veloċità vertikali;

(4) id-dawran u ż-żliq;

(5) il-pożizzjoni tal-ħelikopter; u

(6) tad-direzzjoni tiegħu.

(c) Għandu jkun hemm mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament ħażin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ għal:

(1) ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew li għandhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits; u

(2) ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' April 1999 jew wara dik id-data.

(d) L-ajruplani b'magna waħda li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel it-22 ta' Mejju 1995 huma eżentati mir-rekwiżiti tal-punti (a)(1)(vi), (a)(1)(vii), (a)(1)(viii) u (a)(1)(ix) jekk ikun jeħtieġ isirilhom immuntar wara biex jiġu konformi ma' dawn ir-rekwiżiti.

**CAT.IDE.A.130 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew billejl — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

L-ajruplani li jitħaddmu skont il-VFR billejl jew skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri:

(1) tad-direzzjoni manjetika;

(2) tal-ħin f'sigħat, minuti u sekondi;

(3) il-veloċità tal-ajru indikata;

▼B

(4) il-veloċità vertikali;

(5) tad-dawran u taż-żliq jew, fil-każ ta' ajruplani mgħammra b'mezz ta' emerġenza għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan, taż-żliq;

(6) il-pożizzjoni tal-ħelikopter;

(7) tad-direzzjoni stabbilizzata;

(8) tat-temperatura tal-arja ta' barra; u

(9) tan-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach";

(b) b'żewġ mezzi għall-kejl u l-wiri tal-altitudni tal-pressjoni;

(c) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir meħtieġa ma tkunx biżżejjed;

(d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament ħażin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru, meħtieġa skont il-punti (a)(3) u (h)(2), minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;

(e) b'mezz għat-tħabbir, lill-ekwipaġġ tat-titjira, li żviluppat ħsara fil-mezzi meħtieġa skont il-punt (d) għall-ajruplani:

(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data; jew

(2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali qabel l-1 ta' April 1998 u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u MOPSC ta' iktar minn disa' sits;

(f) b'żewġ sistemi indipendenti għall-kejl tal-pressjoni statika, ħlief għall-ajruplani li jaħdmu bl-iskrejjen u li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas;

(g) b'sistema waħda għall-kejl tal-pressjoni statika u sors alternattiv wieħed tal-pressjoni statika għall-ajruplani li jaħdmu bl-iskrejjen u li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas;

(h) b'mezz separat għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li ġejjin, kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti:

(1) l-altitudni tal-pressjoni;

(2) il-veloċità tal-ajru indikata;

(3) il-veloċità vertikali;

(4) id-dawran u ż-żliq;

(5) il-pożizzjoni tal-ħelikopter; u

(6) id-direzzjoni stabbilizzata;

(i) b'mezz ta' emerġenza għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan, li jkun jista' jintuża minn kwalunkwe post tal-bdot, għall-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits, u li:

(1) jiġi fornut kontinwament bl-enerġija matul it-tħaddim normali u, f'każ li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox, jiġi fornut bl-enerġija minn sors li jkun indipendenti mis-sistema normali li tiġġenera l-elettriku;

(2) jaħdem b'mod affidabbli għal mill-inqas 30 minuta wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox, filwaqt li jitqiesu tagħbijiet oħra li jista' jkun hemm fuq il-provvista tal-enerġija tal-emerġenza u l-proċeduri operattivi;

(3) jaħdem b'mod indipendenti minn kwalunkwe mezz ieħor għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-ħelikopter;

▼B

(4) jaħdem b'mod awtomatiku wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox;

(5) ikun imdawwal b'mod xieraq matul il-fażijiet kollha tal-operazzjoni, ħlief għall-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas, li kienu diġà ġew irreġistrati fi Stat Membru fl-1 ta' April 1995 u li jkunu mgħammra b'indikatur tal-pożizzjoni tal-ajruplan tal-emerġenza fil-pannell tal-istrumenti tan-naħa tax-xellug;

(6) ikun juri biċ-ċar lill-ekwipaġġ tat-titjira meta l-indikatur tal-pożizzjoni tal-ajruplan tal-emerġenza ikun qed jitħaddem bi provvista tal-enerġija tal-emerġenza; u

(7) jekk l-indikatur tal-pożizzjoni tal-ajruplan tal-emerġenza jkollu provvista tal-enerġija apposta għalih, ikollu indikazzjoni assoċjata, jew fuq l-istrument jew fuq il-pannell tal-istrumenti, meta din il-provvista tkun qed tintuża;

(j) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wieħed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.

**CAT.IDE.A.135 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont l-IFR**

L-ajruplani li jitħaddmu skont l-IFR bi bdot wieħed għandhom ikunu mgħammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

**CAT.IDE.A.140 Sistema ta' twissija tal-altitudni**

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' twissija tal-altitudni:

(1) l-ajruplani li jaħdmu b'turboskrun li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits; u

(2) l-ajruplani li jaħdmu b'magni turboġett.

(b) Is-sistema ta' twissija tal-altitudni għandha tkun kapaċi:

(1) tavża lill-ekwipaġġ tat-titjira meta tkun qed tintlaħaq altitudni magħżula minn qabel; u

(2) tavża lill-ekwipaġġ tat-titjira tal-inqas b'sinjal li jinstema', meta jkun hemm devjazzjoni minn altitudni magħżula minn qabel.

(c) Minkejja l-punt (a), l-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u MOPSC ta' iktar minn disa' sits, u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' April 1972 u li kienu diġà ġew irreġistrati fi Stat Membru fl-1 ta' April 1995, huma eżentati mir-rekwiżit li jkunu mgħammra b'sistema ta' twissija tal-altitudni.

**CAT.IDE.A.150 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (TAWS)**

(a) L-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mgħammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiżiti għat-tagħmir tal-Kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli.

(b) L-ajruplani li jaħdmu b'magni bil-pistuni u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mgħammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiżiti għat-tagħmir tal-Kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli.

**CAT.IDE.A.155 Sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (ACAS)**

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor fir-Regolament (UE) Nru 1332/2011, l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mgħammra b'ACAS II.

▼B

**CAT.IDE.A.160 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord**

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta jitħaddmu billejl jew f'IMC f'żoni fejn, tul ir-rotta, ikunu mistennija maltempati bir-raġħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikoluż, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord:

(a) l-ajruplani bi pressjoni;

(b) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma; u

(c) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits.

**CAT.IDE.A.165 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin billejl f'kundizzjonijet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mgħammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.

(b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ m'għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

**CAT.IDE.A.170 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira**

L-ajruplani li jitħaddmu minn iżjed minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoni għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**CAT.IDE.A.175 Sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ**

L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 15 000 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ, ħlief għall-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' April 1965 u li kienu diġà ġew irreġistrati fi Stat Membru fl-1 ta' April 1995.

**CAT.IDE.A.180 Sistema għall-avviżi lill-pubbliku**

L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mgħammra b'sistema għall-avviżi lill-pubbliku.

**CAT.IDE.A.185 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota**

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR):

(1) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma; u

(2) l-ajruplani b'diversi magni li jaħdmu b'turbina li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 1990 jew wara dik id-data.

(b) Is-CVR għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:

(1) tul is-sagħtejn ta' qabel, fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(1), meta ċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali jkun inħareġ fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data;

(2) tul it-30 minuta ta' qabel għall-ajruplani msemmija fil-punt (a)(1), meta ċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali jkun inħareġ qabel l-1 ta' April 1998; jew

▼B

(3) tul it-30 minuta ta' qabel, fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(2).

(c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-ħin:

(1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;

(2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;

(3) l-ambjent tas-smigħ tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, mingħajr interruzzjoni:

(i) is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra li jkun qed jintuża, għall-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data;

(ii) is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra li jkun qed jintuża, fejn dan ikun possibbli, għall-ajruplani msemmija fil-punt (a)(2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' April 1998;

u

(4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-għajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avviċinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.

(d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess. Barra minn hekk, fil-każ tal-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni b'mod awtomatiku qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.

(e) Minbarra l-punt (d), u skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtegħel il-magna fil-bidu tat-titjira u għandu jibqa' għaddej biha sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira, fil-każ:

(1) tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali wara l-1 ta' April 1998; jew

(2) tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(2).

(f) L-CVR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

**CAT.IDE.A.190 Reġistratur tad-dejta tat-titjira**

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta u li għalih ikun disponibbli metodu biex tinstab faċilment dik id-dejta mill-mezz tal-ħżin:

(1) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Ġunju 1990 jew wara dik id-data;

▼B

(2) l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Ġunju 1990; u

(3) l-ajruplani b'diversi magni li jaħdmu b'turbina li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data.

(b) L-FDR għandu jirreġistra:

(1) il-ħin, l-altitudni, il-veloċità tal-ajru, l-aċċellerazzjoni normali u d-direzzjoni, u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(2) li jkollhom MCTOM ta' inqas minn 27 000 kilogramma;

(2) il-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna tal-ajruplan u l-konfigurazzjoni tat-tagħmir li jimmodifika l-pressjoni tal-arja li terfa' l-ajruplan 'il fuq u r-reżistenza tal-arja għall-moviment tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(1) li jkollhom MCTOM ta' inqas minn 27 000 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016;

(3) il-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operat tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punti (a)(1) u (a)(2) li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 27 000 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016;

(4) il-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna tal-ajruplan u l-konfigurazzjoni tat-tagħmir li jimmodifika l-pressjoni tal-arja li terfa' l-ajruplan 'il fuq u r-reżistenza tal-arja għall-moviment tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 10 sigħat fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(3) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016; jew

(5) il-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operat tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punti (a)(1) u (a)(3) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data.

(c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ajruplan li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.

(d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess. Barra minn hekk, fil-każ tal-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data, l-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

(e) L-FDR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

▼B

**CAT.IDE.A.195 Reġistrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

(a) L-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fit-8 ta' April 2014 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mgħammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq reġistratur, fejn ikun applikabbli:

(1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ajruplan u minnu, inkluż l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:

(i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;

(ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;

(iii) is-sorveljanza indirizzata;

(iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;

(v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema; u

(vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħżun f'post differenti mill-ajruplan; u

(3) l-informazzjoni dwar il-ħin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.

(b) Ir-reġistratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.

(c) Ir-reġistratur għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' ħin stabbilit għas-CVRs fil-punt CAT.IDE.A.185.

(d) Ir-reġistratur għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

(e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-reġistratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbi għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti CAT.IDE.A.185(d) u (e).

**CAT.IDE.A.200 Reġistratur ikkombinat**

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u tal-FDR permezz ta':

(a) reġistratur wieħed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ ta' ajruplani li jeħtieġ li jkunu mgħammra b'CVR jew b'FDR;

▼B

(b) reġistratur wieħed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u li jeħtieġ li jkunu mgħammra b'CVR u b'FDR; jew

(c) żewġ reġistraturi kkombinati għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jeħtieġ li jkunu mgħammra b'CVR u b'FDR.

**CAT.IDE.A.205 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;

(2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post, ħlief hekk kif speċifikat fil-punt (3);

(3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit tal-passiġġieri u b'ċinturini tas-sikurezza f'kull post fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MCTOM ta' inqas minn 5 700 kilogramma u MOPSC ta' inqas minn disa' sits wara t-8 ta' April 2015;

(4) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;

(5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jżomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità:

(i) f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira u f'kull sit li jkun ħdejn is-sit tal-bdot;

(ii) f'kull sit tal-osservatur li jkun jinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(6) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit għall-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

(b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu:

(1) jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda;

(2) jinkludi żewġ strixxi li jintlibsu fuq l-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jkunu jistgħu jintużaw b'mod indipendenti fis-sits tal-ekwipaġġ tat-titjira, fi kwalunkwe sit li jkun ħdejn is-sit tal-bdot u fis-sits għall-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

**CAT.IDE.A.210 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tipjip mhux permess**

L-ajruplani li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tipjip.

**CAT.IDE.A.215 Bibien u purtieri interni**

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

(a) fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, b'bieb bejn il-kompartiment tal-passiġġieri u l-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, b'tabella fuqu li jkollha miktub "l-ekwipaġġ biss" u b'mezz biex bih il-bieb ikun jista' jissakkar sabiex il-passiġġieri ma jkunux jistgħu jiftħuh mingħajr il-permess ta' membru tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(b) b'mezz biex jinfetaħ kull bieb li jifred il-kompartiment tal-passiġġieri minn kompartiment ieħor li jkollu ħruġ ta' emerġenza li jkun faċilment aċċessibbli;

▼B

(c) b'mezz biex jinżammu miftuħin kull bieb jew purtiera li jifirdu l-kompartiment tal-passiġġieri minn żoni oħrajn li jridu jiġu aċċessati sabiex jintlaħaq kwalunkwe ħruġ ta' emerġenza meħtieġ minn kwalunkwe sit tal-passiġġieri;

(d) tabella fuq kull bieb intern jew ħdejn kull purtiera li sservi bħala mezz ta' aċċess għall-ħruġ tal-emerġenza tal-passiġġieri, li tkun tindika li dawn ►M3 jinżammu ◄ miftuħin matul it-tlugħ u l-inżul; u

(e) mezz li bih kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ ikun jista' jiftaħ kwalunkwe bieb li normalment ikun aċċessibbli għall-passiġġieri u li jkun jista' jissakkar mill-passiġġieri.

**CAT.IDE.A.220 Kaxxa għall-ewwel għajnuna**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna skont it-Tabella 1.

*Tabella 1*

**Għadd ta' kaxex għall-ewwel għajnuna meħtieġa**

| Għadd ta' sits tal-passiġġieri installati | Għadd ta' kaxex għall-ewwel għajnuna meħtieġa |
|---|---|
| 0–100 | 1 |
| 101–200 | 2 |
| 201–300 | 3 |
| 301–400 | 4 |
| 401–500 | 5 |
| 501 jew aktar | 6 |

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

**CAT.IDE.A.225 Kaxxa medika għall-emerġenzi**

(a) L-ajruplani li għandhom MOPSC ta' iktar minn 30 sit għandhom ikunu mgħammra b'kaxxa medika għall-emerġenzi meta kwalunkwe punt mir-rotta ppjanata jkun iktar minn 60 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod minn ajrudrom li fih wieħed jista' jistenna li jkun hemm għajnuna medika kkwalifikata disponibbli.

(b) Il-kmandant għandu jiżgura li l-mediċini jingħataw biss minn persuni kkwalifikati kif xieraq.

(c) Il-kaxxa medika għall-emerġenzi msemmija fil-punt (a) għandha:

(1) tkun reżistenti għat-trab u l-indewwa;

(2) tingarr b'tali mod li jiġi evitat l-aċċess mhux awtorizzat għaliha; u

(3) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

**CAT.IDE.A.230 Ossiġnu tal-ewwel għajnuna**

(a) L-ajruplani bi pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied, fil-każ ta' operazzjonijiet li jkunu jeħtieġu membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, għandhom ikunu mgħammra bi provvista tal-ossiġnu mhux dilwit għall-passiġġieri li, minħabba raġunijiet fiżjoloġiċi, ikunu jeħtieġu l-ossiġnu wara li tonqos il-pressjoni fil-kabina.

▼B

(b) Il-provvista tal-ossiġnu msemmija fil-punt (a) għandha tiġi kkalkulata billi tintuża rata medja taċ-ċirkolazzjoni ta' mill-inqas 3 litri ta' gass xott f'kundizzjonijiet normali tat-temperatura u tal-pressjoni (STPD) kull minuta għal kull persuna. Din il-provvista tal-ossiġnu għandha tkun biżżejjed, għall-kumplament tat-titjira, wara li tonqos il-pressjoni fil-kabina, f'altitudni tal-kabina li tkun iktar minn 8 000 pied iżda li ma tkunx taqbeż il-15 000 pied, għal mill-inqas 2 % tal-passiġġieri li jkunu qed jinġarru fuq l-ajruplan, iżda fl-ebda każ m'għandha tkun biżżejjed għal inqas minn persuna waħda.

(c) Għandu jkun hemm biżżejjed unitajiet tat-tqassim, iżda fl-ebda każ m'għandu jkun hemm inqas minn żewġ unitajiet, u l-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkollu mezz biex ikun jista' juża din il-provvista.

(d) It-tagħmir tal-ossiġnu tal-ewwel għajnuna għandu jkun kapaċi jiġġenera ċirkolazzjoni tal-massa lejn kull utent li tkun ta' mill-inqas erba' litri STPD kull minuta.

**CAT.IDE.A.235 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni**

(a) L-ajruplani bi pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu supplimentari li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu skont it-Tabella 1.

(b) L-ajruplani bi pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'maskri tal-ossiġnu li jintlibsu malajr għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(2) biżżejjed żbokkijiet u maskri ta' fuq ir-riħ, jew unitajiet tal-ossiġnu bil-maskri portabbli, imqassmin b'mod uniformi fil-kompartiment tal-passiġġieri, biex tkun żgurata disponibbiltà immedjata tal-ossiġnu għall-użu minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ;

(3) unità li tqassam l-ossiġnu li tkun imqabbda ma' terminali għall-provvista tal-ossiġnu u li tkun disponibbli immedjatament għal kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina u kull membru addizzjonali tal-ekwipaġġ tal-kabina u għall-okkupanti tas-sits tal-passiġġieri, kull fejn dawn ikunu bilqiegħda; u

(4) apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni.

(c) Fil-każ ta' ajruplani bi pressjoni li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara t-8 ta' Novembru 1998 u li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni ta' 'l fuq minn 25 000 pied, jew li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni ta' 25 000 pied jew inqas f'kundizzjonijiet li ma jippermettulhomx jinżlu sa 13 000 pied b'mod sikur f'erba' (4) minuti, l-unitajiet individwali li jqassmu l-ossiġnu msemmija fil-punt (b)(3) għandu jkollhom il-kapaċità li jiġu attivati b'mod awtomatiku.

(d) L-għadd totali ta' unitajiet li jqassmu l-ossiġnu u ta' żbokkijiet imsemmija fil-punti (b)(3) u (c) għandu jaqbeż l-għadd ta' sits mill-inqas b'10 %. L-unitajiet żejda għandhom ikunu mqassmin b'mod uniformi fil-kompartiment kollu tal-passiġġieri.

(e) Minkejja l-punt (a), ir-rekwiżiti tal-provvista tal-ossiġnu għall-membru/għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, għall-membru/għall-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ tal-kabina u għall-passiġġier(i), fil-każ ta' ajruplani li ma jkunux iċċertifikati biex itiru f'livelli tal-altitudni li jkunu 'l fuq minn 25 000 pied, jistgħu jitnaqqsu, għall-ħin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni tal-kabina ta' bejn l-10 000 pied u t-13 000 pied, għall-membri kollha tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa u għal mill-inqas 10 % tal-passiġġieri jekk, fil-punti kollha tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar l-ajruplan, dan ikun kapaċi jinżel b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni tal-kabina ta' 13 000 pied f'erba' (4) minuti.

▼B

(f) Il-provvista minima meħtieġa mogħtija fil-punt (b)(1) tar-ringiela 1 u fir-ringiela 2 tat-Tabella 1 għandha tkopri l-kwantità tal-ossiġnu meħtieġa għal rata tal-inżul kostanti mill-altitudni operattiva massima ċċertifikata tal-ajruplan sa 10 000 pied f'10 minuti u għal 20 minuta f'10 000 pied wara.

(g) Il-provvista minima meħtieġa mogħtija fil-punt 1(b)(2) tar-ringiela 1 tat-Tabella 1 għandha tkopri l-kwantità tal-ossiġnu meħtieġa għal rata tal-inżul kostanti mill-altitudni operattiva massima ċċertifikata tal-ajruplan sa 10 000 pied f'10 minuti u għal 110 minuta f'10 000 pied wara.

(h) Il-provvista minima meħtieġa mogħtija fir-ringiela 3 tat-Tabella 1 għandha tkopri l-kwantità tal-ossiġnu meħtieġa għal rata tal-inżul kostanti mill-altitudni operattiva massima ċċertifikata tal-ajruplan sa 15 000 pied f'10 minuti.

*Tabella 1*

**Rekwiżiti minimi tal-ossiġnu għall-ajruplani bi pressjoni**

| Provvista għal | Tul ta' ħin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina |
|---|---|
| 1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira | (a) Il-ħin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż it-13 000 pied.<br>(b) Il-kumplament tal-ħin tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-10 000 pied iżda ma tkunx taqbeż it-13 000 pied, wara l-ewwel 30 minuta f'din l-altitudni, iżda fl-ebda każ inqas minn:<br>(1) provvista għal 30 minuta għall-ajruplani li jkunu ċċertifikati biex itiru f'livelli tal-altitudni li ma jaqbżux il-25 000 pied; u<br>(2) provvista ta' sagħtejn għall-ajruplani li jkunu ċċertifikati biex itiru f'livelli tal-altitudni li jkunu 'l fuq minn 25 000 pied. |
| 2. Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa | (a) Il-ħin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż it-13 000 pied, iżda mhux inqas minn provvista għal 30 minuta.<br>(b) Il-kumplament tal-ħin tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-10 000 pied iżda ma tkunx taqbeż it-13 000 pied, wara l-ewwel 30 minuta f'din l-altitudni. |
| 3. 100 % tal-passiġġieri (*) | Il-ħin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, iżda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti. |
| 4. 30 % tal-passiġġieri (*) | Il-ħin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-14 000 pied iżda ma tkunx taqbeż il-15 000 pied. |
| 5. 10 % tal-passiġġieri (*) | Il-kumplament tal-ħin tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-10 000 pied iżda ma tkunx taqbeż l-14 000 pied, wara l-ewwel 30 minuta f'din l-altitudni. |

(*) L-għadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 1 jirreferi għall-għadd ta' passiġġieri li jkunu qed jinġarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

▼B

**CAT.IDE.A.240 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani mingħajr pressjoni**

L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu supplimentari li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu skont it-Tabella 1.

*Tabella 1*

**Rekwiżiti minimi tal-ossiġnu għall-ajruplani mingħajr pressjoni**

| Provvista għal | Tul ta' ħin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina |
|---|---|
| 1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jgħinu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-qadi tal-kompiti tagħhom | Il-ħin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mill-10 000 pied. |
| 2. Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa | Il-ħin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied u għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta li matulu l-livelli tal-altitudni tal-pressjoni jkunu jaqbżu l-10 000 pied iżda ma jkunux jaqbżu t-13 000 pied. |
| 3. Il-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ u 100 % tal-passiġġieri (*) | Il-ħin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied. |
| 4. 10 % tal-passiġġieri (*) | Il-ħin kollu tat-titjir wara 30 minuta f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu jaqbżu l-10 000 pied iżda li ma jkunux jaqbżu t-13 000 pied. |

(*) L-għadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 1 jirreferi għall-għadd ta' passiġġieri li jkunu qed jinġarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

**CAT.IDE.A.245 Tagħmir protettiv għat-teħid tan-nifs għall-ekwipaġġ**

(a) L-ajruplani kollha bi pressjoni u dawk l-ajruplani kollha mingħajr pressjoni li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir protettiv għat-teħid tan-nifs (PBE) biex l-għajnejn, l-imnieħer u l-ħalq jiġu protetti u biex jiġi pprovdut, għal perjodu ta' mill-inqas 15-il minuta:

(1) l-ossiġnu għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun qed jaqdi l-kompitu tiegħu fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(2) gass tan-nifs għal kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ, li jkun jinsab ħdejn il-post assenjat lilu; u

(3) gass tan-nifs minn PBE portabbli għal membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun jinsab ħdejn il-post assenjat lilu, fil-każ ta' ajruplani li jitħaddmu b'iktar minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira u bl-ebda membru tal-ekwipaġġ tal-kabina.

(b) PBE maħsub għall-użu tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun installat fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u jkun aċċessibbli għal użu immedjat minn kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġ, li jkun jinsab fil-post assenjat lilu.

(c) PBE maħsub għall-użu tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun installat ħdejn kull post għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

▼B

(d) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'PBE portabbli addizzjonali, li jkun installat ħdejn iċ-ċilindru jew il-pompa tal-idejn għat-tifi tan-nar imsemmija fil-punt CAT.IDE.A.250, jew ħdejn id-daħla tal-kompartiment tal-merkanzija, f'każ li ċ-ċilindru jew il-pompa tal-idejn għat-tifi tan-nar ikunu installati fil-kompartiment tal-merkanzija.

(e) Meta l-PBE jkun qed jintuża, dan m'għandux jimpedixxi l-użu tal-mezzi ta' komunikazzjoni msemmija fil-punti CAT.IDE.A.170, CAT.IDE.A.175, CAT.IDE.A.270 u CAT.IDE.A.330.

**CAT.IDE.A.250 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) Tal-inqas ċilindru wieħed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar għandha tkun tinsab f'kull passaġġ li ma jkunx jinsab fil-kompartiment ewlieni tal-passiġġieri, jew għandha tkun faċilment aċċessibbli għall-użu fih.

(c) Tal-inqas ċilindru wieħed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar għandha tkun disponibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-bagalji jew tal-merkanzija tal-kategorija A jew B u f'kull kompartiment tal-merkanzija tal-kategorija E li jkun aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ waqt it-titjira.

(d) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

(e) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra tal-inqas bl-għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar mogħtija fit-Tabella 1, u dawn għandhom ikunu jinsabu f'post konvenjenti biex ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-passiġġieri.

*Tabella 1*

**Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

| MOPSC | Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar |
|---|---|
| 7–30 | 1 |
| 31–60 | 2 |
| 61–200 | 3 |
| 201–300 | 4 |
| 301–400 | 5 |
| 401–500 | 6 |
| 501–600 | 7 |
| 601 jew aktar | 8 |

**CAT.IDE.A.255 Imnanar tas-salvataġġ u skarpellini**

(a) L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'mannara waħda tas-salvataġġ jew bi skarpellina waħda li tkun tinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 200 sit, għandha tkun installata mannara tas-salvataġġ jew skarpellina addizzjonali fiż-żona tal-passaġġ li jkun jinsab l-eqreb għal denb l-ajruplan jew qribu.

(c) Il-passiġġieri m'għandhomx ikunu jistgħu jaraw l-imnanar tas-salvataġġ u l-iskarpellini li jkunu jinsabu fil-kompartiment tal-passiġġieri.

▼B

**CAT.IDE.A.260 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dħul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

▼M3

*Figura 1*

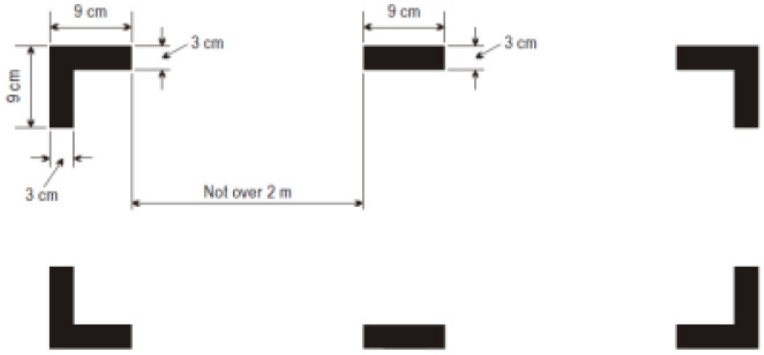


▼B

**CAT.IDE.A.265 Mezzi għall-evakwazzjoni ta' emerġenza**

(a) L-ajruplani li fihom is-soll tal-ħruġ tal-emerġenza tal-passiġġieri jkun jinsab iktar minn 1,83 metru (6 piedi) 'l fuq mill-art għandhom ikunu mgħammra, f'kull ħruġ ta' dan it-tip, b'mezz li bih, waqt emerġenza, il-passiġġieri u l-ekwipaġġ ikunu jistgħu jilħqu l-art b'mod sikur.

(b) Minkejja l-punt (a), dawn il-mezzi mhumiex meħtieġa fil-postijiet tal-ħruġ li jinsabu fuq il-ġwienaħ jekk, fl-istruttura tal-ajruplan, il-post magħżul biex fih tispiċċa r-rotta ta' evakwazzjoni jkun jinsab inqas minn 1,83 metru (6 piedi) mill-art meta l-ajruplan ikun mal-art bit-tagħmir għall-inżul estiż u bil-"flaps" fil-pożizzjoni tat-tluġh jew tal-inżul, skont liema minn dawn il-pożizzjonijiet tkun l-ogħla mill-art.

(c) L-ajruplani li jeħtieġ ikollhom ħruġ tal-emerġenza separat għall-ekwipaġġ tat-titjira u li fihom il-punt l-iktar baxx tal-ħruġ tal-emerġenza jkun jinsab iktar minn 1,83 metru (6 piedi) 'l fuq mill-art għandu jkollhom mezz biex il-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira jiġu megħjuna jinżlu, waqt emerġenza, sabiex dawn ikunu jistgħu jilħqu l-art b'mod sikur.

(d) L-għoli msemmi fil-punti (a) u (c) għandu jitkejjel:
   (1) bit-tagħmir għall-inżul estiż; u
   (2) wara li waħda mis-saqajn tat-tagħmir għall-inżul, jew iktar minn waħda, tkun waqgħet jew ma tkunx tista' testendi, fil-każ ta' ajruplani li jkollhom ċertifikat tat-tip maħruġ wara l-31 ta' Marzu 2000.

**CAT.IDE.A.270 Megafoni**

L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 60 sit u li jkunu qed iġorru mill-inqas passiġġier wieħed għandhom ikunu mgħammra bl-għadd ta' megafoni portabbli li ġejjin u li jaħdmu bil-batterija, li jkunu faċilment aċċessibbli għall-użu mill-membri tal-ekwipaġġ matul evakwazzjoni ta' emerġenza:

(a) għal kull kabina tal-passiġġieri:

*Tabella 1*

**Għadd ta' megafoni**

| Konfigurazzjoni ta' sits tal-passiġġieri | Għadd ta' megafoni |
|---|---|
| Minn 61 sa 99 sit | 1 |
| 100 jew aktar | 2 |

(b) għall-ajruplani li jkollhom iktar minn kabina waħda tal-passiġġieri, fil-każijiet kollha fejn il-konfigurazzjoni totali ta' sits tal-passiġġieri tkun ta' iktar minn 60 sit, mill-inqas megafonu wieħed.

▼B

**CAT.IDE.A.275 Dwal u sinjali tal-emerġenza**

(a) L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' dawl tal-emerġenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex titħaffef l-evakwazzjoni tal-ajruplan.

(b) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, is-sistema ta' dawl tal-emerġenza msemmija fil-punt (a) għandha tinkludi:

(1) is-sorsi ta' tidwil ġenerali tal-kabina;

(2) id-dwal interni fiż-żoni tal-ħruġ tal-emerġenza fil-livell tal-art;

(3) it-tidwil tas-sinjali fuq il-ħruġ tal-emerġenza u tas-sinjali li juru fejn jinsab il-ħruġ ta' emerġenza;

(4) id-dawl tal-emerġenza ta' barra fil-postijiet kollha tal-ħruġ li jinsab fuq il-ġwienaħ u fil-postijiet tal-ħruġ fejn ikunu meħtieġa mezzi tal-għajnuna għall-inżul lejn l-art fil-każ ta' ajruplani li għalihom l-applikazzjoni għaċ-ċertifikat tat-tip jew għal dokument ekwivalenti tkun saret qabel l-1 ta' Mejju 1972, meta dawn jitħaddmu billejl;

(5) id-dawl tal-emerġenza ta' barra fil-postijiet kollha tal-ħruġ tal-emerġenza tal-passiġġieri fil-każ ta' ajruplani li għalihom l-applikazzjoni għaċ-ċertifikat tat-tip jew għal dokument ekwivalenti tkun saret wara t-30 ta' April 1972, meta dawn jitħaddmu billejl; u

(6) is-sistema/is-sistemi tal-immarkar tal-passaġġi tal-evakwazzjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri f'livell li jkun qrib l-art fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tat-tip għall-ewwel darba fil-31 ta' Diċembru 1957 jew wara dik id-data.

(c) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' 19-il sit jew inqas u li jkollhom ċertifikat tat-tip abbażi tal-kodiċijiet tal-ajrunavigabbiltà tal-Aġenzija, is-sistema ta' dawl tal-emerġenza msemmija fil-punt (a) għandha tinkludi t-tagħmir imsemmi fil-punti (b)(1) sa (3).

(d) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' 19-il sit jew inqas u li ma jkollhomx ċertifikat tat-tip abbażi tal-kodiċijiet tal-ajrunavigabbiltà tal-Aġenzija, is-sistema ta' dawl tal-emerġenza msemmija fil-punt (a) għandha tinkludi t-tagħmir imsemmi fil-punt (b)(1).

(e) L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' disa' sits jew inqas li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra b'sors ta' tidwil ġenerali tal-kabina sabiex titħaffef l-evakwazzjoni tal-ajruplan.

**CAT.IDE.A.280 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

(a) L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mgħammra tal-inqas:

(1) b'żewġ ELTs, li wieħed minnhom għandu jkun awtomatiku, fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew

(2) b'ELT awtomatiku wieħed, jew b'żewġ ELTs ta' kwalunkwe tip, fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Lulju 2008 jew qabel dik id-data.

▼B

(b) L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' 19-il sit jew inqas għandhom ikunu mgħammra tal-inqas:

(1) b'ELT awtomatiku wieħed, fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew

(2) b'ELT wieħed ta' kwalunkwe tip, fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Lulju 2008 jew qabel dik id-data.

(c) ELT ta' kwalunkwe tip għandu jkun jista' jittrażmetti b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

**CAT.IDE.A.285 Titjir fuq l-ilma**

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li jkunu stivati f'post li jkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:

(1) l-ajruplani tal-art li jitħaddmu fuq l-ilma f'distanzi ta' iktar minn 50 mil nawtiku mill-kosta jew li jitilqu jew jinżlu f'ajrudrom li fih il-passaġġ tat-tluġħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza; u

(2) l-idroplani li jitħaddmu fuq l-ilma.

(b) Kull ġakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jżomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mgħammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.

(c) L-idroplani li jitħaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmiġġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-idroplan fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u

(2) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-ħoss kif preskritt fir-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fil-baħar, fejn dan ikun applikabbli.

(d) L-ajruplani li jitħaddmu fuq l-ilma f'distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza, li tkun akbar mid-distanzi li jikkorrispondu għal dan li ġej:

(1) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew 400 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-inqas, fil-każ ta' ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/i-kunu waqfu jaħdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew id-devjazzjonijiet previsti; jew

(2) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew 100 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-inqas, għall-ajruplani l-oħrajn kollha,

għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir speċifikat fil-punt (e).

(e) L-ajruplani li jikkonformaw mal-punt (d) għandhom iġorru t-tagħmir li ġej abbord:

(1) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jinġarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza u li għandhom ikunu kbar biżżejjed sabiex fihom joqogħdu n-nies kollha li jkunu salvaw f'każ li tintilef waħda miċ-ċattri tal-akbar kapaċità mkejla;

(2) dawl għas-sejbien tal-persuni li jkunu salvaw f'kull ċattra tas-salvataġġ;

▼B

(3) tagħmir li jsalva l-ħajja li jipprovdi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq; u

(4) tal-inqas żewġ ELTs tas-sopravivenza (ELT(S)).

**CAT.IDE.A.305 Tagħmir tas-sopravivenza**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(2) tal-inqas b'ELT(S) wieħed; u

(3) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-ħelikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.

(b) It-tagħmir l-ieħor tas-sopravivenza speċifikat fil-punt (a)(3) m'hemmx għal-fejn jinġarr abbord meta l-ajruplan:

(1) jibqa' f'distanza 'l bogħod miż-żona fejn it-tiftix u s-salvataġġ ma jkunux partikularment diffiċili li tkun tikkorrispondi għal:

(i) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari b'magna waħda wieqfa (OEI), għall-ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/ikunu waqfu jaħdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew ir-rotot ta' devjazzjoni previsti; jew

(ii) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari għall-ajruplani l-oħra kollha;

(2) jibqa' f'distanza li ma tkunx akbar minn dik li tikkorrispondi għal 90 minuta ta' titjir f'veloċità regolari minn żona li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza, għall-ajruplani ċċertifikati skont l-istandard tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**CAT.IDE.A.325 Kuffji tal-widna**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew ta' mal-gerżuma jew apparat ekwivalenti għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post assenjat lilhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) L-ajruplani li jitħaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mgħammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema manwali għall-kontroll tal-"pitch" u r-"roll" għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġ.

**CAT.IDE.A.330 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun meħtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

**CAT.IDE.A.335 Pannell għall-għażla tal-ħoss**

L-ajruplani li jitħaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra b'pannell għall-għażla tal-ħoss li jkun jista' jitħaddem minn kull post għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa.

**CAT.IDE.A.340 Tagħmir tar-radju għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliem viżwali**

L-ajruplani li jitħaddmu skont il-VFR fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliem viżwali għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun meħtieġ fil-kundizzjonijiet ta' propagazzjoni tar-radju normali biex iwettaq l-affarijiet li ġejjin:

(a) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa ta' fuq l-art;

▼B

(b) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa tal-ATC minn kwalunkwe punt fl-ispazju tal-ajru kkontrollat li fih ikun ippjanat li jitwettqu t-titjiriet; u

(c) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.

**CAT.IDE.A.345 Tagħmir għall-komunikazzjoni u tan-navigazzjoni għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jiġux innavigati b'referenza għal għeliem viżwali**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jistgħux jiġu nnavigati b'referenza għal għeliem viżwali għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju u b'tagħmir tan-navigazzjoni skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jinkludi tal-inqas żewġ sistemi indipendenti għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkunu meħtieġa fil-kundizzjonijiet normali tal-operat għall-komunikazzjoni ma' stazzjon xieraq fuq l-art minn kwalunkwe punt tul ir-rotta, inklużi d-devjazzjonijiet.

(c) Minkejja l-punt (b), l-ajruplani li jitħaddmu għal operazzjonijiet fuq distanza qasira fl-ispazju tal-ajru li jaqa' taħt l-ispeċifikazzjonijiet minimi tal-prestazzjoni tan-navigazzjoni tal-Atlantiku tat-Tramuntana (NAT MNPS) u li ma jaqsmux l-Atlantiku tat-Tramuntana għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'sistema waħda għall-komunikazzjoni fuq distanza twila, f'każ li jkunu ppubblikati proċeduri alternattivi għall-komunikazzjoni għall-ispazju tal-ajru kkonċernat.

(d) L-ajruplani għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplament tat-tagħmir jippermetti n-navigazzjoni sikura skont il-pjan tat-titjira.

(e) L-ajrupani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

**CAT.IDE.A.350 Transponder**

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapaċità oħra ta' transponder tas-SSR li tkun meħtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar l-ajruplan.

**CAT.IDE.A.355 Ġestjoni elettronika tad-dejta tan-navigazzjoni**

(a) L-operatur għandu juża biss prodotti elettroniċi tad-dejta tan-navigazzjoni li jappoġġaw applikazzjoni tan-navigazzjoni li tilħaq l-istandards tal-integrità li huma adattati għall-użu maħsub tad-dejta.

(b) Meta l-prodotti elettroniċi tad-dejta tan-navigazzjoni jappoġġaw applikazzjoni tan-navigazzjoni li tkun meħtieġa għal operazzjoni li għaliha tkun meħtieġa approvazzjoni skont l-Anness V (il-Parti-SPA), l-operatur għandu juri lill-awtorità kompetenti li l-proċess applikat u l-prodotti mogħtija jilħqu l-istandards tal-integrità adattati għall-użu maħsub tad-dejta.

(c) L-operatur għandu jimmonitorja b'mod kontinwu l-integrità kemm tal-proċess kif ukoll tal-prodotti, jew direttament jewinkella billi jimmonitorja l-konformità tal-forniturі terzi.

(d) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dħul f'waqthom tad-dejta elettronika tan-navigazzjoni, li tkun attwali u mhux mibdula, għall-ajruplani kollha li jkunu jeħtiġuha.

▼B

*TAQSIMA 2*

***Ħelikopters***

**CAT.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-Regolament ►**M3** tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ◄, ħlief għall-oġġetti li ġejjin:

(1) il-fjusis ta' fuq ir-riħ;

(2) id-dwal portabbli indipendenti;

(3) arloġġ preċiż;

(4) il-kontenitur tal-mapep;

(5) il-kaxxa għall-ewwel għajnuna;

(6) il-megafoni;

(7) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali;

(8) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmiġġ; u

(9) t-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.

(b) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti u li m'għandhomx bżonn jiġu approvati skont ir-Regolament ►**M3** tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ◄, iżda li jinġarru fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw mal-affarijiet li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti CAT.IDE.H.330, CAT.IDE.H.335, CAT.IDE.H.340 u CAT.IDE.H.345; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ħelikopter, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(c) Jekk it-tagħmir ikun se jintuża minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post tiegħu matul it-titjira, dan ►**M3** għandu jintuża ◄ faċilment minn dak il-post. Meta jkun jeħtieġ li oġġett wieħed tat-tagħmir jitħaddem minn iktar minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira, dan l-oġġett għandu jiġi installat b'tali mod li jkun jista' jitħaddem faċilment minn kwalunkwe post fejn ikun jeħtieġ li t-tagħmir jitħaddem.

(d) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni possibbli mill-pożizzjoni u l-linja ta' viżjoni normali tiegħu meta jkun qed iħares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.

(e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**CAT.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ħelikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) il-ħelikopter ma jkunx qed jitħaddem skont il-MEL tal-operatur; jew

(b) l-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti biex iħaddem il-ħelikopter fil-limiti tal-MMEL.

▼B

**CAT.IDE.H.115 Dwal operattivi**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' dwal għal kontra l-ħabtiet.

(b) Minbarra t-tagħmir imsemmi fil-punt (a), il-ħelikopters li jitħaddmu billejl jew skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra wkoll:

(1) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ħelikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ħelikopter;

(2) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ħelikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;

(3) b'dawl portabbli indipendenti għal kull membru tal-ekwipaġġ meħtieġ li jkun faċilment aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ meta dawn ikunu bilqiegħda fil-post assenjat lilhom;

(4) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;

(5) b'żewġt idwal għall-inżul, li tal-inqas wieħed minnhom ikun jista' jiġi aġġustat waqt it-titjir sabiex idawwal l-art quddiem il-ħelikopter u taħtu u l-art fuq kull naħa tal-ħelikopter; u

(6) bi dwal biex jitħarsu r-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fil-baħar jekk il-ħelikopter ikun wieħed anfibju.

**CAT.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:

(1) b'mezz għall-kejl u l-wiri:

(i) tad-direzzjoni manjetika;

(ii) tal-ħin f'sigħat, minuti u sekondi;

(iii) l-altitudni tal-pressjoni;

(iv) il-veloċità tal-ajru indikata;

(v) il-veloċità vertikali;

(vi) iż-żliq; u

(vii) tat-temperatura tal-arja ta' barra;

(2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir meħtieġa ma tkunx biżżejjed;

(b) Kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, għandu jkun hemm mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li ġejjin:

(1) l-altitudni tal-pressjoni;

(2) il-veloċità tal-ajru indikata;

(3) il-veloċità vertikali; u

(4) iż-żliq.

(c) Il-ħelikopters li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma jew kwalunkwe ħelikopter li jkun qed jaħdem fuq l-ilma mingħajr ma tkun tidher l-art jew meta l-viżibilità tkun ta' inqas minn 1 500 metru, għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u l-wiri:

(1) il-pożizzjoni tal-ħelikopter; u

(2) tad-direzzjoni tiegħu.

▼B

(d) Għandu jkun hemm mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament ħażin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ għall-ħelikopters li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits.

**CAT.IDE.H.130 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew billejl — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

Il-ħelikopters li jitħaddmu skont il-VFR billejl jew skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri:

(1) tad-direzzjoni manjetika;

(2) tal-ħin f'sigħat, minuti u sekondi;

(3) il-veloċità tal-ajru indikata;

(4) il-veloċità vertikali;

(5) iż-żliq;

(6) il-pożizzjoni tal-ħelikopter;

(7) tad-direzzjoni stabbilizzata; u

(8) tat-temperatura tal-arja ta' barra;

(b) b'żewġ mezzi għall-kejl u l-wiri tal-altitudni tal-pressjoni. Għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont il-VFR billejl, altimetru wieħed tal-pressjoni wieħed jista' jinbidel b'altimetru bir-radju;

(c) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir meħtieġa ma tkunx biżżejjed;

(d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament ħażin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru, meħtieġa skont il-punti (a)(3) u (h)(2), jew minħabba l-kondensazzjoni jewinkella minħabba s-silġ;

(e) b'mezz għat-tħabbir, lill-ekwipaġġ tat-titjira, li żviluppat ħsara fil-mezzi meħtieġa skont il-punt (d) għall-ħelikopters:

(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data; jew

(2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali qabel l-1 ta' Awwissu 1999 u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma u MOPSC ta' iktar minn disa' sits;

(f) b'mezz ta' emerġenza għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-ħelikopter li:

(1) jiġi fornut kontinwament bl-enerġija matul it-tħaddim normali u, f'każ li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox, jiġi fornut bl-enerġija minn sors li jkun indipendenti mis-sistema normali li tiġġenera l-elettriku;

(2) jaħdem b'mod indipendenti minn kwalunkwe mezz ieħor għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-ħelikopter;

(3) ikun jista' jintuża minn kwalunkwe post tal-bdot;

(4) jaħdem b'mod awtomatiku wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox;

(5) jaħdem b'mod affidabbli għal mill-inqas 30 minuta jew għall-ħin meħtieġ sabiex il-ħelikopter itir lejn sit ta' nżul alternattiv xieraq meta dan ikun qed jopera fuq terren ostili jew lil hinn mill-kosta, skont liema minn dawn il-perjodi jkun l-itwal, wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox, filwaqt li jitqiesu tagħbijiet oħra li jista' jkun hemm fuq il-provvista tal-enerġija tal-emerġenza u l-proċeduri operattivi;

▼B

(6) ikun imdawwal b'mod xieraq matul il-fażijiet kollha tal-operazzjoni; u

(7) ikun marbut ma' mezz li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira meta dan ikun qed jaħdem bil-provvista tal-enerġija apposta għalih, inkluż meta dan ikun qed jitħaddem bil-provvista tal-enerġija tal-emerġenza;

(g) b'sors alternattiv wieħed tal-pressjoni statika għall-mezzi għall-kejl tal-altitudni, tal-veloċità tal-ajru u tal-veloċità vertikali;

(h) b'mezz separat għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li ġejjin, kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti:

(1) l-altitudni tal-pressjoni;

(2) il-veloċità tal-ajru indikata;

(3) il-veloċità vertikali;

(4) iż-żliq;

(5) il-pożizzjoni tal-ħelikopter; u

(6) id-direzzjoni stabbilizzata;

(i) għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR, b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wieħed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.

**CAT.IDE.H.135 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont l-IFR**

Il-ħelikopters li jitħaddmu skont l-IFR bi bdot wieħed għandhom ikunu mgħammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

**CAT.IDE.H.145 Altimetri bir-radju**

(a) Il-ħelikopters li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma għandhom ikunu mgħammra b'altimetru bir-radju li jkun jista' joħroġ ħoss ta' twissija taħt għoli stabbilit minn qabel u juri twissija viżwali f'għoli li jista' jintgħażel mill-bdot, meta dawn ikunu qed jitħaddmu:

(1) mingħajr ma l-art tkun tidher;

(2) meta l-viżibilità tkun ta' inqas minn 1 500 metru;

(3) billejl; jew

(4) f'distanza 'l bogħod mill-art li tkun tikkorrispondi għal iktar minn tliet (3) minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali.

**CAT.IDE.H.160 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord**

Il-ħelikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jitħaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta r-rapporti attwali tat-temp ikunu jindikaw li, tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar il-ħelikopter, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikoluži, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord.

**CAT.IDE.H.165 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin billejl f'kundizzjonijet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mgħammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.

(b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ m'għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

▼B

**CAT.IDE.H.170 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira**

Il-ħelikopters li jitħaddmu minn iżjed minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoni għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**CAT.IDE.H.175 Sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ**

Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ meta jkunu qed iġorru membru tal-ekwipaġġ li ma jkunx membru tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**CAT.IDE.H.180 Sistema għall-avviżi lill-pubbliku**

(a) Il-ħelikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mgħammra b'sistema għall-avviżi lill-pubbliku, ħlief għal dawk imsemmijin fil-punt (b).

(b) Minkejja l-punt (a), il-ħelikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits iżda ta' inqas minn 20 sit huma eżentati mir-rekwiżit li jkollhom sistema għall-avviżi lill-pubbliku jekk:

(1) il-ħelikopter ikun iddisinjat b'tali mod li ma jkunx hemm paratija bejn il-bdot u l-passiġġieri; u

(2) l-operatur ikun jista' juri li waqt it-titjir, il-vuċi tal-bdot tkun tinstema' u tinftiehem mis-sits kollha tal-passiġġieri.

**CAT.IDE.H.185 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota**

(a) It-tipi ta' ħelikopters li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR):

(1) il-ħelikopters kollha li għandhom MCTOM ta' iktar minn 7 000 kilogramma; u

(2) il-ħelikopters li għandhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 1987 jew wara dik id-data.

(b) Is-CVR għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:

(1) tul is-sagħtejn ta' qabel, fil-każ tal-ħelikopters imsemmija fil-punti (a)(1) u (a)(2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data;

(2) tul is-siegħa ta' qabel, fil-każ tal-ħelikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data, iżda qabel l-1 ta' Jannar 2016;

(3) tul it-30 minuta ta' qabel, fil-każ tal-ħelikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Awwissu 1999; jew

(4) tul it-30 minuta ta' qabel, fil-każ tal-ħelikopters imsemmija fil-punt (a)(2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016.

(c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-ħin:

(1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;

(2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;

▼B

(3) l-ambjent tas-smigħ tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, mingħajr interruzzjoni:

(i) is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ, għall-ħelikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data;

(ii) is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ, fejn dan ikun possibbli, għall-ħelikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Awwissu 1999;

(4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-għajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avviċinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.

(d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-ħelikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ħelikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.

(e) Minbarra l-punt (d), għall-ħelikopters imsemmija fil-punt (a)(2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data:

(1) is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni b'mod awtomatiku qabel ma l-ħelikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ħelikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess; u

(2) skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtegħel il-magna fil-bidu tat-titjira u għandu jibqa' għaddej biha sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

(f) L-CVR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

**CAT.IDE.H.190 Reġistratur tad-dejta tat-titjira**

(a) Il-ħelikopters li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'FDR li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta u li għalih ikun disponibbli metodu biex tinstab faċilment dik id-dejta mill-mezz tal-ħżin:

(1) il-ħelikopters li għandhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data;

(2) il-ħelikopters li għandhom MCTOM ta' iktar minn 7 000 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 1989 jew wara dik id-data, iżda qabel l-1 ta' Awwissu 1999.

(b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż:

(1) il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ħelikopter, il-qawwa tal-magna, l-operat u l-konfigurazzjoni, u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 10 sigħat fil-każ tal-ħelikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data;

(2) il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ħelikopter, il-qawwa tal-magna u l-operat, u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar tmien (8) sigħat fil-każ tal-ħelikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016;

▼B

(3) il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ħelikopter, il-qawwa tal-magna u l-operat, u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar ħames (5) siegħat fil-każ tal-ħelikopters imsemmija fil-punt (a)(2).

(c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ħelikopter li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.

(d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-ħelikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-ħelikopter ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

(e) L-FDR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

**CAT.IDE.H.195 Reġistrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

(a) Il-ħelikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fit-8 ta' April 2014 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mgħammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq reġistratur, fejn ikun applikabbli:

(1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ħelikopter u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:

(i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;

(ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;

(iii) is-sorveljanza indirizzata;

(iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;

(v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħżun f'post differenti mill-ħelikopter; u

(3) l-informazzjoni dwar il-ħin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.

(b) Ir-reġistratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu jkun disponibbli metodu biex dik id-dejta tinstab faċilment. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.

(c) Ir-reġistratur għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' ħin stabbilit għas-CVRs fil-punt CAT.IDE.H.185.

▼B

(d) Ir-reġistratur għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

(e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-reġistratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbi għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti CAT.IDE.H.185(d) u (e).

**CAT.IDE.H.200 Reġistratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota**

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u tal-FDR billi abbord jinġarr reġistratur wieħed ikkombinat.

**CAT.IDE.H.205 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;

(2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;

(3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso biex jintuża f'kull sit tal-passiġġieri minn kull passiġġier li jkollu 24 xahar jew iktar fil-każ ta' ħelikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data;

(4) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;

(5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jżomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(6) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit għall-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

(b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu:

(1) jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda; u

(2) jinkludi żewġ strixxi li jintlibsu fuq l-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jkunu jistgħu jintużaw b'mod indipendenti fis-sits tal-ekwipaġġ tat-titjira u fis-sits għall-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

**CAT.IDE.H.210 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tipjip mhux permess**

Il-ħelikopters li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tipjip.

**CAT.IDE.H.220 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'kaxxa waħda għall-ewwel għajnuna.

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

▼B

**CAT.IDE.H.240 Ossiġnu supplimentari — il-ħelikopters mingħajr pressjoni**

Il-ħelikopters mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu supplimentari li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu skont it-tabelli li ġejjin.

*Tabella 1*

**Rekwiżiti minimi tal-ossiġnu għall-ħelikopters kumplessi mingħajr pressjoni**

| Provvista għal | Tul ta' ħin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina |
|---|---|
| 1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jgħinu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-qadi tal-kompiti tagħhom | Il-ħin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mill-10 000 pied. |
| 2. Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa | Il-ħin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied u għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta li matulu l-livelli tal-altitudni tal-pressjoni jkunu jaqbżu l-10 000 pied iżda ma jkunux jaqbżu t-13 000 pied. |
| 3. Il-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ u 100 % tal-passiġġieri (*) | Il-ħin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied. |
| 4. 10 % tal-passiġġieri (*) | Il-ħin kollu tat-titjir wara 30 minuta f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu jaqbżu l-10 000 pied iżda li ma jkunux jaqbżu t-13 000 pied. |

(*) L-għadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 1 jirreferi għall-għadd ta' passiġġieri li jkunu qed jinġarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

*Tabella 2*

**Rekwiżiti minimi tal-ossiġnu għall-ħelikopters li mhumiex kumplessi u li huma mingħajr pressjoni**

| Provvista għal | Tul ta' ħin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina |
|---|---|
| 1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jgħinu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-qadi tal-kompiti tagħhom u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa | Il-ħin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied u għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta li matulu l-livelli tal-altitudni tal-pressjoni jkunu jaqbżu l-10 000 pied iżda ma jkunux jaqbżu t-13 000 pied. |
| 2. Il-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ u 100 % tal-passiġġieri (*) | Il-ħin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied. |
| 3. 10 % tal-passiġġieri (*) | Il-ħin kollu tat-titjir wara 30 minuta f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu jaqbżu l-10 000 pied iżda li ma jkunux jaqbżu t-13 000 pied. |

(*) L-għadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 2 jirreferi għall-għadd ta' passiġġieri li jkunu qed jinġarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

▼B

**CAT.IDE.H.250 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) Tal-inqas ċilindru wieħed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar għandha tkun tinsab f'kull passaġġ li ma jkunx jinsab fil-kompartiment ewlieni tal-passiġġieri, jew għandha tkun faċilment aċċessibbli għall-użu fih.

(c) Tal-inqas ċilindru wieħed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar għandha tkun disponibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-merkanzija li jkun aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ waqt it-titjira.

(d) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

(e) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra tal-inqas bl-għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar mogħtija fit-Tabella 1, u dawn għandhom ikunu jinsabu f'post konvenjenti biex ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-passiġġieri.

*Tabella 1*

**Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

| MOPSC | Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar |
|---|---|
| 7–30 | 1 |
| 31–60 | 2 |
| 61–200 | 3 |

**CAT.IDE.H.260 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ħelikopter li jkunu adattati għad-dħul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1*

**Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

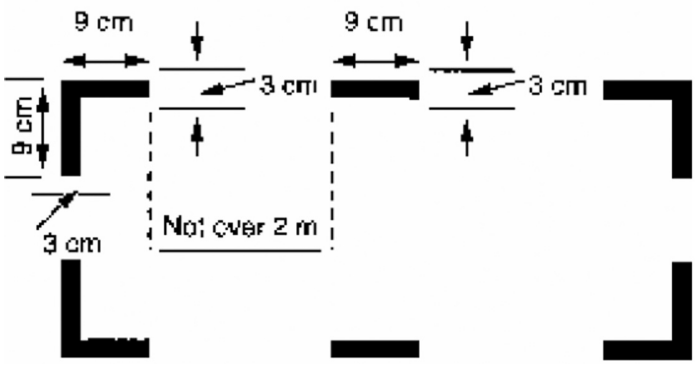


**CAT.IDE.H.270 Megafoni**

Il-ħelikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mgħammra b'megafonu portabbli wieħed li jaħdem bil-batterija, li jkun faċilment aċċessibbli għall-użu mill-membri tal-ekwipaġġ matul evakwazzjoni ta' emerġenza.

▼B

**CAT.IDE.H.275 Dwal u sinjali tal-emerġenza**

(a) Il-ħelikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sistema ta' dawl tal-emerġenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tipprovdi sors ta' tidwil ġenerali tal-kabina ħalli titħaffef l-evakwazzjoni tal-ħelikopter; u

(2) b'sinjali fuq il-ħruġ tal-emerġenza u sinjali li juru fejn jinsab il-ħruġ ta' emerġenza li jkunu jidhru kemm fid-dawl tax-xemx kif ukoll fid-dlam.

(b) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'sinjali fuq il-ħruġ tal-emerġenza li jkunu jidhru kemm fid-dawl tax-xemx kif ukoll fid-dlam meta jitħaddmu:

(1) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art;

(2) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn tliet (3) minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art.

**CAT.IDE.H.280 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ELT awtomatiku wieħed.

(b) Il-ħelikopters li jitħaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2, li jintużaw f'operazzjonijiet lil hinn mill-kosta għal titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili u f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art għandhom ikunu mgħammra b'ELT li jkun jista' jiġi attivat b'mod awtomatiku (ELT(AD)).

(c) ELT ta' kwalunkwe tip għandu jkun jista' jittrażmetti b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

**CAT.IDE.H.290 Ġkieket tas-salvataġġ**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li jkunu stivati f'post li jkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti, meta dawn jitħaddmu:

(1) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art;

(2) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tmur lil hinn mid-distanza li fiha l-art tkun tista' tintlaħaq permezz ta' azzjoni ta' tidwir awtomatiku;

(3) fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 jew 3 meta jkunu qed jitilgħu minn, jew jinżlu f'ajrudrom jew sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tlugħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed fuq l-ilma.

(b) Kull ġakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jżomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mgħammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.

**CAT.IDE.H.295 Ilbies ta' sopravivenza għall-ekwipaġġ**

Kull membru tal-ekwipaġġ għandu jilbes ilbies ta' sopravivenza meta jkun qed jaħdem:

(a) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 f'titjira fuq l-ilma, bħala għajnuna f'operazzjonijiet li jitwettqu lil hinn mill-kosta f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art, f'każ li r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-kmandant ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkunu jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C, jew meta l-ħin stmat ta' salvataġġ ikun jaqbeż il-ħin stmat ta' sopravivenza;

▼B

(b) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 f'titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tmur lil hinn mid-distanza li fiha l-art tkun tista' tintlaħaq permezz ta' azzjoni ta' tidwir awtomatiku jew li tkun tmur lil hinn mid-distanza ta' nżul ta' emerġenza sikur fuq l-art, f'każ li r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-kmandant ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkunu jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C.

**CAT.IDE.H.300 Ċattri tas-salvataġġ, ELTs tas-sopravivenza u tagħmir tas-sopravivenza għal titjiriet fuq l-ilma fuq distanza estiża**

Il-ħelikopters li jitħaddmu:

(a) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art;

(b) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn tliet (3) minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art, għandhom ikunu mgħammra:

(1) fil-każ ta' ħelikopter li jkun qed iġorr inqas minn 12-il persona, tal-inqas ċattra waħda tas-salvataġġ b'kapaċità mkejla ta' mhux inqas mill-għadd massimu ta' persuni abbord, li għandha tkun stivata b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħha f'każ ta' emerġenza;

(2) fil-każ ta' ħelikopter li jkun qed iġorr iktar minn 11-il persona, tal-inqas żewġ ċattri tas-salvataġġ, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza, li flimkien ikunu biżżejjed biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jistgħu jinġarru abbord u li jkollhom il-kapaċità ta' tagħbija żejda suffiċjenti biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jkunu abbord il-ħelikopter f'każ li waħda minnhom tintilef;

(3) tal-inqas ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) wieħed għal kull ċattra tas-salvataġġ meħtieġa; u

(4) tagħmir li jsalva l-ħajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

**CAT.IDE.H.305 Tagħmir tas-sopravivenza**

Il-ħelikopters li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(b) tal-inqas b'ELT(S) wieħed; u

(c) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-ħelikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.

**CAT.IDE.H.310 Rekwiżiti addizzjonali għall-ħelikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona tal-baħar ostili**

Il-ħelikopters li jitħaddmu f'operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona tal-baħar ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art, għandhom jikkonformaw mal-affarijiet li ġejjin:

(a) meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-kmandant ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkunu jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C, jew meta l-ħin stmat ta' salvataġġ ikun jaqbeż il-ħin ikkalkulat ta' sopravivenza, jew meta t-titjira tkun se ssir billejl, il-persuni kollha abbord għandhom jilbsu lbies ta' sopravivenza;

(b) iċ-ċattri tas-salvataġġ kollha li jkunu qed jinġarru abbord skont il-punt CAT.IDE.H.300 għandhom ikunu installati b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw fil-kundizzjonijiet tal-baħar li fihom ikunu ġew evalwati l-karatteristiċi tal-inżul ta' emerġenza, tal-għawm f'wiċċ l-ilma u tat-"trim" tal-ħelikopter sabiex ikun hemm konformità mar-rekwiżiti tal-inżul ta' emerġenza għaċ-ċertifikazzjoni;

▼B

(c) il-ħelikopter għandu jkun mgħammar b'sistema ta' dawl tal-emerġenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tipprovdi sors ta' tidwil ġenerali tal-kabina ħalli titħaffef l-evakwazzjoni tal-ħelikopter;

(d) Il-ħruġ kollu tal-emerġenza, inkluż il-ħruġ tal-emerġenza tal-ekwipaġġ, u l-mezzi biex jinfetħu bihom, għandhom ikunu mmarkati b'mod evidenti biex jipprovdu gwida lill-okkupanti li jkunu qed jużawhom fid-dawl tax-xemx jew fid-dlam. Dawn il-marki għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jibqgħu jidhru f'każ li l-ħelikopter jinqaleb ta' taħt fuq u l-kabina tkun taħt wiċċ il-baħar;.

(e) il-bibien kollha li ma jkunux jistgħu jintremew u li jkunu ddisinjati bħala ħruġ ta' emerġenza f'każ ta' nżul ta' emerġenza għandhom ikollhom mezz biex jinżammu miftuħin, sabiex ma jfixklux il-ħruġ tal-okkupanti fil-kundizzjonijiet kollha tal-baħar, sal-punt massimu meħtieġ għall-evalwazzjoni tal-inżul ta' emerġenza u tal-għawm f'wiċċ l-ilma;

(f) il-bibien u t-twieqi kollha jew il-ftuħ l-ieħor kollu fil-kompartiment tal-passiġġieri li jkunu ġew ivvalutati bħala adattati għall-evakwazzjoni taħt l-ilma, għandhom ikunu mgħammra b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw f'emerġenza;

(g) il-ġkieket tas-salvataġġ għandhom jintlibsu l-ħin kollu, sakemm il-passiġġier jew il-membru tal-ekwipaġġ ma jkunx liebes ilbies ta' sopravivenza integrat li jkun jissodisfa r-rekwiżiti kkombinati tal-ilbies ta' sopravivenza u tal-ġkieket tas-salvataġġ.

**CAT.IDE.H.315 Helikopters iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma — tagħmir varju**

Il-ħelikopters li jkunu ċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmiġġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-ħelikopter fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u

(b) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-ħoss preskritti fir-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fil-baħar, fejn dan ikun applikabbli.

**CAT.IDE.H.320 Il-ħelikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — nżul ta' emerġenza**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jkunu jistgħu jinżlu fuq l-ilma jew ikunu ċċertifikati biex iwettqu nżul ta' emerġenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti meta jitħaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art.

(b) Il-ħelikopters għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jkunu jistgħu jinżlu fuq l-ilma jew ikunu ċċertifikati biex iwettqu nżul ta' emerġenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti jew ikunu mgħammra b'tagħmir ta' emerġenza li jżomm f'wiċċ l-ilma, meta jitħaddmu:

(1) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 f'titjira fuq l-ilma f'ambjent mhux ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art;

(2) fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 meta jkunu qed jitilgħu minn, jew jinżlu fuq l-ilma, ħlief fil-każ ta' operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza bil-ħelikopter (HEMS) li fihom, biex jitnaqqas kemm jista' jkun l-esponiment, l-inżul jew it-tlugħ f'sit tal-operat tal-HEMS li jkun jinsab f'ambjent ikkonġestjonat jitwettaq fuq l-ilma;

(3) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 f'titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tmur lil hinn mid-distanza ta' nżul ta' emerġenza sikur fuq l-art.

▼B

**CAT.IDE.H.325 Kuffji tal-widna**

Kull meta tkun meħtieġa sistema ta' komunikazzjoni permezz tar-radju u/jew sistema tan-navigazzjoni bir-radju, il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u buttuna ta' trażmissjoni fuq il-kontrolli tat-titjira għal kull bdot u/jew membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-post assenjat lilu.

**CAT.IDE.H.330 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun meħtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

**CAT.IDE.H.335 Pannell għall-għażla tal-ħoss**

Il-ħelikopters li jitħaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra b'pannell għall-għażla tal-ħoss li jkun jista' jitħaddem minn kull post għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa.

**CAT.IDE.H.340 Tagħmir tar-radju għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliem viżwali**

Il-ħelikopters li jitħaddmu skont il-VFR fuq rotot li jistgħu jiġu nnavigati b'referenza għal għeliem viżwali għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun meħtieġ fil-kundizzjonijiet ta' propagazzjoni tar-radju normali biex iwettaq l-affarijiet li ġejjin:

(a) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa ta' fuq l-art;

(b) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa tal-ATC minn kwalunkwe punt fl-ispazju tal-ajru kkontrollat li fih ikun ippjanat li jitwettqu t-titjiriet; u

(c) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.

**CAT.IDE.H.345 Tagħmir għall-komunikazzjoni u tan-navigazzjoni għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jiġux innavigati b'referenza għal għeliem viżwali**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jistgħux jiġu nnavigati b'referenza għal għeliem viżwali għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju u b'tagħmir tan-navigazzjoni skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jinkludi tal-inqas żewġ sistemi indipendenti għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkunu meħtieġa fil-kundizzjonijiet normali tal-operat għall-komunikazzjoni ma' stazzjon xieraq fuq l-art minn kwalunkwe punt tul ir-rotta, inklużi d-devjazzjonijiet.

(c) Il-ħelikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplament tat-tagħmir jippermetti n-navigazzjoni sikura skont il-pjan tat-titjira.

(d) Il-ħelikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

**CAT.IDE.H.350 Transponder**

Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapaċità oħra ta' transponder tas-SSR li tkun meħtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar il-ħelikopter.

▼M3

*TAQSIMA 3*

***Glajders***

**CAT.IDE.S.100 Strumenti u tagħmir – punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 fil-każ li:

▼M3

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' CAT.IDE.S.140;

(3) jintużaw biex jikkonformaw ma' CAT.IDE.S.145; jew

(4) huma installati fil-glajder.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) id-dawl portabbli indipendenti;

(2) arloġġ preċiż; u

(3) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar.

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-glajder, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.

(e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**CAT.IDE.S.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-glajder, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm il-glajder ma jkunx imħaddem skont il-lista ta' tagħmir minimu (MEL):

**CAT.IDE.S.110 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni**

(a) Il-glajders li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) fil-każ tal-glajders bil-mutur, id-direzzjoni manjetika;

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi;

(3) l-altitudni skont il-pressjoni; u

(4) il-veloċità tal-ajru indikata.

(b) Il-glajders li jitħaddmu f'kundizzjonijiet li fihom il-glajder ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) il-veloċità vertikali;

(2) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq; u

(3) id-direzzjoni manjetika.

**CAT.IDE.S.115 Titjir fil-livell tas-sħab – tagħmir tat-titjir u tan-navigazzjoni**

Il-glajders li jittajru fil-livell tas-sħab għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(a) id-direzzjoni manjetika;

(b) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi;

(c) l-altitudni skont il-pressjoni;

▼M3

(d) il-veloċità tal-ajru indikata;

(e) il-veloċità vertikali; u

(f) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq.

**CAT.IDE.S.120 Sits u sistemi ta' restrizzoni**

(a) Il-glajders għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sit għal kull persuna abbord; u

(2) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso skont l-AFM.

(b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda.

**CAT.IDE.S.125 Ossiġenu supplimentari**

Il-glajders li jitħaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossiġnu suffiċjenti biex jissupplixxi:

(a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u

(b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

**CAT.IDE.S.130 Titjir fuq l-ilma**

Il-kmandant ta' glajder li jitħaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-glajder fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':

(a) ġakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

(b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u

(c) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm, waqt titjira:

(1) fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art: jew

(2) fejn il-passaġġ tat-tlugħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza.

**CAT.IDE.S.135 Tagħmir tas-sopravivenza**

Il-glajders li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-ħajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

**CAT.IDE.S.140 Tagħmir tal-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

**CAT.IDE.S.145 Tagħmir tan-navigazzjoni**

Il-glajders għandhom ikunu mgħammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarju biex jipproċedu skont:

(a) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(b) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼M3

**CAT.IDE.S.150 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

*TAQSIMA 4*

***Blalen tal-arja***

**CAT.IDE.B.100 Strumenti u tagħmir – punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-Regolament (KE) Nru 748/2012, fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jiddeterminaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' CAT.IDE.B.155; jew

(3) huma installati fil-ballun tal-arja.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) id-dawl portabbli indipendenti;

(2) arloġġ preċiż;

(3) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna;

(4) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali;

(5) b'sors alternattiv għall-ignixin;

(6) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal reżistenti għan-nar;

(7) ħabel għall-inżul; u

(8) sikkina.

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ballun tal-arja, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ huwa assenjat.

(e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**CAT.IDE.B.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet tal-ballun tal-arja meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm il-ballun ma jkunx imħaddem skont il-lista ta' tagħmir minimu (MEL):

**CAT.IDE.B.110 Dwal operattivi**

Il-blalen tal-arja li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

(a) bi dwal għal kontra l-kolliżjonijiet;

(b) b'mezz li jipprovdi dawl xieraq għall-istrumenti u għat-tagħmir kollha essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ballun tal-arja; u

(c) b'dawl portabbli indipendenti.

**CAT.IDE.B.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR – strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

Il-blalen tal-arja li jitħaddmu skont il-VFR għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'mezz għall-wiri tad-direzzjoni tad-drift; u

▼M3

(b) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':

(1) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi;

(2) il-veloċità vertikali, jekk meħtieġ skont l-AFM, u

(3) l-altitudni tal-pressjoni, jekk meħtieġ skont l-AFM, jekk meħtieġ skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru jew meta l-altitudni teħtieġ li tiġi kkontrollata għall-fini tal-użu tal-ossiġenu. u

(4) ħlief fil-każ taL-blalen tal-arja tal-gass, il-pressjoni ta' kull linja tal-provvista tal-gass imqabbda.

**CAT.IDE.B.120 Sistemi ta' trażżin**

Il-blalen tal-arja b'kompartiment separat għall-kmandant għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' trażżin għall-kmandant.

**CAT.IDE.B.125 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

(a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.

(b) Fil-vettura ta' sejbien għandha tinġarr kaxxa tal-ewwel għajnuna addizzjonali.

(c) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

**CAT.IDE.B.130 Ossiġenu supplimentari**

Il-blalen tal-arja li jitħaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossiġnu suffiċjenti biex jissupplixxi:

(a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u

(b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

**CAT.IDE.B.135 Tagħmir portabbli għat-tifi tan-nar**

Il-blalen tal-arja sħuna għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda għat-tifi tan-nar, kif meħtieġ skont il-kodiċi applikabbli tal-ajrunavigabbiltà.

**CAT.IDE.B.140 Titjir fuq l-ilma**

Il-kmandant ta' ballun tal-arja li jitħaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':

(a) ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, jew apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:

(b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u

(c) tagħmir sabiex isiru s-sinjali ta' allarm.

**CAT.IDE.B.145 Tagħmir tas-sopravivenza**

Il-blalen tal-arja li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-ħajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

**CAT.IDE.B.150 Tagħmir mixxellanju**

(a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra b'ingwanti protettivi għal kull membru tal-ekwipaġġ.

▼M3

(b) Il-blalen tal-arja sħuna għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sors alternattiv għall-ignixin;

(2) b'mezz li jkejjel u jindika l-kwantità tal-fjuwil;

(3) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal reżistenti għan-nar; u

(4) b'ħabel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 25 metru.

(c) Il-blalen tal-gass għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sikkina; u

(2) ħabel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 20 m magħmul minn fibra naturali jew materjal konduttiv elettrostatiku.

**CAT.IDE.B.155 Tagħmir għall-komunikazzjoni bir-radju**

(a) Fejn ikun meħtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju fil-post tal-bdot, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

**CAT.IDE.B.160 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

▼B

*ANNESS V*

**APPROVAZZJONIJIET SPEĊIFIĊI**

**[IL-PARTI-SPA]**

IS-SUBPARTI A

***REKWIŻITI ĠENERALI***

**SPA.GEN.100 Awtorità kompetenti**

▼M1

(a) L-awtorità kompetenti għall-ħruġ ta' approvazzjoni speċifika għandha tkun:

(1) għal operatur kummerċjali ►M3 ——————— ◄ l-awtorità tal-Istat Membru li fih l-operatur ikollu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu;

(2) għall-operatur mhux kummerċjali l-awtorità tal-Istat li fih l-operatur huwa stabbilit jew residenti.

(b) Minkejja (a)(2), għall-operatur mhux kummerċjali li juża inġenji tal-ajru rreġistrati f'pajjiż terz, ir-rekwiżiti applikabbli skont dan l-Anness għall-approvazzjoni tal-operazzjonijiet li ġejjin ma għandhomx japplikaw jekk dawn l-approvazzjonijiet huma maħruġa minn Stat tar-Reġistrazzjoni ta' pajjiż terz:

(1) Navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN);

(2) Speċifikazzjonijiet minimi tal-prestazzjoni operattiva (MNPS);

(3) Spazju tal-ajru b'valuri minimi ta' separazzjoni vertikali mnaqqsa (RVSM).

▼B

**SPA.GEN.105 Applikazzjoni għal approvazzjoni speċifika**

(a) L-operatur li japplika għall-ħruġ inizjali ta' approvazzjoni speċifika għandu jipprovdi d-dokumentazzjoni meħtieġa fis-Subparti applikabbli lill-awtorità kompetenti, flimkien mal-informazzjoni li ġejja:

(1) l-isem, l-indirizz u l-indirizz postali tal-applikant;

(2) deskrizzjoni tal-operazzjoni ppjanata.

(b) L-operatur għandu jipprovdi l-evidenza li ġejja lill-awtorità kompetenti:

(1) evidenza tal-konformità mar-rekwiżiti tas-Subparti applikabbli;

▼M2

(2) li jitqiesu l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita f'konformità mar-Regolament (UE) Nru 748/2012.

▼B

(c) L-operatur għandu jżomm rekords marbutin mal-punti (a) u (b) tal-inqas għall-perjodu li fih iddum għaddejja l-operazzjoni li tkun teħtieġ approvazzjoni speċifika jew, jekk ikun applikabbli, skont l-Anness III (il-Parti-ORO).

**SPA.GEN.110 Privileġġi ta' operatur li jkollu approvazzjoni speċifika**

▼M1

Il-kamp ta' applikazzjoni tal-attività li operatur jkollu l-approvazzjoni biex imexxi għandha tiġi dokumentata u speċifikata:

(a) għal operaturi li huma d-detenturi ta' ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet tal-AOC;

(b) għall-operaturi l-oħra kollha fil-lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi.

▼B

**SPA.GEN.115 Bidliet f'approvazzjoni speċifika**

Meta l-kundizzjonijiet ta' approvazzjoni speċifika jiġu affettwati mill-bidliet, l-operatur għandu jipprovdi d-dokumentazzjoni rilevanti lill-awtorità kompetenti u jikseb l-approvazzjoni minn qabel tagħha għall-operazzjoni.

▼M2

**SPA.GEN.120 Validità kontinwa ta' approvazzjoni speċifika**

L-approvazzjonijiet speċifiċi għandhom jinħarġu għal perjodu taż-żmien mhux limitat u għandhom jibqgħu validi sakemm l-operatur jibqa' jikkonforma mar-rekwiżiti marbutin mal-approvazzjoni speċifika u sakemm huwa jibqa' jqis l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012.

▼B

IS-SUBPARTI B

***OPERAZZJONIJIET TAN-NAVIGAZZJONI BBAŻATA FUQ IL-PRESTAZZJONI (PBN)***

**SPA.PBN.100 Operazzjonijiet tal-PBN**

L-inġenji tal-ajru għandhom jitħaddmu fi spazju tal-ajru magħżul, fuq rotot jew skont proċeduri fejn ikunu stabbiliti l-ispeċifikazzjonijiet tan-navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN) biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni mill-awtorità kompetenti biex iwettaq it-tali operazzjonijiet. L-ebda approvazzjoni speċifika mhi meħtieġa għall-operazzjonijiet li jsiru fl-ispazju tal-ajru magħżul tan-navigazzjoni fiż-żona 5 (RNAV5 (in-navigazzjoni fiż-żona bażika, B-RNAV)).

**SPA.PBN.105 Approvazzjoni operattiva tal-PBN**

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tal-PBN mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

(a) li nkisbet approvazzjoni tal-ajrunavigabbilità rilevanti għas-sistema tar-RNAV;

(b) li jkun ġie stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma involuti f'dawn l-operazzjonijiet;

(c) li jkunu ġew stabbiliti proċeduri operattivi li jispeċifikaw:

(1) it-tagħmir li għandu jinġarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi tiegħu u l-annotazzjonijiet ix-xierqa tiegħu fil-lista tat-tagħmir minimu (MEL);

(2) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-istess ekwipaġġ;

(3) il-proċeduri normali;

(4) il-proċeduri ta' kontiġenza;

(5) il-monitoraġġ u r-rappurtar tal-inċidenti;

(6) il-ġestjoni elettronika tad-dejta tan-navigazzjoni.

IS-SUBPARTI C

***OPERAZZJONIJIET SKONT L-ISPEĊIFIKAZZJONIJIET MINIMI GĦALL-PRESTAZZJONI TAN-NAVIGAZZJONI (MNPS)***

**SPA.MNPS.100 Operazzjonijiet skont l-MNPS**

L-inġenji tal-ajru għandhom jitħaddmu fi spazju tal-ajru magħżul li jkollu speċifikazzjonijiet minimi għall-prestazzjoni tan-navigazzjoni (MNPS) skont il-Proċeduri Supplimentari Reġjonali, fejn ikunu ġew stabbiliti speċifikazzjonijiet minimi għall-prestazzjoni tan-navigazzjoni, biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni mill-awtorità kompetenti biex iwettaq it-tali operazzjonijiet.

**SPA.MNPS.105 Approvazzjoni operattiva tal-MNPS**

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tal-MNPS mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

(a) li t-tagħmir tan-navigazzjoni jilħaq il-prestazzjoni meħtieġa;

(b) li l-iskrins, l-indikaturi u l-kontrolli tan-navigazzjoni jidhru u jistgħu jintużaw minn kwalunkwe bdot li jkun bilqiegħda fil-post tax-xogħol tiegħu;

▼B

(c) li jkun ġie stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma involuti f'dawn l-operazzjonijiet;

(d) li jkunu ġew stabbiliti proċeduri operattivi li jispeċifikaw:

(1) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi tiegħu u l-annotazzjonijiet ix-xierqa tiegħu fl-MEL;

(2) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-istess ekwipaġġ;

(3) il-proċeduri normali;

(4) il-proċeduri ta' kontinġenza, inklużi dawk speċifikati mill-awtorità li tkun responsabbli għall-ispazju tal-ajru kkonċernat;

(5) il-monitoraġġ u r-rappurtar tal-inċidenti.

IS-SUBPARTI D

***OPERAZZJONIJIET FI SPAZJU TAL-AJRU B'VALURI MINIMI TA' SEPARAZZJONI VERTIKALI MNAQQSA (RVSM)***

**SPA.RVSM.100 Operazzjonijiet bir-RVSM**

L-inġenji tal-ajru għandhom jitħaddmu fi spazju tal-ajru magħżul fejn japplika valur minimu ta' separazzjoni vertikali mnaqqsa ta' 300 metru (1 000 pied) bejn il-livell ta' titjir (FL) 290 u l-FL 410, b'dan il-livell inkluż, biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni mingħand l-awtorità kompetenti biex iwettaq it-tali operazzjonijiet.

**SPA.RVSM.105 Approvazzjoni operattiva tar-RVSM**

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tar-RVSM mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

(a) li nkisbet approvazzjoni tal-ajrunavigabbilità tar-RVSM;

(b) li ġew stabbiliti proċeduri għall-monitoraġġ u r-rappurtar tal-iżbalji fiż-żamma tal-għoli;

(c) li jkun ġie stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma involuti f'dawn l-operazzjonijiet;

(d) li jkunu ġew stabbiliti proċeduri operattivi li jispeċifikaw:

(1) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi tiegħu u l-annotazzjonijiet ix-xierqa tiegħu fl-MEL;

(2) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-istess ekwipaġġ;

(3) l-ippjanar tat-titjira;

(4) il-proċeduri ta' qabel it-titjira;

(5) il-proċeduri qabel id-dħul fi spazju tal-ajru b'RVSM;

(6) il-proċeduri ta' waqt it-titjira;

(7) il-proċeduri ta' wara t-titjira;

(8) ir-rappurtar tal-inċidenti;

(9) il-proċeduri operattivi reġjonali speċifiċi.

▼B

**SPA.RVSM.110 Rekwiżiti tat-tagħmir tar-RVSM**

L-inġenji tal-ajru li jintużaw għall-operazzjonijiet fi spazju tal-ajru b'RVSM għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'żewġ sistemi indipendenti għall-kejl tal-altitudni;

(b) b'sistema ta' twissija tal-altitudni;

(c) b'sistema awtomatika għall-kontroll tal-altitudni;

(d) bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkollu sistema għar-rappurtar tal-altitudni u li jkun jista' jitqabbad mas-sistema għall-kejl tal-altitudni li tkun qed tintuża biex tiġi kkontrollata l-altitudni.

**SPA.RVSM.115 Żbalji fiż-żamma tal-għoli tar-RVSM**

(a) L-operatur għandu jirrapporta l-okkorrenzi rreġistrati jew ikkomunikati tal-iżbalji fiż-żamma tal-għoli li jkunu kkawżati minn ħsara fit-tagħmir tal-inġenju tal-ajru jew li jkunu ta' natura operattiva, u li jkunu daqs jew akbar minn:

(1) żball vertikali totali (TVE) ta' ± 90 metru (± 300 pied);

(2) żball fis-sistema tal-altimetrija (ASE) ta' ± 75 metru (± 245 pied); and

(3) devjazzjoni mill-altitudni assenjata (AAD) ta' ± 90 metru (± 300 pied).

(b) Ir-rapporti tat-tali okkorenzi għandhom jintbagħtu lill-awtorità kompetenti fi żmien 72 siegħa. Ir-rapporti għandhom jinkludu analiżi inizjali tal-fatturi li kkawżaw l-iżball u tal-miżuri li ttieħdu sabiex jiġi evitat milli jerġgħu jseħħu okkorrenzi bħal dawn.

(c) Meta jkunu rreġistrati żbalji fiż-żamma tal-għoli jew meta tasal informazzjoni dwar żbalji bħal dawn, l-operatur għandu jieħu azzjoni immedjata biex jirranġa l-kundizzjonijiet li jkunu kkawżaw l-iżbalji u għandu jipprovdi rapporti ta' segwitu jekk jintalab jagħmel dan mill-awtorità kompetenti.

IS-SUBPARTI E

***OPERAZZJONIJIET F'VIŻIBILITÀ BAXXA (LVO)***

**SPA.LVO.100 Operazzjonijiet f'viżibilità baxxa**

L-operatur għandu jwettaq l-operazzjonijiet f'viżibilità baxxa (LVO) li ġejjin biss meta dawn ikunu ġew approvati mill-awtorità kompetenti:

(a) operazzjonijiet tat-tlugħ f'viżibilità baxxa (LVTO);

(b) operazzjonijiet tal-Kategorija I li huma iktar baxxi minn dawk standard (LTS CAT I);

(c) operazzjonijiet standard tal-Kategorija II (CAT II);

(d) operazzjonijiet tal-Kategorija II li mhumiex standard (OTS CAT II);

(e) operazzjonijiet standard tal-Kategorija III (CAT III);

(f) operazzjonijiet ta' avviċinament bl-użu ta' sistemi ta' viżjoni mtejba (EVS) li għalihom jiġi applikat kreditu operattiv sabiex jitnaqqsu l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway (RVR) b'mhux inqas minn terz tar-RVR ippubblikata.

**SPA.LVO.105 Approvazzjoni tal-LVO**

Sabiex jikseb approvazzjoni tal-LVO mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu juri li huwa konformi mar-rekwiżiti ta' din is-Subparti.

▼B

**SPA.LVO.110 Rekwiżiti operattivi ġenerali**

(a) L-operatur għandu jwettaq operazzjonijiet tal-LTS CAT I biss jekk:

(1) kull inġenju tal-ajru kkonċernat ikun iċċertifikat għall-operazzjonijiet biex iwettaq operazzjonijiet tal-CAT II; u

(2) l-avviċinament isir:

(i) awtomatikament flimkien ma' nżul awtomatiku li jrid ikun approvat għall-operazzjonijiet tal-CAT IIIA; jew

(ii) bl-użu ta' sistema ta' gwida waqt l-inżul fil-livell tal-għajnejn (HUDLS) sa mill-inqas 150 pied 'il fuq mil-limitu.

(b) L-operatur għandu jwettaq operazzjonijiet tal-CAT II, tal-OTS CAT II jew tal-CAT III biss jekk:

(1) kull inġenju tal-ajru kkonċernat ikun iċċertifikat għall-operazzjonijiet b'għoli tad-deċiżjoni (DH) taħt il-200 pied jew mingħajr DH, u jkun mgħammar skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli;

(2) tkun stabbilita u miżmuma sistema biex ikun irreġistrat is-suċċess u l-falliment tal-avviċinament u/jew tal-inżul awtomatiku sabiex tkun immonitorjata s-sikurezza ġenerali tal-operazzjoni;

(3) id-DH ikun ġie stabbilit permezz ta' altimetru bir-radju;

(4) l-ekwipaġġ tat-titjira jkun jikkonsisti tal-inqas minn żewġ bdoti;

(5) kull sejħa tal-għoli li ssir taħt il-200 pied 'il fuq mil-limitu tal-għoli tal-ajrudrom għandha tkun stabbilita permezz ta' altimetru bir-radju.

(c) L-operatur għandu jwettaq l-operazzjonijiet ta' avviċinament bl-użu ta' EVS biss jekk:

(1) l-EVS tkun iċċertifikata għall-għanijiet ta' din is-Subparti u tkun tuża l-immaġni mis-sensuri tar-raġġi infraħomor flimkien mal-informazzjoni dwar it-titjira mogħtija fuq il-HUD;

(2) għall-operazzjonijiet b'RVR ta' taħt il-550 metru, l-ekwipaġġ tat-titjira jkun jikkonsisti tal-inqas minn żewġ bdoti;

(3) għall-operazzjonijiet tal-CAT I, tinkiseb referenza viżwali naturali għall-marki tar-runway mill-inqas 100 pied 'il fuq mil-limitu tal-għoli tal-ajrudrom;

(4) għall-proċeduri ta' avviċinament bi gwida vertikali (APV) u għall-operazzjonijiet ta' avviċinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsiru bit-teknika tas-CDFA, tinkiseb referenza viżwali naturali għall-marki tar-runway mill-inqas 200 pied 'il fuq mil-limitu tal-għoli tal-ajrudrom u jkun hemm konformità mar-rekwiżiti li ġejjin:

(i) l-avviċinament isir bl-użu ta' metodu approvat ta' gwida vertikali għall-passaġġ tat-titjira;

(ii) il-parti tal-avviċinament mill-punt fiss tal-avviċinament finali (FAF) sal-limitu tar-runway tkun dritta u d-differenza bejn ir-rotta tal-avviċinament finali u l-linja taċ-ċentru tar-runway ma tkunx ta' iktar minn 2°;

(iii) il-passaġġ tal-avviċinament finali jkun ippubblikat u ma jkunx ta' iktar minn 3,7°;

(iv) ma jinqabżux il-komponenti massimi ta' rjieħ trasversali stabbiliti matul iċ-ċertifikazzjoni tal-EVS.

▼B

**SPA.LVO.115 Rekwiżiti marbutin mal-ajrudrom**

(a) L-operatur m'għandux juża ajrudrom għal-LVOs meta l-viżibilità tkun ta' inqas minn 800 metru, sakemm:

(1) l-ajrudrom ma jkunx ġie approvat għal dawn it-tipi ta' operazzjonijiet mill-Istat tal-ajrudrom; u

(2) ma jkunux ġew stabbiliti l-proċeduri għall-operazzjonijiet f'viżibilità baxxa (LVP).

(b) Jekk l-operatur jagħżel ajrudrom fejn ma jintużax it-terminu LVP, l-operatur għandu jiżgura li fl-ajrudrom ikun hemm proċeduri ekwivalenti li jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-LVP. Din is-sitwazzjoni għandha titniżżel b'mod ċar fil-manwal tal-operat jew fil-manwal tal-proċeduri, inklużi fil-linji gwida għall-ekwipaġġ tat-titjira dwar kif għandu jiġi stabbilit li jkunu fis-seħħ il-LVPs ekwivalenti.

**SPA.LVO.120 Kwalifiki u taħriġ tal-ekwipaġġ tat-titjira**

L-operatur għandu jiżgura li, qabel ma jwettaq LVO:

(a) kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira:

(1) jkun konformi mar-rekwiżiti tat-taħriġ u tal-kontrolli preskritti fil-manwal tal-operat, inkluż it-taħriġ fuq it-tagħmir għat-taħriġ fis-simulazzjoni tat-titjir (FSTD), f'dak li għandu x'jaqsam mat-tħaddim fil-valuri ta' limitu tar-RVR/tal-VIS (għall-viżibilità) u tad-DH, li jkunu speċifiċi għall-operazzjoni u għat-tip ta' inġenju tal-ajru;

(2) jkun ikkwalifikat skont l-istandards preskritti fil-manwal tal-operat;

(b) isiru t-taħriġ u l-kontrolli skont sillabu ddettaljat.

**SPA.LVO.125 Proċeduri operattivi**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri u struzzjonijiet li għandhom jintużaw għal-LVOs. Dawn il-proċeduri u l-istruzzjonijiet għandhom ikunu inklużi fil-manwal tal-operat jew fil-manwal tal-proċeduri u għandhom jinkludu l-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira matul l-operazzjonijiet ta' sewqan, tlugħ, avviċinament, flare, inżul, roll-out u ta' avviċinament mhux milħuq, kif xieraq.

(b) Qabel ma jibda LVO, il-bdot fil-kmand/il-kmandant għandu jkun issodisfat:

(1) li l-istat tal-faċilitajiet viżwali u mhux viżwali jkun biżżejjed;

(2) li jkunu fis-seħħ LVPs xierqa skont l-informazzjoni li tkun waslet mingħand is-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS);

(3) li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jkunu kkwalifkati kif xieraq.

**SPA.LVO.130 Tagħmir minimu**

(a) L-operatur għandu jinkludi t-tagħmir minimu li jrid ikun jiffunzjona fil-bidu ta' LVO skont il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM) jew xi dokument approvat ieħor fil-manwal tal-operat jew fil-manwal tal-proċeduri, skont kif ikun applikabbli.

▼B

(b) Il-bdot fil-kmand/il-kmandant għandu jkun issodisfat li l-istat tal-inġenju tal-ajru u tas-sistemi rilevanti ta' abbord jkun xieraq għall-operazzjoni speċifika li għandha titwettaq.

IS-SUBPARTI F

***OPERAZZJONIJIET FUQ DISTANZA ESTIŻA (ETOPS) LI JSIRU B'AJRUPLANI B'ŻEWĠ MAGNI***

**SPA.ETOPS.100 ETOPS**

F'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, l-ajruplani b'żewġ magni għandhom jitħaddmu biss lil hinn mid-distanza tal-limitu stabbilita skont il-punt CAT.OP.MPA.140 jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni operattiva tal-ETOPS mill-awtorità kompetenti.

**SPA.ETOPS.105 Approvazzjoni operattiva tal-ETOPS**

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tal-ETOPS mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

(a) li l-kombinazzjoni tal-magna u tal-ajruplan għandha approvazzjoni tal-ETOPS għall-operazzjoni ppjanata b'rabta mad-disinn tat-tip u mal-affidabbiltà tagħha;

(b) li jkun ġie stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u għall-persunal tal-operazzjonijiet l-ieħor kollu li jkun involut f'dawn l-operazzjonijiet u li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-persunal tal-operazzjonjiet l-ieħor kollu involut ikunu kkwalifikati b'mod xieraq sabiex iwettqu l-operazzjoni ppjanata;

(c) li l-organizzazzjoni u l-esperjenza tal-operatur ikunu xierqa biex jappoġġaw l-operazzjoni ppjanata;

(d) li jkunu ġew stabbiliti proċeduri operattivi.

**SPA.ETOPS.110 Ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS**

(a) Ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS għandu jitqies bħala wieħed xieraq jekk, fil-ħin li mistenni jintuża, l-ajrudrom ikun disponibbli u jkun mgħammar bis-servizzi sekondarji meħtieġa bħalma huma s-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS), biżżejjed dawl, il-komunikazzjonijiet, ir-rapporti tat-temp, l-għajnuniet għan-navigazzjoni u s-servizzi ta' emerġenza, u jkollu tal-inqas proċedura waħda ta' avviċinament bi strument disponibbli.

(b) Qabel ma jwettaq titjira tal-ETOPS, l-operatur għandu jiżgura li jkun hemm ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS disponibbli li jkun jista' jintlaħaq jew fil-ħin tad-devjazzjoni approvat mill-operatur jew f'ħin tad-devjazzjoni bbażat fuq l-istat operattiv tal-ajruplan skont l-MEL, skont liema minn dawn ikun l-iqsar.

(c) L-operatur għandu jispeċifika kwalunkwe ajrudrom(i) alternattiv(i) waqt ir-rotta tal-ETOPS li jkun(u) meħtieġ(a) fil-pjan operattiv tat-titjira u fil-pjan tat-titjira tal-ATS.

**SPA.ETOPS.115 Valuri minimi ta' ppjanar għall-ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS**

(a) L-operatur għandu jagħżel ajrudrom bħala ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS biss meta r-rapporti u t-tbassir tat-temp ix-xierqa, jew kwalunkwe kombinazzjoni tagħhom, jindikaw li, bejn il-ħin imbassar tal-inżul sa siegħa wara l-aħħar ħin possibbli li fih jista' jitwettaq l-inżul, se jkun hemm kundizzjonijiet li jkunu fil-valuri minimi ta' ppjanar ikkalkulati billi jingħaddu l-limiti addizzjonali mogħtija fit-Tabella 1, jew kundizzjonijiet aħjar minnhom.

▼B

(b) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jinkludi l-metodu biex jiġu stabbiliti l-valuri minimi operattivi fl-ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS previst.

*Tabella 1*

**Valuri minimi ta' ppjanar għall-ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS**

| Tip ta' avviċinament | Valuri minimi tal-ippjanar |
|---|---|
| Avviċinament ta' preċiżjoni | DA/H + 200 pied<br>RVR/VIS + 800 metru (*) |
| Avviċinament mhux ta' preċiżjoni jew<br>Avviċinament ta' dawran | MDA/H + 400 pied (*)<br>RVR/VIS + 1 500 metru |

(*) VIS = il-viżibilità; MDA/H = l-altitudni minima tal-inżul/l-għoli.

IS-SUBPARTI G

***TRASPORT TA' OĠĠETTI PERIKOLUŻI***

▼M3

**SPA.DG.100 Trasport ta' oġġetti perikoluži**

Ħlief kif stipulat fl-Anness IV (il-Parti-CAT), fl-Anness VI (il-Parti-NCC), l-Anness VII (il-Parti-NCO) u l-Anness VIII (il-Parti-SPO), l-operatur għandu jittrasporta biss oġġetti perikoluži bl-ajru jekk l-operatur ikun ġie approvat mill-awtorità kompetenti.

▼B

**SPA.DG.105 Approvazzjoni għat-trasport ta' oġġetti perikoluži**

Sabiex jikseb l-approvazzjoni għat-trasport ta' oġġetti perikoluži, l-operatur għandu, skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi:

(a) jistabbilixxi u jżomm programm tat-taħriġ għall-persunal kollu involut u juri lill-awtorità kompetenti li l-persunal kollu ngħata t-taħriġ ix-xieraq;

(b) jistabbilixxi proċeduri operattivi sabiex jiżgura l-immaniġġjar sikur tal-oġġetti perikoluži fl-istadji kollha tat-trasport bl-ajru, li jkunu jinkludu informazzjoni u struzzjonijiet dwar:

(1) il-politika tal-operatur b'rabta mat-trasport tal-oġġetti perikoluži;

(2) ir-rekwiżiti għall-aċċettazzjoni, l-immaniġġar, it-tagħbija, l-istivar u s-segregazzjoni tal-oġġetti perikoluži;

(3) l-azzjonijiet li għandhom jittieħdu f'każ ta' aċċident jew inċident tal-inġenju tal-ajru meta jkunu qed jinġarru oġġetti perikoluži;

(4) it-tweġiba għal sitwazzjonijiet ta' emerġenza li jinvolvu oġġetti perikoluži;

(5) it-tneħħija ta' kwalunkwe kontaminazzjoni li jista' jkun hemm;

(6) il-kompiti tal-persunal kollu involut, b'mod speċjali f'dak li għandu x'jaqsam mal-immaniġġjar fuq l-art u l-immaniġġjar abbord l-inġenju tal-ajru;

(7) l-ispezzjoni għall-ħsarat, għat-tnixxijiet jew għall-kontaminazzjoni;

(8) ir-rappurtar ta' aċċidenti jew inċidenti li jinvolvu oġġetti perikoluži.

**SPA.DG.110 Dokumentazzjoni u informazzjoni dwar l-oġġetti perikoluži**

Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu:

(a) jipprovdi informazzjoni bil-miktub lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant:

(1) dwar l-oġġetti perikoluži li għandhom jinġarru fuq l-inġenju tal-ajru;

(2) li għandha tintuża f'każ li jkun hemm emerġenzi waqt it-titijira;

▼B

(b) juża lista ta' kontroll tal-aċċettazzjoni;

(c) jiżgura li l-oġġetti perikoluży jkollhom magħhom id-dokument(i) tat-trasport tal-oġġetti perikoluży meħtieġa, kif mimlija mill-persuna li tkun qed toffri l-oġġetti perikoluży għat-trasport bl-ajru, ħlief meta l-informazzjoni applikabbli għall-oġġetti perikoluży tkun mogħtija f'forma elettronika;

(d) jiżgura li meta dokument tat-trasport tal-oġġetti perikoluży jkun mogħti f'forma miktuba, tinżamm kopja tad-dokument fuq l-art, f'post fejn ikun possibbli li d-dokument jiġi aċċessat f'perjodu raġonevoli taż-żmien, sa ma l-oġġetti jkunu waslu fid-destinazzjoni finali tagħhom;

(e) jiżgura li tinżamm kopja fuq l-art tal-informazzjoni mogħtija lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant u li l-ajrudrom tal-aħħar tluq u dak tal-wasla skedata li jkun imiss ikunu jistgħu jaċċessaw faċilment din il-kopja, jew l-informazzjoni li jkun fiha, sa ma tintemm it-titjira li għaliha tirreferi l-informazzjoni;

(f) iżomm il-lista ta' kontroll tal-aċċettazzjoni, id-dokument tat-trasport u l-informazzjoni mogħtija lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant għal mill-inqas tliet (3) xhur wara li titlesta t-titjira;

(g) iżomm ir-rekords tat-taħriġ tal-persunal kollu għal mill-inqas tliet (3) snin.

IS-SUBPARTI H

***OPERAZZJONIJIET BIL-ĦELIKOPTER B'SISTEMI TA' IMMAĠNI GĦALL-VIŻJONI BILLEJL (NVIS)***

**SPA.NVIS.100 Operazzjonijiet b'sistemi ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS)**

(a) Il-ħelikopters għandhom jitħaddmu skont il-VFR ta' billejl bl-għajnuna tan-NVIS biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb approvazzjoni bħal din mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu:

(1) jopera fil-qasam tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT) u jkollu CAT AOC skont l-Anness III (il-Parti-ORO);

(2) juri lill-awtorità kompetenti:

(i) li huwa jikkonforma mar-rekwiżiti applikabbli inklużi f'din is-Subparti;

(ii) l-integrazzjoni b'suċċess tal-elementi kollha tan-NVIS.

**SPA.NVIS.110 Rekwiżiti tat-tagħmir għall-operazzjonijiet bin-NVIS**

(a) Qabel ma jwettaq operazzjonijiet bin-NVIS, kull ħelikopter u t-tagħmir kollu tan-NVIS assoċjat miegħu, għandha tkun inħarġitlu l-approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà rilevanti skont ir-Regolament ►**M3** tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ◄.

(b) *Altimetru bir-radju*. Il-ħelikopter għandu jkun mgħammar b'altimetru bir-radju li jista' jagħmel ħoss ta' twissija taħt għoli stabbilit minn qabel u ħoss ta' twissija kif ukoll twissija viżwali f'għoli li jista' jingħażel mill-bdot, li jkunu jintgħarfu mill-ewwel waqt il-fażijiet kollha ta' titjira bin-NVIS.

(c) *Dawl tal-inġenju tal-ajru li jkun kompatibbli man-NVIS*. Sabiex jittaffew in-nuqqas ta' informazzjoni viżwali periferali u l-bżonn li jitjieb l-għarfien tas-sitwazzjoni, għandhom jiġu pprovduti l-affarijiet li ġejjin:

(1) tidwil li jixħet dawl fuq il-pannell tal-istrumenti li jkun kompatibbli man-NVIS, jekk ikun installat, li jista' jdawwal l-istrumenti essenzjali kollha tat-titjira;

▼B

(2) dwal ta' utilità li jkunu kompatibbli man-NVIS;

(3) torċ tal-idejn portabbli li tkun kompatibbli man-NVIS; u

(4) mezz biex jitneħħew jew jintfew id-dwal interni li ma jkunux kompatibbli man-NVIS.

(d) *Tagħmir addizzjonali tan-NVIS*. Għandu jiġi pprovdut it-tagħmir addizzjonali tan-NVIS li ġej:

(1) sors tal-enerġija sekondarju jew ta' riżerva għan-nuċċali għall-viżjoni billejl (NVG);

(2) elmu bl-aċċessorju x-xieraq għan-NVG.

(e) In-NVGs kollha meħtieġa fuq titjira bin-NVIS għandhom ikunu tal-istess tip, ġenerazzjoni u mudell.

(f) *Ajrunavigabbiltà kontinwa*

(1) Il-proċeduri għall-ajrunavigabbiltà kontinwa għandu jkun fihom l-informazzjoni meħtieġa biex jitwettqu manutenzjoni u spezzjonijiet kontinwi fuq it-tagħmir tan-NVIS installat fil-ħelikopter u għandhom ikopru mill-inqas:

(i) il-ħġieġa ta' quddiem tal-ħelikopter u l-ħġieġ tal-kabina tal-pilota tal-ħelikopter;

(ii) id-dawl tan-NVIS;

(iii) in-NVGs; u

(iv) kull tagħmir addizzjonali li jappoġġa l-operazzjonijiet bin-NVIS.

(2) Kull modifika jew manutenzjoni sussegwenti fl-inġenju tal-ajru għandha tkun konformi mal-approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà tan-NVIS.

**SPA.NVIS.120 Valuri minimi operattivi tan-NVIS**

(a) L-operazzjonijiet m'għandhomx jitwettqu taħt il-valuri minimi tat-temp għall-VFR għat-tip ta' operazzjonijiet ta' billejl li jkunu qed jitwettqu.

(b) L-operatur għandu jistabbilixxi l-għoli minimu ta' tranżizzjoni minn fejn tista' titkompla bidla għal titjira megħjuna jew bidla minnha.

**SPA.NVIS.130 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ għall-operazzjonijiet bin-NVIS**

(a) *Għażla*. L-operatur għandu jistabbilixxi l-kriterji għall-għażla tal-membri tal-ekwipaġġ għall-kompitu bin-NVIS.

(b) *Esperjenza*. Għall-kmandant, l-esperjenza minima m'għandhiex tkun ta' inqas minn 20 siegħa ta' titjir skont il-VFR ta' billejl bħala bdot fil-kmand/kmandant ta' ħelikopter qabel ma jibda t-taħriġ.

(c) *Taħriġ operattiv*. Il-bdoti kollha għandhom ikunu lestew it-taħriġ operattiv skont il-proċeduri tan-NVIS mogħtija fil-manwal tal-operat.

(d) *Attività reċenti*. Kull bdot u membru tal-ekwipaġġ tekniku tan-NVIS li jkun qed iwettaq operazzjonijiet bin-NVIS għandu jkun wettaq tliet titjiriet bin-NVIS fl-aħħar 90 jum. L-attività reċenti tista' tiġi stabbilita mill-ġdid fuq titjira tat-taħriġ fil-ħelikopter jew f'simulatur ta' titjira sħiħa (FFS) approvat, li għandu jinkludi l-elementi mogħtija fil-punt (f)(1).

▼B

(e) *Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ*. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ għandu jkun l-akbar wieħed minn fost dak speċifikat:

(1) fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM);

(2) għall-attività sottostanti; jew

(3) fl-approvazzjoni operattiva għall-operazzjonijiet bin-NVIS.

(f) *Taħriġ u kontrolli tal-ekwipaġġ*

(1) It-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu skont sillabu ddettaljat approvat mill-awtorità kompetenti u inkluż fil-manwal tal-operat.

(2) Membri tal-ekwipaġġ:

(i) Il-programmi tat-taħriġ tal-ekwipaġġ għandhom: itejbu l-għarfien tal-ambjent tax-xogħol u tat-tagħmir tan-NVIS; itejbu l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ; u jinkludu miżuri biex jitnaqqsu r-riskji assoċjati mad-dħul f'kundizzjonijiet ta' viżibilità baxxa u l-proċeduri normali u ta' emerġenza tan-NVIS.

(ii) Il-miżuri msemmija fil-punt (f)(2)(i) għandhom jiġu vvalutati matul:

(A) il-kontrolli tal-ħiliet li jsiru billejl; u

(B) il-kontrolli tat-titjir tal-linja tal-ajru.

**SPA.NVIS.140 Informazzjoni u dokumentazzjoni**

L-operatur għandu jiżgura li, bħala parti mill-proċess tiegħu ta' analiżi u ġestjoni tar-riskji, ir-riski assoċjati mal-ambjent tan-NVIS jitnaqqsu billi fil-manwal tal-operat jispeċifika: l-għażla, il-kompożizzjoni u t-taħriġ tal-ekwipaġġi; il-livelli tat-tagħmir u l-kriterji tad-dispaċċ; u l-proċeduri u l-valuri minimi operattivi, hekk li l-operazzjonijiet normali u dawk li x'aktarx mhux se jkunu normali jiġu deskritti u jittaffew b'mod xieraq.

IS-SUBPARTI I

***OPERAZZJONIJIET TA' RFIGĦ BIL-ĦELIKOPTER***

**SPA.HHO.100 Operazzjonijiet ta' rfigħ bil-ħelikopter (HHO)**

(a) Il-ħelikopters għandhom jitħaddmu għall-għanijiet tal-operazzjonijiet ta' rfigħ tas-CAT biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb approvazzjoni bħal din mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu:

(1) jopera fil-qasam tas-CAT u jkollu CAT AOC skont l-Anness III (il-Parti-ORO);

(2) juri lill-awtorità kompetenti li huwa jikkonforma mar-rekwiżiti inklużi f'din is-Subparti.

**SPA.HHO.110 Rekwiżiti tat-tagħmir għall-HHO**

(a) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-irfigħ bil-ħelikopter, inkluż kwalunkwe tagħmir bir-radju sabiex ikun hemm konformità mal-punt SPA.HHO.115, u kwalunkwe modifika sussegwenti, għandhom ikollhom approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà li tkun xierqa għall-funzjoni ppjanata. It-tagħmir sekondarju għandu jkun iddisinjat u ttestjat għall-istandards ix-xierqa, kif meħtieġ mill-awtorità kompetenti.

▼B

(b) L-operatur, b'kollaborazzjoni mal-manifattur, għandu jistabbilixxi struzzjonijiet ta' manutenzjoni għat-tagħmir u s-sistemi tal-HHO, li għandhom ikunu inklużi fil-programm ta' manutenzjoni tal-ħelikopter ippreparat mill-operatur, kif meħtieġ mir-Regolament (KE) Nru 2042/2003.

**SPA.HHO.115 Komunikazzjoni tal-HHO**

Għandha tiġi stabbilita komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet permezz tar-radju mal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed issir l-HHO u, fejn ikun possibbli, għandu jiġi stabbilit mezz għall-komunikazzjoni mal-persunal ta' fuq l-art fis-sit tal-HHO għal:

(a) l-operazzjonijiet ta' binhar u ta' billejl li jsiru lil hinn mill-kosta;

(b) l-operazzjonijiet ta' billejl li jsiru fuq l-art, ħlief għall-HHOs li jsiru f'sit tal-operat tas-servizzi mediċi ta' emerġenza bil-ħelikopter (HEMS).

**SPA.HHO.125 Rekwiżiti tal-prestazzjoni għall-HHO**

Ħlief għall-operazzjonijiet tal-HHO li jsiru f'sit tal-operat tal-HEMS, l-operazzjonijiet tal-HHO iridu jkunu jifilħu għall-ħsara fil-magna kritika, filwaqt li l-magna/il-magni l-oħra/l-oħrajn taħdem/jaħdmu bil-qawwa x-xierqa, mingħajr periklu għall-persuni jew għall-merkanzija li jkunu mdendlin fl-arja, u għal partijiet terzi jew għall-proprjetà.

**SPA.HHO.130 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ għall-HHO**

(a) *Għażla*. L-operatur għandu jistabbilixxi l-kriterji għall-għażla tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għall-kompitu tal-HHO, filwaqt li jqis l-esperjenza preċedenti tagħhom.

(b) *Esperjenza*. Għall-kmandant li jwettaq it-titjiriet tal-HHO, il-livell minimu ta' esperjenza m'għandux ikun ta' inqas minn:

(1) għall-operazzjonijiet lil hinn mill-kosta:

(i) 1 000 siegħa bħala bdot fil-kmand/kmandant tal-ħelikopters, jew 1 000 siegħa bħala kobdot f'titjiriet tal-HHO, li 200 siegħa minnhom għandhom ikunu bħala bdot fil-kmand taħt superviżjoni; u

(ii) 50 ċiklu ta' rfigħ imwettqin lil hinn mill-kosta, li 20 ċiklu minnhom għandhom ikunu billejl jekk ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet ta' billejl, fejn ċiklu ta' rfigħ ifisser ċiklu wieħed ta' nżul u tlugħ tal-ganċ tal-irfigħ.

(2) għall-operazzjonijiet fuq l-art:

(i) 500 siegħa bħala bdot fil-kmand/kmandant tal-ħelikopters, jew 500 siegħa bħala kobdot f'titjiriet tal-HHO, li 100 siegħa minnhom għandhom ikunu bħala bdot fil-kmand taħt superviżjoni;

(ii) 200 siegħa esperjenza operattiva f'ħelikopters, miksuba f'ambjent operattiv li hu simili għal dak tal-operazzjoni ppjanata; u

(iii) 50 ċiklu ta' rfigħ, li 20 ċiklu minnhom għandhom ikunu billejl jekk ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet ta' billejl.

(c) *Taħriġ operattiv u esperjenza*. It-twettiq b'suċċess tat-taħriġ skont il-proċeduri tal-HHO inklużi fil-manwal tal-operat u esperjenza rilevanti fir-rwol u l-ambjent li fih ikunu qed jitwettqu l-operazzjonijiet tal-HHO.

▼B

(d) *Attività reċenti*. Kull bdot u membru tal-ekwipaġġ tal-HHO li jkun qed iwettaq HHO għandu jkun wettaq, fl-aħħar 90 jum:

(1) waqt l-operazzjonijiet ta' binhar: kwalunkwe kombinazzjoni ta' tliet ċikli ta' rfigħ billejl jew binhar, li kull wieħed minnhom għandu jinkludi tranżizzjoni mit-titjir kważi stazzjonarju u lejh;

(2) waqt l-operazzjonijiet ta' billejl: tliet ċikli ta' rfigħ billejl, li kull wieħed minnhom għandu jinkludi tranżizzjoni mit-titjir kważi stazzjonarju u lejh.

(e) *Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ*. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ għall-operazzjonijiet ta' binhar u ta' billejl għandu jkun hekk kif indikat fil-manwal tal-operat. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ se jkun jiddependi mit-tip ta' ħelikopter, mill-kundizzjonijiet tat-temp, mit-tip ta' kompitu u, għall-operazzjonijiet lil hinn mill-kosta, ukoll mill-ambjent tas-sit tal-HHO, mill-istat tal-baħar u mill-moviment tal-bastiment. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ m'għandu fl-ebda każ ikun ta' inqas minn bdot wieħed u minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tal-HHO.

(f) *Taħriġ u kontrolli*

(1) It-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu skont sillabu ddettaljat approvat mill-awtorità kompetenti u inkluż fil-manwal tal-operat.

(2) Membri tal-ekwipaġġ:

(i) Il-programmi tat-taħriġ tal-ekwipaġġ għandhom: itejbu l-għarfien tal-ambjent tax-xogħol u tat-tagħmir tal-HHO; itejbu l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ; u jinkludu miżuri biex jitnaqqsu r-riskji assoċjati mal-proċeduri normali u ta' emerġenza tal-HHO u mal-ħruġ tal-elettriku statiku.

(ii) Il-miżuri msemmija fil-punt (f)(2)(i) għandhom jiġu vvalutati matul kontrolli tal-ħiliet li jsiru binhar b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC), jew matul kontrolli tal-ħiliet li jsiru billejl b'VMC meta l-operatur ikun qed iwettaq operazzjonijiet tal-HHO billejl.

**SPA.HHO.135 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġiera tal-HHO**

Qabel kwalunkwe titjira tal-HHO, jew serje ta' titjiriet, il-passiġġiera tal-HHO għandhom ikunu ngħataw informazzjoni u jkunu mgħarrfa dwar il-perikli tal-ħruġ tal-elettriku statiku u dwar kunsiderazzjonijiet oħrajn marbutin mal-HHO.

**SPA.HHO.140 Informazzjoni u dokumentazzjoni**

(a) L-operatur għandu jiżgura li, bħala parti mill-proċess tiegħu ta' analiżi u ġestjoni tar-riskji, ir-riski assoċjati mal-ambjent tal-HHO jitnaqqsu billi fil-manwal tal-operat jispeċifika: l-għażla, il-kompożizzjoni u t-taħriġ tal-ekwipaġġi; il-livelli tat-tagħmir u l-kriterji tad-dispaċċ; u l-proċeduri u l-valuri minimi operattivi, hekk li l-operazzjonijiet normali u dawk li x'aktarx mhux se jkunu normali jiġu deskritti u jittaffew b'mod xieraq.

(b) Is-siltiet rilevanti mill-manwal tal-operat għandhom jitqiegħdu għad-dispożizzjoni tal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed issir l-HHO.

▼B

IS-SUBPARTI J

***OPERAZZJONIJIET TAS-SERVIZZI MEDIĊI TA' EMERĠENZA BIL-ĦELIKOPTER***

**SPA.HEMS.100 Operazzjonijiet tas-servizzi mediċi ta' emerġenza bil-ħelikopter (HEMS)**

(a) Il-ħelikopters għandhom jitħaddmu għall-għanijiet tal-operazzjonjiiet tal-HEMS biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb approvazzjoni bħal din mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu:

(1) jopera fil-qasam tas-CAT u jkollu CAT AOC skont l-Anness III (il-Parti-ORO);

(2) juri lill-awtorità kompetenti li huwa jikkonforma mar-rekwiżiti inklużi f'din is-Subparti.

**SPA.HEMS.110 Rekwiżiti tat-tagħmir għall-operazzjonijiet tal-HEMS**

L-installazzjoni ta' kull tagħmir mediku apposta fil-ħelikopters u kwalunkwe modifiki sussegwenti tiegħu u, fejn ikun xieraq, it-tħaddim tiegħu għandhom ikunu approvati skont ir-Regolament ►**M3** tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ◄.

**SPA.HEMS.115 Komunikazzjoni**

Minbarra t-tagħmir meħtieġ skont il-punt CAT.IDE.H, il-ħelikopters li jwettqu titjiriet tal-HEMS għandu jkollhom tagħmir ta' komunikazzjoni li jkun jista' jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet mal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed titwettaq l-operazzjoni tal-HEMS u, fejn ikun possibbli, biex ikun hemm komunikazzjoni mal-persunal tas-servizzi ta' emerġenza ta' fuq l-art.

**SPA.HEMS.120 Valuri minimi operattivi tal-HEMS**

(a) It-titjiriet tal-HEMS li jitwettqu fil-kategoriji tal-prestazzjoni 1 u 2 għandhom ikunu konformi mal-valuri minimi tat-temp mogħtija fit-Tabella 1 għall-fażijiet tad-dispaċċ u ta' waqt ir-rotta tat-titjira tal-HEMS. F'każ li l-kundizzjonijiet tat-temp jinżlu taħt il-valuri minimi mogħtija għall-bażi tas-sħab jew għall-viżibilità matul il-fażi ta' waqt ir-rotta, il-ħelikopters iċċertifikati biss għal titjiriet bil-VMC, għandhom jabbandunaw it-titjira jew jirritornaw lejn il-bażi. Il-ħelikopters mgħammra u ċċertifikati għall-operazzjonijiet f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-istrument (IMC) jistgħu jabbandunaw it-titjira, jirritornaw lejn il-bażi jew jikkonvertu t-titjira fl-aspetti kollha tagħha għal waħda mwettqa skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR), sakemm l-ekwipaġġ tat-titjira jkun ikkwalifikat b'mod xieraq għal dan.

*Tabella 1*

**Valuri minimi operattivi tal-HEMS**

| ŻEWĠ (2) BDOTI | | BDOT WIEĦED (1) | |
|---|---|---|---|
| BINHAR | | | |
| Limitu | Viżibilità | Limitu | Viżibilità |
| 500 pied u fuqhom | Kif iddefinit mill-valuri minimi tal-VFR tal-ispazju tal-ajru applikabbli | 500 pied u fuqhom | Kif iddefinit mill-valuri minimi tal-VFR tal-ispazju tal-ajru applikabbli |
| 499 sa 400 pied | 1 000 metru (*) | 499 sa 400 pied | 2 000 metru |
| 399 sa 300 pied | 2 000 metru | 399 sa 300 pied | 3 000 metru |

▼B

| ŻEWĠ (2) BDOTI | | BDOT WIEĦED (1) | |
|---|---|---|---|
| BILLEJL | | | |
| Bażi tas-sħab | Viżibilità | Bażi tas-sħab | Viżibilità |
| 1 200 pied (**) | 2 500 metru | 1 200 pied (**) | 3 000 metru |

(*) Matul il-fażi ta' waqt ir-rotta, il-viżibilità tista' titnaqqas għal 800 metru għal perjodi qosra taż-żmien meta l-art tkun tidher, jekk il-ħelikopter ikun immanuvrat f'veloċità li tagħti biżżejjed ċans lil dak li jkun biex jinnota kwalunkwe ostaklu fil-ħin u b'hekk jevita ħabta mieghu.

(**) Matul il-fażi ta' waqt ir-rotta, il-bażi tas-sħab tista' titnaqqas għal 1 000 pied għal perjodi qosra taż-żmien.

(b) Il-valuri minimi tat-temp għall-fażijiet tad-dispaċċ u ta' waqt ir-rotta ta' titjira tal-HEMS operata fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għandhom ikunu bażi tas-sħab ta' 600 pied u viżibilità ta' 1 500 metru. Il-viżibilità tista' titnaqqas għal 800 metru għal perjodi qosra taż-żmien meta l-art tkun tidher, jekk il-ħelikopter ikun immanuvrat f'veloċità li tagħti biżżejjed ċans lil dak li jkun biex jinnota kwalunkwe ostaklu fil-ħin u b'hekk jevita ħabta mieghu.

**SPA.HEMS.125 Rekwiżiti tal-prestazzjoni għall-operazzjonijiet tal-HEMS**

(a) L-operazzjonijiet fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 m'għandhomx jitwettqu fuq ambjent ostili.

(b) Tlugħ u nżul

(1) Il-ħelikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lejn jew minn żona ta' tlugħ u ta' avviċinament finali (FATO) fi sptar li jkun jinsab f'ambjent ostili kkonġestjonat u li jintuża bħala bażi operattiva tal-HEMS, għandhom jitħaddmu skont il-kategorija tal-prestazzjoni 1.

(2) Il-ħelikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lejn jew minn FATO fi sptar li jkun jinsab f'ambjent ostili kkonġestjonat u li ma jkunx bażi operattiva tal-HEMS, għandhom jitħaddmu skont il-kategorija tal-prestazzjoni 1, ħlief meta l-operatur ikollu approvazzjoni skont il-punt CAT.POL.H.225.

(3) Il-ħelikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lejn jew minn sit tal-operat tal-HEMS li jkun jinsab f'ambjent ostili, għandhom jitħaddmu skont il-kategorija tal-prestazzjoni 2 u jkunu eżentati mill-approvazzjoni meħtieġa skont il-punt CAT.POL.H.305(a), sakemm tintwera konformità mal-punti CAT.POL.H.305(b)(2) u (b)(3).

(4) Is-sit tal-operat tal-HEMS għandu jkun kbir biżżejjed biex jipprovdi distanza xierqa mill-ostakli kollha. Għall-operazzjonijiet ta' billejl, is-sit għandu jkun imdawwal biex jippermetti l-identifikazzjoni tas-sit u ta' kwalunkwe ostaklu li jista' jkun hemm.

**SPA.HEMS.130 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ**

(a) *Għażla*. L-operatur għandu jistabbilixxi l-kriterji għall-għażla tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għall-kompitu tal-HEMS, filwaqt li jqis l-esperjenza preċedenti tagħhom.

(b) *Esperjenza*. Għall-kmandant li jwettaq it-titjiriet tal-HEMS, il-livell minimu ta' esperjenza m'għandux ikun ta' inqas minn:

(1) jew

(i) 1 000 siegħa bħala bdot fil-kmand/kmandant ta' inġenju tal-ajru, li 500 siegħa minnhom ikunu bħala bdot fil-kmand/kmandant fuq il-ħelikopters; jew

▼B

(ii) 1 000 siegħa bħala kobdot f'operazzjonijiet tal-HEMS, li 500 siegħa minnhom ikunu bħala bdot fil-kmand taħt supervizjoni u 100 siegħa minnhom ikunu bħala bdot fil-kmand/kmandant tal-ħelikopters;

(2) 500 siegħa esperjenza operattiva f'ħelikopters, miksuba f'ambjent operattiv li hu simili għal dak tal-operazzjoni ppjanata; u

(3) għall-bdoti involuti f'operazzjonijiet ta' billejl, 20 siegħa ta' titjir bil-VMC billejl bħala bdot fil-kmand/kmandant.

(c) *Taħriġ operattiv*. It-twettiq b'suċċess tat-taħriġ operattiv skont il-proċeduri tal-HEMS inklużi fil-manwal tal-operat.

(d) *Attività reċenti*. Il-bdoti kollha li jwettqu operazzjonijiet tal-HEMS għandhom ikunu wettqu mill-inqas 30 minuta ta' titjir b'referenza biss għall-istrumenti f'ħelikopter jew f'FSTD matul l-aħħar sitt (6) xhur.

(e) *Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ*.

(1) *Titjira ta' binhar*. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ matul il-jum għandu jkun ta' bdot wieħed u ta' membru wieħed tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS.

(i) Dan jista' jitnaqqas għal bdot wieħed biss meta:

(A) f'sit tal-operat tal-HEMS, il-kmandant ikun irid iġib iżjed provvisti mediċi. F'każijiet bħal dawn, il-membru tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS jista' jitħalla jgħin lill-persuni li jkunu morda jew imweġġgħin waqt li l-kmandant iwettaq din it-titjira;

(B) wara l-wasla fis-sit tal-operat tal-HEMS, l-installazzjoni tal-istreċer ma tippermettix lill-membru tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS milli joqgħod bilqiegħda fis-sit ta' quddiem; jew

(C) il-passiġġier mediku jkun jeħtieġ l-għajnuna tal-membru tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS waqt it-titjira.

(ii) Fil-każijiet deskritti fil-punt (i), il-valuri minimi operattivi għandhom ikunu hekk kif inhuma ddefiniti mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli; il-valuri minimi operattivi tal-HEMS mogħtija fit-Tabella 1 fil-punt SPA.HEMS.120 m'għandhomx jintużaw.

(iii) Huwa biss fil-każ deskritt fil-punt (i)(A) li l-kmandant jista' jinżel f'sit tal-operat tal-HEMS mingħajr ma l-membru tal-ekwipaġġ tekniku jgħinu mis-sit ta' quddiem.

(2) *Titjira ta' billejl*. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ billejl għandu jkun ta':

(i) żewġ bdoti; jew

(ii) bdot wieħed u membru wieħed tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS f'żoni ġeografiċi speċifiċi ddefiniti mill-operatur fil-manwal tal-operat, filwaqt li jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(A) referenzi xierqa fuq l-art;

(B) is-sistema li ssegwi t-titjira tul il-perjodu li fih iddum għaddejja l-missjoni tal-HEMS;

▼B

(C) l-affidabbiltà tal-faċilitajiet għar-rappurtar tat-temp;

(D) il-lista tat-tagħmir minimu tal-HEMS;

(E) il-kontinwità ta' kunċett tal-ekwipaġġ;

(F) il-kwalifiki minimi, it-taħriġ inizjali u t-taħriġ rikorrenti tal-ekwipaġġ;

(G) il-proċeduri operattivi, inkluża l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ;

(H) il-valuri minimi tat-temp; u

(I) kunsiderazzjonijiet addizzjonali minħabba kundizzjonijiet lokali speċifiċi.

(f) *Taħriġ u kontrolli tal-ekwipaġġ*

(1) It-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu skont sillabu ddettaljat approvat mill-awtorità kompetenti u inkluż fil-manwal tal-operat.

(2) Membri tal-ekwipaġġ

(i) Il-programmi tat-taħriġ tal-ekwipaġġ għandhom: itejbu l-għarfien tal-ambjent tax-xogħol u tat-tagħmir tal-HEMS; itejbu l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ; u jinkludu miżuri biex jitnaqqsu r-riskji assoċjati mat-tranżitu waqt ir-rotta f'kundizzjonijiet ta' viżibilità baxxa, mal-għażla tas-siti tal-operat tal-HEMS u mal-profili tal-avviċinament u tat-tluq.

(ii) Il-miżuri msemmija fil-punt (f)(2)(i) għandhom jiġu vvalutati matul:

(A) il-kontrolli tal-ħiliet li jsiru binhar b'VMC, jew matul il-kontrolli tal-ħiliet li jsiru billejl b'VMC meta l-operatur ikun qed iwettaq operazzjonijiet tal-HEMS billejl; u

(B) il-kontrolli tat-titjir tal-linja tal-ajru.

**SPA.HEMS.135 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġiera mediċi tal-HEMS u lill-persunal l-ieħor tal-HEMS**

(a) *Passiġġier mediku*. Qabel kwalunkwe titjira tal-HEMS, jew serje ta' titjiriet, il-passiġġiera mediċi għandhom ikunu ngħataw informazzjoni biex ikun żgurat li huma jkunu familjari mal-ambjent tax-xogħol u mat-tagħmir tal-HEMS, li huma jkunu jistgħu jħaddmu t-tagħmir mediku u ta' emerġenza li jkun hemm abbord u li huma jkunu jistgħu jieħdu sehem fil-proċeduri tad-dħul u tal-ħruġ normali u ta' emerġenza.

(b) *Persunal tas-servizzi ta' emerġenza ta' fuq l-art*. L-operatur għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-persunal tas-servizzi ta' emerġenza ta' fuq l-art ikun familjari mal-ambjent tax-xogħol u mat-tagħmir tal-HEMS u mar-riskji assoċjati mal-operazzjonijiet ta' fuq l-art f'sit tal-operat tal-HEMS.

(c) *Pazjent mediku*. Minkejja l-punt CAT.OP.MPA.170, l-għoti ta' informazzjoni għandu jitwettaq biss jekk il-kundizzjoni medika tal-pazjent tkun tippermetti dan.

▼B

**SPA.HEMS.140 Informazzjoni u dokumentazzjoni**

(a) L-operatur għandu jiżgura li, bħala parti mill-proċess tiegħu ta' analiżi u ġestjoni tar-riskji, ir-riski assoċjati mal-ambjent tal-HEMS jitnaqqsu billi fil-manwal tal-operat jispeċifika: l-għażla, il-kompożizzjoni u t-taħriġ tal-ekwipaġġi; il-livelli tat-tagħmir u l-kriterji tad-dispaċċ; u l-proċeduri u l-valuri minimi operattivi, hekk li l-operazzjonijiet normali u dawk li x'aktarx mhux se jkunu normali jiġu deskritti u jittaffew b'mod xieraq.

(b) Is-siltiet rilevanti mill-manwal tal-operat għandhom jitqiegħdu għad-dispożizzjoni tal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed issir l-operazzjoni tal-HEMS.

**SPA.HEMS.145 Faċilitajiet tal-bażi operattiva tal-HEMS**

(a) Jekk il-membri tal-ekwipaġġ ikunu meħtieġa jkunu lesti għal dak kollu li jista' jinqala' u jkollhom ħin ta' reazzjoni ta' inqas minn 45 minuta, għandhom jingħataw akkomodazzjoni apposta xierqa qrib kull bażi operattiva.

(b) F'kull bażi operattiva, il-bdoti għandhom jingħataw il-faċilitajiet li bihom ikunu jistgħu jiksbu informazzjoni attwali dwar it-temp kif ukoll it-tbassir tat-temp u huma għandhom jingħataw komunikazzjonijiet sodisfaċenti mal-unità x-xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS). Għandhom ikunu disponibbli faċilitajiet xierqa għall-ippjanar tal-kompiti kollha.

**SPA.HEMS.150 Provvista tal-fjuwil**

(a) Meta l-missjoni tal-HEMS titwettaq skont il-VFR f'żona ġeografika lokali u ddefinita jista' jintuża ppjanar standard tal-fjuwil, dejjem jekk l-operatur ikun stabbilixxa riżerva finali tal-fjuwil biex jiżgura li, ma' tmiem il-missjoni, il-fjuwil li jifdal ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil li jkun hemm bżonn għal:

(1) 30 minuta ta' titjir f'kundizzjonijiet ta' veloċità regolari normali; jew

(2) 20 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali, waqt operazzjonijiet f'żona li tipprovdi siti kontinwi u adattati ta' nżul ta' prekawzjoni.

**SPA.HEMS.155 Mili tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw**

Meta l-kmandant iqis li hemm bżonn li l-ħelikopter jingħata l-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu abbord, dan jista' jitwettaq kemm bir-rotors weqfin kif ukoll bir-rotors iduru, sakemm jintlaħqu r-rekwiżiti li ġejjin:

(a) il-bieba/il-bibien fuq in-naħa tal-ħelikopter minn fejn ikun qed jingħata l-fjuwil għandha tibqa' magħluqa/għandhom jibqgħu magħluqin;

(b) il-bieba/il-bibien ta' fuq in-naħa l-oħra mhux dik minn fejn ikun qed jingħata l-fjuwil, għandha tibqa' miftuħa/għandhom jibqgħu miftuħin, jekk it-temp ikun jippermetti;

(c) għandu jkun hemm faċilitajiet għat-tifi tan-nar tal-iskala x-xierqa f'pożizzjoni li tippermettilhom ikunu disponibbli minnufih f'każ ta' nirien; u

(d) għandu jkun hemm biżżejjed persunal disponibbli minnufih biex joħroġ lill-pazjenti 'l barra mill-ħelikopter f'każ ta' nirien.

▼M1

*ANNESS VI*

**OPERAZZJONIJIET MHUX KUMMERĊJALI BL-AJRU B'INĠENJI TAL-AJRU KUMPLESSI U LI JAHDMU BIL-MAGNI**

**[Il-PARTI-NCC]**

IS-SUBPARTI A

***REKWIŻITI ĠENERALI***

**NCC.GEN.100 Awtorità kompetenti**

L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità maħtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu.

**NCC.GEN.105 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ**

(a) Il-membru tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu li huma:

(1) relatati mas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu; kif ukoll

(2) speċifikati fl-istruzzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fil-manwal tal-operat.

(b) Waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membru tal-ekwipaġġ għandu jkun bilqiegħda fil-post assenjat tiegħu/tagħha u ma għandu jwettaq l-ebda attività minbarra dawk meħtieġa għat-tħaddim sikur tal-ajruplan.

(c) Matul it-titjira, il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jżomm iċ-ċintorin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.

(d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalifikat wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull ħin.

(e) Il-membru tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:

(1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflaħ, tant li t-titjira tista' tiġi pperikolata; jew

(2) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkoħol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

(f) Il-membru tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wieħed għandu:

(1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-ħinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fl-Anness III (Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012; kif ukoll

(2) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.

(g) Il-membru tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:

(1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emerġenza; kif ukoll

(2) kwalunkwe inċident li kien qed ipoġġu fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

▼M1

**NCC.GEN.106 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun responsabbli kif ġej:

(1) is-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, tal-passiġġieri kollha u tal-merkanzija kollha abbord matul l-operazzjonijiet tal-inġenji tal-ajru kif imsemmi fil-Punt 1.c tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;

(2) il-bidu, il-kontinwazzjoni, it-terminazzjoni jew id-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sikurezza;

(3) l-iżgurar li l-istruzzjonijiet, il-proċeduri operattivi u l-listi ta' kontroll kollha huma mħarsa skont il-manwal tal-operat u kif imsemmi fil-punt 1.b tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;

(4) li jibda b'titjira biss jekk hu jkun sodisfatt li l-limitazzjonijiet operattivi kollha msemmija f'2.a.3 tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 huma mħarsa, kif ġej:

(i) l-ajruplan huwa ajrunavigabbli;

(ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif dovut;

(iii) l-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa għall-eżekuzzjoni ta' dik it-titjira huma installati fuq l-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm mhix permessal-operazzjoni b'tagħmir mhux operattiv bil-lista ta' tagħmir minimu (Minimum Equipment List - MEL) jew b'dokument ekwivalenti, kif mitlub fil-punt NCC.IDE.A.105 jew NCC.IDE.H.105;

(iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u l-punt taċ-ċentru tal-gravità huma tali li t-titjira tista' tiġi eżegwita fil-limiti preskritti fid-dokumentazzjoni tal-ajrunavigabbiltà;

(v) il-bagalji fil-kabina, il-bagalji fl-istiva u l-merkanzija kollha huma mgħobbija kif suppost u sikuri;

(vi) il-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (aircraft flight manual/AFM) fl-ebda ħin ma huma se jinqabżu matul it-titjira;

(vii) kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu liċenzja valida skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011; kif ukoll

(viii) il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira huma vvalutati kif suppost u jissodisfaw ir-rekwiżiti ta' kompetenza u ta' attività riċenti;

(5) li ma jibdix b'titjira fil-każ li kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, għeja jew minħabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;

(6) li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità ta' kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira biex iwettaq il-kompiti tiegħu hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal għeja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;

(7) li jiddeċiedi li jaċċetta l-inġenju tal-ajru li jkollu ħsarat li ma jippermettulux li jaħdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (configuration deviation list/CDL) jew il-lista tat-tagħmir minimu (minimum equipment list/MEL);

(8) ir-reġistrazzjoni tad-dejta tal-utilizzazzjoni u tad-difetti kollha magħrufa jew suspettati fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fir-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-ġurnal tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru; kif ukoll

▼M1

(9) li jiżgura li r-reġistraturi tat-titjira:

(i) ma jiġux diżattivati jew mitfija matul it-titjira; kif ukoll

(ii) fil-każ ta' aċċident jew ta' inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju:

(A) li dawn ma jitħassrux apposta;

(B) li dawn jiġu diżattivati minnufih wara li titlesta t-titjira; kif ukoll

(C) li dawn jerġgħu jiġu attivati biss bil-qbil mal-awtorità li tkun qed twettaq l-investigazzjoni.

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-ġarr jew l-iżbark ta' kwalunkwe persuna, bagalja jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.

(c) Il-bdot fil-kmand għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (air traffic services/ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluża tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaqa' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.

(d) Minkejja d-dispożizzjoni (a)(6), f'operazzjoni ta' aktar minn ekwipaġġ wieħed, immexxija l-bdot fil-kmand jista' jkompli titjira lil hinn mill-eqreb ajrudrom funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali meta jkunu fis-seħħ proċeduri ta' mitigazzjoni adegwati.

(e) Il-bdot fil-kmand għandu, f'sitwazzjoni ta' emerġenza li teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjati, jieħu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra meħtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.

(f) Il-bdot fil-kmand għandu mingħajr dewmien jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lill-awtorità lokali maħtura.

(g) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-eqreb awtorità xierqa bil-mezzi disponibbli l-aktar rapidi dwar kull aċċident li jinvolvi l-inġenju tal-ajru li jirriżulta f'dannu serju jew fil-mewt ta' xi persuna jew fil-ħsara sostanzjali tal-inġenju tal-ajru jew ta' proprjetà.

**NCC.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri li jikkonċernaw l-eżekuzzjoni tal-kompiti tiegħu, preskritti għaż-żoni li jridu jiġu ttraversati, l-ajrudromi jew is-siti tal-operat li għandhom jintużaw u l-faċilitajiet tan-navigazzjoni fl-ajru relatati magħhom kif imsemmija fil-punt 1.a tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

**NCC.GEN.115 Lingwa Komuni**

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

▼M4

**NCC.GEN.119 Taxiing tal-inġenji tal-ajru**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għat-taxiing sabiex jiżgura operat b'mod sikur u tiżdied is-sikurezza tar-runway.

▼M1

**NCC.GEN.120 Taxiing ta' ajruplani**

L-operatur għandu jiżgura li ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

(a) tkun bdot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew

(b) tkun inħatret mill-operatur u:

(1) tkun imħarrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;

▼M1

(2) tkun imħarrġa biex tuża t-telefonija bir-radju, fil-każ li komunikazzjonijiet bir-radju huma meħtieġa;

(3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri; kif ukoll

(4) tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

**NCC.GEN.125 Thaddim tar-rotor — helikopters**

Ir-rotor tal-ħelikopter għandu jitqabbad bil-magni biss għall-għanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm bdot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

**NCC.GEN.130 Tagħmir elettroniku portabbli**

L-operatur ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device — PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistem u tagħmir tal-ajruplan.

**NCC.GEN.135 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord**

L-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

**NCC.GEN.140 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jinġarru abbord**

(a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jinġarru abbord waqt kull titjira, bħala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:

(1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;

(2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-reġistrazzjoni;

(3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbilità (CofA);

(4) iċ-ċertifikat tal-istorbju;

(5) id-dikjarazzjoni kif speċifikata fl-Anness III (Parti-ORO), ORO.DEC.100, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012;

(6) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk applikabbli;

(7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;

(8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;

(9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;

(10) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;

(11) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;

(12) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;

(13) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-żona tat-titjira ppjanata;

(14) il-partijiet attwali tal-manwal tal-operat li huma rilevanti għall-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ, li għandhom ikunu aċċessibbli b'mod faċli għall-membri tal-ekwipaġġ;

▼M1

(15) il-MEL jew is-CDL;

(16) l-avviżi xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-għoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);

(17) l-informazzjoni meteoroloġika xierqa;

(18) il-manifesti tal-merkanzija u/jew tal-passiġġieri, jekk dan ikun applikabbli; kif ukoll

(19) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.

(b) F'każ ta' telf jew ta' serq tad-dokumenti speċifikati fil-punt (a)(2) sal-punt (a)(8), l-operazzjoni tista' titkompla sakemm it-titjira tilħaq id-destinazzjoni tagħha jew post fejn ikunu jistgħu jingħataw dokumenti ta' sostituzzjoni.

**NCC.GEN.145 Preservazzjoni, produzzjoni u użu tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tat-titjira**

(a) Wara aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, l-operatur ta' inġenju tal-ajru għandu jippreserva d-dejta oriġinali li tkun ġiet irreġistrata għal perjodu ta' 60 jum, sakemm l-awtorità li tkun qed twettaq l-investigazzjoni ma tkunx ordnatlu jagħmel mod ieħor.

(b) L-operatur għandu jwettaq kontrolli u evalwazzjonijiet operattivi fuq ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR), ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR) u r-reġistrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta biex jiżgura l-funzjonament tajjeb kontinwu tar-reġistraturi.

(c) L-operatur għandu jaħżen ir-reġistrazzjonijiet għall-perjodu ta' ħin operattiv tal-FDR, hekk kif mitlub mill-punt NCC.IDE.A.165 jew mill-punt NCC.IDE.H.165, ħlief għall-fatt li, għall-ittestjar u l-manutenzjoni tal-FDR, jista' jitħassar sa siegħa mill-eqdem materjal li jkun ġie rreġistrat waqt il-ħin tal-ittestjar.

(d) L-operatur għandu jaħżen u jżomm aġġornata d-dokumentazzjoni li tippreżenta l-informazzjoni meħtieġa sabiex id-dejta tal-FDR li ma tkunx ipproċessata tinqaleb f'parametri espressi f'unitajiet tal-inġinerija.

(e) L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni kwalunkwe reġistrazzjoni tar-reġistratur tat-titjira li tkun ġiet ippreservata, jekk l-awtorità kompetenti tiddeċiedi hekk.

(f) Bla ħsara għar-Regolament (UE) Nru 996/2010:

(1) ir-reġistrazzjonijiet tas-CVR għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn, għajr għall-investigazzjoni dwar aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, biss jekk il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kkonċernati kollha jkunu taw il-kunsens tagħhom; kif ukoll

(2) ir-reġistrazzjonijiet tal-FDR jew ir-reġistrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn, għajr għall-investigazzjoni dwar aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, biss jekk dawn ir-reġistrazzjonijiet:

(i) jintużaw mill-operatur għall-finijiet tal-ajrunavigabbiltà jew tal-manutenzjoni biss;

(ii) ikun tneħħilhom kull sors ta' identifikazzjoni; jew

(iii) ikunu żvelati skont proċeduri sikuri.

**NCC.GEN.150 Trasport ta' oġġetti perikoluż**

(a) It-trasport ta' oġġetti perikoluż bl-ajru għandu jitwettaq skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħħar u estiża bil-"Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air" (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi s-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda jew rettifika oħra għaliha.

▼M1

(b) L-oġġetti perikoluži għandhom jinġarru biss mill-operatur approvat skont l-Anness V (Parti-SPA), is-Subparti G, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 ħlief meta:

(1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew

(2) dawn jinġarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(c) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li bihom jiżgura li jittieħdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-ġarr bi żball ta' oġġetti perikoluži abbord.

(d) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom, kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(e) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ ta' kwalunkwe aċċident jew inċident marbut ma' oġġetti perikoluži.

(f) L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikoluži skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(g) L-operatur għandu jiżgura li fil-postijiet tal-aċċettazzjoni tal-merkanzija jingħataw avviżi b'informazzjoni dwar it-trasport tal-oġġetti perikoluži kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

IS-SUBPARTI B

***PROĊEDURI OPERATTIVI***

**NCC.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

**NCC.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati — ajruplani**

Għall-għażla ta' ajrudromi alternattivi u l-politika tal-fjuwil, l-operatur għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-ħin tat-titjira lejn l-ajrudrom alternattiv fl-eqreb destinazzjoni xierqa hija aktar minn:

(a) għall-ajruplani b'magni bil-pistuni, 60 minuta; jew

(b) għall-ajruplani b'magni bit-turbina, 90 minuta.

**NCC.OP.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — punti ġenerali**

(a) Għat-titjiriet li jsiru skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) l-operatur għandu jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull tluq, destinazzjoni jew ajrudrom alternattiv li għandhom jintużaw. Dawn il-valuri minimi:

(1) ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn dawk stabbiliti mill-Istat li fihom l-ajrudrom ikun jinstab, ħlief meta dawn jiġu approvati speċifikament minn dak l-Istat; kif ukoll

(2) għal operazzjonijiet b'viżibilità baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (Parti SpA), is-Subparti E tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.

(b) Huwa u jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, l-operatur għandu jqis dawn li ġejjin:

(1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;

(2) il-kompożizzjoni, il-kompetenza u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira;

▼M1

(3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tlugħ u ta' avviċinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw;

(4) l-adegwatezza u l-prestazzjoni tal-għajnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;

(5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għall-fini tan-navigazzjoni u/jew tal-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tlugħ, l-avviċinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avviċinament mhux milħuq;

(6) l-ostakli fl-avviċinament, l-avviċinament mhux milħuq u ż-żoni tat-tlugħ inizjali meħtieġa għat-twettiq tal-proċeduri ta' kontinġenza;

(7) l-altitudni/l-għoli tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avviċinament bi strument;

(8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrappurtati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; kif ukoll

(9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avviċinament finali.

(c) Il-valuri minimi għal tip speċifiku ta' proċedura ta' avviċinament u ta' nżul għandhom jintużaw biss jekk jintlaħqu l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:

(1) it-tagħmir ta' fuq l-art meħtieġ għall-proċedura maħsuba jkun qed jaħdem;

(2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa għat-tip ta' avviċinament ikunu qed jaħdmu;

(3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa jkunu ntlaħqu; kif ukoll

(4) l-ekwipaġġ ikun ikkwalifikat kif xieraq.

**NCC.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet NPA, APV, CAT I**

(a) L-għoli tad-deċiżjoni (DH) biex jintuża għall-avviċinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsir bit-teknika tal-avviċinament finali bi nżul kontinwu (CDFA), il-proċedura ta' avviċinament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandhomx ikunu anqas mill-ogħla kejl ta':

(1) l-għoli minimu li għalih tista' tintuża l-għajnuna tal-avviċinament mingħajr ir-referenza viżwali meħtieġa;

(2) l-għoli tad-distanza mill-ostakli (obstacle clearance height — OCH) għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;

(3) id-DH tal-proċedura ta' avviċinament ippubblikata, fejn applikabbli;

(4) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew

(5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat jew dokument ekwivalenti.

(b) L-għoli minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA li tittajjar mingħajr it-teknika CDFA ma għandux ikun aktar baxx mill-ogħla kejl ta':

(1) l-OCH għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;

(2) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew

(3) il-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

▼M1

*Tabella 1*

**Il-valuri minimi tas-sistema**

| Faċilità | DH/MDH minimu (f'piedi) |
|---|---|
| Sistema għall-inżul bl-istrumenti (ILS) | 200 |
| Sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (GNSS)/sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avviċinament bi gwida vertikali (LPV)) | 200 |
| GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV)) | 250 |
| Navigazzjoni GNSS/Barovertikali (VNAV) (LNAV/VNAV) | 250 |
| Lokalizzatur (LOC) b'tagħmir għall-kejl tad-distanza (DME) jew mingħajru | 250 |
| Avviċinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (jintemm f'½ NM)) | 250 |
| SRA (jintemm f'1 NM) | 300 |
| SRA (li jintemm f'2 NM jew iżjed) | 350 |
| Firxa tar-radju VHF omnidirezzjonali (VOR) | 300 |
| VOR/DME | 250 |
| Stazzjon tas-sinjalar bir-radju nondirezzjonali (Non Directional Beacon - NDB). | 350 |
| NDB/DME | 300 |
| Radjugonjometru VHF (VHF direction finder (VDF) | 350 |

**NCC.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — Operazzjonijiet ta' dawran b'ajruplani**

(a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani ma jistgħux ikunu anqas mill-ogħla ta':

(1) L-OCH/l-OCL tad-dawran ippubblikat għall-kategorija tal-ajruplan;

(2) l-għoli minimu tad-dawran imniżżel fit-Tabella 1; jew

(3) id-DH/l-MDH tal-proċedura ta' avviċinament bi strument preċedenti.

(b) Il-viżibilità minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandu jkun l-ogħla minn:

(1) il-viżibilità tad-dawran għall-kategorija tal-ajruplan, jekk tkun ippubblikata;

(2) il-viżibilità minima mniżżla fit-Tabella 2; jew

(3) il-medda viżwali tar-runway/il-viżibilità meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) tal-proċedura tal-avviċinament bi strument preċedenti.

▼M1

*Tabella 1*

**L-MDH u l-viżibilità minima għad-dawran vs. il-kategorija tal-ajruplan**

| | Kategorija tal-ajruplan | | | |
|---|---|---|---|---|
| | A | B | C | D |
| L-MDH (f'piedi) | 400 | 500 | 600 | 700 |
| Il-viżibilità meteoroloġika minima (m) | 1 500 | 1 600 | 2 400 | 3 600 |

**NCC.OP.113 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran bil-ħelikopters**

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran bil-ħelikopters ma għandux ikun inqas minn 250 pied u l-viżibilità meteoroloġika mhux inqas minn 800 m.

**NCC.OP.115 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk dawn il-proċeduri ġew ippubblikati għar-runway jew għall-FATO li għandu jintuża.

(b) Minkejja (a), il-bdot fil-kmand għandu jaċċetta biss awtorizzazzjoni ATC biex ikun jista' jiddevja minn proċedura ppubblikata:

(1) sakemm jitħarsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli u sakemm jitqiesu bis-sħiħ il-kondizzjonijiet tal-operat; jew

(2) meta jkun qed jiġi radar-vectored minn unità ATC.

(c) Fi kwalunkwe każ, l-avviċinament finali għandu jsir b'mod viżwali jew skont il-proċeduri ta' avviċinament ippubblikati.

**NCC.OP.120 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju**

L-operatur għandu jiżviluppa l-proċeduri operattivi filwaqt li jqis il-ħtieġa li jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tal-ajruplani filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

**NCC.OP.125 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjiriet IFR**

(a) L-operatur għandu jispeċifika metodu li jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira li jipprovdi d-distanza meħtieġa mill-art għar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR.

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira għal kull titjira bbażata fuq dan il-metodu. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandom ikunu aktar baxxi minn dawk ippubblikat mill-Istat li fuqu tkun se tgħaddi t-titjira.

**NCC.OP.130 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk l-ajruplan iġorr fjwuil u żejt suffiċjenti għal dawn li ġejjin:

(1) għal titjiriet bir-regoli tat-titjir viżwali (VFR):

(i) għal titjira binhar, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 30 minuta f'altitudni regolari normali; jew

(ii) għal titjira billejl, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;

▼M1

(2) għal titjiriet IFR:

(i) meta ma jkun meħtieġ l-ebda destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali; jew

(ii) meta tkun meħtieġa destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;

(b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil meħtieġ inkluż biex jipprovdu għal kontinġenza, dan li ġej għandu jittieħed f'kunsiderazzjoni:

(1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;

(2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku;

(3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-ħsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u

(4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

(c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitħarsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid.

**NCC.OP.131 Provvista taż-żejt u tal-fjuwil — ħelikopters**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk il-ħelikopter ikun qed iġorr biżżejjed fjuwil u żejt kif ġej:

(1) għal titjiriet skont il-VFR, biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u mbagħad biex itir għal mill-anqas 20 minuta b'veloċità ta' awtonomija massima (best-range); u

(2) għal titjiriet skont l-IFR:

(i) meta ma jkun meħtieġ l-ebda sit alternattiv jew meta ma jkunx hemm id-disponibbiltà ta' ajrudrom/sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, u mbagħad biex itir għal 30 minuta b'veloċità tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat ta' destinazzjoni f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel; jew

(ii) meta ma jkun meħtieġ l-ebda sit alternattiv, biex itir lejn u jwettaq avviċinament u avviċinament interrott fl-ajrudrom/fis-sit tal-operat għall-inżul ippjanat, u mbagħad:

(A) biex itir lejn is-sit alternattiv speċifikat; u

(B) biex itir għal 30 minuta bil-veloċità tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel.

(b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil meħtieġ inkluż biex jipprovdu għal kontinġenza, dan li ġej għandu jittieħed f'kunsiderazzjoni:

(1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;

(2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku

(3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-ħsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u

(4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

▼M1

(c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitħarsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid.

**NCC.OP.135 Stivar tal-bagalji u tal-merkanzija**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li:

(a) fil-kompartiment tal-passiġġieri jittieħdu biss bagalji tal-idejn li jistgħu jiġu stivati b'mod xieraq u sikur; u

(b) li l-bagalji u l-merkanzija kollha abbord li jistgħu jikkawżaw ħsara jew dannu, jew li jistgħu jostakolaw il-kurituri u l-ħruġ jekk ikunu mċaqalqa, jiġu stivati b'mod li jkun evitat kwalunkwe ċaqliq tagħhom.

**NCC.OP.140 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri**

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li:

(a) qabel it-tlugħ il-passiġġieri jkunu saru familjari mal-post u mal-użu ta' dawn li ġejjin:

(1) iċ-ċinturini tas-sikurezza,

(2) il-ħruġ tal-emerġenza, u

(3) l-informazzjoni dwar l-emerġenza għall-passiġġieri,

u (jekk applikabbli):

(4) il-ġkieket tas-salvataġġ,

(5) it-tagħmir tal-ossiġnu,

(6) iċ-ċattri tas-salvataġġ, u

(7) tagħmir tal-emerġenza ieħor mogħti għall-użu individwali tal-passiġġieri;

u

(b) f'każ ta' emerġenza waqt titjira, il-passiġġieri jirċievu struzzjonijiet dwar l-azzjonijiet ta' emerġenza xierqa f'dawk iċ-ċirkustanzi.

**NCC.OP.145 Preparazzjoni tat-titjira**

(a) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-faċilitajiet fl-art u/jew fl-ilma inklużi l-faċilitajiet tal-komunikazzjoni u l-għajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u meħtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operazzjoni sikura tal-inġenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettaq it-titjira.

(b) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli xierqa għat-titjira ppjanata. Il-preparazzjoni għat-titjira lil hinn mill-viċinanza tal-post tat-tluq, u għal kull titjira skont l-IFR, għandha tinkludi:

(1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u

(2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovdi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ippjanata, minħabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

▼M1

**NCC.OP.150 Ajrudromi alternattivi għat-tlugħ — l-ajruplani**

(a) Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali wieħed għat-tlugħ fil-każ li l-kundizzjonijiet tat-temp attwali fl-ajrudrom tat-tluq ikunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom operattiv applikabbli jew anqas jew fil-każ li ma jkunx possibbli li l-ajruplan jirritorna lejn l-ajrudrom tat-tluq minħabba raġunijiet oħrajn.

(b) L-ajrudrom alternattiv għat-tlugħ għandu jkun jinsab fid-distanza li ġejja mill-ajrudrom tat-tluq:

(1) għal ajruplani b'żewġ magni, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza li tkun ekwivalenti għal siegħa ta' titjir f'veloċità normali b'magna waħda u f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma; u

(2) għal ajruplani bi tliet magni jew aktar, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza ekwivalenti għal sagħtejn titjir f'veloċità normali b'magna waħda (OEI) u skont l-AFM f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma.

(c) Sabiex ajrudrom jintagħżel bħala ajrudrom alternattiv għat-tlugh, l-informazzjoni disponibbli għandha tindika li, fil-ħin tal-użu stmat, il-kundizzjonijiet se jkunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudorm jew aħjar għal dik l-operazzjoni.

**NCC.OP.151 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — l-ajruplani**

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wieħed li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

(a) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika li, għall-perjodu ta' minn siegħa qabel sa siegħa wara l-ħin stmat tal-wasla, jew mill-ħin reali tat-tluq sa siegħa wara l-ħin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu, l-avviċinament u l-inżul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew

(b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:

(1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat; u

(2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla:

(i) bażi tas-sħab ta' mill-anqas 300 metru (1 000 pied) 'l fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u

(ii) viżibilità ta' mill-anqas 5,5 km jew ta' 4 km aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

**NCC.OP.152 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — il-ħelikopters**

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wieħed li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

(a) proċedura ta' avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat u l-informazzjoni metoeroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla, jew mill-ħin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu

(1) bażi tas-sħab ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u

(2) viżibilità ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. jew

▼M1

(b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:

(1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat;

(2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla:

(i) il-bażi tas-sħab tkun ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument;

(ii) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u

(3) ma jkunx stabbilit punt tal-ebda ritorn (point of no return — PNR) f'każ ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta.

**NCC.OP.155 Mili tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw**

(a) L-inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitneħħilu fjuwil tat-tip "AVGAS" (gażolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew taħlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-passiġġieri jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.

(b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittieħdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa u l-inġenju tal-ajru għandu jkun mgħammar b'persunal ikkwalifikat li jkunu lesti jibdew u jidderieġu evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod prattiku u effettiv disponibbli.

**NCC.OP.160 L-użu tal-kuffji tal-widna**

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti. Il-kuffji tal-widna għandhom jintużaw bħala l-mezz ewlieni ta' komunikazzjoni bil-vuċi mal-ATS:

(1) meta l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art:

(i) meta tkun qed tasal l-awtorizzazzjoni għat-tluq min-naħa tal-ATC permezz tal-komunikazzjoni bil-vuċi; u

(ii) meta l-magni jkunu qed jaħdmu;

(2) waqt it-titjira:

(i) meta l-inġenju tal-ajru jkun jinsab 'l isfel mill-altitudni ta' tranżizzjoni; jew

(ii) meta jkun jinsab f'altitudni ta' 10 000 pied, skont liema minnhom tkun l-ogħla;

u

(3) kull meta l-bdot fil-kmand iqis neċessarju.

(b) Fil-kundizzjonijiet mogħtija fil-punt (a), il-mikrofonu tal-kuffja jew l-apparat ekwivalenti għandu jkun f'pożizzjoni li tippermetti l-użu tiegħu għall-komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet permezz tar-radju.

**NCC.OP.165 Ġarr tal-passiġġieri**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li:

(a) Il-passiġġieri jitpoġġew bilqiegħda f'sits fejn, f'każ li jkun hemm bżonn ta' evakwazzjoni ta' emerġenza, dawn ikunu jistgħu jgħinu u mhux ifixklu l-evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru;

(b) qabel u matul it-taxiing, it-tlugħ u l-inżul u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li kull passiġġier abbord ikun bilqiegħda f'sit jew f'post u jkollu ċ-ċinturin tas-sikurezza jew is-sistema ta' restrizzjoni tiegħu maqfula sewwa; and

▼M1

(c) l-użu tas-sits minn iktar minn persuna waħda huwa permess biss għal ċerti sits speċifiċi tal-inġenju tal-ajru użati minn adult wieħed u tarbija waħda li tkun marbuta sewwa premezz ta' ċinturin tas-sikurezza żejjed jew permezz ta' tagħmir ieħor ta' restrizzjoni.

**NCC.OP.170 Preparazzjoni tal-kompartiment tal-passiġġieri u tal-passaġġ(i)**

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li:

(a) qabel it-taxiing, it-tlugħ u l-inżul, ma jkunx hemm ostakli fil-ħruġ u fil-passaġġi tal-evakwazzjoni kollha; u

(b) qabel it-tlugħ u l-inżul, u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, it-tagħmir u l-bagalji kollha jkunu marbutin sewwa.

**NCC.OP.175 Tipjip abbord**

Il-bdot fil-kmand m'għandux jippermetti t-tipjip abbord:

(a) kull meta dan jitqies li hu neċessarju fl-interess tas-sikurezza;

(b) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed jingħata l-fjuwil;

(c) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art, sakemm l-operatur ma jkunx stabbilixxa proċeduri biex jitnaqqsu r-riskji waqt l-operazzjonijiet ta' fuq l-art;

(d) f'postijiet li mhumiex fiż-żoni awtorizzati għat-tipjip, fil-kuritur(i) u fil-loki(jiet);

(e) fil-kompartimenti tal-merkanzija u/jew f'żoni oħrajn fejn tinġarr il-merkanzija li ma tkunx maħżuna f'kontenituri li jkunu jifilħu għan-nar jew li ma tkunx mgħottija b'kanvas li jiflaħ għan-nar; u

(f) f'dawk iż-żoni tal-kompartiment tal-passiġġieri fejn ikun qed jingħata l-ossiġnu.

**NCC.OP.180 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha meta l-aktar informazzjoni meteorolġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-ħin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell ogħla minnhom.

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat meta l-iktar informazzjoni meteorolġika riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-ħin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wieħed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell ogħla minnhom.

(c) Fil-każ li titjira jkun fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija fil-punti (a) u (b) għandha tkun applikabbli safejn dan ikun rilevanti.

**NCC.OP.185 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta jkun hemm bżonn isiru l-proċeduri ta' fuq l-art għat-tneħħija tas-silġ u għal kontra l-formazzjoni tas-silġ fuq inġenju tal-ajru, u l-ispezzjonijiet relatati magħhom, sabiex l-inġenju tal-ajru jkun jista' jitħaddem b'mod sikur.

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għat-tlugħ biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod ħażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, ħlief hekk kif inhu permess skont il-punt (a) u skont l-AFM.

**NCC.OP.190 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri għat-titjiriet f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew attwali.

▼M1

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għal titjira jew għandu jtajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew reali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mgħammar biex ilaħħaq ma' kundizzjonijiet bħal dawn kif imsemmi fil-punt 2.a.5 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

(c) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbeż l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu joħroġ l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

**NCC.OP.195 Kundizzjonijiet tat-tluġħ**

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġħ, il-bdot fil-kmanda għandu jkun issodisfat li:

(a) skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuża mhux se jostakolaw tluġħ u tluq sikur; u

(b) se jitħarsu l-valuri minimi operattivi applikabbli tal-ajrudrom.

**NCC.OP.200 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir**

(a) Meta jkun qed iġorr il-passiġġieri jew il-merkanzija, il-bdot fil-kmand ma għandux jissimula:

(1) sitwazzjonijiet li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza: jew

(2) titjir f'kundizzjonijiet meteorolġiċi bl-instrument (IMC).

(b) Minkejja l-punt (a), meta jitwettqu titjiriet ta' taħriġ minn organizzazzjoni ta' taħriġ approvata, tali sitwazzjonijiet jistgħu jiġu simulati flimkien ma' studenti piloti abbord.

**NCC.OP.205 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u tal-ġestjoni tal-fjuwil.

(b) F'intervalli regolari l-bdot fil-kmand għandu jikkontrolla li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal għal waqt it-titjira, mhuwiex anqas mill-fjuwil meħtieġ biex jipproċedi lejn ajrudorm jew lejn sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali u li r-riżerva tal-fjuwil ippjanata hija skont kif meħtieġ fil-punt NCC.OP.130 jew il-punt NCC.OP.131.

**NCC.OP.210 Użu ta' ossiġnu supplimentari**

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-tħaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied.

**NCC.OP.215 Osservazzjoni ta' qrubija lejn l-art**

Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jieħu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.

▼M1

**NCC.OP.220 Sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (ACAS)**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi u programmi tat-taħriġ meta fl-inġenju tal-ajru tkun installata ACAS u din tkun tista' tintuża. Meta tintuża ACAS tat-tip II, it-tali proċeduri u taħriġ għandhom ikunu skont ir-Regolament (UE) Nru 1332/2011.

**NCC.OP.225 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inżul**

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO li beħsiebhom jintużaw m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milħuq, sikuri.

**NCC.OP.230 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament**

(a) Il-bdot fil-kmand jista' jibda avviċinament bi strument minkejja l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway/viżibilità (RVR/VIS) rrappurtati.

(b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jitkompla:

(1) taħt l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew

(2) fil-parti tal-avviċinament finali f'każijiet fejn l-altitudni/l-għoli tad-deċiżjoni (DA/H) jew l-altitudni minima tal-inżul/l-għoli (MDA/H) ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom.

(c) Fejn l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jinkisbu billi wieħed jaqleb il-viżibilità rrappurtata.

(d) Jekk, wara li jinqabżu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, il-RVR/il-VIS irrappurtata taqa' taħt il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jitkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.

(e) L-avviċinament jista' jitkompla taħt id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ippjanata tkun ġiet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinżamm.

(f) L-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot.

IS-SUBPARTI C

***PRESTAZZJONI TAL-INĠENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI***

**NCC.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi — l-inġenji tal-ajru kollha**

(a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u l-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat, jekk dan ikun iktar restrittiv.

(b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew taħlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq l-inġenju tal-ajru.

▼M1

**NCC.POL.105 Massa u bilanċ, tagħbija**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa u ċ-ċentru tal-gravità ta' kwalunkwe inġenju tal-ajru permezz ta' użin reali qabel ma' jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. L-inġenji tal-ajru għandhom jerġgħu jintiżnu jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.

(b) L-użin għandu jitwettaq mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata.

(c) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tal-oġġetti kollha tal-operat u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, li huma inklużi fil-massa operattiva tal-inġenju tal-ajru mingħajr tagħbija, inkluża kwalunkwe bagalja tal-ekwipaġġ, billi jiżinhom jew billi juża mases standard għalihom. Għandha tiġi stabbilita l-influwenza tal-pożizzjoni tagħhom fuq iċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru. Meta jintużaw il-mases standard għandhom jintużaw il-valuri tal-massa li ġejjin għall-membri tal-ekwipaġġ sabiex tiġi ddeterminata l-massa operattiva mingħajr tagħbija:

(1) 85 kg, inklużi l-bagalji tal-idejn, għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira/għall-membri tal-ekwipaġġ tekniċi; u

(2) 75 kg għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina.

(d) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li jippermetti lill-bdot fil-kmand jiddetermina l-massa tat-tagħbija, inkluza kwalunkwe saborra:

(1) jiżinhom realment;

(2) billi jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tat-traffiku skont il-mases standard għall-passiġġieri u għall-bagalji; jew

(3) billi jikkalkola l-massa tal-passiġġieri fuq il-bażi ta' dikjarazzjoni minn kull passiġġier jew f'isimhom, u billi jżid magħha massa predeterminata biex iqis il-bagalji tal-idejn u l-ilbies, meta l-għadd tas-sits tal-passiġġieri disponibbli fuq l-inġenju tal-ajru jkun:

(i) anqas minn 10 għall-ajruplani; jew

(ii) anqas minn sitta għall-ħelikopters.

(e) Meta jintużaw il-mases standard, għandhom jintużaw il-valuri tal-massa li ġejjin:

(1) għall-passiġġieri, dawk tat-Tabelli 1 u 2, meta jkun inklużi l-bagalji tal-idejn u l-massa ta' kwalunkwe tarbija fuq adult f'sit wieħed tal-passiġġieri:

*Tabella 1*

**Mases standard għall-passiġġieri — inġenju tal-ajru b'għadd totali ta' 20 sit tal-passiġġieri jew aktar**

| Sits tal-passiġġieri: | 20 u iktar | | 30 u iktar |
|---|---|---|---|
| | Maskili | Femminili | Adulti biss |
| Adulti | 88 kg | 70 kg | 84 kg |
| Tfal | 35 kg | 35 kg | 35 kg |

▼M1

*Tabella 2*

**Mases standard għall-passiġġieri — inġenju tal-ajru b'għadd totali ta' 19-il sit tal-passiġġieri jew aktar**

| Sits tal-passiġġieri | 1 – 5 | 6 – 9 | 10 – 19 |
|---|---|---|---|
| Maskili | 104 kg | 96 kg | 92 kg |
| Femminili | 86 kg | 78 kg | 74 kg |
| Tfal | 35 kg | 35 kg | 35 kg |

(2) għall-bagalji:

(i) għall-ajruplani, meta l-għadd totali tas-sits tal-passiġġieri disponibbli fuq l-ajruplan ikun ta' 20 jew aktar, il-valuri tal-massa standard għall-bagalji tal-passiġġieri tat-Tabella 3:

*Tabella 3*

**Mases standard għall-bagalji — l-ajruplani b'għadd totali ta' 20 sit tal-passiġġieri jew aktar**

| Tip ta' Titjira | Massa standard għall-bagalji |
|---|---|
| Domestiċi | 11 kg |
| Fir-reġjun tal-Ewropa | 13 kg |
| Interkontinentali | 15 kg |
| L-oħrajn kollha | 13 kg |

(ii) għall-ħelikopters, meta l-għadd totali tas-sits tal-passiġġeri disponibbli fuq il-ħelikopters ikun ta' 20 jew aktar, il-valuri tal-massa standard għall-bagalji ta' 13-il kilogramma:

(f) Għal inġenju tal-ajru bi 19-il sit tal-passiġġieri jew anqas, il-massa reali tal-bagalji tal-passiġġieri:

(1) jiżinhom realment; jew

(2) Billi jikkalkulahom fuq il-bażi ta' dikjarazzjoni mill kull passiġġier, jew f'isimhom. Fejn dan ma jkunx parattiku, għandha tintuża massa standard minima ta' 13-il kilogramma.

(g) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li jippermettu lill-bdot fil-kmand jiddetermina l-massa tat-tagħbija tal-fjuwil billi juża d-densità reali jew, jekk din ma tkunx magħrufa, billi juża d-densità kkalkulata skont metodu speċifikat fil-manwal tal-operat.

(h) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura:

(1) li l-inġenju tal-ajru tiegħu jitgħabba taħt is-superviżjoni ta' persunal ikkwalifikat; u

(2) li t-tagħbija tat-traffiku titgħabba b'tali mod li jkun konsistenti mad-dejta użata għall-kalkolu tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru.

(i) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li jippermettu lill-bdot fil-kmand ikun konformi ma' limiti strutturali addizzjonali bħalma huma l-limitazzjonijiet tas-saħħa tal-art, it-tagħbija massima għal kull metru lineari, il-massa massima għal kull kompartiment tal-merkanzija u l-limitu massimu ta' sits.

▼M1

(j) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jispeċifika l-prinċipji u l-metodi involuti fit-tagħbija u fis-sistema tal-massa u l-bilanċ li jissodisfaw ir-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) sa (i). Din is-sistema għandha tkopri t-tipi kollha ta' operazzjonijiet previsti.

**NCC.POL.110 Dejta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi dejta tal-massa u tal-bilanċ u għandu jipproduċi d-dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ qabel kull titjira li tispeċifika t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha b'tali mod li l-limiti tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru ma jinqabżux. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandu jkun fiha l-informazzjoni li ġejja:

(1) ir-reġistrazzjoni u t-tip ta' inġenju tal-ajru;

(2) l-identifikazzjoni, in-numru u d-data tat-titjira, kif applikabbli;

(3) l-isem tal-bdot fil-kmand;

(4) l-isem tal-persuna li jkun ħejja d-dokument;

(5) il-massa operattiva mingħajr tagħbija u ċ-ċentru tal-gravità korrispondenti tal-inġenju tal-ajru;

(6) il-massa tal-fjuwil fit-tlugħ u l-massa tal-fjuwil tal-vjaġġ;

(7) il-massa tal-oġġetti tal-konsum, minbarra l-fjuwil, jekk dan ikun applikabbli;

(8) il-komponenti tat-tagħbija, inklużi l-passiġġieri, il-bagalji, il-merkanzija u s-saborra;

(9) il-massa waqt it-tlugħ, il-massa tal-inżul u l-massa tal-inġenju tal-ajru meta fih ma jkun hemm l-ebda fjuwil;

(10) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru; u

(11) il-valuri tal-limitu tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità.

(b) F'każijiet fejn id-dokumentazzjoni u d-dejta dwar il-bilanċ u l-massa jiġu ġġenerati permezz ta' sistema kkompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa, l-operatur għandu jivverifika l-integrità tad-dejta prodotta.

(c) Meta il-bdot fil-kmand ma jkunx qed jissorvelja t-tagħbija tal-inġenju tal-ajru, il-persuna li tkun qed tissorvelja t-tagħbija tal-inġenju tal-ajru għandha tikkonferma, permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod ieħor ekwivalenti, li t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha huma skont id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa mogħtija mill-bdot fil-kmand. Il-bdot fil-kmand għandu jindika l-aċċettazzjoni tiegħu permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod ieħor ekwivalenti.

(d) L-operatur għandu jispeċifika l-proċeduri għall-bidliet fit-tagħbija li jsiru fl-aħħar mument biex jiżgura li:

(1) kwalunkwe bidla li ssir fl-aħħar mument wara li tkun tlestiet id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa tiddaħħal fid-dokumenti tal-ippjanar tat-titjira li jkun fihom id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;

(2) l-għadd massimu permess ta' bidliet li jsiru fl-aħħar mument fl-għadd ta' passiġġieri jew fit-tagħbija tal-istiva jkun speċifikat; u

(3) f'każ li dan l-għadd massimu jinqabeż, titħejja dokumentazzjoni ġdida dwar il-bilanċ u l-massa.

**NCC.POL.111 Dejta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa — mitigazzjonijiet**

Minkejja l-punt NCC.POL.110 (a)(5), il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità ma għandhiex għalfejn titniżżel fid-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jekk, pereżempju, id-distribuzzjoni tat-tagħbija ssegwi tabella tal-bilanċ ikkalkulata minn qabel jew jekk ikun jista' jintwera li għall-operazzjonijiet previsti jista' jiġi żgurat bilanċ korrett, tkun xi tkun it-tagħbija reali.

▼M1

**NCC.POL.115 Prestazzjoni — punti ġenerali**

Il-bdot fil-kmand għandu jopera l-inġenju tal-ajru biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

**NCC.POL.120 Limitazzjonijiet fuq il-massa waqt it-tluġħ — l-ajruplani**

L-operatur għandu jiżgura li:

(a) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tat-tluġħ ma għandhiex taqbeż il-limitazzjonijiet fuq il-massa:

(1) fit-tluġħ kif meħtieġ fil-punt NCC.POL.125;

(2) waqt ir-rotta b'magna waħda wieqfa (OEI) kif meħtieġ fil-punt NCC.POL.130; u

(3) fl-inżul kif meħtieġ fil-punt NCC.POL.135,

filwaqt li jistgħu jitqiesu wkoll it-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil;

(b) il-massa fil-bidu tat-tluġħ ma għandha qatt taqbeż il-massa massima waqt it-tluġħ speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni adegwata għall-elevazzjoni, tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, u jekk dan jintuża bażi parametru għad-determinazzjoni tal-massa tat-tluġħ massima, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra; u

(c) il-massa stmata għall-ħin mistenni tal-inżul fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ta' destinazzjoni ma għandha qatt taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni adegwata għall-elevazzjoni, ta' dawk l-ajrudromi jew is-siti tal-operat, u jekk dan jintuża bażi parametru għad-determinazzjoni tal-massa massima tal-inżul, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra.

**NCC.POL.125 Tluġħ — l-ajruplani**

(a) Meta jiddetermina l-massa massima waqt it-tluġħ, il-bdot fil-kmand għandu jqis dan li ġej:

(1) id-distanza tat-tluġħ ma għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġħ, u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar ma għandhiex taqbeż nofs il-ġirja tat-tluġħ disponibbli;

(2) il-ġirja tat-tluġħ ikkalkulata ma għandhiex taqbeż il-ġirja tat-tluġħ disponibbli;

(3) valur wieħed ta' V1 għandu jintuża għat-tluġħ interrott u għal dak issoktat, meta V1 ikun speċifikat fl-AFM; u

(4) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġħ ma għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tluġħ fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.

▼M3

(b) Ħlief għal ajruplan mgħammar b'magni turboprop u b'massa massima tat-tluġħ ta' jew inqas minn 5 700 kg, fil-każ ta' ħsara fil-magna fit-tluġħ, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-ajruplan jista':

(1) iwaqqaf it-tluġħ u jieqaf fi ħdan id-distanza ta' aċċelerazzjoni u waqfien disponibbli jew ir-"runway" disponibbli; jew

(2) ikompli bit-tluġħ u jevita l-ostakli kollha mnejn se tgħaddi t-titjira b'marġni adegwat sakemm l-ajruplan ikun f'pożizzjoni li jikkonforma ma' NCC.POL.130.

▼M1

**NCC.POL.130 Waqt ir-rotta — magna waħda wieqfa — l-ajruplani**

Il-bdot fil-kmand għandu jżigura li f'każ fejn magna tieqaf taħdem fi kwalunkwe punt tul ir-rotta, ajruplan b'magni multipli għandu jkun jista' jkompli t-titjira lejn ajrudrom jew sit tal-operat adegwat mingħajr ma jtir fi kwalunkwe punt, taħt l-altitudni tad-distanza minima mill-ostakli.

**NCC.POL.135 Inżul — l-ajruplani**

Fi kwalunkwe ajrudrom jew sit tal-operat, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura, wara li jkun ikklerja b'marġni sikura l-ostakli kollha fil-passaġġ tal-avviċinament, li l-ajruplan ikun jista' jinżel u jieqaf, jew fil każ ta' idroplan li dan jikseb veloċità baxxa b'mod sodisfaċenti, fid-distanza li jkun hemm disponibbli biex l-art tkun tista' tintlaħaq. Għandhom jitqiesu wkoll b'mod xieraq il-varjazzjonijiet mistennija fit-tekniki tal-avviċinament u tal-inżul, jekk it-tali kalkolu ma sarx fil-iskedar tad-dejta tal-prestazzjoni.

IS-SUBPARTI D

***STRUMENTI, DEJTA U TAGĦMIR***

*TAQSIMA 1*

***L-Ajruplani***

**NCC.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira beix jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw mal-punt NCC.IDE.A.245;

(3) jintużaw biex jikkonformaw mal-punt NCC.IDE.A.250; jew

(4) huma installati fil-ħelikopter.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) il-fjusis ta' fuq ir-riħ,

(2) id-dwal portabbli indipendenti,

(3) arloġġ preċiż,

(4) il-kontenitur tal-mapep,

(5) il-kaxxi tal-ewwel għajnuna,

(6) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,

(7) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmiġġ, u

(8) it-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jinġarru fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

▼M1

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti NCC.IDE.A.245 u NCC.IDE.A.250; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.

(e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' viżjoni li huwa normalment jassumi meta jħares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.

(f) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**NCC.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) l-ajruplan ma jkunx qed jitħaddem skont il-lista tat-tagħmir minimu (MEL) tal-operatur;

(b) l-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti biex iħaddem l-ajruplan fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza (MMEL). jew

(c) l-ajruplan ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżit tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**NCC.IDE.A.110 Fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ**

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bi fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal ħarsien sħiħ taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjusis li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

**NCC.IDE.A.115 Dwal operattivi**

L-ajruplani li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-ħabtiet;

(b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;

(c) b'dawl għall-inżul;

(d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ajruplan;

(e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;

(f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u

(g) bi dwal biex jitħarsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet Fil-Baħar) jekk l-ajruplan jitħaddem bħala idroplan.

**NCC.IDE.A.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'siegħat, minuti u sekondi,

▼M1

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata,

(5) iż-żliq, u

(6) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach";

(b) L-ajruplani li jitħaddmu b'VMC fuq l-ilma u mingħajr ma l-art tkun tidher, jew b'VMC billejl, jew f'kundizzjonijiet li fihom l-ajruplan ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(i) id-dawran u ż-żliq,

(ii) il-pożizzjoni tal-ajruplan,

(iii) il-veloċità vertikali, u

(iv) id-direzzjoni stabbilizzata,

(2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u

(3) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament ħażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

(c) Kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, l-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) l-altitudni skont il-pressjoni,

(2) il-veloċità tal-ajru indikata,

(3) iż-żliq, jew id-dawran u ż-żliq, kif applikabbli,

(4) il-pożizzjoni tal-ajruplan, jekk applikabbli,

(5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u

(6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli, u

(7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach", jekk applikabbli.

**NCC.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

L-ajruplani li jitħaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata,

(5) il-veloċità vertikali,

(6) id-dawran u ż-żliq,

(7) il-pożizzjoni tal-ajruplan,

(8) id-direzzjoni stabbilizzata,

(9) it-temperatura tal-arja ta' barra, u

(10) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach";

▼M1

(b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed;

(c) kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) l-altitudni skont il-pressjoni,

(2) il-veloċità tal-ajru indikata,

(3) il-veloċità vertikali,

(4) id-dawran u ż-żliq,

(5) il-pożizzjoni tal-ajruplan,

(6) id-direzzjoni stabbilizzata, u

(7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach", jekk applikabbli;

(d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament ħażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punti (a)(4) u (h)(2), minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;

(e) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika;

(f) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wieħed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl;

(g) b'tieni mezz indipendenti għall-kejl u għall-wiri tal-altitudni; u

(h) bi provvista tal-enerġija tal-emerġenza, li tkun indipendenti mis-sistema tal-ġenerazzjoni tal-elettriku prinċipali għall-finijiet tat-tħaddim u tal-illuminazzjoni tas-sistema tal-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan għal perjodu minimu ta' 30 minuta. Il-provvista tal-enerġija tal-emerġenza għandha tkun operattiva awtomatikament wara s-sistema prinċipali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għalkollox u għandha tingħata indikazzjoni ċara fuq l-istrument li l-indikatur tal-altitudni qed jitħaddem mill-provvista tal-enerġija tal-emerġenza.

**NCC.IDE.A.130 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont l-IFR**

L-ajruplani li jitħaddmu skont l-IFR bi bdot wieħed għandhom ikunu mgħammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

**NCC.IDE.A.135 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (TAWS)**

L-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mgħammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiżiti għal:

(a) tagħmir tal-kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) wara l-1 ta' Jannar 2011; jew

(b) tagħmir tal-kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) fl-1 ta' Jannar 2011 jew qabel dik id-data;

**NCC.IDE.A.140 Sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (ACAS)**

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor fir-Regolament (UE) Nru 1332/2011, l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mgħammra b'ACAS II.

▼M1

**NCC.IDE.A.145 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord**

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta jitħaddmu billejl jew f'IMC f'żoni fejn, tul ir-rotta, ikunu mistennija maltempati bir-raġħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikoluż, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord:

(a) l-ajruplani bi pressjoni;

(b) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma; u

(c) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits.

**NCC.IDE.A.150 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin billejl f'kundizzjonijet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mgħammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.

(b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

**NCC.IDE.A.155 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira**

L-ajruplani li jitħaddmu minn iżjed minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoni għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**NCC.IDE.A.160 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota**

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'reġistratur tal-vuċi (CVR):

(1) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 27 000 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data; u

(2) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 2 250 kilogramma:

(i) iċċertifikati biex joperaw b'ekwipaġġ minimu ta' mill-inqas żewġ bdoti;

(ii) mgħammra b'magna(i) turbojet jew iktar minn magna turboprop waħda; u

(iii) u li jkun inħarġilhom ċertifikat tat-tip għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data.

(b) Is-CVR għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata matul mill-inqas is-sagħtejn (2) preċedenti.

(c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-ħin:

(1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;

(2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;

(3) l-ambjent tas-smigħ tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra and mask li jkun qed jintuża; u

(4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-għajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avviċinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.

▼M1

(d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni awtomatikament qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.

(e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtegħel il-magna fil-bidu tat-titjira u għandu jibqa' għaddej biha sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

(f) Is-CVR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

**NCC.IDE.A.165 Reġistratur tad-dejta tat-titjira**

(a) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data, għandhom ikunu mgħammra b'reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.

(b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-ajruplan u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 25 sigħat.

(c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ajruplan li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.

(d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf awtomatikament meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

(e) L-FDR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

**NCC.IDE.A.170 Reġistrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

(a) L-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mgħammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq reġistratur, fejn ikun applikabbli:

(1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ajruplan u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:

(i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;

(ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;

(iii) is-sorveljanza indirizzata;

(iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;

(v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema; u

(vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħżun f'post differenti mill-ajruplan; u

▼M1

(3) l-informazzjoni dwar il-ħin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.

(b) Ir-reġistratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.

(c) Ir-reġistratur għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' ħin stabbilit għas-CVRs fil-punt NCC.IDE.A.160.

(d) Ir-reġistratur għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

(e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-reġistratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti NCC.IDE.A.160 (d) u (e).

**NCC.IDE.A.175 Reġistratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota**

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u mar-rekwiżiti tal-FDR permezz ta':

(a) reġistratur wieħed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jeħtieġ li jkun mgħammar b'CVR jew b'FDR; jew

(b) żewġ reġistraturi kkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jeħtieġ li jkun mgħammar b'CVR jew b'FDR.

**NCC.IDE.A.180 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;

(2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;

(3) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;

(4) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jżomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità:

(i) f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira u f'kull sit li jkun ħdejn is-sit tal-bdot; u

(ii) f'kull sit tal-osservatur li jkun jinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

u

(5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għall-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa, fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 1980.

(b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu:

(1) jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda; u

(2) jinkludi żewġ strixxi li jintlibsu fuq l-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jkunu jistgħu jintużaw b'mod indipendenti fis-sits tal-ekwipaġġ tat-titjira, fi kwalunkwe sit li jkun ħdejn is-sit tal-bdot u fis-sits għall-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

▼M1

**NCC.IDE.A.185 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tipjip mhux permess**

L-ajruplani li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tipjip.

**NCC.IDE.A.190 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna skont it-Tabella 1.

*Tabella 1*

**Għadd ta' kaxex għall-ewwel għajnuna meħtieġa**

| Għadd ta' sits tal-passiġġieri installati | Għadd ta' kaxex għall-ewwel għajnuna meħtieġa |
|---|---|
| 0 – 100 | 1 |
| 101 – 200 | 2 |
| 201 – 300 | 3 |
| 301 – 400 | 4 |
| 401 – 500 | 5 |
| 501 sit jew aktar | 6 |

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

**NCC.IDE.A.195 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni**

(a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

(b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

(1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u:

(i) 100 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, iżda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti;

(ii) mill-anqas 30 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu, f'każ ta' telf ta' pressjoni u meta wieħed iqis iċ-ċirkostanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-komparitment tal-passiġġieri se tkun bejn 14 000 u 15 000 pied. u

(iii) mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 14 000 pied;

▼M1

(2) l-okkupanti kollha fil-kompartiment tal-passiġġieri għal mhux anqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jitħaddmu f'altitudnijiet 'il fuq minn 25 000 pied, jew taħt dik l-altitudni, iżda f'kundizzjonijiet li ma jippermettilhomx jinżlu b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'temp ta' 4 minuti.

(c) Minbarrra dan, l-ajruplani bi pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni; u

(2) b'maskri tal-ossiġnu li jintlibsu malajr għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;

**NCC.IDE.A.200 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani mingħajr pressjoni**

(a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

(b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

(1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 13 000 pied u

(2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwlaunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

**NCC.IDE.A.205 Ċilindru jew pompa għat-tifi tan-nar**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda għat-tifi tan-nar:

(1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u

(2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.

(b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

**NCC.IDE.A.206 Imnanar tas-salvataġġ u skarpellini**

(a) L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'mannara waħda tas-salvataġġ jew bi skarpellina waħda li tkun tinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 200 sit, għandha tkun installata mannara tas-salvataġġ jew skarpellina addizzjonali fiż-żona tal-passaġġ li jkun jinsab l-eqreb għal denb l-ajruplan jew qribu.

(c) Il-passiġġieri m'għandhomx ikunu jistgħu jaraw l-imnanar tas-salvataġġ u l-iskarpellini li jkunu jinsabu fil-kompartiment tal-passiġġieri.

▼M1

**NCC.IDE.A.210 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dħul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1*

**Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

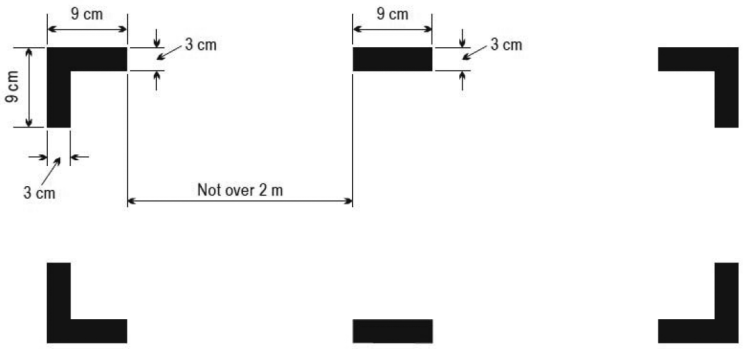


**NCC.IDE.A.215 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) ta' kwalunkwe tip li għalih ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008;

(2) b'ELT awtomatiku wieħed li għalih ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008.

(b) ELTs ta' kwalunkwe tip għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

**NCC.IDE.A.220 Titjir fuq l-ilma**

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li jkunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:

(1) l-ajruplani tal-art li jitħaddmu fuq l-ilma f'distanzi ta' iktar minn 50 mil nawtiku mill-kosta jew li jitilqu jew jinżlu f'ajrudrom jew f'sit tal-aoperat li fih, skont l-opinjoni tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tlugħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza; u

(2) l-idroplani li jitħaddmu fuq l-ilma.

(b) Kull ġakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jżomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mgħammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.

(c) L-idroplani li jitħaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmiġġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-idroplan fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u

(2) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-ħoss kif preskritt fl-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet Fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

▼M1

(d) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jitħaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':

(1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jinġarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u

(3) tagħmir li jsalva l-ħajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

**NCC.IDE.A.230 Tagħmir tas-sopravivenza**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(2) tal-inqas ELT tas-sopravivenza wieħed (ELT(S)); u

(3) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar l-ajruplan, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.

(b) It-tagħmir l-ieħor tas-sopravivenza speċifikat fil-punt (a)(3) m'hemmx għalfejn jinġarr abbord meta l-ajruplan:

(1) jibqa' f'distanza 'l bogħod miż-żona fejn it-tiftix u s-salvataġġ ma jkunux partikularment diffiċili li tkun tikkorrispondi għal:

(i) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari b'magna waħda wieqfa (OEI), għall-ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/ikunu waqfu jaħdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew ir-rotot ta' devjazzjoni previsti; jew

(ii) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari għall-ajruplani l-oħra kollha;

jew

(2) jibqa' f'distanza li ma tkunx akbar minn dik li tikkorrispondi għal 90 minuta ta' titjir f'veloċità regolari minn żona li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza, għall-ajruplani ċċertifikati skont l-istandard tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**NCC.IDE.A.240 Kuffji tal-widna**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post assenjat lilhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) L-ajruplani li jitħaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mgħammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema manwali għall-kontroll tal-"pitch" u r-"roll" għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġ.

**NCC.IDE.A.245 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun meħtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista":

(1) jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom

(2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika fi kwalunkwe ħin matul it-titjira;

▼M1

(3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe ħin matul it-titjira ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u

(4) jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emerġenza ajrunawtika 121,5 MHz.

(b) Meta jkun hemm il-ħtieġa ta' aktar minn tagħmir wieħed ta' komunikazzjoni, kull wieħed għandu jkun indipendenti mill-ieħor jew mill-oħrajn sal-punt li l-ħsara f'wieħed ma jirriżultax fil-ħsara tal-ieħor jew tal-oħrajn.

**NCC.IDE.A.250 Tagħmir tan-navigazzjoni**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:

(1) il-pjan tat-titjira ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) L-ajruplani għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplament tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa, titwettaq b'mod sikur.

(c) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudom alternattiv magħżul.

**NCC.IDE.A.255 Transponder**

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapaċità oħra ta' transponder tas-SSR li tkun meħtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar l-ajruplan.

**NCC.IDE.A.260 Ġestjoni elettronika tad-dejta tan-navigazzjoni**

(a) L-operatur għandu juża biss prodotti elettroniċi tad-dejta tan-navigazzjoni li jappoġġaw applikazzjoni tan-navigazzjoni li tilħaq l-istandards tal-integrità li huma adattati għall-użu maħsub tad-dejta.

(b) Meta l-prodotti elettroniċi tad-dejta tan-navigazzjoni jappoġġaw applikazzjoni tan-navigazzjoni li tkun meħtieġa għal operazzjoni li għaliha tkun meħtieġa approvazzjoni skont l-Anness V (il-Parti-SPA) tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, l-operatur għandu juri lill-awtorità kompetenti li l-proċess applikat u l-prodotti mogħtija jilħqu l-istandards tal-integrità adattati għall-użu maħsub tad-dejta.

(c) L-operatur għandu jimmonitorja b'mod kontinwu l-integrità kemm tal-proċess kif ukoll tal-prodotti, jew direttament jew billi jimmonitorja l-konformità tal-forniturі terzi.

(d) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dħul f'waqthom tad-dejta elettronika tan-navigazzjoni, li tkun attwali u mhux mibdula, għall-ajruplani kollha li jkunu jeħtiġuha.

▼M1

*TAQSIMA 2*

***Il-ħelikopters***

**NCC.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira beix jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCC.IDE.H.245;

(3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCC.IDE.H.250; jew

(4) huma installati fil-ħelikopter.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) id-dawl portabbli indipendenti,

(2) arloġġ preċiż,

(3) il-kontenitur tal-mapep,

(4) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,

(5) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,

(6) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmiġġ, u

(7) it-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti NCC.IDE.H.245 u NCC.IDE.H.250; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ħelikopter, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.

(e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' viżjoni li huwa normalment jassumi meta jħares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.

(f) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**NCC.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ħelikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) il-ħelikopter ma jkunx qed jitħaddem skont il-lista tat-tagħmir minimu (MEL) tal-operatur;

▼M1

(b) l-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti biex iħaddem l-ajruplan fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza (MMEL); jew

(c) il-ħelikopter ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**NCC.IDE.H.115 Dwal operattivi**

Il-ħelikopters li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-ħabtiet;

(b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;

(c) b'dawl għall-inżul;

(d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ħelikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ħelikopter;

(e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ħelikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;

(f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u

(g) bi dwal biex jitħarsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet Fil-Baħar) jekk il-ħelikopter ikun wieħed anfibju.

**NCC.IDE.H.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata, u

(5) iż-żliq.

(b) Il-ħelikopters li jitħaddmu b'VMC fuq l-ilma u mingħajr ma l-art tkun tidher, jew b'VMC billejl, jew meta l-viżibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet li fihom il-ħelikopter ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(i) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(ii) il-veloċità vertikali, u

(iii) id-direzzjoni stabbilizzata,

(2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u

(3) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

▼M1

(c) Kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) l-altitudni skont il-pressjoni,

(2) il-veloċità tal-ajru indikata,

(3) iż-żliq,

(4) il-pożizzjoni tal-ħelikopter, jekk applikabbli

(5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u

(6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli.

**NCC.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR li jsiru binhar — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

Il-ħelikopters li jitħaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata,

(5) il-veloċità vertikali,

(6) iż-żliq,

(7) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(8) id-direzzjoni stabbilizzata; u

(9) it-temperatura tal-arja ta' barra;

(b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed;

(c) kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) l-altitudni skont il-pressjoni,

(2) il-veloċità tal-ajru indikata,

(3) il-veloċità vertikali,

(4) iż-żliq,

(5) il-pożizzjoni tal-ħelikopter, u

(6) id-direzzjoni stabbilizzata;

(d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament ħażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punti (a)(4) u (h)(2), minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;

(e) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika;

(f) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wieħed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl; u

(g) b'mezz addizzjonali għall-kejl u għall-wiri tal-pożizzjoni tal-ħelikopter bħala strument stand-by.

**NCC.IDE.H.130 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont l-IFR**

Il-ħelikopters li jitħaddmu skont l-IFR bi bdot wieħed għandhom ikunu mgħammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

▼M1

**NCC.IDE.H.145 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord**

Il-ħelikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jitħaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta r-rapporti attwali tat-temp ikunu jindikaw li, tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar il-ħelikopter, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikoluż, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord.

**NCC.IDE.H.150 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin billejl f'kundizzjonijet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mgħammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.

(b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

**NCC.IDE.H.155 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira**

Il-ħelikopters li jitħaddmu minn iżjed minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoni għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**NCC.IDE.H.160 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota**

(a) Il-ħelikopters b'MCTOM ta' aktar minn 7 000 kg u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mgħammra b'CVR.

(b) Is-CVR għandu jkun kapaċi li jikseb id-dejta rreġistrata matul mill-inqas is-sagħtejn ta' qabel.

(c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-ħin:

(1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;

(2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;

(3) L-ambjent tas-smigħ tal-kabina tal-pilota, inkluż mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslui minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ; kif ukoll

(4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-għajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avviċinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.

(d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-ħelikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ħelikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.

(e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtegħel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

(f) Is-CVR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

▼M1

**NCC.IDE.H.165 Reġistratur tad-dejta tat-titjira**

(a) Il-ħelikopters b'MCTOM ta' aktar minn 3 175 kg u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mgħammra b'reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.

(b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-ħelikopter u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 10 sigħat.

(c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ħelikopter li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.

(d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-ħelikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-ħelikopter ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

(e) L-FDR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

**NCC.IDE.H.170 Reġistrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

(a) Il-ħelikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mgħammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq reġistratur, fejn ikun applikabbli:

(1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ħelikopter u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:

(i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;

(ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;

(iii) is-sorveljanza indirizzata;

(iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;

(v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema; u

(vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħżun f'post differenti mill-ħelikopter; u

(3) l-informazzjoni dwar il-ħin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.

(b) Ir-reġistratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.

(c) Ir-reġistratur għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' ħin stabbilit għas-CVRs fil-punt NCC.IDE.H.160.

▼M1

(d) Ir-reġistratur għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

(e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-reġistratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbi għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti NCC.IDE.H.160 (d) u (e).

**NCC.IDE.H.175 Reġistratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota**

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u tal-FDR billi abbord jinġarr reġistratur wieħed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota.

**NCC.IDE.H.180 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;

(2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;

(3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għal kull passiġġier li jkollu 24 xahar jew iktar, fil-każ ta' ħelikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2012;

(4) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;

(5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jżomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira; u

(6) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għall-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa, fil-każ ta' ħelikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 1980.

(b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu:

(1) jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda; u

(2) jinkludi żewġ strixxi li jintlibsu fuq l-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jkunu jistgħu jintużaw b'mod indipendenti fis-sits tal-ekwipaġġ tat-titjira, fi kwalunkwe sit li jkun ħdejn is-sit tal-bdot u fis-sits għall-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

**NCC.IDE.H.185 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tipjip mhux permess**

Il-ħelikopters li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tipjip.

**NCC.IDE.H.190 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'kaxxa waħda għall-ewwel għajnuna.

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

▼M1

**NCC.IDE.H.200 Ossiġnu supplimentari — il-ħelikopters mingħajr pressjoni**

(a) Il-ħelikopters mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

(b) Il-ħelikopters mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi

(1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 13 000 pied; u

(2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwlaunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

**NCC.IDE.H.205 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda għat-tifi tan-nar:

(1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u

(2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.

(b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

**NCC.IDE.H.210 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ħelikopter li jkunu adattati għad-dħul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1*

**Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

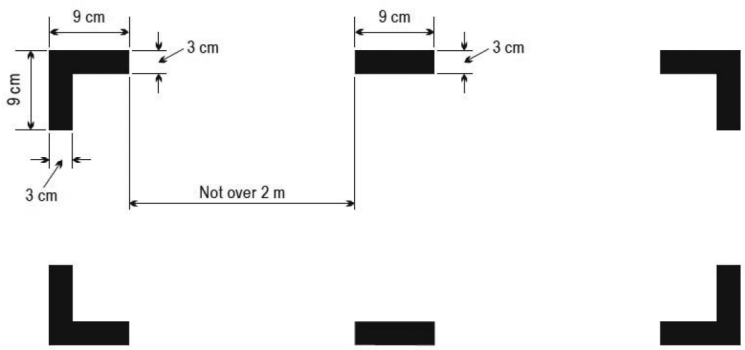


**NCC.IDE.H.215 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ELT awtomatiku wieħed.

▼M1

(b) Il-ħelikopters li jitħaddmu fuq titjura fuq l-ilma b'appoġġ għal operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'ambjent ostili u minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċita regolari normali, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista' jżomm titjir f'livell, għandhom ikunu mgħammra b'ELT li jkun jista' jiġi attivat b'mod awtomatiku (ELT(AD)).

(c) ELT ta' kwalunkwe tip għandu jkun jista' jittrażmetti b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

**NCC.IDE.H.225 Ġkieket tas-salvataġġ**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti, meta dawn jitħaddmu:

(1) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċita regolari normali, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista' jżomm titjir f'livell;

(2) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ma jkunx jista' jżomm titjir f'livell; jew

(3) waqt tlugħ jew inżul f'ajrudrom jew f'sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avviċinament ikun qiegħed fuq l-ilma.

(b) Kull ġakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jżomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mgħammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.

**NCC.IDE.H.226 Lbies ta' sopravivenza għall-ekwipaġġ**

Kull membru tal-ekwipaġġ għandu jilbes lbies ta' sopravivenza meta jkun qed jaħdem:

(a) fuq titjira b'appoġġ għal operazzjonijiet lil hinn mill-kosta fuq l-ilma, minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċita regolari normali, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista' jżomm titjir f'livell u meta;

(1) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-plus 10 °C matul it-titjira, jew

(2) il-ħin stmat għas-salvataġġ ikun jaqbez il-ħin stmat ta' sopravivenza;

jew

(b) jekk jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand fuq il-bażi ta' valutazzjoni tar-riskju billi jqis il-kundizzjonijiet li ġejjin

(1) titjiriet fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art jew inżul ta' emerġenza sikur, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ma jkunx jista' jżomm titjir f'livell; u

(2) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-plus 10 °C matul it-titjira.

▼M1

**NCC.IDE.H.227 Ċattri tas-salvataġġ, ELTs tas-sopravivenza u tagħmir tas-sopravivenza għal titjiriet fuq l-ilma fuq distanza estiża**

Il-ħelikopters li jitħaddmu:

(a) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza ’l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta’ titjir f’veloċita moderata normali, fejn fil-każ ta’ ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista’ jżomm titjir f’livell; jew

(b) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza ’l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ta’ titjir f’veloċita regolari normali, fejn fil-każ ta’ ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ma jkun jista’ jżomm titjir f’livell, u jekk jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand permezz ta’ valutazzjoni tar-riskju;

għandhom ikunu mgħammra:

(1) fil-każ ta’ ħelikopter li jkun qed iġorr inqas minn 12-il persona, tal-inqas ċattra waħda tas-salvataġġ b’kapaċità mkejla ta’ mhux inqas mill-għadd massimu ta’ persuni abbord, li għandha tkun stivata b’tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħha f’każ ta’ emerġenza;

(2) fil-każ ta’ ħelikopter li jkun qed iġorr iktar minn 11-il persona, tal-inqas żewġ ċattri tas-salvataġġ, li għandhom ikunu stivati b’tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f’każ ta’ emerġenza, li flimkien ikunu biżżejjed biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jistgħu jinġarru abbord u li jkollhom il-kapaċità ta’ tagħbija żejda suffiċjenti biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jkunu abbord il-ħelikopter f’każ li waħda minnhom tintilef;

(3) tal-inqas ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) wieħed għal kull ċattra tas-salvataġġ meħtieġa; u

(4) tagħmir li jsalva l-ħajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

**NCC.IDE.H.230 Tagħmir tas-sopravivenza**

Il-ħelikopters li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra:

(a) b’tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta’ allarm;

(b) tal-inqas ELT tas-sopravivenza wieħed (ELT(S)); u

(c) b’tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-ħelikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta’ persuni abbord.

**NCC.IDE.H.231 Rekwiżiti addizzjonali għall-ħelikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f’żona tal-baħar ostili**

Il-ħelikopters li jitħaddmu f’operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f’żona tal-baħar ostili f’distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta’ titjir f’veloċità regolari normali ’l bogħod mill-art, għandhom jikkonformaw mal-affarijiet li ġejjin:

(a) Meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-bdot fil-kmand ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkunu jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C, jew meta l-ħin stmat ta’ salvataġġ ikun jaqbeż il-ħin ikkalkulat ta’ sopravivenza, jew meta t-titjira hi ppjanata li ssir billejl, il-persuni kollha abbord għandhom jilbsu lbies ta’ sopravivenza.

(b) Iċ-ċattri tas-salvataġġ kollha li jkunu qed jinġarru abbord skont il-punt NCC.IDE.H.227 għandhom ikunu installati b’tali mod li jkunu jistgħu jintużaw fil-kundizzjonijiet tal-baħar li fihom ikunu ġew evalwati l-karatteristiċi tal-inżul ta’ emerġenza, tal-għawm f’wiċċ l-ilma u tat-“trim” tal-ħelikopter sabiex ikun hemm konformità mar-rekwiżiti tal-inżul ta’ emerġenza għaċ-ċertifikazzjoni.

▼M1

(c) il-ħelikopter għandu jkun mgħammar b'sistema ta' dawl tal-emerġenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tipprovdi sors ta' tidwil ġenerali tal-kabina ħalli titħaffef l-evakwazzjoni tal-ħelikopter.

(d) Il-ħruġ kollu tal-emerġenza, inkluż il-ħruġ tal-emerġenza tal-ekwipaġġ, u l-mezzi biex jinfetħu bihom, għandhom ikunu mmarkati b'mod evidenti biex jipprovdu gwida lill-okkupanti li jkunu qed jużawhom fid-dawl tax-xemx jew fid-dlam. Dawn il-marki għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jibqgħu jidhru f'każ li l-ħelikopter jinqaleb ta' taħt fuq u l-kabina tkun taħt wiċċ il-baħar.

(e) Il-bibien kollha li ma jkunux jistgħu jintremew u li jkunu ddisinjati bħala ħruġ ta' emerġenza f'każ ta' nżul ta' emerġenza għandhom ikollhom mezz biex jinżammu miftuħin, sabiex ma jfixklux il-ħruġ tal-okkupanti fil-kundizzjonijiet kollha tal-baħar, sal-punt massimu meħtieġ għall-evalwazzjoni tal-inżul ta' emerġenza u tal-għawm f'wiċċ l-ilma.

(f) Il-bibien u t-twieqi kollha jew il-ftuħ l-ieħor kollu fil-kompartiment tal-passiġġieri intenzjonati għall-iskop ta' evakwazzjoni taħt l-ilma, għandhom ikunu mgħammra b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw f'emerġenza.

(g) Il-ġkieket tas-salvataġġ għandhom jintlibsu l-ħin kollu, sakemm il-passiġġier jew il-membru tal-ekwipaġġ ma jkunx liebes ilbies ta' sopravivenza integrat li jkun jissodisfa r-rekwiżiti kkombinati tal-ilbies ta' sopravivenza u tal-ġkieket tas-salvataġġ.

**NCC.IDE.H.232 Helikopters iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma — tagħmir varju**

Il-ħelikopters li jkunu ċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmiġġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-ħelikopter fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u

(b) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-ħoss preskritti fil-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

**NCC.IDE.H.235 Il-ħelikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — nżul ta' emerġenza**

Il-ħelikopters għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jkunu jistgħu jinżlu fuq l-ilma jew ikunu ċċertifikati biex iwettqu nżul ta' emerġenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti jew ikunu mgħammru b'apparat li jżomm f'wiċċ l-ilma meta jitħaddmu għal titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali.

**NCC.IDE.H.240 Kuffji tal-widna**

Kull meta tkun meħtieġa sistema ta' komunikazzjoni permezz tar-radju u/jew sistema tan-navigazzjoni bir-radju, il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u buttuna ta' trażmissjoni fuq il-kontrolli tat-titjira għal kull bdot u/jew membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-post assenjat lilu.

**NCC.IDE.H.245 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun meħtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun jista':

(1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom

(2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.

▼M1

(3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe ħin matul it-titjira ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u

(4) jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emerġenza ajrunawtika 121,5 MHz.

(b) Meta jkun hemm il-ħtieġa ta' aktar minn tagħmir wieħed ta' komunikazzjoni, kull wieħed għandu jkun indipendenti mill-ieħor jew mill-oħrajn sal-punt li l-ħsara f'wieħed ma jirriżultax fil-ħsara tal-ieħor jew tal-oħrajn.

(c) Meta jkun hemm il-ħtieġa ta' sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, u minbarra s-sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa fil-punt NCC.IDE.H.155, il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema tal-kontroll ta' kull bdot u membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-posta assenjat tiegħu.

**NCC.IDE.H.250 Tagħmir tan-navigazzjoni**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:

(1) il-pjan tat-titjira ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) Il-ħelikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplament tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa titwettaq b'mod sikur.

(c) Il-ħelikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudom alternattiv magħżul.

**NCC.IDE.H.255 Transponder**

Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapaċità oħra ta' transponder tas-SSR li tkun meħtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar il-ħelikopter.

▼M1

*ANNESS VII*

▼M4

**OPERAZZJONIJIET MHUX KUMMERĊJALI BL-AJRU B'INĠENJI TAL-AJRU HLIEF INĠENJI TAL-AJRU KUMPLESSI MHADDMIN B'MAGNA**

▼M1

**[Il-PARTI-NCO]**

IS-SUBPARTI A

***REKWIŻITI ĠENERALI***

**NCO.GEN.100 Awtorità kompetenti**

(a) L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità maħtura mill-Istat Membru li fih l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat.

(b) Fil-każ li l-inġenju tal-ajru huwa rreġistat f'pajjiż terz, l-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità maħtura mill-Istat Membru li fih l-operatur huwa stabbilit jew residenti.

**NCO.GEN.101 Mezzi ta' konformità**

Operatur jista juża mezzi alternattivi ta' konformità minn dawk adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

**NCO.GEN.102 ►M3 Touring motor gliders (TMGs), glajders bil-mutur (powered sailplanes) u blalen tal-arja mħallta (mixed balloons) ◄**

(a) It-TMGs għandhom jitħaddmu f'konformità mar-rekwiżiti għal:

(1) ajruplani meta jitħaddmu b'magna; u

(2) glajders meta jitħaddmu mingħajr magna.

(b) It-TMGs għandhom ikunu mgħammra f'konformità mar-rekwiżiti applikabbli għall-ajruplani sakemm mhux speċifikat mod ieħor fis-Subparti D.

(c) Il-glajders bil-mutur, eskluż t-TMGs, għandhom jitħaddmu u għandhom ikunu mgħammra f'konformità mar-rekwiżiti għall-glajders.

▼M3

(d) Il-blalen tal-arja mħallta għandhom ikunu operati skont ir-rekwiżiti għall-blalen tal-arja sħuna.

**NCO.GEN.103 Titjiriet introduttorji**

It-titjiriet introduttorji msemmija fl-Artikolu 6 (5)(c) ta' dan ir-Regolament meta jitwettqu skont dan l-Anness, għandhom:

(a) jibdew u jintemmu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat, ħlief għal blalen tal-arja u glajders;

(b) ikunu operati skont il-VFR binhar;

(c) ikunu sorvejlati minn persuna nominata responsabbli għas-sikurezza tagħhom; u

(d) jikkonformaw ma' kwalunkwe kundizzjoni oħra stipulata mill-awtorità kompetenti.

▼M1

**NCC.GEN.105 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu:

(1) ikun responsabbli għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, tal-passiġġieri kollha u tal-merkanzija kollha abbord matul l-operazzjonijiet tal-inġenji tal-ajru kif imsemmi fil-Punt 1.c tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;

(2) ikun responsabbli għall-bidu, għall-kontinwazzjoni, għat-terminazzjoni jew għad-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sikurezza;

(3) jiżgura li l-proċeduri operattivi u l-listi ta' kontroll kollha huma mħarsa skont il-manwal tal-operat u kif imsemmi fil-punt 1.b tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;

(4) jibda b'titjira biss jekk hu jkun sodisfatt li l-limitazzjonijiet operattivi kollha msemmija f'2.a.3 tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 huma mħarsa, kif ġej:

▼M1

(i) l-ajruplan huwa ajrunavigabbli;

(ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif dovut;

(iii) l-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa għall-eżekuzzjoni ta' dik it-titjira huma installati fuq l-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm mhix permessal-operazzjoni b'tagħmir mhux operattiv bil-lista ta' tagħmir minimu (Minimum Equipment List — MEL) jew b'dokument ekwivalenti, kif mitlub fil-punt NCC.IDE.S.105 jew NCC.IDE.B.105;

(iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, il-punt taċ-ċentru tal-gravità huma tali li t-titjira tista' tiġi eżegwita fil-limiti preskritti fid-dokumentazzjoni tal-ajrunavigabbiltà;

(v) it-tagħmir, il-bagalji u l-merkanzija kollha huma mgħobbija kif suppost u sikuri u evakwazzjoni ta' emerġenza tkun għadha possibbli; u

(vi) il-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (aircraft flight manual — AFM) fl-ebda ħin ma huma se jinqabżu matul it-titjira;

(5) ma jibdiex b'titjira fil-każ li huwa ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, għeja jew minħabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;

(6) ikun responsabbli li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità tiegħu biex iwettaq il-kompiti hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal għeja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;

(7) jiddeċiedi li jaċċetta l-inġenju tal-ajru li jkollu ħsarat li ma jippermettulux li jaħdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (configuration deviation list/CDL) jew il-lista ta' tagħmir minimu (minimum equipment list/MEL); u

(8) ikun responsabbli għar-reġistrazzjoni tad-dejta tal-utilizzazzjoni u tad-difetti kollha magħrufa jew suspettati fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fir-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-ġurnal tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru.

(b) Waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membri tal-ekwipaġġ kollha għandhom ikunu bilqiegħda fil-post assenjat tagħhom u ma għandhom iwettqu l-ebda attività minbarra dawk meħtieġa għat-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru.

(c) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-ġarr jew l-iżbark ta' kwalunkwe persuna, bagalja jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.

(d) Il-bdot fil-kmand għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluża tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaqa' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.

(e) Il-bdot fil-kmand għandu, f'sitwazzjoni ta' emerġenza li teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjati, jieħu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra meħtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.

(f) Matul it-titjira, il-bdot fil-kmand għandu:

(1) għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, iżomm iċ-ċinturin tas-sikurezza tiegħu meta jkun f'postu; u

(2) jibqa' fil-kontrolli tal-inġenju tal-ajru f'kull ħin ħlief meta bdot ieħor ikun qed jieħu l-kontrolli hu.

▼M1

(g) Il-bdot fil-kmand għandu mingħajr dewmien jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lill-awtorità lokali maħtura.

(h) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-eqreb awtorità xierqa bil-mezzi disponibbli l-aktar rapidi dwar kull aċċident li jinvolvi l-inġenju tal-ajru li jirriżulta f'dannu serju jew fil-mewt ta' xi persuna jew fil-ħsara sostanzjali tal-inġenju tal-ajru jew ta' proprjetà.

▼M3

**NCO.GEN.106 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand — blalen tal-arja**

Minbarra l-punt NCO.GEN.105, il-bdot fil-kmand għandu:

(a) ikun responsabbli għall-għoti tal-informazzjoni ta' qabel it-titjira lil dawk il-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja;

(b) jiżgura li l-ebda persuna ma hi qed tpejjep abbord jew fil-viċinanzi tal-ballun tal-arja; u

(c) jiżgura li l-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja jilbsu lbies protettiv.

▼M1

**NCC.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri li jikkonċernaw l-eżekuzzjoni tal-kompiti tiegħu, preskritti għaż-żoni li jridu jiġu ttraversati, l-ajrudromi jew is-siti tal-operat li għandhom jintużaw u l-faċilitajiet tan-navigazzjoni fl-ajru relatati magħhom kif imsemmija fil-punt 1.a tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

**NCO.GEN.115 Taxiing tal-ajruplani**

Ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

(a) tkun bdot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew

(b) tkun inħatret mill-operatur u:

(1) tkun imħarrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;

(2) tkun imħarrġa biex tuża t-telefonija bir-radju, fil-każ li komunikazzjonijiet bir-radju huma meħtieġa;

(3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri; u

(4) tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

**NCC.GEN.12O Tħaddim tar-rotor — ħelikopters**

Ir-rotor tal-ħelikopter għandu jitqabbad bil-magni biss għall-għanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm bdot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

**NCO.GEN.125 Tagħmir elettroniku portabbli**

Il-bdot fil-kmand ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device — PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistemi u tat-tagħmir tal-ajruplan.

**NCC.GEN.130 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord**

Għajr fit-tlugħ u l-inżul tal-inġenju tal-ajru fl-istess ajrudrom/sit tal-operat, l-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

▼M1

**NCO.GEN.135 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jinġarru abbord**

(a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jinġarru abbord waqt kull titjira, bħala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:

(1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;

(2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-reġistrazzjoni;

(3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbilità (CofA);

(4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, jekk applikabbli;

(5) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk applikabbli;

(6) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;

(7) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;

(8) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;

(9) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;

(10) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta ►M3 għaż-żona ◄ tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;

(11) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;

(12) il-MEL jew is-CDL, jekk applikabbli; u

(13) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.

(b) Minkejja l-punt (a), għat-titjiriet:

(1) li t-tlugħ u l-inżul tagħhom huma ppjanati fl-istess ajrudrom/sit tal-operat; jew

(2) li jibqgħu f'distanza jew f'żona kif determinata mill-awtorità kompetenti,

id-dokumenti u l-informazzjoni fil-punti (a)(2) sa (a)(8) jistgħu jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat.

(c) Minkejja l-punt (a), għal titjiriet f'blalen tal-arja jew fuq glajders, eskluži t-TMGs, id-dokumenti u l-informazzoni fil-punti (a)(2) sa (a)(8) u (a)(11) sa (a)(13) jistgħu jinġarru fuq il-vettura li tiġbor kollox lura.

(d) Fi żmien raġenevoli minn meta jintalab mill-awtorità kompetenti, il-bdot fil-kmand għandu jagħmel disponibbli d-dokumentazzjoni meħtieġa li għandha tinġarr abbord.

**NCC.GEN.140 Trasport ta' oġġetti perikoluži**

(a) It-trasport ta' oġġetti perikoluži bl-ajru għandu jitwettaq skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħħar u estiża bil-"Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air" (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inkluži s-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda jew rettifika oħra għaliha.

(b) L-oġġetti perikoluži għandhom jinġarru biss mill-operatur approvat skont l-Anness V (Parti-SPA), Subparti G, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 ħlief meta:

(1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew

▼M1

(2) jinġarru mill-passiġġieri jew mill-bdot fil-kmand, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi;

(3) jinġarru mill-operaturi tal-inġenji tal-ajru ELA2.

(c) Il-bdot fil-kmand għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-ġarr bi żball ta' oġġetti perikoluż abbord.

(d) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, il-bdot fil-kmand għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ ta' kwalunkwe aċċident jew inċident marbut ma' oġġetti perikoluż.

(e) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikoluż skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.

**NCO.GEN.145 Reazzjoni immedjata għal problema ta' sikurezza**

L-operatur għandu jimplimenta:

(a) kwalunkwe miżura tas-sikurezza li l-awtorità kompetenti tkun qabbditu jimplimenta skont il-punt ARO.GEN.135(c); u

(b) kwalunkwe informazzjoni obbligatorja rilevanti marbuta mas-sikurezza maħruġa mill-Aġenzija, inkluż d-direttivi tal-ajrunavigabbiltà.

**NCO.GEN.150 Ġurnal tal-vjaġġ**

Għal kull titjira, jew għal kull serje ta' titjiriet, għandhom jinżammu d-dettalji tal-inġenju tal-ajru, tal-ekwipaġġ tiegħu u ta' kull vjaġġ, f'forma ta' ġurnal tal-vjaġġ jew ta' dokument ekwivalenti.

**NCO.GEN.155 Lista tat-tagħmir minimu**

(a) Tista' tiġi stabbilita MEL li tqis kif ġej:

(1) għall-fini tal-operazzjoni tal-inġenju tal-ajru, id-dokument għandu jipprovdi, skont kundizzjonijiet speċifikati, bi strumenti partikolari, għal oġġetti ta' tagħmir jew għal funzjonijiet mhux operattivi fil-bidu tat-titjira;

(2) id-dokument għandu jiġi mħejji għal kull inġenju tal-ajru individwali, filwaqt li jqis il-kundizzjonijiet ta' operat u ta' manutenzjoni rilevanti tal-operatur; u

(3) Il-MEL għandha tkun ibbażata fuq il-Master Minimum Equipment List (MMEL), kif definita fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ([1]) u ma għandhiex tkun anqas restrittiva mill-MMEL.

(b) Il-MEL u kull emenda għaliha għandhom jiġu nnotifikati lill-awtorità kompetenti.

IS-SUBPARTI B

***PROĊEDURI OPERATTIVI***

**NCO.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

Il-bdot fil-kmand għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

**NCO.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati — ajruplani**

Għall-għażla ta' ajrudromi alternattivi u l-politika tal-fjuwil, il-bdot fil-kmand għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-ħin tat-titjira lejn l-ajrudrom alternattiv fl-eqreb destinazzjoni xierqa hija aktar minn:

(a) għall-ajruplani b'magni bil-pistuni, 60 minuta; jew

(b) għall-ajruplani b'magni bit-turbina, 90 minuta.

([1]) ĠU L 224, 21.8.2012, p. 1.

▼**M1**

**NCO.OP.110 il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — l-ajruplani u l-helikopters**

(a) Għat-titjiriet li jsiru skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) il-bddot fil-kmand għandu jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull tluq, destinazzjoni jew ajrudrom alternattiv. Dawn il-valuri minimi:

(1) ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn dawk stabbiliti mill-Istat li fihom l-ajrudrom ikun jinstab, ħlief meta dawn jiġu approvati speċifikament minn dak l-Istat; u

(2) għal operazzjonijiet b'viżibilità baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (Parti SpA), is-Subparti E tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.

(b) Huwa u jagħżel il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, il-bdot fil-kmand għandu jqis dawn li ġejjin:

(1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;

(2) il-kompetenza u l-esperjenza tiegħu;

(3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tlugħ u ta' avviċinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw;

(4) l-adegwatezza u l-prestazzjoni tal-għajnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;

(5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għall-fini tan-navigazzjoni u/jew tal-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tlugħ, l-avviċinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avviċinament mhux milħuq;

(6) l-ostakli fl-avviċinament, l-avviċinament mhux milħuq u ż-żoni tat-tlugħ inizjali meħtieġa għat-twettiq tal-proċeduri ta' kontinġenza;

(7) l-altitudni/l-għoli tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avviċinament bi strument;

(8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrappurtati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u

(9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avviċinament finali.

(c) Il-valuri minimi għal tip speċifiku ta' proċedura ta' avviċinament u ta' nżul għandhom jintużaw ►**M3** biss ◄ jekk:

(1) it-tagħmir ta' fuq l-art meħtieġ għall-proċedura maħsuba jkun qed jaħdem;

(2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa għat-tip ta' avviċinament ikunu qed jaħdmu;

(3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa jkunu ntlaħqu; u

(4) Il-bdot ikun ikkwalifikat kif xieraq.

**NCO.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet NPA, APV, CAT I**

(a) L-għoli tad-deċiżjoni (DH) biex jintuża għall-avviċinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsir bit-teknika tal-avviċinament finali bi nżul kontinwu (CDFA), il-proċedura ta' avviċinament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandhomx ikunu anqas mill-ogħla kejl ta':

(1) l-għoli minimu li għalih tista' tintuża l-għajnuna tal-avviċinament mingħajr ir-referenza viżwali meħtieġa;

(2) l-għoli tad-distanza mill-ostakli (obstacle clearance height — OCH) għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;

▼M1

(3) id-DH tal-proċedura ta' avviċinament ippubblikata fejn applikabbli;

(4) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew

(5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat jew dokument ekwivalenti.

(b) L-għoli minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA li tittajjar mingħajr it-teknika CDFA ma għandux ikun aktar baxx mill-ogħla kejl ta':

(1) l-OCH għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;

(2) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew

(3) il-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

*Tabella 1*

**Il-valuri minimi tas-sistema**

| Faċilità | DH/MDH minimu (f'piedi) |
|---|---|
| Sistema għall-inżul bl-istrumenti (ILS) | 200 |
| Sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (GNSS)/sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avviċinament bi gwida vertikali (LPV)) | 200 |
| GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV)) | 250 |
| Navigazzjoni GNSS/Barovertikali (VNAV) (LNAV/VNAV) | 250 |
| Lokalizzatur (LOC) b'tagħmir għall-kejl tad-distanza (DME) jew mingħajru | 250 |
| Avviċinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (jintemm f'½ NM)) | 250 |
| SRA (jintemm f'1 NM) | 300 |
| SRA (li jintemm f'2 NM jew iżjed) | 350 |
| Firxa tar-radju VHF omnidirezzjonali (VOR) | 300 |
| VOR/DME | 250 |
| Stazzjon tas-sinjalar bir-radju nondirezzjonali (Non Directional Beacon — NDB). | 350 |
| NDB/DME | 300 |
| Radjugonjometru VHF (VDF) (VHF direction finder — VDF) | 350 |

**NCO.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — Operazzjonijiet ta' dawran b'ajruplani**

(a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani ma jistgħux ikunu anqas mill-ogħla ta':

(1) L-OCH/l-OCL tad-dawran ippubblikat għall-kategorija tal-ajruplan;

▼M1

(2) l-għoli minimu tad-dawran imniżżel fit-Tabella 1; jew

(3) id-DH/l-MDH tal-proċedura ta' avviċinament bi strument preċedenti.

(b) Il-viżibilità minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandu jkun l-ogħla minn:

(1) il-viżibilità tad-dawran għall-kategorija tal-ajruplan, jekk tkun ippubblikata;

(2) il-viżibilità minima mniżżla fit-Tabella 2; jew

(3) il-medda viżwali tar-runway/il-viżibilità meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) tal-proċedura tal-avviċinament bi strument preċedenti.

*Tabella 1*

**L-MDH u l-viżibilità minima għad-dawran vs il-kategorija tal-ajruplan**

| | Kategorija tal-ajruplan | | | |
|---|---|---|---|---|
| | A | B | C | D |
| L-MDH (f'piedi) | 400 | 500 | 600 | 700 |
| Il-viżibilità meteoroloġika minima (m) | 1 500 | 1 600 | 2 400 | 3 600 |

**NCO.OP.113 ►M3 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran fuq l-art bil-ħelikopters ◄**

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran bil-ħelikopters ma għandux ikun inqas minn 250 pied u l-viżibilità meteoroloġika mhux inqas minn 800 m.

**NCO.OP.115 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament — l-ajruplani u l-ħelikopters**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk dawn il-proċeduri ġew ippubblikati għar-runway jew għall-FATO li għandu jintuża.

(b) Il-bdot fil-kmand jista' jiddevja minn rotta tat-tluq ippubblikata, minn rotta tal-wasla ppubblikata jew minn proċedura ta' avviċinament ippubblikata:

(1) sakemm ikunu jistgħu jitħarsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli, sakemm jitqiesu b'mod sħiħ il-kundizzjonijiet operattivi u sakemm tkun rispettata kull awtorizzazzjoni mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC); jew

(2) meta jkun qed jiġi "radar-vectored" minn unità tal-ATC.

**NCO.OP.120 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju — l-ajruplani, il-ħelikopters u l-glajders bil-mutur**

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju ppubblikati sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tal-inġenju tal-ajru filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

**NCO.OP.121 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju — il-blalen tal-arja**

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri operattivi sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tas-sistema tat-tisħin filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

▼M1

**NCO.OP.125 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk l-ajruplan iġorr fjuwil u żejt suffiċjenti għal dawn li ġejjin:

(1) għal titjiriet bir-regoli tat-titjir viżwali (VFR):

(i) għat-tlugħ u l-inżul binhar, fl-istess ajrudrom/sit tal-inżul filwaqt li jibqa' viżibbli għal dak l-ajrudrom/sit tal-inżul, biex itir fir-rotta ppjanata u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 10 minuti f'altitudni regolari normali;

(ii) għal titjira binhar, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 30 minuta f'altitudni regolari normali; jew

(iii) għal titjira billejl, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;

(2) għal titjiriet skont l-IFR:

(i) meta ma jkun meħtieġ l-ebda destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali; jew

(ii) meta tkun meħtieġa destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali.

(b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil meħtieġ inkluż biex jipprovdu għal kontinġenza, dan li ġej għandu jittieħed f'kunsiderazzjoni:

(1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;

(2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku;

(3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-ħsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u

(4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

(c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitħarsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid

**NCO.OP.126 Provvista taż-żejt u tal-fjuwil — il-ħelikopters**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk il-ħelikopter ikun qed iġorr biżżejjed fjuwil u żejt kif ġej:

(1) għal titjiriet skont il-VFR, biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u mbagħad biex itir għal mill-anqas 20 minuta b'veloċità ta' awtonomija massima (best-range); u

(2) għal titjiriet skont l-IFR:

(i) meta ma jkun meħtieġ l-ebda sit alternattiv jew meta ma jkunx hemm id-disponibbiltà ta' ajrudrom/sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, u mbagħad biex itir għal 30 minuta b'veloċità ta' waqt li l-ħelikopter ikun qed jistenna biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat ta' destinazzjoni f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel; jew

▼M1

(ii) meta ma jkun meħtieġ l-ebda sit alternattiv, biex itir lejn u jwettaq avviċinament u avviċinament interrott fl-ajrudrom/fis-sit tal-operat għall-inżul ippjanat, u mbagħad:

(A) biex itir lejn is-sit alternattiv speċifikat; u

(B) biex itir għal 30 minuta bil-veloċità tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) f'450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel.

(b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil meħtieġ inkluż biex jipprovdu għal kontinġenza, dan li ġej għandu jittieħed f'kunsiderazzjoni:

(1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;

(2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku;

(3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-ħsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u

(4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

(c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitħarsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid.

**NCO.OP.127 Provvista u ppjanar tal-fjuwil u tas-saborra — il-blalen tal-arja**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk ikun qed iġorr riżerva ta' fjuwil ►M3 ——————— ◄ jew saborra suffiċjenti għal titjira ta' 30 minuta.

(b) Il-kalkoli tal-fjuwil ►M3 ——————— ◄ jew tas-saborra għandhom ikunu bbażati mill-anqas fuq il-kundizzjonijiet operattivi li bihom titwettaq it-titjira kif ġej:

(1) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-ballun tal-arja;

(2) il-mases antiċipati;

(3) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u

(4) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

**NCO.OP.130 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri**

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li qabel, jew fejn xieraq, matul it-titjira, il-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar it-tagħmir u l-proċeduri ta' emerġenza.

**NCO.OP.135 Preparazzjoni tat-titjira**

(a) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-faċilitajiet fl-art u/jew fl-ilma inklużi l-faċilitajiet tal-komunikazzjoni u l-għajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u meħtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operazzjoni sikura tal-inġenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettaq it-titjira.

(b) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli xierqa għat-titjira ppjanata. Il-preparazzjoni għat-titjira lil hinn mill-viċinanza tal-post tat-tluq, u għal kull titjira skont l-IFR, għandha tinkludi:

(1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u

▼M1

(2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovdi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ippjanata, minħabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

**NCO.OP.140 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — l-ajruplani**

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wieħed li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

(a) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika li, għall-perjodu ta' minn siegħa (1) qabel sa siegħa (1) wara l-ħin stmat tal-wasla, jew mill-ħin reali tat-tluq sa siegħa (1) wara l-ħin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu, l-avviċinament u l-inżul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew

(b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:

(1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat; u

(2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla:

(i) bażi tas-sħab ta' mill-anqas 300 metru (1 000 pied) 'l fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u

(ii) viżibilità ta' mill-anqas 5,5 km jew ta' 4 km aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

**NCO.OP.141 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — il-ħelikopters**

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wieħed li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

(a) proċedura ta' avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat u l-informazzjoni metoeroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla, jew mill-ħin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu

(1) bażi tas-sħab ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u

(2) viżibilità ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. jew

(b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:

(1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat;

(2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla:

(i) il-bażi tas-sħab tkun ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument;

(ii) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u

(3) ma jkunx stabbilit punt tal-ebda ritorn (point of no return — PNR) f'każ ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta.

**NCO.OP.145 Mili tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw**

(a) L-inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitneħħilu fjuwil tat-tip "AVGAS" (gażolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew taħlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-passiġġieri jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.

▼M1

(b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittieħdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa, meta l-passiġġieri jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw, sakemm l-inġenju tal-ajru ma jkunx sorveljat mill-bdot fil-kmand jew minn persunal ikkwalifikat li jkunu lesti jibdew u jidderieġu evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod prattiku u effettiv disponibbli.

**NCO.OP.150 Ġarr tal-passiġġieri**

Għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, qabel u matul it-taxiing, it-tlugħ u l-inżul u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li kull passiġġier abbord ikun bilqiegħda f'sit jew f'post u jkollu ċ-ċinturin tas-sikurezza jew is-sistema ta' restrizzjoni tiegħu maqfula sewwa;

**NCO.OP.155 Tipjip abbord— l-ajruplani u l-ħelikopters**

Il-bdot fil-kmand m'għandux jippermetti t-tipjip abbord:

(a) kull meta dan jitqies li hu neċessarju fl-interess tas-sikurezza; u

(b) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed jingħata l-fjuwil.

**NCO.OP.156 Tipjip abbord — il-glajders bil-mutur u l-ħelikopters**

Għall-ebda presuna ma hu permess it-tipjip abbord glajder jew ballun tal-arja.

**NCO.OP.160 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha meta l-aktar informazzjoni meteorolġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-ħin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell ogħla minnhom.

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat meta l-iktar informazzjoni meteorolġika riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-ħin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wieħed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell ogħla minnhom.

(c) Fil-każ li titjira jkun fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija fil-punti (a) u (b) għandha tkun applikabbli safejn dan ikun rilevanti.

**NCO.OP.165 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art**

Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għat-tlugħ biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod ħażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, ħlief hekk kif inhu permess skont l-AFM.

**NCO.OP.170 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għal titjira jew għandu jtajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew reali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mgħammar biex ilaħħaq ma' kundizzjonijiet bħal dawn kif imsemmi fil-punt 2.a.5 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

(b) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbeż l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu joħroġ l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

▼M1

**NCO.OP.175 Kundizzjonijiet tat-tlugħ — l-ajruplani u l-ħelikopters**

Qabel ma jagħti bidu għat-tlugħ, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li:

(a) skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuża mhux se jostakolaw tlugħ u tluq sikur; u

(b) se jitħarsu l-valuri minimi operattivi applikabbli tal-ajrudrom.

**NCO.OP.176 Kundizzjonijiet tat-tlugħ — il-blalen tal-arja**

Qabel ma jagħti bidu għat-tlugħ, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat mhux se jostakolaw tlugħ u tluq sikur.

**NCO.OP.180 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir**

(a) Meta jkun qed iġorr il-passiġġieri jew il-merkanzija, il-bdot fil-kmand ma għandux jissimula:

(1) sitwazzjonijiet li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew

(2) titjir f'kundizzjonijiet meteorolġiċi bl-instrument (IMC).

(b) Minkejja l-punt (a), meta jitwettqu titjiriet ta' taħriġ minn organizzazzjoni ta' taħriġ approvata, tali sitwazzjonijiet jistgħu jiġu simulati flimkien ma' studenti piloti abbord.

**NCO.OP.185 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira**

F'intervalli regolari l-bdot fil-kmand għandu jikkontrolla li l-ammont ta' fjuwil, jew fil-każ tal-blalen tal-arja is-saborra, li jista' jintuża li jkun għad fadal għal waqt it-titjira, mhuwiex anqas mill-fjuwil meħtieġ biex jipproċedi lejn ajrudorm jew lejn sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali u li r-riżerva tal-fjuwil ippjanata hija skont kif meħtieġ fil-punti NCO.OP.125, NCO.OP.126 jew NCO.OP.127.

**NCO.OP.190 Użu ta' ossiġnu supplimentari**

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-tħaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied.

**NCO.OP.195 Osservazzjoni ta' qrubija lejn l-art**

Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata mill-bdot fil-kmand jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jieħu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.

**NCO.OP.200 Sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (ACAS)**

Meta tintuża ACAS tat-tip II, il-proċeduri operattivi u t-taħriġ għandhom ikunu skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1332/2011.

**NCO.OP.205 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inżul — l-ajruplani u l-ħelikopters**

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuża m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milħuq, sikuri.

▼M1

**NCO.OP.210 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament — l-ajruplani u l-helikopters**

(a) Il-bdot fil-kmand jista' jibda avviċinament bi strument minkejja l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway/viżibilità (RVR/VIS) rrappurtati.

(b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jitkompla:

(1) taħt l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew

(2) fil-parti tal-avviċinament finali f'każijiet fejn l-altitudni/l-għoli tad-deċiżjoni (DA/H) jew l-altitudni minima tal-inżul/l-għoli (MDA/H) ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom.

(c) Fejn l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jinkisbu billi wieħed jaqleb il-viżibilità rrappurtata.

(d) Jekk, wara li jinqabżu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, il-RVR/il-VIS irrappurtata taqa' taħt il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jitkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.

(e) L-avviċinament jista' jitkompla taħt id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ippjanata tkun ġiet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinżamm.

(f) L-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot.

▼M3

**NCO.OP.215 Limitazzjonijiet operattivi — il-blalen tal-arja sħuna**

(a) Ballun tal-arja sħuna ma għandux jinżel billejl, ħlief f'emerġenza.

(b) It-tlugħ ta' ballun tal-arja sħuna jista' jsir billejl, sakemm jinġarr biżżejjed fjuwl għall-inżul binhar.

▼M1

IS-SUBPARTI C

***PRESTAZZJONI TAL-INĠENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI***

**NCO.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi — l-inġenji tal-ajru kollha**

(a) Matul kull faża tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, f'dokument ekwivalenti.

(b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew taħlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq l-inġenju tal-ajru.

**NCO.POL.105 Użin**

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, iċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru jiġu stabbiliti permezz ta' użin reali qabel ma jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-bdot fil-kmand. L-inġenju tal-ajru għandu jerġa' jintiżen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.

▼M3

(b) L-użin għandu jitwettaq:

(1) mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata, fil-każ tal-ajruplani u tal-helikopters; u

(2) għal glajders u blalen tal-arja, mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003, skont kif applikabbli.

▼M1

**NCO.POL.110 Prestazzjoni — punti ġenerali**

Il-bdot fil-kmand għandu jopera l-inġenju tal-ajru biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

IS-SUBPARTI D

***STRUMENTI, DEJTA U TAGĦMIR***

*TAQSIMA 1*

***L-Ajruplani***

**NCO.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.A.190;

(3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.A.195; jew

(4) huma installati fil-ħelikopter.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) il-fjusis ta' fuq ir-riħ;

(2) id-dwal portabbli indipendenti,

(3) arloġġ preċiż,

(4) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,

(5) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,

(6) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmiġġ, u

(7) it-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti NCO.IDE.A.190 u NCO.IDE.A.195; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.

(e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

▼M1

**NCO.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) l-ajruplan ma jkunx qed jitħaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew

(b) l-ajruplan ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżit tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**NCO.IDE.A.110 Fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ**

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bi fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal ħarsien sħiħ taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjusis li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

**NCO.IDE.A.115 Dwal operattivi**

L-ajruplani li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-ħabtiet;

(b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;

(c) b'dawl għall-inżul;

(d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ajruplan;

(e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dwal fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;

(f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u

(g) bi dwal biex jitħarsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet Fil-Baħar) jekk l-ajruplan jitħaddem bħala idroplan.

**NCO.IDE.A.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata, u

(5) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach".

(b) L-ajruplani li jitħaddmu b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC) billejl, jew f'kundizzjonijiet li fihom l-ajruplan ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(i) id-dawran u ż-żliq,

(ii) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(iii) il-veloċità vertikali, u

(iv) id-direzzjoni stabbilizzata;

u

▼M1

(2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.

(c) L-ajruplanli li jitħaddmu f'kundizzjonijiet fejn ma jkunux jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

**NCO.IDE.A.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

L-ajruplani li jitħaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata,

(5) il-veloċità vertikali,

(6) id-dawran u ż-żliq,

(7) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(8) id-direzzjoni stabbilizzata,

(9) it-temperatura tal-arja ta' barra, u

(10) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach";

(b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u

(c) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

**NCO.IDE.A.130 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (TAWS)**

L-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' ta' aktar minn disa' sits tal-passiġġieri għandhom ikunu mgħammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiżiti għal:

(a) tagħmir tal-kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) wara l-1 ta' Jannar 2011; jew

(b) tagħmir tal-kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) fl-1 ta' Jannar 2011 jew qabel dik id-data.

**NCO.IDE.A.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira**

L-ajruplani li jitħaddmu minn iżjed minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoni għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**NCO.IDE.A.140 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;

▼M1

(2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;

(3) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar; u

(4) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda.

**NCO.IDE.A.145 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

**NCO.IDE.A.150 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni**

(a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

(b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

(1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u:

(i) 100 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, iżda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti;

(ii) mill-anqas 30 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu, f'każ ta' telf ta' pressjoni u meta wieħed iqis iċ-ċirkostanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-komparitment tal-passiġġieri se tkun bejn 14 000 u 15 000 pied; u

(iii) mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 14 000 pied;

u

(2) l-okkupanti kollha fil-kompartiment tal-passiġġieri għal mhux anqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jitħaddmu f'altitudnijiet 'il fuq minn 25 000 pied, jew taħt dik l-altitudni, iżda f'kundizzjonijiet li ma jippermettilhomx jinżlu b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'temp ta' 4 minuti.

(c) Minbarrra dan, l-ajruplani bi pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni.

**NCO.IDE.A.155 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani mingħajr pressjoni**

(a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

▼M1

(b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

(1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 13 000 pied; u

(2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwlaunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

**NCO.IDE.A.160 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

(a) L-ajruplani, għajr għall-glajders bil-mutur li jistgħu jintużaw għal distanzi twal (touring motor glider — TMG) u l-ajruplani ELA1, għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda għat-tifi tan-nar:

(1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u

(2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.

(b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

**NCO.IDE.A.165 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dħul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1*

**Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

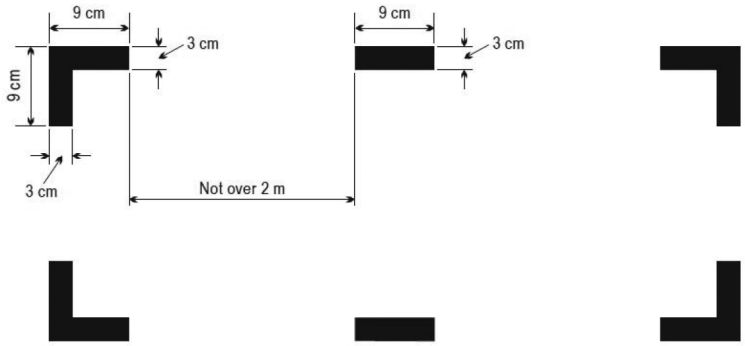


**NCO.IDE.A.165 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

(1) bi trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) ta' kwalunkwe tip, li għalih ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008;

(2) b'ELT awtomatiku wieħed li għalih ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew

(3) ELT tas-sopravivenza wieħed (ELT(S)) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacon — PLB) li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, meta l-ajruplan ikun iċċertifikat għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits tal-passiġġieri jew anqas.

▼M1

(b) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

**NCO.IDE.A.175 Titjir fuq l-ilma**

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:

(1) l-ajruplani tal-art b'magna waħda:

(i) li jtiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art; jew

(ii) li jitilqu jew jinżlu f'ajrudrom jew f'sit tal-aoperat li fih, skont l-opinjoni tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tlugħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza;

(2) l-idroplani li jitħaddmu fuq l-ilma; u

(3) l-ajruplani li jitħaddmu minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normal jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas.

(b) L-idroplani li jitħaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'ankra waħda;

(2) b'ankra tal-wiċċ (drogue), meta jkun neċessarju biex jiffaċilita l-immanuvrar; u

(3) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-ħoss kif preskritt fil-International *Regulations for Preventing Collisions at Sea* (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

(c) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jitħaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':

(1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u

(3) tagħmir li jsalva l-ħajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

**NCO.IDE.A.180 Tagħmir tas-sopravivenza**

L-ajruplani li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-ħajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

**NCO.IDE.A.190 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, l-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi sabiex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.

▼M1

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

(c) Meta jkun hemm il-ħtieġa ta' aktar minn tagħmir wieħed ta' komunikazzjoni, kull wieħed għandu jkun indipendenti mill-ieħor jew mill-oħrajn sal-punt li l-ħsara f'wieħed ma jirriżultax fil-ħsara tal-ieħor jew tal-oħrajn.

**NCO.IDE.A.195 Tagħmir tan-navigazzjoni**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu fuq rotot li mhumiex navigabbli bis-saħħa ta' punti prominienti viżwali ta' referenza fuq l-art għandhom ikunu mgħammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarja li jiffaċilita li jipproċedu skont:

(1) il-pjan tat-titjira ATS; jekk dan ikun applikabbli; u

(2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) L-ajruplani għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplament tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa, titwettaq b'mod sikur.

(c) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudom alternattiv magħżul.

**NCO.IDE.A.200 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, l-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

*TAQSIMA 2*

***Il-ħelikopters***

**NCO.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.H.190;

(3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.H.195; jew

(4) huma installati fil-ħelikopter.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) id-dwal portabbli indipendenti,

(2) arloġġ preċiż,

(3) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,

(4) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,

▼M1

(5) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmiġġ, u

(6) it-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti NCO.IDE.H.190 u NCO.IDE.H.195; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ħelikopter, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.

(e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**NCO.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ħelikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) il-ħelikopter ma jkunx qed jitħaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew

(b) il-ħelikopter ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**NCO.IDE.H.115 Dwal operattivi**

Il-ħelikopters li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-ħabtiet;

(b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;

(c) b'dawl għall-inżul;

(d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ħelikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ħelikopter;

(e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ħelikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;

(f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u

(g) bi dwal biex jitħarsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet Fil-Baħar) jekk il-ħelikopter ikun wieħed anfibju.

**NCO.IDE.H.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata, u

(5) iż-żliq.

▼M1

(b) Il-ħelikopters li jitħaddmu b'VMC billejl, jew meta l-viżibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet li fihom il-ħelikopter ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(i) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(ii) il-veloċità vertikali, u

(iii) id-direzzjoni stabbilizzata; u

(2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.

(c) Il-ħelikopters li jitħaddmu fejn il-viżibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

**NCO.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

Il-ħelikopters li jitħaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata,

(5) il-veloċità vertikali,

(6) iż-żliq,

(7) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(8) id-direzzjoni stabbilizzata, u

(9) it-temperatura tal-arja ta' barra;

(b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed;

(c) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ; u

(d) b'mezz addizzjonali għall-kejl u għall-wiri tal-pożizzjoni tal-ħelikopter bħala strument stand-by.

**NCO.IDE.H.126 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont l-IFR**

Il-ħelikopters li jitħaddmu skont l-IFR bi bdot wieħed għandhom ikunu mgħammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

**NCO.IDE.H.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira**

Il-ħelikopters li jitħaddmu minn iżjed minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoni għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

▼M1

**NCO.IDE.H.140 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;

(2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;

(3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għal kull passiġġier li jkollu 24 xahar jew iktar, fil-każ ta' ħelikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2012;

(4) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar; u

(5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jżomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda.

**NCO.IDE.H.145 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

**NCO.IDE.H.155 Ossiġnu supplimentari — il-ħelikopters mingħajr pressjoni**

(a) Il-ħelikopters mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

(b) Il-ħelikopters mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

(1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 13 000 pied; u

(2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwlaunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

**NCO.IDE.H.160 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

(a) Il-ħelikopters, għajr għall-ħelikopters ELA2 għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda għat-tifi tan-nar:

(1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u

(2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.

(b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

▼M1

**NCO.IDE.H.165 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ħelikopter li jkunu adattati għad-dħul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1*

**Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

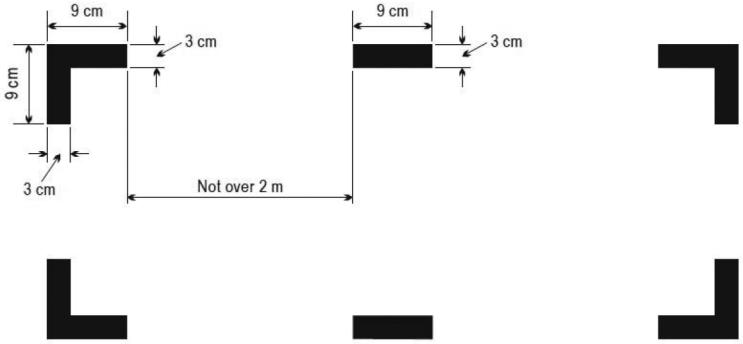


**NCO.IDE.H.170 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

(a) Il-ħelikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' aktar minn sitt sits tal-passiġġieri għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'ELT awtomatiku; u

(2) ELT tas-sopravivenza wieħed (ELT(S)) f'ċattra tas-salvataġġ jew f'ġakketta tas-salvataġġ meta l-ħelikopter jitħaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ħin ta' titjir b'veloċità regolari normali.

(b) Il-ħelikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits tal-passiġġieri jew anqas għandhom ikunu mgħammra b'trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew b'apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien ta' persuni (PLB):

(c) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

**NCO.IDE.H.175 Titjir fuq l-ilma**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti, meta dawn jitħaddmu:

(1) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ma jkunx jista' jżomm titjir f'livell; jew

(2) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċita regolari normali, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista' jżomm titjir f'livell; jew

(3) waqt tlugħ jew inżul f'ajrudrom jew f'sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tlugħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed fuq l-ilma.

(b) Kull ġakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jżomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mgħammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.

▼M1

(c) Il-bdot fil-kmand ta' ħelikopter li jitħaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord il-ħelikopter f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':

(1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jinġarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u

(3) tagħmir li jsalva l-ħajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

(d) Il-bdot fil-kmand għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord il-ħelikopter f'każ ta' nżul ta' emerġenza, meta għandu jiddeċiedi jekk il-persuni kollha abbord għandhomx ikunu liebsa l-ġkieket tas-salvataġġ meħtieġa skont il-punt (a).

**NCO.IDE.H.180 Tagħmir tas-sopravivenza**

Il-ħelikopters li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-ħajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

**NCO.IDE.H.185 Il-ħelikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — nżul ta' emerġenza**

Il-ħelikopters fuq titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili u f'distanza ta' 50 mil nawtiku mill-art għandhom ikunu kif ġej:

(a) iddiżinjati għall-inżul fuq l-ilma skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti;

(b) iċċertifikati għall-inżul ta' emerġenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti; jew

(c) mgħammra b'tagħmir ta' emerġenza li jżomm f'wiċċ l-ilma.

**NCO.IDE.H.190 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) Where required by the airspace being flown helicopters shall be equipped with radio communication equipment capable of conducting two-way communication with those aeronautical stations and on those frequencies to meet airspace requirements.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

(c) Meta jkun hemm il-ħtieġa ta' aktar minn tagħmir wieħed ta' komunikazzjoni, kull wieħed għandu jkun indipendenti mill-ieħor jew mill-oħrajn sal-punt li l-ħsara f'wieħed ma jirriżultax fil-ħsara tal-ieħor jew tal-oħrajn.

(d) Meta jkun hemm il-ħtieġa ta' sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, u minbarra s-sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa fil-punt NCO.IDE.H.135, il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema tal-kontroll ta' kull bdot u/jew membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-post assenjat tiegħu.

**NCO.IDE.H.195 Tagħmir tan-navigazzjoni**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu fuq rotot li mhumiex navigabbli bis-saħħa ta' punti prominenti viżwali ta' referenza fuq l-art għandhom ikunu mgħammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarja li jiffaċilita li jipproċedu skont:

(1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼M1

(b) Il-ħelikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplament tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa titwettaq b'mod sikur.

(c) Il-ħelikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudom alternattiv magħżul.

**NCO.IDE.H.200 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

*TAQSIMA 3*

***Il-glajders***

**NCO.IDE.S.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.S.145;

(3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.S.150; jew

(4) huma installati fil-glajder.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) id-dwal portabbli indipendenti,

(2) arloġġ preċiż,

(3) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali.

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-glajder, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.

(e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

▼M1

**NCO.IDE.S.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-glajder, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) il-glajder ma jkunx qed jitħaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew

(b) il-glajder ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**NCO.IDE.S.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni**

(a) Il-glajders li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) fil-każ tal-glajders bil-mutur, id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni, u

(4) il-veloċità tal-ajru indikata.

(b) Il-glajders li jitħaddmu f'kundizzjonijiet li fihom il-glajder ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) il-veloċità vertikali,

(2) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq, u

(3) id-direzzjoni manjetika.

**NCO.IDE.S.120 Titjir fil-livell tas-sħab — tagħmir tat-titjir u tan-navigazzjoni**

Il-glajders li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(a) id-direzzjoni manjetika,

(b) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(c) l-altitudni skont il-pressjoni,

(d) il-veloċità tal-ajru indikata,

(e) il-veloċità vertikali, u

(f) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq.

**NCO.IDE.S.125 Sits u sistemi ta' restrizzoni**

(a) Il-glajders għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sit għal kull persuna abbord; u

(2) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso skont l-AFM.

(b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda.

▼M1

**NCO.IDE.S.130 Ossiġnu supplimentari**

Il-glajders li jitħaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossiġnu suffiċjenti biex jissupplixxi:

(a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u

(b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

**NCO.IDE.S.135 Titjir fuq l-ilma**

Il-bdot fil-kmand ta' glajder li jitħaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-glajder fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':

(a) ġakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

(b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u

(c) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm, waqt titjira:

(1) fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art, jew

(2) fejn il-passaġġ tat-tlugħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza.

**NCO.IDE.S.140 Tagħmir tas-sopravivenza**

Il-glajders li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikolarment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-ħajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

**NCO.IDE.S.145 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

**NCO.IDE.S.150 Tagħmir tan-navigazzjoni**

Il-glajders għandhom ikunu mgħammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarju biex jipproċedu skont:

(a) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(b) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

**NCO.IDE.S.155 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

▼M1

*TAQSIMA 4*

***Il-blalen tal-arja***

**NCO.IDE.B.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jiddeterminaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.B.145; jew

(3) huma installati fil-ballun tal-arja.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) id-dwal portabbli indipendenti,

(2) arloġġ preċiż,

(3) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,

(4) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ballun tal-arja, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ huwa assenjat.

(e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**NCO.IDE.B.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ballun tal-arja, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) il-ballun tal-arja ma jkunx qed jitħaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew

(b) il-ballun tal-arja ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

▼M3

**NCO.IDE.B.110 Dwal operattivi**

Il-blalen tal-arja li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

(a) bi dwal għal kontra l-kolliżjonijiet;

(b) b'mezz li jipprovdi dawl xieraq għall-istrumenti u għat-tagħmir kollha essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ballun tal-arja; u

(c) b'dawl portabbli indipendenti.

▼M1

**NCO.IDE.B.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

Il-blalen tal-arja li jaħdmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'mezz għall-wiri tad-direzzjoni tad-drift, u

(b) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':

(1) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(2) il-veloċità vertikali, jekk meħtieġ skont l-AFM, u

(3) l-altitudni tal-pressjoni, jekk meħtieġ skont l-AFM, jekk meħtieġ skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru jew meta l-altitudni teħtieġ li tiġi kkontrollata għall-fini tal-użu tal-ossiġnu.

**NCO.IDE.B.120 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

(a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu, u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

**NCO.IDE.B.121 Ossiġnu supplimentari**

Il-blalen tal-arja li jitħaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossiġnu suffiċjenti biex jissupplixxi:

(a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u

(b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

▼M3

**NCO.IDE.B.125 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar, jekk meħtieġ skont l-ispeċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni applikabbli.

▼M1

**NCO.IDE.B.130 Titjir fuq l-ilma**

Il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja li jitħaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':

(a) ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, jew apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

(b) meta jkun hemm aktar minn sitt persuni abbord, trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz;

▼M1

(c) meta jkun hemm sa sitt persuni abbord, (ELT) jew tagħmir ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u

(d) tagħmir sabiex isiru s-sinjali ta' allarm.

**NCO.IDE.B.135 Tagħmir tas-sopravivenza**

Il-blalen tal-arja li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-ħajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

▼M3

**NCO.IDE.B.140 Tagħmir mixxellanju**

(a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra b'ingwanti protettivi għal kull membru tal-ekwipaġġ.

(b) Il-blalen tal-arja sħuna għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sors alternattiv għall-ignixin;

(2) b'mezz li jkejjel u jindika l-kwantità tal-fjuwil;

(3) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal reżistenti għan-nar; u

(4) b'ħabel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 25 metru.

(c) Il-blalen tal-gass għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sikkina; u

(2) ħabel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 20 m magħmul minn fibra naturali jew materjal konduttiv elettrostatiku.

▼M1

**NCO.IDE.B.145 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

**NCO.IDE.B.150 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

▼M3

IS-SUBPARTI E

***REKWIŻITI SPEĊIFIĊI***

*TAQSIMA 1*

***Punti ġenerali***

▼M4

**NCO.SPEC.100 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti speċifiċi li għandhom jiġu segwiti mill-bdot fil-kmand li jwettaq operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'inġenji tal-ajru ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna.

▼M3

**NCO.SPEC.105 Lista ta' kontroll**

(a) Qabel ma jibda operazzjoni speċjalizzata, il-bdot fil-kmand għandu jwettaq valutazzjoni tar-riskji, li fiha jivvaluta l-kumplessità tal-attività biex jiddetermina l-perikli u r-riskji assoċjati inerenti fl-operazzjoni u jistabbilixxi miżuri ta' mitigazzjoni.

▼M3

(b) Operazzjoni speċjalizzata għandha ssir skont lista ta' kontroll. Fuq il-bażi tal-valutazzjoni tar-riskju, il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi lista ta' kontroll xierqa għall-attività speċjalizzata u l-inġenju tal-ajru użat, filwaqt li jieħu f'kunsiderazzjoni kwalunkwe taqsima ta' din is-subparti.

(c) Il-lista ta' kontroll li hija rilevanti għad-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandha tkun disponibbli faċilment fuq kull titjira.

(d) Il-lista ta' kontroll għandha tkun riveduta u aġġornata regolarment, kif xieraq.

**NCO.SPEC.110 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand**

Kull meta membri tal-ekwipaġġ jew speċjalisti fil-kompitu jkunu involuti fl-operazzjoni, il-bdot fil-kmand

(a) għandu jiżgura l-konformità tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu ma' NCO.SPEC.115 u NCO.SPEC.120;

(b) li ma jibdix b'titjira fil-każ li kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, għeja jew minħabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;

(c) ikun responsabbli li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità ta' kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu biex iwettaq il-kompiti tiegħu hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal għeja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;

(d) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti f'kompiti jkunu konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.

(e) għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha jkunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni; u

(f) għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-membri tal-ekwipaġġ jużaw ossiġenu supplimentari kontinwament kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied.

**NCO.SPEC.115 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ**

(a) Il-membru tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu: Il-kompiti tal-ekwipaġġ għandhom ikunu speċifikati fil-lista ta' kontroll.

(b) Ħlief għal blalen tal-arja, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membru tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-lista ta' kontroll.

(c) Matul it-titjira, il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jżomm iċ-ċintorin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.

(d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalifikat wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull ħin.

(e) Il-membru tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:

(1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflaħ biex iwettaq il-kompiti tiegħu; jew

(2) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkoħol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

(f) Il-membru tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wieħed għandu:

▼M3

(1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-ħinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fl-Anness III (il-Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, jekk ikun japplika; u

(2) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.

(g) Il-membru tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:

(1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emerġenza. kif ukoll u

(2) kwalunkwe inċident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

**NCO.SPEC.120 Responsabbiltajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu**

(a) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompitu tiegħu. Id-dmirijiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandhom ikunu speċifikati fil-lista ta' kontroll.

(b) Ħlief għal blalen tal-arja, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, l-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-lista ta' kontroll.

(c) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jiżgura li jkun marbut meta jwettaq kompiti speċjalizzati b'bibien esterni miftuħin jew imneħħija.

(d) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:

(1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emerġenza. kif ukoll u

(2) kwalunkwe inċident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

**NCO.SPEC.125 Istruzzjonijiet dwar is-sikurezza**

(a) Qabel it-tlugħ, il-bdot fil-kmand għandu jagħti struzzjonijiet lill-ispeċjalisti fil-kompitu dwar:

(1) tagħmir u proċeduri ta' emerġenza;

(2) proċeduri operattivi assoċjati mal-kompitu speċjalizzat qabel kull titjira jew serje ta' titjiriet.

(b) L-istruzzjonijiet imsemmija f'(a)(2) jistgħu ma jkunux meħtieġa jekk l-ispeċjalisti fil-kompitu jkunu ngħataw struzzjonijiet fuq il-proċeduri operattivi qabel ma beda l-istaġun operattiv f'dik is-sena kalendarja.

**NCO.SPEC.130 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjiriet IFR**

Il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi għal kull titjira li jipprovdu d-distanza meħtieġa mill-art għas-segmenti tar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandomx ikunu aktar baxxi minn dawk ippubblikati mill-Istat li fuqu tkun se tgħaddi t-titjira.

**NCO.SPEC.135 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani**

NCO.OP.125 (a)(1)(i) ma japplikax għal irmunkar ta' glajders, wirjiet tat-titjir, titjiriet ajrubatiċi jew titjiriet ta' kompetizzjoni.

▼M3

**NCO.SPEC.140 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — il-ħelikopters**

Minkejja NCO.OP.126(a)(1), il-bdot fil-kmand ta' ħelikopter jista' jibda titjira skont il-VFR binhar biss billi jibqa' fi ħdan 25 mil nawtiku mill-ajrudrom/sit tal-operat tat-tluq bi fjuwil ta' riżerva ta' mhux inqas minn 10 minuti bil-veloċità ta' awtonomija massima (best-range speed).

**NCO.SPEC.145 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir**

Sakemm ma jkunx hemm abbord l-inġenju tal-ajru speċjalist fil-kompitu għat-taħriġ, il-bdot fil-kmand, meta jġorr speċjalisti fil-kompitu, ma għandux jissimula:

(a) sitwazzjonijiet li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew

(b) titjir f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-instrument (instrument meteorological conditions - IMC).

**NCO.SPEC.150 Individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art**

Jekk tkun installata, is-sistema ta' twissija tal-individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li minħabba l-n-natura tagħhom jeħtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi ħdan distanza mill-art li tkun inqas minn dik li tiskatta s-sistema ta' twissija tal-individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art.

**NCO.SPEC.155 Sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (Airborne collision avoidance system - ACAS II)**

Minkejja NCO.OP.200, l-ACAS II tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li minħabba n-natura tagħhom jeħtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi ħdan distanza minn xulxin li tiskatta l-ACAS.

**NCO.SPEC.160 Rilaxx ta' oġġetti perikoluż**

Il-bdot fil-kmand ma għandux jopera inġenju tal-ajru fuq żoni ta' bliet, irħula jew insedjamenti f'konġestjoni jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' persuni meta jirrilaxxa oġġetti perikoluż.

**NCO.SPEC.165 Ġarr u użu ta' armi**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li, meta jinġarru armi fuq titjira għall-fini ta' kompitu speċjalizzat, dawn jinżammu b'mod sikur meta ma jkunux qed jintużaw.

(b) L-ispeċjalist fil-kompitu li juża l-arma għandu jieħu l-miżuri kollha neċessarji sabiex jevita milli jipperikola l-inġenju tal-ajru u l-persuni abbord jew fuq l-art.

**NCO.SPEC.170 Prestazzjoni u kriterji operattivi — l-ajruplani**

Meta jkun qed jiġi operat ajruplan f'għoli ta' inqas minn 150 m (500 pied) fuq żona mhux f'konġestjoni, għal operazzjonijiet b'ajruplani li mhumiex kapaċi jsostnu titjira f'livell fil-każ ta' ħsara kritika fil-magna, il-bdot fil-kmand għandu jkun:

(a) stabbilixxa proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' ħsara fil-magna; u

(b) ta struzzjonijiet lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha abbord dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzat.

**NCO.SPEC.175 Prestazzjoni u kriterji operattivi — il-ħelikopters**

(a) Il-bdot fil-kmand jista' jopera inġenju tal-ajru fuq żoni f'konġestjoni diment li:

(1) il-ħelikopter huwa ċċertifikat fil-kategorija A jew B; u

(2) huma stabbiliti miżuri ta' sikurezza biex jiġi evitat periklu żejjed għal persuni jew proprjetà fuq l-art.

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun:

▼M3

(1) stabbilixxa proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' ħsara fil-magna; u

(2) ta struzzjonijiet lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha abbord dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzat.

(c) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-massa fit-tlugħ, l-inżul jew is-sospensjoni stazzjonarja ma taqbiżx il-massa massima speċifikata għal:

(1) effett ta' sospensjoni stazzjonarja mingħajr effett tal-art (HOGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa; jew

(2) jekk jidher li se jkun hemm kundizzjonijiet li fihom aktarx li mhux se tiġi stabbilita HOGE, il-massa tal-ħelikopter ma għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art (HIGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa, diment li l-kundizzjonijiet attwali jippermettu sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art bil-massa massima speċifikata.

*TAQSIMA 2*

***Operazzjonijiet ta' tagħbija esterna bi braga bil-ħelikopter (HESLO)***

**NCO.SPEC.HESLO.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-HESLO għandu jkun fiha:

(a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;

(b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;

(c) it-tagħmir meħtieġ;

(d) kwalunkwe limitazzjoni; u

(e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu.

**NCO.SPEC.HESLO.105 Tagħmir speċifiku għal HESLO**

Il-ħelikopter għandu jkun mgħammar b'tal-inqas:

(a) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wieħed jara l-ganċ(ijiet)/it-tagħbija; u

(b) miżien wieħed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

**SPO.SPEC.HESLO.110 Trasportazzjoni ta' oġġetti perikoluż**

L-operatur li jittrasporta l-oġġetti perikoluż lejn jew minn siti bla ekwipaġġ jew żoni remoti għandu japplika mal-awtorità kompetenti għal eżenzjoni mid-dispożizzjonijiet tal-Istruzzjonijiet Tekniċi jekk ikun beħsiebu ma jikkonformax mar-rekwiżiti ta' dawk l-Istruzzjonijiet.

*TAQSIMA 3*

***Operazzjonijiet bi bnedmin bħala merkanzija esterna (human external cargo operations - HEC)***

**NCO.SPEC.HEC.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-HEC għandu jkun fiha:

(a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;

(b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;

(c) it-tagħmir meħtieġ;

(d) kwalunkwe limitazzjoni; u

(e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

▼M3

**NCO.SPEC.HEC.105 Tagħmir speċifiku għall-HEC**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra:

(1) tagħmir għall-operazzjonijiet bil-parank jew ganċ tal-merkanzija;

(2) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wieħed jara l-ganċ; u

(3) miżien wieħed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

(b) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-parank u tal-ganċ tal-merkanzija u kwalunkwe modifika sussegwenti għandu jkollha approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà xierqa għall-funzjoni maħsuba.

*TAQSIMA 4*

***Operazzjonijiet bil-paraxut (Parachute operations - PAR)***

**NCO.SPEC.PAR.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-PAR għandu jkun fiha:

(a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;

(b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;

(c) it-tagħmir meħtieġ;

(d) kwalunkwe limitazzjoni; u

(e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

**NCO.SPEC.PAR.105 Ġarr ta' membri tal-ekwipaġġ u ta' speċjalisti fil-kompitu**

Ir-rekwiżit stabbilit f'NCO.SPEC.120(c) ma għandux ikun applikabbli għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu qabżiet bil-paraxut.

**NCO.SPEC.PAR.110 Sits**

Minkejja NCO.IDE.A.140 (a)(1) u NCO.IDE.H.140 (a)(1), l-art tal-inġenju tal-ajru tista' tintuża bħala sit, diment li hemm mezzi disponibbli li l-ispeċjalist fil-kompitu jista' jżomm jew jintrabat magħhom.

**SPO.SPEC.PAR.115 Ossiġenu supplimentari**

Minkejja NCO.SPEC.110(f), ir-rekwiżit biex jintuża l-ossiġenu supplimentari ma għandux ikun applikabbli għall-membri tal-ekwipaġġ minbarra l-bdot fil-kmand u għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu dmirijiet essenzjali għall-kompitu speċjalizzat, kull meta l-altitudni tal-kabina:

(a) taqbeż it-13 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 6 minuti; jew

(b) taqbeż il-15 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 3 minuti.

**NCO.SPEC.PAR.120 Rilaxx ta' oġġetti perikoluż**

Minkejja NCO.SPEC.160, dawk li jużaw il-paraxut jistgħu joħorġu mill-inġenju tal-ajru għall-fini ta' wirja bil-paraxut fuq żoni f'konġestjoni ta' bliet, irħula jew insedjamenti jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' persuni filwaqt li jġorru apparati li jħallu d-duħħan warajhom, diment li dawn huma manifatturati għal dan l-għan.

*TAQSIMA 5*

***Titjiriet ajrubatiċi (Aerobatic flights - ABF)***

**NCO.SPEC.ABF.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-ABF għandu jkun fiha:

(a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;

▼M3

(b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;

(c) it-tagħmir meħtieġ;

(d) kwalunkwe limitazzjoni; u

(e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

**NCO.SPEC.ABF.105 Dokumenti u informazzjoni**

Id-dokumenti u l-informazzjoni li ġejjin elenkati f'NCO.GEN.135 (a) ma hemmx bżonn li jinġarru matul titjiriet ajrubatiċi:

(a) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;

(b) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/għaż-żona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira; u

(c) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni.

**NCO.SPEC.ABF.110 Tagħmir**

Ma hemmx għaliex jiġu applikati r-rekwiżiti li ġejjin dwar it-tagħmir għal titjiriet ajrubatiċi:

(a) kaxxa tal-ewwel għajnuna kif stabbilit f'NCO.IDE.A.145 u f'NCO.IDE.H.145;

(b) apparati portabbli tat-tifi tan-nar kif stabbilit f'NCO.IDE.A.160 u f'NCO.IDE.H.180; u

(c) trażmettituri għas-sejbien waqt emerġenza jew apparat ta' sinjalar persona-lizzat għas-sejbien (personal locator beacons) kif stabbilit f'NCO.IDE.A.170 u NCO.IDE.H.170.

▼M3

*ANNESS VIII*

**OPERAZZJONIJIET SPEĊJALIZZATI**

**[PARTI-SPO]**

**SPO.GEN.005 Kamp ta' applikazzjoni**

(a) Dan l-Anness japplika għal kwalunkwe operazzjoni speċjalizzata li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża għall-attivitajiet speċjalizzati bħal agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, stħarriġ, osservazzjoni u pattulja, riklamar fl-ajru.

▼M4

(b) Minkejja l-punt (a), operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'inġenji tal-ajru ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna għandhom jikkonformaw mal-Anness VII (il-Parti-NCO).

(c) Minkejja l-punt (a), l-operazzjonijiet li ġejjin b'inġenji tal-ajru ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna jistgħu jsiru skont l-Anness VII (il-Parti-NCO):

▼M3

(1) titjiriet ta' kompetizzjoni jew wirjiet tat-titjir, bil-kundizzjoni li r-remunerazzjoni jew kwalunkwe kunsiderazzjoni ta' valur mogħtija għat-tali titjiriet tkun limitata għall-irkupru tal-ispejjeż diretti u kontribuzzjoni proporzjonata għall-ispejjeż annwali, kif ukoll premji ta' mhux iktar minn valur speċifikat mill-awtorità kompetenti.

(2) qbiż bil-paraxut, irmunkar ta' glajders jew titjiriet ajrubatiċi mwettqa jew minn organizzazzjoni tat-taħriġ bis-sede prinċipali tagħha fi Stat Membru u approvata skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011, jew inkella minn organizzazzjoni maħluqa bil-għan li tippromwovi sport tal-ajru jew avjazzjoni ta' divertiment, bil-kundizzjoni li l-inġenju tal-ajru jkun operat mill-organizzazzjoni fuq il-bażi ta' sjieda jew kiri mingħajr ekwipaġġ, li t-titjira ma tiġġenerax profitti distribwiti barra l-organizzazzjoni, u li kull meta jkunu involuti nies li mhumiex membri tal-organizzazzjoni, it-tali titjiriet ikunu jirrappreżentaw biss attività marġinali tal-organizzazzjoni.

IS-SUBPARTI A

***REKWIŻITI ĠENERALI***

**SPO.GEN.100 Awtorità kompetenti**

L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità maħtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu.

**SPO.GEN.101 Mezzi ta' konformità**

Operatur jista juża mezzi alternattivi ta' konformità minn dawk adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

**SPO.GEN.102 Touring motor glajders, glajders bil-mutur u blalen tal-arja mħallta**

(a) It-TMGs għandhom jitħaddmu f'konformità mar-rekwiżiti għal:

(1) ajruplani meta jitħaddmu b'magna; u

(2) glajders meta jitħaddmu mingħajr magna.

(b) It-TMGs għandhom ikunu mgħammra f'konformità mar-rekwiżiti applikabbli għall-ajruplani sakemm mhux speċifikat mod ieħor fis-Subparti D.

(c) Il-glajders bil-mutur, eskluži t-TMGs, għandhom jitħaddmu u għandhom ikunu mgħammra f'konformità mar-rekwiżiti għall-glajders.

(d) Il-blalen tal-arja mħallta għandhom ikunu operati skont ir-rekwiżiti għal blalen tal-arja sħuna.

**SPO.GEN.105 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ**

(a) Il-membru tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu: Id-dmirijiet tal-ekwipaġġ għandhom ikunu speċifikati fil-proċeduri operattivi standard (SOP) u, fejn xieraq, fil-manwal tal-operat.

▼M3

(b) Ħlief għal blalen tal-arja, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membru tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-SOP.

(c) Matul it-titjira, il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jżomm iċ-ċintorin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.

(d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalifikat wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull ħin.

(e) Il-membru tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:

(1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflaħ biex iwettaq il-kompiti tiegħu; jew

(2) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkoħol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

(f) Il-membru tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wieħed għandu:

(1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-ħinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fl-Anness III (il-Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, jekk ikun japplika; u

(2) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.

(g) Il-membru tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:

(1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emerġenza. kif ukoll u

(2) kwalunkwe inċident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

**SPO.GEN.106 Responsabbiltajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu**

(a) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb fil-kompitu tiegħu. Id-dmirijiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandhom ikunu speċifikati fl-SOP.

(b) Ħlief għal blalen tal-arja, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, l-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-SOP.

(c) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jiżgura li jkun marbut meta jwettaq kompiti speċjalizzati b'bibien esterni miftuħin jew imneħħija.

(d) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:

(1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emerġenza. kif ukoll u

(2) kwalunkwe inċident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

**SPO.GEN.107 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun responsabbli:

(1) għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-merkanzija abbord matul l-operazzjonijiet tal-inġenju tal-ajru;

(2) għall-bidu, għall-kontinwazzjoni, għat-terminazzjoni jew għad-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sikurezza;

▼M3

(3) għall-iżgurar li tinżamm konformità mal-proċeduri operattivi kollha u mal-listi ta' kontroll skont il-manwal xieraq;

(4) li jibda b'titjira biss jekk hu jkun sodisfatt li l-limitazzjonijiet operattivi kollha msemmija f'2.a.3. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 huma mħarsa, kif ġej:

(i) l-ajruplan huwa ajrunavigabbli;

(ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif dovut;

(iii) l-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa għall-eżekuzzjoni ta' dik it-titjira huma installati fuq l-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm mhix permessa l-operazzjoni b'tagħmir mhux operattiv bil-lista ta' tagħmir minimu (MEL) jew b'dokument ekwivalenti, kif mitlub fil-punt SPO.IDE.A.105, SPO.IDE.H.105, SPO.IDE.S.105 jew SPO.IDE.B.105;

(iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, il-punt taċ-ċentru tal-gravità huma tali li t-titjira tista' tiġi eżegwita fil-limiti preskritti fid-dokumentazzjoni tal-ajrunavigabbiltà;

(v) it-tagħmir u l-bagalji kollha tgħabbew u ġew stivati kif suppost; u

(vi) il-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (aircraft flight manual - AFM) fl-ebda ħin ma huma se jinqabżu matul it-titjira;

(5) li ma jibdix b'titjira fil-każ li hu, jew kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew speċjalist fil-kompitu ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, għeja jew minħabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;

(6) li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità tiegħu biex iwettaq il-kompiti hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal għeja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;

(7) li jiddeċiedi li jaċċetta l-inġenju tal-ajru li jkollu ħsarat li ma jippermettulux li jaħdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (configuration deviation list/CDL) jew il-lista ta' tagħmir minimu (MEL), jekk applikabbli;

(8) għar-reġistrazzjoni tad-dejta tal-utilizzazzjoni u tad-difetti kollha magħrufa jew suspettati fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fir-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-ġurnal tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru; u

(9) li jiżgura li r-reġistraturi tat-titjira, meta jkunu installati:

(i) ma jiġux diżattivati jew mitfija matul it-titjira; u

(ii) fil-każ ta' aċċident jew ta' inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju:

(A) li dawn ma jitħassrux apposta;

(B) li dawn jiġu diżattivati minnufih wara li titlesta t-titjira; u

(C) li dawn jerġgħu jiġu attivati biss bil-qbil mal-awtorità li tkun qed twettaq l-investigazzjoni;

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-ġarr jew l-iżbark ta' kwalunkwe persuna jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.

(c) Il-bdot fil-kmand għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluża tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaqa' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.

(d) Minkejja d-dispożizzjoni (a)(6), f'operazzjoni ta' aktar minn ekwipaġġ wieħed, immexxija l-bdot fil-kmand jista' jkompli titjira lil hinn mill-eqreb ajrudrom funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali meta jkunu fis-seħħ proċeduri ta' mitigazzjoni adegwati.

▼M3

(e) Il-bdot fil-kmand għandu, f'sitwazzjoni ta' emerġenza li teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjati, jieħu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra meħtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.

(f) Il-bdot fil-kmand għandu mingħajr dewmien jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lill-awtorità lokali maħtura.

(g) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-eqreb awtorità xierqa bil-mezzi disponibbli l-aktar rapidi dwar kull aċċident li jinvolvi l-inġenju tal-ajru li jirriżulta f'dannu serju jew fil-mewt ta' xi persuna jew fil-ħsara sostanzjali tal-inġenju tal-ajru jew ta' proprjetà.

**SPO.GEN.108 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand — il-blalen tal-arja**

Minbarra l-punt SPO.GEN.107, il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja għandu:

(a) ikun responsabbli għall-għoti tal-informazzjoni ta' qabel it-titjira lil dawk il-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja;

(b) jiżgura li l-ebda persuna ma hi qed tpejjep abbord jew fil-viċinanzi tal-ballun tal-arja; u

(c) jiżgura li l-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja jilbsu lbies protettiv.

**SPO.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri**

Il-bdot fil-kmand għandu jkun konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.

**SPO.GEN.115 Lingwa komuni**

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

▼M4

**SPO.GEN.119 Taxiing tal-inġenji tal-ajru**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għat-taxiing tal-inġenji tal-ajru sabiex jiżgura operat b'mod sikur u sabiex tiżdied is-sikurezza tar-runway.

▼M3

**SPO.GEN.120 "Taxiing" tal-ajruplani**

L-operatur għandu jiżgura li ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

(a) tkun bdot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew

(b) tkun inħatret mill-operatur u:

(1) tkun imħarrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;

(2) tkun imħarrġa biex tuża t-telefonija bir-radju, fil-każ li komunikazzjonijiet bir-radju huma meħtieġa;

(3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri; u

(4) tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

**SPO.GEN.125 Użu tar-rotor**

Ir-rotor tal-ħelikopter għandu jitqabbad bil-magni biss għall-għanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm bdot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

**SPO.GEN.130 Tagħmir elettroniku portabbli**

L-operatur ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device - PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistem u tagħmir tal-ajruplan.

▼M3

**SPO.GEN.135 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord**

L-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

**SPO.GEN.140 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jinġarru abbord**

(a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jinġarru abbord waqt kull titjira, bħala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor hawn taħt:

(1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;

(2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-reġistrazzjoni;

(3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbilità (CofA);

(4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, jekk applikabbli;

(5) kopja tad-dikjarazzjoni kif speċifikat f'ORO.DEC.100 u, jekk applikabbli, kopja tal-awtorizzazzjoni kif speċifikat f'ORO.SPO.110;

(6) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk applikabbli;

(7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;

(8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;

(9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;

(10) il-logg tekniku tal-inġenju tal-ajru, b'konformità mal-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003, jekk applikabbli;

(11) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;

(12) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/għaż-żona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;

(13) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;

(14) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-żona tat-titjira ppjanata;

(15) il-partijiet attwali tal-manwal tal-operatu/jew tal-SOP jew tal-AFM li huma rilevanti għall-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu, li għandhom ikunu aċċessibbli b'mod faċli għalihom;

(16) il-MEL jew is-CDL, jekk applikabbli;

(17) l-avviżi xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-għoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);

(18) l-informazzjoni meteoroloġika xierqa, jekk applikabbli;

(19) l-elenki tal-merkanzija, jekk applikabbli; u

(20) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.

(b) Minkejja (a), id-dokumenti u l-informazzjoni f'(a)(2) sa (a)(11) u (a)(14), (a)(17), (a)(18) u (a)(19) jistgħu jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat għat-titjiriet:

(1) li t-tlugħ u l-inżul tagħhom huma ppjanati fl-istess ajrudrom/sit tal-operat; jew

(2) li jibqgħu f'distanza jew f'żona kif determinata mill-awtorità kompetenti, skont ARO.OPS.210.

▼M3

(c) Minkejja l-punt (a), għal titjiriet f'blalen tal-arja jew fuq glajders, eskluż t-TMGs, id-dokumenti u l-informazzoni fil-punti (a)(1) sa (a)(10) u (a)(13) sa (a)(19) jistgħu jinġarru fuq il-vettura li tiġbor kollox lura.

(d) F'każ ta' telf jew ta' serq tad-dokumenti speċifikati fil-punt (a)(2) sal-punt (a)(8), l-operazzjoni tista' titkompla sakemm it-titjira tilħaq id-destinazzjoni tagħha jew post fejn ikunu jistgħu jingħataw dokumenti ta' sostituzzjoni.

(e) Fi żmien raġenevoli minn meta jintalab mill-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jagħmel disponibbli d-dokumentazzjoni meħtieġa li għandha tinġarr abbord.

**SPO.GEN.145 Preservazzjoni, produzzjoni u użu tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tat-titjiriet — operazzjonijiet b'inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

(a) Wara aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, l-operatur ta' inġenju tal-ajru għandu jippreserva d-dejta oriġinali li tkun ġiet irreġistrata għal perjodu ta' 60 jum, sakemm l-awtorità li tkun qed twettaq l-investigazzjoni ma tkunx ordnatlu jagħmel mod ieħor.

(b) L-operatur għandu jwettaq kontrolli u evalwazzjonijiet operattivi fuq ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR), ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR) u r-reġistrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta biex jiżgura l-funzjonament tajjeb kontinwu tar-reġistraturi.

(c) L-operatur għandu jaħżen ir-reġistrazzjonijiet għall-perjodu ta' ħin operattiv tal-FDR, hekk kif mitlub mill-punt SPO.IDE.A.145 jew mill-punt SPO.IDE.H.145, ħlief għall-fatt li, għall-ittestjar u l-manutenzjoni tal-FDR, jista' jitħassar sa siegħa (1) mill-eqdem materjal li jkun ġie rreġistrat waqt il-ħin tal-ittestjar.

(d) L-operatur għandu jaħżen u jżomm aġġornata d-dokumentazzjoni li tippreżenta l-informazzjoni meħtieġa sabiex id-dejta tal-FDR li ma tkunx ipproċessata tinqaleb f'parametri espressi f'unitajiet tal-inġinerija.

(e) L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni kwalunkwe reġistrazzjoni tar-reġistratur tat-titjira li tkun ġiet ippreservata, jekk l-awtorità kompetenti tiddeċiedi hekk.

(f) ir-reġistrazzjonijiet tas-CVR għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn, għajr għall-investigazzjoni dwar aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, biss jekk il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kkonċernati kollha jkunu taw il-kunsens tagħhom.

(g) ir-reġistrazzjonijiet tal-FDR jew ir-reġistrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn, għajr għall-investigazzjoni dwar aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju jekk dawn ir-reġistrazzjonijiet:

(1) jintużaw mill-operatur għall-finijiet tal-ajrunavigabbiltà jew tal-manutenzjoni biss;

(2) ikun tneħħilhom kull sors ta' identifikazzjoni; jew

(3) ikunu żvelati skont proċeduri sikuri.

**SPO.GEN.150 Trasport ta' oġġetti perikoluži**

(a) It-trasport ta' oġġetti perikoluži bl-ajru għandu jitwettaq skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħħar u estiża bil-"Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air" (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi l-annessi, is-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda jew rettifika oħra għaliha.

(b) L-oġġetti perikoluži għandhom jinġarru biss mill-operatur approvat skont l-Anness V (il-Parti-SPA), is-Subparti G, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 ħlief meta:

(1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet;

(2) dawn jinġarru mill-ispeċjalisti fil-kompitu jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja li ġiet isseparata mis-sid, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.

▼M3

(3) ikunu meħtieġa abbord l-inġenju tal-ajru għal skopijiet speċjalizzati skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi;

(4) jintużaw biex iħaffu s-sikurezza tat-titjira fejn it-trasport abbord l-inġenju tal-ajru jkun raġonevoli biex tiġi żgurata d-disponibbiltà fil-ħin tagħhom għal skopijiet operattivi, kemm jekk dawn l-oġġetti u s-sustanzi huma meħtieġa jew le li jinġarru jew maħsubin sabiex jintużaw b'rabta ma' titjira partikolari.

(c) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li bihom jiżgura li jittieħdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-ġarr bi żball ta' oġġetti perikoluż abbord.

(d) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom, kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(e) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ ta':

(1) kwalunkwe aċċident jew inċident marbut ma' oġġetti perikoluż.

(2) sejbien ta' oġġetti perikoluż li jinġarru minn speċjalisti fil-kompitu jew mill-ekwipaġġ, jew fil-bagalji tagħhom, meta ma jkunux konformi mal-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(f) L-operatur għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikoluż.

(g) L-operatur għandu jiżgura li fil-postijiet tal-aċċettazzjoni tal-merkanzija jingħataw avviżi b'informazzjoni dwar it-trasport tal-oġġetti perikoluż kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

**SPO.GEN.155 Rilaxx ta' oġġetti perikoluż**

L-operatur ma għandux jopera inġenju tal-ajru fuq żoni ta' bliet, irħula jew insedjamenti f'konġestjoni jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' nies meta jirrilaxxa oġġetti perikoluż.

**SPO.GEN.160 Ġarr u użu ta' armi**

(a) L-operatur għandu jiżgura li, meta jinġarru armi fuq titjira għall-fini ta' kompitu speċjalizzat, dawn jinżammu b'mod sikur meta ma jkunux qed jintużaw.

(b) L-ispeċjalist fil-kompitu li juża l-arma għandu jieħu l-miżuri kollha neċessarji sabiex jevita milli jipperikola l-inġenju tal-ajru u l-persuni abbord jew fuq l-art.

**SPO.GEN.165 Ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira**

Il-bdot fil-kmand għandu jieħu d-deċiżjoni finali dwar l-ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u għandu jiżgura li:

(a) ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira ma tikkawżax tfixkil jew xkiel fit-tħaddim tat-titjira; u

(b) (b) il-persuni kollha li jinġarru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira saru midħla tal-proċeduri rilevanti dwar is-sikurezza.

IS-SUBPARTI B

***PROĊEDURI OPERATTIVI***

**SPO.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

▼M3

**SPO.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati — l-ajruplani**

Għall-għażla ta' ajrudromi alternattivi u l-politika tal-fjuwil, l-operatur għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-ħin tat-titjira lejn l-ajrudrom alternattiv fl-eqreb destinazzjoni xierqa hija aktar minn:

(a) għall-ajruplani b'magni bil-pistuni, 60 minuta; jew

(b) għall-ajruplani b'magni bit-turbina, 90 minuta.

**SPO.OP.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — l-ajruplani u l-helikopters**

(a) Għat-titjiriet li jsiru skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) l-operatur jew il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull tluq, destinazzjoni jew ajrudrom alternattiv li għandu jintuża. Dawn il-valuri minimi:

(1) ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn dawk stabbiliti mill-Istat li fihom l-ajrudrom ikun jinstab, ħlief meta dawn jiġu approvati speċifikament minn dak l-Istat; u

(2) għal operazzjonijiet b'viżibilità baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (il-Parti SPA), is-Subparti E tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.

(b) Huwa u jagħżel il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, l-operatur jew il-bdot fil-kmand għandu jqis dawn li ġejjin:

(1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;

(2) il-kompetenza u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira u, jekk applikabbli, il-kompożizzjoni tiegħu;

(3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tlugħ u ta' avviċinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw;

(4) l-adegwatezza u l-prestazzjoni tal-għajnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;

(5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għall-fini tan-navigazzjoni u/jew tal-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tlugħ, l-avviċinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avviċinament mhux milħuq;

(6) l-ostakli fl-avviċinament, l-avviċinament mhux milħuq u ż-żoni tat-tlugħ inizjali (climb-out areas) meħtieġa għat-twettiq tal-proċeduri ta' kontinġenza;

(7) l-altitudni/l-għoli tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avviċinament bi strument;

(8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrappurtati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u

(9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avviċinament finali.

(c) Il-valuri minimi għal tip speċifiku ta' proċedura ta' avviċinament u ta' nżul għandhom jintużaw biss jekk:

(1) it-tagħmir ta' fuq l-art meħtieġ għall-proċedura maħsuba jkun qed jaħdem;

(2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa għat-tip ta' avviċinament ikunu qed jaħdmu;

(3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa jkunu ntlaħqu; u

(4) l-ekwipaġġ tat-titjira jkun ikkwalifikat kif xieraq.

**SPO.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet NPA, APV, CAT I**

(a) L-għoli tad-deċiżjoni (DH) biex jintuża għall-avviċinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsir bit-teknika tal-avviċinament finali bi nżul kontinwu (CDFA), il-proċedura ta' avviċinament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandhomx ikunu anqas mill-ogħla kejl ta':

▼M3

(1) l-għoli minimu li għalih tista' tintuża l-għajnuna tal-avviċinament mingħajr ir-referenza viżwali meħtieġa;

(2) l-għoli tad-distanza mill-ostakli (obstacle clearance height - OCH) għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;

(3) id-DH tal-proċedura ta' avviċinament ippubblikata fejn applikabbli;

(4) Il-valur minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1 jew

(5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat jew dokument ekwivalenti.

(b) L-għoli minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA li tittajar mingħajr it-teknika CDFA ma għandux ikun aktar baxx mill-ogħla kejl ta':

(1) l-OCH għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;

(2) Il-valur minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1 jew

(3) il-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

*Tabella 1*

**Valuri minimi tas-sistema**

| Faċilità | DH/MDH minimu (f'piedi) |
|---|---|
| Sistema għall-inżul bl-istrumenti (Instrument landing system - ILS) | 200 |
| Sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (global navigation satellite system/GNSS)/sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (satellite-based augmentation system/SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avviċinament bi gwida vertikali (lateral precision with vertical guidance approach/LPV)) | 200 |
| GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV)) | 250 |
| Navigazzjoni GNSS/Barovertikali (VNAV) (LNAV/VNAV) | 250 |
| Lokalizzatur (LOC) b'tagħmir għall-kejl tad-distanza (DME) jew mingħajru | 250 |
| Avviċinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (jintemm f'½ NM)) | 250 |
| SRA (jintemm f'1 NM) | 300 |
| SRA (li jintemm f'2 NM jew iżjed) | 350 |
| Firxa tar-radju VHF omnidirezzjonali (VOR) | 300 |
| VOR/DME | 250 |
| Stazzjon tas-sinjalar bir-radju nondirezzjonali (Non Directional Beacon - NDB). | 350 |
| NDB/DME | 300 |
| Radjugonjometru VHF (VDF) (VHF direction finder/VDF) | 350 |

**SPO.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom – Operazzjonijiet ta' dawran b'ajruplani**

(a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani ma jistgħux ikunu anqas mill-ogħla ta':

(1) L-OCH/l-OCL tad-dawran ippubblikat għall-kategorija tal-ajruplan;

(2) l-għoli minimu tad-dawran imniżżel fit-Tabella 1; jew

(3) id-DH/l-MDH tal-proċedura ta' avviċinament bi strument preċedenti.

▼M3

(b) Il-viżibilità minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandu jkun l-ogħla minn:

(1) il-viżibilità tad-dawran għall-kategorija tal-ajruplan, jekk tkun ippubblikata;

(2) il-viżibilità minima mniżżla fit-Tabella 2; jew

(3) il-medda viżwali tar-runway/il-viżibilità meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) tal-proċedura tal-avviċinament bi strument preċedenti.

*Tabella 1*

**L-MDH u l-viżibilità minima għad-dawran vs. il-kategorija tal-ajruplan**

| | Kategorija tal-ajruplan | | | |
|---|---|---|---|---|
| | A | B | C | D |
| L-MDH (f'piedi) | 400 | 500 | 600 | 700 |
| Il-viżibilità meteoroloġika minima (m) | 1 500 | 1 600 | 2 400 | 3 600 |

**SPO.OP.113 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran fuq l-art (onshore circling operations) bil-ħelikopters**

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran fuq l-art bil-ħelikopters ma għandux ikun inqas minn 250 pied u l-viżibilità meteoroloġika mhux inqas minn 800 m.

**SPO.OP.115 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament— l-ajruplani u l-ħelikopters**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk dawn il-proċeduri ġew ippubblikati għar-runway jew għall-FATO li għandu jintuża.

(b) Il-bdot fil-kmand jista' jiddevja minn rotta tat-tluq ippubblikata, minn rotta tal-wasla ppubblikata jew minn proċedura ta' avviċinament ippubblikata:

(1) sakemm ikunu jistgħu jitħarsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli, sakemm jitqiesu b'mod sħiħ il-kundizzjonijiet operattivi u sakemm tkun rispettata kull awtorizzazzjoni mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC); jew

(2) meta jkun qed jiġi "radar-vectored" minn unità tal-ATC.

(c) Fil-każ tal-operazzjonijiet b'inġenji tal-ajru kumplessi li jaħdmu bil-magni, is-segment tal-avviċinament finali għandu jittajjar b'mod viżwali jew skont il-proċeduri ta' avviċinament ippubblikati.

**SPO.OP.120 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju**

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju ppubblikati sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tal-inġenju tal-ajru filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

**SPO.OP.121 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju — il-blalen tal-arja**

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri operattivi sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tas-sistema tat-tisħin filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

**SPO.OP.125 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjiriet IFR**

(a) L-operatur għandu jispeċifika metodu li jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira li jipprovdi d-distanza meħtieġa mill-art għar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR.

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira għal kull titjira bbażata fuq dan il-metodu. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandomx ikunu aktar baxxi minn dawk ippubblikati mill-Istat li fuqu tkun se tgħaddi t-titjira.

**SPO.OP.130 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk l-ajruplan iġorr fjuwil u żejt suffiċjenti għal dawn li ġejjin:

▼M3

(1) għal titjiriet bir-regoli tat-titjir viżwali (VFR):

(i) għal titjira binhar, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 30 minuta f'altitudni regolari normali; jew

(ii) għal titjira billejl, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;

(2) għal titjiriet skont l-IFR:

(i) meta ma jkun meħtieġ l-ebda destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali; jew

(ii) meta tkun meħtieġa destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali.

(b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil meħtieġ inkluż biex jipprovdu għal kontinġenza, dan li ġej għandu jittieħed f'kunsiderazzjoni:

(1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;

(2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku

(3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-ħsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u

(4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

(c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitħarsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid

**SPO.OP.131 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — il-ħelikopters**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk il-ħelikopter ikun qed iġorr biżżejjed fjuwil u żejt kif ġej:

(1) għal titjiriet skont il-VFR:

(i) biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u mbagħad biex itir għal mill-anqas 20 minuta bil-veloċità ta' awtonomija massima (best-range speed); jew

(ii) għal titjiriet skont il-VFR binhar, fjuwil ta' riżerva ta' 10 minuti bil-veloċità ta' awtonomija massima (best-range speed) diment li jibqa' fi ħdan 25 mil nawtiku mill-ajrudrom/sit tal-operat tat-tluq u

(2) għal titjiriet skont l-IFR:

(i) meta ma jkun meħtieġ l-ebda sit alternattiv jew meta ma jkunx hemm id-disponibbiltà ta' ajrudrom/sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, u mbagħad biex itir għal 30 minuta b'veloċità regolari normali fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat tad-destinazzjoni f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel; jew

(ii) meta ma jkun meħtieġ l-ebda sit alternattiv, biex itir lejn u jwettaq avviċinament u avviċinament interrott fl-ajrudrom/fis-sit tal-operat għall-inżul ippjanat, u mbagħad:

(A) biex itir lejn is-sit alternattiv speċifikat; u

(B) biex itir għal 30 minuta bil-veloċità normali tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel

(b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil meħtieġ inkluż biex jipprovdu għal kontinġenza, dan li ġej għandu jittieħed f'kunsiderazzjoni:

(1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;

▼M3

(2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku

(3) ħsara f'magna waħda matul it-titjira, fejn applikabbli; u

(4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

(c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitħarsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid

**SPO.OP.132 Provvista u ppjanar tal-fjuwil u tas-saborra — il-blalen tal-arja**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk ikun qed iġorr riżerva ta' fjuwil jew ta' saborra suffiċjenti għal titjira ta' 30 minuta.

(b) Il-kalkoli tal-fjuwil jew tas-saborra għandhom ikunu bbażati mill-anqas fuq il-kundizzjonijiet operattivi li bihom għandha titwettaq it-titjira kif ġej:

(1) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-ballun tal-arja;

(2) il-mases antiċipati;

(3) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u

(4) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

**SPO.OP.135 Struzzjonijiet dwar is-sikurezza**

(a) L-operatur għandu jiżgura li, qabel it-tlugħ, l-ispeċjalisti fil-kompitu jingħataw struzzjonijiet dwar:

(1) tagħmir u proċeduri ta' emerġenza;

(2) proċeduri operattivi assoċjati mal-kompitu speċjalizzat qabel kull titjira jew serje ta' titjiriet

(b) L-istruzzjonijiet imsemmija f'(a)(2) jistgħu jiġu sostitwiti ma' programm ta' taħriġ inizjali u rikorrenti. F'dan il-każ, l-operatur għandu jiddefinixxi wkoll rekwiżiti aġġornati.

**SPO.OP.140 Preparazzjoni tat-titjira**

(a) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-faċilitajiet fl-art u/jew fl-ilma inklużi l-faċilitajiet tal-komunikazzjoni u l-għajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u meħtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operazzjoni sikura tal-inġenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettaq it-titjira.

(b) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli xierqa għat-titjira ppjanata. Il-preparazzjoni tat-titjira lil hinn mill-viċinanza tal-post tat-tluq, u għal kull titjira skont l-IFR, għandha tinkludi:

(1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u

(2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovdi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ippjanata, minħabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

**SPO.OP.145 Ajrudromi alternattivi għat-tlugħ — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

(a) Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali wieħed għat-tlugħ fil-każ li l-kundizzjonijiet tat-temp attwali fl-ajrudrom tat-tluq ikunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom operattiv applikabbli jew anqas jew fil-każ li ma jkunx possibbli li l-ajruplan jirritorna lejn l-ajrudrom tat-tluq minħabba raġunijiet oħrajn.

(b) L-ajrudrom alternattiv għat-tlugħ għandu jkun jinsab fid-distanza li ġejja mill-ajrudrom tat-tluq:

(1) għal ajruplani b'żewġ magni, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza li tkun ekwivalenti għal siegħa ta' titjir (1) f'veloċità normali b'magna waħda u f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma; u

▼M3

(2) għal ajruplani bi tliet magni jew aktar, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza ekwivalenti għal sagħtejn titjir (2) f'veloċità normali b'magna waħda (OEI) u skont l-AFM f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma.

(c) Sabiex ajrudrom jintagħżel bħala ajrudrom alternattiv għat-tlugh, l-informazzjoni disponibbli għandha tindika li, fil-ħin tal-użu stmat, il-kundizzjonijiet se jkunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudorm jew aħjar għal dik l-operazzjoni.

**SPO.OP.150 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — l-ajruplani**

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wieħed li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

(a) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika li, għall-perjodu ta' minn siegħa (1) qabel sa siegħa (1) wara l-ħin stmat tal-wasla, jew mill-ħin reali tat-tluq sa siegħa (1) wara l-ħin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu, l-avviċinament u l-inżul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew

(b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:

(1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat; u

(2) l-informazzjoni metoeroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla, jew mill-ħin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu:

(i) bażi tas-sħab ta' mill-anqas 300 metru (1 000 pied) 'l fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u

(ii) viżibilità ta' mill-anqas 5,5 km jew ta' 4 km aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

**SPO.OP.151 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — il-ħelikopters**

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wieħed li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

(a) proċedura ta' avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat u l-informazzjoni metoeroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla, jew mill-ħin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu

(1) bażi tas-sħab ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u

(2) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u jew

(b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:

(1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat;

(2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-ħin stmat tal-wasla:

(i) il-bażi tas-sħab tkun ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument;

(ii) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u u

▼M3

(3) ma jkunx stabbilit punt tal-ebda ritorn (point of no return – PNR) f'każ ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta.

**SPO.OP.155 Mili tal-fjuwil waqt li l-persuni jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw**

(a) L-inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitneħħilu fjuwil tat-tip "AVGAS" (gażolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew taħlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-persuni jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.

(b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittieħdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa u l-inġenju tal-ajru għandu jkun mgħammar b'persunal ikkwalifikat li jkunu lesti jibdew u jidderieġu evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod prattiku u effettiv disponibbli.

**SPO.OP.160 Użu tal-kuffji tal-widna**

Ħlief għal blalen tal-arja, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li huwa meħtieġ li jkun fis-servizz fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna b'mikrofonu boom, jew ekwivalenti, u jużah bħala l-apparat primarju biex jikkomunika mal-ATS, ma' membri oħrajn tal-ekwipaġġ u mal-ispeċjalisti fil-kompitu.

**SPO.OP.165 Tipjip**

Il-bdot fil-kmand ma għandux jippermetti tipjip abbord jew matul ir-riforniment jew it-tneħħija ta' fjuwil tal-inġenju tal-ajru.

**SPO.OP.170 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss meta l-aktar informazzjoni meteorolġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-ħin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell ogħla minnhom.

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat biss meta l-iktar informazzjoni meteorolġika riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-ħin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wieħed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell ogħla minnhom.

(c) Fil-każ li titjira jkun fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija fil-punti (a) u (b) għandha tkun applikabbli safejn dan ikun rilevanti.

**SPO.OP.175 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għat-tlugħ biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod ħażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, ħlief hekk kif inhu permess skont l-AFM.

(b) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni, l-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta jkun hemm bżonn isiru l-proċeduri ta' fuq l-art għat-tneħħija tas-silġ u għal kontra l-formazzjoni tas-silġ fuq inġenju tal-ajru, u l-ispezzjonijiet relatati magħhom, sabiex l-inġenju tal-ajru jkun jista' jitħaddem b'mod sikur.

**SPO.OP.176 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għal titjira jew għandu jtajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew reali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mgħammar biex ilaħħaq ma' kundizzjonijiet bħal dawn kif imsemmi fil-punt 2.a.5 tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

(b) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbeż l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu joħroġ l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

(c) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni, l-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għal titjiriet f'kundizzjonijiet mistennija jew attwali ta' silġ.

▼M3

**SPO.OP.180 Kundizzjonijiet tat-tlugħ — l-ajruplani u l-ħelikopters**

Qabel ma jagħti bidu għat-tlugħ, il-bdot fil-kmanda għandu jkun issodisfat li:

(a) skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-"runway" jew tal-FATO ppjanat li jintuża mhux se jostakolaw tlugħ u tluq sikur; u

(b) se jitħarsu l-valuri minimi operattivi applikabbli tal-ajrudrom.

**SPO.OP.181 Kundizzjonijiet tat-tlugħ — il-blalen tal-arja**

Qabel ma jagħti bidu għat-tlugħ, il-bdot fil-kmanda għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat mhux se jostakola tlugħ u tluq sikur.

**SPO.OP.185 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir**

Sakemm ma jkunx hemm abbord l-inġenju tal-ajru speċjalist fil-kompitu għat-taħriġ, il-bdot fil-kmand, meta jġorr speċjalisti fil-kompitu, ma għandux jissimula:

(a) sitwazzjonijiet li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew

(b) titjir f'kundizzjonijiet meteorolġiċi bl-instrument (IMC).

**SPO.OP.190 Ġestjoni tal-fjuwil matul it-titjira**

(a) L-operatur ta' inġenju tal-ajru kumpless li jaħdem bil-magni għandu jistabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u tal-ġestjoni tal-fjuwil.

(b) F'intervalli regolari l-bdot fil-kmand għandu jikkontrolla li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal għal waqt it-titjira, mhuwiex anqas mill-fjuwil meħtieġ biex jipproċedi lejn ajrudorm jew lejn sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali u li r-riżerva tal-fjuwil ippjanata hija skont kif meħtieġ fil-punti SPO.OP.130 u SPO.OP.131.

**SPO.OP.195 Użu ta' ossiġnu supplimentari**

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-membri tal-ekwipaġġ jużaw ossiġenu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied, sakemm ma jkunx approvat mod ieħor mill-awtorità kompetenti u b'konformità mal-SOPs.

(b) Minkejja (a) u ħlief għall-operazzjonijiet bil-paraxut, titjiriet qosra ta' tul ta' żmien speċifiku u 'l fuq minn 13 000 pied mingħajr l-użu tal-ossiġenu supplimentari f'ajruplani u f'ħelikopters li mhumiex kumplessi u li jaħdmu bil-magni, jistgħu jsiru bl-approvazzjoni minn qabel tal-awtorita kompetenti fuq il-bażi tal-kunsiderazzjoni ta' dan li ġej:

(1) it-tul ta' żmien tat-titjira ogħla minn 13 000 pied mhuwiex ta' iktar minn 10 minuti jew, jekk ikun hemm bżonn għal perjodu itwal, il-ħin strettament neċessarju għat-twettiq tal-kompitu speċjalizzat;

(2) it-titjira ma ssirx f'għoli ta' iktar minn 16 000 pied;

(3) l-istruzzjonijiet dwar is-sikurezza skont SPO.OP.135 jinkludu informazzjoni adegwata għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu dwar l-effetti tal-ipossija;

(4) l-SOPs għall-operazzjoni kkonċernata li jirriflettu (1), (2) u (3);

(5) l-esperjenza preċedenti tal-operatur fit-twettiq ta' operazzjonijiet ogħla minn 13 000 pied bla ma jintuża ossiġenu supplimentari;

(6) l-esperjenza individwali tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-adattament fiżjoloġiku tagħhom għal altitudnijiet għoljin; u

▼M3

(7) l-altitudni tal-bażi fejn l-operatur huwa stabbilit jew mnejn isiru l-operazzjonijiet.

**SPO.OP.200 Individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art**

(a) Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jieħu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.

(b) Is-sistema ta' twissija tal-qrubija lejn l-art tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li min-natura tagħhom jeħtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi ħdan distanza mill-art inqas minn dik li tiskatta s-sistema ta' twissija tal-qrubija lejn l-art.

**SPO.OP.205 Sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (Airborne collision avoidance system - ACAS)**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi u programmi tat-taħriġ meta fl-inġenju tal-ajru tkun installata ACAS u din tkun tista' tintuża. Meta tintuża ACAS tat-tip II, it-tali proċeduri u taħriġ għandhom ikunu skont ir-Regolament (UE) Nru 1332/2011.

(b) L-ACAS II tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li minħabba n-natura tagħhom jeħtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi ħdan distanza minn xulxin li tiskatta l-ACAS.

**SPO.OP.210 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inżul — l-ajruplani u l-ħelikopters**

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuża m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milħuq, sikuri.

**SPO.OP.215 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament — l-ajruplani u l-ħelikopters**

(a) Il-bdot fil-kmand jista' jibda avviċinament bi strument minkejja l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway/viżibilità (RVR/VIS) rrappurtati.

(b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jitkompla:

(1) taħt l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew

(2) fis-segment tal-avviċinament finali f'każijiet fejn l-altitudni/l-għoli tad-deċiżjoni (DA/H) jew l-altitudni minima tal-inżul/l-għoli (MDA/H) ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom,

(c) Fejn l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jinkisbu billi wieħed jaqleb il-viżibilità rrappurtata.

(d) Jekk, wara li jinqabżu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, il-RVR/il-VIS irrappurtata taqa' taħt il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jitkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.

(e) L-avviċinament jista' jitkompla taħt id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ippjanata tkun ġiet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinżamm.

(f) L-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot.

**SPO.OP.225 Limitazzjonijiet operattivi — il-blalen tal-arja sħuna**

(a) Ballun tal-arja sħuna ma għandux jinżel billejl, ħlief f'sitwazzjonijiet ta' emerġenza.

(b) It-tlugħ ta' ballun tal-arja sħuna jista' jsir billejl, sakemm jinġarr biżżejjed fjuwl għall-inżul binhar.

**SPO.OP.230 Proċeduri operattivi standard**

(a) Qabel ma jibda operazzjoni speċjalizzata, l-operatur għandu jwettaq valutazzjoni tar-riskji, li fiha jivvaluta l-kumplessità tal-attività biex jiddetermina l-perikli u r-riskji assoċjati inerenti fl-operazzjoni u jistabbilixxi miżuri ta' mitigazzjoni.

▼M3

(b) Fuq il-bażi tal-valutazzjoni tar-riskji, l-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi standard (SOP) xierqa għall-attività speċjalizzata u l-inġenju tal-ajru użat filwaqt li jittieħdu f'kunsiderazzjoni r-rekwiżiti tas-subparti E. L-SOP għandhom ikunu parti mill-manwal tal-operat jew dokument separat. L-SOP għandhom ikunu riveduti u aġġornati b'mod regolari, kif xieraq.

(c) L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet speċjalizzati jsiru skont l-SOP.

IS-SUBPARTI C

***PRESTAZZJONI TAL-INĠENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI***

**SPO.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi — l-inġenji tal-ajru kollha**

(a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fil-manwal korrispondenti.

(b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew taħlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq l-inġenju tal-ajru.

**SPO.POL.105 Massa u bilanċ**

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, iċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru jiġu stabbiliti permezz ta' użin reali qabel ma jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-bdot fil-kmand. L-inġenju tal-ajru għandu jerġa' jintiżen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.

(b) L-użin għandu jsir:

(1) mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata, fil-każ tal-ajruplani u tal-ħelikopters. u

(2) għal glajders u għal blalen tal-arja, mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003, skont kif applikabbli.

**SPO.POL.110 Sistema ta' massa u bilanċ — operazzjonijiet kummerċjali b'ajruplani u ħelikopters u operazzjonijiet mhux kummerċjali b'inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema ta' massa u bilanċ għal kull titjira jew serje ta' titjiriet:

(1) il-massa operattiva tal-inġenju tal-ajru mingħajr tagħbija ta' ekwipaġġ, ta' merkanzija u passiġġieri u ta' fjuwil (DOM);

(2) il-massa tat-tagħbija skont il-piż (traffic load);

(3) il-massa tat-tagħbija tal-fjuwil;

(4) it-tagħbija tal-inġenju tal-ajru u d-distribuzzjoni tat-tagħbija;

(5) il-massa waqt it-tlugħ, il-massa tal-inżul u l-massa meta ma jkun hemm l-ebda fjuwil; u

(6) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru, u

(b) L-ekwipaġġ tat-titjira għandu jingħata mezzi biex jirrepeti u jivverifika kwalunkwe kalkolu tal-massa u l-bilanċ fuq il-bażi ta' kalkoli elettroniċi.

(c) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li jippermettu lill-bdot fil-kmand jiddetermina l-massa tat-tagħbija tal-fjuwil billi juża d-densità reali jew, jekk din ma tkunx magħrufa, billi juża d-densità kkalkulata skont metodu speċifikat fil-manwal tal-operat.

(d) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura:

(1) li l-inġenju tal-ajru tiegħu jitgħabba taħt is-superviżjoni ta' persunal ikkwalifikat; u

(2) li t-tagħbija tat-traffiku (traffic load) titgħabba b'tali mod li jkun konsistenti mad-dejta użata għall-kalkolu tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru.

▼M3

(e) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jispeċifika l-prinċipji u l-metodi involuti fit-tagħbija u fis-sistema tal-massa u l-bilanċ li jissodisfaw ir-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) sa (i). Din is-sistema għandha tkopri t-tipi kollha ta' operazzjonijiet previsti.

**SPO.POL.115 Dejta u dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ — operazzjonijiet kummerċjali b'ajruplani u ħelikopters u operazzjonijiet mhux kummerċjali b'inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi d-dejta tal-massa u tal-bilanċ u għandu jipproduċi d-dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ qabel kull titjira li tispeċifika t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha b'tali mod li l-limiti tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru ma jinqabżux. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandu jkun fiha l-informazzjoni li ġejja:

(1) ir-reġistrazzjoni u t-tip ta' inġenju tal-ajru;

(2) l-identifikazzjoni, in-numru u d-data tat-titjira, kif applikabbli;

(3) l-isem tal-bdot fil-kmand;,

(4) l-isem tal-persuna li jkun ħejja d-dokument,

(5) il-massa operattiva mingħajr tagħbija (DOM) u ċ-ċentru tal-gravità korrispondenti tal-inġenju tal-ajru,

(6) il-massa tal-fjuwil fit-tlugħ u l-massa tal-fjuwil tal-vjaġġ;

(7) il-massa tal-oġġetti tal-konsum, minbarra l-fjuwil, jekk dan ikun applikabbli,

(8) il-komponenti tat-tagħbija;

(9) il-massa waqt it-tlugħ, il-massa tal-inżul u l-massa meta ma jkun hemm l-ebda fjuwil;

(10) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru, u u

(11) il-valuri tal-limitu tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità.

(b) F'każijiet fejn id-dokumentazzjoni u d-dejta dwar il-bilanċ u l-massa jiġu ġġenerati permezz ta' sistema kkompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa, l-operatur għandu jivverifika l-integrità tad-dejta prodotta.

**SPO.POL.116 Dejta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa — mitigazzjonijiet**

Minkejja l-punt SPO.POL.115 (a)(5), il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità ma għandhiex għalfejn titniżżel fid-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jekk, pereżempju, id-distribuzzjoni tat-tagħbija ssegwi tabella tal-bilanċ ikkalkulata minn qabel jew jekk ikun jista' jintwera li għall-operazzjonijiet previsti jista' jiġi żgurat bilanċ korrett, tkun xi tkun it-tagħbija reali;

**SPO.POL.120 Prestazzjoni — punti ġenerali**

Il-bdot fil-kmand għandu jopera l-inġenju tal-ajru biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

**SPO.POL.125 Limitazzjonijiet tal-massa tat-tlugħ — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

L-operatur għandu jiżgura li:

(a) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tat-tlugħ ma għandhiex taqbeż il-limitazzjonijiet fuq il-massa:

(1) fit-tlugħ kif meħtieġ fil-punt SPO.POL.130;

(2) waqt ir-rotta b'magna waħda wieqfa (OEI) kif meħtieġ fil-punt SPO.POL.135; u

(3) fl-inżul kif meħtieġ fil-punt SPO.POL.140,

filwaqt li jistgħu jitqiesu wkoll it-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil;

▼M3

(b) il-massa fil-bidu tat-tluġħ ma għandha qatt taqbeż il-massa massima waqt it-tluġħ speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni adegwata għall-elevazzjoni, tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, u jekk dan jintuża bħala parametru għad-determinazzjoni tal-massa tat-tluġħ massima, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra; u

(c) il-massa stmata għall-ħin mistenni tal-inżul fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ta' destinazzjoni ma għandha qatt taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni adegwata għall-elevazzjoni, ta' dawk l-ajrudromi jew is-siti tal-operat, u jekk dan jintuża bħala parametru għad-determinazzjoni tal-massa massima tal-inżul, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra.

**SPO.POL.130 Tluġħ — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

(a) Meta jiddetermina l-massa massima waqt it-tluġħ, il-bdot fil-kmand għandu jqis dan li ġej:

(1) id-distanza tat-tluġħ ma għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġħ, u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar ma għandhiex taqbeż nofs il-ġirja tat-tluġħ disponibbli;

(2) il-ġirja tat-tluġħ ikkalkulata ma għandhiex taqbeż il-ġirja tat-tluġħ disponibbli;

(3) valur wieħed ta' V1 għandu jintuża għat-tluġħ interrott u għal dak issoktat, meta V1 ikun speċifikat fl-AFM; u

(4) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġħ ma għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tluġħ fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.

(b) Ħlief għal ajruplan mgħammar b'magni "turboprop" u b'massa massima tat-tluġħ ta' jew inqas minn 5 700 kg, fil-każ ta' ħsara fil-magna waqt it-tluġħ, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-ajruplan jista':

(1) iwaqqaf it-tluġħ u jieqaf fi ħdan id-distanza ta' aċċelerazzjoni u waqfien disponibbli jew ir-"runway" disponibbli; jew

(2) ikompli bit-tluġħ u jevita l-ostakli kollha mnejn se tgħaddi t-titjira b'marġni adegwat sakemm l-ajruplan ikun f'pożizzjoni li jikkonforma ma' SPO.POL.135.

**SPO.POL.135 Tul ir-rotta — magna waħda inoperattiva — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

Il-bdot fil-kmand għandu jżigura li f'każ fejn magna tieqaf taħdem fi kwalunkwe punt tul ir-rotta, ajruplan b'magni multipli għandu jkun jista' jkompli t-titjira lejn ajrudrom jew sit tal-operat adegwat mingħajr ma jtir fi kwalunkwe punt, taħt l-altitudni tad-distanza minima mill-ostakli.

**SPO.POL.140 Nżul — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

Fi kwalunkwe ajrudrom jew sit tal-operat, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura, wara li jkun ikklerja b'marġni sikura l-ostakli kollha fil-passaġġ tal-avviċinament, li l-ajruplan ikun jista' jinżel u jieqaf, jew fil każ ta' idroplan li dan jikseb veloċità baxxa b'mod sodisfaċenti, fid-distanza li jkun hemm disponibbli biex l-art tkun tista' tintlaħaq. Għandhom jitqiesu wkoll b'mod xieraq il-varjazzjonijiet mistennija fit-tekniki tal-avviċinament u tal-inżul, jekk it-tali kalkolu ma sarx fil-iskedar tad-dejta tal-prestazzjoni.

**SPO.POL.145 Prestazzjoni u kriterji operattivi — l-ajruplani**

Meta jopera ajruplan f'għoli ta' inqas minn 150 m (500 pied) fuq żona mhux f'konġestjoni, għal operazzjonijiet ta' ajruplani li mhumiex kapaċi jsostnu titjira f'livell fil-każ ta' ħsara kritika fil-magna, l-operatur għandu:

(a) jistabbilixxi proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' ħsara fil-magna;

(b) jistabbilixxi programm ta' taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ; u

▼M3

(c) jiżgura li l-membri kollha tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu abbord jingħataw struzzjonijiet dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzat.

**SPO.POL.146 Prestazzjoni u kriterji operattivi — il-ħelikopters**

(a) Il-bdot fil-kmand jista' jopera inġenju tal-ajru fuq żoni f'konġestjoni diment li:

(1) il-ħelikopter huwa ċċertifikat fil-kategorija A jew B; u

(2) huma stabbiliti miżuri ta' sikurezza biex jiġi evitat periklu żejjed għal persuni jew proprjetà fuq l-art u għall-operazzjoni u l-SOP tagħha huma awtorizzati.

(b) L-operatur għandu:

(1) jistabbilixxi proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' ħsara fil-magna;

(2) jistabbilixxi programm ta' taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ; u

(3) jiżgura li l-membri kollha tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu abbord jingħataw struzzjonijiet dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzat.

(c) L-operatur għandu jiżgura li l-massa fit-tluġħ, fl-inżul jew fis-sospensjoni stazzjonarja ma taqbiżx il-massa massima speċifikata għal:

(1) effett ta' sospensjoni stazzjonarja mingħajr effett tal-art (HOGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa; jew

(2) jekk jidher li se jkun hemm kundizzjonijiet li fihom aktarx li mhux se tiġi stabbilita HOGE, il-massa tal-ħelikopter ma għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art (HIGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa, diment li l-kundizzjonijiet attwali jippermettu sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art bil-massa massima speċifikata.

IS-SUBPARTI D

***STRUMENTI, DEJTA U TAGĦMIR***

*TAQSIMA 1*

***Ajruplani***

**SPO.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.A.215;

(3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.A.220; jew

(4) huma installati fil-ħelikopter.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) il-fjusis ta' fuq ir-riħ;

(2) id-dwal portabbli indipendenti,

(3) arloġġ preċiż,

(4) il-kontenitur tal-mapep,

(5) il-kaxxi tal-ewwel għajnuna.

(6) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar, u

(7) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmiġġ.

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

▼M3

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti SPO.IDE.A.215 u SPO.IDE.A.220;

(2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.

(e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' viżjoni li huwa normalment jassumi meta jħares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.

(f) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**SPO.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) l-ajruplan ma jkunx qed jitħaddem skont il-MEL, jekk stabbilita;

(b) l-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti sabiex jopera l-ajruplan fi ħdan limiti il-lista ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL) għal ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni u kwalunkwe ajruplan użat f'operazzjonijiet kummerċjali; jew

(c) l-ajruplan ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżit tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**SPO.IDE.A.110 Fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ**

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bi fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal ħarsien sħiħ taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjusis li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

**SPO.IDE.A.115 Dwal operattivi**

L-ajruplani li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-ħabtiet;

(b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;

(c) b'dawl għall-inżul;

(d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ajruplan;

(e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dwal fil-kompartimenti kollha tal-kabina;

(f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u

(g) bi dwal biex jitħarsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet Fil-Baħar) jekk l-ajruplan jitħaddem bħala idroplan.

**SPO.IDE.A.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata,

▼M3

(5) in-numru “Mach” kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri “Mach”;

(6) iż-żliq għall-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni.

(b) Minbarra (a), l-ajruplani li joperaw skont il-VMC billejl għandhom ikunu mgħammrin:

(1) b’mezz għall-kejl u l-wiri ta’ dawn li ġejjin:

(i) id-dawran u ż-żliq,

(ii) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(iii) il-veloċità vertikali; u

(iv) id-direzzjoni stabbilizzata;

(2) b’mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta’ qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.

(c) Minbarra (a) u (b), l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni li joperaw skont il-VMC fuq l-ilma u ’l bogħod mill-art għandhom ikunu mgħammrin b’mezz li jevita malfunzjoni tas-sistema ta’ indikazzjoni tal-veloċità tal-ajru minħabba kondensazzjoni jew silġ.

(d) L-ajruplanli li jitħaddmu f’kundizzjonijiet fejn ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mgħammra b’mezz għall-prevenzjoni ta’ funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

(e) Kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, l-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b’mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta’ dawn li ġejjin:

(1) l-altitudni skont il-pressjoni,

(2) il-veloċità tal-ajru indikata,

(3) iż-żliq, jew id-dawran u ż-żliq, kif applikabbli,

(4) il-pożizzjoni tal-ħelikopter, jekk applikabbli

(5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u

(6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli, u

(7) in-numru “Mach” kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri “Mach”, jekk applikabbli.

**SPO.IDE.A.125 Operazzjonijiet ta’ titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

L-ajruplani li jitħaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra:

(a) b’mezz għall-kejl u l-wiri ta’ dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f’sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata,

(5) il-veloċità vertikali,

(6) id-dawran u ż-żliq,

(7) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(8) id-direzzjoni stabbilizzata;

(9) it-temperatura tal-arja ta’ barra, u

(10) in-numru “Mach” kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri “Mach”;

(b) b’mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta’ qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.

▼M3

(c) kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) l-altitudni skont il-pressjoni,

(2) il-veloċità tal-ajru indikata,

(3) il-veloċità vertikali,

(4) id-dawran u ż-żliq,

(5) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(6) id-direzzjoni stabbilizzata; u

(7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach", jekk applikabbli;

(d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament ħażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punti (a)(4) u (h)(2), minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ; u

(e) minbarra (a), (b), (c) u (d), l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni meta operati skont l-IFR għandhom ikunu mgħammrin:

(1) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika;

(2) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wieħed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.

(3) b'mezz indipendenti ieħor għall-kejl u l-wiri tal-altitudni sakemm ma jkunx diġà installat biex tinżamm konformità ma' (e)(1); u

(4) bi provvista tal-enerġija tal-emerġenza, li tkun indipendenti mis-sistema tal-ġenerazzjoni tal-elettriku prinċipali għall-finijiet tat-tħaddim u tal-illuminazzjoni tas-sistema tal-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan għal perjodu minimu ta' 30 minuta. Il-provvista tal-enerġija tal-emerġenza għandha tkun operattiva awtomatikament wara s-sistema prinċipali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għalkollox u għandha tingħata indikazzjoni ċara fuq l-istrument li l-indikatur tal-altitudni qed jitħaddem mill-provvista tal-enerġija tal-emerġenza.

**SPO.IDE.A.126 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont l-IFR**

L-ajruplani kumplessi li jaħdmu bil-magni u li jitħaddmu skont l-IFR bi bdot wieħed għandhom ikunu mgħammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u l-modalità tad-direzzjoni.

**SPO.IDE.A.130 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (Terrain awareness warning system - TAWS)**

L-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM (maximum certified take-off mass) ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew b'MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mgħammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiżiti għal:

(a) tagħmir tal-kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) wara l-1 ta' Jannar 2011; jew

(b) tagħmir tal-kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) fl-1 ta' Jannar 2011 jew qabel dik id-data;

**SPO.IDE.A.131 Sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (ACAS II)**

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor bir-Regolament (UE) Nru 1332/2011, l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mgħammra b'ACAS II.

**SPO.IDE.A.132 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord — ħelikopters kumplessi li jaħdmu bil-magni**

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta jitħaddmu billejl jew f'IMC f'żoni fejn, tul ir-rotta, ikunu mistennija maltempati bir-raġħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikoluż, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord:

(a) l-ajruplani bi pressjoni;

▼M3

(b) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma.

**SPO.IDE.A.133 Tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet f'kundizzjonijiet tas-silġ billejl — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mgħammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.

(b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi fil-kompitu tagħhom.

**SPO.IDE.A.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira**

L-ajruplani li jitħaddmu minn iżjed minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoni għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**SPO.IDE.A.140 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (cockpit voice recorder - CVR)**

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'reġistratur tal-vuċi (CVR):

(1) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 27 000 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data; u

(2) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 2 250 kilogramma;

(i) iċċertifikati biex joperaw b'ekwipaġġ minimu ta' mill-inqas żewġ bdoti;

(ii) mgħammra b'magna(i) turbojet jew iktar minn magna turboprop waħda; u

(iii) u li jkun inħarġilhom ċertifikat tat-tip għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data.

(b) Is-CVR għandu jkun kapaċi li jikseb id-dejta rreġistrata matul mill-inqas is-sagħtejn ta' qabel (2).

(c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-ħin:

(1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;

(2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;

(3) l-ambjent tas-smigħ tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra and mask li jkun qed jintuża; u

(4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-għajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avviċinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.

(d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni awtomatikament qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.

(e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtegħel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

(f) Is-CVR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

**SPO.IDE.A.145 Reġistratur tad-dejta tat-titjira (flight data recorder)**

(a) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data, għandhom ikunu mgħammra b'reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.

▼M3

(b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-ajruplan u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 25 siegħat.

(c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ajruplan li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.

(d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf awtomatikament meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

(e) L-FDR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

**SPO.IDE.A.150 Registrazzjoni tal-kollegament tad-dejta (data link recording)**

(a) L-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mgħammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq reġistratur, fejn ikun applikabbli:

(1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ajruplan u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:

(i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;

(ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;

(iii) is-sorveljanza indirizzata;

(iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;

(v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema; u

(vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħżun f'post differenti mill-ajruplan; u

(3) l-informazzjoni dwar il-ħin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.

(b) Ir-reġistratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.

(c) Ir-reġistratur għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' ħin stabbilit għas-CVRs fil-punt SPO.IDE.A.140.

(d) Ir-reġistratur għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

(e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-reġistratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbi għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti SPO.IDE.A.140 (d) u (e).

**SPO.IDE.A.155 Reġistratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota**

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u mar-rekwiżiti tal-FDR permezz ta':

(a) reġistratur wieħed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jeħtieġ li jkun mgħammar b'CVR jew b'FDR; jew

(b) żewġ reġistraturi kkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jeħtieġ li jkun mgħammar b'CVR jew b'FDR;

▼M3

**SPO.IDE.A.160 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni**

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'sit jew post għal kull membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu abbord;

(b) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit u b'apparat ta' restrizzjoni għal kull post;

▼M4

(c) għall-ajruplani ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda;

▼M3

(d) għall-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni, b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jżomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità:

(1) f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira u f'kull sit li jkun ħdejn is-sit tal-bdot; u

(2) f'kull sit tal-osservatur li jkun jinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**SPO.IDE.A.165 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

**SPO.IDE.A.170 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni**

(a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

(b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-kabina hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi mill-anqas il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti f'kompiti kollha:

(1) għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, iżda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti.

(2) għal kwalunkwe perjodu li matulu, f'każ ta' telf ta' pressjoni u meta wieħed iqis iċ-ċirkostanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-kabina se tkun bejn 14 000 u 15 000 pied;

(3) għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn 10 000 u 14 000 pied; u

(4) għal mhux anqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jitħaddmu f'altitudnijiet 'il fuq minn 25 000 pied, jew taħt dik l-altitudni, iżda f'kundizzjonijiet li ma jippermettilhomx jinżlu b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'temp ta' 4 minuti.

(c) Minbarrra dan, l-ajruplani bi pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni; u

(2) fil-każ ta' ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni, b'maskli ta' użu immedjat għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**SPO.IDE.A.175 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani mingħajr pressjoni**

(a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

▼M3

(b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

(1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u

(2) il-persuni kollha abbord għal kwlaunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

(c) Minkejja (b), titjiriet b'tul ta' żmien speċifikat bejn 13 000 pied u 16 000 pied jistgħu jsiru bla provvisti tal-ossiġenu, skont SPO.OP.195(b).

**SPO.IDE.A.180 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

(a) L-ajruplani, għajr għall-glajders bil-mutur li jistgħu jintużaw għal distanzi twal (touring motor glajder - TMG) u l-ajruplani ELA1, għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa tal-idejn waħda għat-tifi tan-nar:

(1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u

(2) f'kull kompartiment tal-kabina li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

**SPO.IDE.A.181 Imnanar tas-salvataġġ u skarpellini**

L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'mannara waħda tas-salvataġġ jew bi skarpellina waħda li tkun tinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**SPO.IDE.A.185 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dħul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1*

**Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul**

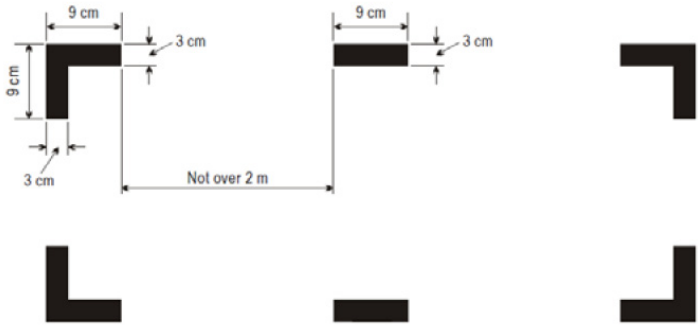


**SPO.IDE.A.190 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (Emergency locator transmitter - ELT)**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) ta' kwalunkwe tip, li għalih ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008;

(2) b'ELT awtomatiku wieħed li għalih ikun inħareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew

(3) ELT tas-sopravivenza wieħed (ELT(S)) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacon - PLB) li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu, meta l-ajruplan ikun iċċerifikat għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits jew anqas.

▼M3

(b) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

**SPO.IDE.A.195 Titjir fuq l-ilma**

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna abbord, li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

(1) l-ajruplani tal-art b'magna waħda:

(i) li jtiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art; jew

(ii) li jitilqu jew jinżlu f'ajrudrom jew f'sit tal-aoperat li fih, skont l-opinjoni tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tlugħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza;

(2) l-idroplani li jitħaddmu fuq l-ilma; u

(3) l-ajruplani li jitħaddmu minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normal jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas.

(b) Kull ġakketta tas-salvataġġ għandu jkun mgħammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.

(c) L-idroplani li jitħaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmiġġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-idroplan fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u

(2) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-ħoss kif preskritt fl-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet Fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

(d) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jitħaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':

(1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jinġarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u

(3) tagħmir li jsalva l-ħajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

**SPO.IDE.A.200 Tagħmir tas-sopravivenza**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(2) tal-inqas ELT tas-sopravivenza wieħed (ELT(S)); u

(3) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-ħelikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.

(b) It-tagħmir l-ieħor tas-sopravivenza speċifikat fil-punt (a)(3) m'hemmx għalfejn jinġarr abbord meta l-ajruplan:

(1) jibqa' f'distanza 'l bogħod miż-żona fejn it-tiftix u s-salvataġġ ma jkunux partikularment diffiċili li tkun tikkorrispondi għal:

(i) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari b'magna waħda wieqfa (OEI), għall-ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/ikunu waqfu jaħdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew ir-rotot ta' devjazzjoni previsti; jew

(ii) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari għall-ajruplani l-oħra kollha; jew

▼M3

(2) jibqa' f'distanza li ma tkunx akbar minn dik li tikkorrispondi għal 90 minuta ta' titjir f'veloċità regolari minn żona li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza, għall-ajruplani ċċertifikati skont l-istandard tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**SPO.IDE.A.205 Tagħmir protettiv individwali**

Kull persuna abbord għandha tilbes tagħmir protettiv individwali li huwa adegwat għat-tip ta' operazzjoni li tkun qed issir.

**SPO.IDE.A.210 Kuffji tal-widna**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post assenjat lilhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) L-ajruplani li jitħaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mgħammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema manwali għall-kontroll tal-"pitch" u r-"roll" għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġ.

**SPO.IDE.A.215 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) L-ajruplani li jitħaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun meħtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista':

(1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom

(2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika fi kwalunkwe ħin matul it-titjira;

(3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe ħin matul it-titjira ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u

(4) jipprovdi kommunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emerġenza ajrunawtika 121,5 MHz.

(b) Meta jkun hemm il-ħtieġa ta' aktar minn tagħmir wieħed ta' komunikazzjoni, kull wieħed għandu jkun indipendenti mill-ieħor jew mill-oħrajn sal-punt li l-ħsara f'wieħed ma jirriżultax fil-ħsara tal-ieħor jew tal-oħrajn.

**SPO.IDE.A.220 Tagħmir tan-navigazzjoni**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:

(1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) L-ajruplani għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplament tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa, titwettaq b'mod sikur.

(c) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudom alternattiv magħżul.

**SPO.IDE.A.225 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, l-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

*TAQSIMA 2*

***Helikopters***

**SPO.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

▼M3

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.H.215;

(3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.H.220; jew

(4) huma installati fil-ħelikopter.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) id-dawl portabbli indipendenti,

(2) arloġġ preċiż,

(3) il-kontenitur tal-mapep,

(4) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,

(5) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar, u

(6) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmiġġ.

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti SPO.IDE.H.215 u SPO.IDE.H.220; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ħelikopter, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.

(e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' viżjoni li huwa normalment jassumi meta jħares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.

(f) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**SPO.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ħelikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) il-ħelikopter qed jitħaddem skont il-lista ta' tagħmir minimu (MEL), jekk stabbilita;

(b) l-operatur mhuwiex approvat mill-awtorità kompetenti sabiex jopera l-ħelikopter fi ħdan il-lista ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL) għal ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni, u għal kwalunkwe ħelikopter użat f'operazzjonijiet kummerċjali; jew

(c) il-ħelikopter ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**SPO.IDE.H.115 Dwal operattivi**

Il-ħelikopters li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-ħabtiet;

(b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;

(c) b'dawl għall-inżul;

(d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ħelikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ħelikopter;

▼M3

(e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ħelikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-kabina;

(f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u

(g) bi dwal biex jitħarsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet Fil-Baħar) jekk il-ħelikopter ikun wieħed anfibju.

**SPO.IDE.H.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata, u

(5) iż-żliq.

(b) Il-ħelikopters operati skont il-VMC fuq l-ilma u lil hinn mill-art jew skont il-VMC billejl, minbarra (a), għandhom ikunu mgħammrin:

(1) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':

(i) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(ii) il-veloċità vertikali; u

(iii) id-direzzjoni stabbilizzata;

(2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u

(3) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;

(c) Il-ħelikopters li jitħaddmu meta l-viżibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet fejn ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

(d) Kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'mezz separat addizzjonali għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) l-altitudni skont il-pressjoni,

(2) il-veloċità tal-ajru indikata,

(3) iż-żliq,

(4) il-pożizzjoni tal-ħelikopter, jekk applikabbli

(5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u

(6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli.

**SPO.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

Il-ħelikopters li jitħaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata,

▼M3

(5) il-veloċità vertikali,

(6) iż-żliq,

(7) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,

(8) id-direzzjoni stabbilizzata; u

(9) it-temperatura tal-arja ta' barra;

(b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed;

(c) kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) l-altitudni skont il-pressjoni,

(2) il-veloċità tal-ajru indikata,

(3) il-veloċità vertikali,

(4) iż-żliq,

(5) il-pożizzjoni tal-ħelikopter; u

(6) id-direzzjoni stabbilizzata;

(d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punti (a)(4) u (c)(2), minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;

(e) b'mezz addizzjonali għall-kejl u għall-wiri tal-pożizzjoni tal-ħelikopter bħala strument "stand-by"; u

(f) dawn li ġejjin għal-ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni:

(1) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika; u

(2) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wieħed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.

**SPO.IDE.H.126 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont l-IFR**

Il-ħelikopters li jitħaddmu skont l-IFR bi bdot wieħed għandhom ikunu mgħammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

**SPO.IDE.H.132 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord — ħelikopters kumplessi li jaħdmu bil-magni**

Il-ħelikoptersli jitħaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta r-rapporti attwali tat-temp ikunu jindikaw li, tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar il-ħelikopter, ikunu mistennija maltempati bir-raġħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikoluż, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord.

**SPO.IDE.H.133 Tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet f'kundizzjonijiet ta' silġ billejl — il-ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mgħammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.

(b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi fil-kompitu tagħhom.

**SPO.IDE.H.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira**

Il-ħelikopters li jitħaddmu minn iżjed minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoni għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

**SPO.IDE.H.140 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (cockpit voice recorder - CVR)**

(a) Il-ħelikopters b'MCTOM ta' aktar minn 7 000 kg u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mgħammra b'CVR.

▼M3

(b) Is-CVR għandu jkun kapaċi li jikseb id-dejta rreġistrata matul mill-inqas is-sagħtejn ta' qabel (2).

(c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-ħin:

(1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;

(2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;

(3) L-ambjent tas-smigħ tal-kabina tal-pilota, inkluż mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslui minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ; u

(4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-għajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avviċinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.

(d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-ħelikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ħelikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.

(e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtegħel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

(f) Is-CVR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

**SPO.IDE.H.145 Reġistratur tad-dejta tat-titjira (flight data recorder)**

(a) Il-ħelikopters b'MCTOM ta' aktar minn 3 175 kg u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mgħammra b'reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.

(b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-ħelikopter u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 10 sigħat.

(c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ħelikopter li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.

(d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-ħelikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-ħelikopter ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

(e) L-FDR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

**SPO.IDE.H.150 Registrazzjoni tal-kollegament tad-dejta (data link recording)**

(a) Il-ħelikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mgħammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq reġistratur, fejn ikun applikabbli:

(1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ħelikopter u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:

(i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;

(ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;

(iii) is-sorveljanza indirizzata;

(iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;

(v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

▼M3

(vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema; u

(vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minħabba l-arkitettura tas-sistema;

(2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħżun f'post differenti mill-ħelikopter; u

(3) l-informazzjoni dwar il-ħin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.

(b) Ir-reġistratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.

(c) Ir-reġistratur għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' ħin stabbilit għas-CVRs fil-punt SPO.IDE.H.140.

(d) Ir-reġistratur għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

(e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-reġistratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbi għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti SPO.IDE.H.140 (d) u (e).

**SPO.IDE.H.155 Reġistratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota**

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u tal-FDR billi abbord jinġarr reġistratur wieħed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota.

**SPO.IDE.H.160 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra:

(1) sit jew post għal kull membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu abbord;

(2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit u b'apparat ta' restrizzjoni għal kull post;

(3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għal kull sit, fil-każ ta' ħelikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2012; u

(4) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jżomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda

**SPO.IDE.H.165 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

**SPO.IDE.H.175 Ossiġenu supplimentari — il-ħelikopters mingħajr pressjoni**

(a) Il-ħelikopters mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

(b) Il-ħelikopters mingħajr pressjoni li jitħaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

▼M3

(1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u

(2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha għal kwlaunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-kabina tkun ’il fuq minn 13 000 pied.

(c) Minkejja (b), titjiriet b’tul ta' żmien speċifikat ta’ bejn 13 000 pied u 16 000 pied jistgħu jitwettqu bla provvisti tal-ossiġenu, skont SPO.OP.195(b).

**SPO.IDE.H.180 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

(a) Il-ħelikopters, għajr għall-ħelikopters ELA2 għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b’ċilindru wieħed jew pompa waħda għat-tifi tan-nar:

(1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u

(2) f’kull kompartiment tal-kabina li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) It-tip ta’ sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta’ nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta’ gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

**SPO.IDE.H.185 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista’ jkun hemm dħul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ħelikopter li jkunu adattati għad-dħul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1*

**Immarkar tal-postijiet minn fejn jista’ jkun hemm dħul**

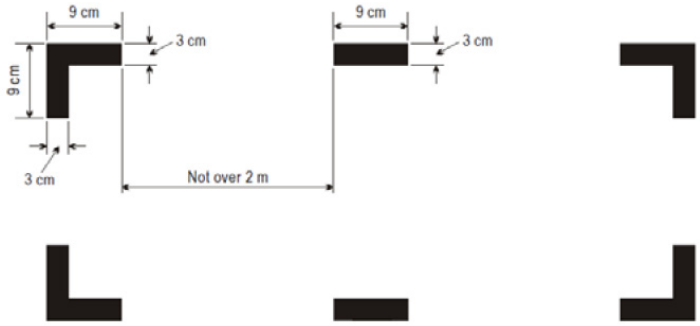


**SPO.IDE.H.190 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

(a) Il-ħelikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta’ aktar minn sitt sits għandhom ikunu mgħammra:

(1) b’ELT awtomatiku; u

(2) ELT tas-sopravivenza wieħed (ELT(S)) f’ċattra tas-salvataġġ jew f’ġaketta tas-salvataġġ meta l-ħelikopter jitħaddem minn distanza ’l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ħin ta’ titjir b’veloċità regolari normali.

(b) Il-ħelikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta’ sitt sits jew anqas għandhom ikunu mgħammra b’trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew b’apparat ta’ sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB) li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu:

(c) ELTs ta’ kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b’mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

▼M3

**SPO.IDE.H.195 ►M4 Titjir fuq l-ilma — il-ħelikopters ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna ◄**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

(1) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ma jkunx jista' jżomm titjir f'livell; jew

(2) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċita regolari normali, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista' jżomm titjir f'livell; jew

(3) waqt tlugħ jew inżul f'ajrudrom jew f'sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tlugħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed fuq l-ilma.

(b) Kull ġakketta tas-salvataġġ għandu jkun mgħammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.

(c) Il-bdot fil-kmand ta' ħelikopter li jitħaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':

(1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jinġarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u

(3) tagħmir li jsalva l-ħajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

(d) The pilot-in-command shall determine the risks to survival of the occupants of the helicopter in the event of a ditching, when deciding if the life-jackets required in (a) shall be worn by all occupants.

**SPO.IDE.H.197 Ġakketti tas-salvataġġ — il-ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

(1) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċita regolari normali, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista' jżomm titjir f'livell;

(2) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ma jkunx jista' jżomm titjir f'livell; jew

(3) fejn il-passaġġ tat-tlugħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza.

(b) Kull ġakketta tas-salvataġġ għandu jkun mgħammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.

**SPO.IDE.H.198 Lbies tas-sopravivenza — il-ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

Kull persuna abbord għandha tilbes libsa ta' sopravvivenza meta topera:

(a) fuq titjira b'appoġġ għal operazzjonijiet lil hinn mill-kosta fuq l-ilma, minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċita regolari normali, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista' jżomm titjir f'livell u meta:

▼M3

(1) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-plus 10 °C matul it-titjira; jew

(2) il-ħin stmat għas-salvataġġ ikun jaqbez il-ħin stmat ta' sopravivenza; jew

(b) jekk jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand fuq il-bażi ta' valutazzjoni tar-riskju billi jqis il-kundizzjonijiet li ġejjin

(1) titjiriet fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art jew inżul ta' emerġenza sikur, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ma jkunx jista' jżomm titjir f'livell; u

(2) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-plus 10 °C matul it-titjira.

**SPO.IDE.H.199 Ċattri ta' salvataġġ, ELTs tas-sopravvivenza u tagħmir tas-sopravvivenza fuq titjiriet estiżi fuq l-ilma — il-ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

Il-ħelikopters li jitħaddmu:

(a) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċita regolari normali, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ikun jista' jżomm titjir f'livell; jew

(b) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ta' titjir f'veloċita regolari normali, fejn fil-każ ta' ħsara fil-magna kritika, il-ħelikopter ma jkunx jista' jżomm titjir f'livell, u jekk jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand permezz ta' valutazzjoni tar-riskju, għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'tal-inqas ċattra waħda tas-salvataġġ b'kapaċità mkejla ta' mhux inqas mill-għadd massimu ta' persuni abbord, li għandha tkun stivata b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħha f'każ ta' emerġenza;

(2) b'tal-inqas ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) wieħed għal kull ċattra tas-salvataġġ meħtieġa; u

(3) b'tagħmir li jsalva l-ħajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-ħajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

**SPO.IDE.H.200 Tagħmir tas-sopravivenza**

Il-ħelikopters li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(b) b'tal-inqas ELT tas-sopravivenza wieħed (ELT(S)); u

(c) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-ħelikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.

**SPO.IDE.H.201 Rekwiżiti addizzjonali għal ħelikopters li jagħmlu operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona ostili tal-baħar — il-ħelikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni**

Il-ħelikopters li jitħaddmu f'operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona tal-baħar ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art, għandhom jikkonformaw mal-affarijiet li ġejjin:

(a) Meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-bdot fil-kmand ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkunu jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C, jew meta l-ħin stmat ta' salvataġġ ikun jaqbeż il-ħin ikkalkulat ta' sopravivenza, jew meta t-titjira hi ppjanata li ssir billejl, il-persuni kollha abbord għandhom jilbsu lbies ta' sopravivenza.

▼M3

(b) Iċ-ċattri tas-salvataġġ kollha li jkunu qed jinġarru abbord skont il-punt SPO.IDE.H.199 għandhom ikunu installati b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw fil-kundizzjonijiet tal-baħar li fihom ikunu ġew evalwati l-karatteristiċi tal-inżul ta' emerġenza, tal-għawm f'wiċċ l-ilma u tat-"trim" tal-ħelikopter sabiex ikun hemm konformità mar-rekwiżiti tal-inżul ta' emerġenza għaċ-ċertifikazzjoni.

(c) il-ħelikopter għandu jkun mgħammar b'sistema ta' dawl tal-emerġenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tipprovdi sors ta' tidwil ġenerali tal-kabina ħalli titħaffef l-evakwazzjoni tal-ħelikopter;

(d) Il-ħruġ kollu tal-emerġenza, inkluż il-ħruġ tal-emerġenza tal-ekwipaġġ, u l-mezzi biex jinfetħu bihom, għandhom ikunu mmarkati b'mod evidenti biex jipprovdu gwida lill-okkupanti li jkunu qed jużawhom fid-dawl tax-xemx jew fid-dlam. Dawn il-marki għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jibqgħu jidhru f'każ li l-ħelikopter jinqaleb ta' taħt fuq u l-kabina tkun taħt wiċċ il-baħar;.

(e) Il-bibien kollha li ma jkunux jistgħu jintremew u li jkunu ddisinjati bħala ħruġ ta' emerġenza f'każ ta' nżul ta' emerġenza għandhom ikollhom mezz biex jinżammu miftuħin, sabiex ma jfixklux il-ħruġ tal-okkupanti fil-kundizzjonijiet kollha tal-baħar, sal-punt massimu meħtieġ għall-evalwazzjoni tal-inżul ta' emerġenza u tal-għawm f'wiċċ l-ilma;

(f) Il-bibien u t-twieqi kollha jew il-ftuħ l-ieħor kollu fil-kompartiment tal-passiġġieri intenzjonati għall-iskop ta' evakwazzjoni taħt l-ilma, għandhom ikunu mgħammra b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw f'emerġenza.

(g) Il-ġkieket tas-salvataġġ għandhom jintlibsu l-ħin kollu, sakemm l-ispeċjalist fil-kompitu jew il-membru tal-ekwipaġġ ma jkunx liebes ilbies ta' sopravivenza integrat li jkun jissodisfa r-rekwiżiti kkombinati tal-ilbies ta' sopravivenza u tal-ġkieket tas-salvataġġ.

**SPO.IDE.H.202 Ħelikopters iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma — tagħmir mixxellanju**

Il-ħelikopters li jkunu ċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmiġġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-ħelikopter fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u

(b) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-ħoss preskritti fil-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

**SPO.IDE.H.203 Il-ħelikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — nżul ta' emerġenza**

▼M4

Ħelikopters kumplessi mħaddmin b'magna, li jitħaddmu f'titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili b'distanza mill-art ta' aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċita normali u ħelikopters, ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, li jtiru fuq l-ilma f'ambjent ostili f'distanza ta' iktar minn 50 mil nawtiku mill-art. għandhom ikunu:

▼M3

(a) iddiżinjati għall-inżul fuq l-ilma skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti;

(b) iċċertifikati għall-inżul ta' emerġenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti; jew

(c) mgħammra b'tagħmir ta' emerġenza li jżomm f'wiċċ l-ilma.

**SPO.IDE.H.205 Tagħmir protettiv individwali**

Kull persuna abbord għandha tilbes tagħmir protettiv individwali li huwa adegwat għat-tip ta' operazzjoni li tkun qed issir.

**SPO.IDE.H.210 Kuffji tal-widna**

Kull meta tkun meħtieġa sistema ta' komunikazzjoni permezz tar-radju u/jew sistema tan-navigazzjoni bir-radju, il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u buttuna ta' trażmissjoni fuq il-kontrolli tat-titjira għal kull bdot, membru tal-ekwipaġġ u/jew speċjalist fil-kompitu meħtieġ fil-post assenjat lilu.

▼M3

**SPO.IDE.H.215 Tagħmir tal-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) Il-ħelikopters li jitħaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun meħtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun jista':

(1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom

(2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.

(3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe ħin matul it-titjira ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u

(4) jipprovdi kommunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emerġenza ajrunawtika 121,5 MHz.

(b) Meta jkun hemm il-ħtieġa ta' aktar minn tagħmir wieħed ta' komunikazzjoni, kull wieħed għandu jkun indipendenti mill-ieħor jew mill-oħrajn sal-punt li l-ħsara f'wieħed ma jirriżultax fil-ħsara tal-ieħor jew tal-oħrajn.

(c) Meta jkun hemm il-ħtieġa ta' sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, u minbarra s-sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa fil-punt SPO.IDE.H.135, il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema tal-kontroll ta' kull bdot u membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-posta assenjat tiegħu.

**SPO.IDE.H.220 Tagħmir tan-navigazzjoni**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:

(1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) Il-ħelikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplament tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa titwettaq b'mod sikur.

(c) Il-ħelikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudom alternattiv magħżul.

**SPO.IDE.H.225 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

*TAQSIMA 3*

***Glajders***

**SPO.IDE.S.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.S.145;

(3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.S.150; jew

(4) huma installati fil-glajder.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) id-dawl portabbli indipendenti,

(2) arloġġ preċiż, u

(3) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar.

▼M3

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew aċċessjorji ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-glajder, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.

(e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**SPO.IDE.S.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-glajder, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) il-glajder ma jkunx qed jitħaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew

(b) il-glajder ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**SPO.IDE.S.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni**

(a) Il-glajders li jitħaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) fil-każ tal-glajders bil-mutur, id-direzzjoni manjetika,

(2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pressjoni, u

(4) il-veloċità tal-ajru indikata.

(b) Il-glajders li jitħaddmu f'kundizzjonijiet li fihom il-glajder ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wieħed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) il-veloċità vertikali,

(2) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq, u

(3) id-direzzjoni manjetika.

**SPO.IDE.S.120 Titjir fil-livell tas-sħab — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni**

Il-glajders li jittajru fil-livell tas-sħab għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

(a) id-direzzjoni manjetika,

(b) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

(c) l-altitudni skont il-pressjoni,

(d) il-veloċità tal-ajru indikata,

(e) il-veloċità vertikali; u

(f) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq.

**SPO.IDE.S.125 Sits u sistemi ta' restrizzoni**

(a) Il-glajders għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sit għal kull persuna abbord; u

(2) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso skont l-AFM.

▼M3

(b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda

**SPO.IDE.S.130 Ossiġenu supplimentari**

Il-glajders li jitħaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossiġnu suffiċjenti biex jissupplixxi:

(a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u

(b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

**SPO.IDE.S.135 Titjir fuq l-ilma**

Il-bdot fil-kmand ta' glajder li jitħaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-glajder fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta'

(a) ġakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti li jżomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

(b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u

(c) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm, waqt titjira:

(1) li jtiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art; jew

(2) fejn il-passaġġ tat-tlugħ jew tal-avviċinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza.

**SPO.IDE.S.140 Tagħmir tas-sopravivenza**

Il-glajders li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikolarment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-ħajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

**SPO.IDE.S.145 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

**SPO.IDE.S.150 Tagħmir tan-navigazzjoni**

Il-glajders għandhom ikunu mgħammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarju biex jipproċedu skont:

(a) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(b) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

**SPO.IDE.S.155 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

*TAQSIMA 4*

***Blalen tal-arja***

**SPO.IDE.B.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

▼M3

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jiddeterminaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.B.145; jew

(3) huma installati fil-ballun tal-arja.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

(1) id-dawl portabbli indipendenti,

(2) arloġġ preċiż,

(3) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna, u

(4) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar,

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

(1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u

(2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ballun tal-arja, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jeħtieġ huwa assenjat.

(e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

**SPO.IDE.B.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ballun tal-arja, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

(a) il-ballun tal-arja ma jkunx qed jitħaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew

(b) il-ballun tal-arja ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

**SPO.IDE.B.110 Dwal operattivi**

Il-blalen tal-arja li jitħaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

(a) bi dwal għal kontra l-kolliżjonijiet;

(b) b'mezz li jipprovdi dawl xieraq għall-istrumenti u għat-tagħmir kollha essenzjali għat-tħaddim sikur tal-ballun tal-arja;

(c) b'dawl portabbli indipendenti.

**SPO.IDE.B.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

Il-blalen tal-arja li jaħdmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'mezz għall-wiri tad-direzzjoni tad-drift; u

(b) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':

(1) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi;

(2) il-veloċità vertikali, jekk meħtieġ skont l-AFM, u u

(3) l-altitudni tal-pressjoni, jekk meħtieġ skont l-AFM, jekk meħtieġ skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru jew meta l-altitudni teħtieġ li tiġi kkontrollata għall-fini tal-użu tal-ossiġenu.

**SPO.IDE.B.120 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

(a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.

▼M3

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

**SPO.IDE.B.121 Ossiġenu supplimentari**

Il-blalen tal-arja li jitħaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossiġnu suffiċjenti biex jissupplixxi:

(a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u

(b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

**SPO.IDE.B.125 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda għat-tifi tan-nar, jekk meħtieġ skont l-ispeċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni applikabbli.

**SPO.IDE.B.130 Titjir fuq l-ilma**

Il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja li jitħaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':

(a) ġakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

(b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u

(c) tagħmir sabiex isiru s-sinjali ta' allarm.

**SPO.IDE.B.135 Tagħmir tas-sopravivenza**

Il-blalen tal-arja li jitħaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċili, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-ħajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

**SPO.IDE.B.140 Tagħmir mixxellanju**

Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra b'ingwanti protettivi għal kull membru tal-ekwipaġġ.

(a) Il-blalen tal-arja sħuna għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sors alternattiv għall-ignixin;

(2) b'mezz li jkejjel u jindika l-kwantità tal-fjuwil;

(3) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal reżistenti għan-nar; u

(4) b'ħabel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 25 metru.

(b) Il-blalen tal-gass għandhom ikunu mgħammra:

(1) b'sikkina; u

(2) ħabel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 20 m magħmul minn fibra naturali jew materjal konduttiv elettrostatiku.

**SPO.IDE.B.145 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

(a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

▼M3

**SPO.IDE.B.150 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

SUBPARTI E

***REKWIŻITI SPEĊIFIĊI***

*TAQSIMA 1*

***Operazzjonijiet ta' tagħbija esterna bi braga bil-ħelikopter (HESLO)***

**SPO.SPEC.HESLO.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-HESLO għandhom jispeċifikaw:

(a) it-tagħmir li għandu jinġarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;

(b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;

(c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;

(d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;

(e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru operazzjonijiet ta' HESLO;

(f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

**SPO.SPEC.HESLO.105 Tagħmir speċifiku għal HESLO**

Il-ħelikopter għandu jkun mgħammar b'tal-inqas:

(a) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wieħed jara l-ganċ(ijiet)/it-tagħbija; u

(b) miter wieħed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

**SPO.SPEC.HESLO.110 Trasportazzjoni ta' oġġetti perikoluż**

L-operatur li jittrasporta l-oġġetti perikoluż lejn jew minn siti bla ekwipaġġ jew żoni remoti għandu japplika mal-awtorità kompetenti għal eżenzjoni mid-dispożizzjonijiet tal-Istruzzjonijiet Tekniċi jekk ikun beħsiebu ma jikkonformax mar-rekwiżiti ta' dawk l-Istruzzjonijiet.

*TAQSIMA 2*

***Operazzjonijiet bi bnedmin bħala merkanzija esterna (HEC)***

**SPO.SPEC.HEC.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-HEC għandhom jispeċifikaw:

(a) it-tagħmir li għandu jinġarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;

(b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;

(c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;

(d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;

(e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru operazzjonijiet ta' HEC;

(f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

▼M3

**SPO.SPEC.HEC.105 Tagħmir speċifiku għall-HEC**

(a) Il-ħelikopters għandhom ikunu mgħammra:

(1) tagħmir għall-operazzjonijiet bil-parank jew ganċ tal-merkanzija;

(2) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wieħed jara l-ganċ; u

(3) miter wieħed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

(b) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-parank u tal-ganċ tal-merkanzija u kwalunkwe modifika sussegwenti għandu jkollha approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà xierqa għall-funzjoni maħsuba.

*TAQSIMA 3*

***Operazzjonijiet bil-paraxut (PAR)***

**SPO.SPEC.PAR.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-PAR għandhom jispeċifikaw:

(a) it-tagħmir li għandu jinġarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;

(b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;

(c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;

(d) ir-responsabilitajiet u d-dmirjiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;

(e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru operazzjonijiet bil-paraxut;

(f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

**SPO.SPEC.PAR.105 Ġarr ta' membri tal-ekwipaġġ u ta' speċjalisti fil-kompitu**

Ir-rekwiżit għar-responsabilitajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu kif stabbilit f'SPO.-GEN.106(c) ma għandux ikun applikabbli għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu qabżiet bil-paraxut.

**SPO.SPEC.PAR.110 Sits**

Minkejja SPO.IDE.A.160 (a) u SPO.IDE.H.160 (a)(1), l-art tal-inġenju tal-ajru tista' tintuża bħala sit, diment li hemm mezzi disponibbli li l-ispeċjalist fil-kompitu jista' jżomm jew jintrabat magħhom.

**SPO.SPEC.PAR.115 Ossiġenu supplimentari**

Minkejja SPO.OP.195 (a), ir-rekwiżit biex jintuża l-ossiġenu supplimentari ma għandux ikun applikabbli għall-membri tal-ekwipaġġ minbarra l-bdot fil-kmand u għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu dmirijiet essenzjali għall-kompitu speċjalizzat, kull meta l-altitudni tal-kabina:

(a) taqbeż it-13 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 6 minuti.

(b) taqbeż il-15 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 3 minuti.

**SPO.SPEC.PAR.120 Titjir fuq l-ilma**

Meta jkun qed iġorr aktar minn 6 persuni, il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja li jitħaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta' trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) li jkun kapaċi jittrażmetti simultanjament fuq 121,5 MHz u fuq 406 MHz.

▼M3

**SPO.SPEC.PAR.125 Rilaxx ta' oġġetti perikoluży**

Minkejja SPO.GEN.155, dawk li jużaw il-paraxut jistgħu joħorġu mill-inġenju tal-ajru għall-fini ta' wirja bil-paraxut fuq żoni f'konġestjoni ta' bliet, irħula jew insedjamenti jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' persuni fil-waqt li jġorru apparati li jħallu d-duħħan warajhom, diment li dawn huma manifatturati għal dan l-għan.

*TAQSIMA 4*

***Titjiriet ajrubatiċi (ABF)***

**SPO.SPEC.ABF.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-ABF għandhom jispeċifikaw:

(a) it-tagħmir li għandu jinġarr, inkluży l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;

(b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;

(c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;

(d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;

(e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru titjiriet ajrubatiċi;

(f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

**SPO.SPEC.ABF.105 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jinġarru abbord**

Id-dokumenti li ġejjin elenkati f'SPO.GEN.140 (a) ma hemmx bżonn li jinġarru matul titjiriet ajrubatiċi:

(a) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;

(b) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/għaż-żona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;

(c) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni; u

(d) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-żona tat-titjira ppjanata.

**SPO.SPEC.ABF.115 Tagħmir**

Ma hemmx bżonn li jiġu applikati r-rekwiżiti li ġejjin dwar it-tagħmir għal titjiriet ajrubatiċi:

(a) kaxex tal-ewwel għajnuna kif stabbilit f'SPO.IDE.A.165 u SPO.IDE.H.165;

(b) apparati portabbli tat-tifi tan-nar kif stabbilit f'SPO.IDE.A.180 u f'SPO.IDE.H.180; u

(c) trażmettituri għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacons) kif stabbilit f'SPO.IDE.A.190 u SPO.IDE.H.190.